

HET TESSELS

NIEUWE NOORD- EN ZUID-
NEDERLANDSE
DIALECTBIBLIOTHEEK

ONDER LEIDING VAN

PROF. DR L. GROOTAERS EN PROF. DR G. G. KLOEKE
LEUVEN LEIDEN

DEEL II

S. KEYSER, HET TESSELS

LEIDEN
E. J. BRILL
1951

HET TESSELS

INLEIDING, VOCABULAIRE EN TEKSTEN

DOOR

DR S. KEYSER

LEIDEN
E. J. BRILL
1951

*Copyright 1951 by E. J. Brill, Leiden, Holland.
All rights reserved, including the right to translate or to reproduce
this book or parts thereof in any form*

PRINTED IN THE NETHERLANDS

AAN MIJN OUDERS,
ter nagedachtenis.

AAN MIJN BROER HEIN

INHOUD

Inleiding	I
Vocabulaire	15
Teksten	222
Bibliographie	249

INLEIDING

„De inleiding tot een boek moet zijn de geschiedenis van het ontstaan van dat boek”, zegt men soms, niet zonder eenzijdigheid. Immers, een inleiding kan en moet meer zijn, maar de wordings-geschiedenis zal toch vele eventuele kwaliteiten en fouten duidelijk maken. Daarom zal ik uiteenzetten, hoe ik tot dit werk, dat in hoofdzaak een woordenboek is, ben gekomen en hoe het zich verder heeft ontwikkeld. Bovendien is deze inleiding geschreven als gids voor iemand, die het vocabulaire wil raadplegen. Wetenschappelijke pretentie hebben deze inleidende pagina's maar weinig, zij zijn voornamelijk oriënterend.

Omstreeks twintig jaar geleden ben ik, als ik op Tessel was, begonnen in de kring van mijn familie typisch Tesselse woorden en uitdrukkingen op te tekenen. Het gold hier uitsluitend de „gekke” woorden, d.w.z. die, welke alleen een Tesselaar begrijpt en gebruikt. Onder invloed van de vragenlijsten der Dialectencommissie van de Koninklijke Akademie voor Wetenschappen en vooral op raad van Professor Kloeke heb ik mij er omstreeks 1936 toe gezet systematisch de Tesselse woordenschat te verzamelen.

Alvorens verder te gaan, dienen twee vragen te worden beantwoord:

Bestonden er Tesselse teksten? Bestonden er Tesselse woordenlijsten?

Er bestaan Tesselse Novellen van D. Dekker ¹⁾. Qua betrouwbaar-

---

¹⁾ Dirk Dekker werd 28 Maart 1822 te Oudeschild geboren. Hij ging leren voor onderwijzer en bracht het tot Hoofd van een bijzondere school te Den Helder. Na gepensioeneerd te zijn vestigde hij zich in 1882 te Amsterdam, waar hij in 1898 is overleden.

Dekker schreef voor Rederijkers een drietal blijspelen: „Kaf onder het koren of de intrigant op het vergelijkend examen” (1857), 2e dr. 1881; „De gemeenteraad van Wielewaal” (1865), 2e dr. 1875; „26 April, scène op het telegraafkantoor” (1885). Verder zijn er de Texelsche vertellingen (vgl. de bibliographie). Verschillende andere werken verschenen nog van zijn hand. Men vergelijke hiervoor het Biographisch Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandsche Letterkunde, 1e dr., Deventer 1878, 2e druk Amsterdam 1892. De Texelsche vertellingen of novellen zijn verschenen in „Nederland”, „Het Lees kabinet”, „Vaderlandsche Letteroefeningen”, „West-

heid zijn deze oudste Tesselse taalmonumenten niet bevredigend. Als men ze leest, stuit men te vaak op fonetische verschijnselen, die nu niet juist zijn en die het, menselijkerwijs gesproken, ook in het midden van de negentiende eeuw niet hebben kunnen zijn. Beheerst men zelf het dialect goed, dan kan men wel vaak de authentieke vorm achterhalen. Een buitenstaander zou echter gemakkelijk tot foutieve conclusies kunnen geraken. Overigens moet men zich niet voorstellen, dat deze verhalen geheel in het Tessels zijn geschreven. Alleen als een eilandbewoner het woord heeft, laat de schrijver hem zijn moedertaal gebruiken.

Naast het werk van Dekker bestaan vertellingen van W. J. Mets en „Isola Bella” van Mejuffrouw Dr E. M. A. Timmer. Mets was een Tesselaar pur sang, maar het lag niet in zijn bedoeling een vertelling in dialect te schrijven. Zo af en toe zeggen zijn personen iets in hun streektaal. Fonetisch is de weergave dan nog zo globaal, dat alleen iemand, die zelf vlot het dialect spreekt, er raad mee weet. Hetzelfde geldt voor de roman van Dr Timmer.

Dekker, Mets en Mejuffrouw Timmer zijn de enige mij bekende Tesselse „schrijvers”. De literaire waarde van hun geschriften is helaas niet groot. Dekker is ongetwijfeld de belangrijkste van de drie. De folkloristische en volkskundige waarde van zijn novellen moet niet worden onderschat. De hele Tesselse samenleving van omstreeks 1840, met alle typische gebruiken, die nu bezig zijn uit te sterven, herleeft in zijn vertellingen.

De beste, in zuiver dialect geschreven, Tesselse teksten staan in de Texelsche Courant, vooral in de nummers van de jaren 1929-1931. De heer Duinker, redacteur van dit blad, had de abonné's aangespoord om iets in hun dialect in zijn krant te schrijven. Verscheidenen gingen hier op in. Er zijn aardige korte stukjes verschenen, zonder literaire pretentie natuurlijk, zuiver beschrijvend of verhalend. Gewoonlijk beslaan ze niet meer dan een paar kolommen, vaak minder. De fonetische weergave, voldoende voor de geboren Tesselaar, is echter te primitief voor iemand, die het dialect wetenschappelijk zou willen bestuderen. Als hij zich niet

---

friesland” en „De Amsterdammer, Dagblad voor Nederland”. Ik heb ze niet alle kunnen terugvinden.

Curiositeitshalve moet nog vermeld worden, dat deze zelfde D. Dekker een (ondergeschikte) rol speelt in de mysterieuze geschiedenis betreffende het ontstaan van het Oera-Linda-Boek. Vgl. Dr M. de Jong: Het geheim van het Oera-Linda-Boek, Bolsward, 1927, pag. 296 en volgende.

laat voorlichten door een dialectspreker, sluipt de ene fout na de andere zijn werk binnen.

In het voorgaande heb ik bij herhaling gewezen op de voetangels en klemmen, die er liggen voor iemand, die het Tessels uit de bestaande teksten wil bestuderen. Dr K. Heeroma ¹⁾ heeft ze in zijn dissertatie vrijwel weten te vermijden. Ik heb tenminste in zijn boek nagenoeg geen fout tegen het vocalisme gevonden. De schrijver heeft zijn materiaal ongetwijfeld ter plaatse kritisch gecontroleerd.

Dr A. Beets, die een belangrijke hoeveelheid studiemateriaal over het Tessels had verzameld ²⁾, is echter wel vaak het slachtoffer geworden van een te groot vertrouwen in de geschreven teksten. Het vocabulaire, dat Dr Beets heeft bijeengebracht, berust vrijwel geheel op de collectie De Boer (waarover straks meer), uitgebreid met woorden, die hij vond in Van Cuyck, Allan, Dekker, Isola Bella en in de meer genoemde ingezonden stukken. In de lezing, die Dr Beets over deze materie heeft gehouden, geeft hij toe, dat hij zijn materiaal niet vertrouwt. „Te dikwijls moet men vragen: kan dat juist zijn? En te vaak stuit men op inconsequenties. Hoe verdienstelijk, en ook onmiskenbaar vruchtbaar deze stukjes in Tessels taaleigen ook zijn, men moet ze onder beneficie van inventaris aanvaarden. Om er een betrouwbare dialectgrammatica uit te halen, zijn ze te vol van onzekerheden en twijfelwekkende details” ³⁾.

¹⁾ Hollandse dialectstudies, 1935.

²⁾ Door de vriendelijkheid van Mevrouw Beets heb ik de collectie twee maal gedurende enige tijd kunnen raadplegen.

³⁾ Voor iemand, die over een onderwerp wil schrijven, dat met Tessel verband houdt, is de verzameling-Beets niettemin van grote oriënterende waarde. Veel is hier bijeengebracht. Men oordele slechts:

- a) Literatuur over Tessel.
- b) Lectuur in het Tessels.
- c) Geonomie, Toponomie.
- d) Voor- en geslachtsnamen.
- e) Folklore, zeden, gewoonten, kleding, huis.
- f) Uitdrukkingen, zegswijzen.
- g) Tessels (taaleigen): klank- en buigingsleer, grammatica.
- h) Vocabulaire.
- i) Uit „Isola Bella”: vocabulaire, uitdrukkingen, zegswijzen, namen, pronomen, vocalisme, grammatica, sandhi, conjugatie, participium perfectum, constructie.
- j) Lezing, gehouden over „Tessels” op 22 Januari 1931 in de Taalkundige Commissie.
- k) Zwin. (z.o.z.)

Uit het voorgaande volgt reeds, dat het antwoord op de vraag, of er Tesselse woordenlijsten bestonden, eveneens positief kan luiden. Er zijn allereerst twee heel kleine lijstjes van Tesselse woorden in „Eigen Volk”, 1, pag. 66-68 en pag. 196-197, en nog een in „Ons Eigen Volk”, afl. 7, 1944, pag. 172-173. Het eerste is van Dr E. M. A. Timmer, het tweede van Mevrouw C. J. Boonde Groot, het derde van Kl. Sierksma. Verder hebben we de collectie van S. de Boer. Een afschrift hiervan bevindt zich in manuscript in het Tessels museum ¹⁾. Het is een verzameling, die vroeger al eens gedeeltelijk, en nu, met enige aanvullingen, volledig in de Texelse Courant is gepubliceerd. S. de Boer was een Fries, die enige jaren onderwijzer op Tessel is geweest en daar is getrouwd. Hij heeft ongetwijfeld een groot gedeelte van zijn woorden uit de mond van zijn vrouw en zijn schoonouders opgetekend. De verzameling is echter niet betrouwbaar. Ik zeg dit met des te meer overtuiging, omdat ik er door een Tesselaar nog nooit een goed oordeel over heb horen uitspreken. Het aantal onjuiste uitdrukkingen is inderdaad vrij groot (Frisismen). Bovendien hoorde De Boer het verschil niet tussen stemloze en stemhebbende medeklinkers, met name aan het begin van een woord.

Voor iemand, die goed Tessels kent en kritisch tegenover de gegevens staat, kan de verzameling van De Boer echter zeer nuttig zijn. Behalve het reëel gegevene, kan men tijdens de bestudering allerlei dingen op het spoor komen. Ondanks de bezwaren, die ik hierboven heb geopperd tegen deze collectie, erken ik dan ook gaarne het vele, dat ik er aan heb ontleend en naar ik hoop in verbeterde vorm in dit boek heb overgenomen.

Toen ik enige tijd met het bijeenbrengen van het woordenmateriaal bezig was, bleek me, dat, om althans tot enige volledigheid te komen, medewerkers nodig waren. Want, zo ooit, dan is mij tijdens deze studie duidelijk geworden, dat de gesproken taal niet alleen van streek tot streek en van dorp tot dorp verschilt, maar zelfs van familie tot familie en eigenlijk van persoon tot persoon.

---

l) Ceen. Apparaat, correspondentie, inleiding.

m) Ouwe Sunderklaas.

n) De skim van Leene-peet, Tesselse novelle door D. Dekker.

o) Skijntje Blok! Tesselse novelle door D. Dekker.

p) Envelop met correspondentie over „skijntje blok”.

¹⁾ Sinds het bombardement van Den Burg in 1945, tijdens de z.g. Russenoorlog, is het manuscript verdwenen.

Een oproep in de Texelse Courant leverde wel enig resultaat op, maar niet groot genoeg. Door persoonlijk bezoek kon het aantal medewerkers nog iets worden uitgebreid. Het aantal bedroeg tenslotte twaalf. Een zestal medewerkers die mij vaak hebben geholpen of van raad gediend, wil ik hier memoreren. Het zijn:

- 1) A. P. Dijkse († 1938), Heiloo.
- 2) Familie C Dijt, Weverstraat, Den Burg, Tessel.
- 3) Familie J. S. Dijt, Warmoesstraat, Den Burg, Tessel.
- 4) Familie W. Lap-Dijt, Julianastraat, Den Burg, Tessel.
- 5) C. Schuil, Amsterdam.
- 6) Familie Schumaker, Schilderend, Den Burg, Tessel.

De heer Johan Witte uit Den Haag heeft eveneens belangrijke bijdragen geleverd. Tenslotte ben ik nog dank verschuldigd voor hun medewerking aan den heer J. J. Bouma te Scheveningen, Mej. Dora Bouwman te Alkmaar, den heer J. Bumkes te Oudeschild, Mevr. M. A. Huisman-Hoogerheide te Den Burg en den heer T. P. Keijzer te Santpoort.

Bij al deze medewerkers is er scherp op gelet, of zij van Tesselse oorsprong waren. In het algemeen kan van bovenstaande personen worden gezegd, dat hun familie van ouder op ouder op Tessel heeft geleefd. Was dit in een enkel geval niet zo, dan is daarmee, bij het opnemen der woorden, terdege rekening gehouden.

Men moet zich het verzamelen en opnemen van de woorden als volgt voorstellen. De kern der collectie is afkomstig van mijn ouders, mijn jongste broer, de heer H. J. Keyser en mijzelf. Kwamen er woorden van anderen binnen, dan werden ze door bovengenoemde personen gekeurd. Het gebeurde wel eens, dat een woord of uitdrukking aan geen van ons vieren bekend was. In zo'n geval is het woord eerst opgenomen, als twee medewerkers het als Tessels beschouwden. Bij dit onderzoek is aan het licht gekomen, dat van een woord soms drie verwante vormen bestaan. Natuurlijk zijn deze dan alle drie vermeld.

De woorden, die ik van mijn medewerkers kreeg toegezonden, waren alle typisch Tesselse woorden. De meeste bestaande dialectwoordenboeken beperken zich ook tot deze woorden. Vanaf het begin heeft deze beperking mij echter niet juist toegeschenen. Een Tessels woordenboek moet m.i. zoveel mogelijk de gehele Tesselse taalschat bevatten, m.a.w. ook de woorden, die slechts iets van het Nederlands equivalent verschillen (bijv. brün-bruin), en zelfs die, welke volkomen gelijk zijn aan de Nederlandse (taafel-tafel). Ten-

einde op dit punt tot een zo groot mogelijke volledigheid te geraken, heb ik het woordenboek van Koenen-Endepols woord voor woord doorgenomen.

Intussen is niemand meer dan ik overtuigd van de onvolledigheid van het bijeengebrachte woordenmateriaal. De beste titel hiervoor ware misschien „Vocabulaire van zeven Tesselse families”, maar ook dan dekt de vlag de lading niet. Zo zijn bijv. de meeste werkwoorden, die bestaan uit een voorzetsel of bijwoord plus werkwoord, niet opgenomen. Ik bedoel werkwoorden als: overdoen, nakomen, opzetten, neerdruipen enz. Daar de aequivalenten van doen, komen, zetten en druipen wel voorkomen, leek het me overbodig al deze composita op te nemen. Ze lijken me trouwens niet belangrijk. Maar men moet door hun afwezigheid dus niet concluderen, dat ze niet zouden bestaan ¹⁾.

Is er nu naar gestreefd het woordenmateriaal van het hele eiland Tessel bijeen te krijgen? Neen. Uit een taalkundig oogpunt moet Tessel verdeeld worden in twee delen. Het eerste is het oude land, de z.g. Dertig Gemeenschappelijke Polders, waartoe de kern van het eiland behoort met de dorpen Den Burg, De Waal, Oosterend (met Oost), Oudeschild, Den Hoorn en De Koog. Van dit gedeelte heb ik getracht het woordenmateriaal te verzamelen. Buiten het onderzoek vallen dus de polder Eierland met De Cocksdoorp, de polders Eendracht, Waalenburg en Het Noorden benevens de Prins Hendrikpolder. In deze polders zijn nl. veel vreemdelingen komen wonen, o.a. Zeeuwen. Zo verschilt het dialect, dat men in Eierland hoort, bijv. veel van het Tessels. Het is een mengtaal. In alle genoemde polders is dit in meer of mindere mate het geval wegens de immigratie.

Door welke woorden en woordgroepen kan het Tessels zich onderscheiden van de andere Nederlandse dialecten? Hiervoor komen, als men de omstandigheden overweegt, slechts twee woordgroepen in aanmerking: die, welke betrekking hebben op de schapenboerderij en wat daarmee annex is, en die, welke in verband

---

¹⁾ Zo zijn in het algemeen ook woorden als *diinstjaar* (dienstjaar), *skéépevacht* (schapenvacht) en *skoolboek* (schoolboek) weggelaten, omdat de woorden waaruit ze zijn opgebouwd wel zijn opgenomen. *Diinstweigeraar* daarentegen is wel genoteerd omdat „weigeraar” op zich zelf geen Tessels is. Ook enkele woorden van zeer recente datum zijn weggelaten.

staan met de visserij. Genoemde beide bedrijven vormen sinds eeuwen de belangrijkste bronnen van bestaan op het eiland ¹⁾. Daarnaast bestaan ook de gewone ambachten, die men overal elders aantreft. Maar deze hebben weinig aan ons vocabulaire toe te voegen. Mijn onderzoekingen bij bakkers, slaggers, loodgieters, smeden, wagenmakers enz. leerden mij, dat deze beroepen geen eigen Tessels vocabulaire hebben. De woorden zijn alle aan het Nederlands ontleend en worden ten hoogste enigszins verbasterd. Onder deze omstandigheden heeft de vaktaal weinig belangrijks te bieden. Ik heb mij er dan ook niet op geconcentreerd.

Merkwaardig is, dat ook een toch zo echt Tesselse bezigheid als scheepvaart en visserij vrijwel een zelfde verschijnsel vertoont. Zo dragen de delen van een Tesselse vissersschuit vrijwel alle de naam, die in zeemanskringen courant is. De heer T. P. Keijzer, secretaris van de vereniging „Schuttevaer”, Tesselaar in hart en nieren, die als geen ander thuis is in alles wat de zeevaart betreft, en die zich bovendien voor het dialect interesseert, deelde mij dit als zijn overtuiging mede. Enige steekproeven bevestigden zijn bewering. Misschien vindt dit feit zijn verklaring hierin, dat Tessel zeer lang een middelpunt is geweest voor de Nederlandse vloot. De Ruyter overnachtte vaak te Oudeschild. Onder deze omstandigheden kon het vocabulaire van de zeelui gemakkelijk een algemeen karakter krijgen. Wel is er een aantal typische zeemansuitdrukkingen, maar deze rechtvaardigen toch niet om, als men het woordenmateriaal gedeeltelijk systematisch wilde rangschikken, aan de scheepvaart en de visserij een aparte afdeling te wijden.

Wat echter in de allereerste plaats recht zou hebben op een systematische behandeling, is de schapenfokkerij met toebehoren. Tessel is het schapeneiland. De schapenfokkerij is er sinds eeuwen beoefend en tot voor kort was practisch het gehele oude Tessel grasland. Door kruising van het inheemse schaap, de z.g. *pielstéért*, met buitenlandse rassen is een type ontstaan van Europese vermaardheid. Zodra men het vocabulaire van een Tesselse schapenboer gaat bestuderen, merkt men, dat men te doen heeft met het karakteristieke bedrijf van het eiland. In alle onderdelen van dit bedrijf stuit men op toestanden, gewoonten en woorden, die men elders in Nederland niet kent.

---

¹⁾ Het belang van de visserij is de laatste jaren sterk verminderd, dat van de schapenfokkerij trouwens ook.

Een delicate kwestie is het probleem van het weergeven der klanken. Het Tessels kent verschillende klanken, die in beschaafd Nederlands niet voorkomen. Aan het systeem, dat ik tenslotte heb gekozen, ligt ten grondslag de wens om de dialectwoorden een zo Nederlands mogelijk aspect te geven. Het kiezen van een onbekend symbool om een bepaalde afwijkende klank aan te duiden, lijkt me niet gewenst. Vandaar dat ik uitsluitend aan iedere Nederlander bekende lettertekens gebruik. De verschillende timbres worden aangegeven door tekens: accent grave, accent aigu, accent circonflexe en Umlaut. Rekking van een klank is aangegeven door verdubbeling van het letterteken.

Hier volgt dan allereerst een reeks van de in het Tessels voorkomende klinkers en de wijze waarop zij zijn aangeduid:

- 1) a : als in bak, ram, kap.
- 2) aa : als in maal, kaart, raap.
- 3) e : als in bel, werk, zet.
- 4) èè : dit is de gerekte klank no. 3.
- 5) i : als in kip, mild, spin.
- 6) éé : dit is de gerekte klank no. 5, die de Nederlander uitspreekt in peer, zweer enz., dus voor een „r”. Wanneer in het vocabulaire het Nederlandse „beer” wordt geschreven als *béér*, dan is de uitspraak in beide gevallen dus precies gelijk. Het Tessels kent de *éé* echter ook in andere gevallen dan voor „r”.
- 7) ee : als in beek, meel, zeem (maar niet als in meer, leer).
- 8) ie : als in riem, hiel, dief.
- 9) ii : dit is de gerekte klank no. 8, zoals het Nederlands die kent voor de „r”: mier, bier.
- 10) ö : de klank, die men hoort in het Franse „oeuf” of in het Duitse „Förster”.
- 11) öö : dit is de gerekte klank no. 10; bij mijn weten komt hij alleen voor in het woord *jetööl*, d.i. fauteuil.
- 12) u : als in put, muf, turf.
- 13) eu : als in deur, scheur, zeur, dus voor „r”.
- 14) eu : als in beul, meug, neus, dus niet voor „r”. De klanken 13 en 14, die belangrijk in timbre verschillen, worden dus, evenals in het Nederlands, door een zelfde symbool aangeduid. Ik meen dit te kunnen wagen, daar een Nederlander zich in dit geval niet licht zal vergissen.

- 15) ü : dit is de korte „ü”, zoals we die horen in ruzie, bruto, student.
- 16) uu: dit is de gerekte „uu”, zoals in buur, muur, stuur.
- 17) ò : de heldere open „o” van pot, sok, kop.
- 18) òò: dit is de gerekte klank no. 17.
- 19) ó : de doffe, meer gesloten „o” van mof, dom, lont.
- 20) óó: dit is de gerekte klank no. 19.
- 21) oo: als in zoom, kool, boos.
- 22) oe: als in hoek, roet, boef.
- 23) oê: dit is de gerekte klank no. 22, zoals die gehoord wordt in roer, floer, toer, dus voor „r”. In het Tessels wordt de „oe” echter in vele andere gevallen ook gerekt.

De svarabhakti-e, die in het Tessels veel voorkomt, heb ik aangegeven door een gewone „e”, bijv. berreg (berg) en hòllef (half).

De z.g. stomme „e”, die we horen in het suffix „-ig” heb ik evenmin door een apart teken weergegeven. „Gelukkig” wordt dus net zo geschreven en uitgesproken als in het Nederlands; handig, ranzig en melig als volgt: *hòndig, ròðnzig, meelig*.

De „ij” van het suffix „-lijk” kon moeilijk gehandhaafd worden, daarvoor wijkt de uitspraak te veel af van die van de „ij”. Ook hier heb ik mijn toevlucht genomen tot de „e”. Gevaarlijk, heerlijk en mogelijk worden dus geschreven: *gevaarlek, héérlek, moogelek*.

TWEESLANKEN

- 1) aai: als in kraai, saai, zwaai.
- 2) ei of ij: als in zeil, geit, bij, lijn,
Hoewel de klank volkomen dezelfde is, wordt terwille van het woordbeeld het onderscheid tussen ei en ij, zoals dat in de Nederlandse spelling bestaat, gehandhaafd.
- 3) ui : als in lui, kuif, duit.
- 4) ooi: als in dooi, kooi, mooi.
- 5) oei: als in broei, moeite.
- 6) aw: het Nederlands kent deze klank, naar ik meen, alleen in de uitroep van pijn „au!”. In het Tessels vindt men hem in ruim een dozijn woorden, zoals *kawwe* (kauwen), *naw* (nauw) en *snaw* (snauw).
- 7) aauw: ook dit is een typisch Tesselse klank, die ik echter maar tweemaal heb ontmoet, nl. in *blaauw* (blauw) en *laauw* (lauw).
- 8) èew: komt speciaal voor in het werkwoord *hèèwwe* (hebben) en zijn vormen.

- 9) *éúw*: dit is de Nederlandse „eeuw”, vandaar dat de schrijfwijze zoveel mogelijk intact is gelaten, al is de „u” geheel overbodig. Het timbre waarmee de Tesselaar deze klank uitspreekt, is echter verschillend: hij zegt duidelijk een lange „i” (die we ook hebben aangegeven door „*éé*”), gevolgd door een bilabiale „w”. Bij de als normatief geldende Nederlandse uitspraak ligt het eerste element van deze tweeklank dichterbij de „ee” van geel, zeem, leek etc. Deze *éúw*-klank is een eigenaardigheid die een Tesselaar vrijwel nooit kwijtraakt, ook al is hij sinds jaren niet meer op het eiland woonachtig.
- 10) *ieuw*: als in *kieuw*, *nieuw*.
- 11) *uw*: de „u” van „put” gevolgd door een bilabiale „w”. Een voor het Tessels karakteristieke tweeklank, die echter ook vrij zeldzaam is. Hij komt voor in *snuw* (sneeuw), *nuru(t)* (nieuw), *ruw* (ruw), *luw* (luw), *kluwwe* (kluwen), *duw* (duw), *skuw* (schuw). Verder in enige van deze woorden afgeleide werkwoorden. Men lette er dus op, dat deze woorden, die in verschillende gevallen net zo worden geschreven als in het Nederlands, een daarvan afwijkende uitspraak hebben.
- 12) *ou* of *ouw*: als in *touw*, *mouw*, *koud*, *hout*.
- 13) *ów*: eveneens een tweeklank, die niet vaak voorkomt; hij wordt gehoord in *jów* (jouw), *hee sów* (hij zou), *se sów* (zij zou), en in het met nadruk uitgesproken persoonlijke voornaamwoord *jów* (jij).
- 14) *úw*: zoals in het Nederlandse *luw*, *ruw*, *duw*. Deze klank hoort men zelden. Als voorbeelden ken ik slechts *skaadúw* en *zwaalúw*.

NEUSKLANKEN

In het Tessels bestaan zes neusklanken. De nasalering van de klinker, die gepaard gaat met rekking, vindt plaats voor de medeklinkergroep „-ns”. Een bepaald teken om de nasalering aan te duiden is niet gebruikt. Het verschijnsel wordt tussen haakjes achter de betreffende woorden vermeld. Hun aantal is niet groot (ruim zestig). We onderscheiden de volgende nasalen:

- 1) *èns*: nasalering van de *èè* (klinker no. 4).
- 2) *éns*: nasalering van de *éé* (klinker no. 6).
- 3) *iins*: nasalering van de *ii* (klinker no. 9).
- 4) *uns*: nasalering van de gerekte „u”. In de schrijfwijze is niet aangegeven, dat de „u” gerekt is. Het leek me niet nodig hiervoor een apart teken uit te vinden, daar deze neusklank slechts

in twee woorden wordt aangetroffen, nl. *kunst* en *gunst*, met eventueel afgeleide woorden.

5) òòns: nasalering van de òò (klinker no. 18).

6) óóns: nasalering van de óó (klinker no. 20).

MEDEKLINKERS

Wat de medeklinkers aangaat, dit zijn dezelfde als in het Nederlands. We onderscheiden b, d, t, g (met zijn stemloze variant ch), h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v, w en z. De „r” is altijd gerold.

Belangrijke taalverschijnselen als palatalisatie, mouillering en assimilatie van medeklinkers vinden in het Tessels op analoge wijze plaats als in het Nederlands. Ook de velare nasaal, die we horen in tong, zang etc. is dezelfde.

Wat het lidwoord betreft, maakt het Tessels, bij substantieven, geen onderscheid tussen mannelijk en vrouwelijk. Wel kent het een onzijdig lidwoord „het” of „’t”. In dit vocabulaire is achter de onzijdige woorden een „o.” geplaatst.

De verwaarlozing van het vrouwelijke bij de pronominale aanduiding gaat zeer ver. „Se” en „see” gebruikt men alleen als men over een vrouw of een meisje spreekt. Maar van een koe zegt men *hee staat óp stòòl* en van een kat *hee moet jónge*. Natuurlijk is de lidwoordvorm „den” geheel ongebruikelijk. Een kleine groep van substantieven, bijv. kussing, wak, staal en knien zijn in tegenstelling met het Nederlands niet onzijdig. Dit wordt altijd achter het betrokken woord vermeld. Eveneens is dit het geval met afwijkende klemtoon.

Een meervouds-„n” kent het Tessels niet. Overigens is de meervoudsvorming vrijwel gelijk aan die in het Nederlands.

De vormen van de comparatief en van de superlatief worden bij de meeste adjectieven vermeld evenals de afwijkende vormen van diminutieven en de vormen van de hoofdtijden der sterke werkwoorden.

Is het Tesselse woord gelijk aan het Nederlandse of bestaat er slechts een kleine afwijking, dan heb ik volstaan met het geven van het equivalent. Typisch Tesselse woorden en uitdrukkingen zijn met een of meer voorbeelden verduidelijkt. Al deze voorbeelden zijn in het Nederlands vertaald.

Nog een enkel woord over de alfabetische volgorde. Met de tekens wordt geen rekening gehouden, d.w.z. èè, ee en éé worden voor de rangschikking alle drie als „ee”, òò, oo en óó alle drie als „oo” be-

schouwd. Het kan echter ook voorkomen, dat woorden met precies dezelfde letters worden geschreven en alleen de accenten boven de klinkers aangeven, dat de uitspraak verschillend is. Dit verschijnsel doet zich trouwens alleen voor bij woorden met de klinkers ò of ó, met èè, éé of ee of met òò, óó en oo. Ik heb deze kwestie als volgt opgelost: ò komt voor ó; bij de ee-reeks is de volgorde èè, éé, ee en bij de oo-reeks òò, óó, oo.

Hoe is de tegenwoordige staat van het Tessels dialect? Als de tekenen niet bedriegen, staat zo niet een snel verdwijnen, dan toch een grondige verbastering voor de deur. Tot ongeveer 1900 lag Tessel geïsoleerd, veel immigratie had niet plaats. De bevolking kwam weinig in aanraking met mensen van over het Marsdiep. Dr Jac. P. Thijsse, de grote bewonderaar van Tessel, trof het eiland nog zo aan, toen hij zich als jong hoofdonderwijzer te Den Burg vestigde. In die tijd spraken in ieder geval de Tesselse boeren zonder uitzondering het zuivere dialect, en ook de dorpsbewoners. Alleen Den Burg telde een aantal mensen die, zoals men zei, *gróós praatte*.

Maar langzamerhand veranderde deze toestand. Tessel werd bekender. In 1908 richtte men de Eerste Tesselse Stoombootonderneming op, die de verbinding met Noord-Holland veelvuldiger en gerieflijker maakte. Aangelokt door het onvolprezen strand van De Koog verschenen er 's zomers geregeld badgasten. *Seumerfeugels* noemde men die, niet vermoedend, dat die *seumerfeugels* dertig jaar later, in de maanden Juli en Augustus, het aantal inwoners van Tessel zouden verdubbelen! Toch was er voor de grote oorlog van 1914-1918 nog geen reden tot klagen. Daarna ging het evenwel hard. Tessel werd een gezocht oord in de vacantie. Duizenden stroomden er heen. Dr Thijsse heeft, door zijn uitgave van het Tessel-album in de Verkade-serie, zonder twijfel niet weinig medegewerkt aan de voorbereiding van deze invasie, die hij zeker niet heeft gewild.

Welke is de invloed geweest van deze nieuwe toestanden op het dialect? Zeer diepgaand en desastreus. De Tesselse bevolking bestaat uit boeren, vissers, handwerkslieden en leveranciers. Zij had linguïstisch tegenover de gemiddelde stedeling dat uitgesproken minderwaardigheidscomplex, dat typisch is voor de plattelander en dat ondanks boerenverheerlijking en andere uiterlijke demonstraties niet zo gauw zal verdwijnen. Hoe het ook zij, als de eenvoudige eilandbewoner de badgasten uit de minder chique buurten

van Amsterdam en Rotterdam (zij waren legio) hun vinnige dialogen hoorde afwikkelen, geneerde hij zich diep voor zijn zangerige moedertaal en hij besloot die te veranderen. Veel verkeerde dingen werden overgenomen en lelijke taalgewoonten vonden ingang.

Onder invloed der „vreemdelingen” is het dialect de laatste twintig jaar achteruitgehold. Men trachtte de taal te spreken, die men van anderen hoorde, maar slaagde daarin niet, deels omdat de Tesselse ondergrond toch te stevig was, deels omdat men te kort kon oefenen. Maar het dialect smolt snel weg. In de dorpen is er eigenlijk weinig meer van over. De boeren onder elkaar spreken het nog behoorlijk. Hoe lang nog? De boerenzoons gaan langer naar school, ze leren beter Nederlands, gaan soms voor enige tijd van Tessel af om het bedrijf beter te leren. Als zij terug komen, spreken zij nog geen Nederlands, maar ook geen Tessels meer. Ik geloof niet, dat er omstreeks het jaar 2000 nog veel van het Tessels over zal zijn.

Het uitsterven van het dialect is een van mijn belangrijkste drijfveren geweest om dit boek te schrijven. Ik heb getracht het taalstadium van omstreeks 1900 te benaderen. Mijn familieleden en vrijwel al mijn medewerkers beheersen dit stadium nog goed, omdat zij er in zijn opgegroeid. Het geheel draagt dus een archaïstisch tintje. Vele echte Tesselse uitdrukkingen, die er in voorkomen, raken hoe langer hoe meer in onbruik.

Daar het Tessels een belangrijk dialect is, met interessante taalverschijnselen en oude relicten, hoop ik, dat dit boek, vooral in de toekomst, de taalkundigen van nut zal kunnen zijn. Misschien kan het reeds de tegenwoordige dialectologen bepaalde diensten bewijzen. Velen van hen zal de vraag interesseren, of het Tessels tot de Hollandse of tot de Friese dialecten moet worden gerekend, een kwestie waarover nog steeds verschil van mening bestaat. Op grond van een jarenlang verblijf, zowel in Noord-Holland als in Friesland, meen ik, na vergelijking van allerlei syntactische en fonetische verschijnselen, te mogen concluderen, dat het Tessels een Fries dialect is. Ook de aard van de autochthone bevolking, de levenswijze en de gewoonten zijn meer Fries dan Hollands.

VOCABULAIRE

A

- Aach(ie)**, Aag(je). *Een nuwskierig* (korte „ie”) *Aachie*, een nieuwsgierig Aagje.
- Aadam**, Adam. *Aadam en Eeva*, monnikskap, Aconitum Napellus. *Aadamsappel*, adamsappel. *Aadamskestüm*, o., Adamskostuum. *In adamskestüm*, naakt.
- Aadel**, adel.
- Aadelbórst**, adelborst.
- Aademe**, ademen.
- Aademhaale**, ademhalen.
- Aader**, ader.
- Aaderlaate**, aderlaten. *Aaderlating*, aderlating.
- Aaf(ie)**, Aaf(je), vrouwennaam.
- Aai**, jongensnaam.
- Aak**, aak.
- Aakelig**, akelig, ellendig.
- Aaker**, putemmertje.
- Aaker(tje)**, eikel. *Gaaje mee aakertjes soeke?* ga je mee eikels zoeken?
- Aakster**, ekster, *Pica pica galliae*.
- Aal(tje)** of *Aalie*, Aal(tje), vrouwen-naam.
- Aal**, cf. *Éél*.
- Aalebes**, aalbes. *Aalebessetiid*, tijd waarin de aalbessen worden geplukt.
- Aaliekrük**, alikruik.
- Aalóorig**, uit zijn humeur, humeurig. *Je sów er aalóorig fón wórre*, je zou er van uit je humeur raken.
- Aam**, adem. *Achter sien aam weeze*, buiten adem zijn. *De aam in de keel hèdeuwe*, buiten adem zijn. *S'n aam laate gaan oover*, zich bemoeien met.
- Aambeeld**, o. aambeeld.
- Aambeil**, aambeil.
- Aambórstig**, aamborstig.
- Aame**, amen, zo zij het.
- Aandacht**, aandacht, oplettendheid.
- Aandeel**, o. aandeel.
- Aanlandig**, wordt gezegd van de wind, als deze naar het land toe waait (Dekker: *De Noorin*, Nederland, 1864, III pag. 13). Vermoedelijk is de uitspraak wel *ónlòndig* geweest.
- Aans**, aanstonds, dadelijk.
- Aanstaande** (adjectief), aanstaande, nabijzind, (substantief), verloofde.
- Aanstóóns** (nasalering), aanstonds, dadelijk.
- Aap**, 1) aap 2) kiel. *Een piloose aap*, een kiel van pilo. *Rooie aape of rooie jaape*, bessen van de meidoorn, duimbessen.
- Aapegaape**, apegapen, sterven. *Op aapegaape lèègge*, op apegapen liggen.
- Aapekóól**, apenkool, geleuter.
- Aar**, ander. *Dut boek bevòlt me niet, geef me maar liever een aar*, dit boek bevat me niet, geef me maar liever een ander. *Om de aare dag*, om de andere dag. *De iin seit dut en de aar seit dót*, de een zegt dit en de ander zegt dat. 't *Iine mit 't aare*, 1) alles bij elkaar; 2) langzamerhand.
- Aar**, aar (bloeiwijze). *In de aar skiite*, aren krijgen. 't *Graan skiit in de aar*, het graan krijgt aren.
- Aard**, aard, karakter.
- Aardbeeving**, aardbeving.
- Aarde**, aarde.
- Aarde**, aarden (werkwoord).
- Aardebei**, cf. *Éérdebei*.
- Aardewerrek**, cf. *Éérdewerrek*.
- Aardicheid**, aardigheid.
- Aardig**, aardiger, aardigst, aardig.
- Aare**, Are, 100 m².
- Aaredaags**, de volgende dag.
- Aarend**, arend, adelaar.

- Aarluf**, anderhalf (Texelsche Courant).
- Aars**, anders, vroeger, gewoonlijk. *Je wist tòch, dõt ik niet aars kòn, je wist toch, dat ik niet anders kon. Hee werrekt lang zóó hòrd niet meer òs aars*, hij werkt lang zo hard niet meer als vroeger. *Aars is ie zóó óp-geweekt, hee het vòst wòt*, gewoonlijk is hij zo opgewekt, er is vast iets, dat hem hindert.
- Aarsbisskòp**, aartsbisschop.
- Aarsóm**, andersom.
- Aarzele**, aarzelen.
- Aas**, aas (in het kaartspel).
- Aat**, mannennaam, verkorting van Adriaan.
- Aaveree**, averij.
- Aaze**, cf. Ééze.
- Aazem**, adem, (vooral de uitgedreven lucht); *'t wòs zóó koud, dõt je je aazem siin kòn*, het was zo koud, dat men zijn adem kon zien. *Hee gaf niet veul aazem*, hij zei niet veel, hij gaf een ontwijkend antwoord. *Se zel 'r d'r aazem wel oover gaan laate*, ze zal zich er wel mee bemoeien.
- Aazie**, Azië.
- Abnermaal**, abnormaal.
- Abriekoos**, abrikoos.
- Abselüt**, absoluut.
- Absent**, afwezig, verstrooid.
- Abuis**, o., (substantief) abuis, ver-gissing; (adjectief) abuis, het bij het verkeerde eind hebbend.
- Acht**, acht (telwoord).
- Acht**, acht, aandacht.
- Achtelóós**, achteloos.
- Achter**, achter. *Mien hòrlóósie is óp achter*, mijn horloge loopt achter. *Je moet niet te lang fòn skool weg-blüve, aars kóm je zóó óp achter*, je moet niet te lang van school wegblijven, anders raak je zo achter. *Achter mekaar*, 1) achtereen. *Drie kéér achter mekaar*, drie maal achtereen; 2) achter elkaar. *Gaan jullie nou erres achter mekaar staan*, gaan jullie nu eens achter elkaar staan.
- Achterbaks**, achterbaks.
- Achterbient**, touw, dat om het achter-eind van de *ponter* van een vol-geladen hooiwagen wordt geslagen om het hooi vast te leggen.
- Achtere**, achteren. *Fòn achtere*, van achteren. *Naa achtere*, naar achteren.
- Achterhoede**, achterhoede.
- Achterin**, achterin.
- Achterkoessig** of **achterkoesterig**, achterbaks.
- Achterkròt**, o., houten schot tussen de beide *zeekròtte*, dat de boerenwagen van achteren afsluit.
- Achterlek**, achterlijk.
- Achternaa**, achterna.
- Achternaam**, familienaam.
- Achteròf**, achteraf, bij nadere beschouwing.
- Achteròffie**, o., afgelegen plaats. *Óp 'n achteròffie*, op een afgelegen plaats.
- Achteróm**, 1) achterom; 2) naam van een weg aan de Noordgrens van Den Burg.
- Achteròn**, achteraan, achterheen. *Órreges achteròn sitte*, ergens achterheen zitten.
- Achteroover**, achterover.
- Achteróp**, achterop.
- Achterraamhout**, o., cf. *raamstòkke*.
- Achterskaamel**, balk van het achterstel van een boerenwagen, waarop de *bükberrie* rust.
- Achterskéétjes** of **achterskeetjes**, houten uitsteeksels achter aan de *lòdders* van een boerenwagen, waar-tussen het *achterkròt* wordt geplaatst.
- Achterste**, o., 1) achtereinde van iets; 2) zitvlak.
- Achterstóllig**, achterstallig.
- Achtertüne**, tegenwoordig Bosweg, te Oosterend.
- Achterüt**, achterruit.
- Achterzwiekers**, houten verbindingsstukken tussen voor- en achterstel van een boerenwagen.
- Achting**, achting.
- Adres**, o., adres.
- Agenda**, agenda.
- Agent**, agent.
- Akkefietje**, o., of **hakkefietje**, o., akkefietje, onaangename taak.
- Akkelee**, akolei.

Akkeleejesééd, o., lett. akoleienzaad, het wordt aangewend tegen bloedvinnen (inwendig gebruik).

Akker, akker.

Akkerdéére, toestaan, overeenkomen. Verbastering van het Franse *accorder*.

Akkóórd, o., 1) akkoord, vergelijk, 2) samenklank; (adjectief) akkoord, in orde.

Akroobaat, acrobaat.

Aksie, actie, handeling, beweging.

Akte, akte.

Aktief, actief, werkzaam.

Ambacht, ambacht.

Ambiessie, ambitie.

Ameubement, o., ameublement.

Ammerreetje, o., poosje, ogenblikje. Verbastering van „Ave Maria”, dus wordt eigenlijk bedoeld de korte tijd, die nodig is om een Ave Maria te bidden. Bij Dekker vindt men de vorm *omerytje* (De Noorin, Nederland, 1864, III, pag. 18).

Amper, amper, ternauwernood. *We waave amper thús, òf 't begón te reegene*, we waren ternauwernood thuis, of het begon te regenen.

Amper òn, ternauwernood, met moeite. *Se kenne amper òn leeve*, ze hebben grote moeite om rond te komen.

Amtenaar, ambtenaar.

Ang, bevreesd, bang (de Boer).

Angel, angel.

Anker, o., anker.

Ankere, ankeren.

Apòrt (de „a” wordt in de uitspraak vaak verzwakt tot stomme „e”) of **ampòrt**, apart, ter zijde.

Apòstel, apostel.

Appel, appel.

Appelepap, appelmoes.

Appelesien, sinaasappel.

Appelmoes, appelmoes.

Apperaat, o., apparaat, toestel.

Appertéere, apporteren, aanbrengen (van een hond).

Applaus, o., applaus.

April, April.

Apteek, apotheek.

Apteeker, apotheker.

Avve(n)tuur, o., avontuur.

Avveséere, voortgaan, opschieten.

Verbastering van het Franse *avancer*. *Ik wów dòt jullie er's wòt avveséerde*, ik wou, dat jullie eens wat opschoten.

Avveséerskoene, grote, ruime schoenen, die gemakkelijk lopen.

Avveséersòkke (spottend), pantoffels.

Azaalieja, azalea.

Azijn, azijn.

B

Ba, ba, uitroep van afkeer.

Baade, baden.

Baadje, o., baadje. *'r Tin óp s'n baadje geeve*, iemand een pak rammel geven.

Baaf of **Baafie**, Baaf, Baafje, vrouwennaam.

Baai, baai, wollen weefsel.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham. *Een baai hemd*, een baaien hemd.

Baai, baai, inham. *Óppe baan gaan*, gaan dansen.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham. *Óppe baan gaan*, gaan dansen.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham. *Óppe baan gaan*, gaan dansen.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham.

Baai, baai, inham. *Een baai hemd*, een baaien hemd.

Bakbóórd, o., bakboord.

Bakke, 1) bakken; 2) uit de bak halen, putten. *'n Emmer waater bakke*, een emmer water putten.

Bakker, bakker. Tessels rijmpje:

*De bakker fòn de hoek,
Die heeft fònnacht geblaaze
De belle fòn sien broek,
Die hange fóór de glaaze.*

N.B. Het rijmpje is een mengsel van Nederlands en Tessels.

Ik zel dut éérst maar 's bakker òn maake, ik zal dit eerst maar eens opeten. *We zelle 'm éérst maar 's bakker òn maake*, we zullen hem eerst maar eens uit de weg ruimen.

Bakkeeree, bakkerij.

Bakkes, bakkes, aangezicht. *Slaan 'm óp s'n bakkes!*, sla hem op zijn gezicht!

Bakslee, soort slee, die de vorm heeft van een bak, waarin een last kan worden voortgeduwd.

Bakstiin, baksteen.

Bakwaage, bakwagen.

Bakzeil haale, bakzeil halen, terugkrabbelen.

Bamboe, 1) bamboe, rietgewas; 2) stok van bamboe.

Bang, banger, bangst, bang.

Bangeskijter, iemand die gauw bang is.

Bangmaakeree, bangmakerij.

Bank, 1) bank. *'n Kiend achter de bank skuuwe*, een kind achterstellen bij een ander (Dekker: Meugebed, 't Fingertje naast den duum); 2) donkere streep van wolken aan de horizon.

Banke, banken, hasardspel, waarbij een der meespelenden de bank houdt.

Banket, lekkernij, bestaande uit een rol amandelpers met een korst van gebak er omheen.

Bankiir, bankier.

Baviejaan, baviaan.

Beb, oude naam voor grootvader (van Cuyck).

Beboère, *'n Stik lònd beboère*, boer zijn op een stuk land.

Bedaard, bedaard.

Bedaare, bedaren. *Wéér is ie bedaard?*, waar is hij gebleven?

Bedanke, bedanken.

Bedankje, o., bedankje.

Bedeeling, bedeling.

Bedenke, bedòcht, het bedòcht, bedenken, verzinnen.

Bedeue, beduiden, betekenen.

Bedieke, met een dijk omgeven. *In 1876 hèèwwe ze 't Noórde bediekt*, in 1876 hebben ze het Noorden bedijkt.

Bedieking, bedijking.

Bediene, bedienen.

Bediening, bediening.

Bedille, bedillen.

Bedilòl, bedilal.

Bedinge, bedóng, het bedónge, bedingen.

Bedissele, bedisselen.

Bedoele, bedoelen.

Bedoeling, bedoeling.

Bedoëning, karwei, moeilijk werk, drukte. *'t Wòs 'n héele bedoëning*, het was een heel karwei, een hele drukte.

Bedómpt, bedompt, duf.

Bedóndere, bedriegen. *Se hebbe 'm bedonderd*, ze hebben hem bedrogen. *Ben je bedónderd!*, ben je niet goed wijs!

Bedóódteeje, bedaren. *Laat 'm maar wòt bedóódteeje*, laat hem maar wat tot bedaren komen. *De suffer het 'm bedóódteeje laate*, de suffer is niet actief geweest, waardoor hij in een hopeloze positie is gekomen.

Bedórref, o., bederf.

Bedórrefelek, wordt gezegd van het weer, als het zoel is en etenswaren spoedig bederven (in de Hondsdagen bijv.); cf. *mókkerig*.

Bedórreve, bedórref, het of is bedórreve (bedurreve), bederven, verwennen.

Bedréége, bedragen, belopen.

Bedriif, bedrijf, werk, schuld. *Jów bedriif is 't, dòttie nou óp zée moet swòlleke*, jouw werk (schuld) is het, dat hij nu op zee moet zwalken.

Bedriige, bedroog, het bedrooge, bedriegen.

Bedriiger, bedrieger.

Bedriigeree, bedriegerij.

Bedròg, o., bedrog.

- Bedrûpe, bedroop, het bedroope**, bedruipen. *Je bedrûpe*, zich bedruipen.
- Bee** of **bij**, bij (het insect).
- Bee**, (voorzetsel en bijwoord), bij. *Kóm erres bee me*, kom eens bij me. *Die jónge is goed bee*, die jongen is goed bij. *Óm en nabee*, ongeveer, omstreeks. *Hèe zel zóó óm en nabee de sestig wéeze*, hij zal zo ongeveer zestig jaar zijn. *Bee mekaar*, bij elkaar, bijeen.
- Bee-**, prefix in diverse werkwoorden als: *beekómme*, *beelichte*, *beepósse*, *beestaan* e.d.
- Bèéd**, o., bed. *Te bèéd lègge*, te bed liggen. *'t Is óp aave bèéd best*, men meent altijd, dat het elders beter is dan thuis. *Wie s'n bèéd hè je deen?* *Nou, Pietes en Sijpes en Heines*, wiens bed heb je opgemaakt? Dat van Piet, dat van Sijp en dat van Hein.
- Bèèdebòrdje**, o., houten plank boven het hoofdeinde van een bedstee.
- Bèèdekwòst**, kwast met handvat, die in het bed afhangt en die men kan grijpen om zich op te richten.
- Bèèdeplank**, beddeplank, plank aan de voorkant van een bedstede, die moet verhinderen, dat de slaper uit zijn bed valt.
- Bèèddeteek** of **bèèddeteekt**, beddetijk.
- Beedehònd**, bijdehand, schrande, gevat.
- Beedehòndje**, o., bijdehandje, vlug, schrande kind, vrouw.
- Beedehòns**, (nasalering), links in een tweespan. *'t Beedehònse péérd*, het linkse paard van een tweespan.
- Beedelaar**, bedelaar.
- Beedelaarspòrrek**, o., kuil in de grond (vaak vrij ver het land in), waar men allerlei rommel ingooit (oud ijzer, bussen, lege flessen, etc.).
- Bèèdstee**, bedstee.
- Beeferdíinste**, bijverdiensde.
- Beegelóóf**, o., bijgeloof.
- Beegelóóvig**, bijgelovig.
- Beek**, beek.
- Beeker**, beker.
- Beekeuke**, bijkeuken.
- Beekómstig**, bijkomstig.
- Beekooie**, bijwennen (van lammeren).
- Beekooier**, lam, dat van een schaap bij een ander is gewend.
- Beeld**, o., beeld. *Een beeld fòn 'n kiend*, een erg knap kind.
- Beelderig**, beelderig, erg mooi.
- Beemdgròs**, o., grassoort, poa trivialis of poa pratensis.
- Beemes**, *Een héele beemes lònd*, een heleboel land, veel land.
- Beenaam**, bijnaam.
- Béér**, 1) beer (roofdier); 2) mannelijk zwijn.
- Béérd**, baard. *'v Iin in de béérd fòlle*, iemand onheus bejegenen (Dekker: De biest weerom).
- Béére**, hard huilen. *Wòt béért dòt kiend!*, wat huilt dat kind!
- Béérput**, beerput.
- Béérte**, aankleven van vuil (modder, gras). *'t Mes fòn 't maaimesièn begòn te béérte*, aan het mes van de maaimachine begon vuil vast te plakken.
- Béést**, o., beest, broot. *Hee het fòn 't luiie béést eete*, hij is lui.
- Béésies**, beestjes, luizen.
- Béésteboél**, beestenboel.
- Beet hèèwwe**, beet hebben. *Se hèèwwe 'm beet*, ze hebben hem te pakken. *Ik hòd 'm beet*, ik fopte hem. *'t Geducht beet hèèwwe*, erg ziek zijn.
- Beet**, cf. *loote*.
- Beetiis**, bijtijds.
- Beetje**, o., beetje, kleine hoeveelheid.
- Beeve**, beven, trillen.
- Beeverig**, beverig.
- Beevis**, lett. bij-vis (zie: *poet*).
- Beezaak**, bijzaak.
- Beezem**, bezem.
- Beezicheid**, bezigheid.
- Beezig**, bezig, werkzaam.
- Bef**, gesteven front van een overhemd of halfhemd.
- Befet**, o., (accent op de laatste lettergreep), buffet.
- Beffie**, o., gesteven witlinnen doek die men onder de kin draagt.
- Befòlle**, preteritum ontbreekt, *is befòlle*, bevallen, een kind ter wereld brengen.
- Befriize**, **befróór**, **is befróóre**, bevrozen.

- Begaan, beging, het begaan**, be-
gaan. *Ik ben er óm begaan*, ik ben
er om verlegen. *Se wòs mit 'm be-
gaan*, ze had medelijden met hem.
- Begiite, begoot, het begoote**, be-
gieten.
- Begin**, o., begin.
- Beginne, begón, is begónne**, be-
ginnen.
- Beginsel**, o., beginsel, overtuiging.
- Begluure**, begluren, bespieden.
- Begórre**, knikkerspel (Texelsche Cou-
rant). Vermoedelijk hetzelfde als
piesnórre en *piegórre*.
- Begraave**, (preteritum ontbreekt),
het begraave, begraven.
- Begraffenis**, begrafenis.
- Begriep**, o., begrip, ideeën. *Dòt kómt
niet mit sien begriep ooveriin*, dat
strookt niet met zijn ideeën.
- Begriepe, begreep, het begreepe**,
begrijpen, doorzien. *Je begriep je
niet, wéér òl die jaare bleewe benne*,
je begrijpt niet, waar al die jaren
zijn gebleven.
- Begriepelék**, 1) begrijpelijk; 2) snug-
ger. *Ik sien wel, dòt je niet erreg be-
griepelék bent*, ik zie wel, dat je niet
erg snugger bent.
- Begrinte**, met grint bedekken.
- Begrip**, o., begrip, voorstelling, ver-
stand.
- Begroeië**, begroeien.
- Begroete**, begroeten.
- Begróóte**, begroten, ramen.
- Begróóte**, spijt gevoelen. *'t Begróót
me*, het gaat me aan mijn hart.
't Begróót me óm heur, het spijt me
voor haar.
- Begróótelek**, spijtig, jammer. *'t Is
tòch begróótelek, dòt òl die beste koeie
zó maar ófmaakt wórre*, het gaat je
toch aan je hart, dat al die beste
koeien zo maar worden afgemaakt.
- Begróóting**, begroting.
- Behaale**, behalen. *Mit him fòòlt gien
éér te behaale*, met hem valt geen
eer te behalen.
- Behang**, o., behang, behangsel.
- Behange, behóng of behing, het
behange**, behangen.
- Behanger**, behanger.
- Behappe**, in de mond steken. *Die
booterham is veuls te dik, die ken dòt
kiend niet behappe*, die boterham is
veel te dik, die kan dat kind niet in
zijn mond steken. *Dòt ken ie niet
behappe* (fig.), dat ligt boven zijn
macht, dat is te moeilijk voor hem.
- Behéér**, o., beheer, bestuur.
- Behéérder**, beheerder.
- Behéére**, beheren.
- Behellepe**, behelpen. *Je behellepe,
behóllep 'm, het 'm behóllepe*, zich be-
helfen.
- Behoefte**, behoefte, gebrek, verlan-
gen.
- Behoefstig**, behoefstig.
- Behólleve**, behalve.
- Behòndele**, behandelen.
- Behòndeling**, behandeling.
- Behòrde**, verharden, harder maken.
Een weg behòrde, een weg verharden.
- Behòrding**, verharding (van een weg).
- Behuud**, behuud. *Klein behuud*,
klein behuud.
- Beie**, beide. *Òs ik je wòs nam ik fòn
beis maar wòt*, in jou plaats nam ik
van allebei maar wat.
- Beiegaar**, allebei.
- Beiemaal**, allebei. *Kómme jullie dòn
maar beiemaal*, komen jullie dan
maar allebei.
- Beis**, beide; komt alleen voor in ver-
binding met het woordje *fòn*. *Wil
je mellek of süker? Geef me maar fòn
beis*, wil je melk of suiker? Geef me
beide maar.
- Beitel**, beitel.
- Beitele**, beitel.
- Bek**, bek. *'n Bek hèèwwe òs 'n hooi-
skuur*, een hele grote mond hebben.
Bek óf weeze, doodop zijn.
- Bekaaid**, 'r Bekaaid ófhómme, er
slecht afkomen.
- Bekéére**, bekeren.
- Bekééring**, bekering.
- Bekend, bekender, bekenst**, be-
kend.
- Bekenne**, 1) bekennen; 2) onder-
scheiden. *'r Wòs gien mèens in de
buurt te bekenne*, er was niemand in
de buurt te zien.
- Bekentenis**, bekentenis.
- Bekeure**, bekeuren.
- Bekeuring**, bekeuring.

- Bekiek**, bekijk. *Héél wòt bekiek hèèuwe*, veel bekijks hebben.
- Bekieke, bekeek, het beekeke**, 1) bekijken; 2) beschouwen, houden voor. *Ik bekiek 'm fóór 'n smiechter*, ik houd hem voor een ellendeling.
- Beklaagde**, beklagde.
- Beklaage**, beklagen.
- Beklééde**, bekleeden, overdekken met een of andere stof.
- Beklééding**, beklleding.
- Beklemme**, beklemmen, benauwen.
- Beklinke**, beklinken, vast afspreken. *De zaak is beklónke*, de zaak is vast afgesproken.
- Beklókke** of **beklókke**, bekoren, aantrekken. *'t Ken me beklókke*, ik heb er zin in. *'t Beklókte 'm*, het bekoorde hem.
- Beknibbele**, beknibbelen.
- Bekniepe, bekneep, het bekneepe**, beknellen. *Hoe kóm je òn die bloéd-blaar?* — *Ik heb m'n finger bekneepe*, toe 'k 't raam dicht deed, hoe kom je aan die bloedblaar? — ik heb, bij het sluiten van het raam, er met mijn vinger tussen gezeten.
- Beknieping**, *In de beknieping sitte*, in de knel zitten. *S'n finkie het in de beknieping seete*, zijn vingertje heeft in de knel gezeten.
- Bekócht weeze**, bekocht zijn.
- Bekoële**, bekoelen. *Hee is òl aardig bekoëld*, hij is al heel wat minder enthousiast, obstinaat of door-drijverig.
- Bekómme, bekwam, is bekómme**, 1) bekomen, zich herstellen. *Gaan hiir maar eeve sitte te bekómmé*, ga hier maar even zitten om bij te komen. 2) bekomen, een bepaald gevolg hebben. *Dòt zel je slecht bekómme*, dat zal je slecht bekomen.
- Bekómst**, bekomst. *Ik hèèw er m'n bekómst fòn*, ik heb er genoeg van. *Hee het sien bekómst*, hij heeft wat hij verdient.
- Bekónkele**, bekonkelen.
- Bekoógele**, bekogelen.
- Bekóolle**, betoveren.
- Bekóópe**, bekopen, boeten voor een gemaakte fout. *Se hebbe 't mit 'r leeve bekóópe moete*, ze hebben het met hun leven moeten bekopen.
- Bekóóre**, bekoren, aantrekken. *Dòt húsie ken me bekóóre*, ik vind dat huisje erg aantrekkelijk. *Die póppe-waage bekóórt 'r*, ze zou die poppen-wagen graag willen hebben.
- Bekórte**, bekorten.
- Bekouwe**, kou vatten, koud worden. *Kóm tòch in hús, je staat déér te bekouwe*, kom toch in huis, je vat daar kou.
- Bekrimpe**, *Je bekrimpe, bekrómp 'm, het 'm bekrómpe*, zich bekrimpen.
- Bekrómppe**, 1) karig, armoedig; 2) kleingeestig.
- Bekróóne**, bekronen.
- Bekróóning**, bekroning.
- Bekrópe**, *'t is 'r bekróope*, ze heeft berouw.
- Bel**, 1) bel, schel; 2) oorbel.
- Bel**, bobbel, waterblaasje.
- Belle blaaze**, bellen blazen.
- Bel**, 1) prul, lor. *Gooi dòt bel tòch weg, dòt is gien mes*, gooi dat prul toch weg, dat is geen mes. 2) slet, slechte vrouw. *Dòt meike? Dò's 'n bel*, die meid? Dat is een slet. Cf. *lellebel*.
- Belaataafeld**, dwaas, niet goed wijs. *Ben je belaataafeld?*, ben je niet goed wijs?
- Belaazerd**, dwaas, niet goed wijs. *Hee liekt wel belaazerd*, hij lijkt wel niet goed wijs.
- Belabberd, belabberder, belabberst**, belabberd.
- Belachelek, belacheleker, belachelekst**, belachelijk.
- Belang**, o., belang. *Ik wów, dòt ie me nou sei wòt ie dòcht, dòn weet ik tenminste hoe naa belang*, ik wou, dat hij me nu zei, wat hij dacht, dan weet ik tenminste waar ik aan toe ben.
- Belangrek, belangreker, belangrekst**, belangrijk.
- Belangstelling**, belangstelling.
- Belee**, belang. *Heb jee er belee bee?*, heb jij er belang bij?
- Beleedige**, beledigen.
- Beleediging**, belediging.
- Beleefd, beleefder, beleefst**, beleefd.
- Beleège**, belegen (kaas, wijn, e.d.).

- Beleegere**, belegeren.
- Belèègge, belei, belóg of belag, het beleid**, beleggen. *Een boterham mit kées belèègge*, een boterham met kaas beleggen.
- Beléere**, africhten, temmen. Men zegt *beléere* van een paard, een bok, een ram, een weer en een geit, maar van een hond zegt men *òfrichte*. *Een péerd beléere*, een paard zodanig temmen, dat het een berijder op zich duldt en naar de teugel luistert.
- Beleeve**, beleven.
- Beleeze, belòs, het beleeze**, belezen, door bezwering genezen.
- Beleg**, o., beleg.
- Belette**, beletten.
- Beleuring**, werking, uitwerking. *De beleuring fòn 't spring*, de werking van de springvloed.
- Belhaamel**, belhamel.
- Belichte**, belichten.
- Belichting**, belichting.
- Belle**, bellen.
- Belleg**, Belg (men zegt ook vaak *Bels*, meervoud: *Belze*).
- Belòfte**, belofte.
- Belón**, ballon.
- Belònde**, belanden, terechtkomen. *Wéer is ie belònd?*, waar is hij terecht gekomen?
- Belónje**, 't *Is fòn belónje!*, het is verbazend!
- Belóóne**, belonen.
- Belóóning**, beloning.
- Belòòns**, (nasalering), 1) balans, weegschaal; 2) vergelijkende jaarstaat.
- Belóóp**, beloop. *Óp s'n belóóp laate*, zijn gang laten gaan.
- Belóópe, beliep, het belóópe**, 1) bedragen, belopen. *Zóveul zel 't niet belóópe*, zoveel zal het niet bedragen; 2) inhalen. *Een skéép belóópe*, een schaaap inhalen. *Ken je 'm belóópe?*, kun je harder lopen dan hij?
- Beloove**, beloven.
- Belòst**, belast. *Errefelek belòst*, erfelijk belast.
- Belòsting**, belasting.
- Belust**, belust, begerig.
- Belijdenis**, belijdenis.
- Bemaale**, bemalen.
- Bemaaling**, bemaling.
- Bemoeie**, bemoeien. *Je bemoeie mit*, zich bemoeien met.
- Bemoeiòl**, bemoeial.
- Bemònne**, bemannen.
- Bemònning**, bemanning.
- Bemòntele**, verdoezelen. *De zaak bemòntele*, de zaak minder erg voorstellen dan hij is (Dekker: De biest weerom).
- Ben**, tenen mand. *Deur de ben fòdlle*, door de mand vallen.
- Benaadeele**, benadelen.
- Benaan**, banaan.
- Benawd, benawder, benawst**, 1) benauwd, belemmerd in de ademhaling; 2) bang; 3) schriel, gierig.
- Benawdheid**, benauwdheid, bangheid, schrielheid.
- Bende**, bende, troep.
- Beneede**, (voorzetsel en bijwoord), beneden.
- Beneepe**, benepen, kleinzielig.
- Benéér**, naar beneden. *Hee ging de lòdder benéér*, hij daalde de ladder af. *De jónges ginge óppe fiets „Hóógeberreg” benéér*, de jongens reden op de fiets „Hoogeberg” af.
- Bengel**, 1) bengel, deugniet; 2) klepel.
- Bengele**, 1) luiden door middel van een bengel, kleppen; 2) heen en weer slingeren.
- Benist**, menist, doopsgezind(e).
- Benoeme**, benoemen, met een ambt bekleden.
- Benoeming**, benoeming.
- Benóórde**, teñ noorden van. *Jòn sien plaas leit een beetje benóórde Pietes*, de boerderij van Jan ligt een beetje ten noorden van die van Piet.
- Benul**, besef, begrip.
- Benuwd**, benieuwd, nieuwsgierig.
- Benuwwe**, benieuwen. 't *Zel me benuwwe wòt ie 'r fòn terecht brengt*, het zal me benieuwen, wat hij er van terecht brengt.
- Benziene**, benzine.
- Beóórdeele**, beoordelen.
- Beóóste**, ten oosten van.
- Bep** of **Bèèp**, 1) grootvader (als zodanig geheel in onbruik); 2) ouwe kerel. *Lilleke ouwe bèèp!*, lelijke ouwe kerel!

- Bepaald**, (adjectief), bepaald, vastgesteld; (adverbium) 1) blijkbaar. *Hee kómt déér bepaald nag òl erres*, hij komt daar blijkbaar nog al eens; 2) beslist. *Ik weet 't bepaald*, ik weet het zeker.
- Bepaale**, bepalen, vaststellen.
- Bepaaling**, bepaling.
- Beppie** of **oud beppie**, oud vrouwtje. *Wòt is 't 'n oud beppie wórré!*, wat is het een oud vrouwtje geworden!
- Beraake**, er bij kunnen. *Ik kón 't niet beraake*, ik kon er niet bij.
- Berak**, barak, houten loods.
- Beredde** of **bereddere**, voeren, van eten en drinken voorzien. *De koeie beredde*, de koeien van voer en water voorzien.
- Bereeje**, berijden.
- Berejer**, berijder.
- Bereekene**, berekenen. *'t Fiiv bereekene*, een gloeiende kool met as bedekken om hem 's nachts door te laten branden.
- Beret**, baret.
- Bericht**, o., bericht.
- Berichte**, berichten.
- Beròdde** of **beròddere**, vlugger worden, zijn spieren loslopen. *'t Péérd moet éérs wòt beròdde*, het paard moet eerst zijn spieren wat loslopen.
- Beroemd**, beroemd.
- Beroeme**, beroemen. *Je beroeme óp*, zich beroemen op.
- Beroep**, o., beroep.
- Beroepe**, beriep, **het beroepe**, beroepen, uitnodigen tot de aanvaarding van een ambt.
- Beroêrd**, **beroêrder**, **beroêrst**, beroerd, naar, ellendig.
- Beroêrte**, beroerte.
- Berón**, baron.
- Beroo** of **broe**, o., bureau. *'t Is in de broe*, het is in het bureau.
- Beròdde**, lenig worden, zijn spieren losmaken. *Je moet nóódig er's wòt doên om wòt te beròdde*, je moet nodig eens wat doen om wat leniger te worden.
- Beróóve**, 1) beroven; 2) ontriefen. *Ik wil wel graag 'n kòp kóffie òs ik je niet beróóf*, ik wil wel graag een kop koffie als ik je niet ontrief.
- Berouw**, o., berouw.
- Berreg**, 1) berg, verheffing van de aardkorst; 2) grote hoeveelheid. *Sien vaader het een berreg geld*, zijn vader is zeer rijk.
- Berrege**, **bórrég**, **het bórrége**, bergen, in veiligheid brengen. *We moete óóns siin te berrege*, we moeten zien, dat we ons in veiligheid stellen.
- Berregeend** of **berregheend**, berg-eend, tadorna, tadorna. *Blaaze òs 'n berregheend*, hevig blazen van woede (een bergeend blaast als hij veront-rust wordt in zijn broedhol).
- Berrek** of **berrekeboom**, berk.
- Berrie**, berrie, draagbaar.
- Berucht**, **beruchter**, **beruchst**, berucht.
- Bes**, bes, bezie.
- Besjoegele**, bedotten.
- Beskaadige**, beschadigen.
- Beskaaving**, beschaving.
- Beskeete**, *'r beskeete üt siin*, er slecht uit zien.
- Beskeie**, bescheiden.
- Beskiite**, 1) met plankwerk bekleden; 2) schieten op, beschieten; 3) opschieten, van betekenis zijn. *Hee voért wel wòt üt, maar 't beskiit zóó weinig*, hij voert wel wat uit, maar het schiet zo weinig op. *'t Regent wel, maar 't beskiit gien waater*, het regent wel, maar er valt geen water van betekenis.
- Beskimmele**, beschimmelen.
- Beskoote weeze**, ingedut zijn.
- Beskòt**, o., beschot, houten bekleedsel.
- Beskouwe**, beschouwen.
- Beskrééuwe**, beroepen, met zijn stem bereiken. *Ik kón 'm niet beskrééuwe*, ik kon hem niet met mijn stem bereiken.
- Beskül**, bascule.
- Besküt**, beschuit. *Een beskütje*, een beschuitje.
- Beskutte**, beschutten.
- Beskutting**, beschutting.
- Beslaan**, **besloeg**, **het of is besloogé**, beslaan. *De smid het fónòchend 't péérd beslooge*, de smid heeft vanochtend het paard beslagen. *De glaaze waare beslooge*, de ruiten waren beslagen.

- Beslag**, o., beslag, hoeveelheid vee, die iemand op zijn landerijen houdt. Is deze hoeveelheid per ha klein, dan spreekt men van een *licht* of *dun beslag*, in het tegenovergestelde geval van een *dik* of *swéér beslag*.
- Besléépe**, *Ik moet me d'r éérvst óp besléépe*, ik moet er eerst nog eens een nachtje over slapen.
- Beslist**, (bijwoord), beslist.
- Beslúpe, besloop, het besloope**, besluipen.
- Beslút**, o., einde, besluit, slot. *'t Beslút fòn de éévend wòs, dòt se kwaad bee mekaar fòndaan ginge*, het slot van de avond was, dat ze kwaad uiteen gingen.
- Beslúte, besloot, het besloote**, besluiten.
- Beslütelóós**, besluiteloos.
- Besmette**, besmetten.
- Besmettelek**, 1) besmettelijk (ziekte); 2) gemakkelijk vuil aannemend. *Witte ooverhemde benne erveg besmettelek*, witten overhemden worden heel gauw vuil.
- Besmetting**, besmetting.
- Besnipt**, betrokken, bleek. *Er besnipt útsiin*, er minder goed dan gewoonlijk uitzien, er betrokken uitzien.
- Bespònne**, overbruggen van de afstand tussen twee voorwerpen, door de top van de duim op het ene, en de top van een der vingers op het andere voorwerp te brengen. Cf. *bótte*.
- Bespreeke, besprak, het besproeke**, bespreken.
- Bessie**, o., 1) besje, oude vrouw; 2) vroegere naam voor grootmoeder (van Cuyck).
- Best**, 1) best (superlatief van goed); 2) best (bijwoord).
- Best**, o., best. *S'n best doén*, zijn best doen.
- Bestaan, bestónd, het bestaan**, bestaan. *Fòn düzend gólde moete se bestaan*, van duizend gulden moeten ze bestaan. *Dòt bestaat niet*, dat is niet mogelijk.
- Bestaan**, o., bestaan. *Riek is ie niet, maar hee het 'n bestaan*, rijk is hij niet, maar hij kan rondkomen.
- Besteede** of **besteeje**, besteden. *'t Wòs niet ón 'm besteed*, hij toonde weinig belangstelling.
- Bestek**, o., bestek. *Bestek hèèwwe óp*, zin hebben in. *Se hòdde wel bestek óp dòt péérv*, ze hadden wel zin in dat paard.
- Bestelder**, besteller.
- Bestelle**, bestellen.
- Bestelling**, bestelling.
- Bestemme**, bestemmen.
- Bestemming**, bestemming.
- Bestiivere**, stollen, stijf worden van iets, dat vloeibaar is gemaakt. *De butter bestiivert*, de boter stolt. *Je móst wòt méér ón spórt doén, aars bestiiver je héélemaal*, je moest wat meer aan sport doen, anders word je helemaal stijf.
- Bestooke**, bestoken, aanvallen.
- Bestóppe**, onder de grond stoppen, begraven. *'t Skéép is fòn óchend dóód gaan, we hèèwwe 't ól bestópt*, het schaap is vanochtend dood gegaan, we hebben het al begraven.
- Bestórreve, bestórref, is bestórreve** of **besturreve**, besterven.
- Bestrééte**, bestraten.
- Bestrééting**, bestrating.
- Bestrükel**, *Een ouwe bestrükel*, een oud mens, dat voor alles en nog wat zorgt.
- Bestrükele**, bedisselen, in orde maken, beredderen, regelen. *Jullie laate mee ók ólles ólliin maar bestrükele*, jullie laten mij ook alles alleen maar in orde brengen. *Lóóp me niet fóór de biine, ik hèèw nag 'n boél te bestrükele*, loop me niet in de weg, ik heb nog veel te beredderen. N.B. Dekker geeft *bestrüke* ('t Fingertje naast den duum).
- Bestuur**, o., bestuur.
- Bestuure**, besturen.
- Bestwil**, *Een leugetje óm bestwil*, een leugentje om bestwil.
- Besükerd**, niet wijs. *Bè je besükerd?*, ben je niet wijs?
- Beswéét**, bezweet.
- Betaale**, betalen.
- Betaaler** of **betaalder**, betaler. *Een slechte betaaler*, iemand, die niet op tijd, of niet genoeg betaalt.

- Beteetje**, bedaren. *Laat 'm maar wòt beteetje*, laat hem maar wat tot bedaren komen.
- Beteekene**, betekenen, aanduiden.
- Beteuterd**, beteuterd.
- Betiis** of **beetiis**, bijtijds.
- Betingele**, betingelen, betengelen.
- Betjoegd**, beteuterd, bedremmeld. *Hee stónd betjoegd te kieke*, hij stond beteuterd te kijken.
- Betoetere**, euphemisme voor bedriegen. *Ben je betoeterd!*, ben je niet wijs!
- Betón**, o., beton.
- Betovergróótmoeder** of **betovergrómmoeder**, betovergrootmoeder.
- Betovergróótvaader** of **betovergrovvaader**, betovergrootvader.
- Betrappe**, betrappen.
- Betrekke**, een lelijke poets bakken, op zijn nummer zetten. *Dééróm wów ik je beiegaar der's betrekke*, daarom wou ik jullie beiden eens een lelijke poets bakken (Dekker: De zondlinge regtspleging, Nederland, 1864, 11, pag. 212).
- Betrekkelek**, betrekkelijk.
- Betrekking**, betrekking.
- Betrókke**, 1) bewolkt; 2) „pips”. *Hee siet een beetje betrókke*, hij ziet er een beetje pips uit.
- Betrouwbaar**, betrouwbaar.
- Betrouwd**, vertrouwd. *'t Ies is nach niet betrouwd*, het ijs is nog niet vertrouwd. *Hee is nach te jóng óm déérmee betrouwd te weeze*, hij is nog te jong om met de zorg daarvan belast te kunnen worden.
- Bette**, betten, herhaaldelijk licht bevochtigen.
- Betuugd**, van zessen klaar, alle werk goed kunnende doen. *Dòt péerd is goed betuugd*, dat paard kan alle werk goed doen.
- Beu**, (substantief) 1) bui, regenbui. *Hee kómt zóó bee de beue*, hij komt zo af en toe eens. *De beu wel ón durreve*, een moeilijke taak wel op zich durven nemen; 2) stemming, luim. (adjectief) zat, meer dan genoeg van iets hebbend. *'t Beu weeze*, het beu zijn.
- Beujig**, buiig, regenachtig.
- Beuk**, beukeboom.
- Beuke**, 1) hard slaan; 2) zich in de warmte slaan, met de linkerhand tegen de rechterschouder en met de rechterhand tegen de linker-schouder: *Er óp beuke*, er hard op los slaan.
- Beuker**, kleuter, klein kind. *Mien broer het twie fóm die kleine beukertjes*, mijn broer heeft twee van die kleine kinderen.
- Beul**, beul. *Zóó brútaal ós de beul*, zeer brutaal.
- Beulegòrt**, Tessels gerecht, bestaande uit gort, gemengd met stroop, rozijnen, kaneel en reuzel. Het wordt warm gegeten.
- Beuling**, Tessels gerecht; gort, rozijnen, nagelgruis en kaneel worden in een darm gestopt en gekookt, daarna in plakken gesneden en gebakken. Daalder (van Texel tot Walcheren, pag. 55) geeft een andere samenstelling van beuling. Hij zegt: „beuling is gort, in darmen gestopt, gemengd met stroop, varkensbloed of wat reuzel, aan dobbelsteentjes gesneden en op den rooster gebraden”.
- Beulinge**, als vroeger het varken was geslacht, gingen de boeren bij elkaar op bezoek om te *beulinge*, d.w.z. een feest aan te richten, waarbij *beulegòrt* werd gekookt. Er waren twee tafels, één voor de oudere mensen, één voor de kinderen. Het ging er vaak om, wie de grootste portie kon verorberen.
- Beun**, houten vloer. *Seumerdag weune we óppe beun*, 's Zomers wonen we op de houten vloer in de paardenstal.
- Beunhaas**, beunhaas.
- Beunhaaze**, beunhazen.
- Beuntje**, o., houten, met zink beslagen plaat, waarop de kachel staat.
- Beure**, beuren, in ontvangst nemen. *Ken ik nag niet wòt beure?*, kan ik nog niet wat krijgen?
- Beure**, gebeuren.
- Beurs**, 1) beurs, geldbuidel; 2) beursgebouw; 3) plaats van samenkomst

- in een dorp, waar men de gebeurtenissen van de dag bespreekt; de samenkomst zelf (cf. *hoekie*).
- Beurs** of **beurzig**, beurs, aangestoken (van vruchten).
- Beurse**, zich op de *beurs* bevinden; cf. *beurs* 3). *Weet je wéér ie is? Jaa, hee staat te beurse*, weet je waar hij is? ja, hij is op de „beurs”.
- Beurskipper**, beurtschipper.
- Beurt**, beurt. *Om de beurt*, beurtelings.
- Beurtmôn**, beurtman.
- Bevel**, o., bevel.
- Bevlachte**, 't *Dak bevlachte*, riet onder de pannen aanbrengen voor grotere luwte en om doorstuiven te voorkomen.
- Bevlachting**, bovenbedoelde rietafsluiting.
- Bevliiging**, bevliëging.
- Bevölle**, beviel, is **bevölle**, bevallen, behagen.
- Bevrachte**, bevrachten.
- Bewaake**, bewaken.
- Bewaaker**, bewaker.
- Bewaaking**, bewaking.
- Bewaare**, bewaren.
- Bewaarplaas**, bewaarplaats.
- Bewaarskool**, bewaarschool.
- Beweëge**, bewoog, **het bewooge**, bewegen.
- Beweëgelek**, beweeglijk, druk.
- Beweëging**, beweging.
- Bewéérd raake**, door slecht weer niet thuis kunnen komen.
- Bewéere**, beweren.
- Bewéering**, bewering.
- Beweide**, beweiden. *Een lënd beweide*, een stuk land beweiden.
- Beweste**, ten westen van.
- Bewónderaar**, bewonderaar.
- Bewóndere**, bewonderen.
- Bewóndering**, bewondering.
- Bewust**, bewust. *De bewuste*, de bewuste, degeen, die men op het oog heeft.
- Bewustelóós**, bewusteloos.
- Bewijs**, o., bewijs.
- Bewijze**, bewees, **het beweeze**, bewijzen.
- Bezaanskóót**, bezaanschoot. *De bezaanskóót ónhaale*, de buikriem aanhalen.
- Bezaaringmaaker**, bluffer (Dekker: 't Skapseljoen).
- Bezeeje**, bezijden, naast. *Se benne d'r héélemaal bezeeje*, ze zijn er helemaal naast.
- Bezéere**, *Je bezéere*, zich bezeren.
- Bezeile**, 1) bezeilen; 2) aanlopen bij. *Er is gien lënd mit 'm te bezeile*, er is niets met hem te beginnen. *Meskien heb ik mórrege tiid 'm nach effe te bezeile*, misschien heb ik morgen tijd nog even bij hem aan te lopen.
- Bezending**, bezending, grote hoeveelheid. *We hódde niet dócht, dót se zóveul sówwe stuure*, 't is 'n bezending, we hadden niet gedacht, dat ze zoveel zouden sturen, het is een hele hoeveelheid.
- Bezët**, bezet, in beslag genomen.
- Bezette**, bezetten.
- Bezeuje**, bezuiden, ten zuiden van.
- Bezít**, o., bezit.
- Bezjoêr**, bonjour, goedendag.
- Bezjoêre**, *Lin der út bezjoêre*, iemand er uit gooien.
- Bezoek**, o., bezoek.
- Bezoeking**, bezoeking, beproëving.
- Bezólt**, o., basalt.
- Bezonder**, bijzonder. *Hee is 'n beetje bezónder*, hij is een beetje eigenaardig.
- Bezoope**, 1) dronken; 2) dwaas.
- Bezòr**, bazaar.
- Bezórregd**, **bezórregder**, **bezórregst**, bezorgd.
- Bezórrege**, bezorgen.
- Bezórreger**, bezorger.
- Bezuipe**, bezuipen. *Je bezuipe, bezoop 'm, het 'm bezoope*, zich bezuipen.
- Bezuure**, bezuren.
- Bezwaar**, o., bezwaar.
- Bibbere** of **bubbere**, bibberen.
- Bidde**, **sòt te bidde**, **het bid**, bidden.
- Biecht**, biecht.
- Biechte**, biechten.
- Biede**, **bood**, **het boode**, bieden.
- Bieder**, bieder. *De hóógste bieder*, de hoogste bieder.
- Bief**, biefstuk.
- Biejeskoop**, bioskoop.
- Biel**, bijl. Tessels rijmpje, waarbij

- verschillende personen hun vuisten op elkaar stapelen:
Haamer, Staamer, Biele, Blòk, 'k sla je, óp je, dikke, vette, maagere kòp.
 (Het spelletje dient om kinderen te vermaken).
- Biende, bónd, het bónde**, binden, vastmaken.
- Biendgéere**, bindgaren.
- Biendróóp**, gevlochten stro, dat door de rietdekkers gebruikt wordt om de dakbedekking vast te leggen.
- Biertje**, o., (korte ie!), biertje, glas bier.
- Biest**, melk van een koe, die pas gekalfd heeft. De eerste vier *mééle* zijn echte biest. Men eet biest met roggebrood en suiker of met beschuit en suiker. *Je krigt de biest weróm of die biest krig je weróm*, dat zal ik je betaald zetten.
- Biet**, beet, hap. *De hónd gaf 'm een biet in s'n biin*, de hond beet hem in zijn been.
- Biete, beet, het beete**, bijten.
- Big**, big, (het verkleinwoord is *biggie*).
- Bigge**, biggen werpen.
- Biggefangers**, O-benen.
- Biim**, naam van een man of jongen.
- Biin**, o., 1) been, bot; 2) been, lichaamsdeel waarop men loopt. *Fóór de biine (póóte) staan*, in de weg staan. *Mit de biine ómhóóg raake*, overwerkt raken. *Óp s'n leste biine loope*, niet lang meer te leven hebben. 3) voet. *Kouwe biine hèèwwe*, koude voeten hebben. *Nótte biine*, natte voeten. *Ik hòd gien skoene méér ón m'n biine*, ik had geen schoenen meer aan mijn voeten. *Biine óffege!*, voeten vegen!
- Biindróóg**, kurkdroog.
- Biine**, graten, bonken (van vlees en vis).
- Biine**, benen, van been.
- Biinebórdje**, o., bordje waarop men visgraten en botjes uit vlees neerlegt.
- Biir**, o., bier.
- Biis**, bies. *'n Raare biis*, een rare kerel.
- Biit**, biet. *Hee wier zóó róód ós 'n biit*, hij kleurde tot over zijn oren.
- Biize**, biezen, van bies. *Moozes in 't biize kissie*, Mozes in het biezen kistje.
- Bikkel**, 1) bikkel, metalen of benen voorwerp, dat dient als meisjes-spielgoed. De vier zijden van een bikkel heten *essie, staandertje, ruchie* en *puttertje*. Daarnaast hoort men ook wel de namen *lèeggertje, stóndertje, ruchie* en *kültje*; 2) lid, gewricht. *S'n órrem is út de bikkel*, zijn arm is uit het lid.
- Bikkele**, bikkelen.
- Bil**, bil.
- Biljört**, o., biljart.
- Biljörte**, biljarten.
- Billebouters**, billen. *Pòs óp, óf je krigt óp je billebouters!*, pas op, of je krijgt een pak voor je broek!
- Billek, billeker, billekst**, billijk.
- Bimbam**, Tessels rijmpje:
*Bim, bam, beiere,
 De püs, die lust gien eiere;
 Wòt lust ie dòn?
 Spek üt de pòn.
 Déér wórdt püsie vet fòn.*
 Zoals gewoonlijk weer een mengsel van Tessels en Nederlands.
- Bink**, 1) beenkap; 2) broekspijp. *De binke moete nach fersteld*, de broekspijpen moeten nog versteld worden. 3) groot stuk. *Een bink fleis*, een groot stuk vlees.
- Binne**, (voorzetsel en bijwoord), binnen.
- Binnedeur**, binnendoor.
- Binnedieks**, binnendijks.
- Binnegaas**, binnengaats.
- Binnekórt**, binnenkort.
- Binnelònd**, o., binnenland.
- Binnelòòns** (nasalering), binnenlands.
- Binnelóóze**, binnenloodsen.
- Binneshüs**, binnenshuis.
- Binnesmóòns** (nasalering), binnensmonds.
- Binneste**, (adjectief), binnenst.
- Binneste**, o., binnenste, hart. *Ik sów mien jòs maar binneste büte kéere*, ik zou mijn jas maar binnenste buiten keren.
- Bisskòp**, bisschop.
- Bit**, o., bit, ijzeren mondstuk, dat men paarden e.d. in de bek legt.
- Bitter, bitterder, bitterst**, bitter.

Bittere, bitteren, borrelen.

Bitterkoekie, o., bitterkoekje.

Bittertje, o., bittertje.

Blaadere, bladeren.

Blaadje, o., blaadje, klein blad. *Bee in in 'n goed blaadje staan*, bij iemand in een goed blaadje staan. *Een cent fòn 't blaadje*, deze uitdrukking gebruikte men als men een kind een cent gaf, om daarvoor in een snoepwinkeltje iets van het „blaadje” te kopen. Dit was een blad waarop allerlei lekkernijen, ter waarde van één cent elk, lagen uitgesteld. Het kind zal bijvoorbeeld vragen: *Mag 'k 'n cent fòn 't blaadje?* Men kan daarop antwoorden: *Nou goed, ik zel je wòt geeve, dòn ken jee 'n cent fòn 't blaadje kóópe*. In de winkel gekomen zegt het kind om zijn bedoeling duidelijk te maken: *Een cent fòn 't blaadje*.

Blaaker, blaker.

Blaakere, blakeren, zengen.

Blaar, blaar, blaasachtige opzetting van de huid. *'t Is 'n blaar fòn m'n hòrt*, het is een pak van mijn hart.

Blaare, afschilferen van kalk of verf. *Wòt blaart die muur!*, wat schilfert de kalk van die muur af!

Blaas, blaas.

Blaasbölleg, blaasbalg.

Blaauw, **blaauwer**, **blaauwst**, 1) blauw. *Een blaauw óóg*, een blauw oog. *'r Iin bónt en blaauw slaan*, iemand bont en blauw slaan. *Een blaauwe bóón*, een kogel. *De blaauwe knóóp*, de blauwe knoop, het insigne van de geheelonthouders. *Blaauwe koek*, Tesselse koek; men onderscheidt *rónde*, *plòtte* en *taaie*; 2) bewolkt (met lichte, grijzige wolken), nevelig. *De lucht is blaauw*, de lucht is bedekt met grijswitte wolken. *Blaauw blaauw laate*, blauw blauw laten.

Blaauwbekke, blauwbekken.

Blaauwbórsie, o., heggemus, bastaard-nachtegaal, prunella modularis modularis (vgl. *bósterdnachtegaal*).

Blaauwig, blauwachtig.

Blaauwmaansééd, o., blauwmaanzaad.

Blaauwóóg, iemand met blauwe ogen.

Blaauwsel, o., blauwsel.

Blaauwtje, o., *Een blaauwtje lóópe*, een blaauwtje lopen.

Blaauwwaterstóór, zwarte stern, chlidonias niger niger.

Blaaze, **blaasde**, **het blaaze**, blazen.

Blaazer, blazer, klein vissersvaartuig.

Blaffe, 1) blaffen; 2) schelden, een grote mond opzetten. *Jónge, jónge, wòt stónd ie wéér te blaffe!*, jonge, jonge, wat zette hij weer een grote mond op!

Blak, bladstil. *'t Is blak*, het is bladstil.

Blakstil of **blódstil**, bladstil, doodstil.

Blank, blank.

Blanke, blanke.

Blankoo, blanco, wit, oningevuld.

Bléék, **blééker**, **bléékst**, bleek.

Bléék, 1) het bleken; 2) het bleekveld.

Blééke, helder worden of helder doen worden.

Blééke, o., bleekheid. *'t Ferwóndert me niet dòt ie siek wórré is; dòt blééke fòn 'm hèèw 'k nooit fertrouwd*, het verwondert me niet, dat hij ziek geworden is; zijn bleke kleur heb ik nooit vertrouwd.

Bléékfniester, armelijk, bleek persoon. *Hè, wòt 'n bléékfniester!*, hè, wat een (lelijke) bleke man (vrouw)!

Bléékveld, o., bleekveld.

Blèère, 1) blaten, geluid van schapen en geiten; 2) drenzend huilen.

Bleine, baleinen, van balein. *Een bleine beezem*, een grote bezem om de straat mee te schrobben.

Bles, 1) paard, met witte streep over de kop, lopend van voorhoofd tot bovenlip; 2) genoemde witte streep. *Een bles hèèwwe*, kaal zijn van kruin tot voorhoofd (van mensen).

Bleu, verlegen, timide.

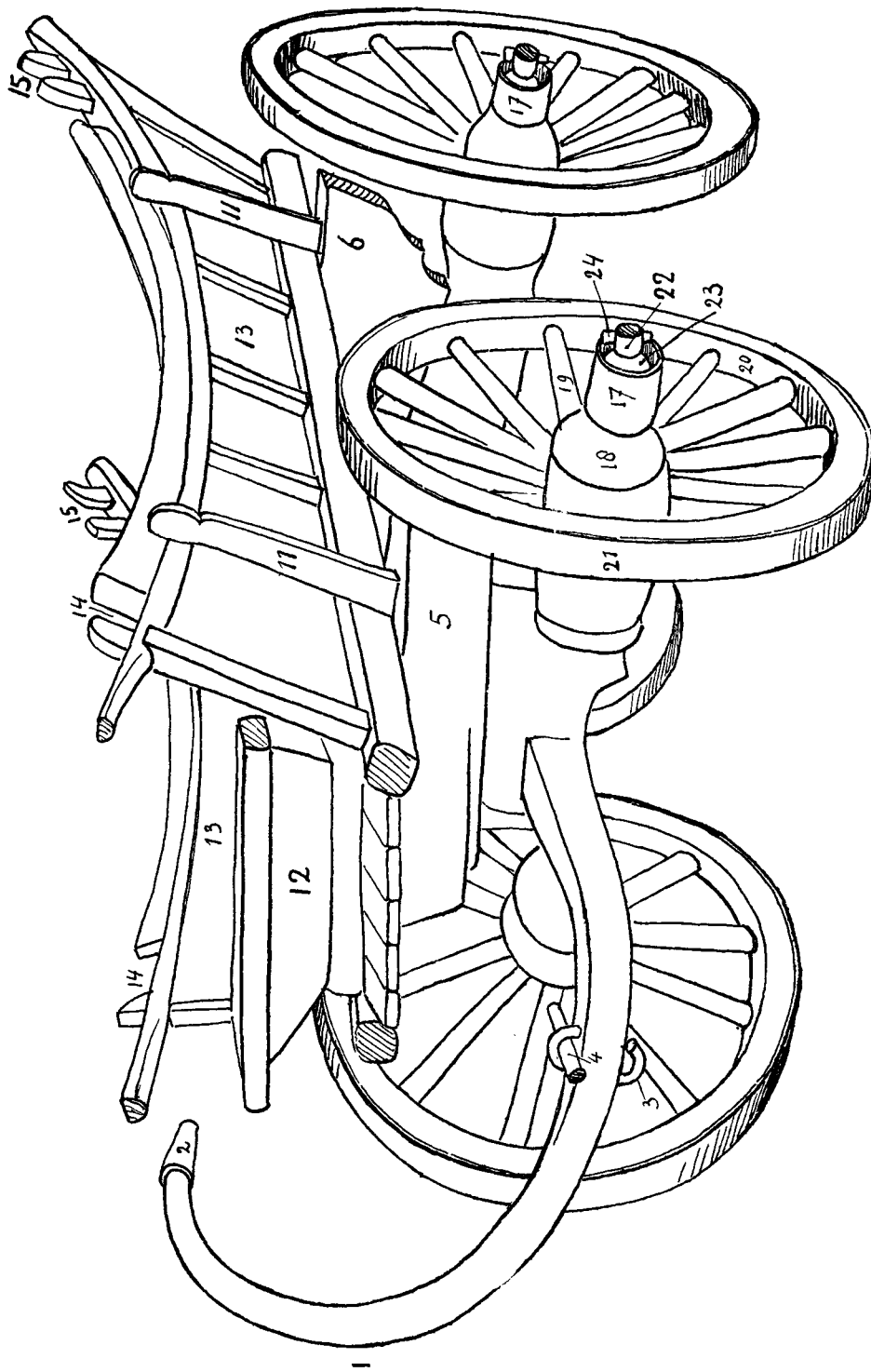
Blieke, **bleek**, **is bleeke**, blijken.

Bliid, **bliider**, **bliidst**, blij. *Hee wòs zóó bliid ós de bòól*, hij was uitermate blij.

Bliidicheid, blijheid, blijdschap. *De kiinder waare (wòzze) mòól fòn bliidicheid*, de kinderen waren dol van blijdschap.

- Bliidmaakertje**, o., waardeloos stuk speelgoed om een kind blij te maken.
- Blii(d)skip**, blijdschap.
- Blik**, o., 1) blik, dun geplet metaal; 2) blik, plat huisgereedschap om stof e.d. op te vegen. *Blik en beezempie*, stoffer en blik. *Merietje kóm er's gauw mit blik en beezempie, de kiender hèèwwe zóó in de gang kneeterd*, Marietje kom eens gauw met stoffer en blik, de kinderen hebben met modderige klompen en schoenen in de gang gelopen.
- Blik**, blik, oogopslag.
- Blikgòt**, *Een blikgòt hèèwwe*, zadelpijn hebben.
- Blikke**, van blik. *Een blikke dómme-nee*, straatpredikant, spotnaam voor iemand, die enigszins bigot is.
- Bliksem**, bliksem. 'r *Iin óp s'n bliksem geeve*, iemand een pak slaag geven. *Héete bliksem*, stampot van aardappelen en zoete appels. *Òs de bliksem*, zeer snel. *Hee sméerde 'm òs de bliksem*, hij ging er zeer snel vandoor. *Lóóp naa de bliksem!* loop naar de maan!
- Bliksemòfleier**, bliksemafleider.
- Bliksems** (bijwoord), bliksems, erg, zeer. *Bliksems gauw*, zeer snel.
- Bliksems!** (tussenwerpsel), bliksems! *Wòt bliksems, wòt moet jee ók hiir òllòn!* Wat bliksems, wat moet je ook altijd hier!
- Bliksems** (adjectief), bliksems, verduiveld. *Die bliksemse meikes!*, die dekselse meisjes!
- Bliksemstiin**, schelm, kwajongen. *Zó'n bliksemstiin, maar ik zel 'm wel krigge*, zo'n schelm, maar ik zal hem wel krijgen.
- Blikstiin**, schelm, kwajongen. 't *Is 'n blikstiin*, het is een deugniet. *Wòt blikstiin!*, vloek, die ongeveer hetzelfde betekent als: Wat donders! wat weerga!
- Blikwaanes**, black varnish.
- Blind**, blind.
- Blinddoek**, blinddoek.
- Blinde**, iemand, die blind is.
- Blindedòrrem**, blindedarm. *Blinde-dòrremóntsteeking*, blindedarmonsteking.
- Blindemòn**, blindeman.
- Blink**, opklaring, lichte plek aan de lucht. *Déér kómt een blink*, daar begint het op te klaren.
- Blinke, blónk, het blónke**, blinken.
- Blis**, vuur, gestookt van hout en takken.
- Blisse**, een vuurtje stoken van hout, takken etc.
- Blòd**, o., blad. (Het meervoud is *blaader* of *blaade* als men bedoelt de bladeren van een boom; in de andere gevallen is het meervoud altijd *blaade*).
- Blòdluus**, bladluis.
- Bloéd**, o., bloed.
- Bloède**, bloeden.
- Bloèderig**, bloederig.
- Bloèdfergiftiging**, bloedvergiftiging.
- Bloèdhond**, bloedhond.
- Bloèdsuuger**, bloedzuiger.
- Bloei**, bloei.
- Bloeie**, bloeien.
- Bloes**, blouse. (Vaak gebruikt men het verkleinwoord „bloesie”).
- Blòk**, o., 1) blok (*blòk* in de betekenis van stuk speelgoed is niet onzijdig); 2) katrol.
- Blòkkedóós**, blokkendoos.
- Blòkketouw**, o., touw waarmee het *blòk* bevestigd is aan het achterstel van een boerenwagen.
- Blóm**, bloem. (Verkleinwoord is „blómpie”). *Er stónde fónóchend blómme óppe raame*, er stonden vanmorgen bloemen op de ruiten.
- Blómbòòl**, bloembol.
- Blómkóól**, bloemkool.
- Blónd**, blond.
- Blóót**, bloot, onbedekt. *Hullie tweeë lóópe òltiid óp blóót hóófd*, zij tweeën lopen altijd blootshoofds. *Óp blóóte biine*, op blote voeten.
- Blusse**, blussen.
- Blüve, bleef, is bleeve**, blijven.
- Bóbbekòp**, dwarskop, weinig meegaand persoon.
- Bóbbel**, bobbel, waterbel, bult, oneffenheid. *De weg sòt vól bóbbels*, de weg zal vol oneffenheden.
- Bóbbele**, bubbelen, oneffenheden ver-tonen.

Tesselse boerewagen.

- Bóbbelig**, met bobbels, vol oneffenheden.
- Bócht**, bocht, kromming. *Teuge de bócht weeze*, weerbarstig zijn.
- Bócht**, o., bocht, slechte waar.
- Bòd**, o., bod, het bieden, de geboden som.
- Bòd**, o., (het woord heeft geen meervoud) bad.
- Bòdding**, plafondbalk, die de zolder draagt.
- Bòdgòst**, badgast.
- Boe**, *Boe nag ba sègge*, geen woord zeggen.
- Boê**, kleine schuur (vgl. foto). Verkleinwoord: *boetje* (korte „oe”); meervoud: *boés*. De *boê* is een zeer karakteristieke verschijning in het Tesselse landschap. De muren zijn van steen, het onderste deel van het dak is bedekt met pannen, het bovenste deel is van riet. Opvallend is de ene vlakke houten kant, die steeds naar het Oosten wijst en aan de *boê* zijn typisch silhouet geeft. De verklaring van deze rechte kant is als volgt: Een Tesselse *boê* heeft geen *veëing* (inrij). Bij het lossen van het hooi wordt dit van buiten door een luik naar binnen gestoken. Teneinde met paard en wagen onder dit luik te kunnen staan, moet bedoelde kant van de *boê* vlak zijn. Deze zijde vangt relatief veel wind, en daar de stormen practisch steeds uit het Zuid- of het Noord-Westen komen, bouwt men de *boê* met de vlakke kant van de wind af, d.w.z. op het Oosten.
- Boedel**, nalatenschap, inboedel.
- Boef**, boef.
- Boeg**, boeg (van een schip).
- Boegspriet**, boegspriet.
- Boei**, 1) boei, pols- of voetbeugel; 2) boei (zeevaart); 3) reddingsgordel. *'n Kòp òs 'n boei hèèwwe*, een vuurrood gezicht hebben.
- Boeie**, boeien, in boeien slaan.
- Boek**, o., boek.
- Boekewurrem**, boekenworm, kamergeleerde.
- Boekhouwe, hieuw boek, het boekhouwe**, boekhouden.
- Boekhouwer**, boekhouder.
- Boekhouwing**, boekhouding.
- Boekweit**, boekweit.
- Boekweitemellek**, pap van boekweit.
- Boël**, boel (in alle betekenissen, die het Nederlands van dit woord kent).
- Boelhüs** of **boeles**, boelhuis.
- Boelrèdder**, executeur-testamentair.
- Boemele**, niet veel uitvoeren en pretmaken. *Òn de boemel weeze*, aan de boemel zijn.
- Boemòn**, boeman.
- Boender**, boender.
- Boêne**, 1) boenen, met water en boender bewerken; 2) *'v Iin boêne*, iemand, op wiens bezoeken men niet is gesteld, zoveel mogelijk onaangenaam bejegenen.
- Boêr**, 1) boer, landman (vgl. foto); 2) Zuid-Afrikaander; 3) naam van een kaart.
- Boêr**, boer, oprisping.
- Boerderee** (met korte oe), boerderij. Vgl. *plaas*.
- Boêre**, het beroep van boer uitoefenen. *De leste tiid hèèwwe we nógòl aardig boerd*, de laatste tijd hebben we nogal aardig geboerd.
- Boêrebutter**, door de boeren zelf gemaakte boter (in tegenstelling met fabrieksboter).
- Boerejónges** (korte „oe”), grote rozijnen (met pit) op brandewijn.
- Boeremeisies** (korte „oe”), kleine rozijnen (zonder pit) op brandewijn.
- Boêreplómp**, *Mit de boêreplómp springe*, met een aanloop over een sloot springen, gebruik makend van een polsstok, die op het juiste moment in het water wordt „geplompt”.
- Boêreskroom**, boerenschroom, gezelschapsspel.
- Boêreskroome**, boerenschroom spelen.
- Boerewaage** (met korte „oe” en met accent op „boe”), boerenwagen (vgl. tekening). De namen van de onderdelen van een oude Tesselse boerenwagen zijn: 1) de *dissel* of *disselboom*; 2) de *huuf* of *huug* (?); 3) de *skinkel*; 4) de *gek*; 5) de *skaamel* of *fóór-skaamel*; 6) de *achterskaamel*; 7) de

fóórzwiekers; 8) de *achterzwiekers*; 9) het *krús*; 10) de *búkkerrie*; 11) de *rónge*; 12) het *siikrót*; 13) de *lòdders* of *zeekròtte*, met als verhogingen eventueel de *settelbòrde*; 14) de *fóórskéétjes* of *fóórskéetjes*; 15) de *achterskéétjes* of *achterskeetjes*; 16) de *wiele*; 17) de *deut*; 18) de *deutbònd*; 19) de *spaake*; 20) de *vellinge*; 21) de *iezere bònd*; 22) de *òrrem*; 23) de *dòp*; 24) de *lèense*. De onderdelen 7 tot en met 10 zijn op de tekening niet zichtbaar. De Tesselse boerenwagen bestaat uit twee delen: het *fóórstel* en het *achterstel*. Als men, voor lammerenvervoer, de wagen langer wil maken, wordt tussen deze beide delen de *tóng* geplaatst. Voor dit doel worden bovendien nog aangebracht het *fóóorkrót* of *rèèchkrót*, het *achterkrót* en het *booveraam*, waarin het *lúk*. Met het oog op het hooien worden aangebracht: een *fóórraamhout*, een *achterraamhout*, twee *zeeraamhoute*, een *pónter*, een *fóórbient*, een *achterbient*, een *blók* en een *blòkktouw*. Voor een nadere verklaring van al deze onderdelen raadplege men de woordenlijst.

Boerin (korte oe), boerin.

Boerse (korte oe), Tesselse familienaam.

Boeskip, boodschap. *Óm boeskip gaan*, een boodschap gaan doen. *Jee heb hiir gien boeskip*, jij hebt hier niets te maken.

Boeskippelóoper, boodschappenloper.

Boete, boete.

Boete, boeten, voor een verzuim de straf ondergaan.

Boezemskóp, houten schop om water mee te hozen.

Boezeroên of **poezeroên**, boezeroen.

Bóf, meevallertje.

Bóf, bof, ontsteking van de oorspeekseldklier.

Bóffe, boffen, geluk hebben.

Bóffer, geluksvogel.

Bóggel, bochel.

Bójenet, bajonet.

Bók, 1) mannelijke geit; 2) zitplaats van de koetsier op een rijtuig;

3) gymnastiekwerktuig voor springoefeningen; 4) nors iemand; 5) scheldnaam voor een inwoner van Oudeschild (*Skilder bókke*); 6) blunder, flater. *Een bók skiite*, 1) een blunder begaan; 2) een blauwtje lopen (Dekker: Meugebed). *Jee zel fòn de bók droome*, jij zult er van lusten, het zal je erg tegenvallen.

Bók-bók, Bok-spel, waarbij een jongen een tweede, die gebogen tegen een muur of hek staat, op de rug springt en hem laat raden tussen *hakmes*, *leepel* of *skaar*. Is het antwoord goed, dan moet de ander „staan”, d.w.z. hij moet de plaats van zijn kameraad innemen, enz. Bij *hakmes* houdt men de hand gestrekt, bij *leepel* houdt men hem hol en bij *skaar* steekt men de wijsvinger en de middelvinger vooruit. Men liet ook wel raden tussen *hakmes*, *piiper* of *kroêze*. *Lóópende bók*, haasjeover.

Bókke, bukken (Oost).

Bókkem, cf. *bókking*.

Bókkeprük, bokkepruik. *De bokkeprük óphèewe*, slecht gehumeurd zijn.

Bókkewaage, bokkenwagen.

Bókkicheid, bokkigheid.

Bókkig, lomp, nors.

Bókking of **bokkem**, bokking.

Bókse, boksen, stoten, botsen. *Teuge mekaar bókse*, tegen elkaar botsen.

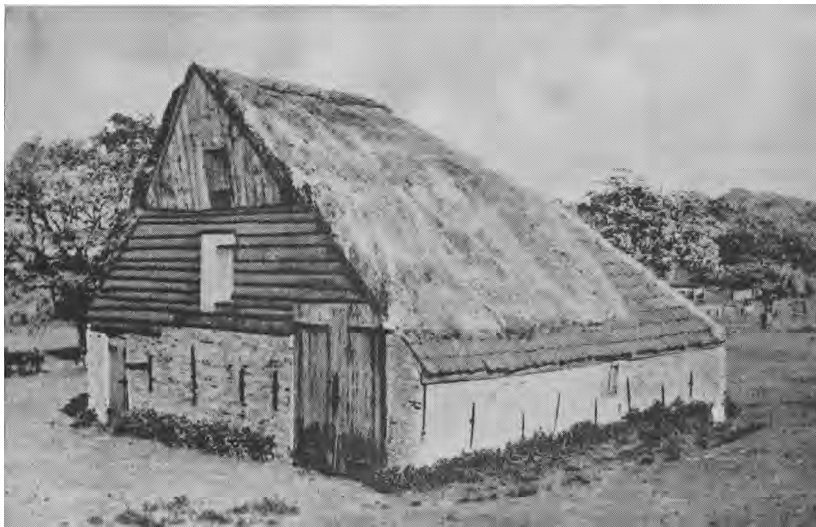
Bókser, bokser.

Bókspóót, 1) bokspoot; 2) naam van een koekje.

Ból, 1) graszode, hoeveelheid uit de grond getrokken gras, waaraan nog een hoeveelheid aarde is blijven vastzitten. 2) begroeid duin, verhoging in het landschap, hoop. *'t Gouwe Bóltje*, Tessel. *Een ból sókke*, een hoop sokken. *De skéépe óp 'n bóltje driive*, de schapen op een hoop drijven. *We hèewe 'n ból vis fónge*, we hebben een massa vis gevangen.

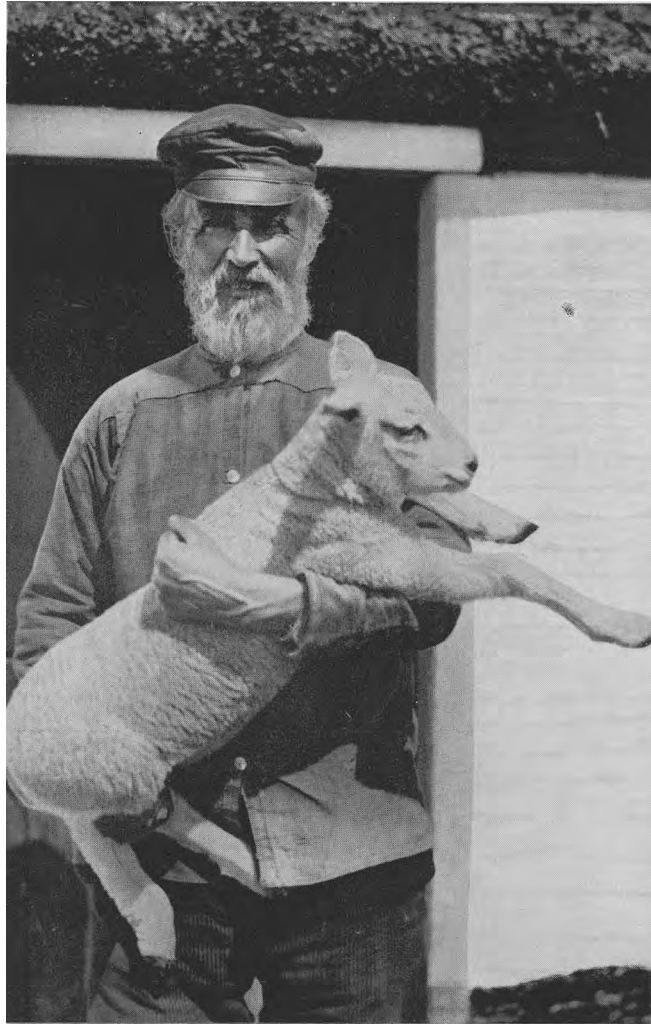
Ból, **bóller**, **bólst**, slap, zacht (wordt gezegd van koek, slabonen e.d.). *De koekies benne ból*, de koekjes zijn slap. *'t Bólle weggie*, naam van een binnenweggetje op Tessel, dat niet verhard was.

PLAAT I

Tesselse *boé*

PLAAT II

Tesselse *boër*

- Bòldaadicheid**, baldadigheid.
Bòldaadig, baldadig.
Bòlkón, o., balkon.
Bòlleboos, kraan, uitbinker.
Bollebuisie, o., soort poffertje, gebak dat de jongelui vroeger kochten voor hun Zondagsgeld (Dekker: Gerrit de Wolf).
Bòllek, balk.
Bòlleke, balken, schreeuwen.
Bòlleke of **bulleke**, loeien. *Hóór die koeie er's bòlleke!*, hoor die koeien eens loeien!
Bòllesteeker, lange, smalle spade.
Bòllòst, ballast.
Bòllòster (accent op de eerste lettergreep) of **bòllòstertje**, o., rechte schop, schop, die gebruikt wordt voor het *slóóte*.
Bóm, bom, klanknabootsend tussenwerpsel.
Bóm, bom, met ontplofbare lading gevulde kogel.
Bómbaarie, 1) gevaarte, groot ding. *Wòt 'n bómbaarie fòn 'n hoéd!*, wat een geweldig grote hoed! 2) drukte, geraas.
Bómies, bomijs.
Bómme, 1) bommen, bonzen. *Hee is zóó zeenewachtig dót ie bómt*, hij is uitermate zenuwachtig.
Bómmel, boemeltrein.
Bómmele, met een boemeltrein reizen.
Bómmeltrein, cf. *Bómmel*.
Bómmerd, iets, dat groot is in zijn soort.
Bòn, ban, straf der verbanning, uitgesproken door de wereldlijke of de kerkelijke overheid.
Bón, bon.
Bònd, 1) band, fietsband etc. Verkleinwoord *bòndje* of *bankie* (de Boer); 2) o. gewezen lint van katoen, etc.
Bònd, bond, verbond.
Bòndiet, bandiet.
Bóngkòst, ouderwetse kast met twee grote deuren van onderen en twee kleinere boven.
Bònjer(d), iemand, die fors optreedt, baas, ruziezoeker, opschepper.
Bónk, 1) been, bot; 2) grofgebouwd iemand; 3) grote hoeveelheid. *Sien vaader het een bónk geld*, zijn vader is zeer rijk.
Bónkebòrdje, o., bordje, waarop de beentjes worden gelegd.
Bónkertje, o., jekker, korte jas.
Bónkes, *Niet goed bónkes weeze*, niet goed wijs zijn.
Bónkig, bonkig.
Bónt, **bónter**, **bóónst**, bont. *Bónt en blaauw slaan*, bont en blauw slaan.
Bónt, o., bont. *In de bónt weeze*, in de war zijn. Men gebruikt de uitdrukking alleen in letterlijke zin, van het haar, van een streng wol etc.
Bóntje, o., halskraag van bont.
Bónte, bonten, van bont.
Bónviejaazie, *Óp bónviejaazie*, op goed geluk af. Frans: bon voyage.
Bóóchie, o., pluimpje, goedkeurende opmerking. *Jòn kreeg een bóóchie fòn meester*, Jan kreeg een pluimpje van meester.
Boochie, o., driehoekig gevouwen dunne tak van de waterwilg, waaraan worden bevestigd een paardenharen strik en lijsterbessen, voor het vangen van lijsters en andere zangvogels. *Boochies hange*, *boochies* in de bomen hangen, met het doel er lijsters in te vangen. Cf. *liestere*.
Boode, bode. *Onder boode gaan*, gaan intekenen om te trouwen; in ondertrouw gaan. *Onder boode weeze of silte*, bruid en bruidegom zijn. *Onder boode staan*, in ondertrouw zijn (Texelsche Courant).
Boodenis skriive, in ondertrouwgaan (Dekker: Gerrit de Wolf, Mooije Mat, Maltentige Niesje).
Boog, boog, schietwapen.
Bóóge, prijzen, loven, roemen. *Se bóóge 'm óllemaal erveg*, ze prijzen hem allemaal zeer.
Bóógerd, boomgaard.
Bòòl, bol, bloembol, voorwerp dat de vorm heeft van een bol. *Wòrreme bòòlle*, krentebollen, die warm werden gegeten, vooral na de hooibouwen op de *bòòllekriek*.
Bòòl, **bòòller**, **bòòlst**, bol, dik. *Bòòlle wange*, bolle wangen. *De zeile stónde bòòl*, de zeilen stonden bol.

- Bòòl**, bal, rond stuk speelgoed van gomelastiek of leer. *Zóó bliid òs de bòòl*, erg in z'n nopjes.
- Bòòl**, o., bal, danspartij.
- Bòòl**, beu. *Ik ben 't bòòl*, ik ben het beu. *Die feugel is bòòl*, die vogel legt geen eieren meer in het uitgehaalde nest.
- Bòòlle**, met een bal spelen.
- Bòòllekriek**, potvertering van een zangvereniging, waarbij de gasten op *wòrveme bòòlle* werden onthaald. Van Cuyck spreekt er al over. In zijn tijd was het feest op Tessel nog algemeen. Voor de eerste wereldoorlog bestond het nog, nu is het in onbruik geraakt. D. L. Daalder zegt er van in zijn „Oude gebruiken van Texel tot Schouwen”, pag. 43: de jongens vroegen de meisjes om uit te gaan; wie geen lid was van de zangvereniging kon zich inkopen. Er werden warme bollen gegeten, men danste en dronk en 's morgens om 4 uur werden de tafels gedekt om de gasten gelegenheid te geven tot restauratie. Drie weken na het feest hadden de jongens nog gelegenheid bij de meisjes op bezoek te gaan — dan volgde een afscheidsfuijfe, een *sùkelaatje* — en ieder ging zijns weegs. Vgl. ook: Dekker, De stoornis in de bòllekriek, Nederland, 1864, III, pag. 65-88.
- Boom**, 1) bodem; 2) boom. *'t Wòs bee vaader Arends buttertje tòt de boom*, vader Arends was in een buitengewoon goed humeur (Dekker: Neeltjes Nòl).
- Boommós** of **ringmós**, ringmus, passer montanus montanus.
- Boompiper**, boompieper, anthus trivialis trivialis.
- Bóón**, boon. *Geele bóóne*, bruine bonen. *Fóór spek en bóóne meedoén*, meedoen als getalvolmaker. *Een heilig bóóntje*, een heilig boontje.
- Bóóns** (nasalering), 1) klanknabootsend woord. *Bóóns, déér lag ie!*, bons, daar lag hij! 2) plof, smak. *'r Iin de bóóns geeve*, iemand afwijzen, wegsturen.
- Bóónze**, bonzen.
- Bóónzeling**, platluis, dierlijk parasiet, dat leeft op schapen en hazen; het komt voor in de duinen en op schrale weiden.
- Bóór**, boor.
- Bòòrd**, o., bord (Verkleinwoord: *bòrdje*). *Hee gaf se fòn 't booveste bòrdje*, hij vloekte geducht. *Dubbele bòòrde en gien kóm*, wordt gezegd, als iemand, die het niet te breed heeft, toch mee wil doen.
- Bóórd**, boord.
- Bóórd**, o., boord, opstaande scheepsrand.
- Bóóre**, boren.
- Bóós**, boos.
- Bóósmòn**, bootsman.
- Bòòt** of **vliiGERBòòt**, o., touw waaraan de vlieger wordt opgelaten. *De vliiGER kón niet hóóger, wònt 'r wòs gien bòòt méér*, de vlieger kon niet hoger, want er was geen touw meer. *Bòòt geeve*, meer touw vieren. *Geef 'm bòòt!*, geeft hem de ruimte!
- Bóót**, boot. *De bóót is òn*, uitdrukking, die ongeveer betekent: nu is pas de gewenste toestand ontstaan (gewoonlijk ironisch).
- Booterham**, boterham.
- Boove**, 1) (voorzetsel) boven; 2) (bijwoord) boven. *'t Boek leit boove*, het boek ligt boven. *Fòn boovene of fòn boove*, van boven.
- Boovegróóns** (nasalering), bovengronds.
- Boovehòóns** (nasalering), bovenhands.
- Boovekamer**, hoofd, hersenen. *Je bent niet goed in je boovekamer*, je bent niet goed bij je verstand.
- Boovemeister** of **boovemeester**, schoolhoofd.
- Booveraam**, o., 1) bovenraam; 2) hekwerk boven de boerenwagen, als deze gereed is gemaakt voor lammerenvervoer.
- Boovest**, bovenst, eerst. *Je bent me 'n booveste beste*, je bent een bovenste beste.
- Bòr**, heel erg, geducht. *'t Wòs guster bòr koud*, het was gister geducht koud. *Fónd jee 't ók niet bòr?*, vond jij het ook niet heel erg?

- Bór**, *Òn de bór weeze*, aan diarrhee lijden.
- Bórbaar**, barbaar.
- Bórbaars**, barbaars.
- Bòrbiir** of **bòrrebiir**, barbier.
- Bòrbóks**, barbier. *Ik moet nach eeve naa de bòrbóks*, ik moet nog even naar den barbier.
- Bòrdpepiir**, o., bordpapier.
- Bòrenes**, barones.
- Bòritón**, bariton.
- Bòrnevelder**, soort kip. *Bramse bòrnevelder*, kip met een oranjeachtige kleur.
- Bòrrebóks**, cf. *bòrbóks*.
- Bòrreg**, gesneden mannelijk varken.
- Bòrreg**, 1) borg, iemand, die zich aansprakelijk stelt voor verplichtingen, door een ander aangegaan. 2) borg, waarborgsom.
- Bòrrege**, borgen, goederen op crediet geven.
- Bòrregórre**, is hetzelfde als *piesnórre*, cf. aldaar.
- Bòrrek** of **bèrrek** of **berrekeboom**, berk.
- Bòrrekemòssies** of **spòrrelemòssies**, drukte, die gevaar oplevert, dat er bijv. iets zal worden gebroken. *Je hoeft 'r gien bòrrekemòssies mee te maake*, het is beter, dat je er geen drukte mee maakt, je moet er voorzichtig mee zijn.
- Bòrrekoên**, berkoen, naam van een ronde balk, gewoonlijk gebruikt als stut.
- Bòrrel**, prul, nietswaardig mens of ding. *Òs ik je wòs, sów ik die graaf maar niet kóópe*, 't is een bòrrel, in jouw plaats zou ik die spade maar niet kopen, 't is een prul. *Se is trouwd mit een bòrrel fòn een vent*, ze is getrouwd met een minderwaardige man.
- Bòrrel**, 1) glaasje sterke drank; 2) hoeveelheid naar buiten gekomen snot. *Kiend, snüt je neus dòn tòch, er hangt een hééle bòrrel üt!*, kind, snuit je neus dan toch, er hangt een hele hoeveelheid snot uit!
- Bòrrele**, borrelen, opwellen.
- Bòrremeeter**, barometer.
- Bòrremsijsie**, o., barmsijsje, acanthis linaria.
- Bòrs**, bars.
- Bòrsplaat**, borstplaat.
- Bòrst**, barst, scheur.
- Bòrst**, borst.
- Bòrste**, **bòrst**, **is bòrste**, barsten.
- Bòrsteròk**, borstrok.
- Bòrstig**, aamborstig.
- Bòrstpiipie**, o., stukje kalken pijpsteel, gebruikt als betaalmiddel bij het knikkeren, of voor het zo dicht mogelijk gooien bij een muur of een streep.
- Bòs**, bas.
- Bòs**, bos, bundel. *Een bòssie redies*, een bosje radijs.
- Bòs**, o., bos, woud. *Bòssie's dag*. Het is gewoonte, dat de Tesselse meisjes en de moeders met hun kinderen op de Dinsdag na Pinksteren (de z.g. *dòrde Pinkstevdag* of *Pinkster drie*) naar Doolhof, d.i. een bos in de buurt van *Hóógeberreg*, gaan, om zich daar in het bos of in de *sòndkùl* te vermaken. Men noemt deze dag *bòssiesdag*.
- Bòsdüvel**, iemand met verwarde haren.
- Bòst**, 1) bast, deel van een boom; 2) lichaam. *'r Iin óp s'n bòst geeve*, iemand een pak slaag geven.
- Bòsterd**, bastaard. *Bòstevd maake*, onterven. *Ik zel je bòstevd maake*, ik zal je onterven.
- Bòsterdnachtegaal**, 1) heggemus, bastaardnachttegaal, prunella modularis modularis (vgl. *blaauw-bòrsie*; 2) spotvogel, hippolais icterina.
- Bòswachter**, boswachter.
- Bót**, (substantief), 1) bot (vis); 2) been, knook. *'k Hèèw bót fónge*, ik heb bot gevangen. — (Bijwoord), erg. *Hiir heb je drie cente, maar 't is eigelek te bót*, hier heb je drie centen, maar het is eigenlijk te erg. *Bótje bee bótje*, botje bij botje.
- Bótkòol**, aalscholver, phalacrocorax carbo subcormoranus.
- Bótskóllever**, aalscholver, phalacrocorax carbo subcormoranus.
- Bótte**, spelletje met centen. Een

- jongen gooit van een bepaalde afstand met een cent tegen een schutting of muur. De cent springt terug en rolt eventueel nog wat verder. Een tweede jongen probeert dan met zijn cent zo tegen de muur te gooien, dan hij vlak bij de andere cent komt te liggen. Kan hij de afstand tussen de beide centen met de top van zijn duim en van één van de vingers van zijn uitgespreide hand overbruggen (de Tesselaar noemt dit *bespónne*), dan heeft hij de cent gewonnen. Bij dit spel wordt een cent een *skrabber* genoemd.
- Bóttetele**, bottelen.
- Bótteliir**, bottelier.
- Bótteljón**, o., bataljon.
- Bóttter**, botter, vissersschuit.
- Bóttteree**, batterij.
- Bóttteviire**, Batavieren.
- Bout**, 1) bout, metalen staaf; 2) strijkbout, strijkijzer; 3) voor- of achterpoot van een stuk vee of wild; 4) grendel. *Hè je de bout óppe deur deen?* Heb je de deur gegrendeld?
- Bouw**, 1) bouw, het bouwen; 2) maaksel, gestalte.
- Bouwe**, 1) bouwen; 2) de landbouw beoefenen.
- Bouwer**, iemand die de landbouw beoefent.
- Bouweree**, landbouw.
- Bouwgrónd**, bouwgrond.
- Bowlónd**, o., bouwland.
- Braaf**, braaf.
- Braake**, braken, overgeven.
- Braam**, braam.
- Braamdóóres**, braamstruiken.
- Braams**, brems, steekvlieg, horzel.
- Braamslüper**, 1) braamsluiper, *sylvia curruca curruca*; 2) bosrietzanger, *acrocephalus palustris*.
- Braanie**, 1) durfal; 2) bluffer, druktemaker.
- Brabbele**, 1) onduidelijk spreken; 2) knoeien, prutsen (bij handwerken bijv.).
- Brak**, brak, zoutachtig. *Brak waater*, brak water. *Brakke grónd*, brakke grond. *Brak wéér*, slecht weer, zwaar buig weer.
- Brak**, bengel, ondeugende jongen. *Se kenne je héél wòt lòst bezòrrege, zókke brakke*, ze kunnen je heel wat last bezorgen, zulke bengels.
- Brambeie** (accent op de „ei”), bramen. Dit woord gebruikt men vaker dan *braame*.
- Brechie**, Brechtje, vrouwennaam.
- Bree**, brij.
- Brèèchie**, o., bruggetje, gewoonlijk een losse houten plank, die over een sloot wordt gelegd. *Brèèchie* is het verkleinwoord van *brèèg*.
- Brééd, brééder, bréést**, breed. *Hee sòt óp 't bréést fòn 't spul*, hij zat op de beste plaats.
- Brééde, bréédde, het brééde**, braden.
- Bréédkóppe**, 1) kruldistel, *carduus crispus*. 2) speerdistel, *cirsium vulgare*.
- Bréédte**, breedte.
- Brèég**, brug (in twee gevallen zegt men *brug*, nl. de brug van een schip, en de brug als toestel in de gymnastiekzaal).
- Breeje** of **breie**, breien. *Nette breeje*, netten breien.
- Breeke, brak, het of is brooke**, breken. *Hee is brooke*, hij heeft een breuk. *Er iin fóór de breek bee neeme*, wordt bijv. gezegd bij de inkoop van aardewerk, als men één stuk meer koopt dan men nodig heeft, voor het geval er iets mocht breken.
- Breker**, breker, onstuimige golf bij een zandbank.
- Breekiezer**, o., breekijzer.
- Breemes**, flink gebouwd persoon. *'t Is 'n hééle breemes*, hij (zij) is flink uit de kluiten gewassen.
- Brééuwe**, 1) breeuwen, kalfaten; 2) in elkaar flansen, verstellen. *Fòn een paar plankies hèèuwe we effies een hek in mekaar brééuwd*, van een paar plankjes hebben we even een hek in elkaar gezet.
- Brein**, *'t Eete wòs zóó sout ós brein*, het eten was ongenietbaar zout, bromzout.
- Breindelóós**, *'t Eete wòs breindelóóze sout*, het eten was ongenietbaar zout.

- Breinééld**, breinaald.
- Breister of breester**, breister.
- Brem**, brem.
- Bremme**, zich de keel schrapen. *Die jónge lóópt de hééle dag te bremme, 't is gien ónhóóre*, die jongen schraapt de hele dag zijn keel, het is niet om aan te horen.
- Brengé, bròcht, het bròcht**, brengen.
- Bres**, bres.
- Bretel**, bretel.
- Brevéértien**, 'r *Iin de brevéértien ópjaage*, iemand de woestijn insturen. Men zegt ook wel *prevéértien*.
- Breyoo of bravoo**, bravo, goed zo.
- Briefie**, o., briefje, bankbiljet. *Een briefie fón tiin*, een briefje van tien (gulden).
- Briek**, *S'n gezicht staat briek*, zijn gezicht staat naar onweer.
- Briekent**, woedend (Texelsche Courant).
- Brieket**, briket.
- Brieltje**, o., vaatje, verbastering van het Franse „baril”. (Brieltjes zijn op schepen in gebruik en spoelen vaak op het strand aan. In tweeën gezaagd, doen ze dienst als kleine *baalies* (cf. aldaar).
- Briekend**, woedend.
- Briif**, brief. Verkleinwoord is *briefie* (korte „ie”). *Dò's fóór mien briefie*, dat wil ik je wel op een briefje geven. *Je hòd 't zó'n kiend tòch wel in een briefie meegeeve kenne*, je had het zo'n kind toch wel in een papiertje mee kunnen geven.
- Briis**, bries; zachte, frisse wind.
- Briivekaart**, briefkaart.
- Briivezakkie**, o., envelop.
- Brik**, 1) halve baksteen, vaak gebruikt voor de onderlaag van wegen. 2) vierwielig rijtuig, luxueuzer dan een *jachtwaage* en met ramen.
- Bril**, 1) bril; 2) deksel van de W.C.
- Bris**, gat in een *tün*.
- Brizzel**, scherf.
- Broe**, bureau. *'t Is in de broe*, het is in het bureau.
- Broéd** (niet onzijdig), broedsel. *Een slechte broéd*, een slecht broedsel.
- Brcède**, 1) broeden; 2) iets uitdenken, iets beramen. *Nou moe je 'm déér tòch siin sitte broéde!*, nu moet je hem daar toch zien zitten, bezig zijn plannen te beramen!
- Broeder**, 1) kloosterling; 2) geloofsgenoot.
- Broederdiinst** (nasalering), broederdienst, reden van vrijstelling bij het loten.
- Broédmesien**, o., broedmachine.
- Broei**, het broeien, hooibroei.
- Broeie**, 1) broeien, warm worden van hooi; 2) drukkend heet zijn. *Er liekt déér wel wòt te broeie*, het lijkt wel, dat daar iets beraamd wordt.
- Broeikòs**, broeikas.
- Broejig of broejerig**, drukkend, zwoel (van het weer).
- Broek**, broek. *Ón de broek trekke*, terugkrabbelen.
- Broekie**, o., broekje, onervaren jongen.
- Broër**, broer. (Het verkleinwoord is *broertje*, met korte „oe”). *Een hòlleve broër*, een stiefbroer.
- Broès**, 1) broeds; 2) nors, slecht gehumeurd. *We benne guster bee 'm weest, maar wòt wòs ie broès!*, we zijn gister bij hem geweest, maar wat was hij slecht gehumeurd!
- Broese**, uitgelaten doen (Texelsche Courant).
- Bròk**, o., 1) brok, stuk; 2) grote, enigszins onbehouden jongen of meisje. *Wòt 'n bròk fón 'n jónge!*, wat een grote stevige jongen!
- Bròkkele**, brokkelen.
- Brómbéér**, knorrig mens.
- Brómfliig**, bromvlieg.
- Brómme**, 1) brommen, een brommend geluid maken; 2) gevangen zitten. *Hee moet brómme*, hij moet in de gevangenis; 3) vertellen, beweren (in de uitdrukking: *wòt ik je bróm*).
- Brómmer(t)** 1) iemand, die broemt; 2) bromvlieg.
- Brómpòt**, brommig mens.
- Brómtòl**, 1) tol, die een gonzend geluid maakt; 2) brompot.
- Brón**, bron.
- Brònd**, brand. *In de brònd steeke*, in brand steken.
- Brònde**, branden.
- ¶ **Bròndeneekel** (accent op „nee”), brandnetel.

Brondewien, brandewijn.
Brondewien en bóone, boerenjongens (*bóone* zijn hier: rozijnen).
Brondewiinskóm (vaak met accent op „wiins”) 1) kom om boerenjongens in te doen; 2) kom met boerenjongens, waarin één lepel stond, waarvan ieder zich bediende terwijl de kom rondging.
Brönding, 1) branding; 2) oprispingen. *Lòst fòn brönding hêèwwe*, last hebben van oprispingen.
Bröndklök, klok, die geluid wordt, als er brand is.
Bröndkòs, brandkast.
Bröndspuit of **bröndspüt**, brandspuit.
Bröndstichter, brandstichter.
Bröndstichting, brandstichting.
Bröndstòf, brandstof.
Bröndwéér, brandweer.
Bróód, o., brood.
Bróódje, o., klein broodje, cadetje.
Bróódvechter, iemand, die slechts door hard werken in zijn onderhoud kan voorzien.
Brook of **breuk**, breuk (fysiek).
Bróóns, o., (nasalering), brons.
Bròs, 1) makkelijk breekbaar, broos; 2) gemakkelijk brokkelend, bros.
Bròs, broche (de meest gebruikelijke vorm is het verkleinwoord *bròssie*).
Bròsse, brassen, slempen.
Bròsser, brasser.
Brouwe, brouwen, bier bereiden.
Brouwe, brouwen, de „r” met de huig uitspreken.
Brouwer, bierbrouwer.
Brouwee, brouwerij.
Brüd, bruid.
Brüd en brüdegóm, het bruidspaar.
Brüdkriek, feestje, dat door ooms en tantes wordt aangeboden aan bruid en bruidegom. Een *brüdkriek* had altijd plaats tussen de *brüteree* en de *brullòft*.
Brüdsüker, bruidsuiker.
Brügóm, bruidegom.
Brulle, brullen.
Brullòfsméél, bruiloftsmaal.
Brullòft, bruiloft, feest ten huize van de bruidegom op de trouwdag na het trouwen.

Brullòfte, feest vieren ten huize van de bruidegom op de trouwdag na het trouwen (cf. *brüte*). *We gaan te brullòfte* of *we gaan óppe brullòft*, we gaan naar de bruiloft. Men onderscheidt *de tinne*, *de koopere*, *de sullevere*, *de gouwe* en *de diamònte brullòft*, die resp. na 6, 12 1/2, 25, 50 en 60 jaar worden gevierd. Vgl. voor enige merkwaardigheden bij een bruiloft te Oosterend: D. L. Daalder, *Oude gebruiken van Texel tot Schouwen*, in „Van Texel tot Walcheren”, pag. 38-39. Voor een vrij volledige beschrijving van alles, wat aan een bruiloft vooraf ging, vgl. Dekker: *Maltentige Niesje*, Nederland, 1864, III, pag. 250-255.
Brün, **bründer**, **brünst**, bruin.
Brün, o., bruin.
Brünig, bruinachtig.
Brünóóg, iemand met bruine ogen.
Brünvis, bruinvis. *Blaaze ós 'n brünvis*, hevig blazen (een bruinvis blaast bij het boven water komen).
Brütaal, **brütaaler**, **brütaalst**, brutaal, onbeschaamd. Cf. *pertaal*.
Brüte, feest vieren ten huize van de bruid op de eerste Zondag na de ondertrouw (cf. *brullòfte*). *We gaan te brüte* of *we gaan óppe brüteree*, we gaan naar de bruiloft. *Brüte en brullòfte*, bruiloft vieren.
Brüteree, feest ten huize van de bruid op de eerste Zondag na de ondertrouw.
Brütoo, bruto.
Bruuze, dit werkwoord is moeilijk nauwkeurig te omschrijven. Het betekent ongeveer: 1) handelen als een wildebras (cf. *ròsbaaie*); 2) door weer en wind fietsen, wandelen, en wel met een zekere voorkeur (cf. *ròsbaaie*); 3) iets met de Franse slag doen. *'t Bruust déér maar wòt*, ze werken daar met de Franse slag.
Bruuzer, 1) wildebras (cf. *ròsbaaier*); 2) iemand, die met een zekere voorkeur door weer en wind fietst, wandelt, enz. (cf. *ròsbaaier*); 3) iemand die graag met de Franse slag te werk gaat.

- Bruuzig**, dit adjectief wordt gebruikt met betrekking tot iemand, die een *bruuzer* is.
- Buffel**, 1) buffel; 2) lompe vlegel.
- Buiging**, buiging.
- Buikspreeke**, buikspreken.
- Buikspreeker**, buikspreker.
- Buis**, buis, wijde pijp.
- Buiswaater**, o., water, dat tijdens stormachtig weer over de dijk in de dijksloot is gestroomd.
- Buitje**, o., baby. *Om een buitje moete*, een kind verwachten.
- Buize**, met geweld stromen. *Het waater buisde oover de diek*, het water stroomde met geweld over de dijk.
- Bük**, buik, onderlijf. *Pien in sien bük hêewe*, buikpijn hebben. *Ik hód 'r m'n bük vól fón*, ik had er meer dan genoeg van. *'t Wòs òlles ónder 't péérd s'n bük*, alle moeite was vergeefs; alles was weg (Texelsche Courant).
- Bükberrie**, houten bodem van een boerenwagen.
- Bukke**, bukken.
- Buks**, buks.
- Bul**, 1) stier; 2) groot, dik mens. Verkleinwoord: *bultje*.
- Bül**, 1) buidel, geldzak, knikkerzak. *Wie de büel het, is baas*, wie de buidel (het geld) heeft, is baas. 2) bobbel, bult. *Hee hód twee büle óp s'n kòp fón 't vechte*, hij had twee bulten op zijn hoofd van het vechten. Verkleinwoord: *bültje*.
- Buldere**, bulderen, razen.
- Bullebak**, bullebak, norske man.
- Bulleke fón 't geld**, buitengewoon rijk zijn.
- Bullekòp**, kikkervisje.
- Bullóper**, man of jongen die de stier rondleidt.
- Bult**, 1) bult, buil (nooit in de betekenis van „bochel”); 2) grote hoeveelheid. *Een bult geld*, heel veel geld.
- Bunder**, hectare, 400 Tesselse roe.
- Bürjónge** (korte ü), buurjongen.
- Bürmeissie**, o. (korte ü), buurmeisje.
- Bürmòn** (korte ü), buurman.
- de Burreg**, Den Burg, hoofdplaats van Tessel. *Mien zuster weunt òn de Burreg*, mijn zuster woont te Den Burg.
- Burregemeester** of **burregemeister** burgemeester.
- Burreger**, 1) bewoner van Den Burg; 2) bijbehorend adjectief.
- Burregeree**, burgerij.
- Burregermeêense**, mensen uit de burgerstand.
- Burregwòd**, stadsgracht; aan Den Burg is deze nu gedempt, maar achter de huizen aan de lage kant van de Weverstraat bijv. kan men nog heel goed zien, waar hij vroeger liep.
- Bürvrouw** (korte ü), buurvrouw.
- Bus**, 1) bus; 2) autobus.
- Bussie**, o., tegenwoordig de naam van een half wittebrood; oorspronkelijk een brood, dat men bakte in een blikken vorm (vandaar de naam). *Een wit bussie*, een wit broodje. *Een gròf bussie*, een bruin broodje.
- Büt**, buit.
- Büte**, (bijwoord), buiten. *Naa büte*, naar buiten; (voorzetsel) buiten. *Büte 'm óm*, zonder hem er in te kennen.
- Bütediek**, in zee. *Gooi 't bütediek*, gooi het in zee.
- Bütegaas**, buitengaats.
- Bütegeweun**, buitengewoon.
- Bütekòonsie**, o. (nasalering), buitenskansje.
- Bütelònd**, o., buitenland.
- Bütelòns** (nasalering), buitenlands.
- Büteóm** (accent op „om”), buitenom.
- Büteriğgel**, buitenste duinenrij.
- Bütestaander**, buitenstaander.
- Büteste**, buitenste.
- Butter**, boter. *Ruw mit de butter en sünig mit de zwaavelstòkke* (of *lūsiefers* of *süker*) *weeze*, royaal met kostbare dingen en zuinig als het kleinnigheden betreft. *Òl lóópt de butter in 't fiir, de knecht gaat 'n hòllef uur óm 'n kòppie*, al is het de hoogste nood (al is het nog zo nodig, dat er gewerkt wordt), de knecht gaat een half uur koffiedrinken. *'t Wòs butter teuge de gòlleg*, het was boter aan de galg (Dekker: Maltentige Niesje, Nederland, 1864, III, pag. 248).

Buttere, 1) tot boter worden. *De room wil niet buttere*, de room wil niet tot boter worden. 2) boteren, vloten. *'t Wil tusse die twee niet buttere*, die twee kunnen niet goed met elkaar opschieten.

Butterfloodje, o., botervloodje.

Butterpôt, boterpôt.

Butterspaan, boterspaan.

Buttertien, voorwerp om boter in koel te houden op het hooiland.

Buuge, boog, **het booge**, buigen.

Buur, buur. *Neeltje buur*, zo noemt men een buurvrouw, die Neeltje heet.

Buuregeriif, o., kleine diensten, die

men aan zijn bureu bewijst.

Buuretón (accent op de laatste lettergreep), jaarlijkse bijeenkomst van landeigenaars en huurders in een bepaalde buurtschap. Bij deze gelegenheid werd de huur betaald en er werd op *krentebòdille* getraceerd. cf. *skutte besteede*. De buuretón heeft zich tot voor kort, zij het met enige wijzigingen, gehandhaafd.

Buurpraatje (korte ü) o., buurpraatje.

Buurt, buurt.

Bij, bij (insect).

Bijbel, bijbel, dik boek. Vroeger zei men ook wel *biebel*.

D

Daadelekheede, handtastelijkheden (Dekker: De biest weerom).

Daageleks, dagelijks.

Daageraad, naam van de eerste boot der T.E.S.O., die de verbinding tussen Tessel en den Helder onderhield.

Daags, iedere dag dienst doend. *Een daags pak*, een pak, dat men iedere dag draagt (behalve Zondags).

Daalder, daalder, één gulden vijftig.

Daale, dalen.

Daale, dadels. *Feite daale*, geconfijte dadels.

Daalek, dadelijk.

Daaliejaa, dahlia.

Daame, dame.

Daaps, vreemd, eigenaardig. *Doen tòch niet zó daaps*, doe toch niet zo vreemd. *Een hòlleve daaps*, een halve gare.

Daavere, daveren.

Dachiesmèens, dagjesmens.

Dag, dag. *Fóór dag fóór douw*, voor dag en dauw.

Daghuur, loon, dat een arbeider per dag verdient.

Dak, o., dak. *Er is te veul dak óp hüs*, wordt gezegd als er, naar iemands mening, te veel mensen of kinderen aanwezig zijn, die met het onderwerp van gesprek niets te maken hebben. De uitdrukking gaat langzamerhand betekenen: er zijn te veel bezwaren.

Daklós, dakloos.

Daklóze, dakloze.

Dam, 1) waterkering; 2) smal stuk grond als toegang tot een weiland. 3) dubbele damschiif (bij het damspel).

Dambòrd, o., dambord.

Damme, dammen, damspelen.

Dammezaan, met riet omwonden, grote fles; mandfles. Frans: *dame-jeanne*.

Damp, 1) damp; 2) mist.

Dampe, 1) uitwasemen; 2) sterk roken; 3) misten.

Dampig, 1) mistig; 2) kortademig, asthmatisch (van paarden).

Dangele of **dengele**, treuzelen, lantantanten, slenteren zonder iets te doen.

Dankbaar, dankbaar.

Danke, danken.

Dankie, dank je, dank u. *Hee is weggaan zónder dankie te sègge*, hij is weggegaan zonder te bedanken.

Dapper, **dapperder**, **dapperst**, dapper.

Debòt, o., debat.

Deeg, o., deeg.

Deeje, lett. dijen, gedijen. *'t Moet 'r maar wòt òn deeje*, we moeten de zaak maar op zijn beloop laten in de hoop, dat het goed gaat. Vgl. *jeure* en *sliire*.

Deeke, deken, dekkleed.

- Déél**, o., deel.
- Dééle** of **deele**, delen, in stukken splitsen.
- Deelek**, degelijk.
- Deelie**, diligence.
- Deemies**, 1) straks, aanstonds. *Deemies, òs me mòn thüs kómt*, straks, als mijn man thuiskomt. 2) daar zo juist. *Deemies wòs ie hiir nach*, zo juist was hij hier nog.
- Dèenzer**, lam, dat achteruit gaat.
- Déér** (bijwoord), daar. *Dò's nach tòt déér òn toe*, dat is nog te vergeven, dat kan er nog mee door.
- Déérfóndaan**, daarom, dientengevolge. *Déérfóndaan kón ie niet kómme*, daarom kon hij niet komen.
- Dééró** of **dééróó**, daar ginds. *Wéér hè je de koese leid? Dééró*. Waar heb je de kousen gelegd? Daar.
- Dééróm**, daarom. *Dééróm is gien reede, òs je fòn de trap òffòlt, dòn ben je gouw beneede*, dit wordt wel gezegd tegen kinderen, die op een vraag alleen *dééróm* antwoorden, zonder de werkelijke reden te noemen.
- Deevakaater**, lang kerstbrood met kaneel, krenten en sukaden. Dekker geeft *deuwekaater* (Neeltjes Nól), terwijl ook de vorm *düvekaater* bestaan schijnt te hebben.
- Deezember**, December.
- Defekt**, stuk, beschadigd.
- Deftig**, deftig.
- Deine**, deinen.
- Deining**, deining.
- Dek**, o., dek (dezelfde betekenissen als in het Nederlands).
- Dekke**, dekken.
- Del**, lef, drukte. *Wòt een del!*, wat een lef!
- Dempe**, dempen, vullen met vaste stoffen.
- Den**, den, naaldboom.
- Denappel**, dennenappel.
- Dengele**, cf. *Dangele*.
- Denke, dòcht, het dòcht**, denken.
- Denne**, van dennenhout.
- Derekt**, direct.
- Desnóós**, desnoods.
- Dessel**, o., deksel.
- Destin** of **testin** (toonlose „e” en accent op „stin”), tenminste. *Ge-lukkig, dòt ik niet mit niks tús kóm, dòt fergoedt destin nach wòt*, gelukkig, dat ik niet met lege handen thuis kom, dat vergoedt tenminste nog wat.
- Deue**, duiden, zinspelen. *Hee deude 'r duidelik óp*, hij zinspeelde er duidelijk op.
- Deuge**, deugen.
- Deugemeen**, gewoonlijk. *Deugemeen kómt ie òm tiin uur*, gewoonlijk komt hij om tien uur.
- Deugeniet** of **doogeniet**, deugniet.
- Deuk**, deuk.
- Deuntje**, o., deuntje, wijsje.
- Deur**, deur. *Zóó stiif òs 'n deur*, zo stijf als een plank. *Zóó goochem òs 'n looie deur*, erg slim, zeer gehaaid.
- Deur** (bijwoord en voorzetsel), door. *Deur de midde*, doormidden. *Deur de midde zaage*, doormidden zagen. *De plank wòs héélemaal deur de midde*, de plank was helemaal doormidden.
- Deurbakke**, doorbakken.
- Deurbraak**, doorbraak.
- Deurdraaier**, doordraaier, losbol.
- Deurgaans**, gewoonlijk. *Deurgaans is ie drónke*, gewoonlijk is hij dronken.
- Deurkneed**, doorkneed.
- Deurlóópe**, doorlopen. *Fòn deur-lóópers*, Tessels spel, jongere vorm van *vòste skéé* (cf. aldaar).
- Deurnót**, doornat, druipnat.
- Deurróóker**, pijp, die door het roken een bruine kleur krijgt.
- Deurskraabe** of **deurskraape** of **deurskrabbe** of **deurskrappe**, doorschrappen.
- Deursnee**, doosnede. *In deursnee*, gemiddeld.
- Deursneeje**, doorsnijden. *De wiend sneet je deur*, de wind snijdt door je heen.
- Deurtjebel**. *We gaan fòn deurtjebel*, we gaan stilletjes bij de mensen aan de bel trekken.
- Deurtrapt**, doortrapt.
- Deut**, deel van een wagenwiel, waarin de spaken samen komen en dat de *òrrem* (as) omsluit.
- Deutbònde**, ijzeren banden, die de

- deut* omgeven teneinde deze meer stevigheid te verlenen.
- Deuvekaater**, cf. *deevekaater*.
- Deuze** (aanwijzend voornaamwoord), deze.
- Deviezie**, divisie, legerafdeling.
- Dezellefde**, dezelfde.
- Dicht, dichter, dichst**, 1) dicht; 2) zwaargebouwd. *Een mooi dicht péérd*, een mooi zwaargebouwd paard.
- Dichtbee**, dichtbij.
- Dichter**, dichter.
- Die** (aanwijzend voornaamwoord), die.
- Diefterietis**, diphteritis.
- Diejaake**, diaken.
- Diejaakenie**, diaconie, armbestuur.
- Diejemònt**, diamant.
- Diejemònte**, diamanten, van diamant. *Diejemònte brullòft*, diamanten bruiloft.
- Diek**, dijk.
- Dieker**, dijkwerker, polderjongen. *Eete òs 'n dieker*, schranzen, geducht eten.
- Diekgraaf** of **dijkgraaf**, dijkgraaf.
- Dieklòste**, belastingen voor het onderhoud van de dijken.
- Diekstòol**, 1) plek, waar vroeger een dijk is geweest, die naderhand is afgegraven; 2) lang en gerekt stuk land op de plaats waar vroeger een dijk was.
- Diekzwaalüw**, oeverzwaluw, riparia riparia riparia.
- Diele**, schriften, die bij gelegenheid van bezoek van de schoolcommissie werden getoond om de vorderingen in het schrijven te laten zien (Dekker, *De stoornis in de bôllekriek*, Nederland, 1864, III, pag. 77). Dekker geeft de spelling *dyle*.
- Diender**, politicagent.
- Dienemiet**, dynamiet.
- Dieploomaa**, o., diploma.
- Dieploomaat**, diplomaat.
- Diesak**, zak die een vrouw droeg onder haar jurk, dijzak(?). *Je diesak! loop rond! kun je net denken! Je bent tòch zeekeer òk lid fòn de kerrek?*, *Je diesak!*, je bent toch zeker ook lid van de kerk? — Kun je net denken!
- Dievòn**, divan.
- Diezig**, wazig, nevelig. Cf. *diis*.
- Diggel**, scherf, diggel (het meervoud is gewoonlijk *diggels*, soms *diggele*).
- Diif**, dief.
- Diine**, dienstbode zijn. *Se diint*, ze is dienstbode.
- Diinst** (nasalering!), dienst. *Een meid de diinst ópsègge*, een dienstmeisje de dienst opzeggen. *Mien broêr is onder diinst*, mijn broer is onder dienst. *Gooi dõt lór maar weg, dõt ken tòch gien diinst méêr doên*, gooi dat lor maar weg, dat is toch nergens meer goed voor.
- Diinstklõpper**, dienstklopper.
- Diinstweigeraar**, dienstweigeraar.
- Diip, diiper, diipst**, diep.
- Diiplóód**, o., dieplood.
- Diir**, o., dier, (het verkleinwoord heeft een korte „ie”: *diertje*).
- Diis** of **diizig**, mistig, nevelig, wazig. Cf. *diezig*.
- Dik**, 1) dik; 2) mistig. 't *Is dik*, het is mistig. 3) beslagen. *De raame benne dik*, de ramen zijn beslagen. 4) verzadigd. *Haal nach erres óp! Néé, ik ben dik*, Eet nog wat! Dank je, ik heb genoeg gegeten. *Maak je niet dik, wònt dun is de moode*, schertsende opmerking om iemand, die driftig is geworden, te kalmeren.
- Dikedèensie** (nasalering), verval, moeilijke toestand. 'r *Iin in de dikhedèensie brenge*, iemand in een heel moeilijke situatie brengen. (Frans: *décadence*). *In de dikkedèensie raake*, in moeilijkheden raken (de Boer).
- Dikkerd**, dikkerd.
- Dikkòp**, kikkervisje.
- Diktaator**, dictator.
- Dikte**, dikheid. *In de dikte groeie*, dikker worden.
- Diktee**, o., dictee.
- Diktéere**, dicteren.
- Dikzak**, dikzak.
- Dilleberéere**, beraadslagen.
- Ding**, o., ding (verkleinwoord: *dinkie*). *Een leuk ding*, een leuk kind, meisje. *Dò's 'n héél ding*, dat is een hele onderneming. 't *Kleine ding*, de pink, cf. *duimelòt*.
- Dingesdag**, Dinsdag. 'n *Dingesdag*,

- aanstaande Dinsdag. *Hee kómt 'n Dingesdag*, hij komt a.s. Dinsdag.
- Dingesdags** (bijwoord), op Dinsdag.
- Dinsicheid**, ongeluk(?), vreemde lotgevallen(?). Het woord komt voor bij Dekker: Marretje Flielands, pag. 169. De hoofdpersoon zegt daar: *Héél wòt dinsicheid zel er mit jów beure, éér je zóó òrrem en oud bent òs ik nou.*
- Dirrek**, Dirk, eigenaam.
- Dirrekiespéer**, dirkjespeer.
- Dirrekteur**, directeur.
- Dissel** of **disselboom**, disselboom.
- Distelaat**, bar, meer dan erg, droevig. *'t Is distelaat*, het is een wanhopig geval.
- Distenéere**, bestemmen.
- Dit** of **Ditje**, Dirkje, meisjesnaam.
- Dobbelaar**, dobbelaar.
- Dòbbele**, dobbelen.
- Dòbbelstiin**, dobbelsteen.
- Dòbber**, dobber, drijver aan een hengelsnoer. *Hee zel een hòvde dòbber hèèwwe*, hij zal grote moeilijkheden hebben te overwinnen.
- Dòbbere**, dobberen, rondrijven.
- Dòchter**, dochter, vrouwelijk kind.
- Doe** of **toe**, toen (bijwoord en voegwoord).
- Doedel**, sukkel (Texelsche Courant).
- Doedelzak**, doedelzak.
- Doei**, *Óppe doei weeze* uitgelaten, druk zijn.
- Doek**, o., doek.
- Doek**, doek. *Zóó wit òs 'n doek*, lijkbleek.
- Doel**, o., doel, eindpunt van een reis, ruimte waarin men een voetbal moet schieten.
- Doên**, o., doen, toestand. *Sien doên en laate bevòlt me niet*, zijn manier van optreden bevat me niet. *In goeie doên weeze*, gegoed zijn. *Hee is niet in s'n gewone doên*, hij is niet zoals gewoonlijk.
- Doên, deed, het deen**, doen. *'t Er óm doên*, iets met opzet doen. *Een nuuwe hoéd, jurrek doên*, een nieuwe hoed, jurk kopen. *Gaan erres kieke, 'r is wòt te doên*, ga eens kijken, er is wat aan de hand. *Ik hèèw mit 'm te doên*, ik heb medelijden met hem. *Ik hèèw deen te wòsse*, ik ben klaar met de was.
- Does**, does, poedelhond.
- Doetje**, o., een onnozel of al te goed vrouwspersoon.
- Dóf, dóffer, dófst**, 1) dof, mat; 2) enigszins vochtig. *Sien kléere waare dóf*, zijn kleren waren enigszins vochtig. *Dóf* of *dóffig wéév*, wordt gezegd als het niet helemaal droog is en de regen bijna neerkomt.
- Dófte**, vochtigheid. *In dòt hüs hòdde we óltiid lóst fòm de dófte*, in dat huis hadden we altijd last van de vochtigheid.
- Dòk**, o., dok, herstelplaats voor schepen.
- Dòkke** of **òfdòkke**, dokken, betalen.
- Dòkter**, dokter.
- Dòktere**, onder'behandeling van een dokter zijn.
- Dòl**, dol, roeipen.
- Dól, dóller** of **dólder, dólst**, 1) dol, waanzinnig; 2) dol, woedend.
- Dólhüs** of **dóllehüs**, o., krankzinnigengesticht (Dekker: Mooije Mat, 't Skapseljoen).
- Dòllek**, dolk.
- Dòllòr**, dollar.
- Dóm, dómmmer, dómst**, dom.
- Dómmelig**, verstijfd van kou (van de handen). Cf. *knóffelig*.
- Dómmenee**, dominee. Dekker (Gerrit de Wolf) geeft de vorm *dómmenie*.
- Dómmeneeje**, domino-spelen, domineren. De stukken en de doos waar ze in zitten vormen samen een *dómmenoospul*.
- Dómmeneestikke**, 1) dominostukken; 2) boterhammen gemaakt van platte beschuit en roggebroom (van Cuyck).
- Dómpertje**, o., instrument om een kaars te doven.
- Dón**. Deze uitroep hoort men bij het *pikke óm 'n knikker* (cf. aldaar). Er wordt *dón* geroepen, als iemands stuiiter zo dicht bij een muur of schutting komt te liggen, dat de ruimte tussen muur en stuiiter kleiner is dan de breedte van de voet van de bezitter van de stuiiter. Deze mag dan niet in de gewone hou-

ding (met gebogen rug of eventueel in diepe kniebuiging) zijn stuiter wegwerpen, maar moet de andere zien te raken, terwijl hij, rechtop staande, zijn stuiter ongeveer van kinhoogte verticaal laat vallen, of met een boog weggooit. Hij kan hieraan ontkomen, door, voor zijn kameraden *dón* roepen, zelf *gien dón* te roepen. De oorzaak van deze straf, want zo moet men het *dón*-gooien toch wel opvatten, is, dat men wenst te voorkomen, dat iemand, wiens stuiter te dicht bij een vaste omheining ligt, te veel naar voren zou komen als hij in natuurlijke houding zou gooien (dit heet *stele*), en dus de werkelijke afstand tot de stuiter, die hij wil raken, nolens volens zou verkleinen.

Karsten geeft als betekenis: strak, stijf. *Dón staan*, vrij veel te doen hebben; de uitdrukking wordt gebruikt als er van een mens of een dier vrij veel gevergnd wordt. 't *Péerd het fondaag nògòl puur dón staan*, het paard heeft vandaag nogal heel wat werk moeten doen. *Hee het me puur dón staan laate*, hij heeft heel wat van me gevergnd. *Er dón boove óp sitte*, er precies boven op zitten. *Hee sei 't 'r dón boove óp*, hij zei het er vlak over heen.

Dòn (bijwoord en voegwoord), dan.

Dónder, 1) donder, dreunend geluid; 2) deugniet. 't *Is een dónder*, het is een deugniet. *Er gien dónder óm geeve* er niets om geven. *Een órreme dónder*, een arme kerel. 'r *Iin óp s'n dónder geeve*, iemand een pak slaag geven. *Dòt wòs bee sien dónder òf*, dat scheelde een haar. *Déér ken je dónder óp sègge*, daar kun je vast van op aan. *Wist jee d'r wòt fòn?* *Gien dónder*, wist jij er wat van? Niets.

Dónderbeu, donderbui.

Dónderdag, Donderdag. *Witte Dónderdag*, Witte Donderdag. 'n *Dónderdag*, aanstaande Donderdag.

Dónderdags (bijwoord), op Donderdag.

Dóndere, donderen.

Dónderhoêd, bolhoed.

Dónderkòp, onweerswolk.

Dónders (uitroep), donders!

Dónders (adjectief), donders, be-roerd. *Die dónderse kéérel!*, die be-roerde kerel!

Dónderstijn, deugniet, bliksem. *Die dónderstijn fòn een jónge heb bee óóns in de péere seete*, die bliksemse jongen heeft bij ons stilletjes peren gegapt.

Dónker, **dónkerder**, **dónkerst**, donker.

Dónkert, duisternis, donker. *In de dónkert sitte*, in het donker zitten.

Dónneteur, donateur.

Doo, do, ut (muzieknoot).

Dóód, dood, overleden. *Dóód kaptaal*, renteloos kapitaal. *Dooie vis*, dode vis. *Een dooie diender*, iemand, van wie niets uitgaat, die erg vervelend is.

Dóód, dood. *Bang weeze fóór de dóód*, bang zijn voor de dood. *Mit de dóód ón 'n touwtje lóópe*, er zo slecht uitzien, dat men het wel niet lang meer zal maken.

Dóódelek, dodelijk.

Dóódgoêd, doodgoed.

Dóódgraaver, doodgraver.

Dóódkist, doodkist.

Dóódmoêd, doodmoe.

Dóódsiek, doodziek.

Dóódsklééd, doodskleed.

Dóódstraf, doodstraf.

Dóóf, **dóóver**, **dóófst**, doof. *Een dóóf kóóltje*, o., een doof kooltje.

Dóófpòt, doofpot.

Dóófstóm, doofstom.

Dòóg, dog. *Se vóchte mit mekaar ós dòógge*, ze vochten met uiterste felheid tegen elkaar.

Dóóge, verdragen. *Ik ken die mellek niet dóóge*, die melk is zo heet, dat ik ze niet kan drinken. *Hee ken dòt kiend niet dóóge*, hij kan dat kind niet uitstaan.

Doogeniet, deugniet.

Dooi, dooi.

Dooie, dooien.

Dooie, dode, gestorvene.

Dooieling, dooie diender, sukkel.

Doolhòf, o., 1) doolhof; 2) naam van het bos op *Hóógeberreg* op Tessel.

- Dòons** (nasalering), dans.
- Dóons** (nasalering), dons.
- Dòonse** (nasalering), dansen. In zijn „De stoornis in de bôllekriek” zegt Dekker, dat de vier belangrijkste dansen (hij zal wel doelen op het tijdperk omstreeks 1840-1860) waren: „Meneer van Zonne”, „Tussen Keulen en Parijs”, „Jaapje sta stil” en „Een patertje langs den kant”. Deze dansen werden afgewisseld door *riels* (reels, d.i. een vlugge Schotse dans) en *skòsse*, vermoedelijk de Schotse drie.
- Dóonsie**, o., (nasalering), donsje, plukje dons.
- Dóonze** (nasalering), donzen, van dons.
- Dóóp**, 1) doop. *Gien dóóp hêwwê*, geen succes hebben, zijn doel niet bereiken. *We hêwwê óons best wel deen, maar we hódde gien dóóp*, we hebben ons best wel gedaan, maar we hadden geen succes. 2) jus. *De dóóp wòs skraal*, de jus was mager.
- Dóópe**, dopen, indompelen.
- Dóópelíng**, iemand, die lid wordt van de kerkelijke gemeente.
- Dóóppeet**, iemand, die een kind ten doop houdt.
- Dóópsgezind**, doopsgezind.
- Dóór**, o., (eier)-dooier.
- Dóóre**, doorn. Meervoud: *dóóres*.
- Dóórefeugeltje** of **gròsmós**, gras-mus, *sylvia communis communis*.
- Dóórevissie**, o., stekelbaarsje.
- Dóós**, doods.
- Dóós**, doos. *Út de ouwe dóós*, uit de oude tijd, ouderwets.
- Dóósangst**, doodsangst.
- Dóósbliéék**, doodsbleek.
- Dóóshóófd**, o., doodshoofd.
- Dóósklòk**, doodsklok.
- Dóósvijand**, doodsvijand.
- Dóóve**, dove, iemand, die doof is.
- Dóóve**, doven, het branden doen ophouden.
- Dóóvekóól**, dovekool.
- Dóóvicheid**, doofheid.
- Doozijn**, o., dozijn.
- Dòp**, 1) dop (van ei, pen, hoedespeld e.d.); 2) halvebol-vormig stuk ijzer, dat op de *òrrem* van een wagenwiel wordt geschoven teneinde dit op zijn plaats te houden.
- Dòppe**, doppen, van de dop ontdoen.
- Dòppieskoek**, speciaal soort Tesselse koek, waarin verwerkt worden honing, roggebloem en blanke stroop.
- Dór, dórder, dórst**, dor, droog, onvruchtbaar.
- Dòrd**, derde (predicatief). *Hee wòs éérs, jee wòs twied, ik wòs dòrd en Piet wòs viird*, hij was eerst, jij was tweede, ik was derde en Piet was vierde. *Dòrdòllef*, twee en een half pond. *Dòrdòllef pònd*, twee en een half pond. *Viirdòllef*, drie en een half.
- Dòrde**, derde (attributief). *De dòrde rang*, de derde rang.
- Dòrde**, o., het derde deel.
- Dòrdedaags**, derdedaags. *De dòrdedaagse kóórs*, de derdedaagse koorts.
- Dòrdemòntje**, o., schippersjongen. Op een *skút* heeft men 1) een visser, 2) een knecht, 3) een *dòrdemòntje*.
- Dòrrem**, 1) darm; 2) ellendige kerel. *Wòt 'n dòrrem!*, wat een ellendige kerel!
- Dòrrep**, o. of **dòrrep**, o., dorp.
- Dòrs**, dorsvloer.
- Dòrse**, dorsen.
- Dòrsenelle**, verbastering van Dardanelen. *Deur de dòrsenelle heen wurreme*, door een nauwe opening kruipen (Texelsche Courant).
- Dòrsmesien**, o., dorsmachine.
- Dòrst**, dorst.
- Dòrtíg**, dertig.
- Dòrtiger**, dertiger, iemand van 30 jaar. *Ik skòt 'm 'n goeie dòrtiger*, ik schat, dat hij ruim dertig jaar is.
- Dòrtiin**, dertien.
- Dòs**, das, halsdoek.
- Dòt** (aanwijzend en betrekkelijk voor-naamwoord), dat. *Gaa je mee dòt óp?*, ga je mee die kant op?
- Douw**, dauw.
- Douwe**, dauwen.
- Draagbònde**, bretels.
- Draai**, 1) draai, keer, wending; 2) plezier, schik. *Wòt hòd ie s'n draai!* wat had hij een schik!
- Draaie, draaide, het of is draaid**, draaien. *Dòt draait me*, dat hangt me de keel uit.

- Draaiemoole**, draaimolen.
Draaiërig, draaiërig, duizelig.
Draaikóllek, draaikolk, maalstroom.
Draaiòrregel, draaiorgel.
Draak, draak, fabelachtig monster.
Draale, talmen, niet opschieten.
Draave, draven.
Draaver, (hard)-draver.
Draaveree, draverij.
Draavik, grassoort, bromus mollis.
Drab, modder.
Drabele, morsen met een vloeistof (de Boer).
Drabbig, modderig.
Dracht, dracht, wijze van zich te kleden. *Wòt een dracht fòn zó'n mèèns!*, wat draagt dat mens een vreemde kleren!
Drachtig, drachtig, zwanger (van beesten).
Draf, draf, bepaalde gang van een paard. *Op een draffie lóópe*, op een draffe lopen (ook van mensen).
Drank, sterke drank, jenever e.d. *Òn de drank weeze*, een dronkaard zijn. *Een drankie*, een drankje, vloeibare medicijn.
Drééd, draad. *Hee hòd gien dróóge drééd méér òn sien lief*, hij was kletsnat.
Drééderig, vezelig, draderig.
Dréédig, vezelig, dradig.
Dreef. *Op dreef weeze*, in vorm zijn, op slag zijn.
Drèég, dreg, instrument om iets op te halen.
Dreege, droog, het drooge of het dreege, dragen. *De wónd dreegt*, de wond ettert.
Drèègge, dreggen.
Drèènze, drenzen.
Drèènzerig, drenzerig, huilerig.
Dregónder, 1) dragonder; 2) forse vrouw.
Drel, cf. *Gróós*.
Drempel, drempel, dorpel.
Drenkeling, drenkeling.
Drentele, drentelen, zonder doel rondlopen.
Dresséere, africhten.
Dreumes, dreumes, kereltje.
Dreune, dreunen.
Dribbelaar, iemand, die dribbelt.
Dribbele, dribbelen.
- Drie** (telwoord), drie.
Driedréés, driedraads.
Driedubbel, driedubbel.
Driehoek, driehoek.
Drieklezóór, driehoekig behakte steen.
Driekooninge, Driekoningen.
Driekwòrt, driekwart.
Drieling, drieling.
Driemòster, driemaster.
Driepóót, driepoot, stoeltje met drie poten.
Driespòn, o., driespan.
Driewield, drie wielen hebbend. Vgl. *kòòr*.
Drift, 1) het drijven (van vee); 2) tocht. *Een lange drift*, een lange tocht. 3) toornige opwelling.
Driftig, driftig, opvliegend.
Driftkòp, driftkop.
Driifies, drijfijs.
Driifisònd, o., drijfzand.
Driiige, dreigen.
Driigement, o., dreigement.
Driive, dreef, het of is dreeve, drijven. *In de butter driive*, in overvloed leven (Dekker: De skim van Lenepeet). *Driivende butter*, wordt tegen iemand gezegd, die men iets laat zoeken; is hij er ver af, dan is hij *maager*, komt hij er dicht bij, dan is hij *vet*, en is hij er vlak bij, dan zegt men *driivende butter*.
Dril, netjes, coquet. *Wòt het se 't kappie dril!*, wat staat haar kap netjes!
Drilder, harde bui.
Drille, 1) drillen, africhten; 2) trillen. *'t Héèle hüs drilt er fòn*, het hele huis trilt er van.
Dringe, dróng, het of is dróngé, dringen.
Drinke, drónk, het drónke, 1) drinken. 2) ontbijten. 3) koffie-drinken. *We drinke óm zeuwe uur*, wij ontbijten om zeven uur.
Drinke, o., ontbijt.
Drinkebroër, drinkebroer.
Drinker, drinker, drinkebroer.
Droele, vogels (mussen, vinken) vangen met behulp van een lantaarn, waarmee men ze verblindt. *Ik sów je droele!*, ik bedank je wel lekker!

- Droês**, droes (paardenziekte).
- Droëzig**, aan droes lijdend, snotterig.
- Dròk** (adjectief), druk. *Een dròk gesprek*, een druk gesprek; (bijwoord), druk. *Dròk léere*, druk studeren.
- Dròkte**, drukte. *Kouwe dròkte*, aanstellerij.
- Dròktemaaker**, druktemaker.
- Drómmedaaris**, dromedaris.
- Drónke**, dronken, beschonken.
- Dróóg**, **dróóger**, **dróógst**, droog. *Hee is nach niet dróóg achter sien óore*, hij is nog groen, hij komt pas kijken.
- Dróóge**, o., droge plek, oever. *Mit sien skip óp 't dróóge sitte*, met zijn schip op het strand zitten. *S'n skéépies óp 't dróóge hèewwe*, binnen zijn.
- Dróóge**, droogstoppel. *Die broêr fòn him, dòs ók een dróóge*, die broer van hem, dat is ook een droogstoppel.
- Dróóge**, droog maken, droog worden.
- Dróógie**, o., droogje. *Óp een dróógie sitte*, op een droogje zitten.
- Dróógist**, drogist.
- Dróóggemieek** (substantief en adjectief), droogkomiek.
- Dróógrümer**, saai Piet.
- Dróógskuure**, poetsen met *dróóg-skürsgoêd*.
- Dróógskürsgoêd**, o., poetsextract, brasso.
- Dróógte**, droogte.
- Dròól**, 1) drol, keutel. 2) sukkel. *Óm zóó te siin, is 't een beetje een dròól*, als je hem zo ziet, maakt hij een beetje een sukkelachtige indruk.
- Dròóllig**, sukkelig, onhandig.
- Droom**, droom.
- Droome**, dromen, mijmeren.
- Droomer**, dromer.
- Droomerig**, dromerig.
- Dròp**, drop, gestold aftreksel van zoethout.
- Dròppel**, druppel.
- Dròppie**, o., dropje.
- Dròs**, *Óppe dròs weeze*, er vandoor zijn, weggelopen zijn.
- Dróssig**, drassig, moerassig.
- Druk** (substantief), druk.
- Drukke**, drukken. *Liige dót 't gedrukt is*, met grote onbeschaamdheid liegen.
- Drukker**, drukker.
- Drukkeree**, drukkerij.
- Drukknóópie**, o., drukknopje.
- Drukknóppie**, o., drukknopje.
- Drup**, druppel.
- Drüpe**, **droop**, **het droope**, druipen.
- Drüpneus**, druipneus.
- Drüpnòt**, druipnat.
- Druppe**, druppelen.
- Drütel**, keutel. *Pòs óp, óf ik zel je mit skéépedrüeltjes gooie*, pas op, of ik zal je met schapenkeuteltjes gooien.
- Druuf**, druif.
- Dubbeld**, dubbel. *Hè jee die pòszeegel dubbeld?*, heb je twee exemplaren van die postzegel?
- Dubbele**, o. of **dubbele**, o., het dubbele.
- Dubbellóóps**, met een dubbele loop (geweer).
- Dubbeltje**, o., dubbeltje. *'t Wòs 'n dubbeltje óp sien kònt*, het ging net nog goed, maar het scheelde heel weinig.
- Duf**, **duffer**, **dufst**, duf, niet fris, muf.
- Duffel**, 1) duffel (stof); 2) jas van duffel.
- Duffels**, van duffel.
- Duimelòt**, duim, alleen in het volgende kinderrijmpje:
*Naar bed, naar bed, sei duimelòt,
Eerst nach wòt eete, sei likkepòt,
Wéér zel ik 't haale, sei langelòt,
In gróótvaaders hòssie, sei ringeling,
Dòn zel ik 't gouw ópeete, sei 't
kleine ding.*
(Let op de mengeling van dialect en Nederlands).
- Duis**, Duits.
- Duiser**, Duitse(r).
- Duislònd**, Duitsland.
- Duit**, duit. *Een duit in 't zakkie doén*, het zijne bijdragen. *Gien rooie duit*, niets.
- Dükbóót**, duikboot.
- Düke**, **dook**, **het of is dooke**, duiken. *Dük weeze*, onder water zijn. *Kòppie dük gaan*, duiken.
- Düker**, duiker. *Gróóte düker*, fuut, podiceps cristatus cristatus (vgl. *keizer* en *héeringsliender*). *Kleine düker*, dodaars, podiceps ruficollis ruficollis (vgl. *dükertje*).

- Dükertje**, o., dodaars, podiceps ruficollis, ruficollis (vgl. *kleine düker*).
- Düle**, galigaan (cladium mariscus).
- Düm**, 1) duim. 't *Is düme in de vüst*, het kan maar net, het is op het kantje af (Texelsche Courant). 2) lengtemaat van 2 1/2 cm.
- Dümpje**, o., winterkoninkje, maar gewoonlijk bedoelt men het goudhaantje. *Klein Duimpje*, Klein Duimpje.
- Dümbréed**, duimbreed. *Gien dümbréed wieke*, geen duimbreed wijken.
- Dümelóót**, cf. *oelokie*.
- Dümkrúut**, o., geld. *Veul dümkrúut hèwwwe*, veel geld hebben.
- Dümstök**, duimstok.
- Dun**, **dunner** of **dunder**, **dunst**, **dun**.
- Dün**, o., duin.
- Dunk**, dunk, mening.
- Dunke**, een mening hebben. *Me dunkt fòn niet*, me dunkt van niet.
- Dünpiiper**, duimpieper, anthus campestris campestris.
- Düp**, dupe, degeen, die schade lijdt. *Ik ben bang, döt hee nach de düp fòn 't gevòl wòrdt*, ik ben bang, dat hij nog de dupe van het geval wordt.
- Durref**, durf.
- Durreve**, **durrefde**, **het durrefd**, of **dórst**, **het durrefd**, durven.
- Dus** (voegwoord), dus, derhalve.
- Dut** of **dutte** (aanwijzend voor-naamwoord), dit. *Je moet dut lòns*, je moet deze kant uit, je moet hierlangs. *Je moet dut óp*, je moet hierheen. *Klaas die seit dut*, Klaas zegt dit. *Wòt boek wil je hèwwwe? Dutte*, welk boek wil je hebben? Dit.
- Duuf**, duif. *Blaauwe duuf*, holenduif, kleine bosduif, columba oenas.
- Duufei**, o., duivenei.
- Duug**, duig, gebogen zijplank van een kuip of vat. *In duuge fòdlle*, in duigen vallen.
- Duur** (substantief), duur. *Se het gien duur óp 'r stoél*, zij kan niet op haar stoel blijven zitten.
- Duur**, **duurder**, **duurst**, duur.
- Duure**, duren.
- Duurte**, duurte.
- Duuehòk**, duiventil.
- Düvekaater**, cf. *deevekaater*.
- Düvel**, duivel. *Òs je oover de düvel praat, trap je 'm óp s'n stéért*, wordt gezegd als iemand, over wie men spreekt, net aankomt. *Te stóm óm fóór de düvel te dònse*, aartsdom. *Se het hiir de düvel siin*, ze komt om de een of andere reden hier niet meer. *Òs de düvel*, heel vlug.
- Düvelstoejaager**, duivelstoejager.
- Duw**, duw, stoot. 'm *Een duw geeve*, overdrijven.
- Düw**, vrouwen-naam, Dieuw.
- Duwslee**, slee, die men moet voortduwen.
- Duwwe**, duwen.
- Düzelicheid**, duizeligheid.
- Düzelig**, duizelig.
- Düzend**, duizend.
- Düzendpóót**, duizendpoot.
- Dwaale**, dwalen. 't *Siin dwaale*, zien, dat iets niet goed affloopt. *Ik sag 't dwaale*, ik zag, dat het verkeerd zou aflopen (wordt in 't bijzonder gezegd, als men kleine kinderen met breekbare of gevaarlijke dingen ziet spelen).
- Dwang**, dwang.
- Dweepe**, dwepen.
- Dweeper**, dweper.
- Dweeperee**, dwepelij.
- Dweil**, 1) dweil, zwabber; 2) dronkelap.
- Dweildeurnòt**, kletsnat.
- Dweile**, dweilen.
- Dwerreg**, dwerg.
- Dwinge**, **dwóng**, **het dwóng**, dwingen.
- Dwingelònd**, dwingeland.
- Dwòrrele**, dwarrelen.
- Dwòrs**, 1) dwars, scheef; 2) tegenstrevend, weerbarstig. *Jee bent ók òltóós zóó dwòrs*, jij bent ook altijd zo tegenstrevend.
- Dwòrsdriiver**, dwarsdrijver.
- Dwòrsdriiverree**, dwarsdrijverij.
- Dwòrskieker**, dwarskijker.

E

Eb, eb, laag water.

Ebstreek. *We gaane óm 'n ebstreek*, wij gaan met de eb vissen (Texelsche Courant).

Echoo, echo.

Echt (adjectief en adverbium), 1) echt, werkelijk; 2) heerlijk, fijn. *Ik hêew 't echt siin*, ik heb het werkelijk gezien. *Is 't echt?*, is het werkelijk waar? *Hee het óp s'n dónder hód, dð's nach er's echt!*, hij heeft een pak slaag gehad, dat is nog eens fijn!

Echter, andere keer. *Ós je óp 'n echter nach 'n ammereetje wegblüve wil, dòn moe je maar een sleutel meeneeme*, als je een andere keer nog een poosje langer wilt wegblijven, moet je maar een sleutel meenemen. *Óp 'n echter kóm ik wel erres bee je*, op een andere keer kom ik wel er's bij je. Dekker geeft de vorm *efter* (In de Ruyter's kamer).

Eed, eed. *Ónder eede*, onder ede.

Eef, even (cf. *eeve* en *óneeve*).

Eefie en Aafie, *Se haalde 'r fòn Eefie (Iefie) en Aafie bee*, zij haalde er van alles en nog wat bij.

Eefies, eventjes (cf. *effies*).

Eefiesdaage of **effiesdaage**, een dag of wat geleden.

Éegelek of **eigelek**, eigenlijk.

Eegoowist, egoïst.

Eek, azijn. De vorm is een samen-trekking van „edik”.

Eeke, van eikenhout. *Eeke stoële*, eikenhouten stoelen. *Jee bent ók 'n eeke*, jij bent ook een mooie (Texelsche Courant).

Eekehout, o., eikenhout.

Eekhóore, eekhoorn. (Gewoonlijk gebruikt men het verkleinwoord *eek-hóoretje*).

Éél of **aal**, aal, paling. Men moet niet de *éél* verwarren met de *paaling*. De *éél* is geelachtig, de *paaling* bruingrauw. De *éél* is bovendien dunner en slanker dan de *paaling*.

Eelektries, electrisch.

Éélestiek, elastiek.

Ééling, nageboorte bij een dier.

Éélstikke, palingsteken. *Út éélstikke gaan*, gaan palingsteken (Dekker, De stooris in de bólekriek, Nederland, 1864, III, pag. 71).

Eend of **heend**, 1) eend, zwemvogel; 2) dom iemand (in deze betekenis zegt men altijd *eend*). *Wilde heend* of *wilde eend*, wilde eend, *anas platyrhyncha platyrhyncha*.

Eendekooi of **heendekooi**, eendenkooi.

Eendekükeltjes of **heendekükeltjes**, jonge eendjes.

Eendekükeltjeswéer, o. of **heendekükeltjeswéer**, o., prachtig, bladstil weer, zoel voorjaarsweer.

Eenig, enig, heerlijk, grappig. *Wòt eenig!*, wat heerlijk!

Eenórrem, enorm, geweldig.

Eensei, o. of **heensei**, o., eendenei.

Eenseier of **heenseier**, eendeneieren.

Éér, eer, voordat. *Maak dòt je klaar bent, éér ie kómt*, maak dat je klaar bent, eer hij komt.

Éér (substantief), eer.

Éérbied, eerbied.

Éérdaags, binnenkort.

Éérdebei, aardbei.

Ééredüster, stikdonker.

Éérder, eerder, vroeger.

Éérdewerrek, o., aardewerk.

Éére, eren.

Ééreguster, eergisteren.

Ééremiet, cf. *Jééremiet*.

Éérepóort, erepoort.

Éérewacht, erewacht.

Éérewóórd, o., erewoord.

Éérlek, **éérleker**, **éérlekst**, 1) eerlijk. 2) wordt gezegd van een paard, dat niet *wawwelt* (cf. *wawwele*). *Éérleke ferkéering mit 'n meike hêewwe*, veel omgaan met een meisje, met de bedoeling haar te trouwen.

Éérst, eerst, de eerste. *Se wòzze (waare) temet geliek, maar Piet wòs tòch éérst*, ze waren bijna gelijk, maar Piet was toch de eerste. De rangtelwoorden in het Tessels zijn: *éérste*, *twiede*, *dòrde*, *vierde* (korte „ie”), *viyftde*, *zesde*, *zewende*, *achste*, *neegende*, *tiinde*, *ellefde*, *twa-*

- leŕde, dōrtiinde, véertiinde, vijftiinde, zestiinde, zewvetiinde, achtiinde, neegetiinde, twintigste, iin en twintigste enz., dōrtigste, féertigste, fijftigste, sestigste, seuwetigste, tachtigste of tachtigste, neegetigste of tneegetigste, hōnderste, twiehōnderste enz., dūzenste.*
- Éérzucht**, eierzucht.
- Éérzuchtig**, eierzuchtig.
- Éés**, o., aas, lokspijs.
- Eete, ôt, het eete**, 1) eten, voedsel tot zich nemen. 2) speciaal: 's middags een warme maaltijd gebruiken. 3) kopen (bij het domino-spel).
- Eete**, o., 1) eten, voedsel. 2) speciaal: de warme maaltijd tussen 12 en 1 uur 's middags.
- Ééuw**, eeuw.
- Ééuwicheid**, eeuwigheid.
- Ééuwig**, eeuwig.
- Eevaa**, Eva (vrouwen-naam).
- Eeve** (adjectief), even, door twee deelbaar.
- Eeve**, even, net zo. *Eeve slecht*, even slecht. *Eeve veul*, evenveel.
- Eeveliins**, gelijk, hetzelfde, eveneens. *'t Is net eeveliins*, het is net hetzelfde.
- Evenaar**, evenaar.
- Éève(n)d**, avond. Meervoud: *éèves*. *Mien mōn is zóówōt òlle éèves üt*, mijn man is zowat alle avonden uit. *Éèves*, 's avonds. *Fōnééved*, vanavond.
- Éévetje**, o., avondje.
- Eeveveultjes**, evenveeltjes, soort koekjes.
- Eevewicht**, o., evenwicht.
- Ééze** of **aaze**, azen, gretig verlangen. *Órreges óp ééze*, ergens gretig naar verlangen.
- Eezel**, ezel, domkop.
- Eezelement**, o., ellendeling. *Wōt 'n eezelement fōn 'n jōnge!*, wat een ellendige jongen!
- Eezelsóór**, o., oor van een ezel, omgekulde hoek van een blad papier.
- Effe**, effen, vlak.
- Effe** of **effies**, éven (adverbium). *Wacht effies!*, wacht even! *'t Wōs nach effies fóór tiine*, het was nog even voor tien.
- Effetjes**, eventjes, een ogenblik.
- Effies**, cf. *Effe*.
- Efijn** („e” is een stomme e), enfin. Cf. *òffijn*.
- Ei**, aai, streling. *Ei pūs, ei pūs*, aai poes, aai poes.
- Ei**, o., ei. (Meervoud is *eier* of *eiers*). *Gaan jullie mee te eisoeek?*, gaan jullie mee eieren zoeken? *Dōt is 't eier eete*, zo zit het in elkaar, dat is het fijne van de zaak.
- Eid**, eg.
- Eide**, eggen.
- Eie**, aaien, strelen.
- Eierlōnd**, naam van de grootste polder op Tessel, gelegen in het Noordelijk deel van het eiland. Men verklaart de naam wel door het grote aantal eieren, dat er vroeger werd gevonden. Vgl. Sinninghe, pag. 344. Voor de legende van het *Eierlōnse hūs* en zijn kastelein, vgl. Franke, pag. 198-200 en Sinninghe, pag. 344.
- Eige** of **èège**, eigen. *Óp s'n eige houtje*, zonder er iemand anders in te mengen. *Vaader praat de hééle tiid in s'n eige*, vader praat de hele tijd in zich zelf. Bij Dekker vindt men de vorm *ege*. *Dōt spreekt fōn eiges*, dat spreekt van zelf (Dekker).
- Eigebakke bróód**, eigengebakken brood.
- Eigedóm**, eigendom. Dekker gebruikt de vorm *eegedóm*.
- Eigelek**, cf. *èegelek*.
- Eigenaar**, eigenaar.
- Eigenaardicheid**, eigenaardigheid.
- Eigenaardig**, opmerkelijk, enigszins zonderling.
- Eigenskap**, eigenschap.
- Eigewijs**, eigenwijs.
- Eigewijzicheid**, eigenwijsheid.
- Eik**, eik. (In het meervoud wordt vaak nog gehoord de vorm *eek*).
- Eikel**, eikel.
- Eilōnd**, o., eiland.
- Eindelek**, eindelijk.
- Eis**, eis, vordering.
- Eise**, eisen, vorderen.
- Eisoeek**, cf. *ei*.
- Eiwit**, o., eiwit.
- Eksaame**, o., examen.
- Eksemplaar**, o., exemplaar.
- Ekserséére**, exerceren.

- Eksküs**, o., excuus. *Eksküs fraage*, zijn verontschuldiging aanbieden.
- Ekspres**, expres, met opzet.
- Ekstrea**, extra, boven het gewone, bijzonder goed.
- Ekstraatje**, o., meevallertje, extraatje.
- El**, 1) lengtemaat van 3 1/2 voet, ongeveer 1 meter. 2) el, lengtemaat van ongeveer 68 cm.
- Elleboog**, elleboog. *Se achter de elleboog hèdeuwe*, ze achter de mouw hebben.
- Ellef**, elf (hoofdtelwoord). *'t Is teuge elleve*, het is tegen elfven.
- Ellefde**, elfde.
- Elleftöl**, o., (voetbal-)elftal.
- Ellek**, elk, iedereen.
- Ellende**, ellende.
- Ellendeling**, ellendeling.
- Ellendig**, ellendig.
- Els**, els (loofboom).
- Elzebós**, elzenbos.
- Emmer**, emmer.
- En**, en.
- End**, o., 1) einde, eind. *Ende maake*, de boel kapot maken. *Niet vechte jónges*, straks kómme(n) 'r ende, niet vechten jongens, straks maken jullie de boel kapot. *Wéér jee teugewóórdig òllemaal niet òn denkt, déér is 't end fòn weg*, waar jij tegenwoordig allemaal niet aan denkt, daar is geen touw meer aan vast te knopen. *Hee het 't end in de bek*, hij kan niet meer, hij is aan het eind van zijn krachten (Texelsche Courant). 2) stuk. *Een endje wórst*, een stukje worst. *Je ken 'r zóvvel oover praate òs je wil, je kómt ende nach véérder*, je kunt er zoveel over praten als je wilt, je schiet niet op. *Hee is bang fóór ende*, hij is bang, dat er openlijk ruzie komt.
- Endelings**, aan het eind. *Ik sòt 't méést endelings óppe bank*, ik zat het meest aan het eind op de bank.
- Engel**, 1) engel. 2) vrouwennaam, Engel.
- Engels**, Engels, van Engeland.
- Engelse siekte**, rachitis.
- Engelsmòn**, Engelsman.
- Engeltje**, o., lieveheersbeestje.
- Enkel**, enkel, gewricht, dat de voet met het been verbindt.
- Enkel of enkeld**, 1) enkel, niet dubbel. 2) (bijwoord), alleen, slechts. *Enkeld dééróm het ie 't niet doén wille*, alleen daarom heeft hij het niet willen doen.
- Enkeld**, (te) lichtgebouwd. *Dòt péérd is me enkeld genóg*, dat paard is me eigenlijk te licht gebouwd.
- Ente**, enten.
- Enteling**, één-jarig schaap.
- Entere**, enteren.
- Entwielt**, onderwijl, ondertussen. *Entwielt ging see 'r fòndeur*, ondertussen ging zij er vandoor.
- Enzóóvóórt**, enzovoort.
- Eppertje**, o., uiterst zindelijke vrouw (Dekker: Mooije Mat). Cf. *Iepertje*.
- Er** of **òr**, R (letterteken). *De òrre kómme in de maand*, de „r” komt in de maand, het wordt herfst.
- Er** of **'r**, 1) er. *We hèdeuwe(n) 'r twintig*, we hebben er twintig. 2) haar. *Ik hèdew 'r 'r nooit siin*, ik heb haar er nooit gezien. *Aalie 'r mus*, de muts van Ali. 3) er, daar. *Blüf je 'r (d'r)*, blijf je er?
- Erkel**, erker (Texelsche Courant).
- Erkenne**, erkennen.
- Erreg**, **erreger**, **erregst**, erg, zeer. Men hoort ook wel de vorm *òrreg* (den Hoorn), bijv. *vüls te òrreg*, veel te erg.
- Erreg**, o., erg, boos opzet. *Hee deed 't zónder erreg*, hij deed het zonder kwade bedoelingen. *Ik hòd 'r gien erreg in*, ik had er geen erg in, ik merkte het niet.
- Erregere**, ergeren.
- Errenst**, ernst.
- Errenstig**, ernstig.
- Es**, es (loofboom).
- Esdóóre**, esdoorn.
- Espres**, opzettelijk.
- Esse**, van essenhout.
- Estafette**, estafettenloop.
- Ettegroe**, etgroen, nagras, tweede gewas, dat na het hooien opschiet.
- Eu** of **eue**, 1) ui (meervoud is *eujes* of *euje*). 2) raar mens. *'t Is me een eu!*, 't is me een rare kerel! *Zóó mòdòl òs 'n eue*, erg zonderling.
- Eujig**, grappig, dwaas.

Eutelìg, een beetje bijzonder.

Euvelman, man, die de kas bewaart, waarvan de inhoud gebruikt wordt om oude mensen die hun vak niet meer kunnen uitoefenen of hen, wien een ongeluk (euvel) is over-

komen, te helpen. (Dekker: In de Ruyter's kamer).

Euvels, vreemd, gek, wonderlijk. *Een ewelse jónge*, een vreemde jongen.

F

Faa, fa (muzieknoot).

Faalemaaië, vleien. *Hou maar óp mit dõt faaiëmaaië, 't geeft toch niks*, hou maar op met dat gevele, het geeft toch niets.

Faale, voile.

Faalie, oorspronkelijk een kledingstuk voor vrouwen. Als zodanig thans onbekend. *'r Iin óp s'n faalie geeve*, iemand een pak slaag geven.

Faar, niet drachtig (het woord wordt alleen gebruikt voor koeien). *Een faare hoë*, een niet drachtige koe.

Faare, foêr, het of is faare, varen.

Faargoêd, o., kleren, die de schippers dragen, als ze varen.

Faas, vaas.

Fak, o., vak.

Fakkel, 1) fakkel; 2) jeneverbes, juniperus communis.

Fakmòn, vakman.

Fammeljaar, familiaar, vertrouwelijik.

Fange, fing of fóng, het fónge, vangen.

Fangersgõt, cf. *ónifangersgõt*.

Fangst, vangst.

Febriek, fabriek.

Fedònt, fondant.

Feeberewaarie, Februari.

Feege, vegen.

Feele, verdragen, uitstaan. *Hee ken niet feele, dõt s'n broêr zóveul ferdient*, hij kan niet verdragen, dat zijn broer zoveel verdient.

Fèenster, o., venster, vensterluik. *Doen de fèensters dicht!*, Sluit de blinden!

Féérs, vaars, 2-jarige koe.

Féértiger, iemand van veertig jaar.

Hee is 'n goeie féértiger, hij is ruim veertig jaar.

Féést, o., feest. Verkleinwoord: *féésie*, o.

Fééstelek, féésteleker, fééstelekst, feestelijik.

Fééstviire, feestvieren.

Feeter, veter.

Feguur, o., figuur, gestalte, tekening (het verkleinwoord is *fegürtje*, met korte ü).

Feit, o., feit.

Feitelek, feitelijik.

Fekòonsie of ferkòonsie, vacantie.

Feliet, failliet.

Femielie of femielje of fremielje, familie.

Fente, venten. *D'r is een meissie mit hoek te fent*, daar is een meisje, dat koek te koop heeft. *'r Broêr loópt mit irrepels te fent*, haar broer vent met aardappels.

Fenter, venter.

Fenijnig, fenijniger, fenijnigst, venijnig, kwaadaardig.

Ferachtig, waarachtig. *Ferachtig niet*, waarachtig niet.

Ferbaasd, verbaasd.

Ferbaazend, verbazend.

Ferbee (voorzetsel en bijwoord), voorbij.

Ferbeelde, verbeelden.

Ferbeelding, verbeelding. *Je begint puur wõt ferbeelding te krigge*, je begint tamelijik verwaand te worden.

Ferbeetere, verbeteren.

Ferbeeterhüs, o., verbeterhuis.

Ferbeetering, verbetering.

Ferbiede, ferbood, het ferboode, verbieden.

Ferbiende, ferbónd, het ferbónde, verbinden.

Ferbiending, verbinding.

Ferbieter, 1) zondebok. *Ik ben ók óltóós de ferbieter*, ik ben ook altijd de zondebok. 2) verschoppeling.

Ferbiins, zonder *spòn*.

- Ferblikke**, verbleken, verkleuren. *S'n héér wòs héélemaal ferblikt*, zijn haar was helemaal verbleekt. *Dòt goéd ferblikt niet*, dat goed verkleurt niet.
- Ferboère**, verboeren. *Òl s'n geld het ie ferboèrd*, al zijn geld heeft hij verloren door uitoefening van het boerenbedrijf.
- Ferbònd**, o., verband.
- Ferbouwe**, verbouwen.
- Ferbouwing**, verbouwing.
- Ferbréede**, verbreden.
- Ferbréeding**, verbreding.
- Ferbrònde**, verbranden.
- Ferbrük**, o., verbruik.
- Ferbrüke**, verbruiken.
- Ferbrüker**, verbruiker.
- Ferbruusd**, verpierewaaid, verhit en enigszins ontdaan door hard werken of de warmte. Cf. *fermòst*. *Na òl dòt voetbòlle wòs 't kiend héélemaal ferbruusd*, na al dat voetballen was het kind erg verhit.
- Ferbuuge**, ferboog, het verbooge, verbuigen.
- Ferdampe**, verdampen.
- Ferdeed**, buitengewoon, verdraaid. *Ik ben ferdeed óngelukkig dut jaar*, ik ben dit jaar buitengewoon ongelukkig.
- Ferdéele**, terechtkomen, loslopen. *'t Zel 'm wel ferdeele*, het zal wel loslopen.
- Ferdeele**, verdelen.
- Ferdeeling**, verdeling.
- Ferdenke**, ferdòcht, het ferdòcht, verdenken.
- Ferdenking**, verdenking.
- Ferdiene** of **ferdiine**, verdienen.
- Ferdieping**, verdieping.
- Ferdiinste**, verdienen. *In de winter hèdeuwe die mèense gien ferdiinste*, in de winter verdienen die mensen niets.
- Ferdoèn**, nog eens doen. *Je ferdoet 't maar devres!*, je moet nog eens komen (tegen iemand, die op bezoek is geweest). *S'n eige ferdoèn*, zelfmoord plegen. *Hee het s'n eige ferdeen*, hij heeft zelfmoord gepleegd.
- Ferdòktere**, geld uitgeven voor de dokter. *Ik hèdew dut jaar òl héél wòt ferdòkterd*, ik heb dit jaar al heel wat geld voor de dokter uitgegeven.
- Ferdómd** of **ferdómme**, vloek.
- Ferdónkeremaane**, ontvreemden.
- Ferdóóve**, verdoven.
- Ferdóóving**, verdoving.
- Ferdórre**, verdorren.
- Ferdraaie**, verdraaien.
- Ferdreege**, ferdroog, het ferdrooge, verdragen, uitstaan.
- Ferdriet**, o., verdriet.
- Ferdrinke**, ferdrónk, het of is ferdrónke, verdrinken.
- Ferdróóge**, verdrogen.
- Ferdubbele**, verdubbelen.
- Ferdunne**, verdunnen.
- Ferduure**, verduren.
- Ferdwaale**, verdwalen.
- Fereeniging**, vereniging.
- Ferééze**. *Je ferééze*, zich overeten. *Hee het 'm feréésd*, hij heeft zich overeten (vooral van beesten).
- Ferfieste**, 1) onnodig aanstrijken. *Lüsiefers ferfieste*, lucifers onnodig aanstrijken. 2) verkwisten. *Geld ferfieste*, geld verkwisten.
- Ferfreemde**, vervreemden.
- Fergaadere**, vergaderen.
- Fergaadering**, vergadering.
- Fergaan**, ferging, is fergaan, vergaan.
- Fergeetachticheid**, vergeetachtigheid.
- Fergeetachtig**, vergeetachtig.
- Fergeete**, fergòt, het of is fergeete, vergeten. *Ik hèdew m'n zaddoek fergeete*, ik heb mijn zakdoek vergeten. *Ik ben dòt wóórd fergeete*, ik ben dat woord vergeten.
- Fergeeve**, fergaf, het vergeeve, 1) vergiffenis schenken. 2) geven, doen toekomen. 3) vergiftigen. *Se hèdeuwe 'm fergeeve*, ze hebben hem vergiftigd. *Het eete wòs fergeeve fòn 't sout*, het eten was bedorven door het zout.
- Fergift**, o., 1) vergif. 2) slecht of zeer onaangenaam mens. *'t Is 'n fergift*, het is een ellendeling.
- Fergiftig**, fergiftiger, fergiftigst, vergiftig.
- Fergiftige**, vergiftigen.
- Ferglaasel**, o., email.
- Fergoede**, vergoeden.
- Fergoeding**, vergoeding.
- Fergroeie**, vergroeien.

- Fergróóte**, vergroten.
Fergróótglaasie, o., loupe.
Fergróótglós, o., vergrootglas.
Fergulle, vergulden.
Fergulsel, o., verguldsel.
Ferhange, **ferhóng**, **het ferhóng** of **ferhange**, verhangen.
Ferheemelte, o., gehemelte.
Ferhéere, verharenen.
Ferhellepe, **ferhóllep**, **het ferhóllepe**, verhelpen.
Ferhònde, verhandelen.
Ferhóngere, verhongeren.
Ferhóóge, verhogen, overgaan (van leerlingen op de lagere school). *Bè je ferhóógd?*, ben je overgegaan?
Ferhóóging, verhoging, overgang (op de lagere school).
Ferhuurder, verhuurder.
Ferhuure, verhuren, in huur geven.
Ferhuuze, verhuizen.
Ferhuuzing, verhuizing.
Ferkéér, o., verkeer.
Ferkéérd, verkeer.
Ferkéére, verkeren, omgang hebben.
Ferkéering, verkering, vrijage.
Ferkieke, verkijken.
Ferkiizinge, verkiezingen.
Ferkléede, verkleeden.
Ferkleine, verkleinen.
Ferkleume, verkleumen.
Ferkleure, verkleuren.
Ferklikke, verklikken.
Ferklikker, verklikker.
Ferklóódde, vermorsen. *Inkt ferklóódde*, inkt vermorsen.
Ferknoeie, verknoeien.
Ferknoéze, 1) verraden. *Die kirrel het me ferknoésd*, die kerel heeft me verraden. 2) verdragen, uitstaan. *Hee kón 't niet ferknoéze*, hij kon het niet uitstaan. *M'n maag ken gien vet ferknoéze*, mijn maag kan geen vet verdragen.
Ferkólleke, verkalken.
Ferkólleking, verkalking.
Ferkóópe, **ferkòcht**, **het ferkòcht**, verkopen.
Ferkóóper, verkoper.
Ferkóóping, verkoping.
Ferkórte, verkorten.
Ferkórting, verkorting.
Ferkósse, verhuizen.
- Ferkouwe**, verkouden.
Ferkouwenis, verkoudheid.
Ferkreisele, *Je lóópe (sitte) te ferkreisele*, zich dodelijk lopen te vervelen, zich hevig zitten te ergeren, te verbijten.
Ferkreukele, verkreukelen.
Ferkwòónsele (nasalering), verkwan-selen.
Ferlamme, verlammen. *Je sówt 't ferlamme*, je zou er mee ophouden, je zou het verdommen (cf. *ferluize*).
Ferlange, verlangen.
Ferlangenis, verlangen. *Ik hèèw zó'n ferlangenis naa hús*, ik verlang zo naar huis.
Ferlangliesie, o., verlanglijstje.
Ferlangst, verlangst, verlangen.
Ferleede of **ferleeje**, verleden. *Ferleeje Sondag*, de vorige Zondag.
Ferléége, verlagen. *Je moet beeter je best doén, aars dòn wór je nach ferléégd*, je moet beter je best doen, anders wordt je nog in een lagere klas overgeplaatst.
Ferleege, verlegen, bedeesd.
Ferlééging, verlaging, het overplaat-sen naar een lagere klas.
Ferléégge, **ferlag** of **ferlóg**, **het ferleid**, 1) verleggen. 2) te vroeg ter wereld brengen. *Dòt shkéép het s'n lam ferleid*, dat schaap heeft zijn lam te vroeg ter wereld gebracht.
Ferléégger, dier, dat zijn jong on-tijdig ter wereld brengt.
Ferléére, verleren, aferen.
Ferleng of **ferlange**, verlengen.
Ferlet, o., oponthoud, stagnatie. *Tusse Kòrstiid en Nuwwejaar is 'r in de boerderee òllòn 'n hóóp ferlet*, tussen Kerstmis en Nieuwjaar is er in de boerderij altijd veel stagnatie in het werk.
Ferliefd, verliefd.
Ferlies, o., verlies.
Ferlieze, **ferlóór**, **het ferlóóre**, ver-liezen. *We hèèuwe òn je ferlóóre*, je ziet er minder goed uit dan we had-den gedacht.
Ferlóf, o., verlof.
Ferloofd, verloofd.
Ferloofde, verloofde.

- Ferlóópe, ferliep, is ferlóópe**, verlopen, verstrijken.
- Ferlóóre bróód**, wentelteefjes.
- Ferlóórekòst**, vroeger de naam van een straat in Oosterend, tegenwoordig Nieuwstraat. De oorspronkelijke naam doet denken aan de Kostverlorenstraat in Amsterdam en aan de Kostverlorenlaan in Zandvoort.
- Ferloote**, verloten.
- Ferlooting**, verloting.
- Ferlooving**, verloving.
- Ferluize**. *Je sówt 't ferluize*, je zou het verdommen, je zou de moed er bij opgeven (cf. *ferlamme*).
- Fermaaning**, naam van de Doopsgezinde kerk in de dorpen op Tessel. *Is er fòndaag Fermaaning?*, is er vandaag kerk?
- Fermaaningspòód**, o., het pad naar de Doopsgezinde kerk.
- Fermeenigvuldige**, vermenigvuldigen.
- Fermepe**, verdommen. *Ik fermepe 't*, ik verdom het.
- Fermòlleme**, vermolmen.
- Fermooge**, o., vermogen, bezit.
- Fermooie**, vermooien.
- Fermóórde**, vermoorden.
- Fermòst**, verpierewaaid, verhit en enigszins ontdaan door hard werken of de warmte. Cf. *Ferbruusd*. *Wòt sien jee er fermòst üt!*, wat zie je er verhit uit!
- Fernawwe**, vernauwen.
- Ferneuke**, bedriegen, voor de gek houden.
- Ferneukeree**, fopperij, bedriegerij.
- Ferniile**, vernielen.
- Fernis**, o., vernis.
- Fernoeme**, vernoemen.
- Fernuwwe**, vernieuwen.
- Feròlteréérd**, ontdaan. *Ik wòs héellemaal feròlteréérd!*, ik was helemaal ontdaan! Frans: *altéré*.
- Feróm**, weerom, terug. *Wònner sów ie feróm kómme?*, wanneer zou hij terug komen?
- Ferómstuit** of **werómstuit**, weeromstuit. *Fòn de ferómstuit*, van de weeromstuit.
- Feròndere**, veranderen.
- Feròndering**, verandering.
- Ferònderlek**, veranderlijk. *De bòrre-meeter staat óp ferònderlek*, de barometer staat op veranderlijk.
- Feróngelukke**, verongelukken.
- Feròntwóórde**, verantwoorden.
- Feròntwóórding**, verantwoording.
- Feróórdeel**, vooroordeel.
- Feroovere**, veroveren.
- Feròrreme**, 1) verarmen. 2) naar regen gaan staan, betrekken. *De lucht feròrremt*, de lucht betreft (cf. *ònhaale*).
- Feròsseréérd**, verzekerd. *Bè je feròsseréérd?*, ben je verzekerd? Van het Franse „assurer”.
- Ferpakke**, verpakken.
- Ferpakking**, verpakking.
- Ferpeend**, 't Is 'n *ferpeend werrek*, het is een taai, beroerd werk.
- Ferpeste**, verpesten.
- Ferpikke**, wegpikken, door pikken weggagen. *De kip wier ferpikt*, de kip werd door pikken weggejaagd.
- Ferpikker**, zondebok, lett. een dier, dat door pikken wordt weggejaagd. Vgl. *ferbieter*.
- Ferplaase**, verplaatsen.
- Ferpleege**, verplegen.
- Ferpleegster**, verpleegster.
- Ferpoote**, verpoten.
- Ferpraate**, verpraten.
- Ferprusse**, verprutsen.
- Ferraade, ferraadde, het ferraade**, verraden.
- Ferraader**, verrader.
- Ferreekene**, verrekenen.
- Ferrege**, vergen.
- Ferreisd**, verreisd.
- Ferrek!** Verrek!
- Ferrekke**, verrekken.
- Ferrekkeling**, ellendeling.
- Ferrekt**, vervloekt. *Die ferrekte kéérel*, die vervloekte kerel!
- Ferrem**, ferm, flink.
- Ferrem!** Flink zo! Mooi gedaan!
- Ferrinnewéére**, vernielen.
- Ferroére**, verroeren.
- Ferroeste**, verroesten.
- Ferroest!** verwensing, die zo iets betekent als: verdomd, verrek.
- Ferróóke**, verroken, oproken.
- Ferròt**, (adjectief), 1) verrot, rot.

- Een ferròtte péér*, een rotte peer.
 2) onaangenaam, antipathiek. *Ik fiend 't 'n ferròtte vent*, ik vind het een ellendige kerel. (adverbium) erg, uitermate. *M'n finger doet me zóó ferròtte séér*, mijn vinger doet me zo ellendig pijn.
- Ferròtte**, verrotten, rotten.
Ferruile, verruilen.
Fers, ferser, ferst, vers.
Fersègge, verzeggen, toezeggen. *Die plaas is òl ferseid*, die plaats is al besproken. *'t Is òl ferseid*, het is al aan iemand beloofd.
Fersette, verzetten, verplaatsen.
Fersiire, versieren. *Je heb 't mooi fersiird!* Je hebt het mooi gedaan! (ironisch).
Fersiiring, versiering.
Fersitte, fersòt, het ferseete, ver-zitten.
Fersjacherienéere, de levensmoed doen verliezen, diep neerslachtig maken (Dekker: 't Skapseljoen).
Ferskeft, 1) verschrikt, 2) ontdaan. *Wòt hòd se een ferskeft gezicht!*, wat zag ze er verschrikt (ontdaan) uit! *Ferskefte óóge*, wilde ogen.
Ferskeie, verscheidene, verschillende. *We benne d'r ferskeie teugekómme*, we hebben er verschillende ont-moet.
Ferskeure, verscheuren.
Ferskiite, ferskoot, is ferskoote, 1) verschrikken. 2) lichter worden door inwerking van licht en zon.
Ferskiite, ferskoot, het ferskoote, op een andere plaats gooien. *Grónd (graan) ferskiite*, grond (graan) op een andere plaats neerwerpen.
Ferskil, o., verschil.
Ferskille, verschillen.
Ferskillend, verschillend.
Ferskoeie, verkleden. *Je moet je éérest nach ferskoeie*, je moet je eerst nog verkleden.
Ferskóóne, verschonen.
Ferskóóning, verschoning.
Ferskóónsing, verschansing.
Ferskrikkelek, verschrikkelijk.
Ferskroeie, verschroeiën.
Ferskuuve, ferskoof, het of is fer-skoove, verschuiven.
- Ferslaan, fersloog of fersleeg, het fersleege of ferslooge**, verslaan, verdampen.
Fersléépe, fersliep, het fersleepe, verslapen.
Fersliete, fersleet, het of is fer-sleete, verslijten.
Fersloère, versloeren, verwaarlozen.
Ferslókke, verslikken.
Fersmakke, verliezen bij het *smakke* (cf. aldaar).
Fersnelling, versnelling.
Fersnóbbe, versnoepen.
Fersónde, verzanden.
Ferspeule, verspelen.
Ferspringe, ferspróng, het of is fersprónge, verspringen.
Ferstaan, ferstón, het ferstaan, verstaan.
Ferstònd, o., verstand.
Ferstòndskiis, verstandskies.
Ferstooke, verstoken, als brandstof gebruiken.
Ferstóppe, verstoppen (nooit in de betekenis „verbergen”).
Ferstópping, verstopping.
Ferstúke, verstuiken.
Ferstuure, verzenden.
Fersullevere, verzilveren.
Fersúme, verzuimen.
Fertaale, vertalen.
Fertaaling, vertaling.
Fertéere, verteren.
Fertelle, vertellen.
Fertelling, vertelling.
Fertelseltje, o., verhaaltje.
Ferteute, verteuten.
Fertiir, o., vertier.
Fertille, vertillen.
Fertimmere, vertimmeren.
Fertóóning, bespottelijk schouwspel. *'t Wòs 'n fertóóning*, het was een bespottelijk schouwspel.
Fertrappe, 1) vertrappen. 2) verdommen, niet willen. *Ik fertrap 't*, ik verdom het.
Fertrouwe, vertrouwen.
Fertrijzeneuze, verwaarlozen. *S'n lònd fertrijzeneuze laate*, zijn land laten verwaarlozen.
Fertuie, 1) weer in orde maken, licht repareren. 2) vertuïen, met twee ankers vastleggen.

- Ferveele**, vervelen.
Ferveelend, vervelend.
Fervéere, ruien.
Fervelle, vervellen.
Fervoêr, o., vervoer.
Fervoêre, vervoeren.
Fervòl, o., verval.
Fervòlleg, o., vervolg. *Ik ben erreg benuwd naa 't fervòlleg fòn 't fuljetón*, ik ben erg benieuwd naar het vervolg van het feuilleton.
Fervòlse, vervalsen.
Fervrikke, verwrikken.
Ferwaand, ferwaander, ferwaanst, verwaand.
Ferwaarlóoze, verwaarlozen.
Ferwachte, verwachten.
Ferwaching, verwachting.
Ferweege, bewegen. *D'r wòs gien ferwikke of ferweege òn*, er was absoluut geen beweging in te krijgen.
Ferwéerd, verweerd.
Ferwéere. *Je ferwéere*, zich verweren.
Ferweide, verweiden. *Benne de skéépe òl ferweid?*, zijn de schapen al verweid?
Ferwenne, verwennen.
Ferwenteld, verwenteld.
Ferwerreke, verwerken.
Ferweune, verwonen.
Ferwiel, o., fluweel.
Ferwiete, verwijten.
Ferwiide, verwijden.
Ferwikke, bewegen (vgl. *ferweege*).
Ferwin, beterschap, vooruitgang. *'r Is gien ferwin óp*, ik zie geen kans er mee klaar te komen (als er veel werk is). *'r Is ferwin*, er is beterschap te bespeuren.
Ferwulleft, o., 1) gewelf; 2) verhemelte.
Ferzakke, verzakken.
Ferzakking, verzakking.
Ferzoekere, verzekeren.
Ferzetje, o., verzetje, ontspanning.
Ferzette, verzetten, weerstand bieden.
Ferzoole, verzolen.
Ferzúpe, ferzoope, het of is ferzoope, verzuipen.
Fesoen, o., fatsoen, goede manieren, model.
Fesoenlek of fòtsoendelek, fatsoenlijk.
- Fetiel**, o., ventiel.
Fetööl, fauteuil, leunstoel.
Feugel, vogel. *De feugel oover 't net vliige laate*, de kans voorbij laten gaan. Krijgt bij een verdeling ieder één ding, onverschillig welk, dan zegt men *de mòn 'n feugel*, krijgt één persoon het leeuwendeel, dan wordt er nog aan toegevoegd: *en de boêr 'n gòòns*.
Feugele, 1) vogels vangen met behulp van netten. *Hee is te feugele*, hij is op de vogelvangst. 2) peuteren, morrelen, knutselen. *Niet zóó òn je dòs sitte feugele!*, niet zo aan je das zitten peuteren!
Feugelferskrikker, vogelverschriker.
Feusie, o., pluisje. *Wacht effies, d'r sit 'n feusie óp je jòs, dòn zel ik 't 'r òf skuivere*, wacht even, er zit een pluisje op je jas, dan zal ik het er afschuiëren. *Feusies plòkke*, rietpluimen plukken.
Feziete, visite, bezoek.
Fezònt, fazant, phasianus colchicus.
Fezòntel, o., fazantenei.
Fief, fiever, fiefst, levendig, monter, opgewekt. *Een fief kirveltje*, een pittig kereltje.
Fiegeléere, azen, speculeren, hopen. *De kiender fiegeléerde óp 'n ijsie*, de kinderen aasden op een ijSCO.
Fiejool, viool.
Fiejoolaariedrie of **fielaariedrie**, overdreven in de puntjes. *Jee wil ók òlles fielaariedrie hèèuwe*, jij wilt ook alles zo precies in de puntjes hebben. *'t Wòs òllemaal fielaariedrie*, het was alles in de puntjes.
Fiejooltje, o., viooltje.
Fiel, vijl.
Fiele, vijlen.
Fielesepee, fiets, vélocipède (het woord wordt nu niet meer gebruikt).
Fielesetéere, feliciteren.
Fielsel, o., vijlsel.
Fiemele of **friemele**, peuteren. *Sit tòch niet zóó òn je hòrlóósie te fiemele!*, zit toch niet zo aan je horloge te morrelen!
Fien, fiener of **fiender, fiens**, 1)

- fijn, niet grof. *Fien sònd*, fijn zand.
Fiene wól, fijne wol. *Een fien kampie*,
 een fijn kammetje.
- Fienaal**, volkomen, volstrekt. *Se wòs
 fienaar weg*, ze was volkomen af-
 wezig met haar gedachten.
- Fiende, fònd, het fònde**, vinden.
- Fiender**, vinder.
- Fienhakke**, fijnhakken.
- Fienkawwe**, fijnkauwen.
- Fienmaake**, fijnmaken.
- Fienmaale**, fijnmalen.
- Fienvriive**, fijnwrijven.
- Fieske vel**, o., afgevilde huid van een
 jong lam.
- Fieste**, 1) een vuurtje stoken. 2) met
 vuur spelen. 3) met lucifers spelen
 en ze aansteken. *Jónges, niet fieste!*,
 jongens, niet met lucifers spelen!
Fiesterig, is iemand, die houdt van
 fieste.
- Fietere**, tintelen. *M'n hònde fietere*,
 mijn handen tintelen (cf. *kimmele*).
- Fietis**, fitis, phylloscopus trochilus
 trochilus.
- Fiets**, fiets.
- Fiitse**, fietsen.
- Fieziir**, o., vizier. *'r Iin in 't fieziir
 krigge*, iemand in het vizier krijgen.
- Fiig**, vijf.
- Fiir**, o., vuur. *Een fiertje stooke* (korte
 „ie”), een vuurtje stoken. *Ólles stònd
 in vuur en vlam*, alles stond in vuur
 en vlam. *Ik sów er wel fóór deur een
 fiir gaan wille*, ik zou er mijn hoofd
 wel op durven verdedden.
- Fiire** of **viire**, vieren. *Féést fiire*,
 feest vieren. *Laat 't touw maar wòt
 fiire*, laat het touw maar wat vieren.
- Fiirfreeter**, vuurvreter.
- Fiirmònd**, lett. vuurmand; van bo-
 ven gesloten, rieten mand, waarvoor
 de baby, op schoot van de baker ge-
 zeten, gewarmd wordt. Bovendien
 worden er luiers op gewarmd. De
 verwarming heeft plaats door mid-
 del van een komfoor met kolen,
 onder in de mand. Verouderd.
- Fiirpookes**, komfoor (de Boer).
- Fiirslag**. *In 'n fiirslag*, in een oog-
 wenk.
- Fiis, fiizer, fiist**, vies. *Fiize praat*,
 smerige taal. *Ik ben 'r fiis fòn*, het
 staat me tegen, het doet me walgen.
- Fiizicheid**, viezigheid.
- Filder**, vilder.
- Filderswerrek**, o., vilderswerk.
- Fille**, villen.
- Fillem**, film.
- Finger**, vinger. *'t Is fingertje naast de
 diim*, wordt gezegd om aan te dui-
 den, dat iemand een bevoorrechte
 plaats inneemt bij een ander. *'t
 Lóópt me m'n fingers út*, het is erg
 griezelig.
- Fingerig**, vrij koud. *'t Is fingerig*, het
 is vrij koud (zodat de vingertoppen
 koud worden).
- Fissel**, fistel.
- Fitlòk**, bos haar, onder aan de poot
 van een paard, aan de achterkant
 (vooral bij koudbloedigen).
- Fitte**, vitten.
- Fitter**, vitter.
- Fitteree**, vitterij.
- Fitterig**, vitterig.
- Flaa**, vla.
- Flaater**, flater, blunder.
- Flak, flakker, flakst**, vlak, effen.
- Flak** (bijwoord), vlak. *Hiv flak bee*,
 hier vlak bij. *Flak achter mekaar*,
 vlak achter elkaar. *Flak fòlle*,
 schuld bekennen.
- Flak**, o., vlak, vlakke. *'t Gróóte flak*,
 vlakke midden in de duinen achter
 den Hoorn. Andere *flakke* zijn het
Kaaperflak, het *Nóórdflak* en het
Zónneflakke.
- Flakte**, vlakke. Maar: *Se ging teuge de
 vlakke*, ze viel op de grond.
- Flank**, flank (alleen in militaire com-
 mando's). *Rechs út de flank!*, rechts
 uit de flank!
- Flaphoéd**, hoed met brede slappe rand.
- Fleeje**, passen, behoren. *Dòt fleet wel*,
 dat moet toch eigenlijk wel, dat be-
 hoort toch eigenlijk. *Se trouwe òn-
 kómme week*, 't fleet wel, dòt we 'r
heengaan, ze trouwen de volgende
 week, we moesten er eigenlijk wel
 heengaan. *Ós je te gòst fraagd wòrdt*,
flee je óp tiid te kómme, als je te gast
 wordt gevraagd, behoort je op tijd
 te komen.
- Fleeke**, handen (ruw). *Blif er òf mit
 je fleeke!*, blijf er met je handen af!

- Fléér** of **fléereboom**, vlier.
Fléeremüs, vleermuis.
Fléering, vliering.
Fléeuw, **fléeuwer**, **fléeuwst**, 1) flauw, te weinig gezouten, suf. *De irrepels benne wòt fléeuw*, de aardappels zijn wat flauw. 2) zwak, krachteleos. *Fléeuw fòn de honger*, flauw van de honger. *Een fléeuwe*, een suffer. *Fléeuw fòlle*, flauw vallen. *Fléeuwe óoge*, fletse ogen.
Fléeuwte, flauwte.
Fleis, o., vlees.
Flek, vlek, vuile plek.
Flekke, vlekken.
Flenel, o., flanel.
Flenelle, flanelen.
Flentere, slenteren (Texelsche Courant). Een van mijn medewerkers geeft de betekenis: de kantjes er af lopen.
Flet, vlet.
Flettermòn, vletter.
Fleurig, fleurig, opgewekt.
Flie, o., Vlie, water tussen Vlieland en Terschelling.
Fliig, vlieg. *Twie fliige in iin klap*, twee vliegen in een klap.
Fliigefanger, vliegenvanger. *Gréeuwe fliigefanger*, grauwe vliegenvanger, *muscipapa striata striata*.
Fliim, o., mannelijk sperma.
Fliimpie, o., heel dun sneedje brood.
Fliis (niet onzijdig), vlies. *Ik fònd 'm in de fliis*, ik vond het (lam) in het vlies; wordt gezegd als een schaap een lam ter wereld brengt, zonder dat het vlies barst. Als de boer dan niet snel hulp verleent, gaat het lam dood.
Flikflooie, flikflooien.
Flikflooier, flikflooier.
Flikflooierree, flikflooierij.
Flikke, 1) flikken, lappen. *Dòt het ie 'm goed flikt*, dat heeft hij hem goed gelapt. 2) aandoen, berokkenen. *Dòt moet je me niet naggeres flikkel*, dat moet je me niet nog eens aandoen!
Flikker, 1) donder, deugniet. *Wòt een flikker!*, wat een donderse jongen! 2) lichaam. *Pòs óp, óf je krijgt óp je flikker!*, pas op, of je krijgt een pak rammel!
Flikkere, 1) flikkeren, niet rustig branden. 2) smijten. *We hèèuwe 'm in 't waater flikkerd*, we hebben hem in het water gesmeten. 3) snel, met kracht vallen. *Ik ben fòmiddag fòn m'n fiets óf flikkerd*, ik ben vanmiddag van mijn fiets afgeflikkerd.
Flikkie, o., flikje.
Flink, **flinker**, **flinkst**, flink.
Flip, naam van een man of jongen. *Hee het fòn Flip sien ós eete*, hij is lui (Dekker).
Flóddere, met water morsen (Texelsche Courant).
Floecie, vloeien, met vloeipapier droogmaken.
Floeitje, o., stuk vloeipapier.
Floek, vloek.
Floeke, vloeken.
Floeker, vloeker.
Floër, vloer. *De kiender benne gelukkig fòn de floër*, de kinderen zijn gelukkig weg (naar bed).
Floërbróód, o., brood, dat niet in een vorm wordt gebakken, maar op een plaat; het heeft een zeer platte vorm.
Flòk of **flòkkie**, o., vlok, pluisje.
Flòk, o., wittebrood (als stof). Als voorwerp noemt men een groot wittebrood een *wittebróód*, en een klein een *bussie*.
Flóób, o., rommel in sloten (kroos, planten e.d.), die de kokers verstoort.
Flooi, vlo. *Een flooi in Maart is een daalder waard*, wordt gezegd omdat men dan voorkomt, dat ze zich vermenigvuldigen.
Flooi-beet, vlooi-beet.
Flooi-pik, vlooi-pik.
Flòonse (nasalering), flansen. *We hèèuwe maar wòt in mekaar flòonst*, we hebben zonder zorg maar wat in elkaar gezet (cf. *bréeuwe*).
Floote mellek, afgeroomde melk, ondermelk.
Flootje, o., (boter)-vlootje.
Flóorte, uithuizig zijn. *Wéér moet je nou wéér na toe te flóorte?*, waar moet je nu weer heen? (tegen iemand, die toch al voortdurend uithuizig is).
Flòs, o., vlas.

- Flösse**, vlassen, begerig uitzien.
- Flòt**, o., vlot.
- Flòt**, 1) vlot, gemakkelijk, vlug. 2) vlot, drijvend.
- Flòtte**, vloten, gemakkelijk gaan. 't *Wòw niet flòtte tusse ze*, het wou niet vloten tussen hen.
- Flouwiteit**, flauwiteit.
- Fluít**, fluit, blaasinstrument.
- Fluite**, flook, het floote, fluiten. *Hee kón er naa fluite*, hij kreeg het niet.
- Fluiter**, merel of zwarte lijster, turdus merula merula. Met *fluiter* wordt bedoeld het mannetje met gele snavel (vgl. *swòrte tjakker* en *grééuwe tjakker*).
- Flussies**, 1) zoëven, zojuist. 2) direct. *Flussies daage*, over een paar dagen (Texelsche Courant).
- Flüstere**, fluisteren.
- Fniesterig**, ziekelijk, bleek, niet florissant. *Se siet 'r òltóós zóó fniesterig út*, ze ziet er altijd zo weinig florissant uit. *Fniesterig kieke*, droefgeestig kijken.
- Fniestertje**, o., heel dunne boterham.
- Fniize**, niezen.
- Fnikkele**, overdreven lang wrijven of poetsen.
- Fninkie**, o., een heel klein beetje. *Een fninkie suiker*, een heel klein beetje suiker.
- Fnúkie**, o., heel klein beetje. *Een fnúkie sout*, een heel klein beetje zout, zoveel zout als men kan nemen tussen duim en vinger.
- Fócht**, o., vocht.
- Fóchtig**, fóchtiger, fóchtigst, vochtig.
- Foef** of **foefie**, o., voorwendsel, smoesje.
- Foele**, voelen.
- Foèr**, o., voer, voeder.
- Foère**, voeren.
- Foèrbak**, voederbak (voor beesten).
- Foering** (korte „oe”), voering (het verkleinwoord is *foerinkie*).
- Foertje**, o. (korte „oe”), hoeveelheid voeder, die in het schrale seizoen aan de beesten wordt gegeven. *De skéépe móste fónmiddag nach maar een foertje hèèwwe*, de schapen moesten vanmiddag nog maar wat voer hebben.
- Foester**, voedster, vrouwelijk konijn.
- Foeteënd**, o., voeteneind.
- Foetere**, foeteren, mopperen.
- Fòk**, 1) fok (zeil). 2) bril.
- Fòk**, het fokken, de fokkerij. *De beste skéépe houwe we fóór de fòk*, de beste schapen houden we voor de fokkerij.
- Fòkke**, fokken, kweken.
- Fòkker**, fokker, veeboer.
- Fòkkeree**, fokkerij.
- Fòn** (voorzetsel), van. *Fòn de week*, van de week, deze week.
- Fòndaag**, vandaag.
- Fòndaan**, vandaag. *Wéér kóm jee fòndaan?*, waar kom jij vandaag?
- Fòndehòons** (nasalering), rechts in een tweespan. 't *Fòndehòonse péérd*, het rechtse paard van een tweespan. Cf. *loeipéérd*.
- Fònéévet**, vanavond.
- Fònfaarekórreps**, o., muziekkorps, met alleen slag- en blaasinstrumenten (het woord wordt vaak verkort tot *fónjaar*). *Straks kómt 't fónjaar hierlòons*, straks komt het fanfarekorps hier langs.
- Fònnacht**, vannacht.
- Fóntein**, fontein.
- Fòntezie**, fantasie.
- Fònzellef**, vanzelf. *Dòt is fònzellef*, dat spreekt vanzelf.
- Foof**, foof, drinkgeld.
- Fool**, o. of **fooltje**, o., veulen. De roepnaam is *fool* of *foel*.
- Foole**, een veulen brengen. *Óóns péérd het foold*, ons paard heeft een veulen gebracht.
- Fòolle**, **fiel**, **is fòolle**, vallen.
- Fóóns**, o. (nasalering), fonds.
- Fóór**, 1) (voorzetsel), voor. 2) (voegwoord), voordat. 3) (bijwoord), voor. *Wee weune fóór en hullie achter*, wij wonen voor en zij achter.
- Fóór**, o., wat ten gunste van iemand of iets is. 't *Heb s'n fóór en s'n teuge*, het heeft zijn voor en zijn tegen. *Hullie hòrlóósie is óp fóór*, hun horloge loopt voor. *Fòn fóóre*, van voren. *Naa fóóre*, naar voren.

- Fóórbaarig, fóórbaariger, fóórbaarigst**, voorbarig.
- Fóórbient**, touw, dat om het vooreind van de *pónter* van een volgeladen hooiwagen wordt geslagen om het hooi vast te leggen.
- Fóórdeel**, o., voordeel.
- Fóórdeelig**, voordelig.
- Fóórdemiddachie**, o., borrel voor het middageten.
- Fóórdeur**, voordeur.
- Fóórdót**, voordat.
- Fóórdreege, droeg fóór, het fóórdrooge**, voordragen.
- Fóóréerst**, vooreerst.
- Fóórewies**. *Fòn fóórewies òf*, van voren af aan. *Òs je klaar bent mit 't boek, dòn begin je maar wéér fòn fóórewies òf*, als je met het boek klaar bent, begin je maar weer van voren af aan.
- Fóórfòlle**, voorvallen, gebeuren.
- Fóórfòltje**, o., 1) voorval. 2) meevallertje. *Òs ik nag er's 'n fóórfòltje hèèw, dòn hóóp ik zókke skoene*, als ik nog eens een meevallertje heb, dan koop ik zulke schoenen.
- Fóórgaas**, voorgaats. *Fóórgaas kómme*, 1) gunstig voor de havenmond komen. 2) ergens gunstig voor komen te staan.
- Fóórgevoel**, o., voorgevoel.
- Fóórhaamer**, voorhamer.
- Fóórhóofd**, o., voorhoofd.
- Fóórhüs**, o., voorhuis.
- Fóórin**, voorin.
- Fóórjaar**, o., voorjaar.
- Fóórkaamer**, voorkamer.
- Fóórkrot**, o. of *rèègkrot*, o., houten schot aan de voorkant van een boerenwagen tussen de twee *zeekròtte* en achter het *sithròt*. Men zit er met de rug tegenaan.
- Fóórlek, fóórleker, fóórlekst**, vroeg rijp, vroeg ontwikkeld.
- Fóórlóópig**, voorlopig.
- Fóórnaam**, voornaam, doopnaam.
- Fóóròf**, vooraf.
- Fóóròn**, vooraan.
- Fóórónder**, vooronder.
- Fóóroover**, voorover.
- Fóóróp**, voorop.
- Fóórplecht**, voorplecht.
- Fóórraamhout**, o., cf. *raamstòkke*.
- Fóórskéétjes** of **fóórskéetjes**, houten uitsteeksels voor aan de *lòdders* van een boerenwagen, waartussen het *fóórkrot* wordt geplaatst.
- Fóórskót**, o., 1) voorschot. 2) houten bovenhelft van een voorgevel.
- Fóórskuuf**, luik of deur in het *fóórskót*.
- Fóórspelle**, voorspellen.
- Fóórspòn**, o., *spòn*, dat de beide voorpoten van een dier verbindt.
- Fóórst**, o., *in 't fóórst fòn de week*, in de eerste helft van de week.
- Fóórste**, voorste. *Haantje de fóórste*, Haantje de voorste.
- Fóórstelle**, voorstellen.
- Fóórteeke**, o., voorteken.
- Fóórtrekke, trók fóór, het fóórtrokke**, voortrekken, begunstigen.
- Fóórrüt**, vooruit.
- Fóórwèensel**, o. (nasalering), voorwensel.
- Fóórwereker**, voorwerker.
- Fóórzee**, voorzijde.
- Fóórzwiekers**, houten verbindingsstukken tussen het achter- en het voorstel van een boerenwagen.
- Footoograaf**, fotograaf.
- Föppe**, foppen, bij de neus nemen.
- Fòrnuis**, o., fornuis.
- Förref**, verf.
- Förrefdóós**, verfdoo.
- Förrefkwòst**, verfkwast.
- Förregie**, o., voortje, dat men maakt voordat men begint te *tüne*.
- Förreke**, o., 1) varken. 2) een vinnig persoon, in het bijzonder een vrouw. *Pòs óp hóór, 't is 'n förreke*, pas op hoor, het is een vinnigerd.
- Förrekeshòk**, o., varkensshok, varkensstal.
- Förrekeslappie**, o., varkenslapje.
- Förreve**, verven.
- Förrevelóós**, verveloos.
- Förrever**, verver, schilder.
- Förreversknecht**, verversknecht.
- Förrew** of **förref**, verf.
- Fòrs**, vers. *Fòrse butter*, verse boter, boter zonder zout. *Een fòrse koe*, een koe, die pas gekalfd heeft.
- Fòrs, fòrser, fòrst**, fors, krachtig.
- Fòrse** of **ütfòrse**, ontziltten, bijv. van

- boter of zeegras door het in zoet water te leggen.
- Fórt**, fort, versterking.
- Fórte**. *Héél wòt te fórtè hèèwwe*, 1) heel wat praatjes hebben. 2) nogal wat invloed hebben. 3) heel wat aan te merken hebben.
- Fòsfòr**, phosphor.
- Fòste**, vasten.
- Fòsteldag**, vastendag. *Fòsteléévet* of *fòsteléévend*, vastenavond.
- Fòt**, o., vat. Meervoud: *faatè*, verkleinwoord: *faatje*.
- Fout**, fout, gebrek, onjuistheid.
- Fouw**, vouw.
- Fouwe** of **fouwene**, vouwen.
- Fraag** of **vraag**, vraag. *Dòs nach de vraag*, dat is nog niet zeker.
- Fraage**, **froeg**, **het fraagd**, vragen.
- Framboos**, framboos.
- Frankoo**, franco.
- Free**, **freeër**, **freest**, vrij, ongedwongen.
- Freebiins**, niet met een span aan de poten. *De ram wòs freebiins*, de ram had geen span aan zijn poten.
- Freed**, ruw (bijv. van het weer en van handen) (Texelsche Courant). De uitspraak zal wel *frééd* zijn.
- Freedag**, Vrijdag. 'n *Freedag*, aanstaande Vrijdag. *Goeie Freedag*, Goede Vrijdag.
- Freedags** (bijwoord), op Vrijdag.
- Freedóm**, vergunning. *Hè je freedóm óm hiir te lóópe?*, heb je vergunning om hier te lopen?
- Freefaare**. *Hee het 'm freefaare*, dit werd gezegd van een jonge man, die teneinde vrijgesteld te zijn van militaire dienst, ten minste vrijwillig twee jaar op een schip had gevaren (zie Dekker: Marretje Flielands, pag. 170-171).
- Freek**, naam van man of jongen, Frederik.
- Freemd**, **freemder**, **freemst**, vreemd.
- Freemde**, vreemdeling, iemand, die niet op Tessel woont. 'r *Benne jòn de seumer wéér een hóóp freemde óp Tessel weest*, er zijn deze zomer weer veel vreemdelingen op Tessel geweest. 't *Fòn gien freemd hèèwwe*, wordt gezegd, als iemand een echte familietrek heeft overgeërfd.
- Freet**, aangezicht, smoel. *Slaan 'm teuge s'n freet!*, geef hem een slag op zijn gezicht! *Hou je freet!*, hou je bek!
- Freete**, **fròt**, **het freete**, vreten.
- Freeter**, vreter.
- Freeterree**, vreterij.
- Freethaas**, vreetzak.
- Freetzak**, vreetzak.
- Freeüt**, vrijuit.
- Freewel**, vrijwel.
- Freewiel**, vrijwiel.
- Freewiele**, fietsen, zonder te trappen.
- Freewillig**, vrijwillig.
- Freewilliger**, vrijwilliger.
- Freezinnig**, vrijzinnig.
- Fremielje**, familie.
- Friemele**, cf. *fiemele*.
- Friezeltje**, o., klein beetje. *Een friezeltje fleis*, een klein beetje vlees.
- Friize**, **fróór**, **het fróóre**, vriezen.
- Friizemòn**, soort boeman, die de vorst, de winter, verpersoonlijkt. *De Friizemòn kómt*, de winter is in aantocht.
- Fris**, **frisser**, **frist**, fris. *Frisse mellek*, verse melk.
- Frómmele**, frommelen.
- Frónje**, franje.
- Frónt**, front, voorzijde. *Fóór 't frónt kómme*, te voorschijn komen.
- Fróntje**, o., frontje, befje, halfhemdje.
- Fròòns** (nasalering), Frans (jongensnaam).
- Fròòns** (nasalering), Frans, van Frankrijk. *Een Fròòns wóórd*, een Frans woord.
- Fròòns**, o. (nasalering), Frans, de Franse taal. *Fròòns praate*, Frans spreken.
- Fróónse** (nasalering), fronsen. *S'n fóórhóófd fróónse*, het voorhoofd fronsen.
- Fróónselig** (nasalering), rimpelig, gekreukt. *Ik ben effe óppe grónd lègge gaan*, *dééróm is m'n skóótte zóó fróónselig*, ik ben even op de grond gaan liggen, daarom is mijn boezelaar zo gekreukt.
- Fròònsmòn** (nasalering), Fransman.
- Fròònsmòntje**, o. (nasalering), koperwiek, turdus musicus.

Fròt, wrat.

Fròtse, fratsen, kuren, kunsten.

Frijskietertje, o., een soort costuum (Dekker, De stoornis in de bôllekriek, Nederland, 1864, III, pag. 66).

Fuif, fuif.

Fuive, **fuifde**, **het fuifd**, fuiven.

Fük, 1) fuik. 2) kwaadaardig gezwel in de vinger, fijk, fijt.

Fül, wordt gezegd van een ei, dat al enige tijd bebroed en dus voor consumptie niet meer geschikt is.

Fuljetón, o., feuilleton.

Fullis (niet onzijdig), vuilnis.

Fullisblik, blik, waarop, met een stoffer, het vuil wordt geveegd.

Fullisfôt, o., vuilnisvat.

Fülte, onkruid. *'t Bouwland sit ónder de fülte*, het bouwland zit onder het onkruid.

Fut, fut, energie.

Füt, fuut, podiceps cristatus cristatus. Vgl. *gróóte düker*, *keizer* en *héering-*

sliender. *Geóórde füt*, geoorde fuut, podiceps nigricollis nigricollis. (Verscheen omstreeks 1920 als broedvogel in de Muy, is dus slechts kort inheems, vandaar de Nederlandse naam).

Fijftiger, vijftiger, iemand van vijftig jaar.

Fijn, **fijner**, **fijnst**, 1) fijn, mooi, goed van gehalte. *Een fijne wedstrijd*, een mooie wedstrijd. 2) fijn! (uitroep). *Mórrege free, fijn!*, morgen vrij, fijn! 3) gereformeerd. *De Fijne*, de Gereformeerden (men onderscheidt op Tessel drie grote groepen: *de Gróóve*, d.z. de Vrijzinnigen, *de Fijne* en *de Roemse*). 4) fijn, netjes (bijwoord). *Se liete 'm fijn ón s'n lot oover*, ze lieten hem netjes aan zijn lot over.

Fijnicheid, het gereformeerd zijn (met ongunstige bijbedoeling: schijnheiligheid).

G

Gaaf, gaaf, onbeschadigd.

Gaan, **ging** of **góng**, **is gaan**, gaan.

Je hòd 'm s'n gang moete gaan laate, je had hem zijn gang moeten laten gaan. *Welleke dókter gaat er oover 'm?* welke dokter behandelt hem? *Se wil nooit gloove, dòt mien mèn mit ól die ófsiire óp en néér gaat*, ze wil nooit geloven, dat mijn man met al die officieren omgaat (Dekker: Mooije Mat).

Gaap, gaap, geeuw.

Gaape, 1) gapen, geeuwen. 2) de mensen voortdurend gadeslaan, inkijken. *Kiek die meikes déér wéér staan te gaape!*, kijk die meisjes daar weer eens naar binnen staan kijken. *'t Staat gaaperig*, wordt gezegd als de glasgordijnen te wijd open staan.

Gaar, **gaarder**, **gaarst**, gaar. *Hóllef gaar*, niet goed wijs. *Een hólleve gaare*, iemand, die niet goed wijs is.

Gaarnessie, o., zo noemt men het nest van een vogel, waar men de eieren op één na uithaalt in de

hoop, dat de vogel bij dit ene ei telkens nieuwe zal leggen. Dit lukt vaak ook wel een paar keer. Daarna wordt de vogel echter *bòól*.

Gaas, o., gaas.

Gaatepetiel, o., vergiettest, gatenplateel.

Gaatjesleepel, schuimspaan.

Gaaze, van gaas. *Een gaaze kippelóóp*, een gazen kippenren.

Gammel, gammel, vervallen.

Gang, 1) gang, wijze van lopen, vaart.

2) gang, overdekte weg, smalle ruimte, die de voordeur met de kamers verbindt. Verkleinwoord: *gankie*. *Ik hèèw 't gien gang sleege*, ik heb er geen acht op geslagen.

Gappe, gappen, stelen.

Geacht, geacht.

Gebak, o., gebak, het voortdurend bakken.

Gebekt, gebekt, goed zijn mond kunende roeren.

Gebeure, gebeuren. *Se ging in d'r stoél sitte en se wòs dóód*. *Wie ken 't*

- gebeure!*, ze ging in haar stoel zitten en ze was (op slag) dood. Men kan zich gelukkig prijzen als men op zo'n manier sterft. In het hier boven genoemde voorbeeld zegt men *gebeure*; de normale vorm is echter *beure*.
- Gebeurtenis**, gebeurtenis.
- Gebit**, o., gebit.
- Geblèèr**, o., 1) geblaas van schapen en lammeren. 2) het voortdurend huilen.
- Gebluste kóllek**, gebluste kalk.
- Gebòd**, o., gebod. *De tiin geboode*, de tien geboden.
- Gebóóre**, geboren, ter wereld gebracht.
- Geboorte**, geboorte.
- Gebouw**, o., gebouw.
- Gebrek**, o., gebrek, gemis, kwaal.
- Gebrekkelék**, gebrekkig (fysiek).
- Gebroeders**, gebroeders.
- Gebrük**, o., gebruik. *Een lónd in gebrük hèèwwe*, een stuk land in gebruik hebben. *Plaaselek gebrük*, plaatselijk gebruik.
- Gebrúke**, 1) gebruiken. *De món laat 'm fóór òlles gebrúke*, de man laat zich voor alles gebruiken. 2) eten. *Hee ken goed gebrúke*, hij eet gewoonlijk veel.
- Gebrúkelek**, gebruikelijk.
- Gebrúker**, 1) gebruiker, huurder. *Een slechte gebrúker*, iemand, die wat een ander hem heeft verhuurd, slecht gebruikt. 2) eter. *Een slechte gebrúker*, iemand, die slecht eet en drinkt.
- Gedachte**, gedachte.
- Gedachtenis**, gedachtenis.
- Gedag** of **gedaag**, goedendag. *We kómme eeve gedag sèègge*, we komen even goedendag zeggen. Als men meer personen tegelijk groet, zegt men ook wel *gedag saame*.
- Gedangel**, o. of **gedengel**, o., getreuzel.
- Gedicht**, o., gedicht.
- Gediinstig**, gediensig.
- Gedoën**, o., 1) gedoe, drukte, handelwijze. 2) bezit, gebied. *Ik ben baas en meester in mien gedoën*, ik ben heer en meester op mijn boerderij (Dekker: De biest weërom).
- Gedónder**, o., gedonder.
- Gedónderjaag**, o., gedonderjaag, onaangenaam optreden.
- Gedrag**, o., gedrag.
- Gedrang**, o., gedrang.
- Gedrócht**, o., gedrocht.
- Geducht, geduchter, geduchst**, geducht.
- Geduld**, o., geduld.
- Geduldig**, geduldig.
- Geduurig**, (bijwoord), voortdurend, telkens. *We houwe n'm geduurig in de gaate*, we houden hem voortdurend in het oog.
- Geel, geelder, geelst**, geel. *Geele skrééuwerd*, gele kwikstaart, motacilla flava flava (vgl. *geelbórsie* en *wilde kenaarie*). *Geele vink*, groening, chloris chloris chloris.
- Geelbórsie**, o., gele kwikstaart, motacilla flava flava (vgl. *wilde kenaarie* en *geele skrééuwerd*).
- Geelig**, gelig, een weinig geel geworden.
- Geeling**, geelzucht. *De geeling hèèwwe*, lijden aan geelzucht.
- Geëmeléerd**, geëmailleerd.
- Geeneraal**, generaal.
- Géép**, geep.
- Géere**, o., garen, gesponnen draad. *Wéér weune se? — Wéér die vrouw staat te géere kluwwene*, waar wonen zij? — Waar die vrouw staat garen tot een kluwen te winden. 't *Is géere óppe klòs*, wordt gezegd van land, dat goed kaal gegraasd is.
- Géere**, schuin toelopen (wordt gezegd van een akker, die aan het ene eind smaller is dan aan het andere). *De leste akker géért 'n beetje*, de laatste akker loopt een beetje schuin toe.
- Géerig**, schuin toelopend, scheef (cf. *wiins*).
- Géértje**, Geertje, vrouwennaam.
- Géést**, schim, spook.
- Gééuw**, geeuw, gaap.
- Gééuwe**, geeuwen.
- Geeve, gaf, het geeve**, 1) geven. 2) voeren. *De skéépe geeve*, de schapen voeren. *We gaan te skéépe geeve*, we gaan de schapen voeren.
- Geevel**, 1) gevel. 2) neus (spottend).
- Geever**, gever.

- Gefeugel**, o., gepeuter. *Wòt skiit je óp mit dèt gefeugel?* wat schiet je op met dat gepeuter?
- Gefoeter**, o., gemopper.
- Gegnók**, o., gebedel.
- Gegòrt**, o., geren, gedraaf. *De kiender móste nou maar es óphouwe mit dèt gegòrt*, de kinderen moesten nu maar eens ophouden met dat geren (cf. *geriif*).
- Gehak**, o., 1) gehakt. 2) voortdurende stekelige critiek, afgeven op. *Dèt ééuwigduurende gehak op die mèense ken ik niet útstaan*, dat voortdurend afgeven op die mensen kan ik niet uitstaan.
- Geheim**, o., geheim.
- Geheim**, geheim (adjectief).
- Geheuge**, o., geheugen.
- Gehónnes**, o., gezeur, getob.
- Gehóór**, o., 1) gehoor (zintuig). 2) het horen, het aanhoren. *'t Is gien gehóór*, het is niet om aan te horen.
- Gehóórig**, gehorig.
- Gehòrd**, gehard.
- Gehòspel**, o., gehaspel, gesukkel.
- Gehucht**, o., gehucht.
- Geit**, geit.
- Geitestòöl**, geitenstal.
- Gejaag**, o., het voortjagen van een ander (mens, dier, etc.). *Ik ken niet teuge dèt gejaag!*, ik kan niet tegen dat voortjagen!
- Gejaagd**, onrustig, zenuwachtig.
- Gejaagde**, o., gejaagdheid.
- Gejacht**, o., gejaag, geren. *Hou tòch erres óp mit dèt gejacht!* hou toch er's op met dat heen en weer geren!
- Gejak**, o., het voortjagen. *Ik ken niet sléépe deur òl dèt gejak mit die ooto's lòòns de weg*, ik kan niet slapen door al dat jagen met die auto's langs de weg.
- Gejakk**, o., gejakker.
- Gejammer**, o., gejammer.
- Gejerrem**, o., geklaag, gesteun. *Òl dèt gejerrem geeft niks*, al dat geklaag helpt niets.
- Gejuich**, o., gejuich.
- Gek**, 1) (adjectief en adverbium), gek (in dezelfde uiteenlopende betekenissen, die het Nederlands er ook aan hecht). 2) (substantief), gek, krankzinnige. *De gek steeke mit*, bespotten, spotten met. *Wòt is ie déér de gek mee stooke!* wat is hij daarom bespot!
- Gek**, stuk hout of houten pen, die moet voorkomen, dat de *skinkel* door de *dissel* valt.
- Gekeperd**, gekeperd, niet effen.
- Gekheid**, dwaasheid, iets grappigs. *In vier meniüte fòn de Burreg na de Wéél, dò's gien gekheid!*, in vier minuten van den Burg naar de Waal, dat is een hele prestatie!
- Geklaag**, o., geklaag.
- Gekles**, o., geklets.
- Geklieder**, o., gemors, gesmeer.
- Gekliim**, o., 1) gezoen. 2) gevrij. *Dèt gekliim moet nou er's út weeze*, met dat gezoen moet het nu er's afgelopen zijn.
- Geklòddebutter**, o., gemors, gesmeer.
- Gekrabbel**, o., gekrabbel, slordig schrift.
- Gekwèék**, o., 1) gekwaak. 2) luidruchtig gepraat. *Ik wów dèt jullie er's ophieuwe mit jullie gekwèék*, ik wou, dat jullie eens ophielden met jullie luidruchtig gepraat.
- Gelag**, o., gelag. *'t Wòs 'n hòrd gelag jóór 'm*, het was een bittere pil voor hem.
- Gelag**, o., hoeveelheid voedsel en drank, die iemand meekrijgt voor een of andere maaltijd. *Geef me nach 'n gelachie!*, geef me nog een borrel!
- Geld**, o., geld.
- Geld**, 1) niet drachtig. *Gelde skéépe*, niet drachtige schapen. 2) onvruchtbaar (dieren). 3) aanduiding voor elk gesneden vrouwelijk dier.
- Gelddóódje**, o., sterfgeval, waaraan voor dragers en kleedoplegsters wat valt te verdienen.
- Gelde, góld, het gólde**, gelden.
- Geldzak**, 1) zak om geld in te bewaren. 2) scheldnaam voor iemand die veel geld heeft.
- Geleege**, gelegen. *'t Kómt me niet geleege*, het past me niet. *'r Is 'm niks òn geleege*, hij trekt zich er niets van

- aan. *Hee laat 'm 'r niet veul òn geleege lègge*, hij trekt zich er niet veel van aan.
- Geleegenheid**, gelegenheid.
- Geléerd**, geleerd.
- Gelel**, o., geklets.
- Gelid**, o., rij soldaten.
- Geliek** (adjectief, adverbium en substantief), gelijk. *Bee geliek*, bij voorbeeld.
- Geliekicheid**, gelijkheid. *Drink 'n glòs mee fóór de geliekicheid*, drink een glas mee voor de gelijkheid (opdat we allen hetzelfde doen).
- Gelònt**, galant, hoffelijk.
- Gelònt** (substantief), verloofde, vrijer.
- Gelònterieje**, luxe-artikelen, snuisterijen.
- Geloof**, o., geloof.
- Geloovig**, gelovig.
- Gelòp**, o., 1) smalle dwarsstraat, doorgang. (Aan den Burg vindt men o.a. 't gróóte gelòp en 't kleine gelòppie). 't Mienter gelòp, een weggetje door de Mient. 2) opening tussen twee tanden of kiezen, doordat er één is verdwenen. *Se hèdeuwe 'm vijf tònde trókke, nou het ie òllemaal gelòppe in sien mónnd*, ze hebben hem vijf tanden getrokken, nu heeft hij allemaal gaten er tussen.
- Geluk**, o., geluk.
- Gelukkie**, o., gelukje, meevallertje.
- Gelukkig**, **gelukkiger**, **gelukkigst**, gelukkig.
- Gelul**, o., geklets.
- Geluud**, o., geluid.
- Gemacht**, o., geslachtsdeel.
- Gemak**, o., 1) gemak. 2) W.C.
- Gember**, gember.
- Gemeen**, **gemeener**, **gemeenst**, gemeen, laag, vals.
- Gemeenicheid**, gemeenheid.
- Gemeente**, gemeente.
- Gemiddeld**, gemiddeld.
- Gemiddelde**, o., gemiddelde.
- Gemienzaam**, gemeenzaam, vertrouwelijk (Dekker: Gerrit de Wolf).
- Gemierek**, o., gepeuter, getuur, haarkloverij.
- Gemiin**, gemeen, gemeenschappelijk. *Sullie hèdeuwe teméénste nach wòt gemiin*, zij hebben tenminste nog iets gemeenschappelijk.
- Gemoedelek**, gemoedelijk.
- Gemoederéerd**, in koelen bloede, kalmweg. *Hee sów je gemoederéerd je hús in de brònd steeke*, hij zou in koelen bloede je huis in brand steken.
- Gemust**, goedgehumeurd (Texelsche Courant).
- Genaade**, genade.
- Genaadebróód**, o., genadebrood.
- Genaave(n)d**, goeden avond.
- Genacht**, goede nacht. Gebruikelijker is tegenwoordig *wel te ruste*. *Gróóte genachte*, bastaardvloek, uitroep van verbazing, ontzetting.
- Geniete**, **genoot**, **het genoote**, genieten.
- Genóg**, 1) genoeg. *Ik hèdew 'r niet genóg*, ik heb er niet genoeg. *Tiid genóg*, tijd genoeg. *Ik hèdew je tòch genógte kéere seid, dòt je dòt niet doèn moet*, ik heb je toch vaak genoeg gezegd, dat je dat niet doen moet. 2) voldoende. 't *Is genóg beweeze, dòt se veul ontbéere kenne*, het is voldoende bewezen, dat ze veel kunnen ontberen.
- Genòt**, o., genot. 't *Is 'n genòt óm 'r naa te sitte kieke*, het is een genot om er naar te zitten kijken.
- Gent**, mannelijke gans, ganzerik.
- Gepéeuw**, o., 1) geklaag, gedrens. 2) het spreken met lange uithalen.
- Gepeuter**, o., gepeuter.
- Gepimpel**, o., gepimpel, het aanhoudend drinken in kleine hoeveelheden.
- Geploeter**, o., geploeter.
- Gepriegel**, o., gepeuter. 't *Is 'n héél gepriegel*, het is een heel gepeuter.
- Geprus**, o., gepruts.
- Geraade**, geraten, raadzaam. 't *Is 'm geraade te komme*, hij zou verstandig doen te komen.
- Geraamte**, o., geraamte.
- Gerak**, o., wat iemand toekomt, deel. *Hee het s'n gerak nach niet hòd*, hij heeft zijn deel nog niet gehad
- Gerammel**, o., gerammel.
- Gerecht**, o., gerecht, schotel.
- Geree**, o., gerij, het rijden.

- Gereedskap**, o., gereedschap.
- Gereegeld**, geregeld, regelmatig.
- Geriif**, o., het heen en weer gedraaf.
Òl dõt geriif maakt me zeenewachtig, al dat heen en weer gedraaf maakt me zenuwachtig (cf. *gegòrt*).
- Gerinkink**, o., lawaai, herrie. *Ik wil dõt gerinkink deur hüs niet hëèwwe*, ik wil die herrie in huis niet hebben.
- Gerisselevéérd**, resoluut, doortastend, vastbesloten.
- Gerit**, o. (accent op de laatste lettergreep), het voortdurend heen en weer geren, gestoei.
- Gerònsie** (nasalering!), garantie.
- Gerrit** of **Gerriit**, Gerrit, mannen-naam.
- Gerust**, 1) gerust, kalm. 2) stellig, heus, waarlijk. *'t Is gerust zóó*, het is stellig zo. *Gerust, dõt sów 'k laate*, waarlijk, dat zou ik niet doen.
- Gesabbel**, o., gesabbel.
- Gesjaggel**, o., getreuzel, gedrentel.
- Geskikt**, geschikt, bruikbaar.
- Geskréeuw**, o., 1) geschreeuw. 2) geschrei.
- Geskriif**, o., geschrijf.
- Geslaan**, o., het slaan. *Hou dòn tòch erres óp mit dõt geslaan*, hou dan toch eens op met dat slaan.
- Gesmek**, o., het smakken (bij het eten).
- Gesp** of **geps**, gesp.
- Gespe** of **gepse**, gespen.
- Gesprek**, o., gesprek.
- Gesten**, o. (klemtoon op „sten”), geklaag.
- Gesticht**, o., gesticht.
- Gestraakel**, o., het doelloos rondslenteren. *Ik wów, dõt jullie nou er's óphieuwe mit dõt gestraakel*, ik wou, dat jullie nu eens ophielden met dat doelloos rondslenteren.
- Gestree**, o., het (voortdurend) tegenspreken. *Òch mèèns, jee mit je gestree*, och mens, jij met je voortdurend tegenspreken.
- Getetter**, o., het tetteren (cf. aldaar).
- Getjouter**, o., gebrekkig gepraat. *Dòn moe je zók getjouter tòch erres hóóre!*, dan moet je zulk gebrekkig gepraat toch eens horen! (vooral van kleine kinderen).
- Getól**, o. of **getòól**, o., getal.
- Getuige**, getuige.
- Geul**, geul.
- Geus**, geus (het woord komt vrij vaak als eigennaam voor).
- Gevaar**, o., gevaar.
- Gevaarlek**, **gevaarleker**, **gevaarlekst**, gevaarlijk.
- Gevaarte**, o., gevaarte.
- Gevangene**, gevangene.
- Gevangenis**, gevangenis.
- Gevecht**, o., gevecht.
- Gevoel**, o. of **gevoël**, o., gevoel.
- Gevoelig**, gevoelig, vatbaar voor aandoeningen.
- Gevól**, o. of **gevòól**, o., geval, voorval.
- Gevòt**, gevat, slagvaardig.
- Gevricht**, o., gewricht.
- Gewaagd**, **gewaagder**, **gewaagst**, gewaagd. *Se benne òn mekaar gewaagd*, ze doen niet veel voor elkaar onder.
- Gewéér**, o., geweer.
- Geweete**, o., geweten.
- Geweld**, o., 1) hevigheid, drang. *Hee wów 't mit òlle geweld*, hij wou het per sé. 2) lawaai.
- Geweldig**, geweldig, hevig.
- Geweun** of **gewoon**, gewoon.
- Geweunweg**, gewoonweg.
- Gewicht**, o., gewicht (alleen letterlijk).
- Gewiekst**, **gewiekster**, **gewiekst**, gewiekst, slim.
- Gewild**, gewild, gezocht.
- Gewillig**, **gewilliger**, **gewilligst**, gewillig, van goeden wil.
- Gewonde**, gewonde.
- Gewoonte**, gewoonte.
- Gewoonweg**, gewoonweg, ronduit.
- Gewòs**, o., gewas, oogst.
- Gezaai**, o., plek, waar gezaaid is.
- Gezaanek**, o., gezanik.
- Gezag**, o., gezag, overheid, overwicht.
- Gezegde**, o., gezegde, uitlating. Meervoud: *gezegdes*.
- Gezellig**, **gezelliger**, **gezelligst**, gezellig.
- Gezelskap**, o., gezelschap.
- Gezicht**, o., 1) gezicht, uiterlijk, gezichtsvermogen. 2) grote afstand. *Óppe twee kieloometer wòzzie òlle aare een gezicht fóór*, op de twee kilometer was hij alle anderen een groot stuk voor.

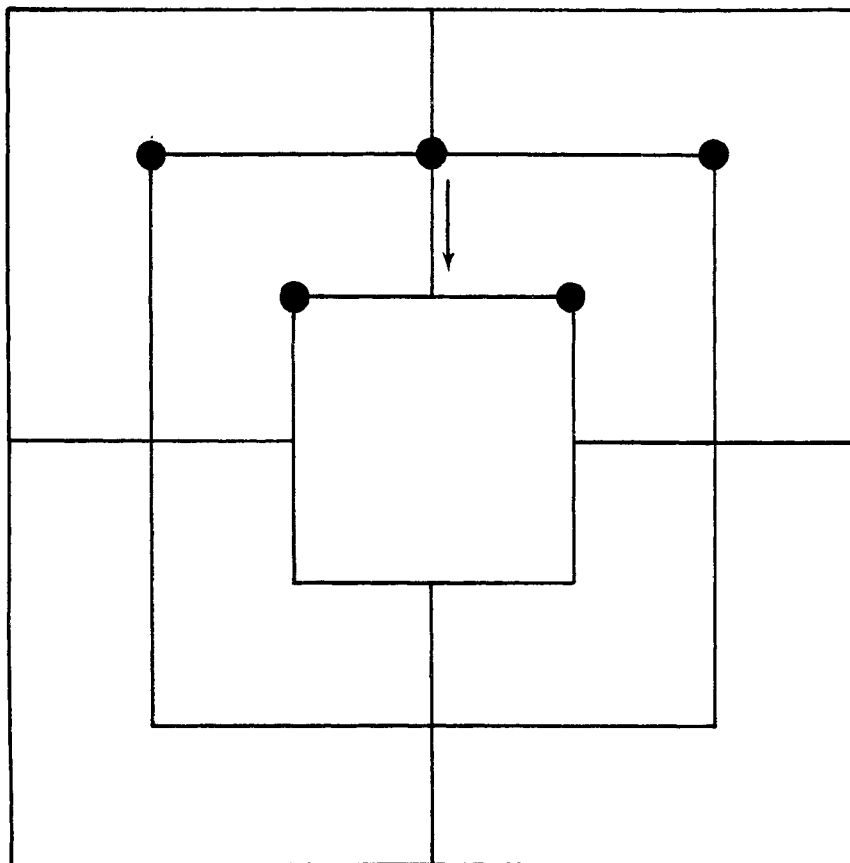
- Gezin**, o., gezin.
- Gezònd, gezónder, gezóonst**, gezond.
- Gezòndheid**, gezondheid.
- Gezòr**, o., gezeur.
- Gezwes**, o., gezwets.
- Gezwierel**, o., gedwarrel. *Wel aardig, òl dõt gezwierel fòn de mèense óp 't ies*, wel aardig, al dat gedwarrel van de mensen op het ijs.
- Gezwóóre kammeraade**, gezworen kameraden.
- Gids**, gids.
- Giechele**, gichelen.
- Gien**, geen. *Gien mèens*, niemand. *Gien iin*, geen enkel, niemand. *'r Is er gien iin, die dõt seid het*, niemand heeft dat gezegd. *Gien iins(e)*, niet eens. *Die jónge wów meespeule, maar hee wòs gien iinse lid fòn de klub*, die jongen wou meespelen, maar hij was niet eens lid van de club. *Gien fòn tweeë*, geen van beiden. *Gien hònd útsteeke*, geen hand uitsteken. *Dõt is gien meniir jòn doên*, dat is geen manier van doen.
- Giep**. *Óppe giep sitte*, op de uitkijk zitten; op een plaats zitten, vanwaar men gemakkelijk iemand kan waarschuwen of binnenroepen. *Ik bliif hiir effe óppe giep sitte, tòt ie terughómt*, ik blijf hier even op de uitkijk zitten tot hij terugkomt. *Set 't hiir maar effe óppe giep néér*, zet het hier maar even bij de hand.
- Gieperd**, 't *Wòs bee s'n gieperd òf*, het scheelde maar weinig.
- Giepere**, hetzelfde als *gieuwere*, maar niet in een kromme lijn. *Pòs maar óp, aars gieper je nach fòn de hooiwaage òf*, pas maar op, anders val je nog van de hooiwagen af.
- Giericheid** (korte ie), gierigheid.
- Gierig** (korte ie!), **gieriger, gierigst**, gierig.
- Gierigaard** (korte ie!), gierigaard.
- Gieuwer**, zwaai. 'n *Gieuwer maake*, een zwaai maken.
- Gieuwerd**. 't *Wòs bee s'n gieuwerd òf*, het scheelde maar een haar.
- Gieuwerdegouw**, vluchtig, met de Franse slag. *Ik hòd gien tiid méér, ik hèèw 't maar gieuwerdegouw deen*, ik had geen tijd meer, ik heb het maar vluchtig gedaan.
- Gieuwewere**, zich zeer snel voortbewegen (vaak langs een kromme lijn). *Se gieuwewerde me óppe fiets ferbee*, ze floten me op de fiets voorbij. *Mit de slee in de rónde gieuwewere*, met de slee in het rond vliegen.
- Gieuwgaw**. *Een moole mit 'n gieuwgaw*. Uitdrukking ontleend aan het molenspel, om een gunstige stand aan te duiden. Karsten (pag. 206) geeft de volgende verklaring: drie stukken op een rij (vgl. bijgaande figuur) vormen een molen. Wanneer nu twee andere stukken zo staan, dat een enkele verschuiving van een stuk van de bestaande molen (waarvoor deze zelf wordt opgeheven) met die twee stukken weer een molen vormt, heet deze sterke ligging een molen met een gieuwgaw. Vgl. *Moole en neegestikke*.
- Giir**, gier, gil.
- Giir**, gier (roofvogel).
- Giire**, gieren, gillen. 't *Is óm te giire*, het is om je krom te lachen.
- Giitbeu**, gietbui.
- Giite, goot, het goote**, gieten.
- Giiter**, gieter.
- Gille**, gillen.
- Ginnestie**, gymnastiek.
- 't **Ginne kenne**, het aan kunnen. 't *Is 'n héél werrek, maar se kenne 't ginne*, het is een heel werk, maar ze kunnen het aan.
- Ginnegappe**, ginnegappen.
- Gips**, o. gips.
- Gist**, gist.
- Giste**, gisten.
- Glaaze**, van glas. *Een glaaze pòtter*, een glazen stuiiter.
- Glaazewósser**, glazenwasser.
- Glaazig**, glazig. *Glaazige irrepels*, glazige aardappels.
- Gleebaan**, glijbaan.
- Gleeje, gleed, het of is gleede (gleeje)**, glijden.
- Gléénstere** (nasalering), glinsteren.
- Glei**. *Glei vet*, zwaar te verteren, al te vet (de Boer). *Gleie wólleke*, hel verlichte wolken (de Boer).
- Gleuf**, gleuf.

Glibberig, glibberig.

Gliend, bontbekplevier, *charadrius hiaticula hiaticula*. (Vgl. *dubbele vroek*).

Glimme, glóm, het glómme, glimmen.

Glippe, glippen, ontsnappen door gladheid.

Een (oope) moole mit 'n gieuwgaw.

Gliis, *In 't gliis*, drassig. Men gebruikt deze uitdrukking als het oppervlak van het water (soms van een andere vloeistof) even hoog is als de bovenste laag van hetgeen zich daarin bevindt. *Dòt lònndje is in 't gliis*, het water rondom dat stukje land staat zo hoog, dat het gras net nog in het water staat. *De bóónijes moete nou maar es in 't gliis*, de rozijnen moeten nu maar eens onder de brandewijn (als men boerenjongens wil maken).

Glisse, 1) uitglijden. 2) platte stenen zo over het water laten scheren, dat ze telkens weer opspringen (Texelsche Courant). Cf. *gluuvere* en *memmetaate*.

Gloëdnúwt, gloednieuw.

Gloeie, gloeien.

Gloeiend, gloeiend.

Gloërt, het gloeien, de gloed. *De kachel staat in de gloërt*, de kachel zit vol gloeiende kolen.

Glòòd, glòòdder, glòòst, glad.

Glòòddicheid, gladheid.

- Glòodhéerig**, gladharig.
- Glòodweg**, gladweg, geheel. *Ik wòs 't glòodweg fergeete*, ik was het totaal vergeten.
- Glòòns**, glans. *Mit glòòns*, met glans, glansrijk. *Sów ie er oover heen kómme? Óó, mit glòòns*, zou hij er over heen komen? Oh, met groot gemak.
- Glòónze**, glanzen.
- Gloove**, geloven.
- Glòs**, o., 1) glas. 2) barometer. *Hoe hóóg staat 't glòs?*, hoe hoog staat de barometer?
- Glunder**, glunder, opgewekt.
- Glundere**, glunderen, vrolijk kijken.
- Glüp**, slok, teug. *S'n glaasie in iin glüp leegdrinke*, zijn glaasje in een teug leegdrinken.
- Glüper** of **glüperd**, gluiper.
- Glüperig**, gluiperig.
- Gluure**, gluren.
- Gluuvere**, platte stenen zo over het water gooien, dat ze telkens weer opspringen (Texelsche Courant). Cf. *memmetaate* en *glisse*.
- Gluuvertje**, o., platte steen om mee te *gluuwere*, te *memmetaate* of *teglisse*.
- Gnap**, knap van uiterlijk, netjes, keurig, fatsoenlijk. *Gnappe mènse*, fatsoenlijke mensen. *Een gnappe mòn*, een knappe man. *Je moet er jóór zórrege, dót se er Sundags teméénste gnep útsiin*, je moet er voor zorgen, dat ze er Zondags tenminste netjes uitzien. (Om aan te duiden, dat iemand geestelijk knap is, zegt men *hee ken goed léere*, of *hee is helder*). *Gnap fòn kòp en óóre weeze*, een knap gezicht hebben.
- Gnappies**, lett. knapjes, knap, flink. *Hoe sag se er üt? Nou, gnappies, hóór!*, hoe zag ze er uit? Knap hoor!
- Gnichele**, grinneken, hatelijk lachen. *Dòn moet je 'm déér er's siin sitte gnichele*, nu moet je hem daar toch eens hatelijk zien zitten lachen.
- Gniepig**, stiekum, achterbaks. *In 't gniep*, in het verborgen, stiekum.
- Gniize**, hatelijk glimlachen.
- Gnókke**, bedelen. *Je moet niet óltóós zóó bee de mènse óm lekkers gnókke*, je moet niet altijd zo bij de mensen om lekkers bedelen.
- Gnut**, o., verzamelwoord voor kleine dieren (muggen) of dingen (aard-appels bijv.). *Dót gnut steekt!*, die muggen steken! *Wót 'n gnut!*, wat een klein goed! (In dit laatste geval zegt men ook *grut*). Vgl. Engels: *gnat*.
- Gnuuve**, bij het knikkeren de hand op oneerlijke wijze naar voren schuiven.
- Gòd**, God.
- Gòddank**, goddank.
- Gòddelek**, goddelijk.
- Gòddelóós**, **gòddelóózer**, **gòddelóóst**, goddeloos.
- Gòdgeklaagd**, godgeklaagd, schandelijk.
- Gòdgòòns** of **gòsgòòns** (nasalering), godgans, geheel.
- Gòdsiejela**, bastaardvloek.
- Goed** (soms: **goèd**), **beeter**, **best**, goed. *Gedag sègge*, goeden dag zeggen. *Genacht sègge*, goeden nacht wensen. *Goeie Freedag*, Goede Vrijdag.
- Goèd**, o., goed, koopwaar, kleren. *Je bent héélemaal nòt, ik sów m'n goèd maar úttrekke*, je bent helemaal nat, ik zou mijn goed maar uittrekken. *Niks goès*, niets goeds.
- Goèd**, goedhartig.
- Goedertiere**. *Hoe laat gaane jullie fòn éévet na bèèd? Dòs goedertiere*, hoe laat gaan jullie vanavond naar bed? Dat komt er niet op aan.
- Goedgaare**, *In s'n goedgaare weeze*, in zijn nopjes zijn.
- Goedgeefs**, goedgeefs, royaal.
- Goedkeure**, goedkeuren.
- Goedkóóp**, **goedkóóper**, **goedkóópst**, goedkoop.
- Goedlachs**, goedlachs.
- Goedskiks**, goedschiks.
- Goeienaavet**, goedenavond.
- Goeierd**, goeierd.
- Goeiheid**, goedigheid.
- Goeiig**, goedig.
- Goesmoès**, 1) goedsmoeds, opgeruimd. 2) kalmweg, zonder aanleiding. *'r Iin goesmoès 'n klap geeve*, iemand zonder aanleiding een klap geven.
- Góffe**, knikkerspel. Bij dit spel gaat

- het eerst net zo als bij het *stòsse*. Maar na het gooien is het niet afgelopen. Alle knikkers, die nu nog buiten het kuiltje liggen moeten er nog in *gegoft* worden. Dit gebeurt door een duwtje, langs de grond, met de krom gehouden wijsvinger. Wie gegooid heeft, mag het eerst. Lukt het hem de knikker in het kuiltje te krijgen, dan mag hij doorgaan, totdat hij mist. Vervolgens komt nummer twee aan de beurt en zo voort. Wie het laatst met succes *goft*, krijgt alle knikkers. Deze vorm van *goffe* is verouderd. Tegenwoordig is meer gebruikelijk een manier, waarbij men begint met één knikker op het kuiltje te gooien. Slaagt men hierin, dan mag men doorgaan met de buiten het kuiltje liggende knikkers. Mist men, dan gaat de volgende door. Alleen de knikkers, die men zelf in het kuiltje heeft gemikt, mag men houden. *Góffe* kan men doen met zijn tweeën, maar ook met meer.
- Góffele**, stoppen in, naar binnen werken. *Ik zel 't er gauw effe in góffele*, ik zal het er gauw even in stoppen, ik zal het gauw even naar binnen werken.
- Góffert**, 1) zware bui. *Déér kómt 'n góffert*, daar komt een zware bui opzetten. 2) watervloed. *'t Wòs 'n hééle góffert*, het was een hele watervloed (bijv. als een dam doorbreekt). 3) zware val. *Hee maakte 'n góffert*, hij kwam lelijk te vallen.
- Gólde**, gulden.
- Góllef**, golf, baar.
- Gólleg**, galg.
- Góllege**, bretels.
- Góllegelòndje**, o., stuk land dicht bij *Hóógeberreg*, waar vroeger de galg stond en waar de misdadigers werden gevonnist.
- Góllegemaal**, o., galgemaal.
- Góllegveldje**, o., stuk land waar vroeger de terechtstellingen plaats vonden. Het ligt in de nabijheid van de Hoogeberg.
- Gólleme**, galmen.
- Góm**, o., gom, stukje gomelastiek. Verkleinwoord: *gómpie*.
- Gómme**, (uit-)gommen.
- Goochelaar**, goochelaar.
- Goochele**, goochelen.
- Goochem**, goochem, knap, slim.
- Goochemerd**, goochemer, slimmerd.
- Gooi**, gooi, worp.
- Gooie**, gooien.
- Gòòl**, gal, door de lever afgescheiden vocht.
- Gòòlstiin**, galsteen.
- Gòòltje**, o. of **guiltje**, o., korte regenbui.
- Gòòns** (nasalering), gans (zwemvogel).
- Gòònsie**, o., 1) gansje, 2) ganzenbord. *Zelle we der's óp 't gòònsie?* zullen we er's op het ganzenbord spelen? *Gaan ós de gòònze*, achter elkaar lopen. Cf. *feugel*.
- Góónze** (nasalering), gonzen.
- Góór**, **góórder**, **góórst**, 1) goor, bedorven. *Góóre mellek*, bedorven melk. 2) vuil. *Góóre kléere*, vuile kleren.
- Goosgòt**, o., gootsgat, gat in de muur waardoor het water kan weglopen.
- Goot**, goot.
- Goovert**, *In de goovert noome wórrre*, omringd worden door een groep hossende en schreeuwende jongelui.
- Góp**, gulp, guts, golf. *Een góp waater kwam út s'n mònd*, een gulp water kwam uit zijn mond.
- Góppe**, golven, stromen. *Wòt hòd ie 'n neusiebloed!* 't *Gópte er út!*, wat had hij een neusbloeding! Het bloed stroomde er uit!
- Gòr**, naad waardoor het tocht.
- Gòrdel**, gordel, riem.
- Gòrdiene** of **gerdiene**, gordijnen.
- Górding**, gording, dwarshout tot koppeling van de kapgebinten.
- Gòrn** of **gòrnaal** of **gòrnéél**, garnaal. *Ik foel me zóó fléeuw ós 'n gòrn*, ik heb een buitengewoon flauw gevoel.
- Gòrnaal**, cf. *Gòrn*.
- Gòrne**, garnalen vissen. *Mòrrege gaane we te gòrne*, morgen gaan we garnalen vissen.
- Gòrnéél**, cf. *Gòrn*.
- Gòrnizeoen**, o., garnizoen.
- Góorre**, 1) vliegen, snorren. *De trein*

- görde oover de veels*, de trein vloog over de rails. 2) bizondere manier van sleeën. Iemand trekt dan een ander voort op een kleine slee. Op volle gang gekomen, pakt hij een paal of een ander steunpunt vast, en laat hierom de slee met vaart een draaiende beweging maken, of geeft hem met een laatste krachtsinspanning zo groot mogelijke snelheid.
- Görrebrönd**, Gerbrand, mannen-naam.
- Görrele**, gorgelen.
- Görrelegooi**, slechte, slappe koffie.
- Górs** of **riitgórs**, rietgors, emberiza schoeniclus schoeniclus. (Vgl. *riit-mós*).
- Görst**, gerst.
- Görstemeel**, o., tot meel gemalen gerst.
- Gört**, gort. *Gört in 't zakkie!* bastaardvloek.
- Görtbüik**, gortbuik, scheldnaam van een bewoner van Oosterend of van Oost.
- Görte**, rennen, draven. *Dòt in- en üt-görte fòn die kiender begint me te ferveele*, dat naar binnen en weer naar buiten rennen van die kinderen begint me te vervelen.
- Görtelinge**, bastaardvloek.
- Görtemellek**, pap van gort.
- Gòs**, o., gas.
- Gòsdiinst** (nasalering), godsdienst.
- Gòsdiinstig**, **gòsdiinstiger**, **gòsdiinstigst**, godsdienstig.
- Gòsgòons**, cf. *Gòdgòons*.
- Gòsnaam**. *In gòsnaam*, in godsnaam.
- Gòst**, gast. *Te gòst gaan*, ergens op bezoek gaan, met de bedoeling er ook te eten.
- Gòstetiid**, de tijd, dat de gasten komen, d.i. op de Tesselse boerderijen, ongeveer 11 uur 's morgens.
- Gòstfree**, gastvrij.
- Gòsthüs**, o., gasthuis, ziekenhuis.
- Gòt**, gat, opening. (Het meervoud is *gaate* en het verkleinwoord is *gaatje*; in de betekenis van „zitvlak” is het verkleinwoord *gòtje*). *Mit sien gòt in de butter fòdöle*, met zijn neus in de boter vallen. *Die meid ken d'r gòt niet naa d'r toe haale*, die meid kan niet voortmaken, niet opschieten. 'r *S'n gòt òn òffeeg*, ergens onverschillig voor zijn, zich niets van iets aantrekken.
- Goud**, o., goud. *Éérlek òs goud*, eerlijk als goud.
- Goudrenet**, goudrenet.
- Goukes**, goudsbloemen.
- Gouw**, **gouwer**, **gouwst**, gauw, vlug.
- Gouw**, wiewaal, oriolus oriolus.
- Gouwe** of **goud**, gouden, van goud. *Een goud hòrlóósie*, een gouden horloge. *Een gouwe tiintje, vijfje*, een gouden tientje, vijfje.
- Gouwereege**, goudenregen.
- Gouwerik**, gauwerik, slimmerd.
- Gouwicheid**, gauwigheid. *In de gouwicheid sów 'k 't fergeete hèèwwe*, in de haast zou ik het hebben vergeten.
- Graaf**, spade.
- Graaf**, graaf (titel).
- Graag**, **graager**, **graagst**, graag.
- Graaie**, 1) schreien. 2) graaien, met de handen in iets tasten.
- Graaieswaard**. 't *Is graaieswaard*, het is een droevig geval.
- Graan**, o., zaadkorrel, koren.
- Graat**, graat.
- Graatis**, gratis, voor niets.
- Graave**, **graafde**, **het graave**, graven, spitten.
- Graaze**, grazen. 'r *Iin te graaze neeme*, iemand te pakken nemen, iemand in zijn lurven nemen, iemand bedriegen.
- Grabbele**, grabbelen. *Te grabbel gooie*, te grabbel gooien.
- Gracht**, gracht.
- Graf**, o., graf. Meervoud: *graave*.
- Gram**, gram, 1/1000 kg.
- Grammefoon**, grammophon.
- Graw**, grauw, snauw.
- Grawwe**, grauwen, snauwen.
- Greel**, gareel, leren halsband van een trekdier.
- Greenehout**, o., grenenhout.
- Greenehoute**, van grenenhout. *Een greenehoute deur*, een deur van grenenhout.
- Grèens** (nasalering), grens.
- Grèenze** (nasalering), 1) grenzen. 2) hinniken.

- Grèenzelóós** (nasalering), grenzenloos.
- Greep**, greep.
- Grééuw**, grauww (kleur). *Grééuwe klauwier*, grauwe klauwier, *lanius collurio collurio* (de volksnaam is ook wel *wielewaal*).
- Grééuwjtje**, o., lett. grauwtje, bekende scheldnaam op Tessel; het woord betekent nooit „ezel”.
- Greniet**, o., graniet.
- Griebes**, 1) grote wanorde, herrie. *'t Wòs 'r 'n echte griebes*, het was er een grote herrie. 2) gevangenis.
- Griël**, griël, burhinus oedicnemus oedicnemus (deze vogel komt uiterst zelden op Tessel).
- Griene**, grienen, klagend huilen.
- Griep**, griep, influenza.
- Griep, greep, het greepje**, grijpen.
- Griepje**, o., lett. greepje, klein beetje. *Eengriepje* is iets meer dan een *fnükje*.
- Grietoo**, grutto, limosa limosa limosa (vgl. *maarel*).
- Griewel**, gruwel, brei van bessensap, kort en krenten.
- Grif, griffer, grifst** (bijwoord), grif, vlot.
- Grift**, o., griffel, leien schrijfstift. Verkleinwoord: *griffie*, o.
- Griftekooker**, griffelkoker.
- Griis, griizer, griist**, grijs.
- Griize**, ijzen, beven, griezelen. *Je sów er fón griize*, het is om van te ijzen.
- Griizig**, grijsachtig.
- Grille**, ijzen, huiveren, rillen. Als men iemand gaat aanraken met een koud voorwerp, dan kan men bijv. tegen hem zeggen: *Nou moet je niet grille, hóór!*, d.w.z. geen stuipachtige rillende bewegingen maken.
- Grim**, o., mombakkes, masker. *Wil je mee jów grim liine fóór Sunderklaas?*, wil je mij jouw mombakkes lenen voor Sinterklaas?
- Grimmel**, grauww, niet geheel wit. *'t Skéép is 'n beetje grimmel*, wordt gezegd als het schaap een enigszins grauwe neus of poten heeft.
- Grimmelkòp**, schaap met kleine, zwarte vlekjes op de kop.
- Grimmediene**, soort limonade, grenadine.
- Grinnediir**, grenadier.
- Grinneke**, grinneken.
- Grint**, o., grint, kiezel, steengruis.
- Grippel** of **grip**, greppel. *In de grip terecht kómme*, in de greppel terecht komen.
- Grippele**, greppels graven.
- Grisse**, 1) grissen, behendig iets wegkapen. 2) een behendigheids spel. Het wordt gespeeld met geldstukjes, meestal met centen. Op de grond wordt met een puntig stokje een rechthoek getrokken, die, wat afmetingen betreft, weinig afwijkt van een vierkant. Midden in deze rechthoek trekt men vervolgens, evenwijdig aan de langste twee zijden, een streep, de middenstreep. Hiermee is de *gris* voltooid. Evenwijdig aan de middenstreep wordt nu, op een afstand van bijv. 5 meter, een andere streep getrokken, vanwaar moet worden geworpen. Het aantal geldstukken, waarmee men werpt, wordt van te voren vastgesteld en bedraagt gewoonlijk niet meer dan 5. Centen, welke buiten de *gris* terecht komen, geven nooit recht op winst. Zijn dus alle geworpen centen buiten de *gris* terecht gekomen, dan neemt ieder der deelnemers de zijne terug en begint een nieuwe worp. De kunst is nu om met een cent in de *gris* de middenstreep het dichtst te benaderen, of beter nog, deze te „dekken”. Halveert de middenstreep de cent, dan is de gooi onverbeterlijk en kan de werper zich wel beschouwen als de winnaar, die alle centen bijeen kan *grisse* (ook die, welke buiten de *gris* liggen). Voor dit spel is nodig oefening, een scherp oog en een vaste hand. De moeilijkheid is weggrollen te voorkomen (men moet dus „plat” gooien), en de juiste afstand te werpen.
- Groei**, groei. *Die jónge is nach in sien groei*, die jongen is nog niet helemaal volwassen.
- Groeie**, groeien. *Natuurlek waare d'r leu, die d'r in groeide, döttie sitte móst*, natuurlijk waren er mensen, die er

- groot leedvermaak over hadden, dat hij gevangenisstraf moest ondergaan.
- Groeizaam**, groeizaam. *Groeizaam wéér*, weer, dat de groei bevordert.
- Groên, groëner, groênst**, 1) groen. 2) zonder ondervinding.
- Groên**, o., de groene kleur.
- Groentje**, o., naam van een grasveld op het Schilderend aan Den Burg; tegenwoordig is dit een plantsoen. Vroeger stond er een meelmolen. (Vgl. foto).
- Groëniġ**, groenachtig.
- Groëning**, verse schapenmest. (*Groëning* werd geweekt in water en in een zakje uitgeknepen. Het er uit lopende vocht werd gebruikt in Tesselse schapenkaas, voor het geven van een groene kleur en van een scherpe smaak).
- Groente**, groente.
- Groenteboêr**, groenteboer.
- Groep**, stenen goot achter de koeien, waarin de uitwerpselen vallen.
- Groephout**, o., gedeelte van de stalbodem, waarop de koeien met de achterpoten staan.
- Groete**, groeten.
- Groete of groetenis**, groeten. *Doen 'm de groete!*, doe hem de groeten!
- Groetele**, grabbelen, met de vingers zoekend in iets rondtasten. *Hee groetelde in s'n zak óm de kestónjer te fiende*, hij tastte zoekend in zijn zak om de kastanje te vinden.
- Groetenis**, de groeten. *Doen ze de groetenis*, doe ze de groeten.
- Groezeliġ**, groezelig, vuil.
- Gróf, gròvver, gròfst**, prof. *Gròvve hònde*, grove handen. *Gròvve wéénst*, grove winst. *De Gròvve*, de Vrijzinnigen (cf. *de Fijne* en *de Roemse*).
- Gróffie**, o., bruin broodje.
- Gróffaader**, grootvader. De vocatief is *óppaa*.
- Gróffaadersèègger**, kleinkind.
- Grómmoeder**, grootmoeder. De vocatief is *oomóé*.
- Grómmoedersèègger**, kleinkind.
- Grónd**, grond, aarde, land.
- Gróndelóós**, grondeloos, zeer diep.
- Gróndiġ, gróndiger, gróndiġst**, grondig (alleen in de betekenis: naar aarde smakend).
- Gróndfórref**, grondverf.
- Gróndlòste**, grondlasten, grondbelasting.
- Gróndzée**, grondzee.
- Gròól**, kuur, gril. *Hou tòch óp mit die gròòlle!* hou toch op met die kuren! *Mòòlle gròòlle*, malle kuren.
- Gróós**, trots. *Een gróós meike*, een trots meisje. *Wòt een gróós drel!*, wat een aanstellerig nest!
- Gróót, gróóter, gróóst**, groot. *De gróóte leu*, de aanzienlijken, de notabelen. *Bee hullie wille se òllón òlles in 't gróót doên*, bij hen willen ze altijd alles in het groot doen. *'t Is gróót mit se*, ze zijn dikke vrienden. *We houwe gróót fón 'm*, we houden erg veel van hem.
- Gróótbek**, iemand met een grote mond.
- Gróótdoên**, grootdoen, op grote voet leven.
- Gróótdoëner**, grootdoener.
- Gróótdoënerree**, grootdoenerij.
- Gróótte**, grootmoeder, oude vrouw.
- Gróótskeeps**, grootscheeps, op grote voet.
- Gróótsmoêl**, iemand met een grote mond.
- Gróótsstòór**, grote stern, sterna sandvicensis sandvicensis (vgl. *kawgek*).
- Gróótte**, grootte.
- Gróózicheid**, trots, hoogmoed.
- Gróóziġ**, enigszins trots, cf. *gróós*.
- Gròs**, o., gras. *'t Reegent gròs en kievieseier*; wordt gezegd bij een zacht Aprilregentje.
- Gròs**, o., gros, 144.
- Gròskòllef**, o., graskalf.
- Gròsmós** of **dóórefeugeltje**, o., grasmus, sylvia communis communis.
- Gròspiipertje**, o., cf. *piipertje*.
- Gròvve**, o., grofheid.
- Grut**, o., cf. *gnut*.
- Grutte**, grutten, gebroken graan.
- Grutte**, 1) wordt gezegd van een ziekte, die men nooit geheel te boven is gekomen en die zich plotseling weer kan openbaren. *'t Het déér de hééle winter òl wòt bee him grut*,

PLAAT III

„t Groentje” met meelmolen in 1753, naar een gravure van P. van Cuyck

- hij heeft die ziekte de heele winter al onder de leden gehad. 2) wordt gezegd van een zweer, die niet goed geneest en langzaam doorwoekert. 't *Grut déér maar*, die zweer daar woekert maar door.
- Grutter**, grutter.
- Gruus**, gruis.
- Gruuzig**, niet kieskeurig. *Gruuzige leu*, mensen, die alles eten zonder op de smaak te letten.
- Grüwelek**, gruwelijk.
- Grüzelemente**, gruzelementen, stukken. *Ûn grüzelemente*, aan stukken.
- Grijs**, erg, bar. 't *Is grijs*, 't is bar.
- Gul**, **guller** of **gulder**, **gulst**, gul, vrijgevig, royaal.
- Gül**, meestal *ouwe gül*, wordt misprijzend gezegd tegen een jongen of meisje, dat iets doet, wat niet meer past bij zijn (haar) leeftijd. *Kiek zó'n ouwe gül s'n broertje er's plaage!*, kijk zo'n grote jongen zijn broertje eens plagen!
- Gül**, gil, schreeuw. *Een gül geeve*, een gil slaken.
- Güle**, luid huilen, gillen. *Se güldé 't üt fôn de pien*, ze schreeuwde het uit van pijn. 't *Gült fôn de reege*, het stortregent. *Hee kwam de hoek óm güle*, hij kwam de hoek om vliegen.
- Gullep**, gulp, opening, split.
- Gullebroek**, nieuwerwetse broek, met de sluiting aan de voorkant, in tegenstelling met de *klapbroek*.
- Gulzicheid**, gulzigheid.
- Gulzig**, **gulziger**, **gulzigst**, gulzig.
- Gunne**, gunnen.
- Gunst** (met nasalering), gunst.
- Gunter**, ginds, in de verte. *Sien je déér gunter dôt hüs?*, zie je daar dat huis in de verte?
- Gürt** of **Gürtje**, vrouwennaam.
- Guster**, gisteren.
- Gusteréévet**, gisteravond.
- Güte**, luid huilen. Vroeger droeg men kousen zonder „kuiten”, die zelfs aan fraai gevormde benen een heel lelijke lijn gaven. Uit deze tijd dateert het volgende rijmpje:
*Moeder, ós je koese kóópt,
Kóóp dôn koese mit küte,
Wónt se roepe me spórrebiin naa,
Je sówt 'r wel óm güte.*
- Gütele**, 1) zacht stromen. 't *Waater gütelde deur de kónnebuis*, het water stroomde zacht door de kannebuis. 2) stromen, gutsen. 't *Gütelt fôn de reege*, het stortregent.
- Güteperreg**, getah-pertjah.
- Guur**, **guurder**, **guurst**, guur.
- Guuve**, knikkerspel, waarbij de knikker naar het kuiltje moest worden geschoven in plaats van hem een duwtje te geven (Texelsche Courant).

H

- Haag**, haag, heg.
- Haagedis**, hagedis.
- Haagedóóre**, hagedoorn, meidoorn.
- Haagel**, 1) hagel (ijsbolletjes). 2) hagel (kleine loden kogeltjes).
- Haagele**, hagelen.
- Haai**, 1) haai (vis). *D'r benne te veul haaié óm 't kreng*, vele varkens maken de spoeling dun. 2) kwaadaardig mens.
- Haak**, haak. *Haake en óóge*, ruzie. *Bee hullie is 't óllón haake en óóge*, bij hen is het altijd ruzie.
- Haake**, haken.
- Haal**, 1) trek met een pen, aan een sigaar. 2) loop. *Ûn de haal gaan*, het op een lopen zetten. *De haal hèèrwwe*, 1) goed groeien, 2) lang worden. *We benne bliid, dôt Ieneke nou de haal het*, we zijn blij, dat Ineke nu goed groeit. *Naa de fekóónsie het ie de haal kreege*, na de vakantie is hij flink gaan groeien, is hij lang geworden.
- Haale**, halen.
- Haam** of **haampie**, o., haam, halster.
- Haamer**, hamer.
- Haan**, 1) haan. *Haantje de fóórste*, belhamel. *Hee het net zóveul kracht ós 'n haan in s'n knie*, hij is erg slap, helemaal niet sterk. 2) oeverbies *scirpus maritimus*).

- Haanebülleke**, hoogste balken in een boerenhuis, hanebalken.
- Haaneköulle** of **haanieköulle**, bies, zwanebloem, *Butomus umbellatus*; met Pinksteren werden ze geplukt en de witte onderreinden met stroop gegeten.
- Haanepóót**, hanepoot, slecht geschreven letter.
- Haanevliege**, pandverbeuren (Dekker: De stoornis in de büllekekriek, Nederland, 1864, III, pag. 81).
- Haanig**, vinnig, bazig.
- Haapere**, haperen.
- Haare**, 1) scherp (van een zeis). *Een zein haave*, een zeis scherp. 2) een scherp gevoel veroorzaken in de keel (door rook e.d.). *De haamer stónd völ róók, het haarde me in de keel*, de kamer stond vol rook, ik kreeg er een scherp gevoel van in mijn keel.
- Haarend**, hooi van lage zilte grond.
- Haarig**, ruw (door de kou). *Haarige hõnde*, ruwe handen.
- Haar-óp**, links (tegen een paard, dat men bestuurt).
- Haarspit**, o., klein aanbeeld, dat voor het *haave* van een zeis in de grond wordt gestoken.
- Haas**, 1) haas (dier). 2) stuk vlees.
- Haast**, haast, spoed.
- Haaste**, haasten.
- Haastig**, haastig.
- Haate**, haten.
- Haateleik**, hatelijk.
- Haateleikheid**, hatelijkheid.
- Haave**, haven.
- Haaver**, haver.
- Haaverklap**. *Om de haaverklap*, ieder ogenblik.
- Haavermout**, havermout.
- Haavik** of **haavikie**, o., torenvalk, *falco tinnunculus tinnunculus*.
- Haazeblaade**, leeuwentand (*leotodon autumnalis*).
- Haazebróód**, hazepootje, *Trifolium arvense*.
- Haazelip**, hazenlip.
- Haazeneut**, hazelnoot.
- Haazewiend** of **haazewiendhónd**, hazewind.
- Habbekròs**, schijntje. *'t Kròst maar 'n habbekròs*, het kost zo goed als niets.
- Hachie**, o. *Bang weeze fóór s'n hachie*, bang zijn zijn leven er bij in te schieten. *Hee zel 'r 'n hachie òn krigge, òn die vrouw*, hij zal een moeilijke echtgenote aan die vrouw krijgen (Dekker: Meugebed).
- Hag**, risico. *De hag is me te gróót*, de risico is me te groot. *D'r is me te veul hag bee*, er is me te veel risico aan verbonden.
- Hagge**, wagen, riskeren. *Dòt ken ik niet hagge*, dat kan ik niet riskeren.
- Haggie**, stuk pekervlees, stuk spek. (Dekker: De smokkelpartij, Nederland, 1864, III, pag. 219). De uitspraak zal wel *hachie* zijn geweest.
- Hak**, 1) hak, het hakken. 2) hak (van een schoen).
- Hakke**, hakken, kappen. *Jee hakt ók òltóós óp me*, jij maakt ook altijd aanmerkingen op me.
- Hakkele**, hakkelen, stamelen.
- Ham**, ham.
- Hamstere**, hamsteren.
- Hange, hóng, het hange** of **hóng**, hangen.
- Hangerig**, lusteloos.
- Hangkòs**, hangkast, kast, waarin men kleren ophangt.
- Hankelkes**, handjes. Verouderd en niet meer gebruikelijk. Het woord werd vooral gebezigd te Oosterend en omgeving.
- Hankie**, o., cf. *hònd*.
- Hankiebóól**, handbal, spel, waarbij de een de ander de bal toewerpt.
- Hankiedoek**, handdoek. Behorend tot de kindertaal en verouderd.
- Hap**, hap, beet.
- Happe**, happen.
- Happig**, happig, begerig.
- Haw**, houw, slag met een scherp voorwerp.
- Hawwe**, houwen.
- Hebberig**, hebberig, inhalig.
- Hechte**, hechten.
- Hee**, hij. *Is 't 'n hee òf 'n see?*, is het een hij of een zij?
- Heekel**, hekel, afkeer, haat.
- Héél**, 1) heel, ongeschonden. *'t Glòs wòs nach héél*, het glas was nog heel. 2) groot. *Een hééle kéérel*, een grote

- kerel. *Héél wòt*, veel, heel wat. *Een hééle tiid*, een hele tijd. *Dò's een héél tiid leede*, dat is een hele tijd geleden. *We hèèwwe 'n héél tiid óp je wacht*, we hebben een hele tijd op je gewacht.
- Héélegaar** of **hillegaar**, helemaal, geheel en al.
- Héelekedòl** of **hillekedòl** of **héélekedòòl** of **hillekedòòl**, helemaal, geheel en al. *Hillekedòòl niks*, helemaal niets.
- Héelemaal**, helemaal.
- Heeler**, heler.
- Héélhuus**, heelhuids.
- Heemel**, hemel.
- Heemelsmééuwe siin**, bezwaren zien.
- Heemelsvaartdag**, Hemelvaartsdag.
- Heemraad**, heemraad.
- Heemraadskap**, o., heemraadschap.
- Heend**, cf. *Eend*.
- Heendekükeltjes**, cf. *Eendekükeltjes*.
- Heene** of **heen**, heen, ergens naar toe. *Wéér gaat ie heene?*, waar gaat hij heen?
- Heenreis**, heenreis.
- Héér**, o., haar. *Mit de hònde in 't héér sitte*, geen raad weten. *Mekaar in 't héér vliige*, elkaar in de haren vliegen. *Mekaar in 't héér sitte*, twisten, vechten. *'t Héér wòs d'r óf*, het was bijna raak (een schot of een gooi).
- Héér**, heer (bij het kaarten).
- Héérd**, haard.
- Hééreboêr**, hereboer.
- Héeregròs**, o., zeer voedzame grassoort, die groeit in pijpjesvorm (van Cuyck).
- Héeremetiid!**, heremijntijd!
- Héérig**, harig, met haar bezet. *Een héérige huud*, een harige huid.
- Hééring**, haring. Verkleinwoord: *héérinkie*.
- Héeringsliender**, fuut, podiceps cristatus cristatus (vgl. *gróóte düker* en *keizer*).
- Héérlek**, **héérleker**, **héérlekst**, heerlijk.
- Héérnééld**, haarnaald.
- Héérse**, heersen, macht uitoefenen.
- Héerspeld**, haarspeld.
- Héérszucht**, heerszucht.
- Héérszuchtig**, heerszuchtig.
- Héét**, **hééter**, **héétst**, heet.
- Hèèwwe**, **hòd**, **het hòd**, hebben. *Ik moet 'm hèèwwe*, ik zoek er naar hem tegen de komen, teneinde hem een pak slaag te geven. *'r Fòn hòd hèèwwe*, erg beschadigd zijn, er vreselijk uitzien. *Wòt het die stoél er fòn hòd!*, wat ziet die stoel er vreselijk uit!
- Hefboom**, hefboom.
- Heft**, o., 1) heft, hecht. 2) opengescheurd plekje aan een nagel. 3) op de zeebodem liggend voorwerp, waaraan de vissers met hun netten kunnen vastlopen en die veel schade kunnen berokkenen.
- Hefte**, zich vasthechten. *Mien naagel heft ooverdòl òn*, mijn nagel hecht zich overal aan vast.
- Heg**, heg.
- Heid** of **hei**, heide. *Óppe hei*, op de heide. *Een bós heid*, een bos heide.
- Heide**, heiden.
- Heie**, heien.
- Heil**, heil. Men gebruikt dit woord vrijwel alleen in *'t Leegeer des Heils* en in de gelukwens: *Veul heil en zeege in 't nuwwe jaar*.
- Heilig**, heilig. *Hee is wel een dónder*, maar *hee is nach heilig vergeleeke bee s'n vaader*, hij is wel een erge deugniet, maar hij is nog heilig vergeleken bij zijn vader. *Pòs óp, dòt je gien heilige daage maakt!*, pas op dat je niets overslaat! *De heilige daage nach wòt naalóópe*, zorgen, dat de slordige dingen verdwijnen. (Van een land, dat niet erg schoon gehooïd is, zegt men, dat *'r nach héél wòt heilige daage te siin benne*, d.w.z. dat er nog heel wat plukken hooi op liggen).
- Heilige**, heilige.
- Heimwee**, heimwee.
- Heine**, heiningen zetten. *We móste fónmiddag maar gaan te heine*, we moesten vanmiddag maar heiningen gaan zetten.

Heining, heining.

Heintjefaar, Boeman, die in het water leeft, en er toe dient om kinderen bang te maken voor sloten, kolken e.d. *Pòs óp, aars trekt Heintjefaar je òn je biine in de slóót*, pas op, anders trekt Heintjefaar je aan je benen in de sloot.

Heistere, 1) goed schoonmaken, hard boenen, hard kloppen. In het woord zit het idee van schoonmaken in het algemeen, waarbij duchtig wordt aangepakt. *De koeiestòd heistere*, de koestal een geduchte schoonmaaktbeurt geven. 2) er geducht op los slaan. *Hee heisterde er óp*, hij sloeg er geducht op los. 3) herrie maken, lawaai maken.

Heitaalebeseheid, kraaiheide, *Empetrum nigrum*.

Hek, o., hek, afscheiding van latten of planken. *Zóó maager òs 'n hek*, broodmager.

Heks, heks.

Hel, heller, helst, hel, scherp (van het licht).

Hel, hel, onderwereld. *Lóóp naa de hel*, verwensing.

Held, held.

Helder, helderder, helderst, 1) helder, sonoor. *Heldere tóóne*, sonore klanken. 2) licht. *Een heldere lucht*. 3) zindelijk, proper. *Het linnegoéd is nag niet helder*. 4) intelligent, schrander. *Bee him thús benne ze òllemaal nògòl helder*, bij hem thuis zijn ze allemaal nogal intelligent.

Heldere, helder worden. *De wòs moet nag effe heldere*, de was moet nog even grondig drogen (om helder te worden).

Heldin, heldin.

Helle, hellen, overhangen.

Hellebelle, lanterfanten, slenteren. *Hee lóópt maar wòt te hellebelle*, hij loopt maar wat te lanterfanten. Men zegt ook wel *heilebeile*.

Helleft, cf. *Hólleft*.

Hellem, helm (hoofddekse).

Hellem, o., helm, duingras.

Hellepe, hóllep, het hóllepe, helpen.

Ik hòd je net effe hellepe wille, ik had je net even willen helpen.

Helling, helling.

Hels, woest, erg boos. *'t Is óm hels te wòrve*, het is om woest te worden.

Hemd, o., hemd. Verkleinwoord: *hempie*. *Seeje hempie*, o., 1) zijden hemdje. 2) verbastering voor sideham peer.

Hen, hen, kip. Het woord wordt alleen gebruikt in *Jòn Hen*, d.i. een pietlut.

Hengel, hengel.

Hengelaar, hengelaar.

Hengele, hengelen.

Hengsel, o., hengsel.

Hengst, hengst.

Hennemelleker, bekrompen speler (*Texelsche Courant*).

Hennepis, klein eindje. *'t Is 'n hennepis heen*, het is een klein stukje weg.

Hennepseele, bretels, galgen (verouderd).

Herder, 1) herder. 2) afkorting voor *herdershónd*.

Herhaaldelek, herhaaldelijk.

Herhaale, herhalen.

Herhaaling, herhaling.

Herkawwe, herkauwen.

Herberreg, herberg.

Herberregiir, herbergier.

Herrefst, herfst.

Herrefstig, herfstig, herfstachtig.

Herrie, lawaai, ruzie.

Herrieskópper, herrieschopper.

Hert, o., hert.

Hertekamp, hertenkamp.

Hertje, naam van een man.

Hertóg, hertog.

Hertógin, hertogin.

Hervórremd, hervormd.

Hervórremde, de Hervormden.

Hervórremer, Hervormer.

Hervórreming, Hervorming.

Hes, jongenskiel.

Hessig, druk, met kuren. *'t Péérd is nògòl hessig*, het paard heeft enigszins last van kuren.

Heug. *Teuge heug en meug eete*, met tegenzin eten.

Heunegouwer, hommelmel. Men onderscheidt *rooie heunegouwers* en *bramse heunegouwers* (hommelmels met een oranjeachtige kleur).

Heuning of **honinging**, honing.

Heup, heup.

Heus, heus, echt. Bij Dekker vindt men de vorm *huis*.

Hiel, hiel.

Hiepekónterig, stroef, humeurig, bokkig. Vermoedelijk een verbastering van hypochondrisch. *Je bent in de leste tiid zóó hiepekónterig teuge me*, je bent de laatste tijd zo stroef tegen me. (Dekker: 't Skapseljoen).

Hiepeteek, hypotheek.

Hieuw, snee, houw. *Een hieuw in s'n finger hèwwwe*, een snee in zijn vinger hebben. *Toe kreeg ik 'n hieuw mit 'n zaabel*, toen kreeg ik een sabelhouw.

Hiir, hier.

Hiiró, hier (met enige nadruk). *Wee weune hiiró en sullie weune déérvó*, wij wonen hier en zij wonen daar.

Hiiró of **hiiróó**, hierheen. *Kóm er's hiiró*, kom eens hierheen.

Hiite, heten, genoemd worden.

Hillegaar, cf. **Héélegaar**.

Hillekedòl, cf. **Héélekedòl**.

Hiltje, Hiltje, vrouwnaam.

Hinke, hinken, mank lopen.

Hinkeldepink, spottende benaming voor iemand, die mank loopt. *En déér ging ie wéér fón hinkeldepink*, en toen hinkte hij weer verder.

Hinkele, 1) hinkelen, hinken. 2) een kinderspel.

Hinneke, hinneken.

Históories, waar, echt gebeurd. *Se sègge, dót 't históories is*, ze zeggen, dat het waar gebeurd is.

Hit, tref, toeval. *Ós zó'n ütheinig skéép òn de riif is, dòn is 't 'n hééle hit óm 't óppe hòp te tikke*, als zo'n uitheinig schaap aan het zwerven is, dan is het een groot toeval als je het te pakken krijgt.

Hít-óp, rechts (tegen een paard, dat men bestuurt).

Hóbbedób of **hóbbedòb**, grasdek boven een moeras, dat iemand net kan houden.

Hóbbel, hobbelen, oneffenheid.

Hóbbele, hobbelen. (Merkwaardigerwijs zegt men niet *hóbbelpéérvd*, maar *hóppelpeérvd*).

Hóbbelig, hobbelig, oneffen.

Hoe?, hoe?

Hoêd, hoed.

Hoêdespelde, Engels gras, *Armeria maritima*.

Hoedje-bòòl. Bij dit spel worden de petten van hen, die er aan deelnemen, naast elkaar tegen een muur gelegd. De deelnemers gooien één voor één, van een streep, met een bal, teneinde deze in een van de hoofddeksels te doen terechtkomen. De eigenaar van de pet, waarin de bal blijft liggen, moet deze direct pakken en de anderen, die weglopen, met de bal trachten te raken. Hij hoeft niet direct te gooien, maar mag eerst drie stappen nemen, waarna hij „sta” of „halt” roept. De andere meespelenden mogen dan niet verder weglopen. Mist de gooi, dan krijgt men een steentje in zijn pet, bij wijze van strafpunt. Is de gooi raak, dan krijgt degene, die geraakt is een strafpunt. Wie een van te voren bepaald aantal strafpunten heeft bereikt, valt uit. Wie het laatst overblijft, heeft gewonnen.

Hoef, hoef.

Hoefiezer, o., hoefijzer.

Hoek, hoek.

Hoeke?, wat voor soort? *Hoeke pééve hè je kreege?*, wat voor peren heb je gekregen? *Hè je siin, hoeke raave skoene die jónge òn hòd?*, heb je gezien, wat voor rare schoenen die jongen aan had?

Hoekie, o., plaats van samenkomst in een dorp, waar men de gebeurtenissen van de dag bespreekt (gewoonlijk op de hoek van twee of meer straten). Cf. *Beurs. 'k Sów nou maar 's thüs kómme, je heb de hééle middag òl óp 't hoekie staan*, ik zou nu maar eens thuishkomen, je hebt de hele middag al op het „hoekje” staan praten.

Hoekiesleu, baliekluiwers.

Hoempa, (grote) trompet. *We benne 'm teugekómme mit zó'n gróóte hoempa bee him*, we zijn hem tegengekomen met zo'n grote trompet bij zich.

Hoenderpòrrek, o., hoenderpark.

Hoepel, hoepel. *Zóó króm òs 'n hoepel*, erg krom.

- Hoepeler**, hoepelen.
Hoeraa!, hoera!
Hoest, hoest. *Om de hoest weeze*, voortdurend hoesten.
Hoestbeu, hoestbui.
Hoesterig weeze, last hebben van hoestbuien.
Hoeve, hoeven, nodig zijn.
Hoewel, cf. *hoeveul*.
Hoevelste, (accent op „hoe”), hoeveelste. *De hoevelste is 't fòndaag?*, de hoeveelste is het vandaag?
Hoeveul of **hoevel**, hoeveel.
Höffie, o., hofje (voor oude mensen). Dit woord wordt op Tessel zelden gebruikt; de ouden van dagen gaan naar *'t gesticht*, d.w.z. het gesticht voor weldadigheid.
Hök, o., 1) hok. 2) groep van, op het land, tegen elkaar gezette korenschoven.
Hók?, nietwaar? *Hullie magge mòrrege tòch ók mee, hók vaader?*, zij mogen morgen toch ook mee, nietwaar vader?
Hokkere, gehurkt van een besneeuwde helling naar beneden glijden (Texelsche Courant).
Hölderdebölder, holderdebolder, hals over kop.
Höldert, einde van de werkdag. *'t Is höldert*, de werktijd is om.
Höllef (adjectief en adverbium), half. *Een höllef bróód*, een half brood. *Ik staan 'm maar höllef*, ik vertrouw hem maar half. *Höllef te méér*, twee maal zo veel, nog eens zo veel.
Höllef (substantief), helft. *Twie hölleve maake iin hééle*, twee halven maken een hele. *Ós 't höllef ken*, als het enigszins mogelijk is.
Höllefbloéd, halfbloed.
Höllefhemd, o., halfhemd, soort frontje. Wordt tegenwoordig zelden meer gedragen.
Höllefie, o., halfje, halve cent.
Hölleft of **helleft**, helft.
Höllefwòs, halfwas.
Höllem, halm.
Hölleverhóógte, halverhoogte.
Höllönd, Holland.
Höllönd-Zéélönd, Spel. Er werden twee partijen gevormd, *Höllönd* en *Zéélönd*. Een greppel vormde de scheidingslijn. Men trachtte elkaar over die greppel te trekken of er werden uitvallen ondernomen op het terrein van de tegenpartij, waarna getracht werd de tegenstanders over de greppel te trekken. Wie op die manier gevangen was gemaakt, moest zijn vroegere tegenstanders steunen (verouderd).
Höllöns (nasalering), Hollands.
Hölt!, halt!
Hölte, halte, stopplaats.
Hölter, halter.
Hóm, hom (van vissen).
Hómmele, hommelm.
Hómmeles, ruzie, twist. *'t Is hómmeles tusse hullie*, ze hebben ruzie met elkaar.
Hómp, homp, brok.
Hönd, hand. Het verkleinwoord is *höndje* of *hankie* (dit laatste is tegenwoordig niet meer gebruikelijk). *Geef me maar een hankie!*, geef me maar een handje! *In de hönd fòdelle*, meevallen. *Ût de hönd fòdelle*, tegenvallen. *On de beeterende hönd weeze*, langzaam herstellende zijn.
Hönd, hond. Het verkleinwoord is *höndje*, *hónkie* of *hónnechie*. De beide laatste vormen zijn verouderd. *Zóó móéd ós 'n hönd*, doodmoe. *Rooie hönd*, rode hond (huidziekte).
Höndbrééd, handbreed.
Höndehök, o., hondenhoek.
Höndel, handel.
Höndelaar, handelaar.
Höndele, handelen.
Höndelsgéést, handelsgeest.
Hönderd, honderd.
Hönderste, o., honderdste.
Höndig, **höndiger**, **höndigst**, handig.
Höndskebaai of **höndskabaai**, o., bezigheid, werk. *Nou gaan ik wéér naa m'n höndskebaai*, nu ga ik weer naar mijn werk.
Höndvòtsel, o., handvat, handvatsel.
Höndzaam, zacht, kalm (van het weer). *'t Is höndzaamer dön guster*, het weer is zachter dan gisteren.
Hónger, honger.
Hóngersnóód, hongersnood.
Hónk, huis in de uitdrukkingen:

- Fòn hónk*, niet thuis. *Bee hónk*, thuis, dichtbij huis.
- Hónkie**, o., cf. *hónd*.
- Hónnes**, 1) naam van een man of jongen, verkorting van „Johannes”. 2) sukkel, sul.
- Hónnese**, treuzelen, zeuren. *Lèèg niet zóó te hònnese*, Treuzel, zeur niet zo.
- Hónnie**, zeekoet (Texelsche Courant).
- Hoo!**, ho! stop!
- Hóóchie**, o., heuveltje, verhoginkje. *Sie je déér ddt hóóchie?*, zie je daar dat heuveltje? *Éérst 't hóóchie óp en dón 't lééchie benéér*, eerst de hoogte op en dan de helling af.
- Hóófd**, o., hoofd (meestal gebruikt men *kòp*).
- Hóófdingelònd**, hoofdingeland.
- Hóófdstel**, o., het gedeelte van het paardentuig, dat om de kop van het paard wordt gelegd.
- Hóóg**, **hóóger**, **hóógst**, hoog. *Hóóg en skóón*, hoog en droog, goed en wel. *Se sòt òl hóóg en skóón òn de Buvreg*, ze was al hoog en droog aan den Burg. *Oover véertiin daage sit je òl wéér hóóg en skóón óp Tessel*, over veertien dagen zit je al weer hoog en droog op Tessel.
- Hóógeróp**, hogerop.
- Hóógheemraad**, hoogheemraad.
- Hóógheemraadschap**, o., hoogheemraadschap.
- Hóógnóódig**, hoognodig.
- Hóógte**, 1) hoogte. 2) veel gebruikte naam voor de *Hóógeberreg*. Het verkleinwoord is *hóóchie*, o. *Je stónd óp 'n hóóchie*, je stond op een verhoging, een kleine hoogte.
- Hóógtiid houwe**, deelnemen aan het heilig Avondmaal.
- Hooi**, o., hooi. *Hooi reeje*, binnenrijden van het hooi.
- Hooibiejouw** of **hooibejouw**, hooioogst.
- Hooie**, hooien, werken in het hooi op het land.
- Hooiefak**, o., opslagplaats voor hooi, in huis.
- Hooigòt**, zeer vermoeid van het hooien, het hooien volkomen beu. *Ik ben hooigòt*, ik ben doodmoe van het hooien, ik ben het hooien volkomen beu.
- Hooihóóp**, niet toegedekte stapel hooi. Cf. *hooiróók*.
- Hooiróók**, niet toegedekte stapel hooi. Cf. *hooihóóp*.
- Hooitje**, o., hooisprietje.
- Hòòl**, **hòòller** of **hòòlder**, **hòòlst**, hol, diep. *Hòòlle bòòrde*, diepe bordes. *De zéé stónd hòòl*, de zee stond hol.
- Hòòl**, o., hol, uitgeholde ruimte. Verkleinwoord *hòòltje*, o., meervoud *hòòlle*.
- Hòòl**, het hollen. *Óp hòòl gaan*, op hol slaan.
- Hòòlle**, wild voortrennen, hollen.
- Hòòllewòòlsweg**, sterk kronkelende weg tussen den Burg en Driehuizen. Voor de legende aan deze weg verbonden, vgl. Nederlandsche Volkskunde, Noord-Holland en Utrecht, pag. 88, Franke, pag. 190-191 en Sinninghe, pag. 323. *'t Liekt de Hòòllewòòlsweg wel*, wordt gezegd als men spreekt over een ingewikkelde zaak, waar niet makkelijk uit is te komen.
- Hòòls**, hals.
- Hòòlte**, holte.
- Hóóns** (nasalering), honds.
- Hòònssóp**, hantsop.
- Hòònswórst**, hansworst.
- Hóóp**, 1) stapel, hoop. 2) heel veel. *Een hóóp geld hèèwwe*, heel veel geld hebben. *Hóópe klòppe*, de mest (vooral van paarden en koeien) met de mestvork uiteen slaan.
- Hoop**, verwachting, hoop.
- Hoope**, hopen.
- Hoopelóós**, hopeloos.
- Hóóre**, 1) horen. 2) behoren, passen.
- Hóóre**, 1) hoorn (van een rund). 2) hoorn (blaasinstrument).
- de Hóóre**, den Hoorn, dorp op Tessel. *Sien broër weunt òn de Hóóre*, zijn broer woont te den Hoorn. *Hóóren-der*, bijbehorend adjectief en naam van de bewoner van het dorp.
- Hóóreseel**, o., koetouw.
- Hóóretònd**, hoektand.
- Hóós** of **hóózig**, hees, schor.

- Hoos**, hoos, wervelwind.
Hootel, o., hotel.
Hoove of **oove**, oven.
Hooze, 1) hozen, met een hoosvat water over boord gieten. 2) gieten. 't *Hoost fòn de reege*, het giet van de regen (de echt Tesselse uitdrukking is: 't *zuust fòn de reege*).
Hòp of **hòpkes**, namen van lage stukjes land. Op de *hòpkes* werd wel schaatsen gereden. Verwant met Hoornse hop?
Hòppelpéérd, o., of **huppelpéérd**, o., hobbelpaard.
Hòpstòps, plotseling, onverhoeds, op staande voet. 't *Kómt ók zóó hòp-stòps*, het komt ook zo plotseling.
Hór, o., hor, raamscherm. Verkleinwoord: *hórtje*.
Hòrd, **hòrder**, **hòrst**, hard.
Hòrddraave, harddraven.
Hòrddraaver, harddraver.
Hòrddraaveree, harddraverij.
Hòrde, 1) harden. 2) uithouden. 't *Is hier niet te hòrde fòn de stank*, het is hier niet uit te houden van de stank.
Hòrdhòndicheid, hardhandigheid.
Hòrdhòndig, **hòrdhòndiger**, **hòrdhòndigst**, hardhandig, ruw.
Hòrdicheid, hardheid, geweld. *Òs 't niet goedskiks gaat, dòn maar mit hòrdicheid*, als het niet goedschiks gaat, dan maar met geweld.
Hòrdléers, hardleers, dom.
Hòrdlòóper, hardloper. *Hòrdlòópers benne dóódlòópers*, haastige spoed is zelden goed.
Hòrdlòópies, hardlopend. *En wee hòrdlòópies naa hüs!*, en wij hardlopend naar huis!
Hòrdreeë, hardrijden.
Hòrdreeër, hardrijder.
Hòrdreeëree, hardrijderij.
Hòrlóósie, o., horloge.
Hòrmooniekaa, harmonica.
Hòrrek, hark.
Hòrreke, harken.
Hòrrelekwak, slecht schaatsenrijder.
Hòrrelepiep, een bepaald soort dans.
Hòrreltje, o., restant, klein beetje. *Een hòrveltje koffie*, een restant koffie. *Geef mee nach 'n hòrveltje kóffie*, geef mij nog een beetje koffie.
Hòrremeling, 1) hermelijn. 2) fig. te klein beest, mager lam, hondje.
Hòrretje, o., naam van de Zuid-oostpunt van Tessel.
Hòrrewòrre, harrewarren.
Hòrrewòrder, harrewarder.
Hòrs, hars. *Hòrs óppe snaare hèèwwe*, haar op de tanden hebben.
Hòrse, over de „Hors” naar Nieuwediep reizen.
Hòrses, hersens. *Hoe krigt ie 't in s'n hòrses!*, hoe haalt hij het in zijn hoofd!
Hòrseslap, platte, wollen muts, waarvan de banden onder de kin door werden gehaald en daarna in de nek vastgemaakt; een soort kaper zonder pelerine. Verouderd.
Hòrsesskudding, hersenschudding.
Hòrsie, o., roofje, korstje op een wond.
Hòrstikke, zeer, in hoge mate. Komt in allerlei verbindingen voor, bijv. met: *dóóf, drónke, gek, dóód*.
Hòrt, o., hart. *S'n hòrt vòsthouwe*, bang zijn over de afloop van iets. 't *Hòrt hèèwwe*, iets durven. *Òs je 't hòrt heb dòt te doèn, dòn slaan ik je óp je bóst*, als je dat durft te doen, krijg je een pak slaag van mij.
Hórt. *De hórt óp gaan*, de straat op gaan, naar buiten gaan. *Se benne óppe hórt* (of: *de hort óp*), ze zijn er op uit. 't *Reegent bee hórt*, het regent bij tussenpozen. *Mit hórt* en *stóóte*, met horten en stoten.
Hórt, harten (bij het kaarten).
Hórtelék, **hórtelék**, **hórtelékst**, hartelijk.
Hórtelóós, **hórtelóózer**, **hórtelóóst**, harteloos.
Hórtig, **hórtiger**, **hórtigst**, flink zout.
Hórtje, o., tijdje, poosje. *Nach 'n hórtje werreke*, nog een poosje werken.
Hórtklópping, hartklopping.
Hórtzak, komt voor in de uitdrukking: 'r *Iin óppe hórtzak neeme*. Een jongens-hebbelijkheid. Men pakt iemand met één arm om zijn hals, brengt zijn heup voor de ander langs en bukt zich. Het slachtoffer ligt nu met zijn buik op de rug van

- de ander. Deze springt nu voortdurend op, wat bij nummer twee natuurlijk een zeer onaangename gewaarwording veroorzaakt. (Vermoedelijk hetzelfde woord als „hort-sik”, d.i. een slecht paard).
- Höspele**, haspelen, wurmen.
- Hösse**, 1) hossen. 2) hotsen, zich schokkend voortbewegen. *Oover de keie hösse*, over de keien hotsen.
- Hössel**, oksel.
- Hösseldoek**, driehoekig lapje katoen in de oksel van het hemd.
- Hössie**, o., vierkant houten portaalteje voor de luwte, en dat ook dient om er de klompen neer te zetten. Het bevindt zich voor de achterdeur van het huis. Er zijn twee deuren aan de zijkanten; die aan de luwe kant wordt opengezet. *In mekaars hössie lègge*, in hetzelfde bed slapen, in precies dezelfde gekromde houding (van kleine kinderen).
- Hout**, o., hout. *Fòn houtje*, honk spelen. *Jónges, zelle we fòn houtje?*, jongens, zullen we honk spelen?
- Houtduuf**, houtduif, columba palumbus palumbus.
- Houte**, houten, van hout.
- Houterig**, houterig, onbeholpen.
- Houthakker**, houthakker.
- Houtjeweg**, spel, waarbij één jongen wegkruipt; als de anderen hem gevonden hebben, moet hij ze allemaal tikken.
- Houtskool**, houtskool.
- Houtwól**, houtwol.
- Houwe, hieuw, het houwe**, houden. *Se hèwwwe d'r goed houwe*, ze hebben zich goed gehouden. *Ik hieuw niet fòn 'm*, ik hield niet van hem. *S'n lache niet houwe kenne*, zijn lachen niet kunnen inhouden. *'t Ies is houwe(s)*, het ijs houdt.
- Houws**. *Ût houws speule*, om winst spelen, de winst wordt na het spel behouden. Cf. *jòks*.
- Hufter**, bangerd, suffer, gemene kerel.
- Huftere**, huiveren, rillen, kleumen. *'k Ging maar naa hüs, je lóópt hiir tòch maar wòt te huftere*, ik ging maar naar huis, je loopt hier toch maar voor niets in de kou.
- Hufferig**, 1) huiverig, kouwelijk, gauw bang (van personen). 2) enigszins guur; zó, dat men er huiverig door wordt (van het weer).
- Huik**, Dekker, Het huisgezin van Jan de With, Nederland, 1864, 11, pag. 63, beschrijft een *huik* aldus: een zwart kleed, van boven met een kap er aan verbonden en hetwelk zo lang is dat het, wanneer men de kap op het hoofd zet, ten voeten uithangt. Het werd gebruikt door *ömsèggers*.
- Huiterdewuit**, opgedirkt persoon. *Wòt 'n huiterdewuit!*, wat ziet ze er opgedirkt uit! N.B. vermoedelijk hetzelfde woord als *huiterdewuiter*.
- Huiterdewuiter**, algemene naam voor een raar, hoog ding (hoed e.d.).
- Huizingbóord**, o., twee loodrecht op elkaar aangebrachte planken, die aan de zijkant van het dak worden aangebracht om het afschuiven van de pannen te voorkomen.
- Hul**, genaaide, katoenen muts, van voren geplooid, die ook van achteren het hoofd omsloot. De vrouwen droegen hem als ze de kap niet op hadden. Verouderd. *Se hòd 't in d'r hul*, ze was het van plan, ze liep er mee rond.
- Hulder**, hommelmot, stekend insect, wesp, horzel.
- Hulfte**, klompen.
- Hullep**, hulp.
- Huls**, huls.
- Hulst**, hulst.
- Hümeur**, o., humeur.
- Hummel**, hommelmot, dreumes.
- Hümus**, humus, teelaarde.
- Hunkere**, hunkeren, sterk verlangen.
- Huppe**, huppelen, hippen.
- Hurrekies**. *Óp s'n hurrekies sitte*, op zijn hurken zitten.
- Hus**, primitieve schommel, verkregen door aan een balk of aan een zware boomtak op twee punten, niet te ver van elkaar, een touw vast te maken. Op dat touw gaat men zitten, terwijl men zich met de handen in evenwicht houdt.
- Hüs**, o., huis (meervoud: *huuze*). *Hüs üt weeze*, klaar zijn met de

- schoonmaak, behalve met het buitenwerk.
- Hüshen**, huishen, iemand, die zelden uit huis komt.
- Hüshouster**, huishoudster.
- Hüshouwe**, hieuw **hüs**, het **hüshouwe**, huishouden.
- Hüshouwe**, o., huishouden, gezin.
- Hüsie**, o., alleenstaande, gewoonlijk stenen W.C. 't *Wòs hüsie bee de skuur*, het was net pas, het was op het kantje af, er blijft niets over (bijv. van iemand, die net met zijn inkomen rond kan komen).
- Hüsrééd**, o., huisraad.
- Hussele**, in slaap sussen, op de arm heen en weer wiegen. *Wòt mit 'n klein kiend hussele*, trachten een klein kind in slaap te sussen, door een wiegende beweging met de armen.
- Hüszwaalüw**, huiszwaluw, delichon urbica urbica.
- Hut**. *Óp hut weeze*, opgewonden, druk zijn. 'r *Iin óp hut maake*, iemand opgewonden maken. *Hutje mit mutje*, al met al, alles bij elkaar.
- Huud**, huid (vooral van een beest; van een mens zegt men eerder *vel*).
- Huuf** of **huug**(?), koperen handvat aan de punt van de disselboom.
- Huuf**, kap van een *kapwaage*.
- Huug**, huig.
- Huur**, huur, het huren. *Hoevel doet dut hüs òn huur?*, hoeveel huur doet dit huis?
- Huurder**, huurder.
- Huure**, huren.
- Huuze**, huizen, wonen. 't *Huust niet*, (gezegd van twee echtgenoten), ze kunnen niet goed met elkaar overweg (Dekker: Meugebed).
- Huuzehóóg**, huizenhoog.
- Hüweleksreis**, huwelijksreis.
- Hüzaar**, huzaar.
- Hijs**, hijs, het omhooghalen. 't *Is 'n hééle hijs*, het is een heel karwei.
- Hijse**, hees, het heese, hijsen.

I

- Iedee**, o., 1) idee, denkbeeld. 2) zin. *Die jónge het al lang iedee in dòt meissie hòd*, die jongen heeft al lang zin in dat meisje gehad.
- Ieder**, ieder, elk.
- Iederiin**, iedereen.
- Iefie**, cf. *Eefie*.
- Iel**, **ielder**, **ielst** of **iil**, **iilder**, **iilst**, ijl, dun, tener. *Se is 'n beetje iel*, ze is een beetje tener.
- Ielt**, eelt.
- Iemker**, imker, bijenhouder.
- Iep**, naam van een man of jongen, verkorting van Ysbrand.
- Iep**, iep.
- Iepere**, jammeren, klagen. *Se doet niet aars òs iepere*, ze doet niet anders dan jammeren.
- Iepertje**, o., 1) buitengewoon keurige, zindelijke vrouw. 2) heel klein beetje. *Wil je peeper?* — 'n *Iepertje*, wil je peper? — Een heel klein beetje. 3) kleintje. *Wòt 'n iepertje!*, zegt men bijv. van een kind, dat er minnetjes uitziet.
- Iepertjes**, angstvallig netjes. 't *Moet ók òllemaal zóó iepertjes*, het moet ook allemaal zo angstvallig netjes.
- Ies**, o., ijs.
- Ieskoud**, ijskoud. *Ieskouwe hònde*, ijskoude handen.
- Iewersaars** of **üwersaars**, ergens anders. *Dòt mèens weunt iewersaars*, dat mens woont ergens anders.
- Iewersdaage**, een heel tijdje geleden. *Ik ben iewersdaage déér ók nach na toe weest*, ik ben daar een heel tijdje geleden ook nog naar toe geweest. N.B. de vorm *iewersdaage* is enigszins dubieus, was het misschien *iemersdaage*?
- Iezel**, ijzel.
- Iezele**, ijzelen.
- Iezer**, o., 1) ijzer. *Oud iezer*, oudroest. 2) hoefijzer.
- Iezerdrééd**, o., ijzerdraad.
- Iezere**, ijzeren, van ijzer.
- Iezersmit**, vlek van ijzerroest in een stof. *D'r sit iezersmit in 't goéd*, er zitten roestvlekken in het goed.

- Iezervòst**, onherroepelijk. *Ik trouw òlliin mit him, dòt staat bee mee iezervòst*, ik trouw alleen met hem, dat besluit van me is onherroepelijk.
- Iile**, ijlen, wartaal spreken.
- Iin**, een. *Iin en iin is twie*, een en een is twee. *Hee gooide twie iine*, hij wierp twee enen. *Óp blòdzij iin*, op bladzijde één. *Mòn en vrouw benne iin*, man en vrouw zijn één. *In iine*, direct, terstond. De telwoorden in het Tessels zijn: *iin*, *twie*, *drie*, *viir*, *viyf*, *zes*, *zeuwe*, *acht*, *neege*, *tiin*, *ellef*, *twaaalef*, *dòrtiin*, *véertiin*, *viijtiin*, *zestiin*, *zeuветiin*, *achttiin*, *neegetiin*, *twintig*, *iin en twintig*, enz., *dòrtig*, *féértig*, *fijftig*, *sestig*, *seuветig*, *tachtig* of *tachetig*, *neegetig* of *tneegetig*, *hónderd*, *twie honderd*, enz., *düzend*.
- Iin** of **iintje**, iemand. *D'r is 'r iintje fóór je*, daar is iemand om je te spreken. *Wòt is dòt 'r fóór iin?*, wat is dat voor iemand? *In s'n iintje*, in zijn eentje, alleen. *Hee wil òltóós òlles óp s'n iintje doèn*, hij wil altijd alles alleen doen.
- Iinder**, eender, hetzelfde. *Twillinge benne veul net iinder klééd*, tweelingen zijn vaak precies gelijk gekleed.
- Iinigst**, enig. *Hee is iinigst kiend*, hij is enig kind.
- Iinjaarig**, eenjarig.
- Iinkend** (accent op de eerste lettergreep), eenkennig.
- Iinkennig**, eenkennig, bang voor vreemden.
- Iinling**, 1) eenling (als een schaap maar één lam ter wereld brengt, noemt men dat lam een *iinling*. 2) jongen, die geen vrienden heeft.
- Iinpersóóns**, eenpersoons.
- Iins**, eens. *Ópiins*, opeens. *Iniins*, ineens, onverwachts. *Ós ik je wòs, dee ik òlles maar iniins*, als ik je was, deed ik alles maar tegelijk. *Die jónge ken niet iins(e) skriive*, die jongen kan niet eens schrijven.
- Iins**, eens. *Se kónne 't niet iins wòrre*, ze konden het niet eens worden.
- Iintje**, eentje. *'t Is me 'r iintje*, het is me er eentje. *We móste 'r nach maar iintje neeme*, we moesten nog maar een borrel drinken. *In (óp) s'n iintje*, alleen.
- Iintóónig**, eentonig.
- Iinzaam**, eenzaam.
- Iinzeejig**, eenzijdig.
- Iinzellevig**, eenzelvig.
- Iirt**, gier, vocht, dat uit de mest sijpelt en gebruikt wordt als mest.
- Iirte**, gier brengen over. *Een lónd iirte*, gier brengen over een land.
- Iirtgót**, o., een in de grond gegraven gat, dicht bij de boerderij, waarin men de *iirt* uit de *groep* laat weglopen.
- Iirtkóór**, kar, waarmee de *iirt* naar en over het land wordt gebracht.
- Iiverig**, ijverig.
- Iize**, ijzen, rillen, gruwen. *'t Is óm fòn te iize*; het is om van te rillen, te gruwen.
- Ik**, ik.
- Imme**, vrouwennaam.
- Immers**, immers.
- Implejéere**, 1) gebruiken. *Dòt ken ik wel implejéere*, dat kan ik wel gebruiken. 2) nemen, „inpikken”. *Dòt zel ik maar implejéere*, dat zal ik maar inpikken.
- In** (voorzetsel en bijwoord), in.
- Inbraak**, inbraak.
- Inbreeke**, brak in, het inbrooke, inbreken.
- Inbreeker**, inbreker.
- Inburregere**, inburgeren.
- Indruk**, indruk.
- Inente**, inenten.
- Infóchte**, invochten. *De wòs infóchte*, de was invochten.
- Infreete**, invreten.
- Ingang**, ingang.
- Ingelònd**, ingeland.
- Ingewònde**, ingewanden.
- Inhaalig**, inhalig, schraapzuchtig.
- Inham**, inham.
- Inhoud**, inhoud.
- Iniins(e)**, ineens, opeens.
- Inkeepe**, inkepen, een insnijding maken.
- Inkernaat**. *Òn Jòn Prónker hèèw ik 'n inkernaate heekel*, aan Jan Pronker heb ik een gloeiende hekel. (Dekker: 't Fingertje naast den duum).

Inkòlleve, instorten, wegzakken.
Inkómme. *Ik ken 'r best inkómme*, ik kan het best begrijpen. *D'r kómt niks fòn in*, dat gebeurt beslist niet.
Inkoome, o., inkomen, jaarlijkse verdienste.
Inkóóp, inkoop.
Inkórte, korter maken. *Je móst dõt touw 'n stikkie inkórte*, je moest dat touw een stukje korter maken.
Inkróóst, gezouten varkensvlees.
Inkt, inkt.
Inktpòt, inktpot, inktkoker.
Inleue, inluiden. *De kerremis inleue*, de kermis inluiden.
Inmaak, inmaak.
Inpeepere, inpeperen.
Inpennig, 1) benepen. 2) laag, nat (land). Het woord is mij niet bekend; het komt voor in de Texelsche woorden en uitdrukkingen van Kl. Sierksma.
Inpikke, inpikken.
Inséépe, inzepen.
Insitte. *Ik sit 'r oover in*, ik ben er ongerust over.
Inskriive, inschrijven.
Inskriiver, inschrijver.
Inskriiving, inschrijving.
Inspelde, inspelden.
Inspònne, inspannen, voor de wagen spannen. *Een péérd inspònne*, een paard voor de wagen spannen.
Instapper, iemand, die meegaat op

een *sjouw*, zonder dat hij tot het scheepsvolk behoort (Dekker: Gerrit de Wolf).

Insteeke, 1) insteken. 2) aanzetten iets te doen. *Piet het 't deen*, maar *Klaas het 't 'm instooke*, Piet heeft het gedaan, maar Klaas heeft hem er toe aangezet. *'r Insteeke*, slordig gekleed zijn. *Wòt steekt dõt kiend 'r in!*, wat is dat kind slordig gekleed!

Instin, tenminste (dubieus).

Inteekene, in ondertrouw gaan. *Fòndaag hèéwwe se inteekend*, vandaag zijn ze in ondertrouw gegaan.

Intéére, interen, langzaam verbruiken. *S'n kaptaal intéére*, zijn kapitaal interen.

Intree, entrée, toegangsprijs. *Hoewel is de intree?*, hoe hoog is de toegangsprijs?

Invloed, invloed.

Invoèr, invoer.

Invòól, inval, plotseling binnendringen.

Invulle, invullen.

Inwendig, inwendig.

Ippes, fijn, prettig. *'t Is ippes*, het is fijn. Dit woord wordt niet attributief gebruikt.

Irrepel, aardappel. *Irrepels mit wòrtels en euje*, hutspot.

Irrepelskildertje, o., aardappelmestje.

J

Jaa, ja, bijwoord van bevestiging. Dit woord wordt vaak gevolgd door het persoonlijk voornaamwoord en voorafgegaan door *wei-*, d.i. *wel-*. We krijgen dus: *Jaajik* of *weijaajik*, *jaaje* of *weijaaje*, *jaajie* of *weijaajie*, *jaase (jasse)* of *weijaase (weijasse)*, *jaajewe* of *weijaajewe*, *jaajullie* of *weijaajullie*, *jaase (jasse)* of *weijaase (weijasse)*. Als iets onzijdigs bevestigd wordt, zegt men *jaajet* of *weijaajet*.
Jaa (sterk geaccentueerd), zeker, minstens. *Jòn is jaa zóó stòrrek òs Piet*, Jan is zeker zo sterk als Piet.

Jaabroèr, iemand, die alles beaamt.
Jaage, jaagde, het jaagd, jagen, voortdrijven.

Jaager, jager.

Jaane, Jane, vrouwennaam.

Jaap, naam van een man of jongen.

Jaap, jaap, gapende snijwonde.

Jaape, duinrozenbottels. *Rooie jaape*, bessen van de meidoorn, duinbessen.

Jaapeblóm, duinroosje, rosa pimpinellifolia.

Jaar, o., jaar.

Jaaricheid, verjaardag.

Jaarig, jarig.

- Jaarleks**, jaarlijks.
- Jaartól**, jaartal.
- Jaawik**, naam van een man of jongen.
- Jacht**, 1) jacht. 2) kleine kinderen, jongens. 't *Wòs zók jacht fòn 'n jaar òf neege*, het waren van die kinderen van een jaar of negen.
- Jachte**, rennen, hollen (cf. *gòrte*).
- Jachtwaage**, wagen op veren, met een zwarte kap, comfortabeler dan de *kapwaage* en de *kiireboé*.
- Jak**, o., jak, vrouwenkledingstuk (men gebruikt vaak het verkleinwoord *jakkie*). 't *Jak òn hèèwwe*, doodop zijn.
- Jakkere**, jakkeren.
- Jammer**, jammer.
- Jammere**, jammeren.
- Janke**, janken, klagelijk huilen (ook van mensen).
- Jeemeneetje** of **jeemieneetje**, zoetsappige bastaardvloek, die ongeveer betekent: Heremetijd.
- Jeemes Kreemes**, verbastering van Jezus Christus, bastaardvloek.
- Jéeremiet** of **éeremiet**, gierigaard.
- Jeetje Kreetje**, uitroep, verbastering voor Jezus Christus.
- Jeezes** of **Jeezis**, Jezus.
- Jekker**, jekker.
- Jeksie**, vaart. *Mit jeksie*, met vaart. *Geef 'm jeksie!*, leg de zweep er over!
- Jeloêrs**, **jeloêrser**, **jeloêrst**, jaloers.
- Jeloêrsicheid**, jaloersheid.
- Jeneever**, jenever.
- Jengele**, drenzen, pruilend om iets dwingen.
- Jerreme**, weeklagen, steunen. *Sit niet òllòn zóó te jerreme*, zit niet altijd zo te weeklagen.
- Jeugd**, jeugd, jonge mensen.
- Jeure**, iets wat eigenlijk niet goed meer gemaakt kan worden, toch nog zo goed mogelijk herstellen. *Die broek is erreg kepòt, maar jeur 't nach maar wòt*, die broek is erg kapot, maar herstel het nog maar zo goed mogelijk. 't *Moet maar wòt jeure*, we moeten de zaak maar wat op zijn beloop laten, in de hoop, dat het goed gaat.
- Jòchie**, o., jongetje.
- Jòkke**, jokken. 't *Is jòkke(s)*, het is een leugen. Tessels rijmpje:
*Déér sit de lómpe boër
Te haale en te plòkke,
Hee meent er dót ie melleke ken,
Maar het is òllemaal jòkke.*
- Jòkke**, jeuken.
- Jòks**. *Út jòks speule*, niet om winst spelen, of deze na het spel weer teruggeven.
- Jòkt**, jeuk. 'k *Hèèw jòkt*, ik heb jeuk.
- Jòn**, Jan, jongensnaam. *Boove Jòn weeze*, zijn schaapjes op het droge hebben. *Jòn Hen*, iemand, die zich voortdurend met de zaken van zijn vrouw bemoeit.
- Jóng**, **jóng**, **jóngst**, jong.
- Jóng**, o., 1) jongen. 2) jong (dier). Verkleinwoord: *jónkie*.
- Jóng**, jongen, knaap. In uitroepen hoort men ook *sjóng* en *tjóng*. *Tjóng*, *tjóng* (of: *sjóng*, *sjóng*), uitroep van verwondering, verrassing. Het verkleinwoord is *jóngetje*. *Wie waare die jónges déérnet òn de deur? Óó, Piet en die*, wie waren die jongens daarnet aan de deur? Oh, Piet en zijn kameraden. *Jóng* *nach en toe!*, uitroep van verbazing over iets; de betekenis is ongeveer: drommels, dat is raak! Cf. *Kéérel in de tón!*
- óng**, jongen, jongen ter wereld brengen.
- Jóngelou**, jongelui.
- Jóngs**. *Fòn jóngs òf*, vanaf zijn kindertijd.
- Jónkie**, o., tweejarig vrouwelijk schaap.
- Jónnewaarie**, 1) Januari. 2) mooie, hele, gloeiende briket.
- Jòntje fòn gaaie(s)**, naam van krentebroodjes in allerlei vorm (eendje, kip, hond, etc.), die met Sinterklaas en met Ouwe Sinterklaas worden gegeten. Ze worden niet doorgesneden, maar aan de platte achterkant met boter besmeerd. Dit gebruik verdwijnt langzamerhand.
- Jood**, jood.
- Joodekerrek**, synagoge.
- Joodespek**, o., naam van een bepaalde lekkernij, soort jujube.

Joodin, jodin.

Jòs, jas.

Jòsses, bastaardvloek (Jezus).

Jòt, o., vermoedelijk de naam van een zwaar hek. Een hek bij de dijkoprit in de buurt van *de skilt* heet 't *waa-gejòt*. Vgl. het versje, dat gezongen wordt bij het rondgaan voor de *meierblis*. Te Den Burg zingt men van *joot*, te Oost van *jòtte*.

Juffrouw, juffrouw. Vroeger de naam voor iedere getrouwde vrouw uit de meer goeode boeren- en burgerstand. Mevrouw werd eigenlijk niet gebruikt, behalve in heel enkele gevallen. Tegen een vrouw uit de kleine boeren- en burgerstand en vooral tegen die uit de werkende stand, zei men *vrouw*. Tegenwoordig begint

het algemene spraakgebruik meer en meer gewoon te worden.

Juffrouwe of **juffers**, moerasdistel, kale jonkers, *Cirsium palustre*.

Juk, o. juk.

Jülie, Juli.

Jünie, Juni.

Jurrek, jurk.

Jüst, juist (als bijwoord). *Maar déér-óm kóm ik nou jüst*, maar daarom kom ik nu juist.

Jut. 't *Hóófd fòn Jut*, het hoofd van Jut, krachtmachine op kermissen. *Se is óppe jut*, ze tracht iets los te krijgen.

Jutte, juten, aan stranddieverij doen.

Juttepéér, juttepeer.

Jutter, jutter, stranddief.

K

Kaa, verkorting van Kaatje.

Kaabel, kabel.

Kaai, kade.

Kaai, een kaai (dam) aanleggen.

Kaaidiek, naam van twee dijken op Tessel; de ene op *Westergéést*, de andere in de *Langwééle* (deze laatste is nu geslecht). *Fónóchte ben ik de hééle tiid bee de Kaaidiek óm weest*, vanmorgen heb ik voortdurend werk voor niets gedaan. *Fóndaag kóm ik gienínse tòt de Kaaidiek toe*, vandaag kom ik niet eens met mijn werk klaar. *Je gaat bee de kaaidiek óm*, je maakt een omweg.

Kaak, kaak.

Kaakelaar, babbelaar, kwebbel.

Kaakele, 1) kakelen; 2) aanhoudend babbelen.

Kaaks, droog, rond gebak.

Kaal, **kaalder**, **kaalst**, kaal.

Kaale, o., kaalheid. *Ik hou niet fòn dòt kaale fòn de boome*, ik houd er niet van, dat de bomen er zo kaal uitzien.

Kaalie, kali. *Fòn 't jaar hèèwwe we 't lónd erres goed onder de kaalie gooid*, dit jaar hebben we eens flink wat kali op het land gebracht.

Kaamer, kamer. *De mooie kaamer*,

pronkkamer, waar men alleen bij feestelijke gelegenheden, als er bezoek is, gebruik van maakt.

Kaan, 1) rij knikkers. *Hoeveul knikkers staan er óppe kaan?* — *Dòrtiin en de piesnór* (cf. aldaar), hoeveel knikkers staan er op de *kaan*? — *Dertien en de piesnór*. 2) kaan, uitgesmolten stukje vet of spek. Het echte Tesselse woord hiervoor is *vink*.

Kaanes, hoofd (gewoonlijk groot en dik). *Kiek zó'n jónge erres 'n kaanes hèèwwe!*, kijk zo'n jongen eens een dik hoofd hebben!

Kaap, baken voor de schepen (er staat een *kaap* tussen *Óst* en *Ouweskil*).

Kaap- en Muile, Kaap- en Molengat (vaarwater tussen Onrust en Razende Bol).

Kaape, behendig wegnemen.

Kaaper, 1) ouderwetse wollen muts, die hals en schouders bedekt; 2) kaper, iemand, die kaapt.

Kaart, kaart.

Kaarte, kaartspelen.

Kaater, kater.

Kaazie, vuile boel. *Wòt wòs 't er een kaazie!*, wat was het er een vuile boel! Cf. *peut*.

Kabellaan, kapelaan.

Kabbele, kabbelen.

Kabbeljouw, kabeljauw.

Kachel, kachel. *Ouwe kachel*, ketelmuziek op de avond van Sint-Maarten, te Oosterend. Opgeschoten jongens draafden dan door het dorp, een oude kachel en ander oud roest achter zich aanslepend. Omstreeks 1910 is dit gebruik verdwenen. Voor een uitgebreider beschrijving, vgl. D. L. Daalder: Oude gebruiken van Texel tot Schouwen in „Van Texel tot Walcheren”, pag. 39-40. Cf. *tambusse*.

Kachel, dronken. *Hee wòs kachel*, hij was dronken.

Kaf, o., kaf.

Kaft, o., kaft.

Kafte, kaften.

Kak, 1) kak, stront. *'t Is kak in 't bakkie*, het is heel gemakkelijk, het is vlakbij. 2) opschepperij, koude drukte. *Wòt een kak!*, wat een koude drukte!

Kakkelòòl, 1) oude, lelijke hoed; 2) rare hoed (de Boer).

Kakkerlak, kakkerlak.

Kam, kam. Verkleinwoord: *kampie*.

Kamfer, kamfer.

Kamferbòlletje, o., kamferballetje.

Kamgééere, o., kamgaren.

Kamme, kammen.

Kammenet, o., kabinet, kast voor linnengoed, met van boven deuren en van onderen la's.

Kammeraad, kameraad, vriend.

Kamp, o., 1) legerplaats in het open veld; 2) legering in het open veld.

Kamp, veel gebruikte naam voor een stuk land. *Gien kamp geeve*, zich niet gewonnen geven.

Kampeere, kamperen.

Kampiejoen, kampioen.

Kampònje, periode, waarin veel werk moet worden verricht.

Kangelaar, cf. *kòndelaar*.

Kanker, kanker.

Kankere, voortdurend mopperen.

Kap, kap (vgl. tekening). Aan de Tesselse kap, die tegenwoordig alleen nog door de alleroudste bewoners wordt gedragen, onder-

scheidt men: 1) *de fóórnééld* (lett. voornaald); 2) *de spelde*; 3) *de klóffies*; 4) *de zeenééld* (lett. zijnaalden); 5) *de toértjes*; 6) *de kappekònt* (witte kant, die het hoofd omsluit), bestaande uit *de fóórstróók*, *de kònt* en *'t gaaze hóófd*. Dit laatste is blauwachtig. Direct op het haar zit een *óndermussie* (lett. ondermutsje), waaroverheen het *witte kappemussie*. De beide laatstgenoemde mutsjes zitten onder de kap en zijn op de tekening niet zichtbaar. Eveneens bedekt door de witte *kappekònt* zijn de zilveren of gouden *óóriezers*. *Wòt hòd se 't kappie drill!*, wat stond haar kap netjes!

Kapberreg, buiten de boerderij staande hooibewaarplaats met rieten dak, dat langs palen op en neer kan worden bewogen. De *kapberreg* wordt alleen gebruikt als het *hooifak* te klein is.

Kaplaake, bijverdienste.

Kapléers, kaplaars.

Kappe, 1) kappen, hakken; 2) kappen, het haar opmaken; 3) babbelen, praten. *Hee ken aardig kappe*, hij kan aardig babbelen.

Kapper, kapper, coiffeur.

Kappetóóres, kaft.

Kappie kònt, keurig aangekleed. *Kiek die er's kappie kònt!*, kijk die eens keurig aangekleed zijn!

Kappietelist, kapitalist.

Kapsel, o., kapsel, opgemaakt haar.

Kapstók, kapstok.

Kaptaal, o., kapitaal.

Kaptein, kapitein.

Kapwaage, een gewone boerenwagen, maar minder lang, en waarop men een witte kap had gezet. Werd als rijtuig gebruikt. Er ontbrak een zitkrat in. De *kapwaage* is nu verdwenen.

Kawgek, grote stern, sterna sandvicensis sandvicensis (vgl. *gróótstóór*).

Kawtje, o., kauw, coloeus monedula spermologus (vgl. *tóórekraai*).

Kawwe, kauwen.

Kebaal, o., kabaal, lawaai.

Kebouter, kabouter.

Vrouw met Tesselse kap.

Kedoo, o., cadeau.

Kedoster, o., kadaster.

Kedük of **kedükig**, kaduuk, versleten.

Kee, Kee, vrouwen naam.

Keegel, kegel.

Keegele, kegelen.

Keeja. Een *húshouwe fòn Keeja*, een huishouden van Jan Steen (Dekker: Meugebed).

Keejaate hout, teak hout.

Kèèk, niet goed wijs. *Je bent kèèk*, je bent niet goed wijs.

Keel, keel. *'t Biet me de keel òf*, het doet me watertanden.

Keele, de keel afsnijden.

Keelgòt, o., keelgat. *Dòt skoot me in m'n ferkéerde keelgòt*, dat maakte me kwaad.

Keep, insnijding, kerf.

Keeper, katoen.

Keeper, de door een bepaalde wijze van weven in een weefsel ontstane strepen. *Ik móst maar een stòf mit een keepertje hèèwwe*, ik moest maar een stof hebben met een schuin ribbeltje.

Kéer, keer, maal. *'t Te kéer gaan*, te keer gaan. *Ózzie drónke is, gaat ie 't òltóós ferskríkkelik te kéer*, als hij dronken is, gaat hij altijd verschrikkelijk te keer.

Kéere, keren, omkeren. *'t Hooi moet fòndaag nóódig kéerd wòrre*, het hooi moet vandaag nodig omgegooid worden (teneinde het beter te doen

- drogen). *De brüd kéere*, verdwenen gewoonte bij de ondertrouw. Als de bruid en bruidegom uit de kerk kwamen, werden ze opgewacht door een groep mensen; die voor hen gingen staan en zeiden: *Ik kéér de brüd*. Als de bruidegom royaal was, gaf hij dan een half anker wijn, waar ze van konden feestvieren. Dekker: Maltentige Niesje, Nederland, 1864, III, pag. 251-252.
- Kéérel** of **kirrel**, kerel (het verkleinwoord is altijd *kirreltje*). *Kéérel in de tón!*, uitroep van verbazing, die ongeveer betekent: drommels, dat is me wat! Cf. *Jónge nach en toe!*
- Kéérs**, kaars. *Zóó recht ós een kéérs*, kaarsrecht.
- Kéérsevet**, o., kaarsvet.
- Kéérslangteere**, kaarslantaarn.
- Kéérsrecht**, kaarsrecht.
- Kees**, Kees, Cornelis.
Klaar is Kees, klaar is Kees.
- Kéés**, kaas. *Soetemellekse kéés*, zoetemelkse kaas.
- Kéésieskruid**, o., wilde malva.
- Keet**, 1) keet. *De Keet*, bekend gebouw op Tessel. Het staat tussen Den Burg en Oudeschild op de plaats waar de oude en de nieuwe Schilderweg elkaar ontmoeten, aan de voet van de Hoogeberg. 2) herrie, pret. *Wòt hèèwwe we 'n keet hòd!*, wat hebben we een plezier gehad!
- Keetel**, ketel.
- Keetellapper**, 1) ketellapper, loodgieter; 2) zanglijster, turdus philomelos clarkei (vgl. *liester*).
- Kééze**, kaas maken.
- Kéézer**, kaasmaker, kaasmaakster.
- Keffe**, keffen.
- Kei**, kei, steen.
- Keislag**, o., steenslag, tot kleine stukken verbrijzeld bazalt.
- Keistiin**, keisteen.
- Keizer**, 1) keizer; 2) fuut, podiceps cristatus cristatus (vgl. *gróóte düher* en *hééringsliender*).
- Kejak**, cognac.
- Kejuit**, kajuit.
- Keldel** (met accent op *del*). *'t Wòs keldel*, het was een dubbeltje op zijn kant (cf. *siesink*).
- Kelder**, kelder.
- Keldere**, kelderen, sterk dalen. *De wòlprijze benne de leste tiid puur kelderd*, de wolprijzen zijn de laatste tijd tamelijk scherp gedaald.
- Kelender**, kalender.
- Keles**, (met accent op *es*), kales, koets.
- Kelieber**, o., kaliber.
- Kelner**, kellner.
- Kelóm**, kolom.
- Keloonie**, kolonie.
- Keloonieaal**, koloniaal, iemand, die zich verbindt als soldaat in het O.I. leger.
- K(e)lòs**, kolos.
- Kelòtje**, o., kalotje, platte muts zonder klep.
- Kemeedie**, toneelspel, vertoning.
- Kemeediejònt**, komediant.
- Kemeel**, kameel.
- Kemiek**, 1) komiek, grappig; 2) komiek, grappig persoon.
- Kemies**, kommies.
- Kenaal**, o., kanaal.
- Kenaarie**, kanarie. *Wilde kenaarie*, gele kwikstaart, motacilla flava flava (vgl. *geelbòrsie* en *geele skrééuwerd*).
- Keneel**, kaneel.
- Kenne**, **kón**, **het kenne**, kunnen. *Hee het 't nooit kenne*, hij heeft het nooit gekund.
- Kenne**, **kón**, **kenne (kend)**, kennen. *Hejje 'm nach kenne (kend)?*, heb jij hem nog gekend?
- Kennermöp**, baas, virtuoos. Het woord is mij niet bekend; het is me toegezonden door de heer C. Schuil.
- Kennis**, 1) kennis. *In de kerremistiid hèèwwe ze kennis ón mekaar kreege*, tijdens de kermis hebben ze elkaar leren kennen. *Sie je sóms kennis ón deuze jòs?*, herken je deze jas misschien? *Ik gloof, 'k sien kennis*, ik geloof, dat ik je herken. 2) bekende.
- Kenon**, o., kanon.
- Kepòk**, kapok.
- Kepòt** of **kepòttenig**, kapot, stuk. *Ik zel fòndaag maar een aar jòssie óndoèn in plaas fón dut kepòttenige*, ik zal vandaag maar een ander jasje aantrekken in plaats van dit, dat

- zo stuk is. (*Kepòt* wordt zowel attributief als predicatief gebruikt, *ke-pòttenig* bij voorkeur alleen attributief).
- Keraf**, karaf, kraf.
- Kerakter**, o., karakter, inborst.
- Kerrefstòk**, kerfstok. *Hee het òl héél wòt óp sien kerrefstòk*, hij heeft al heel wat misdreven.
- Kerrek**, kerk.
- Kerrekedeur** (met accent op „deur”) kerkdeur.
- Kerrekepòddje**, o., paadje naar de kerk.
- Kerrekezakkie**, o. (met accent op „zak”), kerkezakje.
- Kerrekhof**, o., kerkhof.
- Kerreks**, kerks. *Bee hullie thüs benne ze nògòl kerreks*, bij hen thuis zijn ze nogal kerks.
- Kerreme**, kermen.
- Kerremiejool**, kermisreiziger.
- Kerremis**, kermis. *Kerremis houwe*, kermis vieren. Hoe men in de vorige eeuw op Tessel kermis vierde, kan men lezen in de novelle van Dekker: De zonderlinge regtspleging (Nederland, 1864, II, pag. 191 en v.). *Fòn 'n kouwe kerremis tuskómme*, van een koude kermis thuiskomen.
- Kerremiskéérel**, iemand, die de kermissen afloopt om er zijn brood te verdienen, spullebaas, kunstemaker.
- Kerremisvreejer**, jongen met wie een meisje naar de kermis gaat.
- Kers** of **kòrs**, kers. *In de kerse gaan*, stilletjes kersen gaan stelen.
- Kesert**, o., concert.
- Kesjòt**, o., cachot.
- Kesteel**, o., kasteel.
- Kestònjèr**, 1) kastanjeboom; 2) vrucht van de kastanjeboom. *Kestònjers póffe*, kastanjes in of op de kachel braden, na ze tweemaal overdwars te hebben opengesneden. *Kestònjers krüsjòsse*, cf. *kestònjers krüse*.
- Ket**, hit, klein paard.
- Ketoên**, o., katoen. *Geef 'm fòn ketoên*, doe maar eens flink je best, geef hem er maar eens flink van langs!
- Ketoëntje**, o., kledingstuk van katoen, katoenen jurkje.
- Ketonrechter**, kantonrechter.
- Ketròól**, katrol.
- Ketse**, ketsen, niet afgaan.
- Ketting**, ketting.
- Keu**, vrouwelijk kalf, keu. *De koé het fònnacht kòllefd*, we hòdde hoopt óp een keu, maar 't wòs een bul, de koe heeft vannacht gekalfd, we hoopten, dat het een keu zou zijn, maar het was een stier. *Keu! keu!* zo roept men koeien en kalveren.
- Keu**, keu, biljartstok.
- Keuke**, keuken.
- Keukòllef**, o., koekalf.
- Keule**. *Ik kón in die tiid Keule en Aake ófmaakt hèèwwe*, ik kon in die tijd een massa werk hebben afgemaakt (Dekker: 't Skapseljoen).
- Keuning** of **kooning**, koning.
- Keuningin** of **kooningin** of **kooninghin** (met uitspraak van de „h”), koningin.
- Keure**, keuren.
- Keurig**, keurig.
- Keuring**, keuring.
- Keus**, keus.
- Keutel**, keutel.
- Keutele**, drentelen.
- Keuteljacht**, troep kleine kinderen bij elkaar.
- Kezerne**, kazerne.
- Kezien**, o., kozijn.
- Kiche**, kuchen. *Òn de kich weeze*, last hebben van lichte hoestbuien.
- Kiebel**, wankel, niet goed in evenwicht. *De taafel staat kiebel*, de tafel staat wankel (bijv. als niet alle vier poten de grond raken).
- Kiebeltón**, 1) vuilniston; 2) kort, zeer dik persoon. *Wòt 'n kiebeltóntje!*, wat een kort dik vrouwtje!
- Kieft**, kieviet (het woord wordt alleen gebruikt in de uitdrukking: *lóópe ós 'n kieft*, d.i. zeer snel lopen).
- Kiegelstiintjes** of **kiegeltjes**, kleine ronde steentjes.
- Kiek**, kiek, photo.
- Kiek**, kijk. *In die winkel is fòn ólles te kiek*, in die winkel is van alles te zien. *'t Is út de kiek*, er komt niets meer van. *De stiive kiek hèèwwe*, strak voor zich uit zitten staren. *Je moet maar 's komme te kiek*, je

- moet maar eens komen kijken. *Déér stónde we fón te kiek!*, daar stonden we van te kijken!
- Kieke, keek, het keeke**, kijken. *Niks ken se wòt skeele, se kieke nórreges naa*, niets kan hen wat schelen, alles laat ze onverschillig.
- Kiekerig**, 't *Is kiekerig*, het is veranderlijk, onbetrouwbaar weer.
- Kiekertjeswéér**, o., onbetrouwbaar, veranderlijk weer.
- Kiele-kiele**, bijna. *Hee is er kiele-kiele*, hij is er bijna. 't *Glòs is kiele-kiele vól*, het glas is bijna vol.
- Kieloo**, o., kilo.
- Kieloometer**, kilometer.
- Kiend**, o., meervoud: *kiender(s)*, kind. *In de kiender(s) sitte*, meerdere kinderen hebben, die onderhouden en opgevoed moeten worden. *Ût de kiender weeze*, geen kinderen meer thuis hebben. 't *Is bee de kiender òf*, het lijken nog wel kinderen.
- Kienderachtig**, kinderachtig.
- Kienderlek**, kinderlijk.
- Kienderlóós**, kinderloos.
- Kiene**, kienen.
- Kienspul**, o., kienspel, lottospel.
- Kientje**, o., houten tobbetje (de Boer).
- Kieper**, doelverdediger.
- Kiepere**, 1) vallen. *De jonge kieperde fón 't rek*, de jongen viel van de rekstok. 2) doen vallen, gooien. *De knecht kieperde de zak meel fón de waage*, de knecht gooide de zak meel van de wagen.
- Kies! Kies!** — zo roept men schapen en lammeren.
- Kiese**, schapen. *Fònmiddag gaan we de kiese maar er's bekieke*, vanmiddag gaan we de schapen maar eens bekijken.
- Kiespien**, kiespijn.
- Kiet**, kiet, quitte. *Nou benne we kiet*, nu hebben we niets meer van elkaar te vorderen, of: nu hebben we elkaar niets meer te verwijten.
- Kietele**, kietelen.
- Kieuw**, kieuw.
- Kieuwele**, cf. *kriewele*.
- Kieviet**, kievit. In de composita valt de „t” in de uitspraak weg: *kieviesei, kieviesnest*.
- Kift**, kif, jaloezie, afgunst. *Dòs de kift*, afgunst is de oorzaak van dat optreden, van die woorden, etc.
- Kiil**, 1) kiel, overkleed voor boeren en werklieden, dat alleen het bovenlichaam bedekt. *Blaauwe kiil*, blauwe kiel. 2) kiel van een schip. *Óppe driivende kiil weeze*, uithuizig zijn.
- Kiim**, kiem.
- Kiime**, kiemen.
- Kiins** (nasalering), kinds.
- Kiinskiender**, kindskinderen.
- Kiip**, lelijke, grote, strooien hoed voor vrouwen. *Kiek dòt mèens er's een kiip óphèèwe!*, kijk dat mens eens een lelijke grote hoed ophebben!
- Kiir**, kier, reet.
- Kiireboè** of **kiirrieboè**, vierwielige wagen, iets luxueuzer dan de *kapwaage*. Er zaten nog zoiets als veren onder.
- Kiis**, massa, hoop. *D'r sit een kiis in*, er zit een hele hoop (vuil of mest) in. (Wordt bijv. gezegd van een stal, die in lange tijd niet is gereinigd).
- Kiis**, kies.
- Kiiskawwe**, kieskauwen.
- Kiiskawwer**, kieskauwer.
- Kiize**, **koos**, **het kooze**, kiezen.
- Kiizer**, kiezer.
- Kik**, kik. *Hee het 'r nooit een kik oover geeve*, hij heeft er nooit een woord over gezegd.
- Kikke**, kikken.
- Kikker**, kikker, kikvors. *Ik ben zóó houd òs 'n kikker*, ik ben verkleumd.
- Kikkerdril**, kikkerdril, kikkerrit.
- Kikvors**, kikvors, kikker.
- Kil**, o., naam van een water op Tessel.
- Kil**, **killer** of **kilder**, **kilst**, kil.
- Killig**, killig.
- Kim**, kim, horizon.
- Kimmele**, tintelen van kou. *Kóm maar niet te gouw in de wòrreme kaamer, aars beginne je hònde te kimmele*, kom maar niet te gauw in de warme kamer, anders beginnen je handen te tintelen.
- Kimmelig**, tintelend van kou. *M'n hònde benne zóó kimmelig*, mijn handen tintelen zo.
- Kin**, kin.
- Kink**, kink, draai. 't *Is een kink in de*

- kaabel kómme*, er heeft zich een moeijelijkheid voorgedaan.
- Kinkel**, kinkel, lomperd.
- Kinkhoest**, cf. *kinkoest*.
- Kinkoest**, kinkhoest. *Bee ons benne òlle kiender òn de kinkoest*, bij ons hebben alle kinderen kinkhoest.
- Kip**, kip, hen. *Hee wòs zóó lekker òs kip*, 1) hij was volkomen gezond; 2) hij was erg in zijn nopjes.
- Kipei**, o., kippenei.
- Kiphòk**, o., kippenhok.
- Kippebórst**, kippeborst, te smalle borst. *Sien broèr is òfkeurd òmdóttie een kippébórst hòd*, zijn broer is afgekeurd, omdat hij een te smalle borst had.
- Kippedrift**, gejaagdheid, onnodige haast. *Mit je kippedrift maak je iederiin zeenewachtig*, met je onnodige haast maak je iedereen zenuwachtig.
- Kippelóóp**, kippenren.
- Kippeskool**, bewaarschool.
- Kippig**, bijziend.
- Kirre**, kirren, koeren.
- Kisgòt**, o., gat, dat boven in de dakbedekking van een boerderij wordt gelaten voor luchtverversing.
- Kiskebèèd**. *Dòt zó'n mòn 'm nou laat òpstooke deur zó'n kiskebèèd kiender!*, dat zo'n man zich nu laat opstoken door zo'n troepje (zoodje) kinderen!
- Kissebisse**, met ongeregelde tussenpozen wat werken, rondscharrelen. *Ik ben de hééle middag maar wòt òn 't kissebisse*, ik scharrel de hele middag maar wat rond zonder veel uit te voeren.
- Kissieskirrel**, cf. *kòssieskéérel*.
- Kist**, kist.
- Kiste**, kisten. *Laat je niet kiste*, laat je niet te pakken nemen, laat je niet op je kop zitten.
- Kitse**, afwijzen, deballoteren. *Se hèèwwe 'm kitst*, ze hebben hem afgewezen, gedeballoteerd.
- Klaage**, klagen. *Klaage òs een stiin*, steen en been klagen.
- Klaager**, klager.
- Klaagerig**, klagerig.
- Klaar**, 1) klaar, gereed; 2) helder. *Óp klaarluchte dag*, op helderlichte dag.
- Klaare**, klare, klare jenever.
- Klaarienet**, klarinet.
- Klaas**, Klaas (jongensnaam). *Een houte Klaas*, een stijf, onbeholpen mens. *Klaas Vaak*, de slaap.
- Klaatere**, klateren.
- Klaaver**, klaver.
- Klacht**, klacht.
- Klakkelóós**, klakkeloos, zonder na te denken.
- Klam**, kil, klam, vochtig.
- Klamp**, goed samengepakte vaste maschschelf, hoop. *We hèèwwe nach een flinke klamp hooi fóór fòn 't fóórjaar*, we hebben nog een flinke schelf hooi voor het komende voorjaar. *Sèèg 'm, dòttie de rest fòn de misklamp fònmiddag eeve oover 't lònd reed*, zeg hem, dat hij de rest van de mesthoop vanmiddag even over het land rijdt.
- Klank**, klank.
- Klap** of **klep**, klep (van een pet).
- Klap**, klap.
- Klaplóópe**, klaplopen.
- Klaplóóper**, klaploper.
- Klapblaas**, varkensblaas.
- Klapbroek**, ouderwetse broek, met een *klap* van achteren.
- Klapmònd**, soort boodschappenmand.
- Klapp**, klappen, klappende geluiden maken (nooit „praten” of „babbelen”).
- Klapperhoutjes**, castagnetten.
- Klappere**, klapperen.
- Klappertònde**, klappertanden.
- Klapróós**, klaproos.
- Klapwieke**, klapwieken.
- Klaw** of **Klééuw**, 1) klauw; 2) tuinhark; 3) hand. *Blüf fòmme òf mit je klééuwe!*, blijf met je handen van me af (de uitdrukking is ruw, men zal meestal *hònde* gebruiken).
- Klawwe**. *Er iin òp zee klawwe* (soms: *krawwe*), iemand aanspreken om hem wat te vragen. *Ik zel 'm er's òp zee klawwe*, ik zal hem eens aanspreken om het hem te vragen. *'r Iin in z'n zee klawwe*, iemand mild trachten te stemmen om iets gedaan te krijgen. *Ik zel m'n skómmoeder er's in 'r zee klawwe*, ik zal eens

- trachten mijn schoonmoeder daarvoor te winnen.
- Klawzéér**, cf. *Mónd- en klawzéér*.
- Klééd**, o., klee (bijv. „tafelklee” of „vloerklee”, nooit „kledingstuk”). *Pòs op, je gooit òllemaal krúmels óp 't klééd*, pas op, je gooit voortdurend kruimels op het vloerklee. *'t Booveste klééd bedekt 't lééd*, wordt gezegd als iemand, die het niet te breed heeft, toch mee wil doen.
- Kléédaasie**, kleding (Dekker: Gerrit de Wolf).
- Klééde**, (glas)gordijnen. *Skuine klééde*, gordijnen, die tot op de grond hangen en met een koord in het midden gedeeltelijk voor de ramen worden weggetrokken.
- Klééde**, kleden.
- Kléédje**, o., kleeje.
- Kleepel**, klepel.
- Kléérestòk**, stok, die onder de drooglijn wordt gezet om te voorkomen, dat de kleren op de grond hangen.
- Klééuw**, cf. *klaw*.
- Kleeve**, kleven.
- Kleeverig**, kleverig.
- Klef, kleffer, klefst**, klef, week.
- Klei**, klei.
- Klein, kleinder, kleinst**, 1) klein; 2) kinderachtig, kleingeestig. *Wòt bejje klein!*, wat ben je kinderachtig, kleingeestig!
- Kleindòchter**, kleindochter. (Vaak gebruikt men dit woord niet; het is geen echt Tessels. Eerder zal men *kleinkind* gebruiken).
- Kleinduimpie**, kleinduimpje.
- Kleine**, klein maken. *Strónt kleine*, de hoopjes mest, die de beesten op het land achterlaten, met de mestvork uit elkaar slaan.
- Kleine**, o., kleinte, het klein zijn. *Ik ken 't kleine fòn zo'n hüs toch niet mooi fiende*, ik kan het toch niet mooi vinden, dat zo'n huis zo klein is.
- Kleine**, baby, pasgeboren kind. *Kórt leeje nach het se een kleine kreege*, kort geleden nog heeft ze een baby gekregen.
- Kleinéere**, kleineren.
- Kleinkind** (mv. *kleinkinder*), kleinkind. Cf. *kleindòchter*.
- Kleinséerig, kleinséeriger, kleinséerigst**, kleinzerig.
- Kleinstòór**, dwergstern, sterna albifrons albifrons (vgl. *klikstòór*).
- Kleinzeun**, kleinzoon.
- Kleisbölleg**, melkzeef, teems.
- Kleize** of **kleizige**, (melk) zeven.
- Klem**, klem. *Hee het gien klem*, wordt gezegd als iemand een pijp of sigaar opsteekt, die niet wil trekken.
- Klemme**, klemmen.
- Klep**, klep.
- Klepkooi**, kooi met kleppen, om vogels te vangen.
- Klepper**, rijpaard, draver.
- Kleppere**, flink draven (van een paard).
- Klerrek**, klerk.
- Kleskoek**, kletskoek, nonsens.
- Kleskòp**, 1) kaal hoofd; 2) kaal geknipt hoofd; 3) zeer hoofd; 4) bruin, dun en hard koekje met stukjes amandel er op.
- Kleskous**, kletskaus.
- Klespraat**, kletspraat.
- Klesse**, kletsen, bazelen.
- Klesser**, kletsen, wauwelaar.
- Klessie**, cf. *lessie*.
- Klets** of **klits**, klinkende slag.
- Klettere**, kletteren.
- Kleume**, kleumen.
- Kleur**, 1) kleur; 2) blos.
- Kleure**, 1) kleuren; 2) blozen; 3) overdrijven. *Hee houdt er fòn om de dinge te kleure*, hij houdt er van de dingen een beetje te overdrijven.
- Kleursel**, o., kleursel.
- Klezóór** (accent op „zoor”), halve metselsteen. *Breng me nach erres een klezóór!*, breng me nog een halve metselsteen! *Een drie klezóór*, driekwart metselsteen.
- Klieder** of **kliederaar**, iemand, die vaak morst, die vaak iets vuil maakt, vuilpoets. *Kiek me nou dòn tòch zo'n klieder(aar) er's òn*, kijk me nu dan toch zo'n vuilpoets eens!
- Kliedere**, morsen, smeren. *Nou moet je tòch erres kieke hoe die kiender hiir mit waater kliederd hèèwwe!*, nu moet je toch eens kijken, hoe

- die kinderen hier met water gemorst hebben!
- Kliek**, kliek, aantal personen, die elkaar bevoordelen.
- Kliek**, rest eten, die men op zijn bord achterlaat (vaak gebruikt men het verkleinwoord *kliekie*).
- Kliemaat**, o., klimaat.
- Kliime**, 1) aanhalig zoenen. *Ik moet je der's effe kliime*, ik moet je eens even „pakken” (uitdrukking, voornamelijk gebruikt tegen kleine kinderen). 2) aanhalig doen. *Je moet niet òltiid zóó kliime*, je moet niet altijd zo aanhalig doen.
- Kliimerig**, 1) kleverig; 2) aanhalig.
- Kliimpòt**, 1) aanhalig kind; 2) iemand die kinderen erg aanhaalt.
- Kliir**, 1) klier; 2) zeer vervelende, onaangename vent. *'t Is 'n kliir fòn 'n kéérel*, het is een buitengewoon onaangename vent.
- Klikke**, klikken, aanbrengen.
- Klikker of klikspaan**, klikker, klikspaan.
- Klikstòòr**, dwergstern, sterna albifrons albifrons.
- Klim**, het klimmen. *'t Is 'n hééle klim*, het is een hele klim.
- Klimme, klóm, het of is klómme**, klimmen.
- Klimmer**, klimmer.
- Klimóp**, o. (met accent op „klim”), klimop (de plant en het loof).
- Klingele**, klingelen.
- Klink**, sluitijzer van een deur. *De deur staat óppe klink*, de deur staat aan.
- Klinke, klónk, het klónke**, 1) klinken, klank geven; 2) klinken, vastsmeden.
- Klinker(t)**, klinker, metselsteen.
- Klinkklaar**, klinkklaar, louter.
- Klip**, klip. *Teuge de klippe óp*, uit alle macht. *Hee werrekt teuge de klippe óp*, hij werkt verbazend hard.
- Klis**, massa, hoop. *Een hééle klis*, een grote massa.
- Klisnòt of klisdeurnòt**, kletsnat. *Dòt kiend het de hééle dag mit klisdeurnòtte hoese lóópe*, dat kind heeft de hele dag met doornatte kousen gelopen.
- Klisse of kalisse**, spelletje met centen. Een straatklinker wordt op zijn smalle kant neergezet. De jongens, die aan het spel meedoen, leggen elk één of twee centen op de steen. Men trekt vervolgens op behoorlijke afstand van de steen een streep, waarachter men moet gaan staan om op de steen, waarop de centen liggen, te gooien. Bij voorkeur neemt men hiervoor een ronde kei, daar die beter rolt dan een hoekige. Beurt om beurt gooien de meespelenden nu. Wordt de steen geraakt, zodat er centen afvallen, dan zijn de *munters*, d.w.z. die, waarvan munt boven ligt, voor de gooier. *De krúsevs* worden weer op de steen gelegd. Men gaat door totdat de centen op zijn. Nu kan het gebeuren, dat er iemand bij is, die niet meespeelt, maar graag wil, dat één van de medespelenden zal winnen. Hij zegt dan tegen zijn favoriet: *ik hèèw 'n skoogoogeltje fóór je maakt*. Dat is een kruisje of een kringetje in het zand, dat geluk moet brengen aan hem voor wie het gemaakt is. Dit laatste wordt ook wel gedaan bij andere spelletjes waar centen of knikkers bij te pas komen (Texelse Courant, 21 Maart 1931).
- Klits**, cf. *klets*.
- Klòdder**, klodder, klomp, massa. *Se hòdde zóvveul fórréf óppe deur smeerd, dòt de klòdders 'r òf liepe*, ze hadden zoveel verf op de deur gesmeerd, dat de klodders er af liepen.
- Klóf**, hoof (van tweehoevige dieren, bijv. schaap, koe, geit).
- Klòk**, klok, slingeruurwerk.
- Klòk- en haamerspul**, o., klok- en hamerspel, schimmelspel.
- Klòkhüs**, o., klokhuis.
- Klòkke**, klokken, een keelgeluid maken bij het drinken.
- Klòkkeleuer**, klokkeluid.
- Klómpe**, 1) klomp (schoeisel); 2) kluit, vormeloze massa. *Er de klómpe fòn weete*, er niets van weten.
- Klòndizie**, klandizie.
- Klónke werrek**. *'t Is klónke werrek*,

- het is een beklonken zaak (doorge-
stoken kaart).
- Klont**, klant.
- Klont(je)**, klont(je).
- Klontere**, klonteren.
- Klonterig**, klontterig.
- Klòdd**, o., klad, kladpapier, klad-
schrift. *Hullie hòdde eerst de sòmme
in 't klòdd maakt*, zij hadden eerst
de sommen in het klad gemaakt.
- Klòdd**, dot. *Een klòdd héér*, een dot
haar.
- Klòdd**, 1) klissekruid; 2) de stekelige
knop van dat kruid. *Denk er óm,
die jonges gooie mit klòddde*, denk er
om, die jongens gooien met klissen.
3) vlek. *Een klòdd op sien skrift
gooie*, een inktvlek op zijn schrift
maken. *De klòdd is er in*, het gaat
niet meer, de zaak loopt niet meer.
De klòdd is in de blómbòdelle, de
bloembollen renderen niet meer.
- Klòdde**, morsen, smeren, kladden.
Kiek dót kiend wéér es klòdde, kijk
dat kind weer eens morsen.
- Klòddebak** of **klòddebutter**, vuil-
poets, iemand, die er van houdt te
zitten smeren.
- Klòddebuttere**, smeren, morsen.
- Klòdder**, kladder.
- Klòdderig**, licht buiig, smerig (van
het weer).
- Klòddicheid**, vuil, smerigheid. *Er
kómt klòddicheid ón de lucht*, het
ziet er naar uit, dat er regen komt.
- Klòddig**, vuil, smerig. *Hè je je wéér
klòddig maakt?*, heb je je weer
vuil gemaakt?
- Klòóster**, o., klooster.
- Klòót**, 1) kloot, testikel; 2) onaange-
name vent. *Wòt een klòót (fòn 'n
vent)!*, Wat een onaangename vent!
- Klòóve**, kloven, doen splijten.
- Klòp**, 1) klop, tik; 2) slaag; 3) neder-
laag. *Klòp krigge*, de nederlaag lijden.
- Klòppe**, kloppen.
- Klòpper**, klopper.
- Klòpping**, klopping.
- Klòs**, 1) klos; 2) klas.
- Klòsse**, klossen, op plumpe manier
lopen, klotsend lopen.
- Klòssiebreie**, een teugel of streng
maken van verscheidene soorten
gekleurd sajjet, op een klos, waarin
vier spijkertjes zijn geslagen. Cf.
punneke.
- Klòster** of **klüster**, hoeveelheid
sneeuw, die onder het lopen onder
de klompen samenpakt. 't *Klòstert*,
wordt gezegd als de sneeuw onder
het schoeisel samenpakt.
- Kloutere**, klauteren.
- Klucht**, plezier. *We hèèwwe zó'n
klucht hòd!*, we hebben zo'n plezier
gehad!
- Klus**, kluts. *De klus kwiet weeze*, de
kluts kwijt zijn.
- Klusse**, klutsen.
- Klussie**, o., 1) kleine hoeveelheid.
Een klussie wól, een kleine hoeveel-
heid wol. 2) karweitje.
- Klüster**, o., kluister. Cf. *klòster*.
- Klüstere**, kluisteren. *Hejje 't péérd òl
klüsterd?*, heb je het paard al een
kluister aangedaan?
- Klüt**, 1) kluit, klomp. *Een klüt vóllek*,
heel veel mensen. 2) kluut, recurvi-
rostra avosetta.
- Klüterig**, klontterig. *De pap wòs klü-
terig*, de pap was klontterig. 't *Wòs
'n klütje út 'r pap*, het was een grote
tegenvaller voor haar.
- Kluuf**, 1) kluif, been, waaraan nog wat
vlees zit; 2) omvangrijk werk. 't *Is
'n hééle kluuf*, het is een hele kluif.
3) de helft van een *spòn*, dat aan
een schapen- of koeiepoet is blijven
zitten.
- Kluuve**, kloof, het kloove of **kluuve**,
kluufde, het **kluufd**, kluiven.
- Kluuzenaar**, kluizenaar.
- Kluwwe**, kluwen.
- Kluwwene**, cf. *ópkluwwe*.
- Knaage**, knagen.
- Knaasie**, o., klein gaatje of heel dunne
plek in een of ander weefsel. *Gróóte
gaate sòtte er niet in je koese*, maar
wel een paar *knaasies*, grote gaten
zaten er niet in je kousen, maar wel
een paar kleintjes.
- Knabbele**, knabbelen.
- Knak**, 1) knak, krakend geluid; 2)
klap (figuurlijk), schade. *Hee het
een knak kreege deur die siekte*, door

- die ziekte heeft zijn weerstandsvermogen erg geleden.
- Knakke**, knakken.
- Knap**, 1) knap, geluid van een brekend voorwerp. *'t Lampeglds gaf een knap*, het lampegglas knapte.
- Knap**, knap, welgevormd (van lichaam, nooit van verstand).
- Knappe**, knappen, barsten.
- Knappere**, knapperen.
- Knappertjesheid**, dophei, erica tetrax.
- Knaw**, knauw, beet. *Sien gezóndheid het 'r een geduchte knaw deur kreege*, zijn gezondheid heeft er een geduchte knauw door gekregen.
- Knawwe**, 1) knauwen, knagen; 2) de gezondheid schaden, afmatten. *Je moet niet zóó lang méér achter mekaar lóópe, dót knawt je*, je moet niet meer zulke lange wandelingen maken, dat schaadt je gezondheid.
- Knecht**, 1) knecht, arbeider; 2) jongen. *Hee gaat óltóós mit me mee, hók mien knecht?*, hij gaat altijd met me mee, nietwaar jongen? Verkleinwoord: *knechie*.
- Kneede**, kneden.
- Kneep**, kneep.
- Kneelie**, Cornelia.
- Kneelis**, naam van een man of jongen (Cornelis).
- Kneelisie**, Tesselse meisjesnaam, vrouwelijk van *Kneelis*.
- Knéért**, gierigaard.
- Knéérte**, gierig zijn.
- Knéérterig**, gierig.
- Kneetere**, met vuile schoenen of klompen binnen komen. *Kiek me zó'n kiend nou dóm tòch erres in de gang kneeterd hèdeuwe!*, kijk nu dan toch eens met wat voor een vuile schoenen dat kind in de gang heeft gelopen! *'t Kneetert zóó in*, je krijgt er zulke vuile voetstappen van in huis.
- Knel**, knel. *In de knel sitte*, in de knel zitten.
- Kneppel**, 1) knuppel; 2) hout van een gareel (een gareel heeft twee *kneppels*); 3) brosse, zeer harde koek.
- Kneppelbuurt**, naam van een straat aan Oosterend, nu Schoolstraat.
- Kneppelle**, knuppelen, met een knuppel doodslaan.
- Kneppelfeugel**, vogel, die om een of andere reden niet goed meer kan vliegen en dus gemakkelijk doodgeknuppeld kan worden. *Kneppelfeugel weeze*, vleugellam zijn, half ziek zijn, totaal verkleumd zijn.
- Knetteltjes**. *Knetteltjes draaie*, joken, liegen, fantaseren.
- Knettere**, 1) zeuren; 2) knetteren.
- Kneu** of **kneutje**, o., kneu, carduelis cannabina cannabina.
- Kneut**. *'t Pòst me ós een kneut*, het past me precies.
- Kneuterig**, knus, gezellig. *Kneuterig bee mekaar sitte*, knus bij elkaar zitten (Dekker: Neeltjes Nól).
- Kneuze**, kneuzen.
- Knie**, knie. *Op s'n knieë gaan lègge*, knielen.
- Knien** (niet onzijdig), konijn. De roepnaam is *trui*.
- Knieneblòd**, o., blad van de paardenbloem.
- Kniepe**, **kneep**, **het kneepe**, knijpen.
- Knieper**, knijper. *Ós de knieper óppe stéért kómt*, als het puntje bij het paaltje komt. *'r Iin de knieper óppe stéért sette*, iemand de les lezen.
- Kniepkoekie**, o., soort wafel(?) (Dekker).
- Kniirt**, gierigaard.
- Kniize**, kniezen.
- Kniizer**, kniezer.
- Knik**, 1) knik, gedeeltelijke breuk; 2) knik (met het hoofd).
- Knikke**, 1) knikken (met het hoofd); 2) doorzakken. *Mit knikkende knieë*, met knikkende knieën.
- Knikkebók**, kniptor, springkever.
- Knikker**, 1) knikker (speelgoed); 2) hoofd (spottend).
- Knikkere**, met knikkers spelen. *Er iin er út knikkere*, iemand er uit werken, iemand de voet lichten.
- Knip**, 1) licht klappend geluid. *Die jónge is gien knip fóór sien neus waard*, die jongen is niets waard; 2) kuil (in de weg). *Ik nam liever deuze weg, de aare sit vól knippe*, ik nam liever deze weg, de andere zit vol kuilen.

- Knipkooi**, kooi, waarmee men vogels vangt.
- Knipóóge**, knipogen.
- Knipóógie**, o., knipoogje.
- Knippe**, 1) knippen, met de schaar afsnijden; 2) vangen, vatten. *Se hèèwwe de diif knipt*, ze hebben de dief gevat.
- Knipperdólletje**, o., kleinigheid, prul.
- Knippere**, knippen (snel openen en weer sluiten van de ogen).
- Knippie**, o., geldbeursje, met metalen randstuk en knip.
- Knippig**, vol kuilen (van een weg).
- Knipse**, behandeling, die men mosselen doet ondergaan, alvorens ze te koken. Men drukt dan de schelpen een weinig van elkaar. De bedoeling is te zien of de mossel nog gaaf is. Is hij dit niet, dan barsten door het *knipse* de schelpen van elkaar.
- Knóbbel**, knobbel, bolvormige uitwas.
- Knóbbelig**, knobbelig.
- Knoei**, 1) knauw, knak. *'t Stórrewe fón sien broer het 'm een lilleke knoei geeve*, het overlijden van zijn broer heeft hem erg aangegrepen. 2) kreuk, vouw. *Jów broek het aardig in de knoei seele*, jouw broek is flink gekreukt.
- Knoeiboël**, knoeiboel, prulwerk.
- Knoeie**, 1) knoeien, slordig werken; 2) knoeien, bedriegelijk te werk gaan; 3) stompen, mishandelen. *Die jónge moet s'n broertjes* (korte oel) *ók òllòn knoeie*, die jongen moet zijn broertjes ook altijd pijn doen. 4) knakken. *Dòt sweere werk het 'm knoeid*, dat zware werk heeft hem geknakt (hij zal nooit weer geheel de oude worden). 5) het reflexieve *je knoeie* betekent „zijn gezondheid voor goed schaden”. *Hee het 'm knoeid mit dòt voetbòlle*, dat voetballen heeft zijn gezondheid blijvend geschaad.
- Knoeier**, 1) knoeier; 2) iemand, die er van houdt een ander pijn te doen. Cf. *knoeie* 3.
- Knoërt**, harde trap, kogel (bij het voetballen). *Vooruit, Jón, geef 'm een knoërt!*, vooruit, Jan, een kogel!
- Knoest**, groot mens, dier of ding. *Wòt een knoest!*, wat een kokkerd! Cf. *knurreft*.
- Knoest**, knoest, harde plek in het hout.
- Knoest(er)ig**, vol knoesten.
- Knoet**, knoet.
- Knoeter** of **knoeteraar**, onhandig persoon.
- Knoetere**, prutsen. *Ik sów d'r maar niet langer òn sitte knoetere*, ik zou er maar niet langer aan zitten prutsen.
- Knoeterig**, onhandig.
- Knóffel**. *S'n mónd raakt in de knóffel*, hij raakt in de war met spreken.
- Knóffele**, onhandig doen.
- Knóffelig**, 1) verstijfd van kou (van handen). *Mien hònde benne net zóó knóffelig*, mijn handen zijn helemaal verstijfd van de kou. 2) onhandig. *Hee ken ók zóó knóffelig doên*, hij kan ook zo onhandig doen.
- Knòkke**, knokken, vechten.
- Knòkkel**, knokkel, vingerbeentje. *Knòkkeltje òn doên*, bij het knikkeren de hand, op oneerlijke wijze, al direct te ver naar voren plaatsen.
- Knòkkele**. *Eende knòkkele*, eenden de nek omdraaien.
- Knóók**, knook, bot, been. *Hee het 't in s'n knóóke*, hij heeft last van pijn in zijn gewrichten.
- Knòòl**, groot gat. *Kiek erres moeder, wòt 'n knòòl in mien koes!*, kijk eens, moeder, wat een groot gat in mijn kous!
- Knòòl**, 1) knol (plantaardig); 2) knol, paard.
- Knóóp**, knoop.
- Knóópe**, knopen.
- Knóópsgòt**, o., knoopsgat. *S'n lip hangt óp 't dórde knóópsgòt*, wordt gezegd van iemand, die een erg verdrietig of boos gezicht trekt.
- Knòp**, knop.
- Knòr**, knar, oud man. *'t Is òl een ouwe knòr*, het is al een oude baas.
- Knòrre**, bijten, kluiven. *Geef die hónd een biin, dòn hettie wòt óm óp te knòrre*, geef die hond een been, dan heeft hij wat om op te kluiven.
- Knór**, knor, geluid van een varken.

- Knórre**, knorren.
Knórrepòt, knorrepot.
Knórrig, knorrig.
Knòrse, knarsen.
Knòrsetònde, knarsetanden.
Knòt, 1) knot, kluwen. *Een knòt sejet*, een knot sajete. 2) knot, bosje. *Een knòt heer*, een knot haar.
Knòtte, knotten, kortwieken.
Knòtwilleg, knotwilg.
Knuffele, knuffelen.
Knul, knul, lummel.
Knuppel of **kneppel**, knuppel.
Knuppele of **kneppele**, knuppelen, met een knuppel doodslaan.
Knurreft, groot mens, beest of ding, onbeschaafd mens. *Wòt een knurreft!* wat een kokkerd!, wat een ongelikte beer! Cf. *knoest*.
Knus, knus.
Knusselaar, knutselaar.
Knussele, knutselen.
Knüst, knuist, vuist.
Koê, koe, meervoud: *koëie*. *In dõt hùshouwe wachte ze óp mekaar òs de iine koê óp de aare*, in dat gezin wachten ze niet op elkaar.
Koeieblóm, naam voor twee orchideeënsoorten, nl. *Orchis morio* en *Orchis maculata*.
Koelappe, koelappen, runderlappen.
Koemellek, koemelk.
Koememis, koemest.
Koestòl, koestal.
Koievlees, o., koevlees.
Koijenéere, treiteren, het leven zuur maken.
Koek, koek. *Dikke koek*, broeder.
Koekboom. Om de jonge kinderen de bittere pil van het gedwongen naar school gaan een weinig te vergulden, planten de ouders een *koekboom* in de tuin. Het is gewoonlijk een tak van een andere boom, die in de grond wordt gestoken. Als het kind nu uit school thuis komt, zorgen de ouders, dat er versnaperingen e.d. aan de boom hangen. Oorspronkelijk was dit een „Tesselse blaauwe koek”, vandaar de naam *koekboom*.
Koekeloëre, koekeloeren.
Koekhakke, koekhakken, een kermisvermaak, waarbij getracht moet worden een lang, dun stuk koek met een zo klein mogelijk aantal bijlslagen door te hakken. De verliezer moet de koek betalen.
Koekslaan, spel, waarbij men aarneemt zijn tegenpartij een aantal *blaauwe koëke* in een, van te voren vastgesteld, aantal slagen uit de hand te slaan (vgl. Dekker: Het huisgezin van Jan de With, pag. 60).
Koeküt of **koekoek**, 1) koekoek, *cuculus canorus canorus*. 2) sul, lummel. *Dõt raadt je de koeküt*, dat wil ik waarachtig wel geloven.
Koël, koel.
Koële, o., koelheid, onhartelijkheid. *Ik hou niet fòn dõt koële*, ik houd niet van die onhartelijkheid.
Koëlt, koelte. *Onder de boome sit je lekker in de koëlt*, onder de bomen zit je lekker in de koelte.
Koen of **Koên**, Koen, naam van een man of jongen.
Koepel, koepel.
Koëre, koeren, kirren.
Koerrie, 1) platte wagen. 2) houten bak op houten rollen (speelgoed voor kinderen).
Koërs, koers.
Koërse, koersen, stevenen. *Déérnet sach ik 'm óp Wullem òfkoërse*, ik zag hem daar zojuist op Willem afstevenen.
Koes, 1) kous. *S'n koes hange*, lett. zijn kous hangen. Volgens het oorspronkelijk gebruik zetten de Tesselse kinderen voor Sinterklaas niet hun schoen, maar hangen hun kous aan de sleutel van de kachelpijp. 2) koets. *De gouwe koes*, de gouden koets. 3) bedstede in een koestal (Frans: *couche*).
Koesebònd, kouseband. *Engelònd moet de leste tiid héél wòt ónder s'n koesebònd biende*, Engeland moet zich de laatste tijd heel wat laten welgevallen. *'r Iin de koesebònde ópbiende*, iemand overtreffen, verslaan.
Koeskoese, verschillende ingrediënten doorenmengen.
Koessiir, koetsier.

- Koest!**, stil! ga liggen! (tot een hond).
Je koest houe, zich doodstil houden.
- Koêt**, meerkoet, *fulica atra atra*.
- Koetebuurt**, vroeger de naam van een straat te Oosterend, tegenwoordig Hoekstraat.
- Koeter**, bed. *In de koeter lègge*, te bed liggen. *We gaane koertje-koet*, we gaan onder de wol.
- Koevoet**, koevoet.
- Kóf**, kofschip.
- Kóffer**, koffer.
- Kóffie**, koffie.
- Kóffieprut**, koffiedik.
- Kóffieleut**, 1) slappe koffie. 2) iemand, die veel koffie drinkt.
- Kóffielurrek**, koffieleut.
- Kóffieprut**, koffiedik.
- Kóggele**, draven.
- Kóggeltje**, o., drafje. *We liepe óp een kóggeltje na hús*, we liepen op een drafje naar huis.
- Kòk**, kok.
- Kòk en kriewel**, schippersjongen.
Cf. dordemòntje.
- Kòkke**, (niet vaak gebruikt), koken.
We zelle strakkies nach effe kòkke moete, we zullen straks nog even moeten koken.
- Kòkker(d)**, kokker(d), iets, dat groot is in zijn soort.
- Kòkmééuw**, zilvermeeuw, *larus argentatus argentatus* (vgl. *gróóte mééuw*). *Een keel ós 'n kòkmééuw hèèwwe*, wordt gezegd van iemand, die zijn voedsel naar binnen schrokt zonder het behoorlijk te kauwen. *Kleine kòkmééuw*, stormmeeuw, *larus canus canus* (vgl. *kleine mééuw*).
- Kòlder**, 1) kolder, een paardenziekte. *Dòt 'peerd het de kòlder in de kòp*, dat paard heeft de kolder in de kop.
2) dwaasheid, krankzinnigheid.
- Kóliek**, koliek, onderbuikskramp.
- Kòlkoen**, kalkoen.
- Kòllebòs**, kalebas.
- Kòllef**, o., kalf (meervoud: *kòllever*).
Wie 't glooft, het een kòllef in sien hòpfd, wie het gelooft, is een grote ezel.
- Kòllef**, kolf van een geweer (meervoud: *kòlleve*).
- Kòllefkoê**, drachtige koe.
- Kòllek**, 1) kalk. 2) voor het vee uitgegraven watervergaarplaats, mid-den in het land.
- Kòlleke**, 1) met kalk besmeren. 2) slordig schrijven, smeren.
- Kòllekedòtter**, pas uit het ei gekomen jonge vogel. *Kòllekedòtters mit pòddehéér*, nog met dons bedekte, pas uit het ei gekomen jonge vogels.
- Kòllekei**, o., ei van kalk, dat in het nest wordt gelegd, teneinde de kip niet te laten merken, dat de werkelijke eieren geraapt worden. *Cf. lèggei en nestei*.
- Kòllekewuwwe**, schrokkelig. Het woord is afkomstig van Mevr. M. A. Huisman-Hoogerheide.
- Kòllem**, kalm.
- Kòllempies (òn)**, kalmpjes (aan).
- Kòllemte**, kalmte.
- Kòllesaal**, kolossaal.
- Kòlleve**, 1) een kalf werpen. 2) inzakken, afbrokkelen.
- Kòlleverstòól**, kalverstal.
- Kòllezéere**, bekeuren. Frans: *ca-lenger*.
- Kòlméere**, kalmeren.
- Kóm**, kom. Verkleinwoord: *kómpie*.
- Kómbuis**, kombuis.
- Kómfóór**, o., komfoor.
- Kómkómmer**, komkommer.
- Kómma**, komma.
- Kómme, kwam, is kómme**, komen.
Ik wów wel erres weete, wéérom jullie niet éérder kómme benne, ik wou wel eens weten waarom jullie niet eerder zijn gekomen.
- Kómmedéere**, kommanderen, bevelen.
- Kómmendeweg**. *Hee is óp kómmendeweg*, hij is op weg hierheen.
- Kómóf**, 1) afkomst, geboorte. *Se benne fòn goeie kómóf*, ze zijn van goede familie. 2) afkomen. *D'r is gien kómóf ón*, het is niet mogelijk van hem (er van) af te komen.
- Kómpejie**, compagnie.
- Kómpelement**, o., compliment. *De kómpelemente fòn moeder en óf se fònmiddag effe kómme ken*, de complimenten van moeder en of ze vanmiddag even kan komen. *Een*

- kómpementje krigge*, een pluimpje krijgen.
- Kómpleet**, voltallig, volledig. *Benne ze kómpleet?*, zijn ze volledig? *We waare 't kómpleet fergeete*, wij waren het volkomen vergeten.
- Kómplót**, o., komplot.
- Kómpòs**, o., kompas.
- Kómpòssie**, medelijden. (Dekker: 't Skapseljoen).
- Kómst**, komst, het komen. *Oppe kómst weeze*, op komst zijn.
- Kòn**, 1) kan. 2) liter. *Neem maar een kòn peeteroolie*, koop maar een liter petroleum.
- Kòndelaar** of **kangelaar**, kandelaar.
- Kònjer**, kanjer, kokkerd. *Hejje ooit welleres zó'n kònjer fòn een knien sién?*, heb je ooit wel eens zo'n geweldig groot konijn gezien?
- Kónkele**, konkelen.
- Kónkelefoêze**, konkelen, kletsen.
- Kónkerènsie** (nasalering), concurrentie.
- Kónkerent**, concurrent.
- Kònnebuis**, afwateringsbuis.
- Kònnepee**, canapé.
- Kònnewòsser**, zwanenbloem.
- Kònniebaal**, kannibaal.
- Kònt**, 1) kant, zijde, berm, etc. 2) kant (de stof). *De kouwe kònt*, de aangetrouwde familie. *Je moet reekene*, 't kómt fòn de kouwe kònt, je moet niet vergeten, dat mijn aangetrouwde familie er de hand in heeft.
- Kònt** of **kònt-òf**, 1) mooi aangekleed. *Wòt wòs se kònt!*, wat was ze netjes aangekleed! 2) knap, flink. *Een kònt meike*, een knap meisje, een flink meisje. *Zóó kònt òs püs*, keurig netjes aangekleed.
- Kònt**, zitvlak. *Er iin 'n kòntje geeve*, iemand, die ergens tegen op wil klimmen, daarbij helpen, terwijl men zijn zitvlak steunt en hem zo omhoogduwt. *Geef me eeve 'n kòntje!*, duw me even omhoog! *Er s'n kònt òn òffege*, zich er niets van aantrekken, ergens maling aan hebben. *Dòch je sóms, dòt se d'r d'r wòt fòn òntrók?* — *Se feegt 'r 'r kònt òn òf*, dacht je soms, dat ze zich er wat van aantrok? — ze heeft er maling aan.
- Kònte**, van kant. *Een kònte kraag*, een kanten kraag.
- Kòntele**, kantelen, omvallen.
- Kòntler** of **kòntlucht**, zwarte, zich scherp aftekenende wolkenbank.
- Kòntler**, R.K. geestelijke, pastoor, kappelaan. *Déér gaat 'n kòntler*, daar gaat een pastoor (kappelaan).
- Kòntliewerik** of **piipertje**, o., graspieper, anthus pratensis.
- Kòntlikke**, vleien.
- Kòntlikker**, gatlikker, vleier.
- Kòntlikkerie**, gatlikkerij, vleierij.
- Kòntòf**, cf. *kònt*.
- Kòntónrechter**, kantonrechter.
- Kòntóór**, o., kantoor.
- Kòntóorskriiver**, klerk (Dekker).
- Kòntraarie**. 't *Is recht kòntraarie*, het is net andersom. *Hee is recht kòntraarie*, hij is juist het tegenovergestelde.
- Kòntrakt**, o., contract.
- Kòntree**, streek, buurt. *Se weunt in die kòntreeje*, ze woont daar in de buurt.
- Koo** of **Koobes** of **Koos**, jongensnaam, verkorting van Jacobus.
- Kóóg**, ingedijkt land; veel voorkomende naam van landerijen, bijv. *Hüskóóg*, *Güskóóg*, etc.
- De Koog**, dorp op Tessel. *Sien broer weunt òn De Kóóg*, zijn broer woont te De Koog.
- Koogel**, kogel. Dekker geeft *koegel*. *Òs 'n koegel út 't stik*, vliegensvlug (Dekker: In de Ruyter's kamer).
- Koogeltjesbiir**, o., kogelbier.
- Koogelvlessie**, o., kogelflesje.
- Kóóger**, 1) bewoner van De Koog. 2) bijbehorend adjectief.
- Kooi**, kooi.
- Kooie**. *Eende kooie*, eenden vangen in een eendekooi.
- Kooiker**, kooiker.
- Kook**, kook, het koken. *Wòt raakte (n) ie fòn de kook!*, wat raakte hij in de war!
- Kóóke**, een sterke neiging hebben tot braken, kotsen. *Je sów er fòn kóóke*, je zou er van kotsen. *Dòt vette eete*, ik kóók er teuge, dat vette eten, ik walg er van.
- Kooke**, koken. *Ik ben kookend òs ik 't*

weet, ik kan er absoluut niet opkomen.

Kooker, koker.

Kookesneut, kokosnoot.

Kòòl, 1) zonderlinge (oude) vrouw, heks. 2) vgl. *kòòltje*.

Kóól, 1) kool, kruisbloemig plantengeslacht. 2) kolen, in woorden als: *stienkóól* e.d.

Koole, steenkool.

Koolenel, kolonel.

Kòòlle, toveren. *Pòs óp, hee ken kòòlle*, pas op, hij kan toveren.

Kóólméés, koolmees, parus major major.

Koomelskip, kleinigheid. 't *Is maar 'n koomelskip dòt 't hòst*, het kost maar een kleinigheid.

Kooning, koning (in eigennamen zegt men vaak *keuning*: Piet Keuning).

Kooninghin, cf. *keuningin*.

Kooningginnemoeder, koningin-moeder.

Kòòns (nasalering), kans.

Kòònsel (nasalering), kansel.

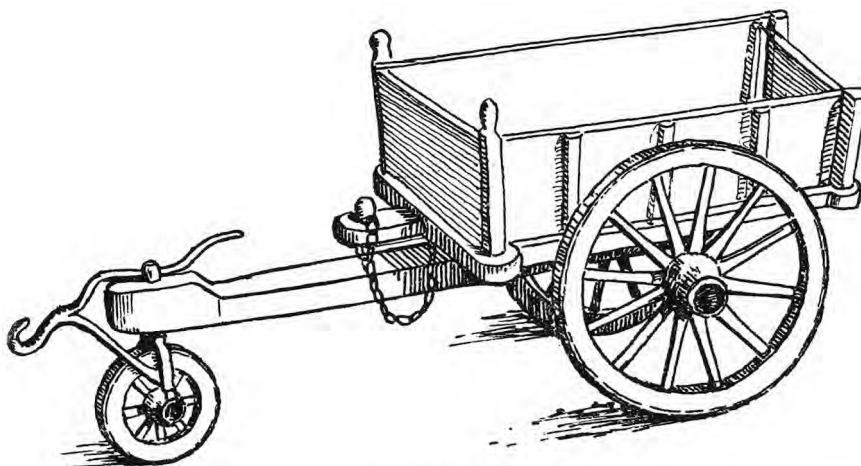
Kóóp, koop, het kopen.

Kóópe, **kócht**, **het kócht**, kopen.

Kóóper, koper, iemand die koopt.

Kooper, o., koper (het metaal).

Kooperdrééd, o., koperdraad.

Driewielde hòdr

Kooltéér, koolteer.

Kòòltje, o., witte vlek aan het voorhoofd van een paard.

Kooltje vuur, kooltje vuur, Adonis aestivalis.

Kóólwòrremes, gerecht bestaande uit kool, uien, spek, kruiden en melk, koolwarmsel. Een bekend raadseltje, dat men op Tessel de kinderen opgeeft luidt:

Kóólwòrremes koud,

Drie daage oud,

Spel dòt er's mit drie letters.

Koomele, op de rug dragen van de wal naar het schip, of andersom.

De skipper koomelde me (de Boer).

Kóópie, o., koopje. *Dòt wòs naggeres 'n kóópie!*, dat was nog eens een koopje!

Kóópsiek, koopziek, zeer koopgraag.

Kóópster, koopster.

Kòòr, kar. *Driewielde hòdr*, kar met drie wielen, van voren één klein, van achteren twee grote (zie tekening), die veel gebruikt wordt door de boeren voor het vervoeren van lasten (grond, mest e.d.). Men kan de bak van de kar achterover laten kiepen, waarbij een ketting voorkomt, dat de bak te ver doorslaat.

Kóór, o., koor.

Kóórd, o., koord.

Kóóre, o., koren, graan.

Kóórs, koorts. *Dòrdedaagse kóórs*, derdedaagse koorts.

Kóót, koot, hielbeen. *Oover kóót gaan*, zijn enkel verzwikken (van een paard).

Koote, een behendigheids spel. Om te kunnen *koote* zijn benodigd een hele baksteen en zoveel halve bakstenen als er zich deelnemers voor het spel aanmelden. De hele baksteen wordt op één der twee kleinste vlakken gezet, zó dat één der grootste vlakken gekeerd staat naar het punt vanwaar de spelers straks hun halve bakstenen naar de hele, de *koot*, zullen werpen. Op het naar boven gekeerde, kleinste, der vlakken, legt elk der deelnemers een paar geldstukjes, meestal centen. Daarna wordt op een afstand van 5 tot 10 m (afwisselend meestal naar de leeftijd en daarmee de behendigheid der spelers) een streep op de grond getrokken, waarachter vandaan moet worden geworpen. Van dit punt nu werpt elk der spelers in een volgorde, die door loting is aangegeven (meestal door trekken van het z.g. langste rietje). Deze volgorde blijft tot aan het einde van het spel gehandhaafd.

Het doel van het werpen is de *koot* te treffen en wel zodanig, dat de geldstukjes er van afvallen. Mist men, dan blijft de steen van de werper liggen op het punt waar hij is neergekomen. Wordt de *koot* geraakt, dan gaat men na welke geldstukjes dicht bij de geworpen steen liggen dan bij de *koot*. Deze geldstukjes worden eigendom van de werper. Ligt een der geldstukjes het dichtst bij één der eerder geworpen stenen, dan krijgt de eigenaar van die steen het bedoelde geldstukje.

De meest productieve manier van werpen is die, waarbij de *koot* zo dicht mogelijk bij de grond wordt geraakt. Gewoonlijk schuift dan de *koot* van onderen achteruit en glijden de geldstukjes naar voren er van af en worden z.g. „gedekt” door de geworpen steen, die in zijn vaart

door de *koot* was gestuit. Begrijpelijkerwijs nemen de moeilijkheden toe, naarmate meerdere, voor de *koot* liggende stenen, het vrije werpen er op belemmeren. Na elke val wordt de *koot* weer op dezelfde plaats opgesteld en worden de centen er weer opgelegd die de *koot* nog heeft weten te „dekken”, d.w.z. die er het dichtst bij zijn terecht gekomen. Zijn de laatste geldstukjes door de werpers veroverd, dan worden er nieuwe op de *koot* gelegd. De eerste werper, die de gemakkelijkste taak heeft en de kans op alle geldstukken, is hij, die aan de beurt van werpen was in het voorafgaande spel.

Koote wordt tegenwoordig niet meer gespeeld. Omstreeks het midden van de vorige eeuw schijnt het zeer in de mode te zijn geweest.

Kòp, 1) kop, hoofd. *We hòdde óppe kòp óf tiin gólde*, we hadden priesies tien gulden. *Een kòp hèuwe*, koppig zijn. 2) liter. *Een kòp mais*, een liter mais.

Kòppe, koppen (de voetbal met het hoofd verder dirigeren).

Kòppel, o., 1) koppel, paar. 2) menigte, troep. *Een kòppel kùkels*, een koppel kuikens. *Een kòppel skéépe*, een aantal schapen, dat zich bijv. op één weiland bevindt.

Kòppelaar, koppelaar.

Kòppelaarster, koppelaarster.

Kòppele, koppelen.

Kòppie, o., koffiedrinken om $\pm$ 11 uur 's morgens en $\pm$ 6 uur 's avonds. *Een kòppie doên*, koffiedrinken. *Om een kòppie gaan*, gaan koffiedrinken.

Kòppie-dük of **kòppie-ónder**, kopje-onder, met het hoofd onder water.

Kòppiesgelag, o., 1) stuk koek bij de koffie. 2) hoeveelheid voedsel, die iemand wordt meegegeven, als hij 's morgens niet komt koffiedrinken.

Kòppiestik, o., boterham voor het koffiedrinken.

Kòppig, koppig, stijfhoofdig.

Kòpstik, o., stijfkop.

Kòrdinaal, kardinaal. *Lóópe te kòrdi-*

- naale, min of meer doelloos rondslenteren.
- Körnuit**, kornuit, kameraad.
- Körpet**, o., karpet.
- Körre**, hard rijden (vooral op een fiets). *Hee kòrde er langs*, hij floot langs de weg.
- Körreép** of **körrep**, koolraap.
- Körref**, korf.
- Körrefbòól**, o., korfbal.
- Körrekiet**, kleine karekiet, acrocephalus scirpaceus scirpaceus. *Gróóte kòrrekiet*, grote karekiet, acrocephalus arundinaceus arundinaceus.
- Körrel**, korrel.
- Körrele**, tot korrels worden, fig. schiften. *De mellek is kòrreld*, de melk is geschift.
- Körrelig**, geschift, korrelig.
- Körremellek**, karnemelk.
- Körremelleksüp**, dunne karnemelk-sepap (de Boer).
- Körreanaade** of **körreanaad**, 1) karbonade. 2) karwei. *'t Wòs een héél kòrreanaad*, het was een heel karwei.
- Körren**, karn.
- Körrene**, 1) karnen.
- Körrep**, cf. *kòrreép*.
- Körrepéerd**, o., karrepaard.
- Körreper**, karper.
- Körreperaal**, korporaal.
- Körreps**, o., corps.
- Körreve**, kerven.
- Körrewei**, o., karwei. *Dòt kòrrewei krig je in gien drie weeke òf*, met dat werk kom je in geen drie weken klaar.
- Körrewòs** (accent op de laatste lettergreep), 1) karwats. 2) zwanenbloem, butomus umbellatus.
- Kòrs**, cf. *kers*.
- Kòrsdag** (met accent op *dag*), Kerstdag.
- Kórset**, o., korset.
- Kórst**, korst.
- Kórsie**, o., korstje, soort gebak.
- Kórstiid**, Kerstmis. *Mit Kórstiid kómt ie tús*, met Kerstmis komt hij thuis.
- Kórt**, **kórter**, **kórst**, kort. *Kórt en goéd*, kortom. *Jezellef te kórt doén*, zelfmoord plegen. *Se het 'rzellef te kórt deen*, ze heeft zelfmoord gepleegd. *In 't kórt*, kort geleden. *D'r waave d'r drie te kórt*, er waren er drie te weinig.
- Kórtaademig**, kortademig.
- Kórte**, korten.
- Kórte**, o., kortheid. *Bee ons houwe se niet fòn dòt kórte*, bij ons houdt men er niet van, dat iemand zo klein is, of: bij ons houdt men er niet van, dat iets in zo beknopte vorm wordt weergegeven.
- Kórting**, korting.
- Kórtje**, o., tweewielig rijtuig voor personen. De Tesselaar gebruikt hiervoor altijd het verkleinwoord. *Kórtjes veeje*, ringsteken (met paard en kar).
- Kórtòf**, kortaf.
- Kórtón**, o., karton.
- Kórtónne**, van karton. *Een kórtónne dóós*, een kartonnen doos.
- Kórtwieke**, kortwieken.
- Kórzelijkheid**, opvliendheid, slecht humeur.
- Kórzelig**, lichtgeraakt, in een slecht humeur, bits. *Praat maar niet te veul teuge 'm fònéévend*, *hee is zóó kórzelig*, praat maar niet te veel met hem vanavond, hij is zo kort aangebonden.
- Kòs**, 1) kast. 2) kas. *In de kòs sitte*, in de gevangenis zitten.
- Kòs**, steen, waarop de knikkers worden geplaatst bij het *kòsse* (knikker-spel).
- Kòs**. *'n Kéérel òs Kòs*, iemand, die klein van stuk is. *Hee is 'n kéérel òs Kòs*, en *Kòs wòs een kéérel òs 'n ónderdeur*, wordt spottend gezegd van iemand, die klein van stuk is.
- Kòsbaar**, kostbaar.
- Kòsbaas**, kostbaas.
- Kòsdórrep** of **Kòsdórrep**, de Cocks-dorp, dorp op Tessel.
- Kòsdórreper** of **Kòsdórreper**, 1) bewoner van de Cocks-dorp. 2) bijbehorend adjectief. *Òn Kòsdórrep*, te de Cocks-dorp.
- Kòsganger**, kostganger.
- Kòsgeld**, o., 1) kasgeld. 2) kostgeld.
- Kòsjeweel** of **kòssüweel** of **kòsseweel**, 1) toevallig. 2) merkwaardig. *'t Is kòsjeweel*, het is verbazend, merkwaardig.

Kòsjuffrouw, hospita.

Kòsse, een knickerspel, waarbij de knickers op een steen (*kos*) werden geplaatst, en er af moesten worden gegooid. In plaats van knickers namen ook wel centen, die zo op de rand van de steen werden gelegd, dat ze er even buiten uit staken (verouderd).

Kòsseweel, cf. *kòsjeweel*.

Kòssieskéérel of **kissieskéérel**, marskramer.

Kòssiir, kassier.

Kòsskool, kostschool.

Kòsstoel, kinderstoel.

Kòssüweel, cf. *kòsjeweel*.

Kòst, 1) kost, voedsel. Fig.: *Wòt een flawwe kòst*, wat een onbetekenend gepraat. 2) zeer onsmakelijk eten. *Ik fiend leever een kòst*, ik vind lever afschuwelijk.

Kòste, kosten.

Kòstelein, herbergier.

Kòstelóós, kosteloos.

Kòster, koster.

Kòsteres, vrouw van de koster.

Kòsthüs, o., kosthuis.

Kòstwinner, kostwinner.

Kòt, 1) kat. De roepnaam is *püs*. 2) halsbontje.

Kòt achter kòt, één voor één vlug achter elkaar. *Kòt achter kòt sprónge de jóngees oover 't hek*, een voor een sprongen de jongens vlug achter elkaar over het hek. — Was het bij het touwtje springen *iin tel kòt*, dan mocht men maar een tel in de bocht blijven en moest de volgende onmiddellijk er na inkomen. Bij *twie tel kòt* moest men twee tel in de bocht blijven, bij *drie tel kòt* drie tel, enz. *Kòt en müs*, kat en muis, een jongensspel (Dekker: In de Ruyter's kamer).

Kòt, rij knickers, *haan*. *Òs je de piesnór raakt, krijg je de hééle kòt*, als je de *piesnór* raakt, krijg je de hele rij knickers (vgl. *piesnórre*).

Kòtbòrd, o., slaghout, dat gebruikt wordt bij het *kòtte*. Het is van hout, heeft een steel en aan het eind een vlak, waarmee de bal moet worden geraakt.

Kòtje, o., 1) kleine kat. 2) bloeiwijze van bomen.

Kòtkneppeler, lett. katknuppelen, een oud, wreed vermaak, waarbij een kat uit een ton werd geknuppeld.

Kòtse, kotsen, braken.

Kòtte, 1) de bons geven, wegsturen, uitstoten. *Se hèèwwe 'm kòt*, ze hebben hem de bons gegeven.

2) jongensspel, waaraan twee of meer jongens kunnen meedoen. Benodigheden zijn een bal en een *kòtbòrd*. In de grond wordt een kuil gemaakt. De *slaaner* stelt zich bij de kuil op. Met het *kòtbòrd* slaat hij de bal naar de andere jongens. Deze moeten hem zien te vangen. Gebeurt dit, vóór dat de bal de grond heeft aangeraakt, dan is de *slaaner* af. Vangt de jongen, in wiens richting de bal is geslagen, deze niet, dan mag hij driemaal gooien teneinde de bal in het kuiltje te krijgen. Met zijn *kòtbòrd* mag de *slaaner* de bal tegenhouden. Wie het lukt de bal in het kuiltje te krijgen, moet daarna slaan. Lukt het echter niet, dan gaat de *slaaner* z.g. *puntere*. Dit gebeurt om punten te verzamelen. Men laat de bal minstens driemaal op het *bòrd* op en neer springen en slaat hem dan weg. Vangen ze hem, dan wordt hij terug gegooid. Komt de bal in dat geval achter het kuiltje, dan is er geen punt gemaakt. Vangt men hem niet, dan mag de *slaaner* nog eens slaan en zo tot driemaal toe. De bal kan zo een heel stuk weg komen te liggen. De *punteraar* krijgt zoveel punten als de bal voeten van het kuiltje ligt. Maar hij moet het aantal schatten. Schat hij bijv. 300 voet, dan kunnen de anderen dit accepteren of niet. Doen ze het niet, dan wordt er nagemeten. Blijkt het, dat de *slaaner* een te groot aantal voeten heeft geschat, dan krijgt hij geen punt, maar is niet af. *Kòtte óm 'n tòrsie*, jongensspel, vermoedelijk een variatie op *kòtte* (Dekker: In de Ruyter's kamer). **Kòtte** is verouderd.

Kòttebei, aardappelbes.

- Köttedóóre**, gedoornd stalkruid, ononis spinosa.
- Köttekezaasie**, catechisatie.
- Köttekwaad**, o., kattedkwaad.
- Köttemunnik**, nachtvlinder.
- Köttepies**, 1) kattedpis. 2) gekheid, nonsens. *Dòt is gien köttepies*, dat is geen gekheid.
- Köttepul**, kattedpult.
- Köttetong**, 1) tong van een kat. 2) langwerpig, dun, bros koekje.
- Köttig**, kattig, snibbig.
- Kötül** of **kerrekül**, kerkuil, tyto alba guttata (met *kötül* duidt men ook de velduil wel aan). *D'r benne mèense en kòtüle*, maar *kòtüle 't méést*, wordt gezegd om aan te duiden, dat vele mensen eigenaardigheden hebben en dat dit een normaal verschijnsel is.
- Koud**, koude.
- Koud**, **kouwer**, **koust**, koud.
- Koudbloêd**, koudbloed, trekpaard.
- Koudbloêdig**, koudbloedig.
- Koudkleumer**, koukleum.
- Kous**, kous, weefsel in de vorm van een kous, gebruikt in petroleumlampen voor het opstijgen van de petroleum.
- Kousie**, o., kousje, overtrek van een gaspit voor gasgloeilicht.
- Kouwe**, o., 1) koudheid, het koud zijn. 2) onverschilligheid, gebrek aan hartelijkheid. *Ik ken je niet sègge hoe'n hekel ik hèew òn dòt kouwe*, ik kan je niet zeggen welk een hekel ik heb aan dat gebrek aan hartelijkheid.
- Kouwe**, koud worden. *'t Stónd fóór mee te kouwe*, het lag op mij te wachten (werk).
- Kouwelek**, 1) kouwelijk. 2) koud. *Kouweleke daage*, koude dagen.
- Kraab**, 1) krab, schram. 2) krab (schaaldier). Cf. *krab*. *Hee wòs zóó misselek òs 'n kraab*, hij was heel erg misselijk.
- Kraabel**. *'t Is 'r kraabel en biit*, hij kan er net zijn brood verdienen, het is er schraalhans keukenmeester.
- Kraag**, kraag.
- Kraag**, o., cf. *krag*.
- Kraagemaaker**, kempaan, philomachus pugnax. *Vechte òs 'n kraage-maaker*, vechten als een leeuw.
- Kraai** of **swòrte kraai**, zwarte kraai, corvus corone corone. Als de kraaien in de herfst Tessel passeren, hoort men vaak het volgende, min of meer duistere rijmpje zingen:
*Kraai, kraai, ùlekepóót,
Je mem is dóód,
Je kiendertjes lóópe te graaie.
Soete mellek en wittebróód,
Dòt luste òlle kraaie.*
Bij uitzondering is dit rijmpje nu eens zuiver Tessels.
- Kraaie**, kraaien.
- Kraaieseumertje**, o., mooie nazomer, zo genoemd naar de kraaien, roeken en kauftjes, als zij op de herfsttrek Tessel passeren.
- Kraak**, 1) krakend geluid. 2) het complex van hoger gelegen banken in een kerk, waar men langs een trap heengaat. *Veul gaan ik niet na de kerrek, maar òzzik er na toe gaan, dòn sit ik òttóós óppe kraak*, vaak ga ik niet naar de kerk, maar als ik er heen ga, dan zit ik altijd op de *kraak*.
- Kraake**, kraken.
- Kraakeling**, krakeling.
- Kraakskóón**, kraakzindelijk.
- Kraakwaage**, ziekelijk persoon. *'t Is een kraakwaage, maar je zel er's siin, hoe oud óvvie wordt*, hij mankeert wel altijd wat, maar je zult eens zien hoe oud hij wordt.
- Kraakzindelijk**, kraakzindelijk.
- Kraal**, kraal (versiersel).
- Kraale**, korallen. *Se droeg een kraale òrvembònd*, ze droeg een korallen armband.
- Kraam**, kraam.
- Kraan**, 1) kraan (waterkraan). 2) uitbinker, kei.
- Kraanig**, kranig, flink.
- Kraates**, kwaadaardig, bazig persoon, krenk. *Wòt is dòt meike fòn jów ók een kraates*, wat is jouw dochter ook een kwaadaardig schepsel.
- Krab**, 1) krab, schram. 2) krab (schaaldier). *D'r zel wel héél wòt fóór de krabbe weeze*, wordt gezegd, als men denkt, dat op een zeereis wel veel mensen zeeziek zullen zijn. (Dekker: Krelis onder de soldaterij, Nederland, 1865, 111, pag. 317). Vgl. *kraab*.

Krabbe, cf. *krawwe*.

Krabbele, krabbelen.

Kracht, kracht.

Krachtelóós, krachteloos.

Krachtelóóze, o., krachteloosheid.

Dòt krachtelóóze fòn 'm nou, dòt ken je begróóte, het is om medelijden mee te krijgen, dat hij nu zo krachteloos is.

Krachtpôtser, krachtpatser.

Krag, o., of **kròóg**, o., of **kraag**, o., of

króg, een stuk geschonden aardewerk. *Gooi dòt kraag nou maar weg, 't is tòch niks méér waard*, gooi dat stuk geschonden aardewerk nu maar weg, het is toch niets meer waard.

Krak, het kraken, krakend geluid.

Kramp, kramp.

Kram(pie), kram(metje).

Kramme, krammen.

Krankjóórem, dwaas, zot. *Niet doén,*

jong, je liekt wel krankjóórem, niet doen, jongen, je lijkt wel niet wijs.

Krap, krapper, krapst, krap, nauwsluitend, schraal. *Se hèèwwe 't krap*, ze hebben moeite om rond te komen.

Krap ón, ternauwernood. *Mee liekt ie altóós een beetje soetig, ik gloof dat ie maar krap ón goéd is*, op mij maakt hij altijd een vrij wezenloze indruk, ik geloof, dat zijn geestvermogens ternauwernood normaal zijn.

Krawawwel, krot, hokkerig oud huis (de Boer).

Kraw, kraww, krab.

Krawwe of **krabbe**, krabben. *'r Iin óp zee krawwe*, iemand aanspreken.

Krawwele, krabbelen.

Krediet, o., krediet.

Krèèb, krib, voederbak voor schapen.

Krèèpie, o., kribje, hoog in de bedstee, waar de kleine kinderen in slapen (verouderd).

Krèèbebieter, paard, dat de voerbak kapot bijt, kribbebijter.

Kreeft, kreeft.

Kreejetuur, kreatuur, onaangenaam

mens. *Mit die twee kreejetuure fòn meikes óllòn thús sit die ouwe mòn ópskeeft*, die oude man zit opgescheept met die twee onaangename dochters, die altijd thuis zijn.

Krekel, krekkel.

Krèèpie, o., cf. *krèèb*.

Krééuwe, 1) oppervlakkig stoppen (kousen) of een beetje bij elkaar halen (kapotte kleren bijv.). *Ik hèèw 't maar zo'n beetje bee mekaar krééuwd*, ik heb het maar oppervlakkig gestopt (bij elkaar gehaald). 2) de boel onderste boven halen (de Boer). 3) met een eigenaardig, hoog stemgeluid spreken.

Krééuwertje, o., kind, dat enigszins eigenaardig spreekt.

Kreisele. *Lóópe te kreisele*, lopen te treuzelen, te slenteren.

Krek, 1) kruk, handvat van een deur.

2) precies. *'t Is krek zóó ós je 't seit*, het is precies zoals je het zegt.

Kreng, 1) kreng, rottend dier. 2) kreng, gemeen mens, kwaadaardige vrouw.

Krengeslaager, iemand, die minderwaardig vee slacht.

Krent, 1) krent (vrucht). 2) iemand, die erg schriël is, gierigaard. *Die búrmòn fòn hullie is wel zo'n ferskrikkeleke krent*, hun buurman is wel zo verschrikkelijk krenterig.

Krentebòól, krentebol.

Krenterig, schriël, gierig.

Kretiek (adjectief), critiek, hachelijk. (substantief), critiek, beoordeling.

Kreue, **kreude**, **het kreud**, kruien, met een kruiwagen vervoeren. In figuurlijke betekenis is het werkwoord gewoonlijk sterk: *kreue*, *króod* of *krooide*, *het kroode* (*krooie*). *Wie het dòt de wiend in kroode?*, wie heeft dat geopperd?, wie is daarmee begonnen? *Ik hèèw 't zellef de wiend in kroode*, ik heb het idee zelf naar voren gebracht, ik ben er zelf mee begonnen. *De moole in de wiend kreue*, tegen beter weten in toch iets doorzetten. *Je krooide de moole ók in de wiend*, je zette ook door tegen beter weten in. 2) dringen. *Niet zóó kreue!*, niet zo dringen!

Kreue, **kreude**, **het kreud**, 1) kruiden.

2) overdrijven. *Wòt ie fertelt is ól-tóós nògdòl puur kreud*, wat hij vertelt, is altijd nogal flink overdreven.

¶ **Kreue**, kruiden. *De leeverwórst is niet zóó lekker ós de vóórige kéér*, er sitte

- niet genóg *kreue* in, de leverworst is niet zo lekker als de vorige keer, hij is niet genoeg gekruid.
- Kreueniir**, kruidenier.
- Kreuer**, kruier.
- Kreuerree**, kruidenij, specerij.
- Kreuiğ**, gekruid, specerijachtig.
- Kreuk**, plooi. *Wòt hejje een kreuke in je koese!*, wat heb je een plooiën in je kousen! (tegen iemand, wiens kousen afzakken).
- Kreuk**, 1) kreuk, vouw. 2) rimpel. Cf. *kreukel*.
- Kreuke**, kreuken.
- Kreukel**, 1) kreuk, vouw. 2) rimpel. *Trek tòch niet zókke kreuke (kreukels) in je fóór hóófd*, trek toch niet zulke rimpels in je voorhoofd.
- Kreukele**, kreuken. *'t Leit te kreukele*, wordt gezegd van een kledingstuk, dat ergens slordig is neergegoid.
- Kreukelig**, kreukelig, vol kreuken.
- Kreune**, kreunen.
- Kreupel** (adjectief), kreupel, mank. (substantief), een slee met leuning, waarin men kan zitten, en die door een ander wordt voortgeschoven.
- Kreupele**, sleeën met de *kreupel*.
- Kribbeg**, kribbig, korzelig.
- Kriebele**, kietelen, jeuken.
- Kriegel**, kregel, geprikkeld.
- Kriek**, 1) fuif, bijeenkomst van meisjes, die vaak tot 's morgens vroeg duurde. *Gepaarde kriek*, fuif, waarop evenveel meisjes als jongens worden uitgenodigd, opdat er paren gevormd kunnen worden. Vgl. voor deze feesten Dekker: Meugebed en Maltentige Niesje, Nederland, 1864, 111, pag. 239 en volgende. 2) krekel. 3) kleine, wilde kers. 4) bultenaar. 5) bult.
- Krieke**, fuiven, feest vieren.
- Kriem**, *'t Is een kriem*, het is een ellende.
- Kriemeneel** of **kriemeneelig**, gierig, kreuterig.
- Kriet**, o., krijt (stof).
- Krietfree**. *Niet krietfree weeze*, aangeschoten zijn (Dekker: De biest weerom).
- Krietje**, o., krijtje, stukje krijt.
- Krietskrappie**, o., krijtstreepje.
- Krietwit**, krijt wit, doodsbleek. *Hee wier krietwit fòn kwaadheid*, hij werd doodsbleek van kwaadheid.
- Krieuwele** of **kieuwele**, kriebelen, jeuken. *Wòt krieuwelt dõt hooisééd*, wat jeukt dat hooizaad!
- Kriezeltje**, o., klein beetje. *Een kriezeltje sout*, een klein beetje zout.
- Kriezes**, crisis.
- Krigge**, **kreeg**, **het kreege**, 1) krijgen. *Hè je 't òf krig je 't?*, ben je niet goed wijs? Bij Dekker vindt men de vorm *kriete*. 2) nemen. *Krig 'n aare kéérs üt de hòs*, neem een andere kaars uit de kast.
- Kriil**, 1) treuzelaar. *'t Is een kriil*, het is een treuzelaar. 2) uitschot, klein goed. *Wéér moete we heen mit òl dõt kriil?*, waar moeten we heen met al dat kleine goed?
- Kriile**, treuzelen. *Òd jong, lóóp tòch niet zóó te kriile*, och jongen, treuzel toch niet zo.
- Kriilkip(pie)**, o., klein soort kip.
- Krik**, kregelig, kribbig, onrustig, niet lekker, een beetje ziek. Het woord wordt vooral voor babies gebruikt. *'t Buitje is krik*, de baby is onrustig en een beetje ziek. *De kiender benne net zóó krik fòndaag*, de kinderen zijn vandaag zo kribbig.
- Krikkemikke**. *In de krikkemikke sitte*, erg nauw zitten, zo dat men last heeft van alles om zich heen.
- Krikkemikkig**. *Een krikkemikkig hús*, een huis met weinig woonruimte, een hokkerig, ongerieflijk huis.
- Krikkig**, kwaadaardig, opvliegend. *Een krikkig kirveltje*, een kwaadaardig mannetje.
- Krimp**, krimp, krimping. *Gien krimp geeve*, niet toegeven, niet opgeven.
- Krimpe**, **krómp**, **is krómpe**, krimpen.
- Krimpfree**, krimp vrij.
- Kring**, kring, ring. Rijmpje:
*Een kring óm de maan,
 Die zel wel fergaan;
 Maar een kring óm de zón,
 Déér huile vrouwe en kindere óm.*
 N.B. Let op het mengsel van Tessels en Nederlands.
- Kringlóóp**, kringloop.
- Kris**, kris, dolk.

- Kriskròs**, kriskras, door elkaar.
Kristelek, christelijk.
Kristes, Christus.
Kristòl, o., kristal.
Kròche, zwaar hoesten. *Òn de kròch weeze*, last hebben van zware hoest-buien.
Kroeg, kroeg, kleine herberg.
Kroeg, kring of rechthoek bij het knikkeren of tollen.
Kroegje, een jongensspel (hetzelfde als *kroegtòdille*).
Kroegtòl, gewone tol, die met een touwtje wordt omwonden en vervolgens op de grond geworpen, terwijl men het touwtje in zijn hand houdt.
Kroegtòlle, spel waarbij men zijn tol in een op de grond getrokken kring moet laten tollen; blijft bij het uittollen de tol in de kring liggen, dan is men af, en mag men eerst weer mee doen, als een ander de tol er met de zijne uitwerkt.
Kroep, hevige hoest.
Kroès, gauw boos, humeurig. *Een kroès kivrèltje*, een klein mannetje, dat gauw boos wordt.
Kroès, kroes, bekertje.
Kròk, herik (*sinapis arvensis*).
Króm, krom.
Krómkónt, paardenhorzel.
Krómlèègge, kromliggen, zich bekrimpen.
Krómmè, kromme, iemand die krom is.
Krómmè, o., kromheid.
Krómpraate, gebrekkig spreken (als een klein kind of als iemand, die de taal niet goed kent).
Krónkel, kronkel, bocht.
Krónkele, kronkelen.
Krónkelig, kronkelig.
Krónkeling, kronkeling.
Krònt, krant.
Krònte, in de krant lezen. *Ik ben òl bliid òs 'k 's ééves nach 'n hòllef iértje ken krònte*, ik ben al blij, als ik 's avonds nog een half uurtje in de krant kan lezen.
Kròntetòs, krantenhanger.
Kròòg, o., cf. *krag*.
Kròóke, 1) kwaken. *De pódde kròóke*, de kikkers kwaken. 2) krimpen, kreunen. *Hee lag fòn pien te kròóke*, hij lag van pijn te krimpen. *M'n dòrreme kròóke*, wordt wel gezegd, als men borrelende geluiden in zijn buik heeft.
Krookedil, krokodil.
Kròókers of **kròókertjes**, crocussen. *De kròókers kómme òl boove de grònd*, de crocussen komen al boven de grond.
Krooketje, o., kroketje.
Kròòl, ouderwetse wollen muts, die het hoofd en de oren tot aan de hals omsloot.
Kròòlle, krollen.
Kròòls, kroels.
Króón, kroon.
Króóne, kronen.
Króóning, kroning.
Kròòns (nasalering), krans.
Kròònsfeugel, befijster, *turdus torquatus*.
Kròònsie, o., bijeenkomst van vrouwen op de thee.
Kròóst, o., 1) kroos (plant). 2) kroost, kinderen.
Kròp, 1) krop, samengepakte bladen van kool of sla. 2) krop, zakvormige verwijding van de slokdarm van vogels. 3) ziekte van het vee.
Kròpaar, grassoort, *dactylis glomerata*.
Kròpsla, kropsla.
Kròs, (substantief), kras, schrap. (adjectief), kras, sterk, streng.
Kròs, lage platte wagen, die tegenwoordig wel wordt gebruikt voor het opladen van hooi. Vroeger kende men geen *kròs*.
Kròsse, krassen.
Kròt, o., 1) krot, ellendige woning. 2) deel van een Tesselse boerenwagen, welke 4 *kròtte* heeft, nl. 't *sit-kròt*, 't *fóóvkròt* of *vèègkròt*, 't *achterkròt* en 't *zeekròt*.
Kruis, kruis. 't *Is een kruis*, het is een kruis. 't *Rooie Kruis*, het Rode Kruis. Het gewone woord voor kruis is *krüs*.
Kruise, kruisen (van dieren).
Kruiser, kruiser, oorlogsschip.
Kruising, kruising (van dieren).

Kruistòcht, kruistocht.

Kruizige, kruisigen.

Kruk, 1) kruk, stok met dwars bovenstuk, voor lamme mensen. 2) kruk, stoel zonder leuning. 3) kruk, knoeier.

Krük of **kruik**, kruik.

Krükele, alikruiken zoeken of vissen. *De sküte benne òn 't krükele*, de schuiten zijn bezig alikruiken te vissen.

Krukke, 1) krukken, op krukken lopen. 2) knoeien. *Ik ging liever 't veld üt dòn deér de hééle middag te staan krukke*, ik ging liever het veld uit dan daar de hele middag te staan knoeien.

Krukkig, 1) krukkelig, zeer slecht. *Wòt ie ferleeje week prestéérde wòs méér dòn krukkelig*, wat hij verleden week presteerde was ver onder de maat. 2) slecht ter been. *Se begón wòt krukkelig te wórre*, ze begon wat slecht ter been te worden (Dekker: De skim van Lenepoot).

Krükvis, snotdolf, poerlom (Texelsche Courant).

Krul, krul. *Je héér is de leste tiid héélemaal üt de krul*, je haar krult de laatste tijd helemaal niet meer.

Krulle, krullen.

Krulles, Tesselse jongensnaam, verbastering van „Cornelis”.

Krullésie, Tesselse meisjesnaam, vrouwelijk van *Krulles*.

Krullebòl, krullebol.

Krullejónge, krullenjongen.

Krullekòp, krullekop.

Krümél, kruimel. *Een krüemeltje mellek*, een heel klein beetje melk, een wolkje melk.

Krümele, kruimelen.

Krümelig, kruimelig, kruimig.

Krün of **krüntje**, o., 1) kruin, bovenste deel van het hoofd. 2) bovenste deel, top. *Het waater stond tót òn de krün fòn de diek*, het water stond tot aan het bovenste deel van de dijk.

Krüpe, **kroop**, **kroope**, kruipen.

Krüper, kruiper.

Krüperig, kruiperig.

Krüpers, muizengerst, *Hordeum Murinum* L.

Krüpgròs, o., magere, spichtige grassoort, die groeit op zeer onvruchtbare, droge grond.

Krüs, o., 1) kruis. Cf. *munt. Òl drie krüsies óp s'n rèèch hèdeuwe*, reeds dertig jaar zijn. 2) een zich onder de *bükkberrie* bevindend halve-maantvormig stuk hout, dat met het voorstel van een boerenwagen meedraait en het steunt.

Krüse, kruisen. *Kestónjers krüse*, behandeling, die men kastanjes laat ondergaan, voor men ze poft. Ze worden dan aan het dunste uiteinde kruisgewijs opengesneden. Cf. *Kestónjers krüsjòsse*.

Krüsing, kruispunt. *Sien hüs leit bee de krüsing fòn de Langsweg en fòn Krüskeweg*, zijn huis ligt bij het kruispunt van de Langsweg en Krüskeweg.

Krüslings, kruislings.

Krüspunt, o., kruispunt.

Krüsspòn, o., *spòn*, dat de linkerachterpoot met de rechtervoorpoot of de rechterachterpoot met de linkervoorpoot van een dier verbindt.

Krut, kruitwagen (de Boer).

Kruudbòoltje, o., brood met anijszaad (het wordt vooral met Sinterklaas gegeten).

Kruudkéés, kruidkaas.

Krüsie, o., 1) kruisje. 2) kruisteken. *Een krüsie maake*, een kruis slaan.

Kruud, o., 1) kruid (gewas). 2) specerij, vooral in woorden als *kruudkéés*, *kruudkoek*.

Kruudbòoltje, o., kruidbol, Tessels gebak, gekruid met anijszaad, rechthoekig van onderen en bol van boven; het wordt met boter gegeten, ter gelegenheid van Sinterklaas.

Kruudje, o., 1) kruidje-roer-me-niet, kind of dier met een vinnig karakter. *Denk er om, dót je 'r niet te na kómt, wònt 't is een kruudje*, denk er om, dat je haar niet te na komt, want het is een kruidje-roer-me-niet. 2) rose, ronde „patroon” van een kinderpistool.

Kruut, o., kruit.

Kruuzebei, kruisbes.

- Kruuzebeiepraat**, kletsboek. *Kruuzebeiepraat wéér de aalebesse om lache*, 1) lett. flauwe opmerkingen van volwassenen waar zelfs kleine kinderen om zouden lachen. 2) kletsboek, onzin, larie.
- Kruwaaage**, kruiwagen.
- Krijsele**, dralen, drentelen. *Lóópe te krijsele*, doelloos rondlopen.
- Kübek**, kubiek. *Fóór dót werrek hèèwwe we honderd kübeke meeter sònd nóódig*, voor dat werk hebben we honderd kubieke meter zand nodig.
- Kübes**, kubus.
- Kuch**, kuch, lichte droge hoest.
- Kuch**, kuch, kommiesbrood.
- Kuche**, kuchen.
- Kuier(tje)**, (korte) rustige wandeling. *We hèèwwe nógól een aardig kuiertje maakt*, we hebben nogal een aardige wandeling gemaakt. *Om een kuiertje gaan*, een wandeling gaan maken. *Zelle we fònmiddag nach óm een kuiertje (gaan)?*, zullen we vanmiddag nog een wandeling maken?
- Kuiere**, op zijn gemak wandelen. *Na theetje wów ik nach graag effies wót kuiere*, na het theedrinken wou ik nog graag even een wandelingetje maken.
- Kuierstók**, wandelstok.
- Kuif**, kuif.
- Kuin**, knap(?), fleurig(?). *Wie stónd 't kappie zó kuin?*, wie stond het kapje zo mooi? De uitdrukking komt voor bij Dekker: Maltentige Niesje, Nederland, 1864, III, pag. 234 en Skijntje Blok, Nederland, 1865, III pag. 121.
- Kuit**, kuit, vlezig deel van het been.
- Kükel**, o., kuiken. *Ik hèèw nach een mooi kóppel kükels voor je lóópe*, ik heb nog een mooi koppel kuikens voor je lopen.
- Kükele**, 1) kraaien (v. e. haan). 2) aanhalen en zoenen. *Kiek se er's mit mekaar kükele!*, kijk ze eens aanhalig tegen elkaar doen!
- Kükelhaantje**, o., helmblom, Corydalis solida.
- Kul**. *Flouwe kul*, onzin, nonsens.
- Kül**, 1) kuil. *Iin in 't kültje, twie óp jów*. Knikkerspel, waarbij een van twee jongens uit een kuilje zijn knikker een stukje wegschiet. De andere probeert dan de knikker van zijn maat te raken. Dat gebeurt zo: men legt de knikker in de buiging van zijn wijsvinger en schiet de knikker met zijn duim weg. Is het raak of kun je de knikker *bespónne*, dan is hij voor jou, en begint het spel van voren aan. Mist men, dan mag de ander *skiite* en zo voort. De winnaar van een spel opent het volgende (verouderd). 2) groot net, dat gebruikt wordt voor de haringvangst.
- Küle**, kuilen, in een kuil doen. *We wiste niet goed wówwe mit de irrepels doén móste, toe hèèwe ze maar küld*, we wisten niet goed wat we met de aardappels moesten doen, toen hebben we ze maar gekuuld.
- Kulkoek**, onzin, larie.
- Kulle**, bedotten, foppen.
- Kültje-zesse**, knikkerspel (Texelsche Courant).
- Kunst** (nasalering), kunst. Verkleinwoord: *kunsie*. *Doen dót kunsie nach erres mit je fingers*, doe dat kunstje met je vingers nog eens.
- Kunstemaaker** (nasalering), kunstemaker.
- Kunstig** (nasalering), kunstig, handig.
- Kunstmatig** (nasalering), kunstmatig.
- Kunstmis** (nasalering), kunstmest.
- Küp**, kuip.
- Küp, küp!** — zo roept men kippen of kuikens. Soms noemt men een kip ook wel *küp*.
- Küpie**, o., lett. kippetje, fig. schat. *Mien küpie!*, mijn kleine schat! (wordt gezegd tegen een klein kind).
- Kurrek**, kurk.
- Kurreke**, kurken.
- Kurreketrekker**, kurketrekker.
- Kussing** (niet onzijdig), (hoofd-) kussen.
- Kust**, kust. *Kust leeje*, in welstand achteruitgaan.
- Kut**, vrouwelijke schede, vagina.
- Küt**, kuit, viseitjes.
- Kuur**, 1) kuur, geneeswijze. 2) kuur, gril, nuk.

- Küveréére** of **kwieveréére**, herstellen, ophalen. *Moeder küvereert aardig*, Moeder's gezondheidstoestand wordt vrij wat beter.
- Kuwwes**, tandvlees. *Eete mit de kuw-wes*, eten met het tandvlees (bij tandeloosheid).
- Kwaad**, o., kwaad, het verkeerde.
- Kwaad**, (adjectief), kwaad, boos.
- Kwaadaardig**, kwaadaardig.
- Kwaadskiks**, kwaadschiks.
- Kwaadspreeke**, kwaadspreeken.
- Kwaadspreekster**, kwaadspreekster.
- Kwaadwээр**. *Se stende ós kwaadwээр*, ze klaagden alsof er iets verschrikkelijks gebeurde.
- Kwaadwillig**, kwaadwillig.
- Kwaajicheid**, kwaadheid.
- Kwaal**, kwaan.
- Kwaalek neeme**, kwalijk nemen.
- Kwajónge**, kwajongen.
- Kwak**, 1) kwak, klanknabootsend woord voor het geluid van kikvorsen e.d. 2) geluid van een neerploffende massa. *Mit een kwak fiel se óppe floer*, met een plof viel ze op de vloer.
- Kwakse**, ruw neersmijten, kwakken. *Drie kéér achter mekaar wier ie teuge de grond kwakst*, drie maal achtereen werd hij op de grond gesmeten.
- Kwaksóllever**, kwakzalver.
- Kwèeke**, 1) luidruchtig babbelen. *Nou héeuwe se fónmiddag toch niks aars deen ós mit mekaar sitte kwèeke*, nu hebben ze toch vanmiddag niets anders gedaan, dan luidruchtig met elkaar zitten babbelen. 2) kwaken. *Een ouwe kwèek*, een oude klets-kous.
- Kwééke**, kweken.
- Kweekeling**, kwekeling.
- Kween**, onvruchtbaar vrouwelijk dier. *Hee wòs wòt bliid mit sien foester, maar achteróf bleikt 't ódt 't een kween is*, hij was wat blij met zijn voedster, maar achteraf blijkt het, dat het dier geen jongen kan brengen.
- Kwéeste**, nachtelijke vrijpartij, waar-bij het meisje te bed lag, en de jongeman, voor het bed zittend, of op de dekens liggend, haar het hof maakte. (Dit gebruik is al ongeveer een eeuw lang uitgestorven). Het woord is ontleend aan het oud-Franse *quester*, d.i. zoeken, achtervolgen. Voor *kwéeste* vergelijkte men de volgende verhandelingen: 1) De Roever: Van Vrijen en Trouwen, Haarlem, 1891, pag. 105. 2) Tijdschrift voor Ned. Taal en Letterkunde, LVII, afl. 3. 3) D. L. Daalder: Oude gebruiken van Texel tot Schouwen, in „Van Texel tot Walcheren” pag. 40-41, welke tekst is ontleend aan Van Cuijck, Brieven over Texel, 1789. 4) D. Burger van Schoorl: Chronijk van de stad Medemblik, 1710, pag. 349. 5) Historie der queesters op de Noordereylanden van Hollandt, met de voornaamste practycken en de aencleven van dien, 1863. 6) Dr G. J. D. Schotels, Het Oud-Hollandsch huisgezin der 17e eeuw, 1868.
- Kwelder**. *De Kwelder*, vroegere naam van een boerderij op Tessel (de tegenwoordige naam is *Padang*).
- Kwelwaater**, o., kwelwater.
- Kwestie**, kwestie, vraag, ruzie.
- Kwiebes**, kwibus, zot.
- Kwiek**, 1) kwiek, levendig. 2) gauw, snel. *Je bent kwiek terug*, je bent gauw terug.
- Kwiel**, kwijl.
- Kwiele**, kwijlen.
- Kwiendere**, kwijnen. *De plònt kwien-dert*, de plant kwijnt.
- Kwiert**, fut, pit, energie. *De kwiert is er út*, de fut is er uit.
- Kwiertig**, fief, levendig.
- Kwiet**, kwijt, verloren, weg. *Ik ben m'n portemenee kwiet*, ik heb mijn portemonnaie verloren.
- Kwietòonsie** (nasalering), kwitantie.
- Kwietraake**, kwijtraken, verliezen.
- Kwietskelde**, kwijtschelden.
- Kwieveréére**, cf. *küveréére*.
- Kwik**, o., kwik, kwikzilver.
- Kwikkele**, de staart heen en weer bewegen (van bronstige dieren).
- Kwikstéert**, witte kwikstaart, *motacilla alba alba*.
- Kwiksullever**, o., kwikzilver.
- Kwispeldóór**, kwispeldoor.
- Kwispele**, kwispelen, heen en weer

bewegen. *De hóng kwispelde mit s'n stéért*, de hond kwispelstaartte.
Kwispelstéerte, kwispelstaarten.
Kwölliteit, kwaliteit.
Kwòn!, komaan! *Kwòn, laate we hiir maar es ópsteeke*, vooruit, laten we hier maar eens opsteken.
Kwòòb, kwab, weke klomp vlees.
Kwòòl, kwal.
Kwòonsele (nasalering), kwanselen, op minderwaardige manier handel drijven.
Kwòrt, o., 1) vierde deel. 2) kwartier.
Kwòrt, kruising van de *pielstéért* met een Engels schaap of een Engelse ram.
Kwòrtaal, o., kwartaal.
Kwòrtel, 1) kwartel, coturnix coturnix coturnix. *Zóó dóóf ós 'n kwòrtel*, stokdoof. 2) kwartelkoning, crex crex.
Kwòrtet, o., kwartet.
Kwòrtiir, o., 1) kwartier, vierde deel

van een uur. 2) kwartier, tijdelijke huisvesting van een soldaat.
Kwòrtje, o., kwartje, kwartgulden.
Kwòst, kwast (in alle betekenissen, die dit woord in het Nederlands ook heeft).
Kwòstig, kwastig, knoestig.
Kwòt, o., 1) speeksel, spuug. *Het kwòt liep 'm út s'n món*, het speeksel liep uit zijn mond. 2) hoeveelheid uitgespogen speeksel (in dit geval is het woord niet onzijdig). *Jòn wów Piet in s'n gezicht speeje, maar de kwòt ging net bee 'm lòòns*, Jan wou Piet in zijn gezicht spugen, maar de hoeveelheid speeksel ging juist langs hem heen.
Kwòtte, spugen. *Staan te kwòtte*, een figuur slaan, voor gek staan. *Ós se je zókHzóówòt swòrt óp wit fóórlègge, dòn staan je ók te kwòtte*, als men je zo iets zwart op wit voorlegt, dan sla je ook een figuur.

L

Laa, la (muzieknoot).
Laa, mv. *laas*, lade.
Laabes, in overvloed, meer dan genoeg. *Hèèwwe jullie veul appels fòn 't jaar?* *Laabes*, hebben jullie dit jaar veel appels? Heel veel.
Laade, laden.
Laading, lading.
Laag, laag, rij van horizontaal liggende, bijeenhorende dingen.
Laake, laken.
Laakes, lakens, van laken gemaakt.
Laaninge, onderlagen van een bedstee.
Laarie, larie, gebeuzel.
Laariemònd, soort boodschappenmand, gewoonlijk van stro. Mogelijk staat het woord in verband met *laarie*, d.i. volgens Karsten „een soort katoen met korenblauwe ondergrond, bezaaid met bloemetjes of stippen”.
Laat, laater, lest, laat. *M'n broèr wòs óp iin naa 't lest en ik wòs de óllerleste*, mijn broer was op een na het laatst en ik was de allerlaatste.

Laataafel, latafel.
Laate, liet, het laate, laten. *Dòt is, law er's siin, zóówòt een week leede*, dat is, laten we eens zien, ongeveer een week geleden.
Laatspook, iemand, die laat opstaat. *Hee is nou iinmaal 'n laatspook, en jee bent 'n vróógspook*, hij is nu eenmaal gewoon laat op te staan, en jij vroeg.
Laaw, laawer, laawst, lauw, onverschillig.
Laawe, o., lauwheid, gemis aan geestdrift. *Dòt laawe fòn die jónge maakt me sóms woest*, de lauwheid van die jongen maakt me soms woest.
Laazer. *Slaan 'm óp s'n laazer!*, geef hem een pak slaag!
Laazere, vallen (ruw). *Pòs óp, aars laazert ie te waater!*, pas op, anders valt hij in het water.
Laazeres, dronken.
Labbekak, kletskous.
Labbekakke, kletsen.
Labberent (met accent op „ent”). *De ouwe is lillek in 't labberent*, de

- oude man is lelijk aan de sukkel.
Het woord is een verbastering van labyrinth.
- Lache, lachte, het licht**, lachen.
Wòt hède we lacht!, wat hebben we gelachen! *Je teborst lache*, zich een ongeluk lachen.
- Lachebek**, lachebek.
- Laf, laffer, lafst**, 1) laf, bang. 2) flauw (van spijzen).
- Lafaard**, lafaard.
- Lafbek**, lafaard.
- Lak, lak**.
- Lakke**, lakken.
- Lam, lammer, lamst**, lam, verlamd.
- Lam**, o., lam, jong schaap (meervoud is *lammer*, verkleinwoord is *lampie*).
We moete fòmiddag de lammer (lampies) nach ferweide, we moeten vanmiddag de lammeren nog verweiden.
- Lambriezéering**, lambrizing.
- Lamferlègger**, schaap, dat zijn lam te vroeg ter wereld heeft gebracht.
- Lamlendig**, lamlendig.
- Lamme**, lammeren werpen. *Nach een week, dòn beginne de skéépe te lamme*, nog een week, dan beginnen de schapen lammeren te werpen.
- Lammeling**, lammeling.
- Lammenaadig**, loom, niet fit. Cf. *wieps en waps*.
- Lammeree** (accent op „ree”), tijd, dat de schapen lammeren werpen.
In de lammevee hèdeuwe de boere nòrreges aars tiid fóór, in de tijd, dat de schapen lammeren werpen, hebben de boeren nergens anders tijd voor.
- Lammerekaag**, boot, waarop lammeren worden vervoerd (Dekker, De zonderlinge rechtspleging, Nederland, 1864, II, pag. 192).
- Lammermòrrekt**, lammerenmarkt.
- Lamp**, lamp. Tessels rijmpje:
Fròdons bròndt de lamp nach?
Moeder òs 'n liir;
Abraham wéér bè je?
Moeder 'k sit bee 't fiir.
Een van de weinige Tesselse rijmpjes, waarin vrijwel geen Hollandse woorden voorkomen.
- Lampie**, o., 1) lampje. 2) lammetje.
- Lampión** of **lampioen**, lampion.
- Lamstraal**, lammeling.
- Lamzak**, lammeling.
- Lang, langer, langst**, lang.
- Langdréédig**, langdradig, vervelend.
- Lange**, langer worden, lengen. *De daage beginne te lange*, de dagen beginnen te lengen.
- Langelòt**, cf. *duimelòt*.
- Langnòt**, o., het onderste van de jus, magere jus.
- Langóóre**. *Eérs de gróóte mèense, dòn de langóóre*, wordt gezegd als kinderen of jongens zich naar voren willen dringen (de Boer geeft *hangóóre*).
- Langsaamerhònd**, langzamerhand.
- Langsam** of **langzaam**, **langsaamer**, **langzaamst**, langzaam.
- Langsléeper**, langslaper.
- Langszee**, langs zij.
- Langte** of **lengte**, lengte.
- Langtéere** of **lontéere**, lantaarn.
- Langtéereópsteeker** of **lontéereópsteeker**, lantaarnopsteker.
- Langtéerepaal** of **lontéerepaal**, lantaarnpaal.
- Langüt**, languit.
- Lap**, 1) stuk goed, leer, grond, etc. *Lap óm léér*, leer om leer. 2) geldstuk van 2½ cent, halve stuiver.
- Lappe, lapte, het lapt**, lappen, verstellen, met een zemen lap schoonmaken. *Het de meid de glaaze òl lapt?*, heeft de meid de glazen al gelapt?
- Lappe, lapte, het lappe**, lappen, klaarspelen. *Dòt hè je 'm mooi lappe*, dat heb je hem mooi gelapt.
- Lèèbbig**, naar leeb smakend; wordt gezegd van kaas, die door leeb een onaangename smaak heeft gekregen.
- Léechie**, o., laagte, helling. Vgl. *léégie*.
- Lééd**, o., leed, smart.
- Leedebreekerswerrek**, o., zwaar werk. *'t Is gien leedebreekerswerrek*, het is geen zwaar werk.
- Leedekònt**, ledikant.
- Leeë, leed** (ongebruikelijk), **het leeë**, lijden. *Fòndaag ken 't niet leeë*, vandaag kan ik zoveel geld niet uitgeven. *Ik mag leeë, dòt 't goww òf-lóópe is*, ik hoop, dat het gauw is afgelopen. *We mógge 'm òllemaal*

- wel leeë*, we mochten hem allemaal wel lijden.
- Leeë**, o. of **lee**, het lijden. *Òn de lee weeze*, voortdurend ziek zijn, sukkelen.
- Leeë** of **leede**, geleden. *'t Is òl 'n héële tiid leeë*, het is al een hele tijd geleden.
- Leeër**, lijder.
- Leeftiid**, leeftijd, ouderdom. *Hee raakt òl een beetje óp leeftiid*, hij raakt al een beetje op leeftijd.
- Leëg**. *De leëg hèèwwe*, bedlegerig zijn. *In de leëg sitte*, vastzitten met een of ander voertuig. *Òn de leëg weeze*, aan de leg zijn (kippen). *Fòn de leëg weeze*, het tegenovergestelde.
- Leëg**, **leëger**, **leëgst**, laag.
- Leeg**, **leeger**, **leegst**, leeg, niet vol.
- Leege**, ledigen, leegdrinken. *S'n glòs leege*, zijn glas leegdrinken.
- Leëgei**, o., cf. *nestei* en *kòllekei*.
- Leeger**, o., leger (diverse betekenissen).
- Leëgerwòd**. *Òn leëgerwòd weeze*, aan lagerwal zijn. *Hoe gaat 't? Nou, zóó bee 't leëgerwòdtje lòòns*, hoe gaat het? Wel, dat kon beter.
- Leëgge**, **lag** of **lóg** of **lei**, **het leid**, liggen.
- Leëgge**, **lei** of **lóg** of **lag**, **het leid**, leggen.
- Leëgger**, 1) legger (balk). 2) eierenlegger. *Ónze kippe benne gien goeie leëggers*, onze kippen zijn geen goede leggers.
- Leëgie**, o., 1) kleine laagte. 2) helling. *Mit gang gónge we 't leëgie benéév*, met grote vaart gingen we de helling af naar beneden.
- Leeglóoper**, leeglooper.
- Leëgte**, laagte, diepte, vallei. *Òs je óp Hóógeberreg staat, ken je òlle dórrepe fòn Tessel in de leëgte siin leëgge*, als je op Hoogeberg staat, kun je alle dorpen van Tessel in de laagte zien liggen. Het verkleinwoord is *leëgie*.
- Leegte**, leegte.
- Leëgwònt**, afdak.
- Leélam**, lam, wrak, gammel.
- Leelie**, lerie.
- Leélóòs**, onsolide, wrak (van meubels).
- Leendert**, naam van een man of van een jongen. *Leendert fòn Jòn Kòrse*, d.i. Leendert van Jan van Kors (een bekend Tesselaar omstreeks 1900).
- Leenechies òn**, zachtjes aan, langzaam aan.
- Leenig**, **leeniger**, **leenigst**, lenig.
- Lèèns** (nasalering), lens, leeg. *'r Iin lèèns slaan*, iemand buiten westen slaan. *'r Iin lèèns trappe*, iemand zodanig trappen, dat hij machteloos op de grond blijft liggen.
- Lèèns**, 1) lens. *Se hòdde niks méér óppe lèèns*, toe ze 's *éèves tús kwamme*, ze waren aan het eind van hun krachten, toen ze 's avonds thuis kwamen. 2) stuk ijzer, dat door de *òrrem* van een wagenwiel wordt gestoken om de *dòp* op zijn plaats te houden.
- Leep**, **leeper**, **leepst**, leep, slim, snugger.
- Leep** of **leipiet** of **wieding**, wijting (Texelsche Courant).
- Leepel**, lepel.
- Leepelaar**, lepelaar, *platalea leucorodia leucorodia*.
- Leeperd**, leeperd, slimmerd.
- Léér**, leer. *Bee iin in de léér weeze*, bij iemand in de leer zijn.
- Léér**, o, leer, leder. *Lap óm léér*, leer om leer. *Zóó dónker òs léér*, aarde-duister.
- Léeraar**, leraar.
- Léere**, leren, van leer.
- Léere**, 1) leren, in het geheugen opnemen. 2) onderwijzen. *Je léért goed bee 'm*, je krijgt goed onderwijs bij hem. *Hee léért je goed*, hij is een goed onderwijzer.
- Léering**, catechisatie. *Ik ben óppe léering weest bee dómменеe Bakels*, ik heb catechisatie gelopen bij dominee Bakels.
- Léers**, laars. *De lucht staat naa léérze*, het ziet er naar uit, dat we slecht weer krijgen.
- Léértje**, o., stukje leer.
- Léést**, leest, vorm van een schoen.
- Lééuw**, leeuw.
- Leeve**, leven.
- Leeve**, o., leven.
- Leevend** of **leevendig**, levend. *Pòs óp, òf ik fil je leevend*, pas op, of ik

- vil je levend. *Een leevendige paaling*, een levende paling.
- Leever**, lever.
- Leevere**, leveren, bezorgen. *Dòt het ie me leeverd*, die poets heeft hij me gebakken.
- Leevertraan**, levertraan.
- Leeverwórst**, leverworst.
- Leeveslang**, levenslang.
- Léewóorde geeve**, in geringe mate een toezegging doen. *Hè je je lammer òn him beloofd? Néé, dòt niet, maar ik hèew 'm toch wel léewóorde geeve*, heb je je lammeren aan hem beloofd? Neen, dat niet, maar ik heb hem toch wel enigszins een toezegging gedaan.
- Leeze**, lès, **het leeze**, lezen.
- Leezer**, lezer.
- Leezing**, lezing.
- Lef**, opschepperij, lef. *'t Is niks aars òs lef*, het is niets anders dan opschepperij.
- Lei**, 1) lei (delfstof). 2) lei (voorwerp om op te schrijven).
- Leider**, leider.
- Leiding**, leiding.
- Leie**, leien, van lei gemaakt. *Een leie dak*, een met leien bedekt dak.
- Leipiet**, wijting (Texelsche Courant).
- Lek**, o., lek. *Naa 't lek lüstere*, een slaapje doen.
- Lek**, lek (adjectief).
- Lekkaazie**, lekkage, het lekken.
- Lekke**, lekken, water doorlaten.
- Lekker**, **lekkerder**, **lekkerst**, lekker.
- Lekkers**, o., lekkers, snoepgoed.
- Lel**, o., lel (van ons oor en van een haan). Verkleinwoord: *leltje*, o.
- Lel**, bliksem, ellendeling, deugniet. *Wòt 'n lel!*, wat een bliksem!
- Lelle** of **lulle**, zaniken. *Òch mèens, jee lelt*, och mens, je zanikt.
- Lellebel**, prul, lor, slet. *Een lellebel fòn 'n vrouw*, een slet van een vrouw. Cf. *bel*.
- Lellebelle**, zaniken.
- Lemoen** (niet onzijdig), lamoen.
- Lende**, lende. Het meervoud blijft *lende*. *Ik hèew 't de leste tiid zóó in m'n lende*, ik heb het de laatste tijd zo in mijn lendenen.
- Lente**, lente. Het woord wordt niet vaak gebruikt, gewoonlijk zegt men *fóórjaar*.
- Leppe**, niet meer recht hangen, naar één kant afgezakt zijn. *M'n onderjurk lept een beetje*, mijn onderjurk hangt een beetje scheef (en komt daardoor aan een kant onder mijn bovenjurk te voorschijn).
- Lerrep**, tong. *Hou je lange lerrep binne*, hou je mond, hou je er buiten (Texelsche Courant).
- Les**, les.
- Lessie** of **klessie**, naam van een spel, krijgertje. *Fòn (k)lessie doên*, krijgertje spelen. *Ga je mee fòn (k)lessie?*, Ga je mee krijgertje spelen?
- Lest**, laatst. *Lest best*, lest best. *Óp 't lest*, ten slotte. *Óp 't lest kón ie niet méér*, tenslotte kon hij niet meer.
- Lest** of **leste**, laatst, onlangs.
- Lette**, aandacht schenken aan. *D'r is ók niks òn fóór zó'n mòn, hee wordt héélemaal niet let*, er is ook niets aan voor zo'n man, er wordt helemaal geen aandacht aan hem geschonken.
- Letter**, letter.
- Lettere**, borduren (oorspronkelijk: letters borduren). Cf. *merreke*.
- Letterwies**, wegwijs. *Letterwies maa-ke*, wegwijs maken (Dekker: De biest weerom).
- Leu**, lui, lieden. *Ik sów die leu er maar búte laate*, ik zou die lui er maar huiten laten.
- Leue**, luiden. *De klòk leut*, de klok luidt. *De hòster leude de klòk*, de koster luidde de klok.
- Leuer**, luider, klokkenluider.
- Leuge**, leugen.
- Leuk**, **leuker**, **leukst**, leuk.
- Leukerd**, leukerd.
- Leune**, leunen, steunen.
- Leuning**, leuning.
- Leuningstoël**, leunstoel.
- Leut**, slechte, dunne koffie.
- Leutermónstüg**, o., rommel, waarde-loze dingen.
- Lewaaï**, o., lawaaï.
- Lewaaierig**, lawaaierig.
- Lewaaiskópper**, lawaaïmaker.
- Lewaaïsoep**, o., dunne soep of jus.
- Lichaam**, o., lichaam.
- Lichie**, o., lichtje. *Set de thee óp 't*

- lichie, aars bekoëlt se*, zet de thee op het lichtje, anders wordt ze koud.
- Licht**, o., licht.
- Licht, lichter, lichst**, 1) licht, helder. 2) licht, niet zwaar.
- Lichtbeeld**, o., lichtbeeld.
- Lichte**, 1) lichten (van de zee). 2) weerlichten.
- Lichte**, lichten, opheffen, ledigen.
- Lichter**, lichter, schip met weinig diepgang.
- Lichting**, lichting.
- Lid**, o., lid, ooglid, deksel.
- Lid**, o., lid, beweegbaar deel van het lichaam etc. *Wòt ónder de leede hèwwwe*, de kiemen van een ziekte met zich mee dragen.
- Lieberaal**, liberaal, vrijzinnig.
- Liederbós**, nietswaardig persoon, deugniet.
- Lief**, o., 1) lijf, lichaam. *Niet veul óp 't lief hèwwwe*, niet veel te betekenen hebben. *Hee het óltóós zó'n dròkte óp s'n lief*, hij is altijd zo druk. 2) onderlijf, buik. *Pien in 't lief hèwwwe*, pijn in zijn buik hebben.
- Liefde**, liefde.
- Liefhebber**, liefhebber.
- Liefhebberee**, liefhebberij.
- Liek**, o. of **lijk**, o., lijk, dood lichaam.
- Lieke, leek, het leeke**, 1) lijken. 2) houden van. *Je het ól lang merreke kenne, dòt je ouwste dòchter en ik mekaar lieke*, je hebt al lang kunnen merken, dat je oudste dochter en ik van elkaar houden (Dekker: 't Fingertje naast den duum).
- Lieke**. *Je út de lieke lóópe*, geforceerd hardlopen, zich buiten adem lopen. *Skoene út de lieke dreege*, schoenen uit het model dragen.
- Liekstaassie** (met accent op „staa”), lijkstoet.
- Liellieputter**, lilliputter.
- Lienenade**, limonade.
- Lient**, drooglijn. *Wil je me eeve hellepe de kléérestòk ónder de lient te sette?*, 't waait zóó, wil je me even helpen de kléérestòk (cf. aldaar) onder de drooglijn te zetten?, het waait zo.
- Lieplap**, kletskoek, onzin. *Óllegaar lieplap!*, allemaal onzin!
- Liest**, lijst (van een portret), rij. Het verkleinwoord is *liesie*. *Hè jee nach boeke óp je liesie?*, heb jij nog boeken op je lijstje?
- Liester**, zanglijster, turdus philomelos clarkei (vgl. *keetellapper*).
- ¶ **Liesterbeï**, lijstberbes.
- Liestere**, *boogies* in de bomen hangen, met het doel er lijsters en andere zangvogels in te vangen. Cf. *boogies hange*.
- Liesterwéér**, naam van het weer in October bij Oostenwind en heldere lucht, omdat onder die omstandigheden lijstertrek verwacht kan worden.
- Lieter**, liter.
- Lieuw**, scholekster, haematopus ostralegus ostralegus.
- Lieuwerdelaauw**, traag, vadsig persoon. Cf. *lieuwerik*.
- Lieuwerik** of **lieuwerikie**, o., 1) leeuwerik, veldleeuwerik, *alauda arvensis arvensis*. *Zóveul daage de lieuwerik fóór Vrouwedag singt, zóveul weeke d'r na zel ie zwiige*, wordt gezegd om aan te duiden, dat milde temperatuur in Januari gewoonlijk gevolgd wordt door een lange periode van slecht weer. *Se sit ós 'n lieuwerikie in 't zeuersóntje*, lett. ze zit als een leeuwerik in het Zuiderzonnetje, d.w.z. ze zit zich behaaglijk te koesteren. 't *Wòs lieuwerik óp 't sóntje*, de verhouding was buitengewoon goed, bijna te mooi. 2) traag, vadsig persoon, sul. 3) drankfles. *Hee hód de lieuwerik in z'n zak*, hij had de drankfles in zijn zak.
- Lieuweriknessie**, o., leeuweriksnest.
- Lieverdelaa**. 't *Gaat fòn lieverdela*, het gaat langzaam.
- Lieverdelee**. *Fòn lieverdelee kómt ie 'r tòch wel*, zo langzamerhand komt hij er toch wel.
- Liif, liiver, liifst**, lief.
- Liige, loog, het looge**, liegen.
- Liigebel**, leugenaar.
- Liim**, lijn.
- Liim**, leem.
- Liime**, lijmen.
- Liimkül**, leemkuil (hij ligt achter „Ons Genoegen” een stuk in de

- richting van Noord Haffel). Er is er ook een bij Panorama.
- Liin**, leen. *Geef 't me effe te liin*, geef het me even te leen.
- Liine**, lenen.
- Liintjebuurspeule**, Leentjebuurspeulen.
- Liir**, uitsluitend in de uitdrukking *brònde òs 'n liir*, zeer fel branden.
- Liivehéersbéésie**, o., lievenheersbeestje. Cf. *engeltje*.
- Liiverd**, lieverd.
- Likdóóre**, likdoorn.
- Likkepòt**, cf. *duimelòt*.
- Lillek**, lilleker, lillekst, lelijk. *Lillek smaake*, slecht smaken.
- Lillekerd**, lelijkerd.
- Limpe**, hinken, licht kreupel lopen. *'t Skéép limpte nach*, het schaap liep nog kreupel.
- Limpe**, kwalen. *De ouwe limpe kómme wéér*, de oude kwalen komen weer.
- Linde**, linde.
- Lingere**, voortdurend er op uit zijn iets te krijgen. *Lègge te lingere naa lekkers*, voortdurend om lekkers bedelen.
- Lings** (adjectief en adverbium), links.
- Lingsòf**, linksaf.
- Lingsóm**, linksom.
- Linker**, linker. *De linkeròrrem, linkerhònd, 't linkerbiin*, etc. *De linkerzee*, de linkerzijde.
- Linne**, o., linnen, linnengoed.
- Linne**, linnen, van linnen gemaakt.
- Linnegoêd**, o., linnengoed.
- Linnekòs**, linnenkast.
- Lint**, o., lint.
- Lip**, lip.
- Litteeke**, o., litteken.
- Loeder**, loeder, gemeen persoon.
- Loederseed**, zuivere zij. Vermoedelijk is het woord een verbastering van „louter zij”.
- Loêge**, 1) hooi laden op een wagen. 2) dampen, uitwasemen (met een bijgedachte aan warmte). *De mis loégt*, er stijgt een (warme) damp op uit de mest. *'t Waater begint te loêge*, er begint damp van het water af te slaan.
- Loêger**, hooilader.
- Loeipéerd**, o., rechtse paard van een tweespan. Cf. *fòndehòonse péerd*.
- Loël**, ? Men zingt op Tessel wel een versje waarvan de woorden zijn:
*En de kooning, die het ferboode
Om te singe fòn ouwe loël,
Dòn singe we jónge loël,
Dòn singe we jónge loël.*
- Loêr**, het loeren. *Óppe loêr lègge*, op de loer liggen. *D'r kómt 'n buitje te loêr*, er is een baby op komst.
- Loêre**, loeren, scherp opletten.
- Loêre**, slapen, dutten. *Se lagge nach lekker te loêre*, ze lagen nog lekker te slapen.
- Loêrig**, 1) warm (van het weer), drukkend. 2) slaperig, lui.
- Loêrt**, niet veel zaaks, iets, wat beneden de middelmaat is. *'t Is loêrt*, het is niet veel bizonders (bijv. van slecht klaargemaakt eten).
- Loêve**, loeven. *Te loêvert*, te loevert.
- Lòg**, log, instrument om de snelheid van een schip af te lezen.
- Lògger**, logger, vaartuig.
- Lòk**, lok, bosje haren.
- Lòkke**, lokken.
- Lòkker**, lokeend (in een eendenkooi).
- Lòllig**, lollig, grappig.
- Lómmerd**, lommerd, bank van lening.
- Lómp**, lómper, lómpst, lomp, ongemanierd.
- Lómperd**, lomperd.
- Lómpicheid**, lompheid.
- Lònd**, o., land, veld. *Deur de lònde gaan*, dwars door het veld gaan. *Gaan jullie lòns de weg? Néé, we gaan deur de lònde*, gaan jullie langs de weg? Neen, we gaan door het veld.
- Lòndbouw**, landbouw.
- Lònde**, landen.
- Lòndelek**, landelijk.
- Lònding**, landing.
- Lòndlóóper**, landloper.
- Lòndlóóperec**, landloperij.
- Lòndmeeter**, landmeter.
- Lòndouwer**, landauer.
- Lòndròt**, landrat, landrot.
- Lòndstòrrem**, landstorm.
- Lóng**, long.
- Lóngóntsteeking**, longontsteking.
- Lónt**, lont.

- Lontéère**, cf. *langtéère*.
- Lonterfònte**, lanterfanten, rondlopen zonder iets te doen.
- Lòbbes**, 1) lobbés, sukkel. 2) zoen. *Geef me 'n lòbbes!*, geef me een zoen!
- Lòbbes**, in overvloed, plenty. *Krèèbbe lòbbes!*, voederbakken bij de vleet!
- Lóód**, o., lood.
- Lòódder**, 1) ladder. 2) opstaande houten zijwand van een boerenwagen. Vgl. *zeekrót*.
- Lóódje**, o., een bepaalde inhoudsmaat, in het bijzonder voor koffie. *Een lóódje kóffie*, een loodje koffie.
- Lóóg**, **lòógger**, **lòógst**, log, plomp.
- Looie**, loden, van lood. *Een looie pòtter*, een loden stuiter.
- Looie**, looien.
- Looier**, looier.
- Looieree**, looierij.
- Lookaal**, o., lokaal.
- Looket**, o., loket.
- Lòól**, lol, pret. *We deeje 't maar fóór de lòól*, we deden het maar voor de grap.
- Lóón**, o., loon. *Bóóntje kómt óm sien lóóntje*, men krijgt de straf, die men verdient.
- Lóóne**, loon geven voor verrichte arbeid. *Dòt werrek lóónt niet méér*, dat werk brengt niet meer genoeg op, in verhouding tot de arbeid, die er voor moet worden verricht.
- Lòòns**, (nasalering), lans, speer.
- Lòòns**, (nasalering), langs.
- Lóóp**, 1) de loop, het lopen. *Lóópie*, o. wandelingetje. *Óm een lóópie gaan*, een kleine wandeling maken. *Se nam 'n lóópie mit me*, ze hield me voor de mal. *Rooie lóóp*, kopergeld. *Ik hèèw niks aars ós rooie lóóp*, ik heb niets dan kopergeld. 2) loop van een geweer. 3) ren, kippenloop.
- Lóópe**, liep, het of is **lóópe**, lopen, wandelen. *'n Stikkie lóópe*, een stukje wandelen.
- Lóóper**, loper (zeer uiteenlopende betekenissen).
- Lóópgaaf**, loopgraaf.
- Lóópies!**, 1) hard er vandoor! *De hónd pakte 't stik wórst en toe lóópies*, de hond pakte het stuk worst en toen hard er vandoor. 2) als aansporing tegen kleine kinderen: hardlopen! *Toe nou, lóópies*, vooruit nou, hardlopen!
- Lóópjóngé**, loopjongen.
- Lóópknecht**, loopknecht.
- Lóóplank**, loopplank.
- Lóóppòs**, looppas.
- Lóórem**. *In de lóórem weeze*, dronken zijn.
- Lóós**, bedriegelijk. *Een lóós kóntje*, een kannetje waar meer in gaat dan men zou denken.
- Lóós**, loods, houten bergplaats.
- Lóós**, niet in de haak. *D'r wòs wòt lóós*, er was iets niet in de haak.
- Lóós**, loods, loodsman.
- Lóósmòn**, loodsman.
- Lóósmònsdün**, o. of **Lóósterdün**, o., Loodsmansduin (bekend duin bij Den Hoorn).
- Looite**, loten. *Free loote*, vrij loten. *Beet loote*, er in loten.
- Looteling**, loteling.
- Looteree**, loterij.
- Looting**, loting, het loten.
- Lóóze**, lozen, afwateren, wegsturen.
- Lóóze** of **lóóse**, loodsen, een schip uit of in een haven brengen.
- Lóózjee** of **lezjee**, logé.
- Lóózjéere** of **lezjéere**, logeren.
- Lóózjéerkaamer** of **lezjéerkaamer**, logeerkamer.
- Lór**, o., lor, prul.
- Lórre**, naam, waarmee men de papegaai aanspreekt.
- Lòs**, **lòsser**, **lòst**, los.
- Lòsbiende**, losbinden.
- Lòsbörste**, losbarsten.
- Lòsbreeke**, **brak lòs**, **is lòsbrooke**, losbreken.
- Lòsbrònde**, losbranden.
- Lòsgaan**, **ging lòs**, **is lòsgaan**, losgaan.
- Lòsgooie**, losgooien.
- Lòskómme**, **kwam lòs**, **is lòskómme**, loskomen.
- Lòslaate**, **liet lòs**, **het lòslaate**, loslaten.
- Lòslóópe**, **liep lòs**, **het of is loslóópe**, loslopen.
- Lòsplaas**, losplaats.
- Lòspòst**, lastpost.

- Lòsraake**, losraken.
Lòsrókke, losrukken.
Lòsse, lossen, ontladen, afschieten.
Lòsse, lassen, met een las aaneen-voegen.
Lòskeure, losscheuren.
Lòst, last, lading, opdracht.
Lòste, lasten, belastingen.
Lòster, laster.
Lòstig, lòstiger, lòstigtst, lastig.
Lòt, o., lot.
Lòt, lat.
Lòt, onbevruucht. *Een lòt ei*, een onbevruucht ei.
Louw, mansnaam, afkorting van Laurens.
Lü. *In de lü weeze*, aan de sukkel zijn (Texelsche Courant).
Lubbe, castreren.
Lucht, lucht, geur. Het verkleinwoord is *luchie*. *Een luchie skeppe*, een luchtje scheppen. *D'r sit 'n luchie òn*, er is iets niet mee in orde. *Wòt hangt hiir 'n rare lucht!*, wat hangt hier een vreemde geur!
Luchtballón, luchtballon.
Luchte, luchten. *Jullie kenne 'm niet luchte*, jullie kunt hem niet uitstaan.
Luchtig, luchtiger, luchtigtst, luchtig.
Luchtpiip, luchtpijp.
Lui, luier, luist, lui. *Liever lui òn moéd weeze*, liever lui dan moe zijn.
Luibak, luibak, luiaard.
Luif, soort luifel, houten afdakje achter huis, waar men de was doet, e.d.
Luilak, luiaard, langslaper (op Zaterdag voor Pinksteren). Op Zaterdag voor Pinksteren gaan de kinderen 's morgens vroeg langs de huizen en plakken papiertjes op de ramen van hen, die nog niet op zijn. Ze zingen daarbij het volgende:
Luilak, slaapzak,
kermispop,
Staat om negen ure op,
Negen ure opgestaan,
Kan wel weer naar bed toe gaan.
 Hoewel bij het zingen er wel eens een Tessels woord insluit, zijn de woorden dus zuiver Nederlands.
 Franke, pag. 209, geeft nog twee andere liedjes, nl.:
Luilak, slaapzak, kermispop,
Staat om negen ure op,
negen ure, hallef tien,
nog is luilak niet te zien.
 en:
Hier komt de luilak,
Ie heeft geen halve cent op zak
De luilak moet maar opstaan
En dan weer naar bed toe gaan.
 Volgens Dekker (Gerrit de Wolf) was het vroeger gewoonte, vooral bij het minder beschaafde deel van de bevolking, om allerlei afzichtelijke voorwerpen aan de deuren te hangen van de langslapers. Het Gemeentebestuur heeft hieraan een eind gemaakt.
Luilak, soort vogelmelk.
Luilekkerlònd, Luilekkerland.
Luitenònt, luitenant.
Lük, o., 1) luik. 2) opening in het booveraam van een boerenwagen waardoor de lammeren in en uit de wagen worden geladen.
Lukke, lukken.
Lukraak, lukraak, op goed geluk af.
Lüks, luxe. *Dòt kenne we niet doèn, dò's lüks*, dat kunnen we niet doen, dat is luxe.
Lul, 1) lul, mannelijk lid. 2) sukkel. *Een lul mit fingers*, een sukkel, een lummel.
Lulla, zanikpot.
Lullevet, o., mannelijk sperma. Cf. *fliim*.
Lummel, lummel.
Lurreke, lurken, veel (en hoorbaar) drinken. *Tee lurreke*, veel thee drinken.
Lurreve, lurven. *'r Iin in s'n lurreve pakke*, iemand stevig vastpakken.
Lus, lus.
Lüsiefer, lucifer. *Een dóosie lüsiefers*, een doosje lucifers.
Luste, lusten. *Hee lust 'm*, hij houdt van sterke drank. *Se zelle d'r fòn luste*, ze zullen er van langs krijgen.
Lüstere, luisteren. *Hee staat te lüstere*, wordt gezegd van een schaap, dat spoedig zal sterven, maar dat nog

- staat en daarbij de indruk maakt alsof het luistert.
- Luud, luuder, luudst**, 1) luid, duidelijk hoorbaar. 2) luidruchtig. *Jónges, niet zóó luud!*, jongens, niet zo luidruchtig! *Vaader is óltóós zóó luud*, vader is altijd zo luidruchtig.
- Luur**, luier. *In de luure lègge*, bedotten.
- Luuremònd**, luiermand.
- Luus**, luis.
- Luuzebóts**, 1) iemand, die onder het ongedierte zit. 2) lastig persoon, lammeling.
- Luuzehòrrek**, ellendeling. *Wòt 'n luuzehòrrek!*, wat een ellendeling!
- Luuzekòp**, luizenkop, vuil mens.
- Luw, luwwer, luwst**, luw, beschut.
- Luwte**, luwte.
- Luwte**, o., luwte. *Hiir sitte we lekker in 't luwtje*, hier zitten we lekker beschut.
- Luwwe**, luwen.
- Lijkkoets**, rouwkoets.
- Lijn**, lijn, streep. Vroeger zei men ook wel *lien*.
- Lijnhout**, o., liniaal. (Vaak gebruikt men het verkleinwoord *lijnhoutje*).
- Lijnkoek**, lijnkoek.
- Lijnoolie**, lijnolie.

M

- Maag**, maag. *Dòt leit me swéér óppe maag*, dat is eigenlijk te moeilijk voor me, dat kan ik moeilijk verkroppen. *We sitte d'r mee in óóns maag*, we zitten er mee verlegen.
- Maager, maagerder, maagerst**, mager. *Zóó maager ós 'n hout*, zo mager als een lat.
- Maaie**, maaien.
- Maaier**, maaier. *Zóó moèd weeze ós 'n maaier*, doodmoe zijn.
- Maaimesien**, o., maaimachine.
- Maais**, maïs.
- Maak**, het maken. *De bòd is in de maak*, de bal wordt gerepareerd. *D'r is 'n nuuwe reegeling in de maak*, er wordt een nieuwe regeling voorbereid.
- Maake**, maken.
- Maakelaar**, makelaar.
- Maaker**, maker.
- Maaksel**, o., maaksel.
- Maakster**, maakster.
- Maale**, 1) malen, fijnmalen, wegmalen. 2) niet goed bij het hoofd zijn. *'t Maalt 'r óllang*, ze is allang niet goed wijs.
- Maaling**, maling. *Er iin in de maaling neeme*, iemand voor de gek houden.
- Maan**, 1) maan. 2) kale kruin. *Een maan hèdeuwe*, een kale kruin hebben.
- Maand**, maand. Tegenwoordig is het meervoud altijd *maande*, vroeger zei men *maante*. *'t Is drie maante leede*, het is drie maanden geleden.
- Maandag**, Maandag. *'n Maandag*, aanstaande Maandag.
- Maandags**, (bijwoord), op Maandag.
- Maandeleks**, maandelijks.
- Maane**, manen, lange nekharen van een dier.
- Maane**, manen, aanporren tot betaling.
- Maaneskijn**, maneschijn.
- Maansferduistering**, maansverduistering.
- Maar** (voegwoord), maar, doch.
- Maar** (bijwoord), maar, gerust. *Doen 't maar*, doe het maar.
- Maar** (substantief), maar, bedenking. *Gien maare*, geen maren.
- Maarel**, grutto, limosa limosa limosa. Vgl. *grietoo*.
- Maars**, billen. *Pòs óp, óf je krigt óp je maars!*, pas op, of je krijgt op je billen!
- Maart**, Maart.
- Maarte**, Maarten. *Sinte Maarte*, 11 November. Op *Sinte Maarte* gaan de kinderen, als het donker begint te worden, de straat op met lampions, of met uitgeholde rapen of bieten, waarin een brandende kaars. Bij de huizen wordt aangebeld in de hoop wat geld te krijgen. Ze zingen daarbij het volgende lied:

*Sinte, sinte Maarte,
De kòllefies draage staarte
De koeie draage hóóres,
De klòkke draage tóóres,
De meisies draage ròkke,
De jónges draage broeke,
Fòn ouwe skutteldoeke.*

*Sinte Maarte hòd een hoé,
Die kómt òlle heilige toe,
Is ie vet òf is ie maager,
Hee moet eevegoed naa de slaager.*

De laatste vier regels worden tegenwoordig vaak weggelaten. Te Oosterend ging het Sint Maartensfeest gepaard met *ouwe kachel* (cf. aldaar) en te Oudeschild had men *tambusse* (cf. aldaar).

Maas, vriendschap. *Dòn moet 't maas maar üt weeze*, dan moet het maar uit zijn met de vriendschap (Dekker: 't Skapseljoen).

Maasmeike, o., vriendin.

Maasmeisie, o., vriendin.

Maat, makker, vriend. Meervoud: *maas*. *Goeie maas weeze*, dikke vrienden zijn. 't *Is erreg maas mit se*, ze kunnen best met elkaar opschieten.

Maat, maat, voorwerp of middel om te meten. *Jee ken nooit in de maat bliuwe*, jij kunt nooit in de maat blijven.

Maatje, o., een halve liter. *Een maatje mellek, gòrt, òrte, bóóne*, een halve liter, melk, gort, erten, bonen.

Maatjeshéaring, maatjesharing.

Maatskappij, maatschappij.

Maaze, mazen.

Maazel, mazelen. *De maazel gaat óm*, er heerst mazelen. Vgl. *méézele*.

Macht, macht, invloed, grote hoeveelheid. *Tüs hèèw 'k nach 'n macht knikkers*, thuis heb ik nog een hele massa knikkers.

Machtig, machtig.

Magge, móch, het magge, mogen. 't *Móst niet magge*, het moest verboden zijn. *Hee het 't vòst niet magge fòn sien vaader*, hij heeft het vast niet mogen doen van zijn vader. *Se magge 'm niet*, ze mogen hem niet. *Ik mag niet oover 'm*, ik mag hem niet lijden.

Magneet, magneet.

Mak, makker, makst, 1) mak, gedwee. 2) stil, onder de indruk. *Hee wòs mak hóór!*, hij had niet veel meer te vertellen, hij had geen praatjes meer.

Makkelee of **makkelei**, bouw, maaksel, makelij.

Makkelek, makkeleker, makkelekst, 1) gemakkelijk. 2) gemakzuchtig. *Hee is erreg makkelek*, hij is erg gemakzuchtig.

Mamme, zuigen. *Niet òldeur óppe punt fòn je jòs sitte mamme!*, zuig toch niet aldoor op de punt van je jas!

♯ **Mangel**, 1) amandel (vrucht). 2) amandel (in de keel).

♯ **Mangelwórtel**, voederbiet.

Mank, manker, mankst, mank.

Mankeliek, melancholiek.

Mankie, o., vgl. *mònd*.

Medólje, medaille.

Mee, (bijwoord), mee, mede.

Meedesijn, medicijn.

Meefòolle, fiel mee, is meefòolle, meevallen.

Meefòöllertje, o., meevallertje.

Meeje, meed, het meede, mijden, vermijden. *Hee meet me òl jaare*, hij mijdt me al jaren. *Òs 't ken, moe je 't meeje*, als het kan moet je het vermijden.

Méél, maal, keer. *Tòt drie méél toe*, drie maal achter elkaar.

Méél, o., hoeveelheid melk van een koe of geit elke keer als hij wordt gemolken.

Meel, meel.

Meelig, melig.

Meelkòst, meelkost.

Meelzak, meelzak. *Bloède òs 'n meelzak*, hevig bloeden.

Meene, 1) menen, denken. 2) iets in ernst bedoelen.

Meening, mening. *Is 't meening? ot Is 't meenis?*, is het ernst?

Meenis, cf. *meening*.

Mèèns, o., 1) mens. 2) vrouw (geringschattend). *Wòt een vaar mèèns!*, wat een rare vrouw! 3) vrouw (met sympathiek medelijden). *Dòt mèèns het ók òl héél wòt meemaakt*, die vrouw heeft ook al heel wat meegemaakt.

Mèenselek, mèenseleker, mèenselekst, menselijk.
Mèenseskuw, mensenschuw.
Méénstens (nasalering), minstens.
Méér, o., meer.
Méér, (onbepaald telwoord en bijwoord, comparatief van *veul*), meer.
Méérdere, meerdere, hogere in rang.
Méerderjaargig, meerderjarig.
Méére, 1) vermeerderen, in hoeveelheid toenemen. *'t Snéeuwt niet hòrd, maar tòch méért 't*, het sneeuwt niet hard, maar de neergekomen hoeveelheid wordt langzamerhand toch groter. 2) meer gaan geven, meer produceren. *De koé méért puur*, de koe gaat aardig wat meer melk geven. *Krig je nach wòt skéépemellek in 't lest?* — *Nou hòrd gaat 't niet, maar 't begint te méére*, krijg je nog wat schapenmelk de laatste tijd? — *Nou, hard gaat het niet, maar de schapen beginnen meer te geven.*
Méere, meren, vastmeren.
Méés, mees. *Swòrte méés*, zwarte mees, parus ater ater.
Méést, (onbepaald telwoord en bijwoord), meest. *De mééste tiid is ie siek*, de meeste tijd is hij ziek.
Mééste, mesten, vetmesten (binnenshuis). *Een fjòrreke mééste*, een varken mesten.
Mééster, iemand, die het vee vetmest.
Meester, onderwijzer. Cf. *meister*.
Meetaal, o., metaal.
Meete, meette, het meete, meten.
Meeter, meter.
Meetje, o., lapje. *'n Meetje lònnd*, een lapje grond. De uitdrukking is mij niet bekend; hij komt voor in de Texelsche woorden en uitdrukkingen van Kl. Sierksma.
Mééuw, meeuw. *Zóó mak ós 'n mééuwije*, geen drukte makend, heel stil, niet actief. *Gróóte mééuw*, zilvermeeuw, *larus argentatus argentatus*. Vgl. *kòkmééuw*. *Kleine mééuw*, stormmeeuw, *larus canus canus*. Vgl. *kleine kòkmééuw*.
Mééuwei, o., meeuwenei.
Mééuwnest, o., meeuwennest.
Méézele, mazelen.

Megòòl, oud wijf. *Een raar megòòl*, een gek oud wijf.
Megooniehout, o. of **mehooniehout**, o., mahoniehout.
Megooniehoute of **mehooniehoute**, mahoniehouten, van mahoniehout.
Mei, Mei. Tessels rijmpje:
*In Mei lègge òlle voogels een ei,
 Behòlleve de kwòrtel en de griet,
 Die lègge in de Meimaand niet.
 Maar in de hooibiejouw
 Hebbe òlle voogels berouw.*
 Let op het mengsel van Hollands en Tessels.
Meid, 1) dienstmeid. 2) verloofde. *Fònmiddag hèww 'k Piet siin mit de meid*, vanmiddag heb ik Piet met zijn verloofde gezien (cf. *vreeër*). 3) meisje met wie men verkering heeft.
Meidóóre, meidoorn.
Meierblis. Dit is de naam voor het Meivuur, dat gebrand wordt op de avond van de dertigste April. Een paar weken van te voren beginnen de jongens allerlei brandbare rommel huis aan huis bij de mensen weg te halen, daarbij profiterend van het feit, dat de meeste huismoeders dan bezig zijn met de schoonmaak. Bij het rondgaan zingen ze het volgende lied:
*Hooi, hooi!
 Hè je gien strooi?
 Hè je gien ouwe mònnde?
 Dòn zelle we de Meierblis brònnde.
 Hekke en stekke en jootte en paale,
 Ós je niks geeft, dòn zelle we ze
 haale.
 Boèr laat jee je hekke maar staan,
 Dòn zelle we z'òn ende en brokke
 slaan.*
 De Meierblis is ongetwijfeld een overblijfsel van Germaans-Heidense cultuur. Men vergelijk hiervoor: D. L. Daalder, *Oude gebruiken van Texel tot Schouwen*, in „Van Texel tot Walcheren” pag. 36-38, waar men een levendige beschrijving vindt van de Meierblis te Oosterend.
Meierblóm, paardebloem.
Meierte bós, bos tussen Den Burg en De Koog, niet ver van de Kooger-

- weg. Het is bekend om zijn bramen. De oorspronkelijke eigenaar heette *Meiert Bóón*, vandaar de naam.
- Meike**, o., 1) meisje. *Een knap meike*, een knap meisje. 2) dochter. *Hee het viir meikes*, hij heeft vier dochters.
- Meikeever**, meikever.
- Meikesgek**, meisjesgek.
- Meindert**, Meindert, naam van een man of jongen.
- Meineed**, meineed.
- Meisie**, o., 1) meisje. *Een aardig meisie*, een aardig meisje. 2) meisje met wie men verkering heeft. *Kiek, déér hejje him mit sien meisie*, kijk, daar heb je hem met zijn meisje. 3) verloofde.
- Meister** (verouderd), onderwijzer, meester. Tegenwoordig hoort men algemeen *meester*. *Booi is meester*, iedereen is baas. *'t Is déér 'n gróóte rómmel*; *booi is 'r meester*, het is daar een grote rommel, iedereen heeft er het grootste woord.
- Mejóór**, majoor.
- Mekaar**, elkaar. *Die twee kenne mekaar niet siin*, die twee kunnen elkaar niet uitstaan. *Bee mekaar*, bij elkaar. *Mit mekaar*, met elkaar. *In mekaar*, in elkaar. *Achter mekaar*, achter elkaar. *Fóór mekaar*, voor elkaar, in orde.
- Mekéere**, mankeren.
- Mekkere**, blaten (van geiten).
- Mekreel**, makreel.
- Melaaria**, malaria.
- Mellek**, melk. *Floote mellek*, afgeroomde melk, ondermelk.
- Mellekblökkie**, o., laag blok op één poot, waarop men zit bij het melken.
- Mellekboêr**, melkboer.
- Melleke**, **móllek**, **het mólleke**, melken.
- Mellekeree**, melkerij. *Ik ben bliid, dôt 't mit de mellekeree óp 'n ófsneeër lóópt*, ik ben blij, dat het met de melkerij gauw afgelopen is.
- Mellekslieter**, melkboer.
- Mellekstam**, melkdistel, sonchus ole-raceus, sonchus asper.
- Melleksükelaat**, melkchocolade.
- Meloen**, meloen.
- Mem**, moeder (verouderd). *Mem en Taat*, vader en moeder (verouderd).
- Memmeknóóp**, ouwewijvenknoop.
- Memmetaate**, platte stenen zo over het water laten scheren, dat ze telkens weer opspringen (Texelsche Courant). Cf. *gluuwere* en *glisse*.
- Menéér**, meneer, mijnheer.
- Meneuvels**, manoeuvres.
- Menge**, mengen.
- Mengelmoes** of **mengelmoesie**, o., mengelmoes, allegaartje.
- Mengsel**, o., mengsel.
- Meniir**, manier.
- Menister**, minister.
- Menne**, graan rijden.
- Menüt**, minuut.
- Mep**, mep, klap.
- Mep** of **möp**, 1) grote knikker, kleine stuiter. *Een glaaze mep*, een grote glazen knikker.
- Mep**, prijs. *Dòs mooi, véertiin gólde jóór 'n mud tórrew*, 't is temet de hóógste mep, dat is mooi, veertien gulden voor een mud tarwe, het is bijna de hoogst bestede prijs.
- Meppe**, 1) slaan. *Hee stónd 'r maar óp te meppe*, hij sloeg er maar op los. 2) veel drinken. *Tee meppe*, veel thee drinken. Cf. *Teemeppe*.
- Meraakel**, o., mirakel. *'t Is 'n meraakel*, het is geweldig, ongelooflijk.
- Merd**. *Merd hèewwe ón*, lak hebben aan.
- Meriene**, Marine, zeemacht.
- Meróóde**. *Óp meroode weeze* of *óp meróóde weeze*, er op uit zijn, op pad zijn, van huis weg zijn teneinde streken of iets dergelijks uit te halen. Vgl. Frans: être en maraude. *Wéér benne de jónges naa toe? Ik weet 't niet, se benne óp meróóde*, waar zijn de jongens heen? Ik weet het niet, ze zijn er op uit met onbekende bestemming.
- Merreg**, o., merg.
- Merrek**, o., merk.
- Merrekbiete**, van een merkteken voorzien, aanduiden (Dekker: Neeltjes Nól). Het verleden deelwoord is *merrekbeete*, het werkwoord is dus sterk.
- Merreke**, **mórrek**, **het mórreke**,

- 1) merken, van een merk voorzien. *Hè je de skéépe òl mórreke? Néé, nach niet*, heb je de schapen al gemerkt? Neen, nog niet. 2) bemerken, bespeuren. *Mórrek je 't niet?* merkte je het niet?
- Merreke**, borduren. Dit werkwoord is zwak. Cf. *lettere*.
- Merreklap**, stuk gaas, waarop een meisje leert borduren.
- Merrie**, merrie, vrouwelijk paard.
- Mes**, o., mes.
- Meseu**, gewone benaming van het Hoofd van de Franse school.
- Mesien**, o., machine.
- Mesjester**, manchester, katoen-fluweel. *Trek je mesjesterse pak òn*, trek je manchester-pak aan.
- Mesjet**, manchet.
- Mesjetknóóp**, manchetknoop.
- Meskien**, misschien.
- Messelaar**, metselaar.
- Messele**, metselen.
- Messeslieper**, messenslijper.
- Metróós**, matroos.
- Metróózepakkie**, o., matrozenpakje.
- Metròs**, matras.
- Metwórst**, metworst.
- Meubel**, o., 1) meubel, stuk huisraad. 2) lomperd, onaangenaam mens. *Wòt 'n meubel!*, wat een onaangenaam mens!
- Meug**, meug. *Òrreges de meug in eete*, zoveel van iets eten, dat men er tegenzin in krijgt. *Teuge heug en meug*, tegen heug en meug. *Ik hèèw 'r de meug in*, ik lust het niet meer (als men vaak achtereen hetzelfde gerecht heeft gegeten).
- Meugebed**, 1) plaatsvervangster uit nood. 2) meisje, dat te kermis gaat met een jongen, die bij een ander meisje een blauwtje heeft gelopen. *Meugebed* is de titel van een van de zes „Texelsche Vertellingen” van D. Dekker, verschenen in 1867.
- Meure**, kletsen (Texelsche Courant).
- Mezejem**, o., museum.
- Mezeena**, maïzena.
- Meziek**, muziek.
- Miaw**, miauw, geluid van een poes.
- Miawwe**, miauwen.
- Middag**, (meervoud: *middagge*), middag. 's *middes*, 's middags.
- Middageete**, middageten.
- Middagge**, warm eten 's middags.
- Middagsléépie**, o., middagslaapje.
- Midde**, o., midden. *Deur de midde sneeë*, middendoor snijden. *Set 'r drie péérde fóór, 't jónkie in de midde*, zet er drie paarden voor, het jonge paard in het midden.
- Middel**, middel (van het lichaam).
- Middel**, o., middel. Het meervoud betekent geld: *Een mòn zónder middele*, een man zonder geld.
- Middelfinger**, middelvinger.
- Middelmaat**, middelmaat.
- Middelmaatig**, middelmatig, matig.
- Middelste**, middelste. *Het middelste hús*, het middelste huis.
- Middestand**, middenstand.
- Middeweg**, middelweg.
- Midskeeps**, midscheeps.
- Mie**, mi (muzieknoot).
- Mieliemeeter**, millimeter.
- Mieliemeetere**, zeer kort afknippen (van het haar).
- Mien**, (bezittelijk vnw.), mijn. *Dòt is mien tòdl*, dat is mijn tol. De toonloze vorm is evenals in het Nederlands *m'n*. De geaccentueerde vormen van het bezittelijk voornaamwoord zijn in het Tessels: *mien, jów, sien, heur óóns, jullie, hullie, hullie*. De ongeaccentueerde zijn: *m'n, je, s'n, 'r, óóns, jullie, hullie, hullie*. Predicatief gebruikt heeft men de volgende vormen: *dòt is miene(s) of meejes, jówwe(s), siene(s), heure(s), óónze, jullies, hullies (sullies), hullies (sullies)*, dat is (het) mijne, jouwe, zijne, hare, onze, Uwe, hunne, hare. Bij namen en substantieven heeft men hetzelfde verschijnsel: *Dòt is vaaders*, dat is dat (die) van vader. *Déér hè je Pietes*, daar heb je die van Piet. *Maar wéér is Jónnes?*, maar waar is die van Jan?
- Mient**, beloning(?) (Dekker: Krelis onder de soldaterij, Nederland, 1865, III, pag. 320). *De Mient*, zandige, vrij onvruchtbare streek op Tessel, aan de duinkant. Vroeger was het

- een woeste heidevlakte. *Je moet naa de Mient!* Opmerking tegen oude meisjes, die betekent: pas op, anders kom je niet aan de man. Vgl. voor deze uitdrukking: de Navorscher, 1911 en Franke, p. 204-205.
- Miereke**, 1) peuteren. *Wòt sit je déér mit die stòpnééld te miereke?*, wat zit je daar met die stopnaald te peuteren? 2) op kinderachtige manier feilen zoeken; haarkloven.
- Miers**, flauw. *Ik ben zóó miers, ik lust wel wòt souts*, ik heb zo'n flauw gevoel, ik lust wel wat hartigs.
- Miet**, mijt (parasiet).
- Mieter**, 1) mieter, lichaam. *Pòs óp, óf ik slaan je óp je mieter*, pas op, of je krijgt een pak slaag van me. 2) deugniet. *'t Is 'n mieter, hóór!*, het is een deugniet, hoor!
- Mieterere**, 1) mieteren, smijten. 2) vallen. *'t Wòrdt mieterere*, het gaat de de verkeerde kant uit. *'t Is mieterere*, het is mis.
- Mieters**, donders, bliksems. *Zó'n mieterse jónge!*, zo'n bliksemse jongen!
- Miezèère**, misère, ellende. *Bee him is 't niks aars ós miezèère*, bij hem is het alles misère.
- Miezeraabel**, miserabel, ellendig.
- Mig**, mug.
- Mimere**, mijmeren, praktkizeren.
- Miir**, mier (insect).
- Miireból**, 1) mierenhoop, min of meer bolvormige verhoging van de grond, waaronder mieren huizen. 2) spottend: naam voor een slecht, hoog gelegen en zanderig stuk land.
- Miirem**. *Zóó miirem zóó maarem*, dientengevolge. Vermoedelijk is dit een verbastering van *summa summarum*. Bij Dekker vindt men de vorm *semiirem semaarem* (Marretje Flie-lands, pag. 169).
- Mik**, scheldnaam voor iemand, die scheel is. *Héélemaal fón de mik weeze*, helemaal van de kook zijn, erg aan de sukkel zijn.
- Mikke**, mikken. *'t Niet zóó naw mikke (neeme)*, het niet zo nauw nemen.
- Miljoen**, miljoen.
- Miljoennèer**, millionnaire.
- Miljòrd**, milliard.
- Milt**, milt.
- Miltvuur**, o., miltvuur.
- Min, minder, méénst** (nasalering), min, nietig, zwak, verachtelijk. *Te méénste*, ten minste. *Óp s'n méénst*, op zijn minst.
- Minder**, minder (comparatief van weinig).
- Mindere**, minderen.
- Minderjaargig**, minderjarig.
- Minnezéère**, in orde brengen, met zorg regelen. Frans *ménager*. De Tesselaar gebruikt dit woord echter vooral in de betekenis van „verminderen”, waartoe de eerste lettergreep misschien heeft meegewerkt. Een boer, die te weinig voer voor zijn beesten heeft, zal zeggen: *we moete ón 't minnezéère gaan*, d.w.z. we moeten de porties gaan verminderen.
- Mis**, mest. *Mis strooie*, mest op het land uitstrooien. *Een lònd ónder de mis reeë*, een land bemesten, mest op een land brengen (met behulp van een wagen).
- Mis**, mis (in de R.K. kerk).
- Mis**, mis, niet raak. *'t Is 'n misse boél*, de zaak is misgelopen.
- Misdeeër**, een dier dat absoluut niet wil groeien, een mislukkeling (ook van personen gezegd in de betekenis van mislukkeling, nietsnut).
- Misgewòs**, o., misgewas.
- Misgreep**, misgreep.
- Mishaak**, haak met 3 of 4 tanden, die gebruikt wordt om mest van de kar te halen.
- Mishòk**, o., 1) hok, waarin het huisvuil wordt gedeponneerd. 2) ellendeling. *Wòt 'n mishòk!*, wat een ellendeling!
- Mishòndele**, mishandelen.
- Mishòndeling**, mishandeling.
- Mishóópie**, o., klein mesthoopje op het land.
- Misklamp**, mesthoop, mestvaalt.
- Miskòòr**, mestkar.
- Mislukke**, mislukken.
- Misméele**, ongeregeld melken, met de bedoeling een koe of een schaap droog te krijgen.

- Misóogst**, misoogst.
- Mispunt**, o., mispunt, ellendeling.
- Misse**, 1) mesten, vruchtbaar maken.
2) de mest uit de stal wegnemen, uitmesten, de mestgoot leeghalen.
Bè je òl klaar? Néé, ik moet nach misse, ben je al klaar? Neen, ik moet de stal nog uitmesten.
- Misse**, missen.
- Misselek, misseleker, misselekst**, misselijk, ellendig.
- Mist**, mist.
- Miste**, misten.
- Mistig**, mistig.
- Misvörrek** of **misvörrek**, mestvork.
- Mit**, (voorzetsel), met. *Wacht effies, dòn gaan ik mit je mee*, wacht even, dan ga ik met je mee. *Hee is er mit 't geld fòn sien buure fondeur*, hij is er met het geld van zijn burens van door.
- Mitiin**, meteen, onmiddellijk daarna.
- Mitiins(e)**, meteen, tegelijkertijd.
- Módder**, modder.
- Módderaar**, modderaar, prutser.
- Móddere**, modderen, knoeien, prutsen.
- Módderig**, modderig.
- Moê** (vooral vocatief), moeder. *Moê, mag ik nou óp stréet speule?*, moeder, mag ik nu op straat spelen?
- Moêd, moêder, moêdst**, 1) vermoeid, moe. 2) beu. *Ik ben 't speemoêd*, ik ben het meer dan zat, het hangt me de keel uit. *'t Is gauwer moêd òs wend*, men heeft er gauwer genoeg van, dan dat men er aan went.
- Moeder**, moeder (de vocativus is *moeder* of *moê*).
- Moederflek**, moedervlek.
- Moedwil**, opzet. *Mit moedwil*, met opzet.
- Moeie**, moeien, er niet buiten laten. *Se hêwwwe mee er nooit in moeid*, ze hebben mij er altijd buiten gelaten.
- Moeielek, moeieleker, moeielekst**, moeilijk.
- Moeite**, moeite.
- Moêr**, 1) moeder (als het op mensen slaat is dit woord ruw, slaat het op een dier, dan is het heel gewoon). *Naa s'n moêr weeze*, weg zijn, *M'n piip is naa s'n moêr*, mijn pijp is weg.
- 2) moer, schroef. Verkleinwoord *moertje* (korte *oe*).
- Moerdebei**, (korte *oe*), moerbeï.
- Moerdebeieboom**, moerbeieboom.
- Moêt**, moet, indruk in huid of kleren, ontstaan door er op uitgeoefende druk. *Wòt hê je 'n moêt in je neus!*, wat heb je een moet in je neus! *Het ie mit 'n haamer óp taafel slooge?* *De moête stónde er in*, heeft hij met een hamer op tafel geslagen? De moeten stonden er in.
- Moete, móst, het moete**, moeten.
- Móf**, 1) mof, handmof. 2) scheldnaam voor een Duitser.
- Móffel**, stomp. *Die gróôte jónge gaf dòt kiend zómaar een moffel*, die grote jongen gaf dat kind zomaar een stomp.
- Móffele**, 1) moffelen, vlug wegstoppen. 2) lakken (van fietsen). 3) stompen. Cf. *móffel*.
- Móggeltje**, o., koffiekannetje, koffieketel.
- Mók**, cilindervormige maat, van uiteenlopende inhoud, voor het meten van veevoeder of voor het scheppen van drinkwater.
- Mók** (oud) schaap. *De ouwe mókke hêwwwe we nach niet ferkòcht*, de oude schapen hebben we nog niet verkocht.
- Mókkig** of **mókkerig**, zoel, vochtig en warm. *'t Wéér is mókkerig*, het is zoel weer zonder wind (in de Hondsdagen bijv.). Cf. *bedörrefelek*.
- Mól**, mol.
- Móllem**, molm, houtmolm.
- Móls, mólser, mólst**, mals.
- Mólshoop**, molshoop.
- Móltentig**, overdreven zindelijk. Dekker: Maltentige Niesje, Nederland 1864, III, pag. 233-260. De uitspraak is wel *móltentig* geweest.
- Móltón**, molton.
- Móltónne**, van molton.
- Mòn**, 1) man, mens. 2) echtgenoot. Verkleinwoord is *mòntje*. *Dòt mòntje zel nach lòst genóg mit sien kiender krigge*, die man (enigszins kleinerend) zal nog last genoeg met zijn kinderen krijgen. *Naakende mònnetjes*, sneeuwkllokjes. *Óp goeie-mònne sèèg-*

- ge meehellepe*, meehelpen zonder dat er een contract is gemaakt, maar tegen de belofte, dat de schipper (het is een schippersuitdrukking) het wel gunstig zal regelen.
- Mònd**, mand (het verkleinwoord is *mòndje* of *mankie*; dit laatste is tegenwoordig niet gebruikelijk meer). *S'n mòndje sette*, zijn mandje zetten, d.w.z. voor Sinterklaas. Op *Soekertjesdag* (6 December), moeten de kinderen hun *mòndje soeke*.
- Mònd**, mond.
- Mònd en klawzéér**, o., mond en klauwzeer.
- Mòndhòrmooniekaa**, mondharmonica.
- Mòndstik**, o., mondstuk.
- Mònkele**, moeilijk eten, moeilijk kauwen. Het woord wordt vooral gebruikt met betrekking tot mensen, die hun gebit geheel of gedeeltelijk missen.
- Mònleu** of **mòlleu**, de mannen. *'t Is ferskrikkelek zóveul smirreheid die mònleu fòn búte mee in hús brenge*, het is verschrikkelijk zoveel vuil die mannen van buiten mee in huis brengen.
- Mònne**, aan kunnen, de baas zijn. *Ken je 'm mònne?*, kun je hem aan?
- Mònnefakture**, manufacturen.
- Mònnetjesputter**, mannetjesputter.
- Mònshóógte**, manshoogte. *De snéeuw lag mònshóógte*, de sneeuw lag tot de hoogte van een man.
- Mònskéérel**, manskerel.
- Mòntel**, mantel.
- Mònvòllek**, o., manvolk, mannen. *Dòt mònvòllek ken niet aars*, die mannen kunnen niet anders.
- Mònwief**, o., manwif.
- Moobezaassie**, mobilisatie.
- Mòòd**, o., 1) oorspronkelijk 37½ roe. 2) dagtaak, hoeveelheid werk. *Een stoëf mòòd*, een zware taak.
- Moode**, mode.
- Moodel**, o., (accent op de laatste lettergreep), model.
- Moodern**, mooderner, moodernst, modern.
- Moogelek**, mogelijk.
- Mòògie**, o., kleine paling, puitaal. Vgl. *magge*.
- Mooi**, mooier, mooist, mooi.
- Mooi**, o., het mooie, de aardigheid. *Het mooi gaat er héélemaal òf*, de aardigheid gaat er helemaal af.
- Mooicheid**, mooiheid. *Wéér doe je dòt èegelek fóór? Ólliin maar fóór de mooicheid*, waar doe je dat eigenlijk voor? Alleen maar omdat het zo mooi staat.
- Mooker**, moker.
- Mookere**, mokeren.
- Mòòl**, mòòller of mòòlder, mòòlst, mal, dwaas, aanstellerig.
- Mòòl**, o., zothed, dwaasheid. *'t Mòòl kómt boove*, wordt gezegd als de mensen mal beginnen te doen.
- Moole**, molen. *'t Is 'n oope moole mit 'n gieuwgaw*, het is een gewonnen zaak. (Een *oope moole mit 'n gieuwgaw* is een zeer gunstige stand bij het molenspel). Bij Dekker vindt men de vorm *meule*. Vgl. *gieuwgaw*.
- Moolenaar**, molenaar.
- Moolestikke**, naam van het molenspel. Vgl. *neegeestikke*.
- Mòòlheid** of **mòòllicheid**, dwaasheid, malligheid.
- Mòòns** (nasalering), mans. *Héél wòt mòòns weeze*, heel wat mans zijn.
- Móónster** (nasalering), o., monster, vreselijk wezen.
- Móónstere** (nasalering), monsteren, inspecteren.
- Móórd**, moord. *Móórd en brònd skrééuwe*, moord en brand schreewen.
- Móórde**, moorden.
- Móórdenaar**, moordenaar.
- Móóres léére**, mores leren, terechtzetten.
- Moot**, stuk vis.
- Mòp**, 1) mop. 2) grap. 3) liedje. *Weesper mòppe*, Weesper moppen. *Hee het mòppe*, niet zó'n beetje, hij heeft geld, en heel wat ook. *Peepermòppe*, pepernoten.
- Mòppere**, mopperen.
- Mòpperpòt** of **mòpperaar**, mopperaar.
- Mòrgeriene**, margarine.
- Mòrkies**, markies.

- Mòrmòt** of **mòrmòtje**, o., marmot.
Mòrrege, morgen (vooral als bijwoord, als substantief gebruikt men vrijwel steeds *óchend*).
Mòrrekt, markt.
Mòrrekte, markten, met vee naar de markt gaan om het te verkopen. *We hêèwwe fòndaag slecht mòrrekt*, we hebben vandaag een slechte prijs voor ons vee gehad.
Mòrrele, morrelen, peuteren.
Mòrrelspieker, marlpriem, marlspijker.
Mòrremel, o., mormel.
Mòrremer, o., marmer.
Mòrremere of **mòrmere**, marmeren, van marmer.
Mòrs, mars. *Niet veul in s'n mòrs hêèwwe*, niet veel in zijn mars hebben.
Mòrs, 1) mars (van troepen). 2) mars (stuk muziek). *Vóórwaars mòrs!*, voorwaarts mars!
Mòrsdóód, morsdood.
Mòrsepein, marsepein.
Mòrsjéere, marcheren.
Mòrtelaar, martelaar.
Mòrtele, 1) martelen, folteren. 2) erg zijn best doen zonder succes, prutsen. *Je sit 'r nou ól 'n uur ón te mòrtele*, *skei nou maar üt*, je zit er nu al een uur aan te prutsen, schei nu maar uit.
Mòrtielje, mantilla, dames-zomer-manteltje zonder mouwen (Dekker: Gerrit de Wolf).
Mós, o., mos.
Mós, huismus, passer domesticus domesticus.
Mòsker, o., masker.
Mósseëi, o., mussenei.
Móssel, mossel (meervoud: *móssels*).
Móssiënaal, machinaal.
Móssiënist, machinist.
Mòst, mast (op schepen).
Mósterd, mosterd. *'r In deur de mósterd haale*, iemand er flink van langs geven.
Mósterdpòt, mosterdpot.
Mósterdtien, tinnen pot met schroefdraad om mosterd in te bewaren.
Mòstklimme, mastklimmen.
Mòstlóópe, volksvermaak, waarbij de deelnemers proberen over een gladde mast, die over een *kóllek* is gelegd, te lopen.
Mòt, mat, vloerbedekking, zitting van een stoel.
Mòt, mot.
Mòt, mat (bij het schaakspel).
Mòtfeugeltje, o., motvlinder.
Mòtglòs, o., matglas.
Mòtjedóór, matador, uitbinker.
Mòtreege, motregen.
Mòtteklópper, mattenklopper.
Mòttere, motregenen. *'t Mòttert*, het motregent.
Mòttert, bruingrijze nachtvlinder.
Mòttig, mottig, pokdalig. *Mòttige Janes*, mottige Janus.
Mouw, mouw.
Mud, o., mud, hl.
Muf, muffer, mufst, muf.
Muggebeet, muggebeet.
Muis, soort vroege aardappel, muis.
Muize, muizen, smakkelijk peuzelen. *Wòt sitte se déér lekker te muize* (van kinderen), wat zitten ze daar lekker te eten.
Mul, muller, mulst, mul, los (van zand).
Mül, muil.
Münie, menie.
Munnik, nachtvlinder.
Munt, munt. *Munt óf krüs*, wordt gezegd bij het opgooien van een muntstuk (munt is de achterkant, krüs de voorkant).
Munte, munten, mikken, doelen.
Mürrek, muur (stellaria media).
Murrew, **murrewer**, **murrewst**, murw, week, zonder weerstandsvermogen. *Ójje zóksówòt meemaakt het*, *dón bejje murrew*, als je zoiets hebt meegemaakt, dan heb je verder geen lust (kracht) je verder te verzetten.
Mus, muts. *'t Luchtig mussie ópsette*, een zaak van de luchtige kant bekijken (Dekker: 't Skapseljoen).
Müs of **muus** (meervoud: *muuze*), muis.
Muur, muur, stenen wand.
Muuzebekkie, o., kleine hoeveelheid hooi of graan, die op een vork naar boven wordt gestoken. *Geef se erres*

wòt gróóter, ik hou niet fòn die muuzebekkies, zal gezegd worden tegen een opsteeker, die erg kleine vorken hooi naar boven steekt.
Muuzegõrst, gras, dat in de mouw omhoog kruipt.
Muuzeneste, muizenesten, getob.

Muuzevòòl, muizenval.
Müziemaal, müziemaalder, müziemaalst, muziekaal.
Mijl, mijl.
Mijn, mijn.
Mijne, mijnen, „mijn” roepen bij een openbare verkoping.

N

Naa, (voorzetsel), naar. *Naa skool gaan*, naar school gaan. *Hee is naa sien vaader fernoemd*, hij is naar zijn vader vernoemd.
Naa, 1) (bijwoord) na. *Se waare d'r òllemaal óp iin naa*, ze waren er allemaal op een na. 2) (voorzetsel), na. *Naa de gróóte fekònsie*, na de grote vacantie.
Naadeel, o., nadeel, schade.
Naadõrst, nadorst.
Naagaan, ging naa, het of is naagaan, nagaan, volgen, het oog houden op. *Kè je naagaan!*, dat kun je denken!
Naagel, nagel. *Naagels of naageltjes*, seringen.
Naagelbieter, nagelbijter.
Naagelboom, sering (boom).
Naageltakke, seringen, takken met seringen.
Naaië, 1) naaien. *Ût naaië gaan*, beschikbaar zijn om bij anderen naaiwerk te komen verrichten. 2) coire.
Naaiëring, vingerhoed.
Naaiëëre, o., naaigaren.
Naaimesien, o. of **naaimesien**, o., naaimachine.
Naajaar, o., najaar, herfst.
Naakend, naakt, kaal. *Ik liet dõt skilderee déér maar hange, aars staat 't zóó naakend*, ik liet dat schilderij daar maar hangen, anders staat het zo kaal. *Naakende mònnetjes*, sneeuw-klokjes.
Naakómertje, o., nakomertje, jongste kind, dat vrij veel in leeftijd verschilt met het voorlaatste.
Naalaatenskap, nalatenschap.
Naam, naam.
Naamaak, namaak, (bedriegelijke) nabootsing.

Naamsiek, 1) wordt gezegd van iemand, die erg gehecht is aan een kind, dat naar hem (haar) is genoemd. 2) wordt gezegd van iemand, die graag wil, dat een kind naar hem wordt genoemd.
Naaóóge, naogen.
Naapluiuze, ploos naa, het naaplooze, napluizen.
Naasitte, sõt naa, het naaseete, achterna zitten, achtervolgen. *Se hèèwwe 'm wel een jaar naaseete*, ze hebben hem wel een jaar achtervolgd.
Naaslachte, overerven. *Slacht dõt ók naa?*, erft dat ook over?
Naast (voorzetsel), naast.
Naavel, navel.
Naavenònt, naar verhouding. *Ik geloof nooit, dõt de rieke leu naavenònt net zóveul betaale ós wee*, ik geloof nooit, dat de rijke mensen naar verhouding net zoveel betalen als wij.
Nach, nog.
Nachiesgõste, logé's.
Nacht, nacht (het verkleinwoord is *nachie*). *Fòn nachies gaan* of *fóór nachies gaan*, uit logeren gaan.
Nachtegaal, nachtegaal, luscinia megarhyncha megarhyncha.
Nachtpon, nachtjapon.
Nachtrinkink, nachtwacht.
Nachtwacht, man, die 's nachts rondgaat door het dorp om toezicht uit te oefenen. Vroeger deed hij volgens Dekker (Gerrit de Wolf) elk uur zijn ronde te Oudeschild. Dekker laat hem om tien uur 's avonds roepen: *Bewaar je fiv en kéërsie wel, tiin het de klòk, tiin, de wiend is west-nóórd-west!* De eerste woorden houden een waarschuwing in om

- zuinig te zijn met vuur en licht, in de volgende wordt meegedeeld, hoe laat het is en de laatste waren vooral bestemd voor zeelui, loodsen en schippers. Het nachtwachten-systeem is in 1936 op Tessel afgeschaft.
- Nachtzwaluw**, nachtzwaluw, caprimulgus europaeus europaeus.
- Naggeres**, nog eens. *Doen 't naggeres*, doe het nog eens. *Bedankt fóór nou en naggeres*, beleefdheidsformule, die betekent: bedankt voor deze keer en ook alvast voor de volgende.
- Nap**, nap. *Een kramde nap*, lett. een gekramde nap, d.w.z. iemand, die na veel ziekte weer zowat, maar niet volkomen hersteld is.
- Napooliejón**, Napoleon. Vergelijk het volgende raadseltje:
*„Na” sègge de Jooode,
 „Poo” sègge de smouze,
 En Liejón is een gróóte stòd,
 Raa, raa, wòt is dòt?*
 Zoals zovele rijmpjes is ook dit geen zuiver Tessels.
- Natuur**, natuur, aard.
- Natuurlek**, natuurlijk.
- Naw**, **nawwer**, **nawst**, nauw, eng. *Je weet, dòt 't him ferskrikkelek naw bee kòmt*, je weet, dat hij verschrikkelijk kieskeurig (lastig) is. *Hee is naw te wachte*, hij neemt gauw iets kwalijk, hij is gauw op zijn teentjes getrapt.
- Naw**, o., verlegenheid, moeilijkheid. *'r Iin in 't naw driive*, iemand in het nauw drijven.
- Nawte**, nauwte, engte. *Ik sit hiir zóó in de nawte*, ik kan me hier bijna niet verroeren.
- Néé**, neen. De ontkenning wordt in het Tessels aangegeven door *néé*. Hierachter hoort men nog dikwijls het persoonlijk voornaamwoord. Er vóór gebruikt men vaak „wel”. We krijgen dus: *ninnik* (*nunnik*) of *welninnik* (*welnunnik*), *ninje* of *welninje*, *ninnie* of *welninnie*, *ninse* of *welninse*, *ninnewe* of *welninnewe*, *ninjullie* of *welninjullie* (*nééjullie* of *welnééjullie*), *ninse* of *welninse*. Als iets onzijdigs ontkend wordt, zegt men *ninnit* of *welninnit*.
- Nééd**, naad. *Je üt de nééd lóópe*, geforceerd hardlopen, zodat men buiten adem raakt.
- Neederlònd**, Nederland.
- Neederlònder**, Nederlander.
- Neederlònds** (nasalering), Nederlands.
- Neef**, neef. *Ik dòcht bee me zellef: Piet, neef, je bent mis*, ik dacht bij me zelf: neef Piet, je hebt verkeerd gedaan. Men hoort vaak het woord *neef* gebruikt achter een voornaam, zodat de twee woorden bijna een geheel gaan vormen: *Klaas-neef, Jòn-neef, Kin-neef* (spotnaam).
- Neeger**, neger.
- Neegerin**, negerin.
- Neegestikke**, het molenspel spelen. Dit was een spel met aan elke kant negen damstukken. Bij de oude damborden was aan de achterkant een molenspel. Cf. *gieuwgaw*.
- 't Neegetig**, negentig.
- 't Neegetiger**, persoon van 90 jaar.
- 't Neegetigste**, negentigste.
- Neegeweeker**, handelsreiziger (die om de negen weken op Tessel kwam). Het woord is nu verouderd.
- Neel**, vrouwennaam, verkorting van Neeltje.
- Nééld**, naald.
- Nééldekooker**, naaldenkoker.
- Neeme**, **nam**, **het noome**, nemen. *Een grote stap neeme* (nooit „geeve”, zoals men vaak in het Noorden van Noord-Holland hoort), een grote stap nemen. *Je sów niet zóó gouw 'n aar neeme kenne*, je zou niet zo gauw een ander kunnen nemen.
- Neep**. *Hee sów je een neep ófwenne*, hij is niet te vertrouwen, hij is gemeen.
- Néér** (bijwoord), neder, neer.
- Nééring**, nering.
- Neetfreeter**, gierigaard.
- Neetelig**, bijterig (van paarden). *De ket wòs ók wéér neetelig fònóchend*, de hit was ook weer bijterig vanochtend.
- Neetelróós**, netelroos.
- Nek**, nek.
- Nel**, 1) Nel (meisjesnaam). 2) nel, troef-negen.
- Nes**, schapenhok buitenshuis.

- Nesse**, de schapen in de nes drijven.
Je moet hellepe nesse!, je moet helpen de schapen in het hok te drijven.
- Nest**, o., nest. Het verkleinwoord is *nessie*. *Feugelnessies ùthaale*, de eieren wegnemen uit vogelnestjes. *In de neste sitte*, in de moeilijkheden zitten, veel moeilijke kwesties aan z'n hoofd hebben. *Hee is óp 't leege nest kómme*, hij is te laat gekomen, hem is de buit ontgaan.
- Nestel**, o., ei van kalk, dat in het nest wordt gelegd, teneinde de kip niet te laten merken, dat de werkelijke eieren worden geraapt. Cf. *lèggei*, *kòllekei*.
- Net**, **netter**, **netst**, 1) net, proper, beschaafd. 2) netschrift. *In 't net skrive*, in het net schrijven. 3) net, precies, juist. *Je ken d'r net nach bee*, je kunt er juist nog bij.
- Net**, o., net.
- Netjes**, netjes.
- Neuke**, coire.
- Neurie**, scheur, gaatje door slijtage.
Dòt kòppie het 'n neurie, er is een scheur in dat kopje.
- Neus**, neus.
- Neusiebloéd**, neusbloeding. *De leste tiid het ie òldeur lòst fòm neusiebloéd*, de laatste tijd heeft hij voortdurend last van neusbloedingen.
- Neut**, 1) noot (vrucht). *Fóór dóóve neute sitte*, voor Piet Snot zitten, voor spek en bonen er bij zitten. 2) verkorting voor *neutemeskaat*.
- Neutekraaker**, notenkraker.
- Neutemeskaat**, nootmuskaat.
- Neutig**, groenend, groen. *'t Lònd staat neutig*, het land begint een mooie groene kleur te krijgen.
- Neuze**, 1) neuzen, snuffelen, speuren. 2) met de neuzen tegen elkaar wrijven. *Zelle we er's neuze?*, zullen we eens met onze neuzen tegen elkaar wrijven? (onder kleine kinderen).
- Nibbeltje nibnéers**, naam voor een over-zindelijke vrouw (Texelsche Courant).
- Nicht**, nicht.
- Niek**, naam van een jongen of man, verkorting van Nicolaas.
- Nieptang**, nijptang.
- Niet** (vuw. en bijwoord), niet.
- Niet** (substantief), niet (uit de loterij).
- Nietes**, uitdrukking, die vaak gehoord wordt in een twistgesprek en die wil zeggen „het is niet waar”. Vgl. *welles*.
- Niir**, nier.
- Niiver**, ijverig, nijver.
- Nik**, hik.
- Nikke**, hikken.
- Nikkel**, o., nikkel.
- Niks**, niets. *Dubbele niks*, dubbel blank (bij het domineren).
- Ninne**, drinken. *'t Kòllef groeit niet hòrd, maar 't nint aars best*, het kalf groeit niet hard, maar het drinkt anders best.
- Nippe**. *Òs 't nipt en wéer nipt*, als het er op aan komt, als het puntje bij het paaltje komt.
- Nippertje**, o., nippertje. *Óp 't nippertje*, op het nippertje.
- Noeme**, noemen.
- Nògòl**, nogal, tamelijk.
- Nòk**, nok, bovenste rand of punt van een dak.
- Nómmer**, nummer. *Wòt nómmer hè jee?*, welk nummer heb jij?
- Nómmerere**, nummeren.
- Nòn**, naam van een man of jongen, verkorting van *Nònning*.
- Nón**, 1) non, kloosterzuster. 2) houten knop boven op een tol. *Ken jee de tòdòl óp sien nòn laate staan?*, kun jij de tol op zijn kop doen rondtollen?
- Nòntje**, vrouwen- of meisjesnaam.
- Nòntjes**, hardgeel. *De kaamer is nòntjes fòrrefd*, de kamer is hardgeel geverfd.
- Nóód**, nood, ellende. *Skip in nóód!*, schip in nood!
- Nóódig**, **nóódig**, **nóódigst**, nodig.
- Nóódreem**, noodrem.
- Nóódslachting**, noodslachting.
- Nóódwéer**, o., noodweer.
- Noogaa**, noga, nougat.
- Nooit**, nooit.
- Nòòl**, duin. *Een fiirspeeënde nòòl*, een vuurspuwende berg (het woord is niet echt Tessels, maar wordt, comisch bedoeld, wel gebruikt). *We gaane te jaage in de nòòlle*, we gaan jagen in de duinen. Bekende *nòòlle*

- zijn de *Fónteinsnòd* en *Neeltjesnòd* (vgl. Dekker's gelijknamige novelle).
- Nòlletrapper**, iemand, die veel in de duinen loopt, en daardoor een zware sjouwerige gang krijgt.
- Nóórd**, het Noorden. 't *Leit déér òrreges óm de Nóórd*, het ligt daar ergens in het Noorden. *De beu gaat óm de Nóórd.*, de bui drijft in Noordelijke richting.
- Nóórde**, o., 1) Noorden. 2) naam van een polder op Tessel: 't *Nóórde*.
- Nóórdelek**, **nóórdeleker**, **nóórdelekst**, noordelijk.
- Nóórdewiend**, Noordenwind. *De Nóórdewiend sléépt lang en gaat vróóg te bèéd*, de Noordenwind steekt laat op en gaat vroeg liggen.
- Nóórdewiendskréúwer** of **nóórde-wiendroeper**, koekoek, *cuculus canorus canorus*.
- Nóórd-Hòllònd**, Noord-Holland.
- Nóórd-Hòllòns** (nasalering), Noord-Hollands.
- Nóórdóóster**, Noordoostenwind.
- Nóórdpool**, Noordpool.
- Nóórdwester**, Noordwestenwind.
- Nóórdzéé**, Noordzee.
- Nóórtaffel** (accent op de tweede lettergreep), Noord Haffel, gehucht op Tessel.
- Noot**, noot, zangnoot.
- Nootaris**, notaris.
- Nootiesie**, notitie. *Se nam gien nootiesie fòn 'm*, ze nam geen notitie van hem.
- Nootiesieboekje**, o., notitieboekje.
- Noovember**, November.
- Nòp**, stuk wol, dat de schapen op het land hebben verloren. *Wòt hè je fóór je wól hòd? Iin gólde fíjftig mit de nòppe*, wat heb je voor je wol gehad? Een gulden vijftig, de losse stukken inbegrepen.
- Nòr**, ar.
- Nòrre**, arren, met de ar rijden.
- Nór**, nor, gevangenis.
- Nórdes**, naam van een man of jongen (Bernardus).
- Nórmaal**, normaal. *Hee is niet nòrmaal*, hij is niet helemaal goed bij het hoofd.
- Nórmaalskool**, normaalschool.
- Nòrreges** of **nòrreges**, nergens. *Wil jee me eeve hellepe, ik ken nòrreges bee*, wil jij me even helpen, ik kan nergens bij.
- Nòrrep**, nijdig, kwaad.
- Nòrrepig**, nijdig, kwaad.
- Nòrs**, **nòrser**, **nòrst**, nors, stuurs.
- Nòrsis**, narcis.
- Nòt**, **nòtter**, **nòtst**, nat.
- Nòt**, o., nat, vocht. 't *Is iin pòt nòt*, het is allemaal hetzelfde.
- Nòtticheid**, nattigheid.
- Nòttig**, nattig, vochtig.
- Nou**, nu, nou.
- Nuchter**, **nuchterder**, **nuchterst**, nuchter. *S'n broer is nooit nuchter*, zijn broer is nooit nuchter. *Twie nuchtere kòllever*, twee nuchtere kalveren.
- Nul**, nul, onbeduidend iemand. *Nul óp 't rekest krigge*, een weigerend antwoord krijgen.
- Nut**, o., nut. *Je bent 't niet nut*, het is te goed voor je.
- Nuwbakke**, nieuwbakken, vers.
- Nuwbrek**, hooi van een perceel, dat één of liever nog meer jaren niet als hooiland is gebruikt (heel goed hooi).
- Nuws**, o., nieuws.
- Nuws kierig**, **nuws kieriger**, **nuwskierigst** (korte ie), nieuwsgierig.
- Nuwt**, **nuwwer**, **nuwst**, nieuw. *Een nuwwe jòs*, een nieuwe jas. *Sien hoéd is nag nuwt*, zijn hoed is nog nieuw. 't *Nuwwe (nuwt) is er óf*, het nieuwe is er af.
- Nuwtje**, o., nieuwtje.
- Nuwwediep**, Nieuwediep.
- Nuwwejaar**, o., nieuwjaar. *Veul zeege in 't nuwwe jaar!*, veel zegen in het nieuwe jaar.
- Nuwwejaarskaartje**, o., nieuwjaarskaartje.
- Nuwwejaarswèens** (nasalering), nieuwjaarswens.
- Nuwwelek**, wonderlijk, gek, raar. *Je moet niet zóó nuwwelek doên*, je moet niet zo raar doen.
- Nuwweling**, nieuwweling.
- Nuwwerwes**, nieuwerwets.

't Nuwwe Skil of Nuwwe Skil, Nieuwe Schild. De bij eb drooglopende zeebodem tussen de Oost-erender kaap en Oost heet echter *de skilt*.
Nuwwicheid, nieuwigheid.

O

- Óchte**, ochtend, morgen. *Óp 'n óchte*, op een ochtend. *Fòn óchte*, van ochtend. *Óchtes* of *'s óchtes* of *'s óches*, 's morgens, 's ochtends.
- Ódder**, adder.
- Ódmiraal**, admiraal.
- Ódfertèensie** (nasalering), advertentie.
- Ódfertéere**, adverteren.
- Ódvookaat**, 1) advocaat, rechtsgeleerde. 2) mengsel van brandewijn, geklopte eieren en suiker.
- Oefene**, oefenen.
- Oefening**, oefening.
- Oelekie**, o. of **dümelóót**, verband, gewoonlijk van zwart satinet, in de vorm van een vinger, dat over een verbonden vinger wordt gedaan en met bandjes om de pols vast maakt.
- Oèrmèens** (nasalering), oermens.
- Oèroud**, oeroud.
- Oèrtijd**, oertijd.
- Oèrwoud**, o., oerwoud.
- Oester**, oester.
- Óf**, af.
- Óf** (voegwoord), of.
- Ófbaakene**, afbakenen.
- Ófbetaaling**, afbetaling.
- Ófbeule**, afbeulen.
- Ófblaare** of **ófblóddere**, afschilferen van kalk of verf.
- Ófbraak**, afbraak.
- Ófbrenge**. *Een skip ófbrenge*, een gestrand schip van de zandbank afkrijgen (Dekker: Gerrit de Wolf).
- Ófdak**, o., afdak.
- Ófdamme**, afdammen.
- Ófdanke**, afdanken.
- Ófdinge**, **dóng óf**, **het ófdónge**, afdingen.
- Ófdróoge**, 1) afdrogen. 2) afranselen.
- Ófdruk**, afdruk.
- Óffer**, o., offer.
- Óffere**, offeren.
- Óffóol**, o., afval, uitschot.
- Óffóolle**, **fiel óf**, **is óffóolle**, in gewicht verminderen.
- Óffijn**, enfin. Cf. *efijn*.
- Ófgevaardigde**, afgevaardigde.
- Ófgezaagd**, afgezaagd.
- Ófgnókke**, afbedelen, aftroggelen. *Staan tòch dòt kiend s'n lekkers niet óf te gnókke!*, bedel dat kind zijn lekkers toch niet af!
- Ófgód**, afgod.
- Ófgróbbele**, oppervlakkig wassen van handen of gezicht. *Ik heb me maar wòt ófgróbbeld*, ik heb me maar wat afgepoedeld.
- Ófgrónd**, afgrond.
- Ófgunst**, (nasalering), afgunst.
- Ófhaale**, 1) afhalen. 2) afkammen. *Dòt mèens sit nou óltóós óppe aare óf te haale*, dat mens zit nu altijd anderen af te kammen.
- Ófhankelek**, afhankelijk.
- Ófkeure**, afkeuren.
- Ófkoêle**, afkoelen.
- Ófkómme**, gebeuren, uitkomen. *Je zel siin, zóó zel 't ófkómme*, je zult zien, zo zal het gebeuren.
- Ófkómste**, rendement. *Ólles is duur behòlleve de ófkómste*, alles is duur behalve het rendement. (Wordt gezegd als alles wat nodig is om de boerderij in stand te houden duur is, en datgene wat men produceert, weinig opbrengt).
- Ófkómstig**, afkomstig.
- Ófkooie**, een lam bij een schaap vandaan nemen en bij een ander wenen. Cf. *óftrouwe*.
- Ófkooier**, naam van zo'n lam.
- Ófleie**, afleiden.
- Ófleijing**, afleiding, verstrooing.
- Óflóóp**, afloop, einde, uitslag.
- Óflósse**, aflossen.
- Óflóssing**, aflossing.
- Ófmeeting**, afmeting, grootte.
- Ófmijne**, afmijnen.

- Òfneeme**, 1) afnemen. 2) spenen, bij de moeder vandaan nemen.
- Òfneemer**, afnemer, koper.
- Òfpaale**, afpalen, met palen afzetten.
- Òfplòtte**, afplatten.
- Òfpòòlle**, afbedelen, aftroggelen. *Ik wów 't èègelek niet misse, maar 'k hèèw 't me òfpòòlle laate*, ik wou het eigenlijk niet missen, maar ik heb het me laten afbedelen.
- Òfprache**, afbedelen, aftroggelen.
- Òfraade**, afraden.
- Òfraatele**. *De buurt òfraatele*, wordt gezegd van de bakker, die met een ratel langs de buurt gaat om aan te kondigen, dat de *wòrrème bòòlle* klaar zijn.
- Òfraffe**, afraffelen.
- Òfreis**, afreis, vertrek.
- Òfrónde**, afronden.
- Òfroome**, ontdoen van de room. *De mellek òfroome*, de room van de melk scheppen.
- Òfròsse**, afrossen.
- Òfset**, afzet.
- Òfsiir**, officier.
- Òfskaffe**, afschaffen.
- Òfskaffer**, geheelonthouder. *Een òfskaffertje neeme*, een borrel nemen.
- Òfskaffing**, afschaffing.
- Òfskepe**, 1) afschepen, onder enig voorwendsel wegsturen. *We hèèwwe 'm guster òfskeept* (jongensuitdrukking), we hebben hem gister de vriendschap opgezegd. 2) verkopen. *De lammer òfskeepe*, de lammeren verkopen.
- Òfskeid**, o., afscheid.
- Òfskiite**, afschieten. *Hee skiit òk òl wòt òf*, hij is niet zo heel jong meer.
- Òfskrik**, afschrik.
- Òfsküme**, bespieden. *Deur een gaatje in 't stek kónne we òlles òfsküme*, door een gaatje in de schutting konden we alles bespieden.
- Òfsküwelek**, afschuwelijk.
- Òfslaager**, afslager.
- Òfslag**, afslag, openbare verkoping.
- Òflikke**, affikken.
- Òfsneeër**. *'t Lóópt óp een òfsneeër*, het loopt tegen het einde.
- Òfspeuld**. *Hee het 't er goed òfspeuld*, hij heeft het er goed afgebracht.
- Òfspraak**, afspraak.
- Òfstamme**, afstammen.
- Òfstammeling**, afstammeling.
- Òfstamming**, afstamming.
- Òfstel**, afstel. *Fòn útstel kómt òfstel*, van uitstel komt afstel.
- Òfstiekele**, afschepen, afpoeieren. *Wòt hèèwwe jullie die jónge lillek òfstiekeld!*, wat hebben jullie die jongen lelijk afgescheept!
- Òfstòffe**, afstoffen.
- Òfstòfféere**, afschepen, wegsturen (minder hatelijk dan *òfstiekele*).
- Òfstònd**, afstand.
- Òftaakele**, aftakelen.
- Òftócht**, aftocht.
- Òftòòns**, (nasalering), aftands.
- Òftouwe**. *Een beu òftouwe*, wachten tot een bui voorbij is.
- Òftrap**, aftrap.
- Òftreede, tròd òf, is òftreede**, af-treden.
- Òftrek**, aftrek.
- Òftreksel**, o., aftreksel.
- Òftróchele**, aftroggelen.
- Òftrouwe**, een lam bij een schaap vandaan nemen en bij een ander wennen (cf. *òfkooie*).
- Òftrouwer**, naam van zo'n lam.
- Òfvoèr**, afvoer.
- Òfweezig**, verstrooid.
- Òfwenne**, cf. *neep*.
- Òfwieke, week òf, is òfweeke**, af-wijken.
- Òfwieker**, afwijker.
- Òfwieking**, afwijking.
- Òfwimpele**, afwimpelen. *'r Iin òfwimpele*, iemand afwijzen, iemand de bons geven. *Wòt òfwimpele*, iets afslaan, weigeren.
- Òfwissele**, afwisselen.
- Òfwisselend**, afwisselend.
- Òfwisseling**, afwisseling.
- Òfzender**, afzender.
- Òfzòndere**, afzonderen.
- Òfzònderlek**, afzonderlijk.
- Òk** of **òòk**, alsof ik. *Ik jów hellepe!*, *Net òk gek ben!* Ik jou helpen! Dan zou ik wel krankzinnig moeten zijn!
- Òk**, (bijwoord en voegwoord), ook.
- Òksel**, oksel.
- Òktoober**, October.

- Òl** (telwoord, adjectief, bijwoord en voegwoord), al. *Hee kómt zóó òl te met erres*, hij komt zo af en toe eens. *Òl lang òl*, reeds lang. *Se wòs òl lang òl 'r fòn deur*, ze was er al lang vandoor. *Òl mit òl*, alles bij elkaar genomen. *Òl mit òl is 't nach zóó gek niet*, alles bij elkaar genomen, is het nog niet zo gek.
- Òlderes**, al eens. *Se benne hiir òlderes méér weest*, zij zijn hier al eens meer geweest.
- Òlderhònd**, 1) allerhande, van allerlei soort. 2) allerhande, allerlei koekjes dooreen.
- Òlderlei** of **òllerlei**, allerlei.
- Òlderònd**, van allerlei soort. *D'r waare òlderònde mèense*, er waren allerlei soort mensen.
- Òldeur**, aldoor, telkens.
- Òlgemeen**, algemeen.
- Òlkehòl**, alcohol.
- Òlkóóf**, alkoof.
- Òllang òl**, reeds lang. *De boeskip is òllang òl deen*, de boodschap is al lang gedaan.
- Òllebei**, allebei.
- Òllebum**, (niet onzijdig), album.
- Òlledaags**, alledaags.
- Òllegaar**, allegaar, allemaal.
- Òllegaartje**, o., allegaartje.
- Òllemaal**, allemaal.
- Òllemaar**, aldoor maar, voortdurend. *Hee is òllemaar siek*, hij is voortdurend ziek.
- Òllemachtig!**, allemachtig! *We hèdeewe òllemachtig veul lóòl hòd*, we hebben machtig veel plezier gehad.
- Òllemòn**, alleman.
- Òllerlei**, cf. *òlderlei*.
- Òlles**, o., alles.
- Òllesbehòlleve**, allesbehalve.
- Òlleskende** (accent op „les”), langzamerhand. *Òlleskende wórdt ie wòt beeter*, langzamerhand wordt hij wat beter.
- Òlliin**, **òlliinig** of **òlliindig**, alleen. *Òlliin mit s'n tweeë óp 't kròt*, met z'n tweeën op de bok. *Ik ben de héèle tiid òlliindig tús weest*, ik ben de hele tijd alleen thuis geweest.
- Òllòn**, (klemtoon op „òn”), voortdurend, steeds weer, altijd. *Je moet niet òllòn lègge te lèlle*, je moet niet altijd zo zeuren.
- Òllórrem**, o., alarm.
- Òllün**, aluin.
- Òlmeugend**, kolossaal (de Boer).
- Òltaar**, o., altaar.
- Òltemes**, (accent op „mes”), nu en dan, af en toe, soms.
- Òlteraasie**, schrik, verbouwereerdheid (Frans: *altération*). *Fòn de òlteraasie wist ik niet zóó gauw wòt ik doén sów*, van de schrik wist ik niet zo gauw wat ik zou doen.
- Òltiid**, altijd.
- Òltóós**, altijd.
- Òlvòst**, alvast, reeds nu.
- Òm**, (voorzetsel en bijwoord), om.
- Òm en nabee**, ongeveer, omstreeks.
- Òmbócht**, omweg. *Hullie hòdde een héèle ómbócht maakt*, zij hadden een hele omweg gemaakt.
- Òmdòt**, omdat.
- Òmerytje**, cf. *ammereetje*.
- Òmfenter**, marskramer.
- Òmgaan**, heersen, de ronde doen. *De kinkhoest gaat óm óp Tessel*, er heerst kinkhoest op Tessel. *'t Is ómgaand spul*, wordt gezegd van een ziekte, die rondgaat.
- Òmgeving**, omgeving.
- Òmhaal**, omhaal, onnodige drukte.
- Òmheen**, omheen.
- Òmhóóg**, omhoog.
- Òmkaaie**, omkantelen, omvallen. *De jachtwaage is in de bócht ómkaaid*, de jachtwagen (cf. aldaar) is in de bocht omgekanteld.
- Òmkieke**, omkijken. *Fòn ómkiekers*, spelletje waarbij getracht wordt zo dicht mogelijk iemand te naderen, die met de rug naar de andere medespelenden toestaat en die telkens onverwacht omkijkt. Wie gezien wordt, terwijl hij vooruit loopt, is af, moet opnieuw beginnen, of moet de plaats van de *ómkieker* innemen.
- Òmkiepere**, 1) omslaan, omvallen. *De hooiwaage kieperde óm*, de hooiwagen sloeg om. 2) omgooien. *We zelle de reegetón er's ómkiepere*, we zullen de regenton eens omgooien.
- Òmkóóperee**, omkoperij.

- Ómkrómbiine**, ontwijken, mijden.
Na dõt gevòlletje mit dõt skéép, prebéért ie me òltóós te ómkrómbiine, na dat gevalletje met dat schaap, probeert hij me voortdurend te ontwijken.
- Ómléég**, omlaag.
- Ómlóóp**, omloop, trans.
- Ómmacht**, onmacht. *In ómmacht fòdille*, flauw vallen.
- Ómmiddellek**, onmiddellijk.
- Ómmoogelek**, onmogelijk.
- Ómroeper**, omroeper.
- Ómséégge**, aanzeggen, iemands overlijden bekend maken door dit huis aan huis mede te delen.
- Ómséegger**, aanspreker, lijkbidder.
- Ómsingele**, omsingelen.
- Ómskudde**, door elkaar schudden.
Diefjes en diefjes-maat benne òl die leu fòn de belðsting, gooi ze in 'n zak en skud ze óm, er kómt òllòn 'n skellem boove, diefjes en diefjes-maat zijn al die mensen van de belasting, gooi ze in een zak en schud ze door elkaar, er komt altijd een schelm boven. (Dekker: Mooije Mat).
- Ómsoome**, omzomen.
- Ómsteeke**, iemand zijn gesloten hand toesteken bij het *ón òf eef*-spel (cf. aldaar).
- Ómtelle**, aftellen. Een typisch Tessels aftelversje is het volgende:
Aane, maane, miggele, mie, Hòbbele, dðbbele, doomenie. Kerse, merelle, Zonder belle, Ieze, bieze, bós, O, F is òf.
- Ómvaame**, met beide armen omsluiten. *De knecht stak zókke bósse hooi ómhóóg, dõt ik ze temet niet kón ómvaame*, de knecht stak zulke grote bossen hooi omhoog, dat ik ze bijna niet kon omvadenen.
- Ómvang**, omvang.
- Ómvòort** of **ómvéért**, omver.
- Ómwéér**, o., onweer.
- Ómwéere**, onweren.
- Ómwéerslichie**, o., lichtje, dat men bij triest, mistig weer ziet op zoute grond (door salpeter?).
- Ómzet**, omzet.
- Ón**, 1) aan. *Weune òn*, wonen te (tenminste voor zover het een dorp op Tessel betreft). *We weune òn de Burreg, òn de Wéél, òn Óóstrend, òn Ouweskil, òn de Hóóre, òn de Kóóg, òn Kòsdòrrep*. Maar: *Se weune in Amsterdam, in Vriesland, in Bòrrege* (gehucht op Tessel). *Se liepe tòt òn de haave toe*, ze liepen tot aan de haven. *D'r mee òn sitte*, ergens mee in zijn maag zitten. *We sitte d'r ferskrikkelek mee òn*, we zitten er verschrikkelijk mee verlegen. *Òn mekaar, aaneen, aan elkaar. Se hange erg òn mekaar*, ze zijn erg op elkaar gesteld. *Òn mekaar fldònse*, aaneenflansen. *Wòt is 't òn!*, wat zijn ze goede vrienden! 2) op, leeg. *De pòt is òn*, de pot is leeg.
- Ón**, cf. *Óneeve*.
- Ónbehéerd**, onbeheerd.
- Ónbehóllepe**, onbeholpen.
- Ónbehouwe**, onbehouden.
- Ónbehuusd**, dakloos.
- Ónbekookt**, onbekookt.
- Ónbeskòft**, onbeschoft.
- Ónbillek**, 1) onbillijk. 2) ongeschikt. (Dekker: Meugebed.)
- Ónbòd**, o., aanbod.
- Ónbrònd**, aangebrand. *De mellek smaakt ònbrònd*, de melk smaakt aangebrand.
- Ónbruuze**, aanbruisen. *De gòlleve kwamme ònbruuze*, de golven kwamen aanbruisen.
- Óndehòns**, (nasalering), links in een tweespan. *'t Óndehòonse péérd*, het linkse paard van een tweespan.
- Óndekke**, ontdekken.
- Óndekker**, ontdekker.
- Óndekking**, ontdekking.
- Óndenke**, o., aandenken.
- Ónder**, (voorzetsel en bijwoord), onder. *Fòn ónder òf*, van onderen af. *Ónder òn de diek*, onder aan de dijk. *Fòn óndere*, van onderen, aan de onderkant. *Naa óndere*, naar onderen.
- Ónderdaanig**, onderdanig.
- Ónderdeur**, 1) onderdeur. 2) klein persoon. *'t Is een keerel òs Kòs en Kòs wòs een kéérel òs een ónderdeur*,

- wordt gezegd van een zeer klein persoon.
- Ónderdeur**, onderdoor.
- Ónderend**, o., onderende, onderste stuk.
- Óndergoêd**, o., ondergoed.
- Óndergrónd**, ondergrond.
- Óndergróons**, (nasalering), ondergronds.
- Ónderhòllef**, anderhalf.
- Ónderhónd**, ondertussen.
- Ónderhòons**, (nasalering), onderhands.
- Ónderin**, onderin.
- Ónderlòons**, (nasalering), onderlangs.
- Óndermeister**, onderwijzer (in tegenstelling tot *boovemeister* d.i. hoofdonderwijzer).
- Ónderòn**, onderaan, aan het benedeinde.
- Ónderóons**, (nasalering), onderons.
- Ónderóonsie**, o., onderonsje.
- Ónderstaan**. *Órreges na ónderstaan* (accent op „staan”), ergens naar informeren. *Hejje er wel goed na ónderstaan?*, heb je er wel goed naar geïnformeerd?
- Ónderstel**, o., onderstel (van een wagen).
- Ónderst**, onderst, laagst gelegen.
- Óndersteboove**, ondersteboven, overhoop.
- Óndertrouw**, ondertrouw.
- Óndertusse**, ondertussen.
- Ónderviending**, ondervinding, ervaring.
- Ónderweg**, onderweg.
- Ónderwerrep**, o., onderwerp.
- Ónderwiel**, terwijl (Texelsche Courant).
- Ónderwijs**, o., onderwijs.
- Ónderwijzer**, onderwijzer.
- Ónderzéeër**, onderzeeër.
- Ónderzéeés**, onderzees.
- Ónderzoek**, o., onderzoek.
- Ónderzoeke**, onderzoeken.
- Óndeue**, aanduiden.
- Óndeugend**, **óndeugender**, **óndeugengst**, 1) ondeugend, stout. 2) onzedelijk. *Een óndeugende vrouw*, een onzedelijke vrouw.
- Óndiip**, ondiep.
- Óndiipste**, ondiepte.
- Óndikke**, aandikken.
- Óndoên**, aandoen.
- Óndoening**, aandoening.
- Óndooie**, ontdooien.
- Óndijvie**, andijvie.
- Ónéérde**, rondom een plant de aarde ophogen.
- Óneeve**, oneven. *Ón óf eef?* verkorting van *óneeve óf eeve?* Er bestaat op Tessel een knikkerspel waarbij de ene jongen aan de ander vraagt *ón óf eef?*, terwijl hij hem tegelijkertijd zijn gesloten hand met knikkers toesteekt. Raadt de aangesprokene goed, dan zijn de knikkers voor hem; anders moet hij een even groot aantal knikkers betalen.
- Ónfaaring** of **ónvaaring**, aanvaring.
- Ónferwachs**, cf. *ónverwachs*.
- Ónfòlle**, aanstaan, meevallen, prettig zijn. *'s Winters óm vijf uur út je bèèd, dòt fòòlt niet ón*, 's winters om vijf uur opstaan, dat valt niet mee. *'t Fòòlt niet ón óm naa een dag hòrd werreke wéér te gaan voetbòlle*, het valt niet mee om na een dag hard werken weer te gaan voetballen.
- Ónfòtsoendelek**, onfatsoenlijk.
- Óngaan**, aangaan. *'t óngaan*, te keer gaan. *Hee ging 't ón ós een Turrek*, hij ging te keer als een dolleman.
- Óngeduurig**, ongedurig, onrustig.
- Óngeleege**, ongelegen, op een geschikt ogenblik. *Die éévent kómt me erreg óngeleege*, die avond past me erg slecht.
- Óngeliek**, (adjectief), ongelijk, verschillend.
- Óngeliek**, o., niet gelijk. *Óngeliek hèèwwe*, ongelijk hebben.
- Óngelig** (accent op de eerste lettergreep), wordt gezegd van een stof (vet), die bij het eten aan het verhemelte blijft kleven.
- Óngeluk**, o., ongeluk.
- Óngelukkig**, ongelukkig.
- Óngenaadig**, ongenadig. *Er óngenaadig fòn langs krigge*, er ongenadig van langs krijgen.
- Óngenoege**, o., ongenoegen.
- Óngifte**, aangifte.
- Óngòons**, o., (nasalering), leverbotziekte. *Dut jaar hèèwwe we niet veul*

- óngòns hòd*, dit jaar hebben we niet veel leverbotziekte gehad.
- Óngòns**, (adjectief), 1) lijdend aan leverbotziekte. *Òl sien skéépe waare óngòns*, al zijn schapen leden aan leverbotziekte. 2) ziekelijk, zwak van constitutie. *Hee is zóó óngòns òs de pest*, hij heeft een buitengewoon zwak gestel.
- Óngònsblómpie**, o., *parnassia*, *parnassia palustris*.
- Ónhaale**, 1) aanhalen. *Òrreges mee ónhaald sitte*, ergens mee opgescheept zitten, ergens door in een moeilijk parket zijn. 2) betrekken, naar regen gaan staan. *De lucht haalt òn*, het ziet er naar uit, dat het zal gaan regenen. Cf. *feròrreme*.
- Ónhaalig**, aanhalig.
- Ónhang**, aanhang.
- Ónhanger**, aanhanger.
- Ónhankelek**, aanhankelijk.
- Ónhebbelek**, onhebbelijk.
- Ónhebbeleke**, o., onhebbelijkheid.
- Ónhòndicheid**, onhandigheid.
- Ónhòndig**, onhandig.
- Ónhouwer**, aanhouder.
- Ónies**, anijs.
- Ónjaager**, aanjager.
- Ónklacht**, aanklacht.
- Ónklampe**, aanklampen, staande houden.
- Ónklééd**, aangekleed.
- Ónkómme, kwam òn, is ónkómme**, aankomen. *Er is gien ónkómme òn*, het is onmogelijk het te krijgen. *Ónkómme jaar*, het volgend jaar. *Ónkómme week*, de volgende week (men zegt niet *ónkómme maand*).
- Ónkònt**, niet symetrisch, niet in evenwicht. *De koè is ónkònt*, de koe geeft aan de ene kant meer melk dan aan de andere.
- Ónkooie**, bijwennen (van lammeren). Cf. *òntrouwe*.
- Ónkooier**, lam, dat van een schaap bij een ander is gewend.
- Ónkòste**, onkosten.
- Ónkruud**, o., onkruid.
- Ónléerd**, aangeleerd.
- Ónleg**, aanleg.
- Ónlegplaas**, aanlegplaats.
- Ónlóóp**, 1) aanloop. 2) bezoek. *De leste daage hèèwwe we veul ónlóóp*, de laatste dagen hebben we veel bezoek.
- Ònmaake**, aanmaken. *Een pomp ònmaake*, door het van boven ingieten van water, een lense pomp weer op gang brengen.
- Ònmacht**, cf. *òmmacht*.
- Ònmiddellek**, cf. *òmmiddellek*.
- Ònmoéd**, ruzie, onaangenaamheden. *Die twee hèèwwe òllòn ónmoéd mit mekaar*, die twee hebben altijd ruzie met elkaar. *Wòt hèèw ik 'r 'n ónmoéd fòn*, wat heb ik er een last van.
- Ònmoedige**, aanmoedigen.
- Ònmònne**, van hand tot hand geven (bijv. emmers water).
- Ònmóónstere**, (nasalering), aanmonsteren.
- Ònne of Òntje of Ònnie**, Anna, meisjesnaam.
- Ònneemer**, aannemer.
- Ònnenòs**, ananas.
- Ònnimo**, animo.
- Ònnoome**, aangenomen. *Een ònnoome kiend*, een aangenomen kind.
- Ònnóózel**, dom, onbeduidend.
- Ònóógelek**, onooglijk.
- Ònpórrre**, aanporren, aansporen.
- Ònprache**, opdringen. *Prebéér maar niet 't me òn te prache*, probeer maar niet het me op te dringen.
- Ònrechtvéérdig**, onrechtvaardig.
- Ònrèèch**, aanrecht.
- Ònroèrend**, onroerend. *Ònroèrend goéd*, onroerend goed.
- Ònrònde**, aanranden, overvallen.
- Ònrust of óónrust**, 1) onrust. 2) naam van een duin, dat zich bevond op de grote zandplaat, welke ver zee insteekt ten Zuidwesten van de Hoornder duinen. Enige jaren geleden is Onrust weggeslagen (cf. foto).
- Ònrustig of óónrustig**, onrustig.
- Ònsangere of ónsengere**, aanbranden (vooral van melk en melkkost).
- Ónsel**, o., unster (de Boer).
- Ónsetsel**, o., aanzetsel, ketelsteen.
- Ònsette**, 1) besmetten, een ziekte op iemand overbrengen. *Ik ben siek wórrre ómdòt jee me ónset heb*, ik ben ziek geworden omdat jij me hebt

PLAAT IV

Orrust

- besmet. 2) naderen. *Laat in de éévend kwam ie eindelek ònsette*, laat in de avond kwam hij eindelijk aanzetten.
- Ònsjoovis**, ansjovis.
- Ònskaffe**, aanschaffen.
- Ònskoote**, aangeschoten, dronken.
- Ònskreeje**, toeknijpen van een lus of een touw. *M'n hònd raakte in de bekniepung, ómdòt 't touw ònskrééd*, mijn hand raakte beklemd omdat het touw vastschool (een lus).
- Ònspoore**, 1) aansporen, opwekken.
2) met de trein naderen.
- Ònspraak**, aanspraak.
- Ònspraakelek**, aansprakelijk.
- Ònstaan**, aanstaan. *Gaan d'r maar ònstaan*, begin daar maar eens mee. *Òrreges óp ònstaan*, ergens op aandringen.
- Ònsteeke, stak òn, het ònstooke**,
1) aansteken, doen ontbranden.
2) besmetten.
- Ònsteekelek**, aanstekelijk.
- Ònstelle**, aanstellen.
- Ònstelleree**, aanstellerij.
- Ònstellerig**, aanstellerig.
- Ònsterreke**, cf. *ònstòrreke*.
- Ònstippe**, aanstippen.
- Ònstólte**, aanstalten, voorbereidselen.
Se maakte ònstólte óm weg te gaan, zij maakte aanstalten om te ver trekken.
- Ònstooke**, niet vers meer. *'t Ei is ònstooke*, het ei is niet meer helemaal vers, het ei is sinds korte tijd bebroed.
- Ònstóót**, aanstoot, oorzaak van lichte ergernis.
- Ònstòrreke** of **ònstòrreke** of **ònsterreke**, aansterken.
- Ònstuuving**, aanstuiving.
- Ònswéere**, zwaarder worden, zwaar zijn. *Deurdòt de klòssies niet òllegaar dróóg waare, swéerde 't nògòl òn*, doordat de stukken hout niet allemaal droog waren, woog de last nogal zwaar.
- Òntdüke, òntdook, het òntdooke**, ontduiken.
- Òntelbaar**, ontelbaar.
- Òntenne**, antenne.
- Ònteresiet**, anthraciet.
- Òntfange, óntfing, het óntfange**, ontvangen.
- Òntfanger**, ontvanger.
- Òntfangersgòt**, o., gat, dat open gelaten wordt onder de *vierkòntlègger* en tussen de *zwing*e van het hooivak, als het hooi hierin heel hoog ligt. Men zegt ook wel *fangersgòt*.
- Òntgaan, óntging, is óntgaan**, ontgaan.
- Òntgelde**, ontgelden.
- Òntgroeie**, ontgroeien.
- Ònthaale**, toegeven, in uitdrukkingen als: *Se ónthaale mekaar niks*, ze geven elkaar niets toe, de ene is even goed (slecht) als de andere.
- Ònthònd**. *Òs je je fiets kwiet bent, ben je zóó ónthònd*, als je je fiets kwijt bent, mis je hem zo, ben je er zo om verlegen.
- Ònthóófde**, onthoofden.
- Ònthouw**, o., kort verslag van een preek. (Dekker: De stoornis in de bôlekriek, Nederland, 1864, III, pag. 68).
- Ònthouwe, ónthieuw, het ónthouwe**, onthouden, in het geheugen houden.
- Òntiek**, antiek, ouderwets. *Vaader is ók zóó òntiek*, vader heeft ook zulke ouderwetse ideeën.
- Òntiig**. *Óntiig wéér*, onaangenaam, lelijk weer, dat niet in overeenstemming is met de tijd van het jaar.
- Òntjakt**, buiten adem en enigszins overstuur (van mensen en dieren).
- Òntje**, Antje, meisjesnaam.
- Òntkrómbiine**, cf. *ómkrómbiine*.
- Òntlaatend**. *'t Is óntlaatend*, het dooit heel licht.
- Òntlóópe, óntliep, is óntlóópe**, ontlopen.
- Òntmoedige**, ontmoedigen.
- Òntóóne**, aantonen.
- Òntòrreve**, onterven.
- Òntploffe**, ontploffen.
- Òntroome**, ontromen.
- Òntroomer**, ontromer.
- Òntrouwd**, aangetrouwd.
- Òntrouwe**, bijwennen (van lammeren) cf. *ònkooie*.

- Ontrouwer**, lam, dat van een schaap bij een ander is gewend.
- Óntrüme**, ontruimen.
- Óntrüme**, o., ontruiming.
- Óntsiin, óntsag, het óntsiin**, zoveel mogelijk sparen, ontzien.
- Óntskeepe**, ontschepen.
- Óntskeepe**, o., ontscheping.
- Óntskiite, óntskoot, is óntskoote**,
1) anders uitvallen dan men denkt. 't *Is me óntskoote*, het is anders uitgevallen dan ik dacht. *Dòt óntskoot 'm*, dat had hij niet verwacht, dat viel hem niet mee. 2) ontgaan, ontglippen. 't *Is me óntskoote*, ik weet het niet meer. 't *Óntskoot 'm*, het ontglipte hem.
- Óntslaan** (andere hoofdtijden ontbreken), ontslaan.
- Óntslag**, o., ontslag.
- Óntsmette**, ontsmetten.
- Óntsnappe**, ontsnappen.
- Óntspóore**, ontsporen.
- Óntsteeking**, ontsteking, het ontstoken zijn.
- Óntüg**, o., onkruid.
- Óntwieke, óntweek, het óntweeke**, ontwijken.
- Óntwikkeld**, ontwikkeld.
- Óntwikkele**, ontwikkelen.
- Óntwikkeling**, ontwikkeling.
- Óntwóórd**, o., antwoord.
- Óntwóórde**, antwoorden.
- Óntzag**, o., ontzag.
- Óntzet**, o., ontzet, bevrijding van een stad.
- Óntzette**, ontzetten, bevrijden.
- Ónütstaanbaar**, onuitstaanbaar.
- Ónvaaring**, cf. *ónfaaring*.
- Ónverskillig** of **ónferskillig**, onverschillig.
- Ónverwachs** of **ónferwachs**, onverwachts, plotseling.
- Ónvoer**, aanvoer.
- Ónvoerder**, aanvoerder.
- Ónvoere**, aanvoeren.
- Ónvòl** of **ónvòòl**, aanval.
- Ónvòldeende**, onvoldoend.
- Ónvòldeende**, onvoldoend cijfer.
- Ónvòllig**, aanvallig, lief.
- Ónvuure**, aanvuren.
- Ónwakkere**, aanwakkeren.
- Ónwèens(t)**, (nasalering), aanwensel, (verkeerde) gewoonte, hebbelijkheid.
- Ónwéénst**, (nasalering), aanwinst.
- Ónwennig**, niet gewend, vreemd. *Ik foel me hiir nag een beetje ónwennig*, ik ben hier nog niet helemaal gewend.
- Ónwies**, onwijs, niet goed wijs. *Ónwiese Kees*, gekke Kees (een zonderling).
- Ónwòs**, aanwas.
- Ónzetsel**, cf. **Ónsetsel**.
- Ónzicht**, prentbriefkaart.
- Oober**, oberkellner.
- Óóg**, o., oog. *De óóge óp 't hóófd (óppe hòp) hèèwwe*, wilde ogen hebben.
- Óóge**, het oog gevestigd houden op, streven naar. *Ik sit óp 'm te óóge*, ik kijk er naar uit of hij voorbij komt. *Hee óógt óp dòt baantje*, hij zou dat baantje graag willen hebben. *Dòt óógt niet*, dat treft het oog niet aangenaam.
- Óógeblik**, o., ogenblik.
- Óógst**, oogst.
- Óógste**, oogsten.
- Óógster**, oogster.
- Ooi**, vrouwelijk lam of schaap.
- Ooiefaar**, ooievaar, ciconia ciconia ciconia.
- Oolek**, guitig, grappig.
- Oolekerd**, grapjas, guit.
- Oolie**, olie.
- Oolië**, oliën, met olie insmeren.
- Ooliefont**, olifant.
- Ooliefòntehuid**, (figuurlijk), dikke huid.
- Ooliekoek**, oliebol.
- Oome**, oom.
- Oomoë**, grootmoeder.
- Oomsèègger**, oomzegger, neef.
- Óóne**, lammeren werpen. 't *Skéép het óónd*, het schaap heeft lammeren geworpen.
- Óóns**, (nasalering), ons (persoonlijk en bezittelijk voornaamwoord). *Óóns Piet is guster trouwd*, mijn broer (zoon) Piet is gisteren getrouwd.
- Óóns**, o., (nasalering), ons, o, 1 kg.
- Óónser**, (nasalering), instrument om te wegen; men houdt het in de hand, en hangt het te wegen voorwerp aan

- een haakje er onder. Er wordt dan een veer uitgerekt en op een schaal kan men het gewicht aflezen.
- Óónskéep**, (nasalering), schaap, dat moet lammen of pas gelamd heeft.
- Óónskuld**, (nasalering), onschuld.
- Óónskuldig**, (nasalering), onschuldig.
- Óónzin**, (nasalering), onzin.
- Oope**, (adjectief en adverbium), open.
- Oopebaar**, openbaar.
- Oopelek**, openlijk.
- Oopenig**, met vrij grote gaten. *De seef is puur oopenig*, er zitten vrij grote gaten in de zeef.
- Ooperaasie**, operatie.
- Ooperéere**, opereren.
- Óór**, o., oor. *Je ken je óóre skudde dõt se klappe*, je hebt je nergens over te schamen (Dekker: 't Skapseljoen).
- Óóreemes**, verbastering van het Latijn oremus, d.i. laten wij bidden. *S'n kòp staat óóreemes*, hij is in een slecht humeur. 't *Is déér óóreemes*, het is daar niet in orde (bijv. ter aanduiding van een slechte verhouding tussen man en vrouw).
- Óórekrüper**, orekruiper.
- Óóriezer**, oorijzer.
- Óórlam**, zeeofficier (Dekker: Mooije Mat).
- Óórllel(tje)**, o., oorlel.
- Óórlòg**, oorlog.
- Óóronje**, o., oranje (kleur).
- Oosiejaan**, oceaan.
- Óóst**, (substantief, 1) het Oosten. *Óm de Óóst gaan*, in oostelijke richting gaan. 2) Nederlands-Oost-Indië. *Se skiine teugewóórdig in de Óóst te sitte*, ze schijnen tegenwoordig in Indië te wonen. 3) Gehucht op Tessel. Tessels rijmpje:
*Oostervloot, je roem is groot,
 Maar zónder een nieuwe haave,
 Óf dõt je de ouwe niet vergroot,
 Dòn kómt 'r een tijd, dat de*
 Oostervloot
Gekist wordt en begraaue.
- Óóst**, (adjectief en adverbium), oost, in oostelijke richting.
- Óóste**, o., het Oosten.
- Óóstelek**, oostelijk.
- Óóst(e)rend** of **Strend**, Oosterend, dorp op Tessel. *Heur familie weunt*
- ón Óóst(e)rend*, haar familie woont te Oosterend.
- Óóst(e)render** of **Strender**, bijbehorend adjectief en naam van de bewoner van Oosterend.
- Óósterijk**, Oostenrijk.
- Óósterijker**, Oostenrijker.
- Óóstewiend**, Oostenwind. 't *Is kòst jóór de Óóstewiend*, wordt gezegd van windveren in het Zuidwesten, die een versterking van de Oostenwind ten gevolge hebben.
- Óóstinje**, Oost-Indië.
- Oostraalië**, Australië.
- Oostraaliër**, Australiër.
- Óótje**, o., 1) oude vrouw. 2) grootmoeder.
- Ootje**, kringetje. *Ootjes róóke*, kringetjes roken.
- Ootoo**, auto.
- Ootoobus**, autobus.
- Oovaal**, langwerpig rond, ovaal.
- Oove**, cf. *hoove*.
- Oover**, 1) over (voorzetsel). 2) over (bijwoord). *Wie gaat 'r oover 'm?*, wie is zijn dokter? *Je kón siin, dõt ie 'r oover út wòs óóns te betoetere*, je kon zien, dat het zijn bedoeling was ons te bedriegen.
- Ooverbluffe**, overbluffen.
- Ooverblüfse**, o., overblijfsel.
- Ooverbóodig**, overbodig.
- Ooverbóórd**, overboord.
- Ooverbriive**, verklikken.
- Ooverbriiver**, verklikker.
- Ooverdreeve**, overdreven.
- Ooverdrive**, (accent op „drii”), **ooverdreef**, **het ooverdreeve**, overdrijven, vergroten.
- Ooverdrive**, **dreef over**, **is ooverdreeve**, (met accent op „oo”), overdrijven, voorbijdrijven.
- Ooverend**, overeind, rechtop.
- Oovergeeve**, **gaf oover**, **het oovergeeve**, braken. *Je oovergeeve*, zich overgeven.
- Oovergrómmoe**, overgrootmoeder.
- Oovergrónvaader**, overgrootvader.
- Ooverheen**, overheen.
- Ooverhemd**, o., overhemd.
- Ooverhóóp**, overhoop, door elkaar. *Se lègge mit mekaar ooverhóóp*, ze

- hebben ruzie met elkaar. 'r *In ooverhóóp skiite*, iemand neerschie-ten.
- Ooverhóóre**, overhoren.
- Ooverhórd**, hardop, luid. *Praat er's ooverhórd*, spreek eens hardop.
- Ooverjónkie**, o., driejarig vrouwelijk schaap. (Een vierjarig schaap noemt men wel *dòrde lam*, en een schaap ouder dan 4 jaar noemt men *oud skéép*).
- Ooverjòs**, overjas.
- Ooverkappe**, overkappen, met een kap overdekken.
- Ooverkapping**, overkapping.
- Ooverkònt**, (met accent op *kònt*), de wereld, die zich aan gene zijde van het Marsdiep bevindt (cf. *vòste wòòl*). *Sien vaader kómt fòm de ooverkònt*, zijn vader komt van de overkant van het Marsdiep. N.B. de „overkant” heet op Tessel *de aare kònt*.
- Ooverleede**, overleden.
- Ooverluud praate**, hardop spreken.
- Oovermacht**, overmacht.
- Oovermoedig**, overmoedig.
- Oovermòrrege**, overmorgen.
- Oovernuwt**, opnieuw.
- Ooveròl**, overal.
- Ooverpòòd**, o., overpad.
- Ooverrómppele**, overrompelen.
- Ooversacht**, fluisterend, zacht, met zachte stem. *Se praatte ooversacht mit mekaar*, ze spraken fluisterend met elkaar.
- Ooversee**, scheef. *Ooversee hange*, scheef hangen.
- Ooverskiite, skoot oover, is ooverskoote**, overschieten, overblijven.
- Ooverskòt**, o., overschot, batig saldo.
- Ooverspònne**, overspannen, overwerkt.
- Ooverstuur**, overstuur, van streek.
- Oovertòcht**, overtocht.
- Oovertoom**, oprit van een dijk, oprij.
- Oovertrek**, overtrek, overkleedsel.
- Ooveruur**, o., werkuur boven de verplichte werkuren.
- Oovertòl**, overval.
- Ooverweg** (accent op „weg”). *Goed mit de mèense ooverweg kenne*, goed met de mensen kunnen opschieten.
- Ooverwerrek**, o., (met accent op „oo”), werk dat men verricht boven het verplichte werk.
- Ooverwerreke**, langer werken dan bepaald is. *Je ooverwerreke* (met accent op „wer”), zich overwerken.
- Ooverwintere**, overwinteren.
- Ooverzicht**, o., overzicht.
- Óp**, (voorzetel en bijwoord), op. *Óp z'n blóóte hóófd lóópe*, met bloot hoofd lopen. *Óp mekaar*, opeen, op elkaar. *Óp en dòp*, op-en-top, geheel en al. 't *Is óp en dòp sien broèr*, hij lijkt precies op zijn broer.
- Ópberrege, bórrég op, het óp-bórrege**, opbergen.
- Ópbreeke**, opbreken. 't *Zel 'm suur ópbreeke*, het zal hem slecht beko-
men.
- Ópbrèngst**, (nasalering) of **óp-brengst**, opbrengst.
- Ópdiggele**, opdirken. *Wòt het se d'r wéér ópdiggeld!*, wat heeft ze zich weer opgedirkt!
- Ópdirreke**, opdirken, optooien.
- Ópdoeke**, opdoeken, afschaffen, weg-
gaan.
- Ópdónder**, opdonder, oplawaai.
- Ópdóndere**, opdonderen, zich weg-
pakken.
- Ópdraaie**, opdraaien, opwinden. *Een hòrlóósie ópdraaie*, een horloge op-
winden.
- Ópdrifsel**, o., 1) datgene wat op een vloeistof drijft. 2) bijeengedreven riet, strootjes, kroos etc. voor een sluis of koker.
- Ópflikkere**, zijn biezen pakken. *Wil je wel er's gouw ópflikkere!*, wil je wel eens gauw maken dat je weg-
komt!
- Ópfoère**, opvoeren (van een toneel-
stuk).
- Ópfoèring**, het opvoeren van een
toneelstuk.
- Ópfouwene**, opvouwen.
- Ópfrisse**, opfrissen.
- Ópgeeve**, opgeven. *Ferleede jaar het ie bloéd ópgeeve*, verleden jaar heeft hij een bloedspuwing gehad.
- Ópgeld doèn**, opgeld doen.
- Ópgewekt**, vrolijk gestemd.
- Ópgewekte**, o., opgewektheid.

- Ópgewónde**, opgewonden.
- Ópgnose**, opknappen, schoonmaken. *S'n eige ópgnose*, nettere kleren aantrekken. *Ópnapperse pak*, o., pak, dat men gewoonlijk 's avonds draagt, na het werk, of op de markt; het is mooier dan het *daagse* pak en minder mooi dan het *sundagse*.
- Óphaale**, 1) zich bedienen, eten op zijn bord scheppen. *Haal naggeres óp!*, bedien je nog eens! 2) beter worden (van mensen en van het weer). *'r In bee sien rèèg óphaale*, kwaadspreken van iemand.
- Ópheemele**, ophemelen.
- Óphéf**, ophef, overdreven drukte.
- Ópheldere**, 1) helder worden. 2) verklaren.
- Óphoepele**, ophoepelen.
- Óphònde**, ophanden, op til.
- Óphóóge**, ophogen, hoger maken.
- Ópiins**, eensklaps, plotseling.
- Ópkikkere**, opvrolijken, opknappen.
- Ópklaare**, opklaren, helderder worden.
- Ópluwwene**, tot een kluwen winden. *Wil je me effies hellepe de sejete óp te kluwwene?*, wil je me even helpen de sajete tot een kluwen te winden?
- Ópknappe**, 1) mooier maken, beter maken. 2) mooier worden, beter worden.
- Ópkóllefaatere**, opknappen. *We wille 't hús wel huure, teméénste ójje 't eerst foor óns wòt ópkóllefaatert*, we willen het huis wel huren, tenminste als je het eerst wat voor ons opknapt.
- Ópkróppe**, opkroppen.
- Ópkrósse**, weggaan, er vandoor gaan. *Wil je wel er's ópkrósse!*, wil je wel eens maken, dat je wekomt!
- Ópkúkele**, opkweken, verzorgen. *Een sòdchie ópkúkele*, een moederloos lam opkweken.
- Óplaataafel**, watjekou. *Ik zel je een óplaataafel geeve, dòt je ónder 't kammenet leit te siefejèere*, of *Ik zel je een óplaataafel geeve, dòt de siefejèere begint te kammenette*, wordt gezegd als men iemand dreigt een geweldige watjekou te geven (gek-scherend).
- Óplaazer**, opstopper.
- Óplèègge**, opleggen. *Se het kreege wòt 'r ópleid wòs*, ze heeft gekregen, wat voor haar was weggelegd (Dekker: 't Skapseljoen).
- Óplette**, opletten.
- Óplichte**, oplichten, door bedriegelijke middelen benadelen.
- Óplichter**, oplichter.
- Óplichteree**, oplichterij.
- Óplóóp**, oploop, samenscholing.
- Ópluchte**, opluchten, van zorg ontheffen.
- Ópluchting**, opluchting, verlichting. *'t Wòs een héèle ópluchting toe ólles achter de rèèg wòs*, het was een hele opluchting toen alles achter de rug was.
- Ópmaake**. *Een hóóp hooi ópmaake*, een hoop hooi een zodanige vorm geven, dat hij tegen het indringen van water wordt behoed.
- Ópmepper**, opstopper, klap.
- Ópmieter**, klap, opstopper.
- Ópneeme, nam óp, het of is ópnoome**, 1) opnemen. 2) vooruitgaan. *Dòt zaakie is geducht ópnoome*, dat zaakje is hard vooruitgegaan.
- Óppaa**, grootvader.
- Óppedéere**, uitvallen, uitpakken, aflopen. *'t Zel me benuwwe, hoe 'm dòt óppedéert*, het zal me benieuwen, hoe dat zal aflopen.
- Ópperhóófd**, o., opperhoofd.
- Óppermòn**, opperman.
- Óppertje**, o., luwe plek. *In 't óppertje*, in het luwtje. *Breng 'm in 't óppertje*, breng hem naar een luwe plek. *'t Óppert*, het wordt stiller, de wind gaat liggen.
- Óppòtte**, oppotten, verzamelen.
- Ópraakele**, oprakelen, weer te berde brengen.
- Óprichte**, stichten, vestigen.
- Ópriize**, cf. *riize*.
- Óproep**, oproep, oproeping.
- Óproër**, o., oproer.
- Óprúme**, opruimen.
- Óprúming**, opruiming.
- Ópset**, opgezwollen, opgezet.
- Ópsette**, een begin maken met rechte *swòddde* te maaien, na rondom het land 5 *swòddde* te hebben gemaaid om ruimte te krijgen.

- Ópseumere**, zomer worden. 't *Begint óp te seumere*, het begint zomer te worden.
- Ópsitte, sòt óp, het ópseete**, (intransitief), overeind zitten. (transitief), in de hoogte zitten. 't *Klédd ópsitte*, met de poten van een stoel zodanig tegen het vloerkleed aanzitten, dat dit omkrult.
- Ópskeepe**, opscheppen. *Wie hêewe ze mit dôt kòrreweitje ópskeept?*, wie hebben ze met dat karweitje opgescheept? *Je sit zó'n hêele eeve(n)d mit 'm ópskeept*, je zit zo'n hele avond met hem opgescheept.
- Ópskeppe**, opscheppen, opsnijden.
- Ópskepper**, opschepper.
- Ópskepperee**, opschepperij.
- Ópskiite, skoot óp, is ópskoote**, opschieten. *Ópskoote goêd*, jongens en meisjes in de vlegeljaren.
- Ópskikke**, inschikken, plaats maken.
- Ópskómmele**, op de kop tikken. *Óp-pe fléering hêewe we nach een ouwe kóffer ópskómmeld*, op de vliering hebben we nog een oude koffer op de kop getikt. Cf. *ópskooie* en *ópsnórre*.
- Ópskooie**, op de kop tikken. Cf. *ópskómmele* en *ópsnórre*.
- Ópslikke**, oplikken.
- Ópsnórre**, opsnorren, bijeenscharen.
- Ópsoeke, sòcht op, het ópsòcht**, 1) oprapen. *Soek je zaddoek óp!*, raap je zakdoek op! 2) bezoeken. *Mòrrege kómme we je ópsoeke*, morgen komen we je bezoeken.
- Ópsoodemieter**, stevige klap.
- Ópsoodemietere**, er vandoor gaan. *Soodemieter óp!*, maak dat je wegkomt!
- Ópsoute**. *Wil je wel er's ópsoute!*, wil je wel eens maken, dat je wegkomt!
- Ópspaare**, sparen, verzamelen. *Geld ópspaare*, geld sparen. *Pòszeegels ópspaare*, postzegels verzamelen.
- Ópspeule**, opspelen, te keer gaan.
- Ópstaabele**, opstapelen.
- Ópsteeke**, 1) een herberg binnengaan. 2) verversingen gebruiken (op het ijs). 3) binnendringen van jongens op een *kriek* of op een *gepaarde kriek* (vgl. Dekker: Maltentige Niesje, Nederland, 1864, III, pag. 239 en volgende).
- Ópsteeke**, iemand, die *opsteekt* (zie: *ópsteeke*).
- Ópstel**, o., opstel, stijloefening.
- Ópsternaat**, zeer boos, driftig.
- Ópstònd**, opstand, oproer.
- Ópstooke**, opruien.
- Ópstóótje**, o., relletje.
- Ópstrieke**, 1) opnieuw strijken. 2) naar zich toe strijken. 3) ophemelen. *S'n kiender ópstrieke*, zijn kinderen ophemelen.
- Ópstúke**, wassen (van het water).
- Ópsuddere**, het eten opwarmen, zo dat er pruttelende geluiden ontstaan.
- Ópswelle, swól óp, is ópswólle**, opzwellen.
- Óptòcht**, optocht.
- Óptórrene**, *Se móst wel jóór 't hús-houwe óptórrene*, ze was wel noodzaak te doen (Dekker: Meugebed).
- Óptreede, tròd óp, is óptreede**, optreden.
- Óptreeder**, iemand, die snel tot daden overgaat.
- Óptuúge**, optuigen, opdirken.
- Ópvoede**, opvoeden.
- Ópvoeding**, opvoeding.
- Ópvóllege**, opvolgen.
- Ópvólleger**, opvolger.
- Ópvrooleke**, opvrolijken.
- Ópvulle**, opvullen.
- Ópvulsel**, o., opvulsel.
- Ópwerdón gaan**, naar huis gaan, naar de haven terug gaan (verbasering van upward on).
- Ópwiende, wónd óp, het ópwónde**, tot een kluwen maken.
- Ópwósse**, opgewassen. *Déer wòs ie niet teuge ópwósse*, daar was hij niet tegen opgewassen.
- Ópzichtig**, opzichtig.
- Órde**, orde.
- Órdelek**, ordelijk.
- Órder**, order, bevel, opdracht.
- Órkaan**, orkaan.
- Órkest**, o., orkest.
- Órrebeier**, arbeider.
- Órrebiir**, Arabier.

- Örref**, o., erf, bij een huis gelegen (omheind) stuk land.
- Örrefdeel**, o., erfdeel.
- Örrefelek**, erfelijk. *Örrefelek belòst*, erfelijk belast.
- Örrefenis**, erfenis.
- Örrefgenaam**, erfgenaam.
- Örrefstik**, o., erfstuk.
- Örregel**, o., orgel.
- Örregeldraaier**, orgeldraaier.
- Örreges**, ergens. *Se moete maar siin, dõt se örreges wõt fiende*, ze moeten maar zien, dat ze ergens wat vinden.
- Örregwaan**, achterdocht.
- Örrejösses**, bastaardvloek (Here Jezus).
- Örrek**, ark.
- Örrem**, 1) arm. *Örrem in örrem*, gearmd. *Se liepe örrempies óm*, ze liepen met de arm om elkaars middel (hals of schouder). 2) ijzeren as, waarom het wiel van een boerenwagen draait.
- Örrem, örremer, örremst**, arm.
- Örrembònd**, armband.
- Örremehüs**, o., armenhuis.
- Örremeleu**, armelui.
- Örremløstig**, armlastig.
- Örremoed**, armoede. *Fòn örremoed*, uit armoede.
- Örremoedig**, armoedig.
- Örremoedzaaier**, armoedzaaier.
- Örremslag**, ruimte om zich vrij te bewegen. *Gaan er's eeve üt de weg, ik hèèw hiir gien örremslag*, ga eens even uit de weg, ik heb hier geen ruimte om me vrij te bewegen.
- Örremvól**, armvol.
- Örrestéere**, arresteren.
- Örreve of urreve, örrefde of urrefde het örrefd of het urrefd** (men zegt misschien nog vaker *het örreve* of *het urreve*), erven.
- Örsjietekt**, architect.
- Ört**, erwt. *Gréèuwe örte*, grauwe erwten. *Groène örte*, groene erwten.
- Ört**, o., 1) hooi, dat in een ruif is overgebleven. 2) afval van hooi en stro, dat door de beesten is weggegooid en vertrappt. *Wõt fòndaag ört is, is mòrvege foër*, wat je vandaag op je bord laat, moet je morgen opeten (de Boer).
- Örte**, 1) het *ört* opruimen. 2) morsen (met veevoeder), voortdurend hooi in de ruif achterlaten. *De shkèèpe örte*, de schapen laten voortdurend hooi in de ruif achter.
- Örtedòks**, orthodox.
- Örtiek**, o., artikel.
- Örtiest**, artiest, kunstenaar.
- Örtis**, Artis, dierentuin in Amsterdam.
- Ös**, 1) os. 2) domkop. *Hee het fòn Flíp sien ós eete*, hij houdt niet van werken (Dekker: De biest weerom).
- Òs**, 1) as, voorwerp waarom iets draait. 2) as, overblijfsel bij verbranding. *Òs is ferbrònde turref*, wordt schertsend gezegd tegen iemand, die telkens mogelijkheden oppert en deze met „als” inleidt.
- Òs** (voegwoord), als. *Òs* wordt vaak gebruikt als eerste woord van uitdrukkingen, in de vorm van een vergelijking, die aangeven, dat iets zeer snel, zeer hard of in hevige mate plaats heeft, bijv. *òs de bliksem, òs de dònner, òs de soodemieter. Ózzie 't hòrt in s'n dònner haalt óm dõt te doèn!*, als hij het eens mocht wagen dat te doen!
- Òspieriene**, aspirine.
- Òspierònt**, aspirant.
- Òssehaas**, lendestuk van een os.
- Òssepoester**, Assepoester.
- Òsserònsie**, (nasalering), assurantie.
- Òssieblüft**, als 't u belijft, alsjeblijft. De uitdrukking wordt vaak verkort tot *òssie*.
- Òster**, aster.
- Òsterònt**, astringent, brutaal. Verbastering van het Franse *assurant*.
- Òstma**, asthma.
- Òtleet**, athleet.
- Òtletiek**, atletiek.
- Òtlòs**, atlas, boek met kaarten.
- Òtlòs**, berouw, ergernis. *Se het 'r òtlòs fòn*, ze heeft er berouw, ergernis over.
- Òtter**, etter.
- Òttère**, etteren.
- Òttestaassie**, attestatie, schriftelijk bewijs van lidmaatschap van een Protestantse kerk.
- Oud, ouwer, oust**, oud. *De ouwehéér*, vader. *Ouwejaar*, oudejaar. *Ouwejaarséève(n)d*, oudejaarsavond. *Oud*

- iezer*, oudroest. *Fàn 't ouwe in 't nuuwe sitte*, op oudejaarsavond tot na 12 uur opblijven.
- Oudbakke** of **ouwebakke**, oudbakken.
- Oudoom**, oudoom.
- Oudte**, ouderdom, leeftijd. *Hullie benne fòn dezelfde oudte*, zij zijn van dezelfde leeftijd.
- Ougustus**, Augustus.
- Ous** of **ousig**, muf.
- Ousig**, in lichte graad *ous* (cf. aldaar).
- Ouwebakke**, cf. *oudbakke*.
- Ouwegurrek**, augurk.
- Ouwel**, ouwel, zacht omhulsel, dat gebruikt wordt bij het innemen van poeders e.d.
- Ouwelek**, ouder dan in werkelijkheid. *'r Ouwelek útsiin*, er ouder uitzien dan men is. *Dòt pak staat 'm ouwelek*, in dat pak ziet hij er ouder uit dan hij is.
- Ouwernòòl**, wulk, soort weekdier.
- Ouwers**, ouders (het woord komt niet vaak voor; men zegt liever *vaader en moeder*).
- Ouwerwes**, ouderwets.
- Ouweskil** of **Skil**, Oudeschild, dorp op Tessel. *Òn Skil*, te Oudeschild. *Ouweskilder* of *Skilder*, bijbehorend adjectief en naam van de bewoner van Oudeschild. Men zegt ook wel *'t Ouweskil* of *'t Skil*.
- Òvve**, (voegwoord), of. *Weet jee òvve ze mòrrege kómme?*, weet jij of ze morgen komen?
- Òzze**, (voegwoord), als. *Òzze ze òn-kómme Freedag nou kómme, dòn moete jullie 't se maar effe fertelle*, als ze nu aanstaande Vrijdag komen, dan moeten jullie het hun maar even vertellen.

P

- Paa**, (vooral vocatief), vader. *Paa en Moé*, Vader en Moeder.
- Paai**, aanspreektitel voor een vreemdeling (Allan). Vertrouwelijke wijze om een vreemdeling aan te spreken (van Cuyck).
- Paaië**, paaien, tevredenstellen.
- Paal**, paal.
- Paaling**, 1) paling. 2) plooi in een half afgezakte kous. *Kiek die er's een paalinge in sien koese hèèwwe!*, kijk die eens een plooiën hebben in zijn (afgezakte) kousen! *Zóó glòòd òs 'n paaling*, erg glad, mooi in de kleren (Texelsche Courant.)
- Paap**, scheldnaam voor een katholiek. *Lilleke Roemse paap!*, lelijke Roomse paap!
- Paapie**, paapje, saxicola rubetra rubetra.
- Paar**, o., paar. *Een paar koese*, een paar kousen. *Geef me d'r maar een paar*, geef me er maar enige.
- Paarel**, parel.
- Paars**, **paarser**, **paarst**, paars.
- Paas**, Pasen. *Mit Paas gaane we naa Nuwediip*, met Pasen gaan we naar Nieuwediep.
- Paasei**, o., Paasei.
- Paf**, paf, woord dat de knal van een vuurwapen nabootst.
- Paffe**, paffen, schieten. *Echt jaage ken ie niet, hee lóópt maar wòt te paffe*, werkelijk jagen kan hij niet, hij schiet maar wat in het wilde weg.
- Pak**, o., pak.
- Pakhüs**, o., pakhuis.
- Pakke**, pakken.
- Pakkeree**, pakkerij.
- Pang**, klap, slag, trap. *Geef 'm een pang!*, geef hem een slag (trap).
- Pang!**, pang! (klanknabootsend woord voor een slag of klap).
- Pangkoek**, pannekoek. *Reeze pangkoek*, drie in de pan.
- Pangkoekspòn**, koekepan.
- Pap**, pap.
- Pappe**, pappen.
- Pappegaai**, papegaai.
- Patriejòt**, patriot.
- Pavveljoen**, o., paviljoen.
- Pebliek**, o., publiek.
- Pedaal**, pedaal.
- Peddele**, peddelen.
- Pedóóre**, pandoeren, kaartspel.

- Peekel**, pekel.
Peekelhéering, pekelharing.
Peen, peen.
Pèens, (nasalering), pens.
Pèensiejoen, o., (nasalering), pensioen.
Peeperement, pepermint.
Peeperhüsie, o., papieren zakje, van onderen in een punt uitlopend.
Peepermòp, pepernoot.
Péér, peer.
Péérd, o., paard. *Zóó stórrek ós 'n péérd*, zo sterk als een paard. *Die butter is zóó stórrek ós 'n péérd*, die boter is zo sterk, dat men ze niet meer kan eten. *'t Houte péérd*, naam van twee tegenover elkaar staande houten banken te Oosterend, tussen de *Kneppelbuurt* en het *Skoolsteegie*. Nu verdwenen.
Péérdeblóm, paardenbloem.
Péérdepòódje, o., paadje van baksteen, ter breedte van ongeveer een halve meter, midden op een grintweg. Het is bedoeld voor het paard, dat voor een wagen loopt.
Péérdepóót, 1) paardenpoot. 2) grote, vreemd gevormde oester (Texelsche Courant).
Péérdespul, o., paardenspel, circus.
Péérdestik, o., heel dikke boterham (vroeger voerde men de paarden wel met roggebroomd).
Péérdestóól, paardenstal.
Péérdevlees, o., (vroeger: *péérdefleis*) paardenvlees. *'t Liekt wel óf jullie péérdevlees eete hèwwwe*, wordt gezegd als een gezelschap erg opgewonden is.
Péérdjes, houten stelling, waarop de *tieling* worden gelegd.
Pééreboom, pereboom.
Pees, pees.
Peet, peet, peettante, ook wel: oude vrouw. Bijv. *Dóórtjepeet*, *Düwpeet*, *Trijntjepeet*, *Krulliesiepeet*, *Wuwpeet*.
Peeteroolie, petroleum.
Pééuwe, 1) drenzen, klagen. 2) zangerig, met lange uithalen spreken.
Peil, o., peil.
Peile, peilen.
Peile, walmen. *'t Lampie peilt*, het lampje walmt (cf. *stoome*).
- Peket**, o., pakket.
Peleis, o., paleis.
Peliesie, politie, politieagent.
Pelle, pellen.
Pen, 1) pen (om te schrijven). 2) pen (puntig voorwerp). Het verkleinwoord *pentje* betekent step van een fiets. *M'n hóófd staat óp 'n pentje*, mijn hoofd loopt om.
Penaarie of **pienaarie**, penarie. *In de penaarie sitte*, in de benauwdheid zitten.
Peneel, paneel.
Penhouwer, penhouder.
Penning, penning. *Óppe penning weeze*, zeer zuinig zijn.
Penningmeester, penningmeester.
Penne, pennen, langdurig schrijven.
Penseel of **pèenseel**, o., (nasalering), penseel.
Pentjebreie, haken.
Pepaaver, papaver.
Pepiir, o., papier.
Pepiire, papieren, van papier. *Een pepiire zóldertje*, een dunne ijslaag, die erg kraakt als men er over heen gaat.
Perrek, o., perk.
Perrekement, o., perkament.
Perrón, o., perron.
Pers, pers.
Perse (soms: *pòrse*), persen.
Perseel, o., perceel, deel. *Een löstig perseel*, een lastig mens.
Persent, percent.
Persies of **presies**, precies.
Persoon, persoon.
Persoonlek, persoonlijk. De vormen van het persoonlijk voornaamwoord re naamval alleenstaand of met accent zijn: *ik (ikke)*, *jee*, *hee*, *see*, *wee*, *jullie* (beleefdheidsvormen: *Úwee*, *Úwe* of *Ú*), *sullie* of *hullie*. De ongeaccentueerde vormen zijn: *ik*, *je*, *ie*, *se*, *we*, *jullie*, *se*, *se*. De vormen na een voorzetsel zijn: (fòn) *mee*, (fòn) *jów*, (fòn) *him*, (fòn) *heur*, (fòn) *óóns*, (fòn) *jullie* (beleefdheidsvormen: (fòn) *Úwee*, (fòn) *Úwe*, (fòn) *Ú*), (fòn) *hullie* of (fòn) *sullie*. De vormen (zonder accent) 3e en 4e naamval zijn: *me*, *je*, *'m*, *'r*, *óóns*, *jullie* (beleefd-

- heidsvormen: *Úwee*, *Úwe* en *Ú*), *hullie* of *sullie*.
- Pertaal**, o., portaal.
- Pertaal**, **pertaalder**, **pertaalst**, brutaal.
- Pertaalicheid**, brutaliteit.
- Pertee**, partij.
- Perteeicheid**, partijdigheid.
- Perteeig**, **perteeiger**, **perteeigst**, partijdig.
- Pertiir**, portier.
- Pertiir**, o., portier (van een rijtuig).
- Pertret**, o., 1) portret. 2) onaangenaam persoon. *Wòt 'n pertret!*, wat een onaangenaam mens!
- Pertuur**, portuur, passende tegenpartij. *Die jónge is èègelek gien pertuur fóór je*, die jongen is eigenlijk niet sterk genoeg om het tegen je op te nemen.
- Perzik**, perzik.
- Pesjent**, patient.
- Pesòllem**, psalm.
- Pesòllemboek**, o., psalmboek.
- Pesséere**, passeren.
- Pest**, pest.
- Peste**, pesten, treiteren.
- Pesteree**, pesterij.
- Pestkòp**, treiteraar.
- Pestool**, o., pistool.
- Pestóór**, pastoor.
- Pet**, pet.
- Pet**, put. (Maar men zegt: *wòt sòt ie in de put!*). De *pet* bevindt zich op het boerenerf en bevat welwater.
- Petent** (accent op de laatste lettergreep), voortreffelijk, uitstekend. *Se sagge d'r petent út*, ze zagen er uitstekend uit.
- Pothaak**, puthaak.
- Petòtter**, enigszins spottende naam voor aardappel.
- Petróón**, patroon.
- Petróón**, o., patroon.
- Petrijs**, patrijs.
- Petrijspóort**, patrijspoort.
- Pette**, putten, (water) uit de put halen.
- Petwaater**, o., putwater.
- Peuk** of **peukie**, 1) peuk, eindje sigaar. 2) klein persoon. *'t Is maar 'n peukie*, het is maar een klein mannetje.
- Peukel**, pukkeltje, peukel, puist.
- Peuling** of *peul*, peluw.
- Peultjes**, peultjes, bekende groente.
- Peut**, (een pak) slaag. *Hee kreeg peut!*, hij kreeg een (geducht) pak slaag!
- Peut**, smerige rommel. *Wòt een peut!*, wat een smerige rommel! Cf. *kaazie*.
- Peuteraar**, peuteraar.
- Peutere**, peuteren, morrelen.
- Peuterig**, peuterig.
- Peuterwerrek**, o., peuterwerk.
- Piegóorre**, cf. *piesnórre*.
- Piejaanoo**, piano.
- Piejòs**, paljas.
- Piekere**, piekeren, tobben.
- Piekeroène**, gappen.
- Piekfijn**, piekfijn.
- Piel**, pijl.
- Pieleboog**, boog (het woord betekent eigenlijk „pijl en boog”, maar wordt gebruikt in de bovenstaande betekenis). *Mag ik je pieleboog effe liene?*, mag ik je boog even lenen?
- Pieleke** (enigszins spottend), melken.
- Pieles**, van pilo. *Een pielese broek*, een broek van pilo. *Een pielese aap*, een kiel van pilo.
- Pieletaasie**, loodswezen (Frans: *pilotage*). Verouderd.
- Pielórreme**. *Naa de pielórreme gaan*, naar de bliksem gaan, de ondergang tegemoet gaan.
- Pielstéért**, 1) het oorspronkelijke Tesselse schaap. Het had een staart, die uitliep in een punt. 2) pijlstaart, *anas acuta acuta*.
- Pien**, pijn. *Piin in s'n buk hèèwwe*, pijn in zijn buik hebben.
- Pienèèsie**, o., punaise.
- Pienetensie** of **pienetèensie** (nasalering), penitentie, marteling.
- Pienlóós**, pijnloos.
- Pienter**, pienter.
- Piepelekediek**, Buurtschap in Waalenburg, dicht bij de Koogerweg.
- Piepkniel**, pijpkaneeel (Dekker).
- Pierewaaie** (korte „ie”) pierewaaien, nachtbraken.
- Pierewaaier** (korte „ie”), pierewaaier, nachtbraker.
- Piesie**, o., mannelijk lid. Het woord behoort tot de kindertaal.
- Piesnór** of **pietsnór**, de meest rechtse knikker van de *kaan*.

Piesnórre of **pietsnórre** of **piegórre**, knickerspel. De jongens, die aan dit spel deelnemen, moeten elk twee (soms meer) knickers op een *kaan* d.i. een rij plaatsen. De meest rechtse knikker heet de *piesnór*, *pietsnór* of *piegór*. Wie het eerst aan de beurt is, geeft aan van welke afstand hij met zijn *pötter*, d.w.z. zijn stuiiter, op de *kaan* wil gooien. Op die plek legt hij zijn stuiiter neer. De andere medespelers gaan op dezelfde wijze te werk. Wie met zijn stuiiter het verst van de *kaan* af is gaan liggen, begint te gooien, daarna op een na de verste etc. Gaat een stuiiter door de *kaan* heen, dan mag de eigenaar die knickers wegnemen, die door zijn stuiiter zijn weggestoten en alle zich links daarvan bevindende knickers. Wie de *piesnór* raakt krijgt de hele *kaan*, waarna het spel weer begint. Zijn er, als ook de dichtstbijliggende speler zijn beurt heeft gehad, nog knickers op de *kaan* over, dan zet men er ieder weer twee bij, zodat er een heel lange rij ontstaat. Gewoonlijk gebruikt men als *piesnór* een klein knikker-tje of wel een, die opvallend is van kleur. Wie het laatst aan de beurt is om te bepalen van welke afstand hij op de *kaan* wil gooien, kan daar van afzien. Hij zegt dan *ik piep se of ik pijp*. Wat er van de *kaan* over blijft, als de anderen gegooid hebben, is dan voor hem. Men zegt ook wel, dat de laatst aan de beurt zijnde jongen in zo'n geval *bee de piesnór bleef of 'm hieuw*. Het meest linkse deel van de *kaan* noemt men *de stéért*, het meest rechtse *de kòp*.

Piespötjes, akkerhoornbloem, *cerastium arvense*.

Piet, Piet, jongensnaam. *Swòrte Piet*, zwarte Piet, de knecht van Sinterklaas. *Sit je d'r wéér fóór Piet Snòt?*, zit je daar weer voor Piet Snot?

Pietermòn, stekelvinnige vis, *trachinus draco*.

Pietertje weeze, kwaad zijn.

Pietje, Pietje (vrouwennaam).

Pietlut, pietlut, kleingeestig mens.

Pietlut hèèwwe, kleinzielige bezwaren hebben. (Dekker: In de Ruyter's kamer).

Pietluttig of **pietlutterig**, pietluttig.

Pieuwele, kietelen.

Piezerik, mannelijk lid. Bijzondere betekenis: geslachtsdeel van een varken, door inwrijving waarmee men de zaag vet houdt.

Piik, piek, ijskegel, iets, dat in een punt uitloopt. *S'n héér hing in piike oover s'n fóórhóófd*, zijn haar hing in pieken over zijn voorhoofd.

Piip, piep (klanknabootsend woord).

Piip, pijp. *Hee dððnst naa de piipe fòn s'n zeun*, hij doet alles wat zijn zoon wil.

Piipe, piepen.

Piipedòp, pijpedop.

Piipekòp, pijpekop.

Piipertje, o., of **kòntlieuwerik**, graspieper, *anthus pratensis*.

Piipesteel, pijpesteel.

Piipsten, iemand, die altijd klaagt en jammert.

Piir. *Zóó dóód òs 'n piir*, zo dood als een pier.

Piir, pier, in zee vooruitstekende smalle dam.

Pik, pik, prik, steek.

Pik, o., pek. *'t Is pik in 't fiir*, het geeft aanleiding tot ruzie.

Pik, gooi. *Hèèwwe we freeë pik?*, mogen we vrij gooien?

Pik, big.

Pikdónker, pikdonker.

Pikke, pikken, prikken.

Pikke, gooien. *Mit stiine pikke*, met stenen gooien. *Pikke óm 'n knikker*, spel met loden, stenen of glazen stuiters (*pötters*). Men moet trachten de stuiiter van een ander met zijn eigen stuiiter te raken. Slaagt men daarin, dan krijgt men van de bezitter een knikker. Men begint met *skòt te geeve*, d.w.z. één der meespelenden legt zijn stuiiter op een hem geschikt lijkende afstand van een bepaalde streep. De anderen proberen hem dan te raken. Lukt het iemand, dan mag deze daarna net zo lang op de andere in het spel zijnde stuiters gooien, tot hij mist.

Als allen falen, dan mag degene, die *skòt* heeft gegeven, gooien op alle andere in het spel gekomen, en dus overall verspreid liggende stuiters. De volgorde waarin men speelt staat van te voren vast.

Pikke, met pek besmeren. *Pikt en dreeve*, in blakende welstand, volkomen in orde. *Hoe is 't de leste tiid mit 'm? Nou, hee is wéér pikt en dreeve*, hoe is het de laatste tijd met hem? Nou, hij is weer volkomen in orde.

Pikmaaie. *Se gaan maar pikmaaie heen*, ze gaan hun gang maar.

Pikslee, prikslee.

Pikswört, pikzwart.

Pil, 1) pil. 2) dikke boterham. 3) dokter. Het verkleinwoord is *piltje*, o.

Pimpel. *Òn de pimpel weeze*, aan de drank zijn.

Pimpelaar, pimpelaar.

Pimpele, pimpelen.

Pimpelméés, pimpelmees, *parus coeruleus coeruleus*.

Pimpelpaars, pimpelpaars. *Pimpelpaars mit dónderwóllekies*, wordt gezegd van iets, dat erg paars is met bijtinten, bijv. een erg blauwe plek, die bezig is te verkleuren.

Pin, pin, korte stok met punt.

Pink, pink. *Bee de pinke weeze*, bij de pinken zijn.

Pinke, pinken, de pinken in elkaar slaan.

Pinklidje, o., vingerhoed(?) (Dekker, Het huisgezin van Jan de With).

Pinkster, Pinksteren.

Pinksterblóm, 1) *lychnis flos cuculi*.

2) De *Pinksterblóm* was de koningin van een feestelijke optocht op Zaterdag voor Pinksteren. Dit gebruik is in de loop van de vorige eeuw uitgestorven. Dekker geeft er in zijn novelle „Gerrit de Wolf” (Texelsche Vertellingen, Utrecht, 1867, pag. 4-5) de volgende beschrijving van:

„Een aantal meisjes, veelal niet minder dan tien of twaalf, meestal leerende op den zelfden naaiwinkel, doen reeds Donderdag of Vrijdag eenen rondgang langs al de huizen

van het dorp. „Blief je wat te geve voor de pinksterblom?” wordt niet zelden in koor, somtijds door de daartoe benoemde woordvoerster alleen aan iedere huisdeur, die familiaar geopend wordt, geroepen. Zelden wordt dit verzoek geweigerd; ieder geeft één of meer stukken goud of zilver ter leen; want goud of zilver moet het zijn. Voorwerpen, behoorende tot de „Kap”, als: gouden en zilveren oorienziers, heerneelde, kapspelde of granaten en bloedkoralen kettingen, „gouwen bagge”, hetwelk overgezet zijnde is: oorbellen of hangers, gouden broches, zilveren vorken, lepels en lepeltjes, knipbeursjes, theezeefjes, suikerstrooijers, in één woord, al wat maar goud of zilver is, is gading. Al deze voorwerpen worden zorgvuldig in eene mand gepakt en de oudste of meest vertrouwde wordt belast om dezen schat te dragen, terwijl door ieder der leensters wordt aanbevolen, om er toch voorzigtig mede om te gaan. Wordt bij exceptie door iemand geweigerd eenig voorwerp ter leen af te staan, dan is zij in het oog der jeugd eene „Kniert”, ja sommigen ontzien zich niet de weigerende dit toe te voegen.

Na den rondgang worden deze voorwerpen ter bewaring toevertrouwd aan „Trienkje Gerolof” of eenige andere naaivrouw, die zich belast heeft de pinksterblom te kleeden. In blijde verwachting op de dingen die komen zullen, begeeft zich de jeugd ter ruste, en 't is geen wonder, dat zij met die gedachte inslapende, op den morgen van „luilak” vroeg bij de hand is.

Bij keuze der meerderheid wordt bepaald wie eigenlijk de pinksterblom zal zijn en dit uitgemaakt zijnde, wordt zoodanig kind, na in het feestelijkst gewaad gestoken te zijn, zoo smakeloos begoud en bezilverd, dat ge u bezwaarlijk iets bespottelijkers kunt voorstellen.

Verbeeldt U, een meisje, een kind met een gouden oorijzer van een vol-

wassen mensch, en zulk een aantal gouden haarnaalden, als er maar met mogelijkheid geplaatst kunnen worden, zoodat het kinderhoofd er totaal door bedekt is; zoo vele bloedkorallen en granaten kettingen met sloten als hals en armen slechts kunnen bevatten; op rug, borst, aan de zijden, zoovele gouden en zilveren voorwerpen, als men slechts kan aanbrengen en de pinksterblóm is gereed, wanneer nog eene groote tasch, welke dient, om de giften te bergen, is aangebragt.

De trein zet zich in beweging; al de andere meisjes begeleiden de pinksterblóm, vooral ook „om te kieké dat ze nies (sic) verliest”.

Van huis tot huis klinkt het nu weder: „Blief je ders te kieké na de pinksterblóm?” en ieder bewondert den smakelozen opschik waarmee 't kind getooid is en geeft tenslotte een gift, in de daartoe bestemde tasch of grooten knipbeugel. Die giften worden vlijtig verzameld en moeten dienen om de kosten te bestrijden van den op den tweeden pinksterdag te houden „pinksterkriek”, dat is: „pret met sukelaad en krentebóltjes”.

De jongens mogen er aan deel nemen, tegen eene bijdrage, gelijkstaande met het aandeel der meisjes in de ontvangene giften.”

Aan het eind van de vorige eeuw was het gebruik reeds gedegene-reerd tot een bedelpartij, daarna is het snel verdwenen.

Franke (pag. 210) geeft het lied van de Pinksterbruid, waarmee wel de Pinksterblóm zal zijn bedoeld. Het maakt op mij een geforceerde indruk en ik durf niet voor de juistheid er van instaan. Hier volgt het:

Hier komt de Pinksterbruid
wie wil haar zien zien zienderdedien.
Om uwe wil dan komt zij hier
om uwe wil zij gaan, gaan, gaande-
redaan,

en nu moet zijaan het wiegtouwstaan
en 't wiegtouw in de iene hand,
hand, handerehand

en de pappot in de aere hand
en de vrouwdrouw zeit: dat dikker-
tje, ik gun, gun, gunderedun,
je 't eerste jaar een flinke zeun
en 't tweede jaar een dochtertje fijn,

fijn, fijnderedijn,
kom laat er een stik of twaalf zijn
een stik of twaalf aan de disch, disch,
discherdedisch

dan weet je vrouw wat huushouden
is.

Vrouw huushouden dat is werk,
werk, werkerdewerk

en Zundags gaan we naar de kerk
en dan komt onze pierewierewiet
met een paar gloeiende wangen.

En Jan als jij niet doogen wilt
dan zullen we je gaan verkoopen
dan brengen we je naar de spinne-
maker toe

en laten we je zachtjes loopen.

Pintje, o., maat van twee liter.

(de Boer).

Pissebèèd, pissebed, keldermot.

Pit, 1) pit (met de talrijke betekenis-
sen, die het woord ook in het Neder-
lands heeft). *D'r sit gien pit in die
jónge*, er zit geen pit in dien jongen.
2) uitsteeksel, dat bloot komt te
liggen, als een koe zijn horen af-
stoot.

Plaag, plaag.

Plaage, plagen.

Plaageree, plagerij.

Plaagerig, plagerig.

Plaaggéést, plaaggeest.

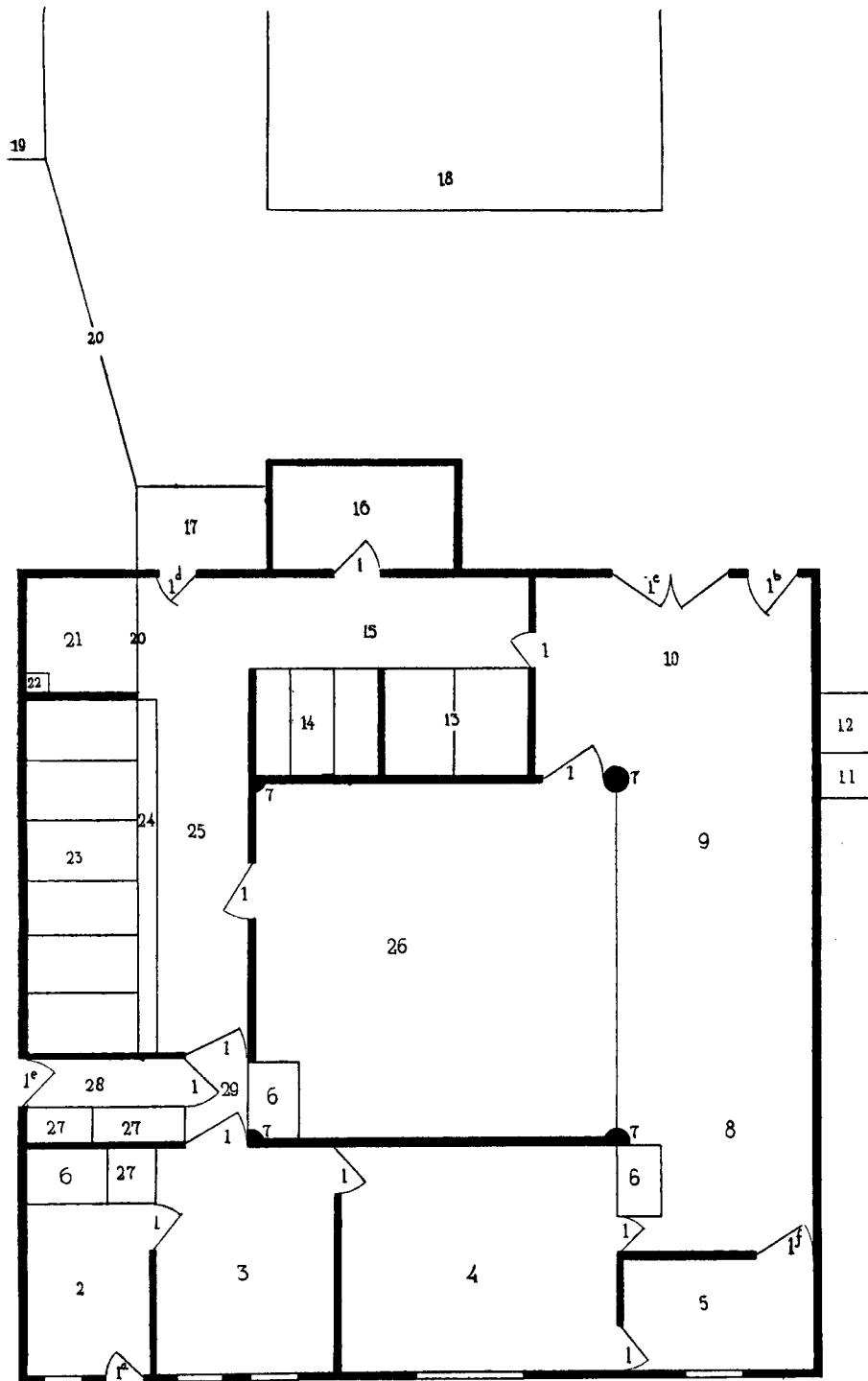
Plaas, 1) plaats. 2) plein, bijv. de
Groéneplaas en de *Siineplaas* aan
Den Burg.

Plaas of **boerderee** (korte oe), boer-
derij, boerenplaats. Van de Tesselse
boerderij bestaan voornamelijk twee
typen: het vierkante stolpmodel en
het meer gerekte model met voor-
huis. Beide typen vertonen vaak
uitbouwsels. De muren zijn onge-
veer twee meter hoog en gewitkalkt.
Een smalle strook boven de grond
is gewoonlijk gekoolteerd. Het rie-
ten dak loopt aan de vier zijden in
een punt toe. Het zijn vooral de
kleuren, wit en zwart, van de muren,
en het daar boven uitrijzende rieten

PLATTEGROND

van een *plaas* of *boereplaas* (boerderee)

1) *deur* (binnenshuis); 1a) *fóórdeur*; 1b) *skuurdeur*; 1c) *waagedeure*; 1d) *achterdeur*; 1e) *zeedeur* (zijdeur); 1f) *deur*, die naar de kelder leidt; 2) *fóórhüs*, dat dient als slaapkamer; 3) *kaamertje*, huiskamer; 4) *gróóte kaamer*, kamer, waar de gasten worden ontvangen op verjaardagen en feesten; 5) *hóóge kaamertje*, zo genoemd omdat het hoger ligt dan de andere kamers, er ligt n.l. een kelder onder; 6) *bèèdstee* (bedstee); 7) *stiile* of *stiele*, de vier zware, ronde, rechtopstaande balken van het *viirkònt*; 8) *dòrs* (dorsvloer); 9) *skuur*; 10) *reeïng*, inrij, gedeelte van de schuur waar de wagens staan; 11) *sòndhòk* (hok waarin zand wordt bewaard); 12) *hüsie* of *plee* (W.C.); 13) *péérdestòlle* (paardenstallen); 14) *kòlleverstòlle* (kalverstallen); 15) *dwòrsgang* (dwarsgang); 16) *boetje* (aانبouw, waarin wordt afgewassen, gebakken en waar de was geschiedt); 17) *plaasie*, stenen vloer buitenshuis, hierop worden de melkammers geboend en te drogen gelegd, verder doet het dienst bij de was; 18) *misklamp* (mesthoop); 19) *iirtgòt*, een in de grond uitgegraven gat, waarin zich de vloeibare mest (*iirt*) verzamelt. Tegenwoordig heeft vrijwel iedere boerderij een *iirtkelder*; 20) goot van de *groep* naar het *iirtgòt*; 21) *héérdje*, stenen vloer binnenshuis, waar het eten wordt gekookt, waar wordt gekarnd en ontroomd; 22) *reegebak*; 23) *koeiestòlle*, koeienstallen; 24) *groep*, goot achter de koeien, waarin de vaste en vloeibare uitwerpselen terecht komen; 25) *achtergang*, gang achter de koeien, waarlangs men in het achterste deel van het huis komt; 26) *hooiefak*, plaats waar het hooi wordt bewaard, het centrale gedeelte van een *plaas*; 27) *kòsse* (kasten); 28) *stòlltje*, lett. stalletje, vroeger een koeienstal, die later is verbouwd tot een gang met kasten; 29) *gankie* (gangetje), een smalle doorgang van de huiskamer naar de achtergang.

Plattegrond van een *plaas* of *boerderee*.

- dak, die, meer dan de vorm, karakteristiek zijn voor de Tesselse boerderij. Vgl. foto en plattegrond.
- Plaaselek**, plaatselijk.
- Plaasfervanger**, plaatservanger.
- Plaat**, plaat.
- Plaatiezer**, o., plaatijzer.
- Plak**, 1) plak, strafwerktuig op school (verouderd). *Ónder de plak sitte*, onder de plak zitten. 2) plak, schijf. *Een plak wórst, súkelaad*, een plak worst, chocola.
- Plakkaat**, hoeveelheid (platgetrapt) vuil, die ergens is achtergelaten. *Je moet beeter je biine feege, kiek er's wòt 'n plakkaate in de gang!*, je moet beter je voeten vegen, kijk eens wat een kluiten platgetrapte modder in de gang!
- Plakke**, 1) plakken, lijmen. 2) erg lang blijven.
- Plakker**, iemand, die de gewoonte heeft erg lang te blijven, plakker.
- Plakplaatje**, o., plakplaatje.
- Plakzeegel**, plakzegel.
- Plank**, plank. *'t Is 'r iin fòn de booveste plank*, het is een eerste klas iemand. *We deeë 't plankie óppe shkóórstiin*, we gingen te gast (er behoefde dan niet gekookt te worden).
- Plee**, W.C.
- Pleister**, pleister.
- Pleures**, pleuris.
- Pleziir**, o., plezier.
- Plint**, plint.
- Ploeg**, 1) ploeg, landbouwwerktuig. *Zóó stómp ós 'n ploeg*, buitengewoon stomp. 2) troep, afdeling. *De gouwe ploeg*, zo heette de groep beste werklui uit het dorp.
- Ploege**, ploegen. *Geploegd hout*, in elkaar passende planken.
- Ploeger**, iemand, die ploegt, ploeger.
- Ploêrt**, ploert.
- Ploeteraar**, ploeteraar.
- Ploetere**, ploeteren.
- Plóf!** (tussenwerpsel), plof!
- Plóffe**, ploffen.
- Plòk**, 1) het plukken. *Je ken 't wel in iin dag doên, maar dòn is 't 'n héële plòk*, je kunt het wel in een dag doen, maar dan zul je flink moeten plukken (of in het algemeen: werken).
- 2) hoeveelheid, die men met één greep ergens uit haalt. *Een plòk hooi*, een pluk (handvol) hooi.
- Plòkgeld**, o., strijkgeld. Het woord wordt vaak verkort tot *plòk* of *plòkkie*, o. *'t Wòs óm de plòk te doên*, het was om het strijkgeld te doen. *Hee gaat óm 'n plòkkie*, hij heeft zin in het strijkgeld, en gaat daarom naar de verkoping.
- Plòkke**, 1) plukken. 2) afzetten, aftroggelen. *Se hèèwwe 'm déér ferskrikkelek plòkt*, ze hebben hem daar verschrikkelijk veel geld afgetroggeld.
- Plómp!**, klanknabootsend woord. *Plómp, déér fiel ie in de slóót!*, plomp, daar viel hij in de sloot!
- Plómp**, plomp, onelegant.
- Plómp**, zo grote hoeveelheid van een vloeistof, dat bij ingieting in een andere een plompend geluid ontstaat. *Wil je mellek in je tee? Ja, geef me maar een plómp*. Wil je melk in je thee? Ja, geef me maar flink wat.
- Plómpe**, plompen, met een plomp vallen, of doen vallen.
- Plòn**, o., plan.
- Plònt**, plant.
- Plònte**, planten.
- Plònteit**, meer dan genoeg, in overvloed. *Hè je nach lammer genóg jóór de vólgende mòrrekt? Plònteit*, heb je nog lammeren genoeg voor de volgende markt? In overvloed.
- Plòntsoen**, o., plantsoen.
- Plooi**, plooi. *Nooit út de plooi kómme*, altijd even stijf en onaangedaan blijven.
- Plooi**, plooiën.
- Plóóns!**, (nasalering), plons!, geluid van een in het water vallend lichaam.
- Plóónze**, (nasalering), met een plons in het water vallen of smijten.
- Plòs**, plas.
- Plósse**, plassen.
- Plòt**, plòtter, plòtst, plat.
- Plòttegrónd**, plattegrond.
- Plòttelònd**, o., platteland.
- Plòttelònder**, plattelander.
- Plòttelònds**, (nasalering), plattelands.

PLAAT V

Plaas of boerderee

- Plòttinge**, 1) haarvlechten. 2) vlechtwerk van rietstengels e.d.
- Plòttinge**, strengelen, (biezen) vlechten.
- Plòtvis**, platvis.
- Plòtvoete**, platvoeten. *Hee is ôfkeurd ómdòt ie plòtvoete hòd*, hij is afgekeurd wegens platvoeten.
- Plòtzak**, platzak.
- Pluimpie**, o., complimentje. *Een pluimpie geeve*, een complimentje geven.
- Plümende véértjes**, primula veris (sleutelbloem).
- Plundere**, plunderen.
- Plundering**, plundering.
- Plunje**, plunje.
- Pluus**, pluis. *'t Is déér niet pluus*, het is daar niet pluis.
- Pluusie**, o., pluisje.
- Pluuze, ploos, het plooze**, 1) pluizen, peuteren. *Niet zóó in je neus sitte pluuzel!*, niet zo in je neus zitten peuteren! *'t Stréétje pluuze*, het straatje wieden. 2) vechten, elkaar in de haren zitten.
- Póche**, pochén.
- Pócher**, pocher.
- Pócheree**, pocherij.
- Pód**, 1) pad (het dier). 2) hoeveelheid snot, die iemand met zijn vinger uit zijn neus haalt, of die op een of andere manier naar buiten treedt. Is deze substantie waterig, dan spreekt men van een *bórrél* (cf. aldaar), is zij taai en hard, dan zegt men *pód*.
- Póddeblaade**, weegbree (plantago maior).
- Póddefilder** of **póddefiller** of **póddeskiller** of **póddeskraaber**, 1) oud mes, dat gebruikt wordt om pannen uit te krabben of voor ander ruw werk. 2) slecht mes.
- Póddestoël**, paddenstoel.
- Poedel**, poedel (hond).
- Poefe**, poffen, in de hete as braden. *Kestónjers poefe*, kastanjes poffen.
- Poeier**, 1) poeder (stof). 2) poeder (geneesmiddel). 3) oplawaai, harde trap. *Geef 'm een poeier!*, geef hem een oplawaai, harde trap!
- Poeiere**, poederen.
- Poeiersükelaad**, poederchocola.
- Poêle**, buizen openmaken. *Fònmiddag móste we maar gaan te poêle*, vanmiddag moesten we maar buizen gaan openmaken.
- Poelir**, poelier.
- Poên**, 1) stomp. 2) deuk (tengevolge van een stomp of slag). *Er wier zóó mit de pook óppe taafel sleege (slooge), dót de poêne er in stónde*, er werd zo met de pook op de tafel geslagen, dat de deuken er in stonden.
- Poep**, 1) poep, wind. *Een poep geeve*, een wind laten. 2) stront.
- Poêp**, Duitser. Er kwamen vroeger vaak Duitsers op Tessel als muzikant, grasmaaier of manufacturier. Volgens van Cuyck, Brieven over Texel, pag. 93, noemden de Tesselars vroeger iedere vreemdeling een *poêp* en onderscheidden zij *Zéeuwse*, *Gelderse* en *Haagse poêpe*.
- Poepekóól**, boerenkool.
- Poeperd**, achterste.
- Poeperdere**, diarrhee.
- Poepezak**, zak van een bruine katoenen stof, waarmee de (Duitse) manufacturiers de boer opgingen.
- Poepiedik**, man met een dik achterste, scheldnaam.
- Poes**, 1) roepnaam van de kat. *Hee is niet fóór de poes*, hij is lang niet mis. 2) losse bont, die men om de hals draagt.
- Poesdoek**, poetsdoek.
- Poésie**, o., rest eten, die vaak, opgewarmd, de volgende dag wordt opgegeten.
- Poësiegroës**, vuilpoets.
- Poesie-óllebum**, poëzie-album.
- Poeste**, poetsen. *Gaa je tónde poeste*, ga je tanden poetsen.
- Poestig**, boos, kwaad, opvliegend. *'t Wéér wórdt poestig*, het begint hard te waaien.
- Poet**. Als garnalenvissers bijv. ook wat schar en bot vangen, noemen ze dit *poet* of *beevis*. *Poet* wordt apart verkocht; de opbrengst vormt een extraatje voor de bemanning.
- Poêze**, zijn bord niet leegeten.
- Poezeroën**, bozeroen.

- Póffe**, 1) poffen, op crediet kopen, 2) in de hete as braden.
- Póffertje**, o., poffertje.
- Pók**, pok. *De pòkke*, de pokken.
- Pòkkebriefie**, o., vaccinatiebewijs.
- Pòl**, pal, precies. *De wiend is pòl Zeue*, de wind is precies Zuid.
- Pòlder**, polder.
- Pòlderlòste**, polderlasten.
- Pòllekaa**, soda. *Pòllekaa* was de naam van het merk.
- Pòllem**, maat van 1 dm. *Dòt lònnd leit een pòllem ónder vólzée*, dat stuk land ligt een dm onder volzee.
- Pòllemetaasie**. *In de pòllemetaasie weeze*, familie zijn van. *We benne gloof ik nach in de pòllemetaasie*, we zijn, geloof ik, nog familie van elkaar. In plaats van de lange vorm hoort men wel de verkorte *pòllemie*.
- Pòllemie**, familie. *Is dòt nach in de pòllemie?*, is dat nog familie?
- Pòls**, pols.
- Pòlse**, polsen, trachten iemands opvatting te weten te komen.
- Pòlshóógte neeme**, poolshoogte nemen.
- Pòlsies**, polsmofjes (zonder vingers).
- Pómp**, pomp. *'t Wòs bee de pómp óf, óf ie hòd ónder de waage seete*, het scheelde weinig of hij had onder de wagen gezeten.
- Pómpe**, 1) pompen. 2) onaneren.
- Pòn**, pan.
- Pón**, nachtjapon. Verkleinwoord: *pónkje*.
- Pònd**, o., pand.
- Pònd**, pand van een jas.
- Pònd**, o., pond, 1/2 kilo.
- Pòndoêre**, pandoeren.
- Pònlòt**, lange dunne lat, waarop de dakpannen liggen.
- Pònnedak**, o., pannendak.
- Pónt**, pont.
- Pónter**, vrij dikke, naar een kant iets dunner uitlopende houten paal, die dient om de vracht hooi op een wagen aan te persen met behulp van touwen en een katrol.
- Póntere**, de *pónter* aantrekken.
- Póntiefiekaal**. *Se wòs in póntiefiekaal*, ze was keurig uitgedost.
- Pòntóffel**, pantoffel. *Ónder de pòntóffel sitte*, onder de plak zitten.
- Pòòd**, o., pad; weg, gemaakt door de voetstappen van mens of dier. Verkleinwoord: *pòòdje*, o. *Órreges een plòt pòòd lóópe*, ergens heel vaak op bezoek komen.
- Pòòg**, 1) zakje onder de kin (ziekelijk verschijnsel bij schapen). 2) zware wal onder het menselijk oog.
- Pook**, pook.
- Pooke**, poken.
- Pòòl**. *Se zel te pòòl kómme*, het zal haar duur te staan komen.
- Pool**, muts van bont, die door mannen in de winter wordt gedragen. Gewoonlijk is hij van boven zwart en verder omgeven door een bruine rand. Deze laatste kan bij koud weer over de oren worden getrokken.
- Pooletiek**, politiek.
- Pòòltje**, o., stukje, kleine hoeveelheid. *Bee pòòltjes tegeliek*, bij kleine hoeveelheden tegelijk. *Doen maar niet ólles in iin dag, maar doen elke dag een pòòltje*, doe maar niet alles in een dag, maar doe elke dag een stukje.
- Póón**, poon (vis).
- Póóns**, (nasalering), punch.
- Póórt**, poort.
- Póórtje**, o., 1) poortje. 2) hekje. *Vóruit, jónge, doen dòt póórtje er's dicht!*, vooruit, jongen, doe dat hekje eens dicht!
- Póósie**, o., poosje, tijdje.
- Póót**, o., 1) poot. 2) hand, voet, been (ruw). *Blúf er óf mit je póóte*, blijf er af met je handen (voeten, benen). *Wòt skriíft ie 'n póótte!*, wat schrijft hij een slechte hand! *'r Iin póótte haake*, iemand beentje lichten. *Een pootje hèewwe*, een of ander euvel aan zijn been of voet hebben. *Gaane jullie swemme? Néé, we gaane ólliin maar óp blóóte póóttjes*, gaan jullie zwemmen? Neen, we gaan alleen maar pootjebaden.
- Poote**, poten, in de grond zetten. *Irrepels poote*, aardappels poten.
- Pooter**, poter, pootaardappel.
- Pootig**, pootiger, pootigst, potig.

- Póp**, pop. Verkleinwoord: *póppie*.
Póppies teekene, poppetjes tekenen.
- Póppe**, geel walstro, galium verum.
- Póppelijs**, lijs; lange, buigzame pop.
- Pór**, por, duw, steek. *D'r sòt pór achter*, er zat kracht achter.
- Pórre**, porren, wekken.
- Pórredijs**, o., paradijs.
- Pórrek**, o., park.
- Pórrelemóssie**, o., handeling, daad (geringschattend). *Hee ken niet veul pórrelemóssies méér maake*, hij kan niet veel meer uitrichten. *Je moet zókke pórrelemóssies niet méér üt-haale*, je moet zulke kunsten niet meer uithalen. *Óch mòn, wòt maak je 'n pórrelemóssies*, och man, wat maak je een overbodige drukte. Men zegt ook wel *spórrelemóssies*.
- Pórrelewinke**, (vreemd) spreken.
- Pórrelezaander**, iemand, die allerlei dingen doet om aan de kost te komen.
- Pórreplü**, paraplu.
- Pórse**, persen.
- Pórselein**, o., porselein.
- Pórseleine**, porseleinen, van porselein.
- Pórsiepónder**, deelgenoot. *Bè je ók pórsiepónder?*, ben je ook deelgenoot?
- Pórsing**, persing.
- Pórt**, part, deel. *Fòn mien pórt*, wat mij betreft.
- Pórt**, 1) port (wijn). 2) brievenport.
- Pórtfulje**, portefeuille.
- Pórteltje**, o., beetje, kleinigheid. *Is 'r nach seu?* *Jaa, 'r staat nach een pórteltje*, is er nog jus? Ja, er staat nog wat.
- Pórtemenee**, portemonnaie.
- Pórtie**, (de *t* als *t* uitspreken), een niet te grote hoeveelheid. *Een pórtie mèense*, sommige mensen, vrij veel mensen.
- Pórtzeegel**, (niet onzijdig) portzegel.
- Pòs**, pas, schrede. *In de pòs lóópe*, in de pas lopen. *Goed te pòs kómme*, goed te pas komen.
- Pòs**, pas, paspoort.
- Pòs**, (bijwoord), 1) pas, kort geleden. *We hèdeuwe n'em pòs nach siin*, we hebben hem zojuist nog gezien. *Ken jee die vent?* *Néé, maar 't is dezelfde fòn zóó pòssies*, ken jij die vent? Nee, maar het is dezelfde, die we zojuist gezien hebben. 2) eerst. *Ik mórrek 't laater pòs*, ik merkte het pas later.
- Pòsgebóóre**, pasgeboren. *Een pòsgebóóre kiend*, een pasgeboren kind.
- Pòsse**, passen.
- Pòsser**, passer.
- Pòsseziir**, passagier.
- Pòssig** of **pòtsig**, grappig.
- Pòst**, post, steunhout van een raam of een deur.
- Pòst**, post, postbode, wacht, postkantoor.
- Pòstduuf**, postduif.
- Pòste**, posten, op de post doen.
- Pòsterie** of **pòstóorie**, pastorie.
- Pòstlóóper**, postbode.
- Pòstmeister**, postmeester; ambt, dat nu niet meer bestaat, het komt overeen met directeur van een postkantoor in onze tijd.
- Pòstsküt**, postboot.
- Postweg**, bekende lange, rechte weg door Eierland, van de *ruuge diek* tot aan *Kòsdòrrep*.
- Pòswissel**, postwissel.
- Pòszeegel**, postzegel.
- Pòszeegelóllebum**, postzegelalbum.
- Pòt**, 1) pot, aarden vaatwerk. *D'r staat nach 'n pòtje fóór je te fiir*, er staat je nog wat (onaangenaams) te wachten. 2) gemeenschappelijke inzet bij een spel. *Hoevel sit er in de pòt?*, hoeveel is er in de pot? *Zelle we nach 'n pòtje?*, zullen we nog een partijtje spelen? 3) glas. *Een pòtje biir*, een glas bier. 4) nest met eieren. *Een pòtje heenseiers*, een nest eendeieren. 5) pak slaag. *Ós jee dòt nach erres doet, dòn krig jee fòn mee 'n pòtje óp je dónder*, als jij dat nog eens doet, dan krijg je van mij een pak slaag. 6) grapje. *Je moet 'r gien pòtje fòn maake*, je moet er geen lolletje van maken, je moet de zaak ernstig blijven beschouwen.
- Pòt**, pat (schaakspel). *Zóó moe je speule, dòn bè je niet mòt, maar pòt*, zo moet je spelen, dan ben je niet mat, maar pat.

- Pòtdicht**, potdicht.
- Pòtei**, stuiiter. Vgl. *pòtter*.
- Pòtje**, o., 1) potje, verkleinwoord van *pòt*. 2) spelletje, cf. *pòt* 2. *Zelle we nach 'n pòtje?*, zullen we nog een spelletje spelen?
- Pòtkieker**, potkijker.
- Pòtlóód**, o., 1) poetsmiddel voor kachels. 2) potlood (voorwerp om mee te schrijven).
- Pòtlóóde**, **pòtlóódde**, **het pòtlóód**, met potlood inwrijven.
- Pòtnòt**, potnat. *'t Is iin pòtnòt*, het is een potnat.
- Pòtter**, potter, schraper.
- Pòtter**, stuiiter (bij het knikkerspel). Men onderscheidt *looie*, *stiine* en *glaaze pòtters*, d.w.z. stuiters van lood, van steen en van glas. Te Oost noemde men zo'n ding een *pòtei*, maar het bijbehorende werkwoord was ook *pòttere*.
- Pòttere**, met *pòtters* spelen.
- Pòttertje**, o., niet al te beste koe, die vetgemest wordt voor eigen consumptie (Texelsche Courant).
- Pous**, paus.
- Pouw**, pauw.
- Pouw**, naam van een man of jongen, verkorting van Paulus.
- Praafel**, oublie, opgerold wafeltje.
- Praaie**, praaien.
- Praam**, 1) praam. 2) stukje hout met een touwtje er aan, dat om de bovenlip van een paard wordt gedaan en eventueel aangetrokken om het paard tot rust te brengen.
- Praat**, gepraat, taal. *Wòt 'n lilleke praat!*, wat een gemene taal! *'t Is me gien praat waard!*, ik vind het niet de moeite waard er een woord over vuil te maken.
- Praate**, praten.
- Praater**, prater.
- Praatje**, o., praatje, onbeduidend gesprek. *Een hóóp praatjes hèèwwe*, een heleboel praatjes hebben, een grote mond hebben.
- Praatjesmaaker**, praatjesmaker, opschepper.
- Praatstoël**, praatstoel. *Óp s'n praatstoël sitte*, er met plezier op los babelen.
- Prache**, prachen, afbedelen.
- Pracher**, iemand, die voortdurend anderen iets afbedelt.
- Prachtig**, **prachtiger**, **prachtigst**, prachtig.
- Prakke**, 1) fijnmaken. *Irrepels prakke*, aardappels fijnmaken. 2) dooreenmengen en fijnmaken. *Irrepels en groente prakke*, aardappels en groente dooreenmengen en fijnmaken.
- Prakkezéere**, peinzen, nadenken.
- Prakkie**, o., stampot, mengsel van aardappels, groenten en bijv. vlees.
- Praktijk**, practijk.
- Prebéere** of **perbéere**, proberen.
- Preduksie**, productie.
- Predukt**, o., 1) product. 2) raar of slecht mens. *Dòt is ók 'n predukt*, dat is ook een rare kerel.
- Preek**, preek.
- Preeke**, preken.
- Preekstoël**, preekstoel, kansel.
- Preemie**, 1) premie, beloning. 2) tweede prijs. *Nou gaat 't óm prijs en preemie*, nu gaat het om de eerste en de tweede prijs.
- Préens**, (nasalering), prins.
- Préenses**, (nasalering), prinses.
- Prefeet**, profeet.
- Prefesser**, professor.
- Prefijit**, o. of **perfijit**, o., profijit, voordeel.
- Prei**, prei.
- Premoosie**, promotie, bevordering.
- Prengeel**, kerel(?), lomperd(?), suffer(?) (Dekker: 't Skapseljoen en De Skim van Lene-peet).
- Prengeltje**, o., slecht, mager beestje.
- Presès**, o., proces.
- Presès-ferbaal**, o., proces-verbaal, bekeuring.
- Presse**, pressen, aanzetten, dwingen. *Je moet niet fergeete, dòt se 'm d'r toe prest hèèwwe*, je moet niet vergeten, dat ze hem er toe gedwongen hebben.
- Prestaasie**, prestatie.
- Prestéere**, presteren.
- Prevéénsie**, (nasalering), provincie.
- Prevéertiin**, cf. *brevéertiin*.
- Prevoost**, provoost, militair cachot.
- Prezent**, sitte, aanwezig.
- Priegele**, peuterwerk verrichten.

- Priegelwerrek**, o., peuterwerk.
Priejeel, o., prieel.
Priester, priester.
Priezetéere of **prizzetéere**, presenteren.
Priimer(t), teer en klein kind of dier.
Priis, ruimte, gelegenheid om een aanloop te nemen. 't *Skéép wóow oover de heining, maar 't hód gien priis*, het schaap wou over de heining, maar het had geen ruimte om een aanloop te nemen.
Prik, prik, lichte steek.
Prikke, prikken, steken.
Prikneusies, gedoornd stalkruid. (Oenonis spinosa).
Prinsepaal, 1) werkgever, superieur. 2) (bijwoord): voornamelijk. *Déér wós 't 'm prinsepaal óm te doên*, daar was het hem voornamelijk om te doen.
Print, 1) prent. 2) onaangename vent. *Wót 'n print!*, wat een onaangename kerel! 3) grote speculaas, voorstellend een vrouw, een dier e.d. Een speculaas van kleinere afmetingen heet een *printje*, o. 4) stuk van een *tün*. Ook hier wordt vaak het verkleinwoord gebruikt.
Printeboek, o., prentenboek.
Printje, o., 1) prentje. 2) speculaas.
Proef, proef.
Proeve, proeven.
Próffel, prop (vooral van stoffen). *Wót heb jee déér fóór een próffel bee je elleboog sitte?*, wat heb jij daar voor een prop bij je elleboog zitten? *Hee hód ólles óp 'n próffeltje ónder s'n hes*, hij had alles onder zijn kiel bij elkaar gepropt.
Próffele, slordig in elkaar duwen, frommelen. *Hee próffelde z'n zakdoek in z'n zak*, hij stopte zijn zakdoek slordig in zijn zak.
Prónk, 1) opschik. *Dòt servies hebbe we óllin maar fóór de prónk*, dat servies hebben we alleen maar om mee te pronken. 2) prachtexemplaar. 't *Is 'n prónk, hóór!*, het is een prachtexemplaar, hoor!
Prónkbóón, pronkboon.
Prónke, pronken.
Prónker, pronker.
Prónkeree, pronkerij.
Prónkie, o., snuisterij. Dit woord wordt meestal in het meervoud gebruikt: *prónkies*.
Prónkkaamer, salon.
Prónt, netjes, keurig, snel. *Nou, dòt hejje prónt deen!*, nu, dat heb je netjes gedaan!
Prooi, *Jee laat de boël ók maar te prooi lègge*, jij laat de dingen ook maar liggen, zodat iedereen ze kan meenemen.
Proost!, prosit!
Prootestónt, protestant.
Prootestòons, (nasalering), protestants.
Pròp, 1) prop, stop, bal. *Óppe pròppe kómme*, te voorschijn komen. 2) kort, dik persoon. Vaak gebruikt men het verkleinwoord *pròppie*.
Pròppe, proppen, opvullen.
Pròppeskiiter, proppenschieter.
Pròpster, oppotster (Dekker: De skim van Lene-peat).
Pròpvól, propvol, tjokvol.
Pròttekòól, pruttelaarster, mopperige vrouw.
Pròttekòòlle, gezelschapsspelletje voor kleine kinderen, waarbij allerlei, door de medespelers gemaakte teksten, volgens een bepaald systeem worden samengevoegd en dan gewoonlijk een comisch effect maken.
Pròttekòòllig, mopperig.
Pruime, veel en smakelijk eten. *Hee ken flink pruime*, hij is een flinke eter.
Prük, pruik, verward hoofdhaar. Het verkleinwoord *prükie* betekent: bosje haar. *M'n broér dreegt s'n héér óttóós zóó, dòt 'r 'n klein prükie net ónder de klep fón s'n pet fòndaan kómt*, mijn broer draagt zijn haar altijd zó, dat er een klein bosje haar net onder de klep van zijn pet te voorschijn komt.
Prul, o., prul.
Prüle, pruilen.
Prulleboël, prulleboel.
Prullemònd, prullemand.
Prüm, pruim.
Prüme, pruimen.
Prümeboom, pruimeboom.

- Prus**, prutsers, knoeier. *Wòt ben je òn de prus!*, wat zit je te prutsen!
- Prüse**, 1) niezen. 2) bruisen, spuiten. 't *Waater prüste üt s'n skoene*, het water bruijste uit zijn schoenen (men gebruikt de uitdrukking vooral als iemand erg natte voeten heeft). *Òn de prijs weeze*, last hebben van niesbuien.
- Prüserig**, 1) drassig. 2) wordt gezegd van iemand, die vaak niest.
- Prusse**, prutsen.
- Prusser**, prutsers.
- Prut**, koffiedik, smerige rommel, vooral bezinksel in sloten e.d.
- Prutslóót**, moddersloot.
- Pruttelaar**, mopperaar.
- Pruttelaarster**, pruttelaarster.
- Pruttele**, pruttelen, mopperen.
- Prijs**, prijs. Bij Dekker vindt men de vorm *pries*.
- Pudding**, pudding.
- Puf**, puf. 'r *Gien puf in hèdwwe*, er geen zin in hebben.
- Puffe**, puffen, blazen.
- Puik**, puik, best.
- Pul**, vaas.
- Püle**, puilen. *Ûtpülende óóge*, uitpuilende ogen.
- Pülek**, kind (vleinaam).
- Püleke** of **pulleke**, 1) peutenen. *In s'n neus püleke*, in zijn neus peutenen. 2) cf. *punneke*.
- Pullep**, pulp.
- Pullever**, o., pulver, stof. *Pòs óp òf ik slaan je òn pullever*, pas op of ik sla je tot moes.
- Pummel**, pummel, lomperd.
- Punneke** of **püleke**, een teugel of streng maken van verscheidene soorten gekleurd sajiet, op een klos, waarin vier spijkertjes geslagen zijn.
- Punt**, punt. *Déér ken je 'n punt òn suuge*, daar kun je niet aan tippen, dat kun je niet evenaren. *Wòt wòs se in de punte!*, wat zag ze er netjes uit!
- Puntdrééd**, o., prikkeldraad.
- Punter**, punter, trap met de punt van de schoen (voetballen).
- Punteraar**, iemand, die puntert. Cf. *kòtte*.
- Puntere**, cf. *kòtte*.
- Purrek**, kleintje (mens of dier).
- Pus**, puts, sloopsemmer (Texelsche Courant).
- Püs**, kat, poes (vooral de roepnaam). *Zóó kònt òs püs*, keurig netjes aangekleed. 't *Is puur püs 't óóg üt*, ze zijn op elkaar gebeten, met elkaar gebrouilleerd.
- Püst**, puist. Veel gebruikt wordt het verkleinwoord *püsie*, o.
- Putjesskepper**, putjesschepper.
- Puur**, nogal, tamelijk. *Doe ie ònkwam, wòs ie puur moéd*, toen hij aankwam, was hij tamelijk moe. *Die koé geeft puur wòt mellek*, die koe geeft een flinke hoeveelheid melk. *Puur 'n stik òf wòt*, heel wat, vrij veel.
- Pijger**. *Fóór de pijger weeze*, dood gaan. *Ik weet 't niet, maar ik gloof, dòt ie fóór de pijger is*, ik ben er niet zeker van, maar ik geloof, dat hij dood gaat.

R

- Raa**, ra (van een schip).
- Raad**, raad.
- Raade**, raadde, het raade, raden, gissen.
- Raadelóós**, raadelóózer, raadelóóst, radeloos.
- Raadhüs**, o., raadhuis, gemeentehuis.
- Raadiejoo**, radio.
- Raaf**, raaf.
- Raafel**, rafel.
- Raafele**, rafelen.
- Raage**, ragen.
- Raagebòól**, 1) ragebol. 2) erg verwarde haardos.
- Raaigròs**, o., Engels raaigras, lolium perenne.
- Raak**, raak, getroffen.
- Raake**, raakte, het raakt, raken, treffen, aanraken. 'm *Raake*, iets duchtig doen (bijv. eten, drinken, geldverdienen). *Fòn 't jaar het ie 'm raakt*, dit jaar heeft hij een massa geld verdiend.
- Raake**, raakte, is raakt, raken, ge-

- raken. *Te waater raake*, te water raken. *Óp niet raake*, het bij de dood af halen; het wordt ook gezegd met betrekking tot iemands financiële omstandigheden.
- Raaks**, ketting met haak waaraan de ketel hangt boven de *fiirpòt*.
- Raam**, aanloop. *De ram nam een raam*, de ram nam een aanloop.
- Raam**, o., raam, venster. Verkleinwoord: *raampie*, o. *Fóór de raam sitte*, voor het raam zitten, voor de ramen zitten.
- Raame**, ramen, schatten.
- Raaming**, raming, schatting.
- Raampie-tik**. *Fòn raampie-tik doên*, kwajongensspelletje, waarbij stiltes bij de mensen tegen de ramen wordt getikt.
- Raampòst**, vensterbank.
- Raamstòkke**, de stokken, die over een boerenwagen worden gelegd, als men hem als hooiwagen wil gebruiken: één vooraan (*fóorraamhout*), één achteraan (*achterraamhout*) en twee aan de kanten (*zee-raamhoute*).
- Raapoolie**, raapolie.
- Raar, raarder, raarst**, raar.
- Raaricheid**, rarigheid.
- Raasel**, o., raadsel.
- Raaslid**, o., raadslid.
- Raatel**, 1) ratel. 2) mond. *Hou je raatel!*, hou je mond! 3) babbelkous. *Wòt 'n raatel!*, wat een babbelkous!
- Raatelaar**, babbelaar, klets-kous.
- Raatele**, 1) ratelen. 2) babbelen, kletsen. *Se raatelt maar deur*, ze babbelt maar door.
- Raatelkous**, babbelkous.
- Raaze**, razen, tieren.
- Raazend, raazender, raazenst**, razend.
- Rakker**, rakker, kwajongen.
- Ram**, ram. Verkleinwoord: *rampie*, o.
- Rammeie**, rammeien.
- Rammele**, rammelen.
- Rammelkòs**, rammelkast.
- Ramp**, ramp.
- Rang**, rang.
- Rank, ranker, rankst**, rank, slank. De Tesselaar geeft aan dit woord niet altijd die gunstige betekenis, die het in het Nederlands heeft. Het betekent wel eens: niet stevig genoeg.
- Jòn Rap en sien maat**, Jan Rap en consorten.
- Rappelement**, o., waarschuwing, standje, berisping. *Hee moet maar es 'n goed rappelement hèwwè*, hij moet maar eens een flinke waarschuwing hebben. De Texelsche Courant geeft de vorm *rammelement*.
- Rechs**, rechts.
- Rechstreeks**, rechtstreeks.
- Recht, rechter, rechst**, recht.
- Recht**, o., recht.
- Rechtbank**, 1) rechtbank. 2) aanrecht.
- Rechtdeur**, rechtdoor.
- Rechte**, een proces voeren. *'t Skiint dòt ie wil rechte*, het schijnt, dat hij wil procederen.
- Rechter**, rechter.
- Rechterbiin**, rechterbeen.
- Rechterhònd**, rechterhand.
- Rechteròrrem**, rechterarm.
- Rechterzee**, rechterzijde.
- Rechsóf**, rechtsaf.
- Rechsóm**, rechtsom.
- Rechtòn**, rechtaan. *Je gaat òldeur maar rechtòn rechtiit*, je gaat voortdurend maar rechtiit.
- Rechtóp**, rechtop.
- Rechtiit**, rechtiit.
- Rechtvaardig**, 1) rechtvaardig. 2) recht, niet soepel. *Rechtvaardig héér*, recht, stijl haar.
- Recifeur**, ontvanger (Frans: receveur). Een van Dekker's novellen draagt de titel „De Recifeur” (Nederland, 1865, II, pag. 161-182).
- Redde**, redden.
- Reddelóós**, reddeloos.
- Redder**, redder.
- Redding**, redding.
- Reddingsbóót**, reddingsboot.
- Redies**, radijs.
- Redjegòt**, o., vlugge werker of werkster.
- Redoet**, redoute, naam van een der beide forten onder de dijk ten Zuiden van Oudeschild. Het andere heet *de Skòòns*.
- Ree**, ree, buitenhaven.

- Ree**, re (muzieknoot).
Ree. *Óppe ree gaan*, uit rijden gaan.
Ree, rij, reeks.
Reebes. *Hee is niet goed reebes*, hij is niet goed bij het hoofd.
Rééd, gereed, gemakkelijk, dichtbij, vlot. *Dòt lónd leit niet rééd*, dat land is niet gemakkelijk bereikbaar. *'t Is rééd werrek*, het is gemakkelijk, vlot werk. *'t Rééde geld*, het geld, dat men klaar heeft liggen. *Hee is zóó rééd in 't beloove*, hij belooft zo gauw iets. *'t Leidt rééd ón*, wordt gezegd van een stuk land bijv., dat gemakkelijk is te bereiken.
Reede, reden, oorzaak.
Reederijkerskaamer, rederijkerskamer.
Reeë, reed, het reede, rijden (paard, fiets, schaatsen, etc.).
Reeël, roep van de Tesselse vissers als ze bij het laveren oover de wiend gaan (Texelsche Courant).
Reeër, rijder. *Een gouwe reeër*, een goudstuk van veertien gulden.
Rèèg, rug. *'r Iin bee sien rèèg óphaale*, iemand achter zijn rug om belasten. *'t Is 'm lillek bee sien rèèg óplóópe*, het is hem lelijk tegengevalen. *'t Mes gaat oover de rèèg*, het mes slaat over de rug door.
Reege, regen.
Reegebeu, regenbui.
Reegeboog, regenboog.
Reegel, regel. *In de reegel*, gewoonlijk.
Reegele, regelen.
Reegeling, regeling.
Reegelrecht, regelrecht.
Reegene, regenen.
Reegenig, regenachtig.
Reegepet, regenput.
Rèèggestreng, ruggegraat.
Rèègkròt, o., cf. *fóókròt*.
Rèègskòt, o., spit, plotselinge reumatische pijn in de rug.
Reeing, inrij, gedeelte van de schuur achter de wagendeuren, waar de wagens, de karren e.d. staan.
Reekel, rekel, deugniet.
Reekene, rekenen.
Reekening, rekening.
Reel, rail, spoorstaaf.
Reeling, reling.
- Réép**, raap.
Reep, reep.
Reepéérd, o., rijpaard.
Réépsééd, o., raapzaad.
Reet, reet, spleet.
Reet. *'r Iin óp s'n reet geeve*, iemand een pak slaag geven.
Reetüg, o., rijtuig.
Rééuw, rééuwer, rééuwst, rauw, ongekookt. *Een meike óm rééuw in te biete*, lett. een meisje om rauw in te bijten, d.w.z. een heel knap meisje met een fris uiterlijk.
Reevoolúsie, revolutie.
Reezel, reuzel.
Reezjement, o., regiment.
Regéere, regeren.
Regéering, regering.
Reie, in het zaad geschoten gras.
Reiger of **blaauwe reiger**, blauwe reiger, ardea cinerea cinerea. *Speeje ós 'n reiger*, hevige braken.
Reis, reis. *Fón de reis*, deze keer. *Fón de reis waare er niet erreg veul mèense*, deze keer waren er niet erg veel mensen.
Reize, reizen.
Reiziger, reiziger.
Rek, rek, rekbaarheid. *De rek is üt m'n góllege*, de rek is uit mijn bretels.
Rek, o., rek, rekstok.
Rekke, rekken, langer maken.
Reklaame, reclame.
Rekleméere, reclameren, terugvorderen.
Rekstòk, rekstok.
Relaas, o., relaas, verslag.
Rem, rem.
Remme, remmen.
Rempel of **rimpel**, onverwachts, plotseling. *'t Kwam ók zóó rempel óp*, het kwam ook zo onverwachts. (verontschuldiging).
Rempu, stuk. *'t Is rempu*, het is stuk.
Renpéérd, o., renpaard.
Rente, rente.
Rentelóós, renteloos.
Renteniir, rentenier.
Renteniire, rentenieren.
Repòlje, o., gepeupel.
Repòrt, o., rapport.
Reppe, reppen, haasten. Het woord komt alleen voor in de uitdrukking:

- 't *Wòs haast je, rep je*, het moest in grote haast gebeuren.
- Resept**, o., recept.
- Respekt**, o., respect.
- Rest**, rest. Verkleinwoord: *ressie*.
- Retoêr**, retourbiljet.
- Reu**, reu.
- Reuk**, reuk, reukvermogen. Voor „reuk” in de betekenis van „geur” gebruiken de Tesselaars het woord *lucht*.
- Reukgròs**, o., grassoort, anthoxanthum odoratum.
- Reure**, zich inspannen, hard werken. Tessels rijmpje:
*Wie in Maart niet reurt,
't Héèle jaar treurt.*
- Reuring**, drukte, leven. *D'r wòs puur wòt reuring*, er was heel wat drukte.
- Reus**, reus.
- Revòtte**, ravotten.
- Reuzezwaai**, reuzenzwaai.
- Reviir**, rivier.
- Revòllever**, revolver.
- Reijer**, naam van een man of jongen, Reijer.
- Rezien**, rozijn.
- Ribbel**, ribbel.
- Riddenaasie**, redenatie, redenering.
Wòt is dòt nou fóór 'n riddenaasie?, wat is dat nou voor een redenering?
- Riddenéere**, redeneren.
- Riddenéering**, redenering.
- Rief**, houten harkje (Texelsche Courant).
- Riejaal**, **riejaalder**, **riejaalst**, royaal, mild, niet kleingeestig, ruim.
- Riejool**, riool.
- Riek**, **rieker**, **riekst**, rijk.
- Riekeleu**, rijkelui.
- Riemel**, rijp, bevroren dauw of nevel.
- Riemele**, kletsen, teuten. Vgl. *riewe-
le*.
- Riep**, rupsen. *Òlles is ferniild deur de riep*, alles is vernield door de rupsen. Men hoort ook wel het meervoud *riepe*.
- Riep**, **rieper**, **riepst**, rijp.
- Ries** of **riest**, rijst. *Stiive ries(t)*, sterk ingekookte rijstebrij.
- Riesdaalder**, rijksdaalder.
- Riestebree**, rijstebrij.
- Riestemellek**, pap van rijst, dunne rijstebrij.
- Riestemeel**, o., rijstemeel.
- Rieswaaring**, denneboom (van een schip).
- Rieuwele**, zeuren. *Òch mèèns rieuwel niet zóó*, och mens zeur niet zo.
- Riezele**, 1) in grote menigte en met zacht geruis vallen (bladeren, sneeuw, hagel). 2) keilen (?).
- Riggel**, richel, uitstekende rand.
- Riif**. *Òn de riif weeze*, aan het zwerven zijn, uithuizig zijn. (De uitdrukking wordt gebruikt zowel voor vee als voor mensen).
- Riig**, soort zoom, die in een rok wordt gelegd als die te lang is.
- Riige**, **reeg**, **het reege**, rijgen.
- Riigeròòlle**, slingeren op z'n poten, zo wankel staan, dat de kans om te vallen zeer groot is. *De koê sting te riigeròòlle*, de koe stond op zijn poten te slingeren. *Ik kreeg 'n klap, dòt ik stónd te riigeròòlle*, ik kreeg een klap, dat ik duizelde (en bijna tegen de grond ging).
- Riigings**, zich verplaatsende rheumatische pijnen. *D'r gaan fòn die riigings deur mien biin*, er gaan van die rheumatische pijnen door mijn been.
- Riim**, riem.
- Riime**, rijmen.
- Riimpje**, o., 1) rijmpje. 2) riempje.
- Riit**, o., riet. *'r Iin mit 'n klútje in 't riit stuure*, iemand met een kluitje in het riet sturen.
- Riitdekke**, met riet bedekken.
- Riitdekker**, rietdekker.
- Riitdómp**, roerdomp, botaurus stellaris stellaris.
- Riite**, rieten, van riet. *Een riite dak*, een rieten dak.
- Riitkip**, waterhoen, gallinula chloropus chloropus (vgl. *waaterkip*).
- Riitmós**, rietgors, emberiza schoenichus schoenichus (vgl. *górs*).
- Riitspiir**, jonge rietstengel, nog onder de modder en geheel wit. Puntig. Het brosse deel wordt door jongens smakelijk gegeten.
- Riive**, onbeheerd laten liggen. *Die boér laat de boél maar wòt riive*,

- die boer laat de boel maar aan zijn lot over, onbeheerd op het land liggen.
- Riiver**, 1) iemand, die vaak niet thuis is. 2) een schaap, dat vaak van het *kóppel* afdwaalt.
- Riize**, kruipwilgen.
- Riize, rees, is reéze**, 1) overeind gaan staan. *'t Zel me benuwwe wónnéér ie riist*, het zal me benieuwen wanneer hij gaat staan. 2) rijzen. *De dikke koek wów niet riize*, de broeder wou niet rijzen.
- Rikkemedaasie**, aanbeveling.
- Rikkemedéere**, aanbevelen.
- Rille**, rillen.
- Rilling**, rilling. Meervoud: *rillings* of *rillinge*.
- Rimmetiek**, reumatiek.
- Rimpel**, rimpel. Het oorspronkelijke woord voor rimpel is echter *kreuk* of *kreukel*.
- Ring**, ring. Verkleinwoord: *rinkie*, o.
- Ring**, ringen, een ring aan de poot doen.
- Ringeling**, cf. *duimelót*.
- Ringenet**, 1) reinet, soort appel (de Boer). 2) rinket, schuif in sluisdeuren, sluiscolk (Texelsche Courant).
- Ringfinger**, ringvinger.
- Ringmós** of **boommós**, ringmus, passer montanus montanus.
- Ringreeë**, ringrijden, bekend volksvermaak. Cf. *ringsteeke*.
- Ringreeëree**, het ringrijden, het ringsteken.
- Ringsteeke**, ringsteken, bekend volksvermaak. Cf. *ringreeë*.
- Ringsteekereë**, het ringsteken, het ringrijden.
- Rinkel**. *Òn de rinkel gaan*, op hol slaan. *En doe sloog die ket òn de rinkel!*, en toen ging die hit op hol! *Òn de rinkel weeze*, aan de rol zijn. *De leste tiid is ie aardig òn de rinkel*, de laatste tijd is hij aardig aan de rol.
- Rinkelbel**, rammelaar.
- Rinkele**, rinkelen.
- Rinkinke**, lawaai maken, drukte maken.
- Rippebliek**, republiek.
- Ripperaassie**, reparatie.
- Ripperéere**, herstellen.
- Rippetéere**, repeteren, herhalen.
- Rippetiesie**, repetitie, herhaling.
- Ris**, rij, ris, veel. *Een hééle ris knikkers*, een hele rij knikkers, een heleboel knikkers.
- Risse**, rissen. *Besse risse*, de bessen, die zich aan een takje bevinden, er zoveel mogelijk tegelijk afhaken, meestal met een vork.
- Risweg**, met groot gemak.
- Rit**, rit, het rijden.
- Ritkous**, iemand, die vaak rit (cf. *ritte*).
- Ritnééld**, koperworm.
- Ritte**, zich onrustig heen en weer bewegen, stoeien. *Niet zóó ritte in bèèd jónge!*, niet zo stoeien in bed, jongens!
- Rittel**. *Óp de rittel gaan*, omvallen (van een stel pannen, kopjes e.d.) (Texelsche Courant).
- Rób**, rob, zeehond.
- Rózbakke** of **rubzakke**, te veel vergen van mens, dier of land, uitmergelen. *Het lónd rózbakke*, het land slecht gebruiken, uitmergelen.
- Róchels**, fluimen.
- Róchie**, o., gemeenzaam woord om een roggebrood aan te duiden. *Een hòllef róchie*, een half roggebroodje.
- Ród**, o., rad. Meervoud: *raader*.
- Roe**, are, 100 m². (De oude Tesselse roe was 1/4 are). *Hoe gróót is dót lónd? Twie bunder en tneegetig roe*, hoe groot is dat stuk land? Twee hectare en negentig are.
- Roe**, (dubbele) wiek van een windmolen.
- Roef** of **roefie**, o., achteronder, roef.
- Roeft 'm**, weg, er van door. *Éérst wist ie niet wòt ie sów doên, maar toe, roeft 'm*, eerst wist hij niet wat hij zou doen, maar toen ging hij er plotseling van door.
- Roebóót**, roeiboot.
- Roele**, roeien.
- Roeier**, roeier.
- Roeispaan**, roeiriem.
- Roel**, naam van een jongen of man, Roelof.
- Roem**, roem. *Eige roem stinkt*, men moet zichzelf geen lof toezwaaien.

- Roems**, Rooms-Katholiek. *De Roemse*, de Roomsers (cf. *de Fijne en de Gròvve*).
- Roepe, riep, het roepe**, roepen. *Se roepe d'r erreg oover*, ze zijn er enthousiast over.
- Roeper** of **roepertje**, o., lokeend.
- Roeper**, op Tessel veel voorkomende familienaam.
- Roeping**, roeping.
- Roêr**, o., roer, stuurrad. *In rep en roêr weeze*, in rep en roer zijn.
- Roêre**, roeren. *Hee roêrt 'm teuge-wóórdig geducht*, hij is tegenwoordig zeer actief. *S'n mónnd ken ie roêrel*, praten kan hij!
- Roêrend**, roerend. *'t Roêrend eens weeze*, het roerend eens zijn. *Roêrend goêd*, roerende goederen.
- Roêrig**, roerig, beweeglijk, wanorde-lijk.
- Roêring**, roering, opschudding.
- Roes**. *Ût de roes biete*, opleven, herstellen, flinker worden.
- Roês**, cf. *roêze*.
- Roest** of **roesticheid**, roest, het roesten.
- Roeste**, roesten.
- Roestflek**, roestvlek.
- Roestig, roestiger, roestigst**, roestig.
- Roet**, roet.
- Roêze**, schatten, niet afmeten. *Hoewel sùker hê je d'r in deen? Ik weet 't niet, ik hêw 't maar zó'n beetje roêsd*, hoeveel suiker heb je er in gedaan? Ik weet het niet, ik heb het maar wat geschat. *Meete doen ik nooit, ik houw er méér fòn maar wòt te roêze*, meten doe ik nooit, ik houd er meer van maar wat te schatten. *Hee doet òlles óppe roês*, hij doet alles op de gis. Cf. *óppe root*.
- Roêzig**, roezig, rumoerig, woelig.
- Róffelskaaf**, soort schaaf. *Mit de róffelskaaf*, slordig, met de Franse slag. *Dòt werrek is mit de róffelskaaf beurd*, dat werk is slordig gedaan. Cf. *mit 'n gróóte stap*.
- Ròg**, rogge.
- Ròg**, rog (vis). *Ròg zónder stéért*, schertsende benaming voor een pannekoek.
- Ròggebieter**, tuinfluiter, sylvia borin.
- Ròggebróód**, o., roggebrood. Cf. *ròchie*.
- Ròggeteunis**, dikke roggeboterham.
- Ròk**, rok, vrouwenkledingstuk.
- Ròk**, ruk, snel trekkende beweging.
- Ròkke**, een ruk geven. *De héele dag het dòt béést nou òl òn dòt touw lègge te ròkke, ik ken 't niet méér sùnn*, de hele dag heeft dat beest nu al aan dat touw liggen rukken, ik kan het niet langer aanzien.
- Ròkvees**, o., rookvees.
- Ròkwiend**, rukwind.
- Rómmel**, rommel.
- Rómmele**, rommelen, dof dreunen.
- Rómmelig**, rommelig.
- Rómp**, romp.
- Ròmpliesònt**, remplaçant.
- Rómpòt**, feest op 6 Januari voor jongens. Ze gaan door het dorp rond met een bloempot, bedekt met een varkensblaas met een gat in het midden, waarin een stok, die op en neer wordt bewogen, waardoor een brommend, schurend geluid ontstaat. Hierbij wordt gezongen:
*Rompot hier, rompot daar,
Rompot is een leugenaar.
Ik heb zo lang met de rompot geloope,
Ik heb geen geld om brood te koope,
Rompot hier, rompot daar,
Rompot is een leugenaar.*
De taal van het liedje is vrijwel Nederlands. Bij de huizen wordt aangebeld in de hoop wat te krijgen.
- Rómpslómp**, rompslomp.
- Rònd**, rand.
- Rònd**, rónder, rónst of róónst, rond.
- Ròndje**, o., rondje. Behalve de gangbare betekenis, geeft dit woord ook aan de gewone route van hen die voor hun plezier door Den Burg wandelen. De route is: *Weeverstréét, Binneburreg, Groêneplaa, Zwaane-stréétje, Wòrremoesstréét*.
- Ròndóm**, rondom.
- Ròndstéerte**, rondscharrelen. Vgl. *stéerte*.
- Ròndte**, rondte. *In de rónndte*, in de rondte, in het rond.
- Ròndüt**, ronduit.

- Rónge**, steunsels voor het *zeekròt* van een boerenwagen.
- Rónke**, ronken, snorken.
- Rónne**, geronnen. *Rónne bloéd*, geronnen bloed.
- Róód**, **rooier**, **róódst**, 1) rood. 2) socialistisch.
- Róódbórsie**, o., roodborstje, erithacus rubecula rubecula.
- Róódhéér**, o., roodaarde, stift roodaarde (om schapen mee te merken).
- Róódhéére**, met roodaarde merken.
- Róódhuud**, roodhuid.
- Róódkappie**, Roodkapje.
- Róódkòpklawiiir**, roodkopklauwier, lanius senator senator.
- Róódstéértje**, o., gekraagde roodstaart, phoenicurus phoenicurus phoenicurus.
- Róódvónk**, roodvonk.
- Róóf**, roof, het roven.
- Róóf**, knot, *Eenróófsejet*, eenknotsajet.
- Róóffeugel**, roofvogel.
- Róófie**, o., roof, korst van een wond.
- Rooi**, gis. *Óppe rooi*, op de gis (cf. *roés*). *Ik hèèw 'r gien rooi fòn*, ik kan de juiste hoeveelheid maar niet schatten; ik kan het maar niet klaarspelen.
- Rooie**, 1) gissen, de juiste hoeveelheid schatten. *Je moet 't maar wòt rooie*, je moet maar proberen de juiste hoeveelheid te schatten. 2) het klaarspelen, iets voor elkaar brengen. *'t Liekt me toe, dót ie 't nach niet zóó slecht rooid het*, het lijkt mij toe, dat hij het nog niet zo slecht heeft klaargespeeld. *Wòt wòs 't gerooid!*, wat konden ze goed met elkaar opschieten!
- Rooie**, uit de grond halen. *Irrepels rooie*, aardappels uit de grond halen.
- Rooie**, 1) iemand met rood haar. 2) socialist. *'t Is 'n rooie*, het is een socialist.
- Rooiehónd**, rodehond.
- Rooiekóól**, rodekool.
- Rooielóóp**, kopergeld, vooral centen. *Hè je meskien nach 'n kwòrtje fóór me? Néé, ik hèèw òlliin maar rooie-lóóp*, heb je misschien nog een kwartje voor me? Neen, ik heb alleen maar kopergeld (centen).
- Rooielóós**, achteloos, onachtzaam, verkwistend. *We móste nóódig er's naa 'n aave knecht útkieke, die we nou hèèwwe is me te rooielóós*, we moesten nodig eens naar een andere knecht uitzien, die we nu hebben is me te onachtzaam.
- Rooiig**, roodachtig.
- Róók**, 1) rook, vluchtig voortbrenghsel van brandende stoffen. 2) „opge-maakte” hoop hooi, d.i. een op het land staande stapel hooi, kort voor deze naar binnen wordt gebracht.
- Róóke**, roken.
- Róóker**, roker.
- Róókie**, o., gezellige avond voor heren, waar veel gerookt wordt. *Óm een róókie gaan*, zo'n bijeenkomst bezoeken.
- Róókstòól**, met los, weggewaaid hooi bedekte plaats, waar een *róók* heeft gestaan, die op de hooiwagen is geladen. *Róókstòól hòrreke*, het hooi van een *róókstòól* bij elkaar harken.
- Róókwórst**, rookworst.
- Ròól**, 1) rol. 2) *Ón de ròól weeze*, aan de zwier zijn. *Het wéér is òn de ròól*, het weer bevindt zich in een overgangperiode (in ongunstige zin), het is langdurig lelijk weer.
- Ròòlle**, rollen.
- Ròòllebòòlle**, een knikkerspel. De *ròòllebòòlle* is een houten plank, die op de smalle kant rechtop staat, gesteund door twee dwarsplankjes. In deze plank zijn een aantal rechthoekige openingen gezaagd, waardoor een knikker kan rollen. Dit aantal openingen is gewoonlijk niet groter dan zes. Boven deze openingen worden cijfers geplaatst: 1, 2, 3, 4, 5 en 6, zó dat de hoogste cijfers boven de uiterste openingen staan. De eigenaar van de *ròòllebòòlle* laat nu, van een bepaalde afstand, met knikkers op deze openingen werpen. Als zo'n knikker door een der openingen rolt, moet de eigenaar van de *ròòllebòòlle* zoveel knikkers geven als het getal boven de opening aangeeft. Mist de gooi echter, dan is de knikker voor hem.
- Ròòltje**, o., 1) rolletje. 2) rollade.

- Room**, room.
- Roomhóóre**, roomhoren.
- Roomòn**, roman.
- Roomsoès**, roomsoes.
- Ròónsel**, (nasalering), ransel. *Een pak ròónsel*, een pak slaag.
- Ròónsele**, (nasalering), ranselen.
- Róónsele**, (nasalering), op z'n beloop laten. *'t Moet maar wòt róónsele*, de zaak moet maar wat op zijn beloop worden gelaten.
- Róónselpaal** (nasalering). De *róónselpaal* was een paal met een touw aan het eind waaraan een slee of *kreupel* werd vastgemaakt. De paal werd rondgedraaid en de slee kreeg een vaart, die tot ongelukken leidde. De heer C. Schuil deelt mij mede, dat hij over dit spel 70 jaar geleden door zijn ouders heeft horen spreken, als een reeds jaren verboden spel.
- Ròónsoen**, o., (nasalering), rantsoen.
- Ròónsül** (nasalering), of **bósül**, ransuil, asio otus otus.
- Ròónzig**, **ròónziger**, **ròónzigst**, (nasalering), ranzig.
- Róópe**, touw.
- Róópe**, aan een touw vastzetten. *We hèèwwe de koê róópt*, we hebben de koe aan een touw vastgezet. *'r Iin òn een kòrt róópie houwe*, iemand kort houden.
- Ròòs**, rose.
- Róòs**, roos.
- Róóster**, rooster.
- Róóstere**, roosteren.
- Róóve**, roven.
- Róóver**, rover.
- Róózig**, rozig, gloeierig.
- Ròs**, o., ras, geslacht, soort.
- Ròs**. *In de ròs sitte*, in de verlegenheid zitten (Dekker: Mooije Mat).
- Ròsbaaie**, 1) handelen als een wildebras. 2) door weer en wind fietsen of wandelen en met een zekere voorkeur. Cf. *bruuze*.
- Ròsbaaier**, 1) wildebras (cf. *bruuzer*). 2) iemand, die met een zekere voorkeur door weer en wind fietst, wandelt, enz. (cf. *bruuzer*). N.B. Verbastering van Ros Beyaert.
- Ròsbaaierig**, adjectief, dat de eigenschappen aanduidt van iemand, die een *ròsbaaier* is.
- Ròsbief**, rosbief.
- Ròskam**, roskam.
- Ròskamme**, roskammen.
- Ròsp**, rasp.
- Ròspe**, raspen.
- Ròster**, raster; staande, van boven gewoonlijk puntig toelopende lat van een lage omheining. *De ròsters*, het rasterwerk.
- Ròt**, rat.
- Ròtgòòns**, (nasalering), rotgans.
- Ròtkreupel**, o., rotkreupel.
- Ròtkreupel**, (adjectief), aan rotkreupel lijdend. *De skéépe benne ròtkreupel*, de schapen hebben rotkreupel.
- Ròttekruud**, o., rattenkruid.
- Ròtteplòn**, rataplan. *De hééle ròtteplòn*, de hele rataplan.
- Ròtting**, rotting. Verkleinwoord: *ròttinkie*, o.
- Ròtzoo**, rotzooi, rommel.
- Rouw**, rouw.
- Rouwe**, rouwen.
- Rouwig**, rouwig, diep treurig. *Een rouwige dóód*, een diep treurig sterfgeval.
- Rouwkwikstéért**, rouwkwikstaart, motacilla alba yarrellii.
- Rouwrònd**, rouwrand.
- Rub**, rib.
- Rubbekòs**, ribbenkast.
- Rubber**, rubber.
- Rüdig**, onrijp (van vruchten).
- Ruggele**, klaarspelen. *Hee zel 't wel ruggele*, hij zal het wel redden.
- Rügte**, ruigte.
- Ruiker**, ruiker, bos bloemen.
- Ruil**, ruil.
- Ruile**, ruilen.
- Ruite**, ruiten (bij het kaarten).
- Rüke**, **rook**, **het rooke**, ruiken.
- Rükgoéd**, o., eau de Cologne, naam van elk ander parfum.
- Rükvlessie**, o., eau de Cologne-flesje. *Een rükvlessie mit rükgoéd*, een flesje met eau de Cologne.
- Rüle**, rollen, voortrollen (cf. *trüle*).
- Rum**, rum.
- Rumbóón**, rumboon.
- Rüm**, o., ruim (van een schip).

- Rüm, rümer, rümst**, ruim. *Hee is rüm sneede*, hij is ruim van geweten, hij neemt het niet zo nauw met de eerlijkheid.
- Rüme**, 1) ruimen. 2) opruimen. *Fòn de week hêewe we dörtig lammer ferkòcht; dõt rümt*, van de week hebben we dertig lammeren verkocht; dat ruimt op.
- Rümte**, ruimte.
- Rün**, ruïn, gesneden hengst.
- Ruppie**, o., vierde deel van een *bòdding*. Als men deze eenmaal in de lengte en daarna nog eens in de breedte doorzaagt, krijgt men vier *ruppies*.
- Rups**, rups.
- Rus**, Rus.
- Rust**, rust.
- Ruste**, rusten.
- Rüt**, ruit.
- Rüt**, 1) geruit. *Een rüte mòntel*, een geruite mantel. 2) geruite mantel of pak. *Ik nam 't rütje òs ik je wòs*, ik nam de geruite mantel (jurk, pak), als ik je was.
- Rütje**, o., ruitje, stof met ruitjes er in geweven.
- Rützoon**, zode, die bij het *tüne* met de groene kant naar buiten wordt geplaatst.
- Ruuf**, ruif, voederbak.
- Ruug, ruuger, ruugst**, 1) ruig, harig. 2) met wild gewas begroeid. *De ruuge diek*, dijk tussen Waalenburg en Eierland.
- Ruw, ruwver, ruwst**, ruw. *Ruwwe hõnde*, ruwe handen. *Een ruuwe skòtting*, een ruwe schatting.
- Ruwwe**, o., ruwheid. *Ik ken dõt ruuwe fòn die jõnge niet útstaan*, ik kan de ruwheid van die jongen niet uitstaan.
- Rüzie**, ruzie.
- Rüziesoeker**, ruziezoeker.
- Ruzziig**, ruw, niet glad, zoor (bijv. van de huid).
- Rijk**, o., rijk, staat, land.

S

- Saabel**, gele lis, iris pseudacorus.
- Saagoo**, sago.
- Saai, saaijer, saaijer, saaijer**, saai, droog, langzaam. *Een saai péerd*, een paard, dat van nature langzaam loopt.
- Saaie**, zaaien.
- Saaisel**, o., zaaisel.
- Saame**, samen, te zamen.
- Saar**, Czaar.
- Saaterdag**, Zaterdag. *Swòrte Saaterdag*, Zwarte Zaterdag. 'n *Saaterdag*, aanstaande Zaterdag.
- Saaterdags**, (bijwoord), op Zaterdag.
- Saaterdagge**, een huis een goede beurt geven.
- Saazenetje**, o., soort vensterhor, het staat achter de ramen en dient om het inkijken te beletten. Frans: chassinet.
- Sacherijn**, kniesoor, onaangenaam mens. *Wõt 'n sacherijn!*, wat een vervelende vent!
- Sacherijnig**, zich gedragend als iemand wien iets hindert, nors, onvriendelijk. *Doen niet òltóós zóó sacherijnig!*, doe niet altijd zo vervelend!
- Sachies**, zachtjes.
- Sachies òn**, zachtjes aan, langzamerhand.
- Sachs**, zachts, allicht. *Je hoeft niet veel te doèn, maar sachs dõt je wõt doet*, je hoeft niet veel te doen, maar allicht dat je wat doet.
- Sacht, sachter, sachst**, zacht. *Sacht lóópe*, langzaam lopen.
- Saggele**, drentelen (Texelsche Courant).
- Sakkernaaije**. *Kiek 'm er's er üt sakkernaaije!*, kijk hem eens hardlopen! *Wõt sakkernaaije ie d'r üt!*, wat liep hij hard!
- Sakmeel**, Jan in de zak (meelspijs).
- Sammele** of **sabbele**, zabbelen, zui-gen.
- Sangere**, steeds pijn doen (wond), kloppen (zweer).
- Sangerig**, 1) angebrand (melk). 2)

- licht knagend. *Een sangerige pien*, een licht knagende pijn.
- Sapperdegroentje**, o., sapperdegroentje, peer met appelachtige vorm.
- Sééd**, o., zaad. *Op swòrt sééd sitte*, op zwart zaad zitten.
- Seed**, zijde (stof).
- Séédlònd**, o., bouwland.
- Séédpaaltje**, o., paaltje, dat gebruikt wordt voor het opzetten van een voerbak.
- Seeë**, zijden, van zijde. *Een seeë hempje*, 1) een zijden hempje. 2) een soort appel, genoemd naar de Engelse kweker Sydenham.
- Seef**, zeef.
- Séègge**, sei, het seid, zeggen.
- Séèggerig**, het hart op de tong hebbend (maar zelden in gunstige zin); hatelijk, voortdurend onaangename dingen zeggend. *Se is zóó séèggerig*, ze flapt het er maar uit, ze zegt zo vaak hatelijke dingen.
- Séèggie**, o., zegswijze, eigenaardige uitdrukking, die iemand vaak gebruikt, stopwoord. *Dò's hiir zóó 't séèggie*, dat is hier zo de zegswijze. *Ós je 'm spreekt, moe je niet lache, wònt hee het 'n séèggie*, als je hem spreekt, moet je niet lachen, want hij heeft een stopwoord.
- Seekel**, sikkel, gereedschap om riet te snijden.
- Seel**, o., ceel, lijst, stuk. *Staat er wòt oover in de krònt? Jaa, 'n héél seel*, staat er wat over in de krant? Ja, een heel stuk.
- Seemelknóope**, zaniken, vroom leuteren, met een inslag van schijnheiligheid.
- Seemelknóoper**, vrome leuteraar.
- Seemels**, zemelen.
- Seen** of **ceen**, brede afwateringsgreppel onder schouw. In een schrijven aan Dr A. Beets geeft de oud-dijkgraaf van de „Dertig Gemeenschappelijke Polders op Tessel”, de heer J. S. Dijt, de volgende korte, duidelijke beschrijving van een *ceen*: Een ceen is een waterloop door geaccidenteerd, boven normaal polderland liggend terrein. Cenen worden gemaakt op plaatsen waar een natuurlijke waterloop is. Zij dienen nooit, zoals sloten en tochten, voor perceelscheidingen en hebben dus nooit een dubbele functie zoals deze laatsten. Waar ze toch langs een perceelgrens liggen, kunnen ze als scheiding hoogstens gedeeltelijk dienst doen, omdat ze het grootste deel van het jaar droog liggen en altijd te smal zijn (op de bodem niet breder dan 30 à 50 cm). In de herfst en in de winter zijn het soms snelvlietende miniatuurbeekjes met meestal zeer sterk verval (soms meer dan 1 op 100 meter). Omdat ze door geaccidenteerd terrein lopen, is de diepte zeer afwisselend en varieert ongeveer van 50 tot 180 cm. De hoogste ceen mij bekend ligt bij zijn begin ongeveer 6 m boven polderpeil. Op hun laagste punt gaan ze over in tochten. Dr A. Beets heeft over „ceen” en over het op Wieringen voorkomende „sjaan”, dat vermoedelijk wel hetzelfde woord is, een artikel geschreven in het Tijdschrift voor Nederlandsche Taal- en Letterkunde, deel L, afl. 1.
- Seen**, o., zeen, taai stukje in vlees.
- Seenig**, vol zeen.
- Séép**, zeep.
- Séépsòp**, o., zeepsop.
- Séépsòppig**, als zeepsop, met de smaak van zeepsop. *De mellek smaakte séépsòppig*, de melk smaakte naar zeepsop.
- Séér**, o., zeer. *Doet 't séér?*, doet het zeer?
- Séér**, **séérder**, **séérst**, zeer, pijnlijk. *Een séére pink*, een pijnlijke pink.
- Sééricheid**, open of half genezen wonden op handen en gezicht.
- Sééricheidje**, o., wondje.
- Séerre**, serre, glazen veranda.
- Seeve**, zeven, ziften.
- Segaar**, 1) sigaar. Het meervoud is tegenwoordig algemeen *segaare*, vroeger hoorde men vaak *segaares*. 2) lisdodde (*typha latifolia* of *angustifolia*).
- Sein**, o., sein.
- Seine**, seinen.

Sejet, sajët.

Sek, kaan (groeit in sloten en plassen) (Texelsche Courant).

Sekaade, sukade.

Sekónde, seconde.

Sekreet, o., ruw woord voor W.C.

Seküriteit, (korte ü), zekerheid, veiligheid. *Fóór de seküriteit ben ik toe maar thüs bleeve*, voor de zekerheid ben ik toen maar thuis gebleven.

Sekuur, **sekuurder**, **sekuurst**, 1) nauwkeurig, zorgvuldig. *Hee maakt zówót nooit foute, hee is erreg sekuur*, hij maakt bijna nooit fouten, hij is erg nauwkeurig. 2) zeker, beslist. *'t Sekuur weete*, het zeker weten.

Selaaris, o., salaris.

Seldaat, soldaat. *Hee hód 't gouw seldaat*, hij had het gauw opgegeten.

Seldéere, solderen.

Seldéersel, o., soldeersel.

Seletje, o., soort balletje of zuurtje, dat bij de thee gebruikt wordt (vroeger maakte men ze speciaal in de vastentijd).

Selied, solide.

Selleweg, zelfkant (letterlijk).

Selóndoeck, gebloemde omslagdoek.

Semiirem semaarem, zie *miirem*.

Senie, (accent op „nie”), of **senie-icheid hëwwe óm**, lust hebben te.

Senieicheid hëwwe in, zin hebben in.

Sent, cent. *De sente*, de centen, het geld. *Ik hëw de sente óp taafel leid*, ik heb het geld op de tafel gelegd.

Sien vaader het 'n bónk sente, zijn vader heeft een hoop geld. *Een sent ferkóópe*, voor een cent iets kopen.

September, September.

Serrek, 1) zerk. 2) gat, dat in de grond overblijft als men zoden heeft gespit om een *tún* te maken.

Servitüt, o., servituut. *Bouwlónd teuge gróslónd is óltóós een löstig servitüt*, bouwland en grasland aan elkaar grenzend brengt altijd veel bezwaren mee.

Serzjont, sergeant.

Sestiger, iemand van zestig jaar.

Sesijsie, o., sausijsje. *Irrepels mit sesijsies en snéébóóne*, snijbonenstamppot met sausijsjes.

Setroen, citroen.

Sette, zetten. *Zóó je 't set, fòólt 't net*, zo je het er van neemt, zo heb je het. *Ik set 't je dót waar te maake*, ik tart je dat te bewijzen.

Settelbóorde, verhogingen van de *lòódders* van een boerenwagen. Ze worden gebruikt, als men vrachten wil vervoeren en de wagen hoger wil laden dan gewoonlijk.

Seu, jus. *Neem nach wót seu*, neem nog wat jus. *Een hóóp seu hëwwe*, lef hebben, een opschepper zijn.

Seuje, jongensspel, met twee stokjes. *We gaan fón seu*, we gaan *seuje*. Verouderd; het spel werd o.a. aan de Hoorn gespeeld.

Seumer, zomer. *In de seumer*, in de zomer, 's zomers. *Fón de seumer*, 1) aanstaande zomer. 2) verleden zomer.

Seumerfeugel, badgast.

Seumers, zomers. *Een seumerse jurrek*, een zomerse jurk.

Seumertiid, zomertijd.

Seumervlaag, harde rukwind op een stille zomerdag.

Seumerweuning, gedeelte van het huis waar men 's zomers woont. Vroeger, ongeveer 50 jaar geleden nog, waren sommige families gewoon 's zomers in een deel van de stal te slapen. Men noemde dit deel de *seumerweuning*. *We weune óppe beun*, zei men ook vaak.

Seuветiger, iemand van zeventig jaar.

Sevooiekóól, Savoyekool.

Sezoen, o., seizoen.

Sie, si (muziekmaat).

Sie. *Bee sie en been sa!*, uitroep, vaak gebruikt om een vloek te vermijden.

Siefejèere, chiffonnière, oude kast met laden van onder tot boven.

Siegeret, cigarette.

Siek, **sieker**, **siekst**, ziek. *Je siek lache*, zich slap lachen.

Siekehüs, o., ziekenhuis.

Siekelek, ziekelijk.

Siekte, ziekte.

Sielie, chilisalpeter. *Je gooit gien sielie genóg*, je gooit geen chilisalpeter genoeg (over je land).

- Siemelap**, (accent op de laatste lettergreep), zeemlap, zeemleren lap.
- Siemesetje**, o., hempje, chemisette.
- Sien**, naam van een meisje of vrouw.
- Sienees**, Chinees.
- Siesink** (met accent op *sink*). 't *Wòs siesink*, het was een dubbeltje op zijn kant. Cf. *keldel*.
- Siezóó**, ziezo. *Siezóó, dò's deen*, ziezo, dat is klaar.
- Siige**, doorzakken, in elkaar zakken. Als bij een of ander bokspel degen, die „stond”, de last van de op zijn rug zittende jongens niet goed meer kon dragen, werd er geroepen: *Hee siigt, hee siigt!*
- Siige**, zuigen, tochten door een kleine opening. 't *Siigt oover de grónd*, het tocht over de grond.
- Siiging**, tocht, zuiging. *Wòt is er wéér een siiging ónder de deur deur!*, wat staat er weer een tocht onder de deur door!
- Siiginkie**, o., heel zacht windje (vissersterm).
- Siin, sach, het siin**, zien. *Se ken 'm niet siin*, ze kan hem niet uitstaan. *Se hèèwwe nou ólle twie er's siin kenne hoe ós 't bevólt*, ze hebben nu alle twee eens kunnen zien hoe het bevalt.
- Sik**, 1) sik, spitse kinbaard. 2) geit.
- Sikkepit**, sikkepit. *Ik snap d'r gien sikkepit fón*, ik begrijp er niets van.
- Sikkeretaaris**, secretaris.
- Sikkeretèère**, secretaire.
- Sikkereterie**, secretarie.
- Singe, sóng, het sónge**, zingen. *Lóópe te singe*, 1) lopen te zingen. 2) geld ophalen, bezig zijn rekeningen te innen.
- Sink**, o., zink.
- Sinke**, zinken, van zink.
- Sinke, sónk, is sónke**, zinken.
- Sinnicheid**, zin, lust (Dekker).
- Sirkes**, o., circus.
- Sirrekel**, cirkel.
- Sis**. *In 't sis weeze*, er heel netjes uitzien (een klein beetje opzichtig). *Se wòs fón órremoéd in 't sis*, ze had haar beste kleren aan omdat de andere vuil, nat of niet gereed waren.
- Sisse**, sissen.
- Sisser**, sisser. *Mit 'n sisser óflóópe*, geen ernstige gevolgen hebben.
- Sit**, zit, het zitten. 't *Wòs 'n héele sit*, het was een lange zit.
- Sitje**, o., zitje.
- Sitkrót**, o., deel van de boerenwagen, dat dient tot zitplaats.
- Sitte, sòt, het seete**, zitten. 'r *Bee iin in de péère sitte*, stilletjes bij iemand peren van de boom halen. *Sitte blúwe*, blijven zitten. *Wille we hiir effies sitte gaan?*, zullen we hier even gaan zitten? *Hè je ól hóórd, döttie sitte moet?*, heb je al gehoord, dat hij gevangenisstraf moet ondergaan?
- Sitteblúver**, zittenblijver.
- Sitting**, zitting (van een stoel).
- Sjaal**, sjaal.
- Sjaggele**, te langzaam lopen, treuzelen, drentelen, slenteren. De Boer geeft *saggele*.
- Sjaggele**, handel drijven in lompen en allerlei andere dingen van weinig waarde. *Fòólt 'r nach wòt te sjaggele?*, valt er nog wat te handelen?
- Sjees of sees**, sjees, tweewielig rijtuig. *Ón de sjees weeze*, er vandoor zijn, aan de rol zijn.
- Sjeeze**, 1) zich zeer snel voortbewegen (lopend, fietsend, etc.). *Wòt sjeesde(n) ie er langs!*, wat reed (liep, vloog) hij snel voorbij! 'm *Sjeeze*, er snel van door gaan. *Wòt sjeesde(n) ie 'm!*, wat ging hij er hard vandoor! *Toe 'k terug kwam, wòs ie 'm ól lang sjeesd*, toen ik terug kwam, was hij er al lang vandoor. 2) zakken voor een examen.
- Sjefeur**, chauffeur.
- Sjem**, jam.
- Sjerrep**, sjerp.
- Sjókke**, sjokken.
- Sjoope**, ansjovis.
- Sjórre**, sjorren.
- Sjouw**, 1) karwei, zwaar werk. 't *Is een héele sjouw*, het is een heel karwei. *Ón de sjouw weeze*, aan de rol zijn. 2) het halen van de bemanning en de lading van een gestrand schip. 3) voorwerp (doek of vlag) om iemand te waarschuwen. *Een sjouw lègge of hange*, iets buiten leggen

- (of hangen) teneinde iemand te waarschuwen (vaak op het dak). *Os ik je mórrege nach hêêwwe moet, dòn lèèg ik wel 'n sjouw*, als ik je morgen nog moet spreken, dan leg ik wel wat op het dak om je te waarschuwen.
- Sjouwe**, sjouwen.
- Sjouwer**, 1) sjouwer. 2) zwerver.
- Skaa** of **skaade**, schade.
- Skaadefergoeding**, schadevergoeding.
- Skaadelek**, **skaadeleker**, **skaadelekst**, schadelijk.
- Skaadelóós**, schadeloos.
- Skaadepòst**, schadepost.
- Skaadiuw**, schaduw.
- Skaaf**, schaaf.
- Skaak**, schaak. *Een pettee skaak*, een partij schaak. *Skaak òn de kooning!*, schaak aan de koning!
- Skaake**, 1) schaakspelen. 2) draaien (van de wind). *De wiend skaakt òm de Nóórd*, de wind draait naar het Noorden.
- Skaakel**, schakel.
- Skaakelaar**, schakelaar.
- Skaaker**, schaker.
- Skaal**, schaal.
- Skaalóós weeze**, pech hebben op schaatsen. (Dezelfde uitdrukking wordt tegenwoordig ook wel gebruikt als er iets kapot is aan een wagen of een ander vervoermiddel). *Ik ben skaalóós in de mónd*, mijn gebit is stuk.
- Skaame**, schamen. *Je móst je skaame!* je moest je schamen!
- Skaamel** of **fóórskaamel**, balk van het voorstel van een boerenwagen, waarop de *bükberrie* rust.
- Skaamele**, de voren in het bouwland in orde brengen voor de waterloop.
- Skaamte**, schaamte.
- Skaamtelóós**, schaamteloos.
- Skaare**. *Mit vee skaare*, wordt gezegd als twee burenen het vee door elkaar laten lopen, wanneer de sloot tussen hun landerijen droog is.
- Skaars**, **skaarser**, **skaarst**, schaars.
- Skaarste**, schaarste.
- Skaas**, schaats. *Een raare skaas slaan*, op een vreemde manier schaatsen of lopen. *Hee slaat ók een raare skaas*, hij heeft ook een vreemde manier van lopen (schaatsen).
- Skaase**, schaatsen.
- Skaater**, naam voor de beide soorten ratelaar: *rhinanthus minor* en *rhinanthus major*. *Rooie skaater*, rode ogentroost (*Euphrasia odontites*).
- Skaave**, schaven.
- Skabaai**, huishoudster.
- Skafte**, schaften.
- Skap** of **skappie**, o., aan de muur bevestigd plankje, om iets op te zetten, rekje.
- Skappelek**, schappelijk.
- Skapseljoen**, o., patroon, model. (Frans: *échantillon*). *In sien skapseljoen doên*, weer netjes maken, in zijn goede model terugbrengen. *Je bent 'n raar skapseljoen*, je bent een rare kerel (vrouw). Vgl. *pertret*.
- Skéé**, rij jongens, die elkaar bij de hand vasthouden. *Vòste skéé*. Dit spel werd gewoonlijk in de dorpsstraat gespeeld. Men moest een afstand tussen twee duidelijk zichtbare punten doorlopen, zonder getikt te worden. Achter genoemde punten was men veilig. Een jongen werd aangewezen om te beginnen met het aftikken van zijn kameraden, die, gewoonlijk en bloc, over trachtten te lopen. Tikte hij een jongen af, dan moesten ze elkaar een hand geven en mochten ze beiden tikken. Zo werd de *skéé* al groter. Alleen de uiterste twee mochten aftikken en daarom moest men er voor zorgen de *skéé vòst te houwe*, d.w.z. intact te houden, omdat de anderen wel probeerden er doorheen te breken (de middelsten mochten immers toch niemand aftikken). Dit ging zo door totdat er nog één jongen over was. Dat was de winnaar. Het spel was 1880-1890 aan de Waal zeer in de mode. Tegenwoordig wordt het, voor zover ik weet, niet meer gespeeld. Het is ongetwijfeld een oudere vorm van het nu nog bestaande *fòn deurlóopers*. Dit gaat geheel volgens dezelfde principes. Er wordt alleen geen *skéé*

- gevormd, en ieder, die afgetikt is, mag dit ook zelf weer doen. Bovendien is het niet voldoende om elkaar af te tikken, maar men moet elkaar een tijd, waarin men tot vijf telt, vasthouden.
- Skee**, schede, omhulsel voor het lem-met van een degen, etc. *Het skee*, jongensspel, vermoedelijk hetzelfde of een jongere vorm van *vòste skée* (Dekker: In de Ruyter's kamer).
- Skeedel**, schedel.
- Skeef, skeever, skeefst**, scheef. *Een skeeve skouwer*, een scheve schouder. *Skeef lègge*, scheef liggen, slagzij maken.
- Skeel** of **skeelig, skeeler, skeelst**, scheel. *Skeelige mik!*, scheldwoord voor iemand, die scheel is. *Skeel kieke*, scheel kijken.
- Skeele**, schelen. *'t Skeelt me gien piip tebak*, het kan me niets schelen.
- Skeemere**, schemeren, in het schemerdonker zitten. *Tusse vijf en zes sitte we deugemeen te skeemere*, tussen vijf en zes zitten we gewoonlijk in het schemerdonker. *'t Skeemert 'm niet*, hij heeft een goed stel hersens.
- Skeemertje**, o., schemering, schemeruurtje. *Op 't ógeeblik heb ik gien tijd, laate we 'r in 't skeemertje maar eeve oover praate*, op het ogenblik heb ik geen tijd, laten we er in het schemeruurtje maar even over praten. *We waare bee tónte óm een skeemertje weest*, we hadden bij tante het schemeruurtje doorgebracht. *Om 'n skeemertje gaan*, het schemeruurtje gaan doorbrengen.
- Skeen**, scheen, scheenbeen. *Blaauwe skeene hèdeuwe*, wordt gezegd van iemand, die veel blauwtjes heeft gelopen.
- Skéénstere**, glinsteren, schitteren. *'t Kooper skéénstert*, het koper glinstert.
- Skéép**, o., schaap (vgl. foto). *Skéépe-blóm*, 1) witte klaver, trifolium repens. 2) Engels gras, Armeria maritima.
- Skéépeboêr**, schapenboer.
- Skéépebutter**, schapenboter.
- Skéépefleis**, o., schapenvlees. *Skéépefleis ónder de órrem hèdeuwe*, lui zijn (de Boer).
- Skéépegréeuw** of **skéépegréeuwe sejet**, sajete, gemaakt van de wol van een zwart schaap.
- Skéépegròs**, duizendblad, Achillea millefolium.
- Skéépehòk**, o., schapenstal, schapenhok.
- Skéépehouweree**, schapenbedrijf.
- Skéépekéés**, schapenkaas.
- Skéépekòp**, schaapskop.
- Skéépemellek**, schapenmelk.
- Skéépeskéérder**, iemand, die schapen scheert.
- Skéépeskùl**, schutting, die aan de *krèèb* wordt vastgebonden, om te voorkomen, dat het hooi uit de ruif waait; de schapen kunnen hem ook gebruiken om achter te schuilen.
- Skéépetiek**, schapenteek.
- Skéépevlees**, o. of **skéépefleis**, o., schapenvlees. *Een koê mit skééperubbe*, 1) een groot en dik mens met een zwak gestel. 2) een groot maar niet solied gebouw.
- Skeepsrecht**, scheepsrecht. *Drie kéér is skeepsrecht*, drie maal is scheepsrecht.
- Skéér**, schaar, knipwerktuig. *Se benne mit 't zellefde skéértje knipt*, ze lijken precies op elkaar (Dekker: 't Skapseljoen).
- Skéére, skóór, het skóóre**, scheren, afsnijden. *Hee skóór 'm elleke dag*, hij schoor zich iedere dag.
- Skéere, skéérde, is skéérd**, scheren, dicht strijken langs. *Se skéérde mit 'r fiets langs 't hek*, ze ging met haar fiets vlak langs het hek.
- Skééreslieper**, scharenslijper, schareslieper.
- Skéérkwòst**, scheerkwast.
- Skéérmes**, o., scheermes.
- Skéérséép**, scheerzeep.
- Skéérwinkel**, kapperszaak.
- Skeet**, scheet, wind. *Een skeet geeve*, een wind laten. *Gien skeet*, helemaal niets. *Hee sei gien skeet*, hij zei helemaal niets.
- Skeie**, scheiden.
- Skeiing**, scheiding.

Skeisrechter, scheidsrechter.

Skel, schel, bel.

Skel, skeller, skelst, schel (van de stem, van kleuren en van het licht).

Skelde, skóld, het skólde, schelden.
'r Iin de huud vól skelde, iemand de huid vol schelden.

Skeldnaam, scheldnaam. Het aantal scheldnamen is zeer groot op Tessel; nog niet lang geleden werd te Oudeschild vrijwel niemand bij zijn werkelijke naam genoemd.

Skelle, schellen, bellen.

Skellef, schelf. *Een broeiende skellef*, iemand, die altijd met een ander meepraat, die er geen eigen mening op na houdt, of daar althans niet voor uit durft te komen. (Een broeiende schelf helt nu eens naar deze, dan weer naar de andere kant).

Skellevis, schelvis.

Skelling, 30 cent.

Skenke, skónk, het skónke, schenken.

Skenkel, schenkel.

Skep, schep. *Een skep geld*, veel geld.

Skeppe, scheppen, met een schep naar boven brengen.

Skepsel, o., schepsel (gewoonlijk met ongunstige betekenis). *Wòt 'n skepsel!*, wat een raar mens!

Skerref, scherf.

Skerrem, scherm.

Skerreme, 1) schermen. 2) bepaalde wijze van vliegen van kieviten, die eieren hebben gelegd.

Skerrepkutter, scherpschutter.

Sket, o., 1) eenjarig koebeest, pink. 2) onaangenaam mens (vooral van een vrouw). *Wòt een sket!*, wat een onaangenaam mens! Got. Skatts = geld. In het Oud-Fries is de betekenis „vee”.

Skettere, schetteren.

Skeuvels, schaatsen.

Skeur, scheur.

Skeure, 1) scheuren. 2) omploegen.

Skeurkelender of **skeurklender**, scheurkalender.

Skeut, scheut, korte, felle pijn.

Skeutig, vrijgevig, royaal.

Skietelig, hulpeloos, maar volhardend. *Hee lóópt me naa òs 'n skietelig*

hónkie, hij loopt me na als een hulpeloos hondje, maar dat het niet opgeeft. Het woord en de uitdrukking zijn me niet bekend. Ze zijn me medegeedeeld door de heer C. Schuil.

Skifte, schiften.

Skiif, schijf. *Een skiifie wórst*, een plakje worst.

Skiine, skeen, het skeene, schijnen.

Skiite, skoot, het of is skoote, schieten. *Mit spek skiite*, overdrijven, liegen.

Skik, schik, genoegelijke stemming, pret. *Skik hèèwwe*, plezier hebben.

Skikke, schikken.

Skil, schil.

't Skil of Skil, cf. *Ouweskil*.

Skilder, schilder, verver.

Skildere, 1) schilderen (van een schilder). 2) schilderen (van een schildwacht).

Skilderee, schilderij.

Skildwacht, schildwacht.

Skille, schillen.

Skillever, schilfer.

Skillevere, schilveren.

Skilleverig, schilverig.

Skim, schim.

Skimmel, 1) schimmel (paard). 2) schimmel (zwam).

Skimmelig, schimmelig.

Skimmónne of **skiemónne**, stoeien, ravotten. De oorspronkelijke betekenis is vermoedelijk voortdurend heen en weer lopen (nog bekend te den Hoorn) en is ontleend aan de visserstaal. De *skiemòn* was een bootsman, die belast was met het toezicht op het tuig op het voorschip van een zeilschip.

Skinkel, haakvormig ijzer, dat door de dissel wordt gestoken en waaraan de *spóórstók* wordt verbonden.

Skip, o., schip. *Een skip mit suure appels*, een flinke regenbui. Het verkleinwoord is *skeepie*, o. *Hee is 'n vrak skip*, hij is niet gezond. *Mit 't skip óp gaan*, de reis per schip maken van Tessel, via den Helder en het Noord-Hollands kanaal naar Amsterdam (Dekker: Marretje Flie-lands, pag. 172).

PLAAT VI

Sképe met lammer, staande onder een tûn; op de achtergrond een boê

- Skipbreuk**, schipbreuk.
Skipbreukeling, schipbreukeling.
Skipper, schipper.
Skipperere, schipperen.
Skittere, schitteren.
Skitterend, schitterend.
Skóbbertje bónk, *Jee gaat mee óp skóbbertje bónk*, jij gaat maar mee, dan zullen de anderen wel voor je betalen. *Ik bedank er fóór óp skóbbertjebónk mee te gaan*, ik bedank er voor als vijfde wiel van de wagen mee te gaan.
Skóbbiejak, schobbejak.
Skoeie, kleren (schoenen) aantrekken. *Je moet je goed skoeie*, je moet goede kleren (schoenen) aantrekken.
Skoen, schoen.
Skoenpoest, schoenpoets, schoensmeer.
Skoener, schoener.
Skoenmaaker, schoenmaker.
Skoentjes en mültjes, rolklaver, Lotus corniculatus.
Skoeremoerie, o. (beide oe's zijn kort), uitvaagsel, schorem.
Skóffel, schoffel (tuingereedschap).
Skóffele, 1) werken met een schoffel. 2) schuifelen, zich langzaam voortbewegen (cf. *skúffele*).
Skóffie, o., verkleinwoord van *skòft* werkje, en, overdrachtelijk, de tijd, die daarvoor nodig is: een poosje. *Een skóffie werreke*, een poosje werken. *We benne puur 'n skóffie ón 't snéébòlle pikke weest*, we hebben een heel poosje sneeuwballen gegooit.
Skóft, 1) schouder, schoft. 2) vlegel. 3) oorspronkelijk het vierde deel van de arbeidsdag: *eerste skóft*: tot *kóppie* (half 10); *twiede skóft*: tot *middag* (12 uur); *dòrde skóft*: tot *theetje* (half 4); *vierde skóft*: tot *hòl-dert* (6 uur). 4) zwaar werk. *Wòt 'n skóft!*, wat een zwaar werk!
Skófte, schoften.
Skòk, schok.
Skòkke, schokken, betalen. *Wie moet skòkke?*, wie moet betalen?
Skómmaak, schoonmaak.
Skómmaake, schoonmaken.
Skómmaakster, schoonmaakster.
- Skómmel**, schommel.
Skómmele, schommelen.
Skómmelnacht, heel onrustige nacht.
Skómmelstoël, schommelstoel.
Skómmoeder, schoonmoeder.
Skòndaal, o., schandaal.
Skòndaalig, skòndaaliger, skòndaaligst, schandalig.
Skònde, schande.
Skóóf, schoof.
Skoogoogeltje, o., kruisje of kringetje in het zand, dat geluk moet brengen aan hem, voor wie het gemaakt is (cf. *klisse*).
Skooi. *Óppe skooi weeze*, er op uit zijn om wat te beleven, of om wat los te krijgen. Vgl. *skooie*.
Skooie, rondlopen om te zien, of er niet iets valt te beleven, doelloos rondlopen, lopen te bedelen.
Skooier, schooier.
Skooiersküt, schuit, waarmee vroeger vers drinkwater werd gebracht van Tessel (uit de *wéézeplette*) naar de oorlog- en koopvaardij-schepen op de ree. Ook loodsen werden er mee vervoerd (Dekker: De smokkel-partij, Nederland, 1864, III, pag. 218-220).
Skool, school. In de tweede helft van de vorige eeuw hoorde men te Oost nog de uitspraak *schoel* en *schoelmòster*.
Skooljuffrouw, onderwijzeres.
Skoolmeester, schoolmeester.
Skoolmetres (accent op de laatste lettergreep), onderwijzeres.
Skoolópiener, schoolopziener.
Skoolsiek, schoolziek.
Skóón, skóónder, skóónst, schoon, zindelijk. *Hè je wel skóóne hònde?*, heb je wel schone handen? *Hee het een erreg skóóne vrouw*, hij heeft een vrouw bij wie het erg schoon in huis is. *Bee him thüs benne ze erreg skóón*, bij hem thuis staan ze er op, dat alles er keurig netjes uitziet. *S'n werrek skóón óf hèèwwe*, zijn werk helemaal af hebben. *Hee is skóón óf*, hij is volkomen afgeleefd. *S'n bòòrd skóón leeg eete*, zijn bord helemaal leeg eten. *We hèèwwe de skóónste lòòl hòd*, we hebben het grootste plezier gehad. *Hee het skóón geliek*,

- hij heeft groot gelijk. *Ik wòs 't skóón fergeete*, ik was het totaal vergeten. *Zóó skóón òs sullever*, brandschoon (de uitdrukking wordt vaak gebruikt voor onbebroede eieren).
- Skóón**, o., schoonheid. *Dòt is Tessels skóón*, dat is iets moois, zoals je het alleen op Tessel vindt.
- Skóóndóchter**, schoondochter.
- Skóónouwers**, schoonouders.
- Skóónreeë**, schoonrijden.
- Skóónreeër**, schoonrijder.
- Skóónreester**, schoonrijdster.
- Skóóns**, schans. *De Skóóns*, naam van een bekend oud fort, ten Zuiden van Oudeschild.
- Skóónvaader**, schoonvader.
- Skóónzeun**, schoonzoon.
- Skóór** of **skoër**, schouder. *Mit hóóge skóóre lóópe*, met hoge schouders lopen. *'k Hèw 't zóó in m'n skoër*, ik heb het zo in mijn schouder. *Oover skóór kieke*, zich nog eens bedenken. *Ik denk, dòt 'k 't wel doen, maar 'k moet éérst nach effe oover skóór kieke*, ik denk wel, dat ik het doe, maar ik moet me eerst nog even beraden.
- Skóórstiin**, schoorsteen.
- Skóórstiinfeger**, schoorsteenveger.
- Skóórstiinmòntel**, schoorsteenmantel.
- Skóót**, 1) schoot. *Óp skóót sitte*, op schoot zitten. 2) touw (op een schip).
- Skootel**, grendel.
- Skootje**, o., een tienledig wit brood; ieder lid was ongeveer zo groot als een boterham en heette *weggie*.
- Skóótje**, o., schort, boezelaar.
- Skóp**, 1) schop, voorwerp om mee te graven of te scheppen. *Houte skóp*, werktuig, dat gebruikt wordt om de *waale* op een hoop te brengen. 2) schop, trap.
- Skóppe**, schoppen (kaartspel).
- Skóppe**, schoppen, trappen.
- Skór**, schar.
- Skór**, **skórder**, **skórst**, schor, hees.
- Skór**, 1) schor, buitendijks aangewassen grond. 2) bruine kiekendief, *circus aeruginosus aeruginosus*.
- Skórminkel**, scharminkel, raar mens, raar ding.
- Skórniir**, scharnier.
- Skórrel**, vriendinnetje, meisje waarmee men vaak samen is.
- Skórrelaar**, scharrelaar, marskramer.
- Skórrele**, scharrelen.
- Skórrep**, **skórreper**, **skórrepst** of **skórrep**, **skórreper**, **skórrepst**, 1) scherp. 2) wordt gezegd van een weg waar veel keislag op ligt. 3) schrandel. *Ik ben fòndaag niet óp m'n skórrepst*, mijn intelligentie laat me vandaag in de steek.
- Skórrep** of **skórrep**, o., scherp. *Óp skórrep lóópe (staan)*, op scherp lopen (staan) (van paarden).
- Skórrepe** of **skórrepe**, scherpen.
- Skórs**, schors (van een boom).
- Skórt**, o., schort.
- Skóрте**, 1) nodig hebben, gebrek hebben aan. *Óónze meid skórt zókke drókte niet*, onze meid is op zulke drukte niet gesteld. *Ik skórt je niet*, ik kan je nu niet ontvangen. 2) schelen. *Wòt skórt er òn?*, wat scheelt er aan?
- Skórtíng**, reden, oorzaak, gebrek. *Wòt is de skórtíng?*, wat scheelt er aan? *Dòt is de skórtíng*, dat is de oorzaak, dat mankeert er aan.
- Skòs**, schots, ijsschots.
- Skòt**, schat.
- Skòt**, (meervoud: *skòtte*), 3-jarige koe.
- Skòt**, o., (meervoud *skòote*), schot, ontploffing, slag. *'t Vliegmesien fiel midde óppe skuur, wòt gaf 't 'n skòt!*, het vliegtuig viel midden op de schuur, met een geweldige slag.
- Skòt geeve**, cf. *pikke óm 'n knikker*.
- Skòt**, o., (meervoud: *skòtte*), schot, wand, schutting.
- Skòtriek**, schatrijk.
- Skòtspieker**. *'t Reegent skòtspiekers en ouwe wijve*, het regent dat het giet.
- Skòtte**, schatting.
- Skòtter**, schatter.
- Skòtting**, schatting.
- Skòtwòl**, uit de sloot opgeworpen aarde.
- Skouwe**. *Een ei skouwe*, controleren of een ei niet bebroed is, door onderdompeling in water. Is het ei bebroed, dan blijft het drijven met de punt naar beneden gericht.

- Skouwer**, schouder.
- Skraabe**, schrappen, schrapen.
- Skraag**, schraag.
- Skraage**, schragen, steunen.
- Skraal, skraalder, skraalst**, schraal.
- Skraap**, schrap, kras, schram.
- Skraape**, schrapen.
- Skraapsel**, o., schraapsel.
- Skrabber**, cent (alleen zo genoemd bij het *bótte*).
- Skram**, schram, jong varken.
- Skrappe**, schrappen.
- Skreeë**, aanlopen, schuiven langs. *De deur skreet*, de deur loopt vast (tegen de grond). *'t Skreet slecht*, het wil niet goed schuiven. *Ik skreeede 'r langs*, ik ging er vlak langs.
- Skreeërshoek**. *Je sit zóó óp skreeërshoek*, je zit niet in de kring, achteraf. Cf. *skrei*.
- Skreef**, 1) schreef, streep. *Oover de skreef gaan*, de perken te buiten gaan, te ver gaan. 2) reet, smalle spleet. *In 't skòt is 'n skreefie wéér je deur kieke ken*, in de schutting is een schreef waar je door kunt kijken
- Skreepel**, schoffel met korte steel.
- Skreetje**, o., zoom, waardoor een band kan worden geregen.
- Skrééuw**, schreeuw.
- Skrééuwe**, 1) schreeuwen, luid roepen. 2) huilen. *'t Kiend skrééuwde*, het kind huilde.
- Skrééuwer**, schreeuwer.
- Skrééuwlillek**, schreeuwlelijk.
- Skrei**. *Je staat zóó óp 't hoekie fòn skrei*, je staat zo achteraf. Cf. *skreeërshoek*.
- Skrep** of **skreppies**, op zijn gemak. *We sitte hiir net zóó skrep*, we zitten hier zo lekker op ons gemak. *Skrep sitte*, 1) op zijn gemak zitten, 2) neerzitten als het dagelijks huiswerk is gedaan, en men zich aan iets kan wijden, waar men anders niet aan toekomt. *Skrep er fóór sitte*, neerzitten met het vaste voornemen het werk eens flink aan te pakken.
- Skreppe**, 1) klaarmaken. *Er fòólt nach héél wòt te skreppe*, er valt nog heel wat klaar te maken. 2) zich haasten om klaar te komen. *We zelle óóns nach moete skreppe*, we zullen ons nog moeten haasten om klaar te komen. *Rep je, skrep je!*, afmaken!
- Skrepperaassie maake**, de boel in orde brengen. *Se benne òn 't skrepperaassie maake fóór de reis*, ze zijn bezig zich reisvaardig te maken.
- Skreviele**, krassen. *Gooi de fiets niet óppe ootoo, wònt òn skrevielt 't*, gooi de fiets niet op de auto, want dan komen er krassen op.
- Skrift**, o., schrift.
- Skriftelek**, schriftelijk.
- Skriive, skreef, het skreeve**, schrijven.
- Skrik**, schrik.
- Skrikke, skrók, is skrókke**, schrikken.
- Skrikkelek**. *Dank je skrikkelek*, dank je feestelijk (Dekker: Meugebed).
- Skrikkeljaar**, o., schrikkeljaar.
- Skril, skrilder, skrilst**, schril, schel, griezellig.
- Skróbbe**, schrobben.
- Skróbbertje**, o., aardappel gekookt met een stukje schil er nog aan. *Laat 'r 'n skróbbertje in fóór mee*, laat er een gedeeltelijk geschilde aardappel in voor mij.
- Skroef**, schroef.
- Skroeie**, schroeien.
- Skroeve**, schroeven.
- Skroevedraaier**, schroevendraaier.
- Skrök**, schrok, veelvraat.
- Skrókke**, schrokken, gulzig eten.
- Skróókerig**, ruw, rimpelig, verschrompeld. *Een skróókerige huid*, een ruwe huid. *De appels waare erreg skróókerig*, de appels waren erg rimpelig (als ze lang gelegen hebben).
- Skròónze**, (nasalering), krassen (gewoonlijk zo hard, dat het met een onaangenaam schurend geluid gepaard gaat). *Je moet niet zóó óppe muur skròónze*, je moet de muur niet zo bekrassen.
- Skròónze**, (nasalering), schransen, veel eten.
- Skròónzer**, (nasalering), schranzer.
- Skróót**, schroot, smalle, dunne plank.
- Skróót** of **skróótje**, o., reep, lang smal stuk stof. *Die jurrek is te kòrt, ik móst 'r maar 'n skróótje òn sette*, die jurk is te kort, ik moest er maar een stukje aan zetten.

- Skub**, schub. Verkleinwoord: *skuppie*.
Skubbere, huiveren, rillen van kou.
Wòt is 'i hiir koud! Ik staan gewoonweg te skubbere, wat is het hier koud!
 Ik sta gewoonweg te rillen.
- Skubberig**, huiverig, rillerig.
Skudde, schudden.
Skudder, machine waarmee het op het land liggend hooi uit elkaar wordt geslagen.
- Sküffele**, schuifelen, zich licht schuivend voortbewegen (cf. *skóffele*).
Skuijer, schuier, borstel.
Skuiere, schuieren, borstelen.
Skuin, **skuinder**, **skuinst**, schuin.
Skuins, schuins, van terzijde.
Skuitje, o., spoel van een naaimachine.
Skül of **skéépeskül**, schutting, die aan de *krèèb* wordt bevestigd ter voorkoming van het wegwaaien van hooi en ter beschutting van de schapen.
- Skuld**, schuld.
Skuldig, schuldig.
Sküle, **skülde**, **het sküld**, schuilen.
Skülendjehout of **wegkrüpertje**.
 Tessels jongensspel. Voor een beschrijving zie *Texelsche Courant* van 28 Maart 1931, artikel van Chr. Visman.
- Skullep** of **skellep**, schelp.
Skullepevisser, schelpenvisser.
Sküm, o., schuim.
Sküme, 1) schuimen, schuim vertonen. 2) bespieden, langs de huizen zwerven met het doel binnen te gluren.
- Skümer**, iemand die graag anderen bespiedt, iemand, die graag langs de huizen zwerft, met de bedoeling binnen te gluren.
- Skümpje**, o., schuimpje.
Skurreft, schurft.
Skurreftig, schurftig. *Skurreftig weeze*, wordt gezegd van iemand, die, om een of andere reden, een ontmoeting met zijn medemensen vermijdt.
- Skurreke**, zich wrijven, tegen jeuk.
De ram het zeeker jókt, hee staat de hééle dag te skurreke, de ram heeft zeker last van jeuk, hij staat zich de hele dag te wrijven.
- Skut**, schut. *Fóór skut staan*, voor spot staan.
- Sküt**, schuit.
Skuthòk of **skóthòk**, o., hok, waarin het uitheinig vee van een onbekende of onwillige eigenaar wordt opgesloten (tegenwoordig gebruikt men hiervoor gewoonlijk niet meer een hok, maar een weiland).
- Skutte**. *Vee skutte* of *skótte*, vee in het *skuthok* laten opsluiten.
- Skutte** of **skótte besteede**, *buuretón* houden.
- Skuttel**, schotel.
Skutteldoek, vaatdoek.
Skutteltje, o. of **skultje**, o., schoteltje.
Skutting, schutting.
- Skuuf**, schuif. *Skuufies lóópe*, bezoeken afleggen, in de hoop, dat men wat krijgt (van kinderen met Nieuwjaar bijv.).
- Skuufdeur**, schuifdeur.
Skuur, schuur.
Skuurdeur, schuurdeur.
Skuure, schuren.
Skuurpepiir, o., schuurpapier.
Skuuve, **schoof**, **het** of **is skoove**, schuiven.
- Skuw**, **skuwwer**, **skuwst**, schuw, bang. *'k Wòs òtióós wòt skuw fòn 'm*, ik was altijd een beetje bang van hem.
- Skijn**, schijn. *Gien skijn fòn kòns*, geen schijn van kans.
- Skijne**, er in laten lopen op 1 April.
Pòs óp, òs jee mee skijnt, dòn zel ik joo terugskijne, pas op, als jij mij beet neemt (op 1 April), dan zal ik jou op mijn beurt beetnemen.
- Skijnheilig**, schijnheilig.
Skijntje of **skijntjeblok**, wordt gekscherend gezegd, nadat men iemand er op 1 April in heeft laten lopen.
- Skijt**, 1) stront. *In de skijt sitte*, bang zijn. *Piet sòt ferskrikkelek in de skijt dòt de pelissie 'm sów bekeure*, Piet was vreselijk bang, dat de agent hem zou bekeuren. 2) lak, maling. *'k Hèèw 'r skijt òn*, ik heb er maling aan.

- Skijte** of **skiete**, schijten. *Wie nörreges óm geeft, gaat skietende deur de kerrek*, lett. wie nergens om geeft, gaat schijtend door de kerk (wordt gezegd van onverschillige mensen).
- Skijtebroek** of **skietebroek**, bangerd, lafaard.
- Skijter**, 1) dier, dat veel schijt. 2) bangerd, lafaard. 3) puitaal (Texelsche Courant).
- Skijtlijster**, bangerd, lafaard.
- Slaa**, sla.
- Slaabóón**, slaboon.
- Slaaf**, slaaf.
- Slaage**, slagen.
- Slaager**, slager.
- Slaageree**, slagerij.
- Slaan**, sloog of **sleeg**, het of is **slooge** of **sleege**, slaan. *Ós je 't me niet teruggeeft, dòn slaan ik je óp je dónder*, als je het me niet teruggeeft, krijg je een pak slaag van me. *Fòn 't wéér slooge (sleege) weeze*, door de bliksem getroffen zijn.
- Slaaner**, degene, die slaat met het *kòtbòrd* (cf. *kòtte*).
- Slaap**, vriendelijke aanspreekvorm tegen kinderen of goede bekenden (van Cuyck). De vorm lijkt me dubieus (cf. *slep*).
- Slaatje**, o., slaatje (alleen in de uitdrukking: *örreges 'n slaatje üt slaan*, ergens een voordeeltje uit putten).
- Slabakke**, slabakken.
- Slacht**, het slachten. *De slacht hèèwwe*, bezig zijn met de werkzaamheden, die verbonden zijn aan het doen van een varken in de kuip.
- Slachte**, slachten, doden.
- Slachte**, slachten, gelijken op. *Se slacht 'r vaader*, ze lijkt op haar vader.
- Slag**, slag.
- Slag**, o., weg door de duinen naar zee. (*Westerslag*, *Kóógerslag*, *Hóórender-slag*).
- Slagaader**, slagader.
- Slagroom**, slagroom.
- Slagtònd**, slag tand.
- Slagwerrek**, o., slagwerk.
- Slagzée**, slagzee.
- Slak**, 1) slak, weekdier. 2) samengesmolten stuk afval van verbrande steenkool.
- Slakkemeel**, slakkenmeel.
- Slampamper**, slampamper.
- Slang**, slang. Verkleinwoord: *slankie*.
- Slangemèens**, o., slangemens.
- Slank**, **slanker**, **slankst**, slank.
- Slap**, **slapper**, **slapst**, slap. *Hee sit goed in s'n slappe wòs*, hij zit ruim in zijn geld.
- Slapte**, slapte.
- Slecht**, **slechter**, **slechst**, slecht.
- Slechte**, slechten, met de grond gelijk maken.
- Slee**, slee. *Sleetje fòn diin*, met de slee van de duinen naar beneden glijden, een soort rodelbaan.
- Sleebóót**, sleepboot.
- Sleeë**, sleeën.
- Sléép**, het slapen, de slaap.
- Sléépie**, o., slaapje, middagdutje. *Hee is óm een sleepie*, hij doet een dutje. *Óm een sléépie gaan*, een dutje gaan doen.
- Sleep**, sleep.
- Sleepdiinst**, (nasalering), sleepdienst.
- Sléépe**, **sliep**, **het sléépe**, slapen. *M'n biin sléépt*, mijn been slaapt. *Je kómt 'r sléépende ón*, je komt er erg gemakkelijk (vanzelf) aan.
- Sleepe**, slepen.
- Slééper**, slaper, dromer, suffer.
- Sleeper**, sleper.
- Sléépericheid**, slaperigheid. *Sléépericheid in sien óge hèèwwe*, slaap in zijn ogen hebben.
- Slééperig**, slaperig.
- Sléépkòp**, slaapkop.
- Sléépmus**, slaapmuts.
- Sléépmusse**, vingerhoedskruid, digitalis.
- Sleepnet**, o., sleepnet.
- Sleeptouw**, o., sleeptouw. *Óp sleeptouw neeme*, op sleeptouw nemen.
- Sléépzak**, slaapzak, langslaper.
- Slei**, grote houten moker. *Een slei butter*, hoeveelheid boter, die uit de karn komt.
- Slentere**, slenteren.
- Slep**, woord, waarmee een kind werd aangesproken (Allan). Nu niet meer bekend (cf. *slaap*).
- Slet**, mus. *Gaa je mee slette droele fòn-éévet?*, ga je vanavond mee mussen droele? (cf. *aldaar*).

- Slet**, o., zwart wollen boezelaar.
- Sleur**, sleur.
- Sleutel**, sleutel.
- Sliep üt**, uitroep, waarmee men iemand voor de gek houdt. Men strijkt hierbij de beide wijsvingers over elkaar in de richting van de gene, die men bespot.
- Sliepbak**, slijpbak.
- Sliepe, sleep, het sleepe**, slijpen.
- Sliepplank**, slijpplank.
- Sliepsel**, o., slijpsel.
- Sliepstiin**, slijpsteen.
- Sliestersgeld**, o. of **sliesterssente**, winst, die de winkelier of venter maakt. *We hèdewe 't hòcht fóór sliestersgeld*, we hebben het tegen inkoopsprijs gekocht.
- Sliet**, 1) stuk hakhout, tamelijk dun en ter lengte van twee of drie meter, die men om de zeven of acht jaar uit het bos kapt. Men gebruikt ze o.a. om onder de *lient* te zetten en als polsstok. 2) dunne boomstam waar de takken van zijn afgekapt.
- Slietaazie**, slijtage.
- Sliete, sleet, het of is sleete**, 1) slijten. 2) vermageren. *Deur s'n siekte is ie geducht sleete*, door zijn ziekte is hij geducht vermagerd.
- Slieter**, slijter, verkoper in het klein.
- Slieter**, tak met aan het eind twee dwarstakjes, waarvan de uiteinden verbonden zijn door een touwtje of een ijzerdraadje. Het wordt gebruikt om een hoepel mee voort te duwen.
- Slieteree**, handel, winkel in het klein.
- Slieterig**, sleets.
- Sliire**, slieren, zwaaien. *Kiek die erves sliire!* (van een schaatsenrijder), kijk die eens zwaaien! *'t Moet maar wòt sliire*, we moeten de zaak maar wat op zijn beloop laten.
- Sliirt**, lange golvende rij. *Óp Sunderklaaséévet lóópe 'r sliirte jónge lòons de Burreg*, op Sinterklaasavond lopen er lange (golvende) rijen jongens door den Burg.
- Slik**, lik, beweging van de tong over iets heen. *Geef maar 'n slik!*, lik er maar even aan!
- Slikke**, likken.
- Slikkerbekke**, watertanden. *'t Is óm te slikkerbekke*, het is om te watertanden.
- Slim, slimmer, slimst**, 1) slim, vindingrijk. 2) erg, bar. *Kiek 't er's reegene, 't is slim!*, kijk het eens regenen, het is bar!
- Slinger**, slinger.
- Slingere**, slingeren.
- Slinke, slónk, is slónke**, slinken.
- Slip**, slip.
- Slób, slóbeend of slóbheend**, slob-eend, spatula clypeata. (De slob-eend wordt wel verward met de wintertaling of de zomertaling en heeft dan de voor deze vogels gebruikelijke volksnamen).
- Slóbbere**, slobberen, slordig hangen.
- Slóbbere of slubbere**, slobberen, op hoorbare wijze drinken.
- Sloep**, sloep.
- Sloère**, zwalken. *'t Sloért hiir maar wòt*, het zwalkt hier maar wat.
- Slóf**, 1) muil, slof. *Je 't fiir üt de slóffe lóópe*, zich het vuur uit de sloffen lopen. 2) langwerpige, aan de hoeken afgeronde briket. *Gooi effe een slóf in de kachel*, gooi even een briket in de kachel. *Jee ken slóffe dróóge* jij krijgt niets (Texelsche Courant).
- Slóf**, (adjectief), nalatig, achteloos, zonder initiatief.
- Slóffe**, sloffen.
- Slóftere**, sloffen, onder het lopen zijn benen niet goed optillen.
- Slófterig**, adjectief, dat gebruikt wordt voor iemand, die *slóftert*. *De ouwe héer wórdt een beetje slófterig*, de oude heer begint een beetje te sloffen.
- Slók**, slok, teug.
- Slókdórrem**, slokdarm.
- Slókke**, slikken.
- Slókkie**, slokje, borrel. *Hee houdt nógòl jòn 'n slókkie*, hij houdt nogal van een borrel.
- Slóóf**, sloof.
- Slóóp**, sloop.
- Slóópe**, slopen.
- Slóóper**, sloper.
- Slóót**, sloot.
- Slóóte**, sloten, uitdiepen of op diepte houden van een sloot.

- Slóóter**, iemand, die de sloten uitdiept.
- Slóótjespringe**, slootjespringen.
- Slóóve**, sloven.
- Slórdebak**, slordig iemand.
- Slórdebaksspòn**, o., bijzonder soort *spòn* met twee *kluuwe*, waarbij de beesten minder last hebben van het doorschuren der poten dan bij een gewoon *spòn*.
- Slórdig**, **slórdiger**, **slórdigst**, slordig.
- Slòt**, o., slot.
- Slufter**, doorbraak van de zee door de duinen; tussen de Koog en Cocksdorp bevindt zich een beroemde slufter.
- Sluitzeegel**, sluitzeegel.
- Slük**, sluk (van het haar).
- Slüpe**, **sloop**, **is slooppe**, sluipen.
- Slüpertje**, o., beroerte.
- Slurref**, slurf.
- Slurrepe**, slurpen, hoorbaar opzuigen.
- Slus of slussig**, suf, lusteloos, hangelig.
- Slüte**, **sloot**, **het sloote**, sluiten.
- Slüting**, sluiting.
- Sluug**, dun, mager, schraal, spichtig. *Een sluug lampje*, een mager lammetje. *Wòt staat die jurrek dõt kiend sluug!*, wat geeft die jurk aan dat kind een spichtig voorkomen!
- Sluus**, sluis. *De raame trekke òs 'n sluus* het tocht vreselijk door de ramen.
- Slijm**, o., slijm.
- Slijm**, slijm, fluim.
- Slijmerig**, slijmerig.
- Smaak**, smaak.
- Smaake**, smaken.
- Smaakie**, o., smaakje, bijsmaakje.
- Smaas**, 1) pas geboren dood lam. 2) valse jongen, deugniet (Texelsche Courant).
- Smacht** of **smak**, heel veel, massa. *Óp zòlder lègge nach een smacht péere*, op zolder liggen nog een massa peren. *Ik hèew nou niet veul pòs-zegels bee me, maar gaan mee naa m'n hüs, déér hèew 'k 'r nach een smacht*, ik heb nu niet veel postzegels bij me, maar ga met me mee naar huis, daar heb ik er nog een hele boel.
- Smak**, 1) smak, bons. 2) smak, platboomde vissersschuit.
- Smakbòord**, o., bord, gebruikt bij het *smakke*.
- Smakke**, 1) smakken, met een smak vallen, met kracht neerwerpen. 2) een soort dobbelspel. De gelukkige gooier kreeg een *blauwe koek*. (Vgl. Dekker, Het Huisgezin van Jan de With, Nederland, 1864, II, pag. 59-60).
- Smeede**, smeden.
- Smeer**, o., smeer.
- Sméere**, smeren. 'm *Sméere*, er van door gaan.
- Sméerichheid**, smerigheid.
- Sméerig**, **sméeriger**, **sméerigst**, smerig, vuil.
- Sméering**, smeersel, zalf. *Ik hèew wòt sméering fòm døkter kreege*, ik heb wat smeersel van dokter gekregen.
- Sméerlap**, smeerlap.
- Sméerlapperee**, vuiligheid.
- Sméerpriim**, vuilpoets. Cf. *klòddedebak*.
- Smekke**, smakken met de tong, hoorbaar eten.
- Smelt**, 1) stalen uiteinde van veters, nestel. 2) visje, dat gebruikt wordt als aas voor de kabeljauw (van Cuyck).
- Smelte**, **smólt** of **smeltte**, **het of is smólte**, smelten.
- Smes**, feest (?). (Dekker, De stoornis in de bõllekriek, Nederland, 1864, III, pag. 78).
- Smeule**, smeulen.
- Smid**, smid.
- Smidderee**, smederij.
- Smiechter**, gemeen mens. *Zó'n smiechter!*, zo'n ellendeling!
- Smiekerig wéer**, miezerig weer.
- Smiete**, **smeet**, **het smeete**, smijten
- Smiize**. *In de smiize hèewwe*, in de gaten hebben.
- Smikkele**, smullen.
- Smikkeltje**, o., hapje. *Een lekker smikkeltje*, een lekker hapje.
- Smisknecht**, smidsknecht.
- Smódderig**, modderig, smerig. *De*

- lucht staat smòdderig*, de lucht staat heel dreigend naar regen.
- De weege waare smòdderig*, de wegen waren vuil.
- Smoël**, mond, smoel.
- Smoësie**, o., smoesje.
- Smoëze**, fluisterend spreken.
- Smókkel**, pijp. *De héële dag sie je 'm mit 'n smókkel in s'n bek*, de hele dag zie je hem met een pijp in zijn mond.
- Smókkelaar**, smokkelaar.
- Smókkeler**, smokkelen.
- Smókkeleree**, smokkelarij.
- Smóók**, smook, dikke rook.
- Smóóke**, smoken, roken.
- Smòòl**, **smòòller** of **smòòlder**, **smòòlst**, smal.
- Smòòldoek**. *'t Is bee jów teugewóórdig lang gien smòòldoek*, het zit er tegenwoordig goed aan bij je (Dekker: Pity Dries).
- Smóór**. *De smóór in hèèwwe*, vreselijk het land hebben.
- Smóóre**, smoren.
- Smóórlek**, smoorlijk (verliefd).
- Smórtóóg**, o., wratachtig uitsteeksel aan de paardenpoot.
- Smous**, bedrieger, valsaard.
- Smuigerd**, onbetrouwbaar persoon. *Pòs óp, 't is 'n smuigerd!*, pas op, hij is niet te vertrouwen.
- Smul**, slabbetje.
- Smulle**, smullen.
- Smurrie**, modder, vieze boel.
- Smijt**, grote menigte. *Een smijt vòlleh*, een grote menigte volk.
- Snaaie**, snoepen.
- Snaaier**, snoeper.
- Snaaierree**, snoeperij.
- Snaar**, snaar (van een muziekinstrument).
- Snaar(tje)**, schoonzuster.
- Snaater**, snater, mond. *Hou je snaater!*, hou je mond!
- Snaatere**, snateren.
- Snaavel**, snavel.
- Snakke**, snakken, hevig verlangen.
- Snappe**, begrijpen.
- Snaw**, snauw, grauw.
- Snawwe**, snauwen, grauwen.
- Snawwerig**, snauwerig.
- Snee**, snee, snede.
- Snéébóón**, snijboon.
- Snéébóónemessie**, o., snijbonenmestje.
- Snéébóónemoole**, snijbonenmolen.
- Sneeë**, **sneed**, **het sneede**, snijden. *Bee him in de femielie benne se òllemaal nõgòl rùm sneede*, in zijn familie zijn ze allemaal nog al ruim van geweten.
- Snééuw**, **snéé** of **snuw**, sneeuw.
- Snééuwbòòl**, sneeuwbal.
- Snééuwe**, sneeuwen.
- Snééuwjacht**, sneeuwjacht.
- Snelkooker**, éénpitspetroleumstel met keteltje.
- Sneltrein**, sneltrein.
- Snert**, snert, erwtensoepp. *'t Liekt wel snert*, het is niets waard. *Snertvent*, nietswaardig iemand.
- Snierseltje**, o., beetje. *D'r is nag maar 'n snierseltje fùir in de kachel*, er is nog maar een beetje vuur in de kachel (Texelsche Courant).
- Snikhéét**, snikheet.
- Snikke**, snikken.
- Snip**, watersnip, capella gallinago gallinago.
- Snip**, (bijwoord), heel erg. (Alleen in de uitdrukking *snip ferkouwe*: heel erg verkouden).
- Snippevluchie**, o., lett. snippenvluchtje. *In 't snippevluchie*, in de schemering.
- Snóbbe**, snoepen.
- Snóbbek**, snoeper.
- Snóbbber**, snoeper, snoepster.
- Snóbberee**, snoeperij.
- Snóbbgoêd**, o., snoepgoed.
- Snoeie**, snoeien.
- Snoelmes**, snoeimes.
- Snoek**, snoek.
- Snoet**, snoet, snuit.
- Snóffe**, huilen (tamelijk ruw). *Òch mèèns, lóóp tòch niet òllòn te snóffe*, och mens, loop toch niet altijd te huilen.
- Snóffie**, o., klein beetje. *Een snóffie süker*, een klein beetje suiker.
- Snór**, snor, knevelbaard.
- Snór**. *Ik gaan maar 's óppe snór*, ik ga maar eens op zoek.
- Snórre**, 1) snorren. 2) snuffelen, zoeken. *Wòt ben jee òn 't snórre?*, wat ben jij daar aan het snuffelen?

- Snòrs.** *Gien snòrs*, niets. *Hee snapte d'r gien snòrs fòn*, hij begreep er niets van.
- Snòt**, o., snot. *Fòn s'n snòt blaaze*, uitvaren. *Wòt blaasde se fòn 'r snòt!*, wat voer ze uit!, wat ging ze te keer!
- Snòtaap**, snotaap.
- Snòtbórrel**, hoeveelheid naar buiten getreden snot. Cf. *bórrel*.
- Snòtjónge**, minachtend woord voor een jongen of jongeman.
- Snòtkooker**, neus.
- Snòtmeike**, minachtend woord voor een meisje of jonge vrouw.
- Snòtneus**, 1) snotneus (lett. en fig.). 2) patentolielamp.
- Snòtter**, neus. Het woord is alleen gebruikelijk in de (ruwe) uitdrukking: *'r Iin in de snòtter krigge*, iemand in de gaten krijgen.
- Snòttère**, snotteren, huilen.
- Snuffele**, snuffelen.
- Snugger**, **snuggerder**, **snuggerst**, snugger.
- Snuiten**, snuiter, zonderling.
- Snurreke**, snurken.
- Snüt**, snuit.
- Snüte**, snuiten. *S'n neus snüte*, zijn neus snuiten.
- Snütekéers**, schaar waarmee de pit van een kaars wordt afgeknipt.
- Snuufdóós**, snuifdoos.
- Snuufgoêd**, o., snuif.
- Snuufie**, 1) snuifje. 2) heel klein beetje. *Een snuufie zout*, een heel klein beetje zout.
- Snuuve**, **snoof**, **het snoove**, snuiven. *D'r óp üt snuuve*, er op uit trekken met de bedoeling iets tot stand te brengen of winst te behalen (Dekker: Gerrit de Wolf).
- Sòdderiekelek**, zat genoeg, in ruime mate. Vgl. *sòddie*.
- Sòddie**, zat genoeg, in ruime hoeveelheid. *Hèèwwe jullie nag genóg tòrrew?* *Sòddie*, hebben jullie nog genoeg tarwe? Ruim genoeg.
- Soek**, het zoeken. *Wéér bè jee naa óp soek?*, waar zoek jij naar?
- Soeke**, **sòcht**, **het sòcht**, zoeken. *Je zussie is òl óm je te soek*, je zusje is je al gaan zoeken. *Eier soeke*, eieren rapen, zoeken. *Ik zel 'm eeve soeke gaan*, ik zal hem even gaan zoeken.
- Soekeree**, zoekerij. *Wòt een soekeree!*, wat een zoekerij!
- Soekertjesdag**, 6 December.
- Soên**, zoen, kus.
- Soêne**, zoenen, kussen.
- Soep**, soep. *Niet veul soeps*, niet veel zaaks. *'t Is déér 'n soepie*, het is daar een rommel.
- Soepgroente**, soepgroente.
- Soês**, soes, luchtig taartje.
- Soet**, **soeter**, **soetst**, 1) zoet. 2) niet goed bij zijn verstand, enigszins afwijkend, sukkelig, lummelig. *Hee is een beetje soet*, hij is niet helemaal bij zijn verstand. In plaats van *soet*, zegt men ook *soetig* en *soeterig*.
- Soetebroek**, sukkel, goedge sul.
- Soetemelleks**, zoetemelks.
- Soethout**, o., (accent op de tweede lettergreep), zoethout.
- Soethouwertje**, o., lapje, met een rozijn of een pepermuntje er in, om een baby zoet te houden, fopspeen.
- Sòg** of **sòchie**, o., moederloos lam, dat met een fles gezoogd wordt.
- Sòg**, o., zog, kielwater.
- Sòk**, sok, korte kous. *'r De sòkhe in sette*, er hard vandoor gaan. *'r Iin achter de sòkhe sitte*, iemand achterna zitten. *'r Iin fòn de sòkhe lóope*, iemand omver lopen.
- Sòk**, sok, sukkel.
- Sòl**, sol (muzieknoot).
- Sóm**, som, rekenkundige opgave.
- Sómmeltjes**, kabouters, aardmannetjes. Het woord wordt voornamelijk gebruikt in verband met een vroeger dichtbij de Waal gelegen hoogte, vermoedelijk een grafheuvel of terp, die de naam *Sómmeltjesberreg* droeg. De hoogte is ongeveer twee eeuwen geleden afgegraven. Het volksgeloof beweerde, dat er in het maanlicht aardmannetjes op dansen. Voor de *Sómmeltjesberreg*, vgl. Van Cuyck, Johan Winkler (Navorscher, XXXI, pag. 212-213), Franke, pag. 196-197, Sinninghe, pag. 22-23, S. M. v. d. Galiën, Uit Tessels verleden (Texelsche Cou-

- rant, 26 April, 1930) en Van der Vlis, Texel, pag. 16-19.
- Sómmige**, sommige.
- Sóms**, soms.
- Sònd**, o., zand.
- Sónde**, jammer, zonde. 't *Is sònde*, het is jammer, zonde.
- Sòndig**, zandig, zanderig.
- Sòndje**, o., zandkorrel. *Hee kreeg 'n sòndje in s'n óóg*, hij kreeg een zandkorrel in zijn oog.
- Sòndlóópertje**, o., strandplevier, charadrius alexandrinus alexandrinus. Vgl. *vroek*.
- Sòntepetie**. *De hééle sòntepetie(kraam)*, de hele rommel, de hele boel, de hele santekraam.
- Sòóbbe**, zuigen. *Ik gaf 't kiend maar wòt óm óp te sòóbbe, dòn is 't teméénste stil*, ik gaf het kind maar wat om op te zuigen, dan is het tenminste stil.
- Sòóbberig**, drassig.
- Soodaa**, soda.
- Soom**, zoom.
- Sóórt**, o., soort. *Sóórt soekt sóórt*, soort zoekt soort.
- Sóówòt** of **zóówòt**, ongeveer, zowat. *Naa de útfoéring wier er dðnst en sònge en zók sóówòt*, na de uitvoering werd er gedanst, gezongen en meer van dergelijke dingen.
- Sòp**, o., 1) sop. *Se moet maar in 'r eige sòp gaar kooke*, ik bemoei me niet meer met haar, ze moet die zaak verder zelf maar bedisselen. 2) sap (van vruchten en planten). *Se benne mit iin sòp oovergoote*, ze lijken sprekend op elkaar (Dekker: 't Skapseljoen). 3) in melk gekookt wittebrood.
- Sòppe**, gebruik in de visserswereld. Met Kerstmis werd de nieuwe vissersknecht door de schipper uitgenodigd te komen eten. Er werd dan een mengsel gegeten van wittebrood en melk ter bezegeling van de dienstbetrekking. Thans in onbruik. Vgl. Dekker, Neeltjes Nól, Enkhuizen 1871, pag. 88-89.
- Sòppig**, sappig.
- Sòrrege**, zorgen. *Ik sòrreg er teuge*, ik zie er tegen op.
- Sòt** of **sòddie**, genoeg, in overvloed. *Hee het geld sòt* (of: *sòddie*), hij heeft geld in overvloed. Cf. *zòt*.
- Sout**, **souter**, **soutst**, zout.
- Sout**, o., zout. *Wil je me de sout eeve geeve?*, wil je me het zout even geven? (Vermoedelijk is *sout* hier een afkorting van *soutpòt*, vandaar het merkwaardige geslacht).
- Soute**, zouten, met zout inwrijven of bestrooien.
- Soute**, gezouten. *Soute vlees*, gezouten vlees.
- Soutevis**, zoutevis.
- Soutskaalig**, brak (van grond).
- Soutte**, zoutte, zouthed.
- Soutzak**, zoutzak, iemand zonder energie.
- Spaak**, spaak. *Spaak lóópe*, spaak lopen.
- Spaake**, met de handen twee spaken van een wiel vastgrijpen, teneinde een wagen voort te bewegen.
- Spaan**, spaan. *Je weet 'r gien spaan fòn*, je weet er niets van.
- Spaander**, spaander, houtafval.
- Spaans**, Spaans.
- Spaarsbank**, spaarsbank.
- Spaarsbankboekje**, o., spaarsbankboekje.
- Spaare**, sparen.
- Spaarpòt**, spaarpot.
- Spaarwaaterkòntje**, o., kruikje, waarin men dranken kan meenemen.
- Spaazie**, ruimte. *We hòdde gien spaazie*, we hadden geen ruimte.
- Specht**, specht.
- Spee**, o., speeksel, spuug.
- Speeje**, **spoog**, **het spooge**, of **speede**, **het speed**, spuwen, braken. *'t Speemoéd weeze*, van iets meer dan genoeg hebben. *De lucht siet 'r üt òf ie hòtte speeje wil*, de lucht ziet er zeer dreigend uit. *Speejeers ben deejeers*, baby's die spugen, groeien goed.
- Speelillek**, zeer lelijk.
- Speemoéd**, meer dan zat (fig.). *Ik ben dèt lawaai fòn die kiender speemoéd*, ik ben dat lawaai van die kinderen meer dan zat.
- Speen**, speen.
- Speesie**, specie, mortel.

Sommeltjesberg, naar een tekening van P. van Cuyck

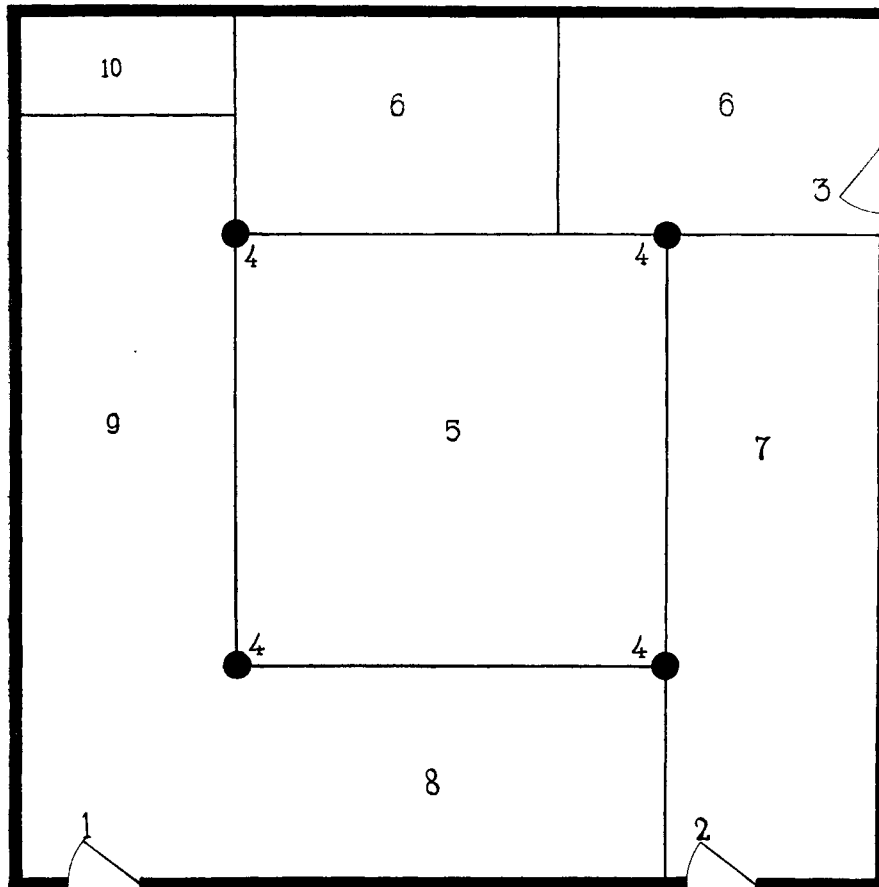
- Speesiejaal**, speciaal, goed bevriend.
Tusse hullie twee is 't teugewóórdig erreg speesiejaal, die twee zijn tegenwoordig erg bevriend met elkaar.
- Spek**, o., spek. *Mit spek skiite*, opsnijden, overdrijven.
- Spekhaak**, spekhaak.
- Spekmaaiër**, langpotig insect, hooiwagen, glazenwasser.
- Speknek**, speknek.
- Spekpangkoek**, spekpannekoek.
- Spekstòk**, lang mager persoon (scheldnaam).
- Spektaakel**, o., spektakel, lawaai.
- Spekvet**, o., spekvet.
- Speld**, speld. *Er wòs gien speld tusse te krigge*, het sloot als een bus. *Je kón 'r een speld hóóre fòðlle*, het was er doodstil.
- Spelde**, spelden, met een speld vasthechten. *Je heb me wòt óppe mouw speld*, je hebt me wat wijsgemaakt.
- Speldekusse**, o., speldekussen.
- Spendéère**, besteden. *Hoevel tiid hè je déér ón spendéérd?*, hoeveel tijd heb je daaraan besteed?
- Speule**, spelen.
- Speuler**, speler.
- Speulgoêd**, o. of **speulegoêd**, o., speelgoed.
- Speulkwórtiertje**, o., (korte ie), pauze, vrij kwartier op school.
- Speuls**, **speulser**, **speulst**, speels.
- Speultje**, o., klein stuk speelgoed.
Geef dót kiend een speultje, dón is 't stíl, geef dat kind iets om mee te spelen, dan is het stil.
- Speulwaage**, andere naam voor *kapwaage*. (Vgl. Dekker, Het huisgezin van Jan de With, Nederland, II, pag. 62).
- Speurhónd**, speurhond.
- Speurig**, **speuriger**, **speurigst**, opzichtig. *Ik ken die jurrek niet mooi fiende, hee is mee te speurig*, ik kan die jurk niet mooi vinden, hij is mij te opzichtig.
- Spie**, geld.
- Spiegel**, spiegel.
- Spiegelglóòd**, spiegelglad.
- Spiegelrüt**, spiegelruit.
- Spiejón**, spion.
- Spieker**, 1) spijker. *Taaie spieker*, vierhoekige, naar beneden langzaam dunner wordende spijker, met brede kop. *'t Is 'n spieker ón me dóókist*, het is een nagel aan mijn doodkist (Dekker). 2) hoeveelheid uit de neus op de bovenlip gekomen snot. Cf. *bórrrel*.
- Spiekere**, spijkere.
- Spiekereid**, spijkereg.
- Spiekers**, geld. *Spiekers hèèwwe*, geld hebben, rijk zijn.
- Spienaazie**, spinazie.
- Spient**, spint, het hout van een boomstam tussen het dode hout en de bast.
- Spieretes**, (korte ie), spiritus.
- Spiereteslichtie**, o., (korte ie), spirituslichtje.
- Spiering**, (korte ie), spiering. Vaak gebruikt men het verkleinwoord *spierinkie*, o.
- Spiet**, spijt, verdriet.
- Spiete**, **speet**, **het speete**, spijten.
- Spiir**, spier.
- Spiirbóðlle**, biceps. *Kiek me die vent er's een spiirbóðlle hèèwwe!*, kijk me die man eens een biceps hebben!
- Spiirwit**, spierwit.
- Spiize**, *boochies* voorzien van lijsterbessen.
- Spikkel**, spikkel, vlekje, stipje. *Die món het 'n huud mit óllemaal spikkels*, die man heeft een erg spikkelige huid.
- Spiksplinternuw** of **spiksplinternuwt**, spiksplinternieuw.
- Spil**, spil.
- Spin**, spin. *Zóó kwaad ós 'n spin*, erg kwaad.
- Spinneweb** of **spinnewèéb**, spinneweb.
- Spinrach**, spinneweb.
- Spit**, o., 1) braadspit. 2) spit, plotse-linge rheumatische pijn in de ledenen.
- Spit**, spit, spadesteek.
- Spitte**, spitten, delven.
- Splinter**, splinter.
- Splinternuw** of **splinternuwt**, splinternieuw.
- Spisse**, splitsen.
- Spoël**, spoel.
- Spoêle**, spoelen.

- Spoëling**, spoeling, veevoeder.
- Spòn**, o., touw, met aan beide einden een oog. Het wordt bevestigd aan twee poten van een beest om dit het springen te beletten.
- Spønjaard**, Spanjaard.
- Spønjure**, heftig te keer gaan, vloeiken.
- Spønne**, 1) spannen, voor de wagen zetten. 2) spannen, knellen. 3) een *spòn* aandoen.
- Spønnend**, spannend, boeiend. *Een spønnend ógeblik*, een spannend ogenblik. *Een spønnend boek*, een boeiend boek.
- Spønning**, spanning.
- Spõnte**, spanten, kapwerk van een dak.
- Spooke**, spoken.
- Spóons**, (nasalering), spons.
- Spóónsgõt**, o., (nasalering), spongat.
- Spóónze**, (nasalering), sponsen, met een spons afnemen.
- Spóónzedóós**, (nasalering), sponzedoos.
- Spóónzig**, (nasalering), voos. *Die rediesies benne niet lekker meer, se benne spóónzig*, die radijsjes zijn niet lekker meer, ze zijn voos.
- Spook**, spook. *Fóór spook speule*, met een wit laken om en een mombakkes voor, langs de huizen sluipen en de bewoners aan het schrikken maken.
- Spóór**, o., spoor. Het meervoud is normaal *spóóre*. In één geval gebruikt de Tesselaar echter het meervoud *spór*, nl. als een boer aan zijn collega vraagt, of hij ook sporen van zijn uitheinig vee heeft gezien: *hè je spór siin?*
- Spóóre**, sporen, per spoor gaan.
- Spóórmòndje**, o., reismandje.
- Spóórstòk**, het, met de *skinkel* aan de dissel bevestigde, draaibare dwars-hout, waaraan de strengen worden vastgemaakt.
- Spóórtrein**, spoortrein.
- Spòr**, spar.
- Spòrrelemòssies**, cf. *pòrrelemòssies*.
- Spórt**, trede van een ladder.
- Spórt**, sport, lichaamsoefeningen in de open lucht.
- Spóрте**, soort biezen, *Juncus effusus* of *Juncus conglomeratus*.
- Spòrtele**, spartelen.
- Spòrtels**, regendruppels, spatten.
- Spórtief**, sportief.
- Spórtmòn**, sportsman, sportliehebber.
- Spòt**, 1) spotternij. 2) af- of opspringend deeltje vocht of slijk. *S'n hoese sòtte vól spòtte*, zijn kousen zaten vol spatten. 3) druppel. *D'r is gien spòt mellek méér*, er is geen druppel melk meer. 4) spatader. *'t Péérd het een spòt*, het paard heeft een spatader.
- Spòtaader**, spatader.
- Spòtbòórd**, spatbord.
- Spòtgoedkóóp**, spotgoedkoop.
- Spòtte**, 1) spatten. 2) een goed heenkomen zoeken. *Wéér waare de diive? Spòt, natúurlek!*, waar waren de dieven? Er van door, natuurlijk! 3) van het nest vliegen (speciaal van kieviten).
- Spraak**, spraak. *D'r is gien spraak fòn*, er is geen sprake van.
- Spraakelóós**, sprakeloos.
- Spreek**, woord. *Gien spreek sègge*, geen woord zeggen.
- Spreeke**, sprak, het sprooke, spreken. *Vaader is niet best te spreeke*, vader is in een slecht humeur.
- Spreekend**, sprekend, treffend van gelijkenis. *'t Is spreekend*, het (portret) lijkt precies.
- Spreekwóórd**, o., spreekwoord.
- Sprééuw**, spreeuw, sturnus vulgaris vulgaris (de nestjongen noemt men *kòllekedóóters*).
- Sprei**, spreij.
- Spriet**, spriet (op een schip).
- Spring**, o., springvloed. Cf. *beleuring*.
- Springe**, spróng, het of is sprónge, springen. *Óf je hóóg óf léég springt, mien toestemming krig je niet*, welke pogingen je ook in het werk stelt, mijn toestemming krijg je niet.
- Springer**, springer.
- Springleevend**, springlevend.
- Springstòk**, polsstok.
- Sprinkhaan**, sprinkhaan. *Een maage-re sprinkhaan*, een magere man of jongen.
- Sproeie**, sproeien.
- Sproet**, sproet.
- Spròkkele**, sprokkelen.

- Spròkkelhout**, o., sprokkelhout.
Spróng, sprong.
Sprookie, o., sprookje.
Sproos, ruw (van handen en lippen in de winter). *Sprooze hõnde*, ruwe handen.
Spròt, sprout.
Spruitjes, spruitjes (groente).
Sprüt, spruit.
Sprüte, spruiten.
Spuie, spuien.
Spuut of **spüt**, spuit.
Spuite of soms **spüte**, **spoot**, het of is spoote, spuiten.
Spul, o., 1) spel. Meervoud: *spulle*. Verkleinwoord *spultje*. 2) spul, ker-mistent. *We gaan fõnéévet naa 't péérdespul*, we gaan vanavond naar het circus. 3) spul, kleren e.d. *Mooie spulle*, mooie spullen. 4) last, ruzie. *Déér zel je nach héél wõt spul fõn beleeve*, daar zul je nog heel wat last mee krijgen. *'t Is òf 't spul spreekt*, ik docht net òn je, het is wel heel toe-vallig, ik dacht net aan je.
Spurrie, prut, vieze rommel. (cf. *smurrie*).
Staabel, stapel, hoop.
Staabel of **staabelgek**, stapelgek.
Staadig, langzaam. *'t Gaat mee te staadig*, het gaat mij te langzaam. *Staadig òn*, langzaam aan.
Staaf, staaf.
Staak, staak, lang en dun mens.
Staake, staken.
Staaker, staker.
Staaking, staking.
Staal, o., staal.
Staal, (niet onzijdig), staal, patroon, model.
Staaldrééd, staaldraad.
Staaie, stalen, van staal.
Staan, sting of stóng of stónd, het staan, 1) staan. 2) vertrouwen. *Ik staan 'm niet*, ik vertrouw hem niet. *'t Wéér niet staan*, het weer niet vertrouwen. *Ik ken 'r nou niet mee staan*, het komt me nu niet gelegen. *Je staat mooi mit die jurrek*, die jurk staat je mooi.
Staangeld, o., staangeld.
Staanplaas, staanplaats.
- Staare**, staren, strak naar één punt kijken.
Staaiejón, o., station.
Staat, staat.
Staf, doof, hardhorend.
Staffig, enigszins doof.
Stag, stag, touw (op een schip).
Stakker, stakker.
Stam, stam (van een boom).
Stamboek, o., stamboek.
Stamboom, stamboom.
Stamhouwer, stamhouder.
Stampe, stampen.
Stamppòt, stampopot.
Stampvól, stampvol.
Stang, stang, staaf.
Stank, stank.
Stap, stap. *Je moet wõt gróóter stappe neeme*, je moet je passen wat groter maken.
Stap, stap, schrede. *Mit 'n gróóte stap*, met de Franse slag, slordig. Cf. *mit de róffelskaaf*.
Stappe, stappen.
Steed of **steedje**, o., puist, puistje. *Een steed óp s'n fóór hóófd hèèwwe*, een puist op zijn voorhoofd hebben. *Een kwaad steed in de kòp hèèwwe*, knorrig zijn, slecht gehumeurd zijn.
Steeg, steeg.
Steek, steek. *Het ie nach wõt uitvoérd?* *Gien steek*, heeft hij nog wat uitgevoerd? Niets.
Steek, soort balletje of zuurtje.
Steeke, **stak**, het **stooke**, steken. *'r In steeke*, er slordig bij lopen. *Wõt stak dõt kiend er in!*, wat liep dat kind er slordig bij!
Steekeblind, stekeblind.
Steeketrekker, scheldnaam voor een bewoner van Den Burg: *Burreger steeketrekkers*.
Steekpenning, steekpenning.
Steel, steel.
Steele, **stool**, het **stoole**, stelen.
Steeler, steler (alleen in de uitdrukking *de heeler is erreger dòn de steeler*).
Stéért, 1) staart. *Een koé òn s'n stéért melleke*, een koe met grote winst verkopen. 2) uitsteeksel aan het metalen deel van een zeis; de houten steel wordt hieraan bevestigd. 3) scheldnaam voor een Engelsman

- (aan Oosterend). *Bee s'n stéért ómlóope*, doelloos rondlopen. Inplaats van deze uitdrukking kan men ook gebruiken *lóope te stéerte*. *Órreges mit een staande stéert kómme (óp óf gaan)*, ergens in een onvriendelijke, geprikkelde stemming komen (heen gaan).
- Stéerte**, scharrelen, doelloos rondlopen. *Kiend, lóóp tòch niet zóó te stéerte!*, kind, loop toch niet zo doelloos rond!
- Stéertklók**, hangklok met lang onderstuk.
- Stéertneef**, achterneef.
- Stéertnicht**, achternicht.
- Stéertster**, staartster, komeet.
- Stéertzoon**, de zode, die bij het *tüne* met de aarden kant naar buiten geplaatst wordt.
- Steeve**, steven.
- Steevene**, stevenen.
- Steevig**, stevig.
- Steiger**, steiger.
- Steigere**, steigeren.
- Steil, steilder, steilst**, steil.
- Stek**, o., schutting, houten omheining, hek.
- Stel**, o., stel, paar. *'t Is 'n aardig stel*, het is een aardig paar.
- Stelle**, stellen.
- Stelt**, stelt. *Die jónge mit s'n lange stelte*, die jongen met zijn lange benen.
- Stem**, stem.
- Stembriefje**, o., stembriefje.
- Stemme**, stemmen.
- Stemmer**, stemmer, kiezer.
- Stemming**, stemming.
- Stempel**, stempel.
- Stempele**, stempelen.
- Stengel**, stengel.
- Stenne**, steunen, kreunen. *Wòt sòt ie wéér te stenne!*, wat zat hij weer te jammeren!
- Steppie**, o., step van een fiets. Cf. *pentje*.
- Steun**, steun.
- Steune**, steunen, leunen.
- Stichte**, stichten. *Brònd stichte*, brandstichten.
- Stiefdóchter**, stiefdochter.
- Stiefeles**, cf. *stiefsel*.
- Stiefels**, schoenen.
- Stiefkiend**, o., stiefkind.
- Stiefmoeder**, stiefmoeder.
- Stiefouwers**, stiefouders.
- Stiefsel** of **stiefeles** (verouderd), stijfsel.
- Stiefvaader**, stiefvader.
- Stiefzeun**, stiefzoon.
- Stiekebònd**, elastiek.
- Stiekel**, akkerdistel, *cirsium arvense*.
- Stiekele**, hatelijkheden zeggen. *Ik mag dòt mèens niet, se sit óltóós te stiekele*, ik houd niet van die vrouw, ze zegt altijd hatelijkheden.
- Stiekelfòrreke**, o., egel.
- Stiekelhakke**, distels met de *stiekelhakker* uit de grond verwijderen.
- Stiekelhakker**, distelhakker.
- Stiekelig**, hatelijk. *Se ken zóó stiekelig weeze!*, ze kan zo hatelijk zijn!
- Stiekem**, stiekem, stilletjes.
- Stiekemer**, stiekemer.
- Stiel** of **stiil**, houten balk (voor het stutten van muren e.d.).
- Stienkóól**, steenkool.
- Stiif, stiiver, stiifst**, stijf. *Òò, jónge, wòt wil jee nou meedoen hòrdlóope, je bent immers zóó stiif ós 'n deur*, och, jongen, wat wil jij nu meedoen met hardlopen, je bent immers zo stijf als een plank. *Zóó stiif ós 'n hout*, zo stijf als een plank.
- Stiifkòp**, stijfkop.
- Stiig**, zweer of puist op het ooglid.
- Stiin**, steen. *Klaage ós een stiin*, steen en been klagen. (Men zegt ook *stiin en biin klaage*). *De Engelse stiin*, een grote zwerfsteen, die vroeger op Hoogeberg lag. Alleen de kop was zichtbaar, maar hij reikte volgens de overlevering tot in Engeland, vandaar de naam. Voor de legende aan de steen verbonden, vgl. Allan, pag. 23, Franke, pag. 192-193 en Sinninghe, pag. 326. *Ól sów de ónderste stiin boove moete, ik doen 't niet*, al zou ik tot het alleruiterste mijn toevlucht moeten nemen, ik doe het niet.
- Stiindóód**, morsdood (Texelsche Courant).
- Stiine**, van steen, stenen. *Een stiine pòtter*, een stenen stuiiter.

- Stiinepikker**, stenengooier, scheldnaam voor een bewoner van den Hoorn: *Hóóvender stiinepikkers.*
- Stiinig**, stenig, steenachtig.
- Stiinkoud**, steenkoud, erg koud.
Stinkouwe biine, erg koude voeten.
- Stiinórrem**, doodarm, heel arm.
- Stiinpúst**, steenpuist.
- Stiir**, stier. Echt Tessels is *bul*.
- Stiirkóllef**, o., mannelijk kalf.
- Stiivere**, stollen.
- Stiivicheid**, stijfheid. *De stiivicheid is nach niet út m'n biine fondaan*, de stijfheid is nog niet uit mijn benen vandaan.
- Stik**, (substantief), 1) stuk, deel, brok.
Een stik óf tiin, een stuk of tien.
Puur een stik óf wòt, heel wat.
Hoevel koeie het ie teugewóórdig?
Nò, puur een stik óf wòt, hoeveel koeien heeft hij tegenwoordig? Nou, heel wat. *Damstikke*, damstukken.
Óp gien stikke naa, op geen stukken na. (Maar men zegt: *féévtig stuks*, een mooi stuk (toneelstuk) en een *stukkje*, d.i. een groot stuk koevlees, dat eerst warm (gebraden), daarna koud wordt gegeten. 2) boterham.
Moé, mak 'n stik?, moeder mag ik een boterham?
- Stik, stikke of stikkenig**, stuk, kapot, (adjectief). *Een stikkenigge broek*, een kapotte broek.
- Stikke**, 1) stikken, (doen) sterven door gebrek aan lucht. 2) stikken, fijne steken maken. 3) steken. *Bót stikke*, bot steken (met een aalgeer).
- Stikkebòrdje**, o., boterhambordje.
- Stikkebùltje**, o., boterhammenzakje.
- Stikkezakkie**, o., boterhammenzakje.
Hee is óp stikkezak, hij is de hele dag er op uit en heeft brood mee.
- Stil, stilder, stilst**, stil.
- Stillig**, vrij stil.
- Stinke, stónk, het stónke**, stinken.
- Stinkebók**, iemand, die stinkt. *In s'n stinkerd sitte*, in de benauwdheid zitten.
- Stinkeróós**, klapproos, papaver rhoeas.
- Stinkstòk**, slechte sigaar.
- Stip**, stip, puntje.
- Stòd**, stad.
- Stoéf**, zwaar, moeilijk. *Een stoéf mòòd*, een zwaar werk.
- Stoeie**, stoeien.
- Stoël**, stoel.
- Stoep**, stoep. *De hóóge stoep*, het bordes.
- Stoertel** of **stoetel**, onhandig mens.
- Stoertelig** of **stoetelig**, onhandig, stuntelig.
- Stoet**, stoet, optocht.
- Stoetel**, cf. *stoertel*.
- Stoetelig**, cf. *stoertelig*.
- Stòf**, stof, weefsel.
- Stòf**, o., stof, stuifzand.
- Stòfdoek**, stofdoek.
- Stòffe**, roemen. *Ik ken 'r niet oover stòffe*, ik kan er niet over roemen.
- Stòffel**, stoffel, onhandig mens.
- Stòffig, stòffiger, stòffigst**, stoffig.
- Stòffer** of **stòffertje**, o., regenbuitje.
- Stòfnest**, o., stofnest.
- Stòk**, 1) stok, cilindervormig stuk hout. 2) kippenstok. *Stòk in de wiend*, recht tegen de wind in.
- Stòkdóóf**, stokdoof.
- Stòkfórref**, stopverf.
- Stòkoud**, stokoud.
- Stòkpéérdje**, o., stokpaardje, geliefkoosd onderwerp.
- Stòkróós**, 1) stokroos, gekweekte malva. 2) onhandig mens, stommerd. *Wòt 'n stòkróós bè jee!*, wat ben jij een ezel!
- Stòkstiif**, stokstijf.
- Stòksüker**, kandij.
- Stòkvis**, stokvis.
- Stòllep**, 1) stolp, glazen klok. 2) naam van een eenvoudig vierkant boerenhuis, zoals er veel op Tessel zijn (vgl. plattegrond).
- Stòllestéere**, solliciteren.
- Stòllestònt**, sollicitant.
- Stòlterig**, wankel.
- Stóm**, **stómmer**, **stómst**, 1) stom, dom. 2) medelijden opwekkend. *Dòt stómme diir!*, dat arme beest!
- Stómdrónke**, stomdronken.
- Stómheid**, stommiteit.
- Stómmele**, stommelen.
- Stómmeeling**, stommeling.
- Stómp**, 1) stomp, vuistslag. *Óppe stómpe weeze*, opgewonden, luidruchtig vrolijk zijn. 2) kort afge-

Plattegrond van een stóllep.

1) skuurdeur; 2) stóldeur; 3) húsdeur; 4) stíle of stíele (dikke, ronde, recht-opstaande balken) van het viirkònt; 5) hooiefak; 6) kaamer; 7) stódl; 8) úllaag; 9) reeing; 10) kelder.

knot deel. (Men gebruikt dan bij voorkeur het verkleinwoord *stómpie*).
Stómp, stómper, stómpst, stomp, tegengestelde van scherp.
Stómpe, stompen.
Stónd, stand.
Stóndbeeld, o., standbeeld.
Stónder, stander, opstaande balk.
Stóndje, o., standje, berisping.
Stoof, stoof.
Stòóg of **stòógie**, o., tapuit, oenanthe oenanthe oenanthe.
Stooke, stoken.

Stooker, 1) stoker. 2) opruier.
Stódl, stal. Verkleinwoord: *stódljtje*, o.
Stódljtje, o., deel van sommige boerenhuizen. Vgl. *plaats*.
Stoom, stoom.
Stoombóót, stoomboot.
Stoome, 1) stomen. 2) walmen (van een theelichtje, een kaars, een lamp e.d.). Cf. *peile*. *De lamp stoomt, draai de kous eeve naa benede*, de lamp walmt, draai de kous even naar beneden.
Stoomfiets, motorfiets.

Stoommesien, o., stoommachine.

Stoomskip, o., stoomschip.

Stòòr, ster. *Een heldere lucht mit stòòrre*, een heldere sterrenlucht. *Hee fiel mit zó'n kracht achteroover, ddt 'r 'n stòòr in 't ies wòs*, hij viel met zo'n kracht achterover, dat er een ster in het ijs was. Figuurlijk zegt men *ster*.

Stòòr, **stòrtje** of **middelstòòr**, 1) visdiefje, sterna hirundo hirundo. 2) Noordse stern, sterna macrura. (Ten onrechte noemt men deze twee vogels ook wel *gróòtstòòr*, door verwarring met de grote stern.)

Stóót, stoot.

Stóóte, **stóótte**, **het stóóte**, stoten.

Stóóter, 12½ cent. Tessels rijmpje:

Een pondje booter

Fóór een stooter

Die goeie tijd,

Die tijd kómt nooit weróm.

De taal van het rijmpje is vrijwel geheel Nederlands.

Stóótje, o., teugelriem aan het bit van een paard.

Stóótkónt, band aan de binnenkant van een rok genaaid om slijten te voorkomen.

Stóóve, stoven.

Stoovesetster, stovenzetster.

Stòp, stop, kurk.

Stòpförref, vgl. *stòkförref*.

Stòpnééld, stopnaald.

Stòppe, stoppen.

Stòppel, stoppel.

Stòrrek of **stòrrek**, **stòrreker** of **stòrreker**, **stòrrekst** of **stòrrekst**, sterk.

Stòrrem, storm.

Stòrreme, stormen.

Stòrremfeugel, iemand, die bij slecht weer onderweg is.

Stòrreve, **stòrref**, **is stòrreve** of **sturreve**, sterven.

Stòrtbeu, stortbui.

Stòrte, storten.

Stòrting, storting.

Stòrtreege, stortregen.

Stòrtreegene, stortregenen.

Stòrtzéé, stortzee.

Stòs, stoot. *Wòt wòzzie misselek, bee iedere stòs 'n gòp!*, wat was hij misse-

lijk, bij iedere stoot kwam er een golf uit zijn mond! (van iemand, die op een hobbelen voertuig zit).

Stòsse, 1) stoten, schokken. *Kiek die vent er's stòsse!*, kijk die kerel eens op en neer hotsen! (van iemand, die niet goed paardrijdt en telkens weer met een schok op de rug van het paard terugvalt). *Dòt péérd stòst zóó*, wordt gezegd van een paard, dat zijn berijder voortdurend op en neer doet springen. *De waage stòste geducht, toe ie deur de knip reed*, de wagen schokte geducht, toen hij door de kuil reed. 2) knikkerspel. Bij dit spel, dat slechts met zijn tweeën kan worden gespeeld, geeft de ene jongen een aantal knikkers aan de andere. Deze doet er een even groot aantal bij en tracht ze in een kuiltje te gooien. Als er een even aantal knikkers in het kuiltje komt, zijn die voor wie geworpen heeft. Bij oneven zijn ze voor zijn maat. Het spel is nu verouderd.

Stòtteraar, stotteraar.

Stòttere, stotteren.

Stout, **stouter**, **stoutst**, ondeugend.

Stouticheid, stoutigheid.

Straakele, rondlopen zonder veel uit te voeren. *Kiend, lóóp tòch niet de hééle tiid óm me heen te straakele!*, kind, loop toch niet de hele tijd zo doelloos om me heen!

Straal, straal.

Straf, straf, bestraffing.

Straffe, straffen.

Strafskóp, strafschoep.

Strafwerrek, o., strafwerk.

Strak, **strakker**, **strakst**, strak.

Strakkies of **straks**, 1) straks, binnen enige tijd. 2) zojuist, zoëven.

Strebònt, brutaal (?), doordringend (?). (Texelsche Courant).

Strééd hèèwwe óp, zin hebben in. *De jóngeleu hòdde wel strééd óp m'n hús*, de jongelui hadden wel zin in mijn huis.

Streeër, iemand, die voortdurend tegenspreekt.

Streek, 1) streek, haal. 2) sluwe handeling.

- Streep**, streep. *Een streepie fóór hèèw-we*, in de gunst staan.
- Streepe**, strepen.
- Streeper**. *Een dikke streeper*, een zeer harde windvlaag.
- Stréet**, straat. *Op stréet staan*, geen onderdak meer hebben, uit zijn ambt ontslagen zijn.
- Stréetemaaker**, stratenmaker.
- Stréetklinker**, straatklinker.
- Strem**, stremsel. *Nou dee ik de strem er maar in*, nu deed ik het stremsel er maar in.
- Stremme**, 1) stremmen, stijf doen worden. 2) stijf worden, stollen. *De mellek stremt*, de melk wordt stijf.
- Strend**, cf. *Óóst(e)rend*.
- Streng**, (substantief), streng. Verkleinwoord: *strenkie*, o. *De streng stiif houwe*, het been stijf houden (Dekker: 't Fingertje naast den duum).
- Streng**, **strenger**, **strengst**, streng.
- Strengel**, haarvlecht. *Dòt meike het lange strengels*, dat meisje heeft lange vlechten.
- Strengle**, vlechten, strengelen.
- Stribbig**, een beetje stijf in de poten (van een paard).
- Strieke**, **streek**, **het of is streeke**, strijken.
- Striekgeld**, o., strijkgeld.
- Striekgôed**, o., goed, dat gestreken is, of moet worden.
- Striekiezer**, o., 1) strijkijzer. 2) kanonneerboot.
- Striekplank**, strijkplank.
- Striekster**, strijkster.
- Striekstok**, 1) strijkstok. 2) stok, waarmee een zeis wordt gescherpt.
- Striig**, **striiger**, **striigst**, weerbarstig, stijfkoppig.
- Striigkòp**, stijfkop.
- Striim**, striem, streep over de huid.
- Strik**, 1) strik. 2) das. *Een nuuwe strik kóópe*, een nieuwe das kopen. 3) lus, strop.
- Strikke**, strikken.
- Strikt** (bijwoord), strikt. *Strikt éérvlek*, strikt eerlijk.
- Stroef**, **stroever**, **stroefst**, stroef.
- Stróffele**, struikelen.
- Stróffelig**, gauw struikelend, onhandig.
- Strómpele**, strompelen.
- Strònd**, o., strand.
- Strònde**, stranden.
- Stròndlóóper**. *Kleine bónte stròndlóóper*, kleine bonte strandloper, *calidris alpina schinzii*.
- Stròndvónder**, strandvonder.
- Stròndvónderee**, strandvonderij.
- Strónk**, stronk (*boomstrónk*, *kóólstrónk*).
- Strónt**, stront.
- Stróó**, o., stro.
- Stróóbókking** of **stróóbókkem**, stroobokking.
- Strooie**, 1) strooien. 2) verliezen, kwijt raken. *Ik hèèw m'n zaddoek strooid*, ik heb mijn zakdoek verloren.
- Strooie**, strooien, van stro. *Een strooie dak*, *hoéd*, een strooien dak, hoed.
- Stróók**, strook, reep.
- Stróóke**, stroken, overeenstemmen met. *'t Stróókt niet tusse die twee*, die twee kunnen niet met elkaar overweg.
- Strookele**, zacht strijken. *De kòt stroohelde langs m'n biene*, de kat streek zacht langs mijn benen.
- Stroom**, stroom.
- Stroome**, stromen.
- Stroomóf**, stroomaf.
- Stróómòn**, strooman.
- Stroomóp**, stroomop.
- Stroop**, stroop, siroop.
- Stroopbabbels**, soort stroopwafels (?) (Dekker, *De stoornis in de bôllekriek*, Nederland, 1864, III, pag. 71).
- Stróópe**, 1) stropen. 2) blijven vastzitten. *Geef sien skeepie er's een duwtje*, 't *stróópt de héele tiid teuge* 't *króóst*, geef zijn scheepje er's een duwtje, het blijft voortdurend tegen het kroos vastzitten.
- Stróóper**, stroper, wilddief.
- Stróóperee**, stroperij.
- Strooplikker** of **stroopslikker**, strooplikker, vleier.
- Strooppòt**, strooppot. *De Strooppòt*, naam van een boerderij tussen den Burg en de Koog aan de Koogeweg. Voor de legende aan deze naam ver-

- bonden, vgl. Nederlandsche Volkskunde, Noord-Holland en Utrecht, pag. 77-79, Franke, pag. 186-190 en Sinninghe, pag. 290.
- Stróótje**, o., strootje, één halm stro.
- Stróózak**, strozak.
- Stròp**, 1) strop, galg. 2) das. *Moeder, wil u me effe hellepe mit mien stròp-pie?*, moeder, wilt u me even helpen met mijn das? 3) tegenvaller, mislukking. *Die ram is òltóós een stròp weest*, die ram is altijd een mislukking geweest.
- Stròtte**, wurgen. *Je sów 'm stròtte!*, je zou hem wurgen!
- Strük**, 1) struik. 2) onhandig mens (vermoedelijk afkorting van *strükel*).
- Strükel**, suffer, onhandig persoon. *Wòt is 't tòch 'n strükel!*, wat is hij toch onhandig!
- Strükele**, strompelén. *Dòt mèèns strü-kelt òltóós maar wéér ooverend*, dat mens (vrouw) strompelt altijd maar weer overeind, d.w.z. komt er altijd maar weer boven op.
- Strükelig**, onhandig. *Óótje is de leste tiid een beetje strükelig*, de oude vrouw (grootmoeder) is de laatste tijd een beetje onhandig.
- Strün**, iemand, die *strünt*.
- Strüne**, zoeken of er iets van je gading is. *Ól 't lekkers is weg, de jónges hèèwwe zeeke wéér in de kòs sitte strüne*, al het lekkers is weg, de jongens hebben zeker weer in de kast gezocht, of er iets van hun gading was.
- Struuf**, o., struif, het wit en de dooier van een ei.
- Stüdent**, student.
- Stug**, **stugger**, **stugst**, 1) stug, onvriendelijk. 2) niet lekker, hangerig (van personen en dieren). 3) niet soepel (van stoffen). 4) flets. *Z'n óóge stónde stug*, zijn ogen stonden flets.
- Stuit**, stuit, het stuiten.
- Stuite**, stuiten.
- Stumper** of **stumperd**, stumper.
- Stüpe**, stuipen, kinderziekte.
- Stüptrekke**, stuiptrekken.
- Stut**. *Ólles óp stutte sette*, alles op stelten zetten.
- Stuur**, o., stuur.
- Stuurbóórd**, o., stuurboord.
- Stuure**, sturen.
- Stuurmòn**, stuurman.
- Stuurréép**, stuurreep.
- Stuurród**, o., stuurrad.
- Stuurs**, **stuurser**, **stuurst**, stuurs, nors.
- Stuurstòk**, stuurstok.
- Stuuve**, **stoof**, **het** of **is** **stoove**, stuiven. *Hee is óppe lóóp stuuft*, hij is hard weggelopen (Texelsche Courant).
- Stuuvertje**, o., kort, zacht regenbuitje.
- Stüver**, stuiver.
- Stuwwe**, stuwen.
- Stijve**, **steef**, **het steeve**, stijven.
- Sübsübes**, jujube.
- Sucht**, opzwellen van de uier van een koe tegen de tijd van het kalven.
- Suchtig**, lijdend aan *sucht*, zuchtig.
- Suf**, **suffer**, **sufst**, suf.
- Suffe**, suffen.
- Suffer**, suffer.
- Sükelaad**, chocolade.
- Sükelaatje**, o., 1) rond stukje chocola, flikje. 2) bijeenkomst, waar chocola wordt geschonken. 3) speciale betekenis: als een jongen met een meisje naar de kermis was geweest en haar dus had vrijgehouden, werd hij een paar weken daarna door de familie van het meisje op een *sükelaatje* genodigd.
- Süker**, suiker.
- Sükerbiit**, suikerbiet.
- Sükerdeprint**, grote speculaas, die gewoonlijk iets voorstelt.
- Sükerdetetaai**, speculaas. *Mag ik nach 'n sükerdetetaaitje?*, mag ik nog een speculaasje? Men zegt ook wel *sükerdetaai* en als verkleinwoord hoort men wel *sükerdetaatje*.
- Sükerdinkie**, o., bruidsuiker.
- Sükergoêd**, o., suikergoed.
- Sükerroompie**, o., erfoom, suikeroom.
- Sükerpéér**, suikerpeer.
- Sükerpòt**, suikerpot.
- Sükersiekte**, suikerziekte.
- Sükerstik**, o., boterham met suiker. Bij de geboorte van een kind tracteerde men vroeger vaak op *süker-*

stikke, d.w.z. witte boterhammen met suiker en een beschuitje. *Sükerstikke*, witte dovenetel, lammium album.

Sukkel, sukkel. *Ön de sukkel weeze*, aan de sukkel zijn.

Sukkelaar, sukkelaar.

Sukkelderee, sukkelarij.

Sukkeldraffie, o., sukkeldrafje.

Sukkele, sukkelen.

Sükses, o., succes.

Sullever, o., zilver.

Sullevere, zilveren, van zilver.

Sullevergeld, o., zilvergeld.

Sulleversis, o., zilverpapier.

Sum, mannelijk lid.

Sund, sinds (Dekker: De skim van Lene-peet).

Sundag, Zondag. *'n Sundag*, aanstaande Zondag. *Sundags* of *Sundes*, (bijwoord), op Zondag. *Sundags*, (adjectief), Zondags. *M'n Sundagse pak*, mijn Zondagse pak. *Een slecht Sundagse jurrek*, op één na de beste Zondagse jurk.

Sundagsent, zakgeld. *Heb ie òl een sundagsent hòd?*, heeft hij al zakgeld gehad?

Sunderklaas, 1) naam van een heilige. 2) kinderfeest, gepaard gaand met maskerades op 5 December. 3) iemand, die op de avond van 5 December voor Sinterklaas speelt. *Ouwe Sunderklaas*, typisch Tessels volksfeest, een week na Sinterklaas, op 12 December.

Een zeer merkwaardig Tessels gebruik bestaat hierin, dat men op de avond van 12 December het Sint Nicolaasfeest nog eens herhaalt. Men geeft weliswaar geen cadeaux, maar de maskerade heeft nog eens plaats en het is normaal, dat er zich op *Ouwe Sunderklaas* meer gemaskerden langs de straat bewegen dan op 5 December. *Ouwe Sunderklaas* is het feest der volwassenen. Er zijn enkele pogingen in het werk gesteld om deze gewoonte te verklaren. Zo hebben enige abonnees van de *Texelsche Courant* in de nummers van 19 en 31 December

1931 geprobeerd het verschijnsel op te helderen.

Dr. A. Beets (19 Dec.) schrijft: „Ik houd het er voor, dat *Ouwe Sunderklaas* betekent: de feestdag van den Heiligen Nicolaas, gevierd volgens den ouden (Juliaanschen) stijl van tijdrekening, die in 1582 in Italië en in volgende jaren allengs ook in andere landen vervangen werd door den nieuwen (Gregoriaanschen) stijl.” Dr. Beets komt tot de conclusie, dat volgens zijn opvatting *Ouwe Sunderklaas* dan op 16 December zou moeten vallen. Daar dit niet het geval is, lijkt me zijn hypothese niet aanvaardbaar. Ook de heer S. de Boer (31 Dec. 1931) zoekt het in de Juliaanse tijdrekening. Zijn theorie lijkt me eveneens te veel een blote veronderstelling om bevredigend genoemd te kunnen worden.

Veel meer voel ik voor de verklaring van *'n abbenee uut den Haag* (19 Dec.) De korte inhoud van zijn, in goed Tessels geschreven stukje, is als volgt:

Sinterklaas wordt in de Roomse kerk vereerd als een heilige. In Holland is die verering altijd zeer groot geweest. Zo had de stad Amsterdam Sint Nicolaas als beschermheilige. In de katholieke kerk werd het Sint Nicolaasfeest zo hoog aangeslagen, dat het vroeger gevierd werd met een octaaf, d.w.z. een feest, dat acht dagen duurde. Op de achtste dag vond de sluiting van het Sinterklaasfeest plaats, wat met enige plechtigheid gepaard ging. De schrijver meent nu, dat het Tesselse *Ouwe Sunderklaasfeest* een herinnering is aan de sluiting van zo'n octaaf.

Het Sinterklaasfeest was ondertussen al een week aan de gang, het was „oud” geworden, en daarom noemde men het feest op de achtste dag *Ouwe Sunderklaas*, in tegenstelling met het echte Sinterklaasfeest op de eerste dag. De schrijver wijst er verder op, en dit lijkt me van fun-

- damenteel belang, hoe zijn ouders hem vertelden, dat Sinterklaas een week op Tessel bleef. Daarna ging hij weer naar Spanje, en als de kinderen in die week niet erg lief geweest waren, nam hij alles, wat hij gebracht had, weer mee. Daarom zorgden de kinderen er voor, dat ze op 12 Dec. al hun lekkers op hadden en de cadeautjes stopten ze vaak weg. Volgens inzender zijn dit vermoedelijk overblijfselen van de octaafviering. Zijn theorie lijkt me zeer plausibel, vooral omdat de redenering niet louter op een veronderstelling berust, maar gesteund wordt door het volksgeloof, dat Sinterklaas een week blijft. Ik herinner me ook nog heel goed, dat mijn vader me dit vertelde. Een zwak punt lijkt me echter de verklaring van het epitheton *ouwe*. Een beschrijving van *Ouwe Sunderklaas* vindt men in „Ons Eigen Tijdschrift”, II, p. 41-49, van de folklorist D. J. v. d. Ven. Verder verwijs ik naar de boeken van D. J. Daalder, o.a. „Oude gebruiken van Texel tot Schouwen” in „Van Texel tot Walcheren”, pag. 44-45. Vergelijk ook: Dekker, Het huizegezin van Jan de With (Nederland, 1864, II, pag. 43 e.v.).
- Sünicheid**, zuinigheid.
- Sünig**, 1) zuinig. 2) minderwaardig.
Ik fiend sien meniir fòn doên free sünig, ik vind zijn manier van doen vrij minderwaardig.
- Sünigerdje**, o., profijtertje, kokertje op een blaker, dat dient om er de eindjes kaars op af te branden.
- Sünigte**, zuinigheid. *Ût sünigte het ie niet mee doên wille*, uit zuinigheid heeft hij niet mee willen doen.
- Sürtje**, o., zuurtje.
- Suuchie**, o., 1) fopspeen. 2) lett. „zuigje”, d.w.z. die hoeveelheid, die men door eenmaal te zuigen ergens uit kan krijgen. *Mag ik ôk 'n suuchie?* mag ik ook een keer zuigen?
- Suuge**, **soog**, **het sooge**, zuigen.
- Suugelaatertje**, o., moederloos lam, dat met een fles gezoogd wordt (cf. *sòg*).
- Suur**, **suurder**, **suurst**, zuur.
- Suur**, o., zuur.
- Suurig**, zurig, enigszins zuur.
- Suurkóól**, zuurkool.
- Süvennuuze**, oude vorm voor *Zewenuuze* (cf. aldaar).
- Suuze**, **suusde**, **het suusd**, een zacht ruisend geluid maken. *Het waater suust*, het water suist, d.w.z. staat op het punt te gaan koken. *'t Zuust* (emphatische z!) *fòn de reege*, het regent pijpenstelen. Men kan ook zeggen: *'t reegent dôt 't zuust*.
- Suuze**, **suusde (soos)**, **is suusd (sooze)**, zich snel verplaatsen (lopend, fietsend etc.). *Ze suusde me ferbee*, ze floten me voorbij. *'t Suust oover 't eilònd, dôt nuwtje*, dat nieuws verspreidt zich met grote snelheid over het eiland.
- Suuzebòól**. *In een suuzebòól lègge*, bijna het bewustzijn verloren hebben (tengevolge van een val of slag).
- Suuzebòòlle**, suizebollen.
- Suuzebòòller**, 1) harde klap. 2) harde regenbui.
- Suuzing**, suizing. *Suuzings in s'n óór hèwwa*, suizingen in het oor hebben.
- Suw**, vrouwennaam, Souwtje.
- Swak**, **swakker**, **swakst**, zwak.
- Swakte**, zwakte.
- Swéér**, **swéerder**, **swéerst**, zwaar.
- Swéét**, o., zweet.
- Swééte**, zweten.
- Sweeterig**, zweterig.
- Swel**, gezwel, zweer. *Guster is de dòkter kómme en die het in de swel sneede*, gisteren is de dokter gekomen en heeft het gezwel opengesneden.
- Sweluur**, schaap, dat lijdt aan een ziekte, die zich openbaart door zwering in de uier.
- Swembroek**, zwembroek.
- Swemme**, **swóm**, **het swómme**, zwemmen.
- Swemmer**, zwemmer.
- Swin**, watergeul tussen het strand en de eerste zandbank, of tussen twee zandbanken.
- Swings** of **swinks**, slinks, achterbaks.

- Óp een swingse meniiv*, op slinkse wijze.
- Swink** of **zwink**, glimp, zwenk, flits.
We sagge 'n zwink fòn 'm, we zagen een glimp van hem.
- Swólleke**, zwerven. *Hee het oover de hééle wéérelð swóllekt*, hij heeft over de hele wereld gezworven.
- Swólleker**, zwerver.
- Swóðd**, o., zwad, lange rij van stroken afgemaaid gras, over de hele lengte van het hooiland.
- Swóórd**, o., of **zwóórd**, o., zwoerd.
- Swòrt**, **swòrter**, **swòrst**, zwart.
Swòrte Piet, 1) de knecht van Sinterklaas. 2) schoppenboer.
- Swòrte**, 1) neger. 2) kleurling.
- Swòrtig**, zwartachtig.
- Swòrtje**, o., 1) neger. 2) meisje met zwart haar.
- Swòrtkop** of **swòrtkòpmééuw**, kokmeeuw, larus ridibundus ridibundus.
- Swòrtsel**, o., zwartsel, schoorsteenroet.
- Sijsie**, o., sijsje, carduelis spinus.
- Sijver**, o., cijfer.

T

- Taafel**, tafel. *Fòndaag hèdeuwe we kouwe taafel*, vandaag krijgen we geen warm eten.
- Taafelblòd**, o., tafelblad.
- Taafelbòrd**, pioenroos.
- Taafelbroêr**, tafelbroer.
- Taafelklééd**, o., tafelkleed.
- Taafellaake**, o., tafellaken.
- Taafelzuster**, tafelizuster.
- Taai**, **taaiër**, **taaiet**, 1) taai, 2) vervelend. 3) wordt gezegd van een koe, die moeilijk melkt. *Die koè die ik fòn je kòcht heb, is een beetje taai*, die koe, die ik van je gekocht heb, melkt tamelijk moeilijk. Cf. *vòst*.
- Taake**, krabben. *Pòs óp die kòt, hee taakt*, pas op die kat, hij krabt.
- Taakel**, takel. *Dòt taakel durref ik niet òn*, dat karwei durf ik niet aan te pakken.
- Taal**, taal, Nederlands. *Een slecht sijver fóór taal*, een slecht cijfer voor Nederlands.
- Taale**, talen, belangstelling tonen voor. *Dòch je, dòt ie hielep? Hee taalde 'r niet naa*, dacht je, dat hij hielp? Hij dacht er niet over.
- Taamelek**, tamelijk.
- Taart**, taart.
- Taartje**, o., taartje.
- Taat**, vader (verouderd).
- Tachtig** of **tachetig**, tachtig. De laatste vorm is verouderd.
- Tachtiger**, tachtiger, iemand van tachtig jaar.
- Tak**, tak.
- Takkebós**, takkenbos.
- Takkebósseseef**. 'r *in óm de takkebósseseef stuure*, iemand opzettelijk voor niets laten lopen.
- Takséère**, taxeren.
- Tam**, **tammer**, **tamst**, tam.
- Tamboer**, tamboer.
- Tambusse**, *Ouwe kachel* (cf. aldaar) aan Oudeschild.
- Tang**, tang. Verkleinwoord: *tankie*, o.
- Tangtaale**, zaniken, jeremiëren.
- Tapkòs**, tapkast, buffet.
- Tappe**, tappen.
- Te**, (voorzetsel en bijwoord), te. *Te bèèd*, te bed, in bed. *Te waater gaan*, het water in gaan. *Te gróót*, te groot.
- Tebak**, tabak.
- Tebaksdóós**, tabaksdoos.
- Tebakspiip**, tabakspijp.
- Tebakspòt**, tabakspot.
- Tebakszak**, tabakszak.
- Tedder**, machine met vorken, waarmee het op het land liggend hooi uit elkaar wordt geslagen.
- Tee**, thee. *Órreges óm 'n teetje gaan*, ergens de thee gaan gebruiken.
- Tee**, o., getij (eb en vloed).
- Teeblaade**, fonteinkruid, potamogeton.
- Teeblòd**, o., theeblad.
- Teef**, teef.
- Teegel**, tegel.
- Teeke**, o., teken.
- Teekene**, tekenen.
- Teekening**, tekening.
- Teele**, telen.

- Teeleut**, iemand, die veel thee drinkt.
- Teelichie**, o., theelichtje.
- Teelóód**, o., theelood.
- Teelurrek**, iemand, die veel thee drinkt.
- Teemepper**, iemand, die veel thee drinkt.
- Tèènst**, (nasalering), hoeveelheid; het is moeilijk te zeggen, hoeveel men precies bedoelt met een *tèènst*. Ongeveer zal het een liter zijn. Is er meer, dan zal men al gauw spreken van een *hééle tèènst*, is er minder, dan zegt men een *tèènsie*. *Ik heb nag een hééle tèènst mellek staan*, ik heb nog een flinke hoeveelheid melk over.
- Teepôt**, waterketel. De theepot heet in het Tessels: *trep-pôt*.
- Téér**, **téérder**, **téérst**, teer, teder.
- Téér**, teer, donkere kleverige stof.
- Téére**, teren, met teer bestrijken.
- Tééring**, tering, tuberculose.
- Téérkwôst**, koekoeksbloem.
- Téérpil**, teerpil.
- Téérséép**, teerzeep.
- Teetje**, o., het theedrinken. *Om een teetje gaan*, gaan theedrinken. *Een teetje doên*, de thee gebruiken.
- Teetûn**, theetuin, speeltuin.
- Tééze**, 1) kieskauwen. *Sit tòch niet zóó te téézel*, zit toch niet zo te kieskauwen! 2) beredderen, in orde brengen. *Hou me niet òn de praat, ik hêèw nach zovel te tééze*, houd me niet aan de praat, ik heb nog zoveel in orde te brengen. *Ôs 't hooi en de wól geliek kómme, dòn hê je zóveul te tééze*, als de hooibouw en de verkoop van de wol in dezelfde tijd vallen, dan heb je zo veel te beredderen, zo veel werk tegelijk in orde te brengen.
- Tegeliek**, tegelijk.
- Tegoed** of **tegoêd**, tegoed, te vorderen.
- Teil**, teil, bak.
- Teile**, inkorten en gelijkmaken. *Je haag wórdt zóó óngeliek, je moet 'm er's een beetje teile*, je haag wordt zo ongelijk, je moet hem eens een beetje inkorten en gelijkmaken.
- Tekórt**, o., tekort.
- Tel**, tel, telling. *De tel kwiet weeze*, de tel kwijt zijn.
- Teleurstelling**, teleurstelling.
- Telle**, 1) tellen. 2) gelden, geldig zijn. *Die gooi tellt niet*, die gooi is niet geldig.
- Telüd**, o., talud, glooiing van een weg of dijk.
- Temet** (accent op „met”), bijna. *Se hódde 'm temet te graaze*, ze hadden hem bijna te pakken.
- Temperetuur**, temperatuur.
- Tent**, tent.
- Tentóónstelle**, tentoonstellen.
- Tentóónstelling**, tentoonstelling.
- Tentwaage**, tentwagen, sterk gelijkend op een *jachtwaage*, maar met een iets ander model. Bovendien heeft een *tentwaage* achteraan een aantal op een ijzeren stang aangebrachte beschermende punten, om de jongens te verhinderen er achter op te gaan zitten.
- Ter deege lèègge**, terecht leggen. *Een bèèd wòt ter deege lèègge*, een bed, waarop men heeft gerust, even opmaken, maar zonder het eerst af te halen.
- Terecht**, terecht, op de juiste plaats.
- Terein**, o., terrein.
- Terief**, o., tarief.
- Termiene** of **tremiene(s)**, stuipen.
- Terug**, terug. *Terug óp!*, uitroep tegen een paard, als het achteruit moet gaan.
- Terugtraprem**, terugtraprem.
- Test**, 1) test, aarden vuurpot. 2) hoofd (ruw). *Slaan 'm óp s'n test!*, sla hem op zijn kop!
- Testement**, o., testament.
- Testin** of **destin**, tenminste.
- Tetaai**, taai, taai-taai.
- Tettere**, toeteren (meestal op een instrument met hoge klank).
- Teuge**, tegen.
- Teugefòlle**, tegenvallen.
- Teugefòller**, tegenvaller.
- Teugel**, teugel, toom.
- Teugelóope**, 1) tegemoet lopen. 2) niet gelukken.
- Teugeoover**, tegenover.
- Teuge(s)wóórdig**, tegenwoordig, nu.
- Teugewéere**. 't *Wéért teuge*, het loopt tegen met het weer.
- Teugewiend**, tegenwind.

- Teunes**, Teunis, naam van een jongen of man.
- Teut**, teut, zeurkous.
- Teute**, teuten, zeuren.
- Tevreede**, tevreden.
- Tiedje**, o., tijdje. *Se kómme pòs oover 'n tiedje*, ze komen pas over enige tijd.
- Tiefes**, typhus.
- Tiek**, schapenluisvlieg, teek.
- Tiekelenéere**, verbuigen en vervoe-gen (Frans: *décliner*). (Dekker: *De Kracht van het Mesmerisme*, Nederland, 1865, I, pag. 190).
- Tielefree**, verbastering van het Franse *délivrer*. Naam van een spelletje, boompjeverwisselen. Ieder heeft een boom vast, maar er is één boom te weinig. Wie geen boom heeft, is hem.
- Tieling**, plank in een bedstee of ledikant, waarop de matrassen rusten.
- Tien**, bericht. *Gien tien, goeie tien*, geen bericht, goed bericht. Men zegt ook wel *tieng*.
- Tiep**, type. *'t Is 'n tiep*, het is een merkwaardig iemand.
- Tiepelwerrekie**, o., peuterkarweitje (Texelsche Courant).
- Ties**. *In de ties sitte*, in de war zitten. *M'n héér sit zóó in de ties*, mijn haar zit zo in de war. Cf. *tis*.
- Tieste**. *Tieste in 't héér*, klitten in het haar, zodat het moeilijk is het uit te kammen (Texelsche Courant).
- Tietelóós** of **tietelróós**, narcis, narcissus pseudonarcissus.
- Tiid**, tijd. *Gien tiid hèèwwe*, geen tijd hebben. *De pééretiid*, de tijd, dat de peren groeien. *Dòs héélemaal út de tiid*, dat is helemaal uit de tijd. *Hoe laat is 't ón de tiid?*, hoe laat is het werkelijk (volgens de zonnentijd)?
- Tiime**, de *waale* op een hoop brengen met een *pónter* en drie *tiimtouwe*. Tegenwoordig doet men dit met de *houe skóp*.
- Tiimtouw**, touw, dat gebruikt werd bij het *tiime*, cf. *aldaar*.
- Tiin**, tien. *We waare mit s'n tiine*, we waren met ons tien. *De tiin geboode*, de tien geboden.
- Tiintwintige**, jongensspel. Bij dit spel nemen twee of meer jongens elk een klinker. Een van hen *geeft skòt* (cf. *aldaar*), waarna de anderen proberen zijn steen met de hunne te raken. Na iedere gooi, die raak is, meet men de afstand tussen de steen, waarmee gegooid en die welke geraakt is. Wie raak gegooid heeft, krijgt zoveel maal 10 punten als zijn voet in de lengte tussen de twee stenen geplaatst kan worden. Er wordt dan geteld: *tiin, twintig*, enz., vandaar de naam van het spel. Als na een treffer de stenen zo dicht bij elkaar blijven liggen, dat de voet er in de lengte niet tussen kan worden geplaatst, krijgt men geen punten. Hij, wiens steen is geraakt, mag dan *skòt geeve*, en het spel gaat weer door.
- Tiintje**, o., tientje, goudstuk of biljet van tien gulden.
- Tiintóóne**, boze geesten, boemannen, om kinderen angst mee aan te jagen. *Pòs óp, straks kómme de tiintóóne!*
- Tiire**, tieren, te keer gaan.
- Tiizebós**, ragebol, warbos (het woord slaat op iemands haardos). *Wòt hè jee 'n tiizebós*, er is gien kam deur te krigge, wat heb jij een ragebol, er is geen kam door te krijgen.
- Tik**, tik, klop.
- Tikke**, tikken, zacht kloppen.
- Tikkie**, kleine hoeveelheid, een paar druppeltjes. *Wil je mellek in je kóffie?* — *Een tikkie*. Wil je melk in je koffie? — Een heel klein beetje. *Fón tikkie doèn*, krijgertje spelen.
- Til**, til, het tillen. *'t Is 'n hééle til*, het is een heel gewicht. *D'r is wiend óp til*, er is wind op komst.
- Tille**, tillen.
- Tillefenéere** of **tielefenéere**, telefoneren.
- Tillefoon** of **tielefoon**, telefoon.
- Tillegraaf** of **tielegraaf**, telegraaf.
- Timmere**, timmeren.
- Timmermòn**, timmerman (meervoud *timmerleu*).
- Tin**, o., tin.
- Tippe**, 1) tippen. 2) wordt gezegd van een ei, dat, als men het in het water

- legt, niet zinkt, maar blijft zweven.
Een ei dat *tipt*, is al even bebroed.
- Tis**. *In de tis*, in de war. *Wòt sit je héér in de tis!*, wat zit je haar in de war!
- Tispel**, soort hooischudder.
- Tispele**, hooi uit elkaar slaan.
- Tispelmesien**, o., hooischudder.
- Tjakker**, merel. Cf. *swòrte tjakker*, *grééuwe tjakker* en *fluitet*. *Grééuwe tjakker*, merel of zwarte lijster, *turdus merula merula*. Met *grééuwe tjakker* wordt bedoeld het wijfje (vgl. *fluitet* en *swòrte tjakker*). *Swòrte tjakker*, merel of zwarte lijster, *turdus merula merula*. Met *swòrte tjakker* wordt bedoeld het jonge mannetje (vgl. *fluitet* en *grééuwe tjakker*).
- Tjerrek** (soms: *tjòt*), tureluur, *tringa totanus totanus*.
- Tjilling**, **tjillinkie**, **tjillingeendje** of **tjillingheendje**, 1) zomertaling, *anas querquedula* (ook wel *slòb* genoemd vanwege de reden, vermeld bij de wintertaling). 2) wintertaling, *anas crecca crecca* (ten onrechte noemt men de wintertaling wel *slòb*, doordat men blijkbaar de wintertaling, de zomertaling en de slobeend met elkaar verwart).
- Tjoempe** of **tjómpe**, 1) transitief: in het water plompen. *Òs ie 't nou nach er's doet, dòn tjoemp je 'm maar in 't waater*, als hij het nu nog eens doet, dan gooi je hem maar in het water. 2) intransitief: pardoos in het water vallen. *Hee tjoempte in 't waater*, hij viel pardoos in het water.
- Tjoert** (korte oe), schapenuitwerpselen.
- Tjoerte** (korte oe), melken. *Wéér is ie? Hee sit nach te tjoerte*, waar is hij? Hij zit nog te melken.
- Tjòkvól**, propvol, boordevol.
- Tjóllek**, tjalk.
- Tjòt**, (meestal *tjerrek*), tureluur, *tringa totanus totanus*.
- Tjoutere**, gebrekkig spreken. *Ken ie òl praate? — Nou, hee tjouert nach maar wòt*, kan hij al praten? — Hij spreekt nog gebrekkig.
- Tjouteraar**, iemand, die gebrekkig spreekt.
- Tóbbe**, tobbe.
- Tòch**, toch.
- Tòcht**, 1) sloot onder schouw, trek-sloot. 2) tocht, trek. 3) tocht, reis.
- Tòchte**, tochten, trekken.
- Tòchtig**, **tòchtiger**, **tòchtigst**, tochtig, winderig.
- Tòdde**, *Se is in de tòdde*, ze is in de puntjes.
- Toe**, toe (nooit in de betekenis van „dicht“). *Ik gaan naa m'n broer toe*, ik ga naar mijn broer. *Dòs tòt déér en toe*, dat is niet zo erg. *Toe jóng, skiit óp!*, toe jongen, schiet op!
- Toebiet**, toetje, dessert.
- Toegang**, toegang. *Ferboode toegang*, verboden toegang.
- Toekómst**, toekomst.
- Toepòddje**, o. *Òs je naa Óósterend gaat deur de lònde, dòn hè je 'n toepòddje*, als je door de weilanden naar Oosterend gaat, snij je een stuk af.
- Toepòsselek**, toepasselijk.
- Toêr**, toer, lastig werk.
- Toêrt**, cf. *tóort*.
- Toespraak**, toespraak.
- Toestònd**, toestand.
- Toet**, 1) roepnaam van het varken. 2) het varken zelf. *'t Is iin toet moêr* of *'t Is iin toet mem*, het is allemaal hetzelfde, het komt allemaal uit dezelfde bron, het is een pot nat.
- Toêt**, hoorn.
- Toête**, 1) op de hoorn blazen. 2) speciale betekenis: als de bakker een of ander gerecht klaar had (vooral *wòrrreme bòlle* om acht uur Zaterdagavond), dan werd dit bekend gemaakt door te blazen op een *toêt*.
- Toête**, laarzen.
- Toevòl**, o. of **toevòol**, o., toeval, vallende ziekte.
- Tók**, tuk, dutje. *Je heb 'n flinke tók deen!*, je hebt een flinke tuk gedaan!
- Tókkere**, pijnlijk, kloppend bewegen van een wond. *M'n kies tókkert*, mijn kies veroorzaakt een pijnlijk, kloppend gevoel.
- Tókkie**, o., tukje, slaapje. *'n Tókkie doên*, een slaapje doen.
- Tòlhout**, o., talhout.
- Tómbank**, toonbank.

- Tón**, ton. Verkleinwoord: *tóntje*, o. *Kéérel in de tón!*, uitroep van verbazing, die ongeveer hetzelfde betekent als: 't *Is fòn belónje* en 't *is hòsjeweel*.
- Tònd**, tand.
- Tòndòrs**, tandarts.
- Tòndpien**, tandpijn.
- Tóneel**, o. of **teneel**, o., toneel. *Hee is bee 't teneel*, hij is toneelspeler.
- Tóng**, 1) tong. 2) verlengstuk, dat tussen het voorstel en het achterstel van een boerenwagen wordt aangebracht om deze geschikter te maken voor lammerenvervoer.
- Tònte**, tante.
- Tòòl**, tol, kinderspeeltuig.
- Tòòlle**, tollen.
- Tóón**, toon.
- Tóón**, teen. *Hee het 't üt s'n tóón sooge*, hij heeft het uit zijn duim gezogen.
- Tóóre**, toren.
- Tóórekraai**, kauw, *Coloelus monedula* spermologus.
- Tóórezwaluw**, gierzwaluw, *apus apus*.
- Tóórt** of **toêrt** of **tórt**, gedroogde schapenmest, die vroeger als brandstof werd gebruikt, bijv. onder een ijzeren pot om het waswater aan de kook te brengen.
- Tóóst**, toast, feestdronk.
- Tóóste**, toosten.
- Toovere**, toveren.
- Tooverlangtéere**, toverlantaarn.
- Toovernaar**, tovenaar.
- Tòp**, top, uiterste punt.
- Tòppunt**, o., toppunt. *Dòs 't tòppunt!*, dat is het toppunt!
- Tòpswээр**, topzwaar.
- Tór**, tor.
- Tòrrebót**, tarbot.
- Tòrrebróód**, o., tarwebrood. *Geef me maar een hòllef tòrre*, geef me maar een half tarwebrood.
- Tòrremeel**, o., tarwemeel.
- Tòrrène**, tornen.
- Tòrrepetien**, terpentijn.
- Tòrrew**, tarwe.
- Tórt**, cf. *tóórt*.
- Tòrtelduuf**, tortelduif, tortel, streptopelia turtur turtur.
- Tòs**, tas, zak.
- Tòst**, tast. *Óppe tòst*, op de tast.
- Tòste**, tasten.
- Tòt** (voorzetsel en voegwoord), tot. Bij Dekker vindt men herhaaldelijk de vorm *tüt*. Ik kan moeilijk aan de juistheid ervan geloven.
- Touw**, o., touw. *Fòn touw weeze*, opgewonden, luidruchtig zijn.
- Touwkórting**, trompetsteek.
- Touwtjespringe**, touwtjespringen. Een liedje, dat hierbij gezongen wordt, luidt als volgt:
*Vis, vis, wòllevis,
Die fònnacht gevange is,
Òl in 't soute netje.
Moeder mag ik 'n bretje? (broodje)
Moeder mag ik 'n booterham?
O, m'n lieve Netje!*
- Touwtrekke**, touwtrekken.
- Traalie**, tralie. *Achter de traalies sitte*, in de gevangenis zitten.
- Traan**, traan.
- Traktaasie**, het tracteren. 't *Wòs 'n traktaasie!*, het was buitengewoon lekker!
- Traktéere**, tracteren.
- Trankel**, wankel, onvast. *De taafel staat trankel*, de tafel staat wankel.
- Trankele**, telkens van de ene poot op de andere gaan staan. *De koê staat te trankele*, de koe gaat telkens van de ene achterpoot op de andere staan (voor zij moet kalven).
- Trap**, trap, schop.
- Trappe**, trappen.
- Travaalie**, stal, waarin de smid de paarden beslaat.
- Trechter**, trechter.
- Tree**, maat van drie voet, ongeveer overeenkomend met de lengte van de steel van een *graaf*. Het *tüne* werd vroeger vaak aanbesteed per *tree*.
- Treebes**. *Hee is niet treebes*, hij is niet goed bij het hoofd.
- Treeft**, treeft, ijzeren drievoet.
- Trééróp**, teugel.
- Tref**, tref. 't *Is 'n tref òs je 'm tús fiendt*, het is een tref als je hem thuis vindt.
- Trefte**, **tróf**, **het tróffe**, treffen.
- Trein**, trein.
- Treiteraar**, treiteraar.

- Treitere**, treiteren.
- Trek**, 1) trek, ruk. 2) eetlust.
- Trekgòt**, o., plaats waar het erg tocht.
De Helder is 'n trekgòt, den Helder is een trekpat.
- Trekhónd**, trekhond.
- Trekke**, **trók**, **het** of **is trókke**, 1) trekken. *De tee is trókke*, de thee is getrokken. 2) tochten.
- Trekking**, tocht. *Kiend, staan toch niet zóó in de trekking*, kind, sta toch niet zo in de tocht.
- Trekpéerd**, o., trekpaard.
- Trekleister**, trekpleister, persoon, die iemand aantrekt.
- Trekslee**, slee, die men moet voorttrekken.
- Tremult**, o., 1) tumult. 2) last, moeite. *Wòt hèèw ik 'n tremult mit die knòòl hòd!*, wat heb ik een last met dat paard gehad!
- Treppòt**, theepot.
- Treurig**, **treuriger**, **treurigst**, treurig.
- Treuzelaar**, treuzelaar.
- Treuzele**, treuzelen, langzaam voortslenteren.
- Triim**, stok tussen de poten van een stoel.
- Triigròs**, o., grassoort, Briza media.
- Trille**, trillen.
- Troef**, troef.
- Troep**, troep. *'t Is déér 'n troep*, het is daar een bende.
- Troet**, meel in melk of karnemelk gekookt tot een stijve massa.
- Troetlip**, pruillip, hanglip.
- Troeve**, troeven.
- Tróffel**, troffel.
- Tròg**, trog.
- Trómmel**, trommel.
- Trómmele**, trommelen.
- Trómmelstók**, trommelstok.
- Trómpet**, trompet.
- Trómpettere**, trompetten.
- Tròòl** of **tròòlderig**, wankel, onvast.
De taafel staat een beetje tròòl, de tafel staat een beetje wankel.
- Tròòlder**, trawler.
- Tròòlderig**, cf. *tròòl*.
- Tróónsvaal**, (nasalering), Transvaal.
- Tróór**, klein vierkant kastje.
- Tróóst**, troost.
- Tróóste**, troosten.
- Tròs**, tros, bundel.
- Trouw**, **trouwer**, **trouwst**, trouw.
- Trouw**, trouw, gehechtheid.
- Trouwe**, trouwen, huwen (transitief en intransitief).
- Trouwe**, o., huwelijk. *Hoe lang is jullie trouwe nou leede?*, hoe lang is het nu geleden, dat jullie getrouwd zijn?
- Trouweree**, 1) huwelijk. *Wanner is de trouweree?*, wanneer is het huwelijk? 2) trouwstoet. *We gaan kieke naa de trouweree*, we gaan kijken naar de trouwstoet. 3) bruiloft. *Benne jullie ók óppe trouweree fraagd?*, zijn jullie ook op de bruiloft gevraagd?
- Trouwes**, trouwens.
- Trouwring**, trouwring.
- Trül**, 1) sukkel, domkop. 2) ronde schijf, bijv. onder aan een polsstok.
- Trüle**, rollen, voortrollen (cf. *rüle*).
- Trültje**, o., kinderspeelgoed, gewoonlijk bestaande uit een rond voorwerp (dekseltje e.d.) met een touwtje er aan.
- Trut**, iemand, die langzaam is in zijn doen en laten, sukkel.
- Trutte**, treuzelen, niet opschieten.
- Tuffe**, tuffen, rijden in een auto, op een motorfiets.
- Tüg**, o., 1) tuig. 2) slechte mensen. *Doen 't péerd 't tüg eeve óm*, span het paard even in.
- Tui**. *Óp tui houwe*, aan het lijntje houden, niet laten schieten.
- Tuipaaltje**, o., paaltje, dat gebruikt wordt bij het *fertuie*.
- Tuk** of **tók**, tuk, belust. *Hee is tuk (tók) óp wéénst*, hij is fel op winst. *Tuk hèèwwe*, beet hebben.
- Tüle**, nukken, lusten. *Se moet 'r tüle maar üt tüle*, laat ze maar doen, wat ze toch niet kan laten.
- Tüle**, omspringen. *We hèèwwe de skéépe ferweid, de knecht moet 'r nou maar mee tüle*, we hebben de schapen verweid, de knecht moet er nu maar mee omspringen.
- Tullep**, tulp.
- Tümele**, tuimelen, buitelen. *Tümeltje hòp gaan* of *tümeltje bòòl gaan*, kopje

- duikelen. *Fòn tümeltje kòp doên of fòn tümeltje bòòl doên*, kopje duikelen.
- Tün**, tuin.
- Tün**, wal van zoden en aarde, die dient als afscheiding tussen weilanden. Tegenwoordig hoort men vaak de naam *tünwòd*. De heer J. A. van der Vlis spreekt in een interessant artikel in de Texelsche Courant van 24 December 1947 als zijn mening uit, dat de *tüne* in de tweede helft van de zestiende eeuw op Tessel zijn ontstaan. *Achter tüntje gaan*, 1) spijbelen. 2) stilletjes gaan vrijen. *Achter tüntje bliëve*, spijbelen.
- Tünbóón**, tuinboon.
- Tünder**, werkman, die een *tün* maakt.
- Tüne**, een *tün* maken.
- Tünkléúwtje**, o., tuinhark.
- Tunnel**, tunnel.
- Tünwòól**, cf. *tün*.
- Türeluurs**, korzelig, geprikkeld, woedend. *Je sów 'r türeluurs fòn wórre*, je zou er je goede humeur bij verliezen, of sterker: je zou er woest om worden.
- Turref**, turf.
- Turrefhòk**, o., turfhok.
- Turrefmóllem**, turfmolm.
- Turrefstrooisel**, o., turfstrooisel.
- Turrek**, Turk. *Skelde òs 'n Turrek*, heftig te keer gaan. *Zóó swòrt kieke òs een Turrek*, erg boos kijken.
- Tüs**, thuis. *Bee him benne ze fòn tiid tòt tiid boove niet tüs*, af en toe is hij een beetje malende.
- Tüshaalder**, aangenomen kind, pleegkind. Het woord wordt ook wel gebruikt met betrekking tot dieren, die men aan heeft genomen.
- Tüshaale**, een vreemd kind in huis opnemen.
- Tüslégger**, kostganger.
- Tusse** (voorzetsel), tussen.
- Tussebeie**, 1) niet slecht en niet goed. 2) nu en dan. *Kóm je nach wel erres in de kroeg? Nou, zóó tussebeie wel erres*, kom je nog wel eens in de kroeg? Zo nu en dan wel er's.
- Tussetiid**, tussentijd. *In die tussetiid*, ondertussen.
- Tüt**, 1) tuit. 2) brander van een petroleumlamp.
- Tüte**, tuiten. *M'n óóre tüte*, mijn oren tuiten.
- Tütjesselék**, gekookt mengsel van melk, wat boekweit en een beetje suiker. Het werd uit een trekpot geschonken en bij wijze van tractatie aan bezoekers opgediend (verouderd).
- Tutteltje**, o., stip, punt boven een letter. *Je heb de tutteltes boove de „ij” fergeete*, je hebt de punten boven de „ij” vergeten.
- Tuure**, turen, scherp kijken.
- Tuure**, zoden, die op de nok van een huis worden gelegd om het rieten dak af te sluiten. *Déér hóór ik je, sei dóóve Jaawik, toe liep 'r 'n müs oover de tuure*, Tessels gezegde, zonder een bepaalde betekenis. De bedoeling er van is alleen de mensen te doen lachen.
- Twaalef**, twaalf. *'t Is òl oover twaaleve*, het is al over twaalven.
- Twie**, twee.
- Twiede**, tweede. Predicatief is de vorm *twied*. *Jee bent twied*, jij bent de tweede.
- Twiedehòons**, (nasalering), tweedehands.
- Twiejaurig**, tweejarig.
- Twieling** of **twilling** (dit laatste wordt vooral gezegd van beesten), tweeling. *Een dubbele twilling*, twee keurooien van hetzelfde schaap. *Een hòlleve twilling*, één keurooi van een schaap.
- Twielt**, terwijl. *Doen jee dut, twielt ik dót doen*, doe jij dit, terwijl ik dat doe.
- Twint**, ondertussen. *Laate we twint dót en dót doên*, laten we ondertussen dat en dat doen.
- Twintig**, twintig.
- Twintiger**, iemand van omstreeks twintig jaar.
- Tijger**, tijger.

U

- Uitje**, o., uitstapje, pretje buitenshuis.
- Uk** of **ukkie**, o., dreumes, heel kleine man of vrouw.
- Ül** of **kötül**, velduil, asio flammeus flammeus (ook de kerkuil noemt men wel *kötül*).
- Ülek**, wulk.
- Ülevel**, ulevel.
- Ünder**, paardestaart, equisetum arvense.
- Üroopaa**, Europa.
- Urreme**, klagen(?), jeremiëren(?). (Dekker: Krelis onder de soldaterij, Nederland, 1865, III, pag. 320).
- Urreve** (**örreve**), **örref** (**urrefde**), **het urreve** (**örreve**, **örrefd**), erven. *Hee is ön 't örref*, hij heeft recht op (een deel van) een erfenis.
- Üt**, (voorzetsel en bijwoord), uit. *Üt en dernaa*, al maar. *Üt en dernaa hëèwwe se deér rüzie*, al maar door hebben ze daar ruzie.
- Ütblaaze**, uitblazen. *Se hëèwwe 'm 't licht ütblaaze*, ze hebben hem gedood.
- Ütbinke**, **blónk üt**, **het ütblónke**, uitblinken.
- Ütdiipe**, uitdiepen.
- Ütdrukking**, uitdrukking.
- Üterlek**. *Is 't 'n vólle neef fòn je?* *Néé*, 't is maar *üterlek*, is het een volle neef van je? Neen, het is maar in de verte familie van me. 't *Is erreg üterlek*, het is heel verre familie. *Mörregeëvet üterlek*, uiterlijk morgenavond.
- Ütferkóóp**, uitverkoop.
- Ütfiende**, **fónd üt**, **het üt fónde**, uitvinden.
- Ütflakke**, onderschatten. *Flak dót niet üt*, onderschat dat niet. *Dót moet je niet ütflakke*, daar moet je niet te min over denken.
- Ütfoëring**, uitvoering.
- Ütfódl**, uitval.
- Ütfóöller**, uitvalier.
- Ütförse**. *Butter ütförse*, zout uit de boter laten trekken door ze in het water te zetten.
- Ütgaaf**, uitgave.
- Ütgniize**, hatelijk uitlachen.
- Üthaale**, 1) van zijn inhoud ontdoen, rapen (van eieren). *Feugelnessies üthaale*, de eieren uit vogelnesten wegnemen. *Een slóót üthaale*, het kroos uit de sloot scheppen.
- Ütheinig**, 1) wordt gezegd van een dier, dat voortdurend het land, waarop het hoort, verlaat. 2) wordt gezegd van iemand, die veel uitgaat.
- Üthoek**, uithoek.
- Üthuuzicheid**, uithuuzigheid.
- Üthuuzig**, uithuuzig. *Üthuuzig weeze*, vaak buitenshuis zijn.
- Ütkiek**, uitkijk.
- Ütkléede**, uitkleden. *Je moet je niet ütkléede fóór je naa bèèd gaat*, je moet, voor je dood, niet al je geld weggeven.
- Ütknipsel**, o., uitknipsel.
- Ütkuure**, uitvoeren. *Wót kuur je nou wéér üt?*, wat voer je nu weer uit?
- Ütlaag**, ruimte naast het hooivak.
- Ütleevere**, 1) uitleveren. 2) meer opleveren (bevatten), dan men denkt. *De skellef leevert üt*, er is meer hooi op de schelf dan men verwachtte.
- Ütmisse**, de mest verwijderen uit. *De stóól moet nach ütmist wórrre*, de mest moet nog uit de stal gehaald worden.
- Ütneeme**. *Een kòs ütneeme*, een kast schoonmaken.
- Ütset**, uitzet.
- Ütsieke**, uitzieken. *Blüf nach maar 'n paar daage te bèèd*, je moet éérst er's goed *ütsieke*, blijf nog maar een paar dagen in bed, je moet eerst eens goed uitzieken.
- Ütskeie**, uitscheiden.
- Ütskiite**, ruimen, noordelijker worden. *De wiend skiit üt*, de wind wordt noordelijker.
- Ütskót**, o., uitschot, rommel.
- Ütskrééuwe**, uithuilen. *Skrééuw maar effe üt*, huil maar even uit.
- Ütslag**, 1) uitslag, puistjes. 2) uitslag, resultaat. *We hëèwwe 'm ütslag geeve*, we hebben hem ons besluit medegedeeld. Cf. *ütslütseel geeve*.
- Ütslütseel geeve**, een definitieve mededeling doen, een beslissing nemen.

Je ken die mèn niet langer wachte laate, je moet 'm nou eindelek er's ùtslùtsel geeve, je kunt die man niet langer laten wachten, je moet hem nu eindelijk een definitieve mededeling doen.

Ûtspõnne, uitspannen (een paard).

Ûtstaan, uitstaan, verdragen, dulden.

Ûtsteeksel, o., uitsteeksel.

Ûtstel, o., uitstel.

Ûttjoerte, uitwerpen. *Een ùttjoert spréeuweitje*, eitje, dat door de spreek zelf uit het nest is gewerkt.

Ûttùle, cf. *tùle*.

Ûtvlappe, uitflappen. *Se vlapt 't 'r maar ùt*, ze flapt het er maar uit.

Ûtvliiger, uitblinker.

Ûtvringe, *vróng ùt*, het *ùtvrónge*, uitwringen.

Ûtzicht, uitzicht.

Ûtzóndering, uitzondering.

Ûtzulle, uitglijden.

Uur, o., uier.

Uur, o., uur. (Het verkleinwoord is *ùrtje*, met korte ù).

Ûwersaars, cf. *iewersaars*.

V

Vaa, vader. *Vaa* is vooral vocatief.

Vaader, vader. De vocativus is *vaader*, *vaa* of *paa*.

Vaagevuur, o., vagevuur.

Vaal, *vaaler*, *vaalst*, vaal.

Vaam, vadem.

Vaandel, o., vaandel.

Vacht, vacht, vooral schapenvacht.

Vechte, *vócht*, het *vóchte*, vechten.

Vechtersbaas, vechtersbaas.

Vechtjòs, vechtjas.

Vee, o., vee, dieren.

Veeg, veeg, haal.

Veen, o., veen.

De Veen, naam van een gehucht bij Den Burg.

Véér, 1) veer, pluim van een vogel.

2) (metalen) veer. *Kòp in de véere!*, hoofd omlaag! (waarschuwend uitroep bij het bokspringen tegen de kameraad, die gebukt staat).

Véér, o., veer, plaats, waar men zich kan laten overzetten.

Véerbóót, veerboot.

Véerdiinst, (nasalering), veerdienst.

Véere, veren, veerkrachtig zijn.

Véere, veren, gevuld met veren. *Een véere bèèd*, een veren bed.

Véért, vaart, snelheid, ren. *In vólle véért*, in volle vaart, ren. *Zó'n véért zel 't niet lóópe*, zo'n vaart zal het niet lopen. *Hee kón s'n véért niet méér houwe*, wordt gezegd als iemand bij het lopen, fietsen, schaatsenrijden e.d. geen contróle meer heeft over zijn snelheid. *Mit dezellefde*

véért, tegelijkertijd. *Dòt kenne we dòn mit dezellefde véért wel doén*, dat kunnen we dan tegelijkertijd wel doen. *Hee hòd 'r de véért in*, hij liep (reed) met grote snelheid.

Véért, cf. *vòdrt*.

Veil, o. of **feil**, o., gebrek, fout.

Hee het veul veile, hij heeft veel gebreken. *'t Is temet zónder veile*, het is bijna zonder fouten.

Veilder, afslager.

Veile, veilen, verkopen.

Veilicheidsspeld, veiligheidsspeld.

Veilig, *veiliger*, *veiligst*, veilig.

Veiling, veiling.

Vel, o., 1) vel, huid. *Je sów ùt je vel springe*, je zou uit je vel springen.

Een veltje, een stukje huid. *Wòt hè je déér fóór 'n veltje òn je kin sitte?*, wat heb jij daar voor een stukje huid aan je kin? 2) vel, vlies op de melk. *Lust je gien velle?* *Wòt ferskrikkelek kienderachtig!*, lust je geen vellen? Wat verschrikkelijk kinderachtig!

Velderblómpie, o., madeliefje.

Veldliester, kramsvogel, *turdus pilaris*.

Veldwachter, veldwachter.

Velling, velg, rand van het wiel, waarom de band zit.

Vent, vent, kerel.

Vermaaning, cf. *fermaaning*.

Veròrreme, cf. *feròrreme*.

Verrekieker, verrekijsker.

- Versie**, o., versje, liedje. *Sing errres 'n versie!*, zing eens een liedje!
- Vessiestössie**, o., vestjeszakje.
- Vessieszak** of **vessieszakkie**, o., vestjeszak of vestzakje.
- Vest**, o., vest. Verkleinwoord: *vessie*, o. 't *Is 'n kléeremaaker fón lik m'n vessie*, het is een kleermaker van niks. 'r *In óp s'n vessie kwótte*, iemand er flink van langs geven (met woorden), iemand op zijn nummer zetten.
- Vet, vetter, vetst**, vet.
- Vet**, o., vet.
- Vetflek**, vetvlek.
- Vettig**, vettig.
- Vetleer**, o., vetleer.
- Vetléere**, vetleren, van vetleer.
- Vetzak**, vetzak, dikzak.
- Veul, méér, méést**, veel. *Veuls te veul*, veel te veel. *Se gaan veul naa de herberreg*, ze gaan vaak naar de herberg. *Veuls te goéd, klein, gróót*, veel te goed, klein, groot. *Niet veul*, niet veel, zelden. *Ik spreek 'm niet veul*, ik spreek hem zelden. Men hoort ook wel de vorm *vül* (den Hoorn) bijv. *vüls te órreg*, veel te erg.
- Veulse**, dikwijls. *Se het ól veulse teuge je seid, dót se me liever hèèwwe wil ós 'n aar*, ze heeft al vaak tegen je gezegd, dat ze me liever wil hebben dan een ander.
- Veur**, voor, vore.
- Viejolette**, violieren, *Mattiola annua*.
- Viirdrééds**, vierdraads.
- Viirkònt**, (adjectief en adverbium), vierkant. 't *Is 'm viirkònt seid*, het is hem ronduit gezegd.
- Viirkònt**, o., vierkant.
- Viirkònt**, o., (accent op de tweede lettergreep), onderste deel van het *hooiefak*, dat zich tussen de zware steunbalken bevindt.
- Viirling**, vierling.
- Viiver**, vijver. 't *Viivertje*, bekende sloot even ten N.O. van den Burg.
- Vin**, vin.
- Vink**, vink, *fringilla coelebs coelebs*.
- Vinke**, kanen, uitgesmolten stukjes vet.
- Vis**, vis.
- Visblaadje**, o., elke kaart lager dan de boer. *Wòt jóór kaart hè jee? Ik hèèw niks aars ós visblaadjes*, wat voor kaart heb jij? Ik heb niets anders dan kaarten lager dan de boer.
- Visse**, 1) vissen. 2) achter iets trachten te komen.
- Visser**, visser.
- Visserec**, visserij.
- Vissig**, naar vis smakend. *Eenseier smaake óltóós een beetje vissig*, eendeneieren smaken altijd enigszins naar vis.
- Vlaag**, vlaag, aanval, opwelling.
- Vlaams**, Vlaams, van Vlaanderen.
- Vlaamse gaai**, Vlaamse gaai.
- Vlag**, vlag. *Een gezicht hèèwwe ós een vlag*, een erg boos gezicht hebben.
- Vlagge**, vlaggen.
- Vlaggestòk**, vlaggestok.
- Vlam**, vlam.
- Vlamme**, vlammen.
- Vlap!** Flap! *Vlap, déér lag ie óppe grónd!* Flap, daar lag hij op de grond!
- Vlappe** of **vlapere**, slaan, een voortdurend klappend geluid maken. *Jullie moete niet óltóós zóó mit de deur vlappe*, jullie moeten de deur niet telkens open doen en weer dichtslaan. *Die deur staat ók óllòn te vlapere*, die deur maakt een aanhoudend klappend geluid tegen de deurpost. *Er üt vlappe*, zonder nadenken zeggen. *Jee vlapte er ók ólles maar üt*, jij zegt ook zonder na te denken maar alles, wat je voor de mond komt.
- Vlechte**, vlechten.
- Vleegel**, 1) dorsvlegel. 2) onbeschofte kerel.
- Vleet**, 1) vleet. *Geld bee de vleet*, geld in overloed. *Een hèle vleet*, een grote hoeveelheid. 2) grote rog (van Cuyck.)
- Vleezig, vleeziger, vleezigst**, vlezig.
- Vlenter**, flenter, flard. *De deur vloog ón vlenters*, de deur vloog in flarden.
- Vlerrek**, 1) vlerk, vleugel. 2) hand (ruw). *Hou je vlerreke thús!* hou je handen thuis!
- Vles**, fles.
- Vlessetrekker**, flessentrekker, zwendelaar.

- Vleugel**, vleugel.
Vliegmesien, o., vliegmaschine.
Vliemskòrrep of **vlümskòrrep**, vlijmscherp.
Vliige, vloog, het of is vlooge, vliegen.
Vliigend, vliegend.
Vliigende téering, vliegende tering.
Vliigend wéér, noodweer.
Vliiger, 1) vliegenier. 2) vlieger, speelgoed van jongens.
Vliigere, met vliegers spelen. *Jónges, zelle we fòndaag gaan vliigere?* jongens, zullen we vandaag met vliegers gaan spelen?
Vliigerbòot, cf. **bòot**.
Vliigesvlug, vliigensvlug.
Vlinder, vlinder.
Vlis, snibbig, bits, kort van toon. *Fòndaag sów ik 't maar niet mit 'm prebéere, hee is zóó vlis*, vandaag zou ik het maar niet met hem proberen, hij is zo bits.
Vloddere, fladderen.
Vloed, vloed, tegenovergestelde van eb.
Vloot, vloot. *Gaa je mee óm een lóópie?* *Née hóór, ik ken gien vloot houwe, ga je mee wandelen?* Nee hoor, ik kan jullie niet bijhouden.
Vlòrd, 1) flard. *Ón vlòrde skeure*, in flarden scheuren. 2) wolk. *Déér kómt wéér zó'n vlòrd fóór de zón*, daar komt weer zo'n wolk voor de zon.
Vlucht, vlucht.
Vluchte, vluchten.
Vluchteling, vluchteling.
Vlug, vlugger, vlugst, vlug, snel.
Vód, o. vod, lor. 'r *Iin achter de vódde sitte*, iemand achterna zitten, iemand narijden.
Vódjepik, iemand, die allerlei rommel opzoekt.
Voèr, duw. *Toe kreeg ik zó'n voèr, dòt ik teuge de grónd ging*, toen kreeg ik zo'n duw, dat ik op de grond viel.
Fòn voet, een bok-spel, waarbij men vanaf een bepaalde streep, of vanaf een verhoging, met gespreide benen moet springen over de rug van een ander, die gebogen staat en eventueel gehurkt moet gaan zitten. Na iedere omloop gaat degene, die „staat”, één voetlengte verder staan. Wie als nummer één springt geeft aan, of er *in iine* (direct van de streep), *in twieë* (met één tussenstap), *in drieë* (met twee tussenstappen, enz.) moet worden gesprongen. Is één der volgende daartoe niet meer in staat, dan moet hij staan.
Voetbòol, voetbal.
Voetbòolle, voetballen.
Voetbòoller, voetballer.
Voete, wordt door jongens gedaan om uit te maken wie het eerst mag kiezen bij een of ander spel. Men nadert elkaar door telkens de ene voet tegen de andere te zetten, hetzij rechtuit, hetzij in de breedte. Wie het eerst met de neus van zijn schoen de schoen van de ander weet aan te raken, heeft het gewonnen.
Voetsoeker, voetzoeker.
Voetstap, voetstap.
Vól, vóller, vólst, vol. *Het glòs is bóórende vól*, het glas is boordevol.
Vólbloéd, volbloed.
Vólbloèdig, volbloedig.
Vólhouwe, hieuw vól, het vólhouwe, volhouden.
Vólléerd, volleerd.
Vóllege, volgen.
Vóllek, valk.
Vóllek, o. 1) volk. *Is er vóllek in?* is er iemand thuis? 2) bezoek. *We krigge fònéévet vóllek*, we krijgen vanavond bezoek. 3) knechten. *Hee is goed fóór s'n vóllek*, hij is goed voor zijn knechten.
Vólleksféést, o., volksfeest.
Vóllemaan, vollemaan.
Vólóp, volop, overvloedig.
Vólpròppe, volproppen.
Vólreep, valreep.
Vólút, voluit.
Vólwósse, volwassen.
Vólzée, volzee.
Vómp, stomp, cf. *móffel*.
Vómpe, stompen.
Vónk, vonk.
Vóógd, voogd.
Vóógdee, voogdij.
Vòól, val, klem, knip.
Vòòls, vòólser, vòólst, vals.

- Vóonst**, (nasalering), vondst.
- Vóoretje**, o. voorn, voorntje.
- Vóórig**, vorig, voorafgaand.
- Vòort** of **véért**, **vòorder** of **véerder**, **vòorst** of **véerst**, ver. *Kòrstiid*, *dòs nach zóó vòort*, Kerstmis, dat is nog zo ver. *Sien gróovvaader is vòort in de seuvetig*, zijn grootvader is diep in de zeventig. *We moete fònmiddag nach óm véért fóór hooi*, we moeten van middag nog ver weg, om hooi te halen. *Se kómme fòn óm vòort*, zij komen hier ver vandaan.
- Vòorte** of **véerte**, verte. *In de vòorte (véerte)*, in de verte.
- Vóorzitter**, voorzitter.
- Vórrek** of **vörrek**, vork.
- Vorreke** of **vörreke**, met de vork omhoog steken. *Hooi vörreke of vörreke*, hooi opsteken, d.w.z. met de hooivork opsteken naar het hooivak.
- Vórrel** of **verrel**, o. 1) vierde deel, verrel. 2) vierde deel van het uier van een koe.
- Vórrem**, vorm, model.
- Vórst**, vorst, vriezend weer.
- Vórstpónne**, pannen, die gelegd worden op de nok en op de aflopende hoeken van een huis.
- Vórt**, weg, verdwenen.
- Vórt maar!** vooruit dan maar!
- Vòs**, vos.
- Vòspestéértgròs**, o. grassoort, *alopecurus pratensis*.
- Vòst**, **vòster**, **vòst**, 1) vast. *Ik sléép 't vòst teuge iin uur*, ik slaap het meest vast tegen één uur. 2) wordt gezegd van een koe die moeilijk melkt. (cf. *taai*). 3) (bijwoord), stellig, intussen, reeds. *Ik kóm vòst*, ik kom stellig. *Gaan maar vòst*, ga alvast maar.
- Vòstklampe**, vastklampen, vastklemmen. *Hee klampte 'm er ón vòst*, hij klemde er zich aan vast.
- Vraag**, vraag. *Dò's nach de vraag*, dat is nog de vraag.
- Vraagekerrek**, catechisatie. *Is er fòndaag nach vraagekerrek?* is er vandaag nog catechisatie?
- Vraagstéerte**, al maar weer vragen (van kinderen). *Hou nou óp mit dòt vraagstéerte* of *mit dòt gevraagstéert*, hou nu op met dat voortdurend vragen.
- Vraagstikke**, beredderen, in orde brengen. *Er is nach héél wòt te vraagstikke*, er moet nog heel wat in orde gebracht worden.
- Vracht**, vracht. *S'n vaader kwam mit 'n vracht bijbeltekste ónsette*, zijn vader kwam met een heleboel bijbelteksten op de proppen.
- Vrachtbóót**, vrachtboot.
- Vrachtgoéd**, o., vrachtgoed.
- Vrachtreeër**, vrachtrijder.
- Vrachtwaage**, vrachtwagen.
- Vrak**, o., wrak.
- Vrakhout**, o., wrakhout.
- Vrang**, **vranger**, **vrangst**, wrang.
- Vrééd**, **vréeder**, **vréédst**, 1) wreed. 2) ruw. *Vréède hònde*, ruwe handen.
- Vreede**, vrede.
- Vreeë**, **vreede**, **het vreed**, vrijen.
- Vreeër**, 1) vrijer, jongen met wien men verkering heeft. 2) verloofde. *Vreeër en meid*, een verloofd paar. *Se benne nou vreeër en meid*, ze zijn nu verloofd.
- Vreeëree**, vrijerij.
- Vreeke**, wreken.
- Vrééker**, mannetjesputter, iemand, die bergen werk kan verzetten.
- Vréés**, vrees.
- Vriemele**, wriemelen, door elkaar woelen.
- Vriend**, vriend. *Te vriend spreeke*, bezoeken. *Ik kòm effe te vriend spreeke*, ik kom even op bezoek.
- Vriendelek**, vriendelijk.
- Vriendin**, vriendin.
- Vriendseëgger**, vriend, boezemvriend. (van Cuyck).
- Vriendskap**, vriendschap.
- Vries**, Fries, bewoner van Friesland.
- Vries**, o., de Friese taal.
- Vries**, Fries, van Friesland.
- Vrieslònd**, Friesland.
- Vriezín**, Friezin.
- Vrijfdoek**, wrijfdoek.
- Vrijfgoéd**, o., wrijfwas.
- Vriive**, **vreef**, **het vreeve**, wrijven. *'r Iin wòt ónder s'n neus vriive*, iemand op duidelijke wijze ergens een verwijt van maken.

- Vrik**, slag bij het schaatsenrijden.
Kiek die jónge er's lange vrikke neeme! Kijk die jongen eens lange slagen maken!
- Vrikke**, wrikken, heen en weer trekken (om los te krijgen).
- Vrikke**, slagen maken bij het schaatsenrijden. *In pótje vrik doên* of *in biintje vrik doên*, wordt gezegd van slechte schaatsers, die met één been slagen maken, terwijl het andere er maar wat bij hangt.
- Vringe**, **vróng**, **het vrónge**, wringen.
- Vroedvrouw**, vroedvrouw.
- Vroek** of **vroekie**, o. strandplevier, charadrius alexandrinus alexandrinus. (vgl. *sòndlóópertje*). *Lóópe ós 'n vroekie*, zeer snel lopen. *Dubbele vroek*, bontbekplevier, charadrius hiaticula hiaticula. (vgl. *gliend*).
- Vroete**, wroeten.
- Vroeter**, 1) wroeter, snuffelaar. 2) iemand, die altijd onenigheid tracht te zaaien, die altijd iets tracht te vinden, waarom ruzie ontstaat.
- Vròk**, wrok.
- Vròkkie**, o., trui, sportshirt.
- Vróóg**, **vróóger**, **vróógst**, vroeg.
- Vróógspook**, iemand, die vroeg opstaat. *Jee bent ók óltiid zó'n vróógspook!* jij staat ook altijd zo vroeg op!
- Vroolek**, **vrooleker**, **vroolekst**, vrolijk.
- Vrouw**, vrouw.
- Vrouwedag**, 2 Februari.
- Vrouwelek**, vrouwelijk.
- Vrouwleu**, de vrouwen. *De vrouwleu en de mònleu*, de vrouwen en de mannen.
- Vrouwvòllek**, o., de vrouwen. *Wéér bliift 't vrouwvòllek?* waar blijven de vrouwen?
- Vrucht**, vrucht.
- Vruchtbaar**, **vruchtbaarder**, **vruchtbaarst**, vruchtbaar.
- Vül**, uiterst vinnig, vuil (fig.). *'t Is 'n vüle vent*, het is een uiterst vinnige, kwaadaardige kerel. *'t Kómt óllón óp 'n vül end néér*, het draait altijd op ruzie of vechten uit.
- Vulkachel**, vulkachel.
- Vulpen**, vulpen.
- Vüst**, vuist. Verkleinwoord: *vüsie*, o. *In s'n vüsie lache*, in zijn vuistje lachen. *Út 't vüsie eete*, uit de hand eten (lett.).
- Vuurstiin**, vuursteen.
- Vuurtóóre**, vuurtoren.
- Vijf**, vijf. *Geef me de vijf*, geef me de hand.
- Vijfhoek**, zeester.
- Vijfie**, o., (gouden) vijfje.
- Vijònd**, vijand.

W

- Waafel**, waafel.
- Waag**, waagstuk. *'t Is 'n waag*, het is een waagstuk.
- Waage**, wagen. *De waage mit de krómme dissel*, de Grote Beer. *De waage naalóópe*, achter de feiten aanlopen, voortdurend achter het net vissen. *Waagetjes kéere*, wagens met kermisgangers aanhouden door een touw over de weg te spannen, in de hoop een paar centen te krijgen.
- Waage** (werkwoord), wagen, durven.
- Waagedeure**, wagendeuren, deuren, waardoor de wagens een boerderij binnenrijden.
- Waagemaker**, wagenmaker.
- Waagesméér**, o., wagensmeer.
- Waagewiid**, wagenwijd. (cf. *wiide-waag*).
- Waaghòòls**, waaghals.
- Waaghòòlzeree**, waaghalzerij.
- Waaie**, **waaide**, **het waaid**, waaien.
- Waake**, waken.
- Waaker**, waker.
- Waakhónd**, waakhond.
- Waaks**, waaks, waakzaam.
- Waal**, het samengevoegde hooi van verschillende *swòddde*; rij, waartoe het hooi is bijengeharkt, voor het op hopen wordt gebracht.
- Waale**, verschillende *swòddde* tot een *waal* samenvoegen, in rijen bijeenharken van op het land uitgespreid liggend hooi.

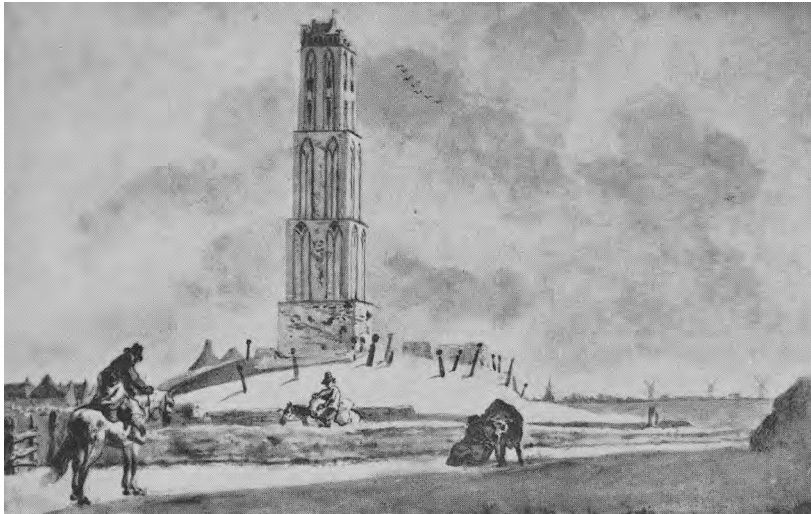
- Waandele**, wisselen van tanden.
- Waaning**, looppad van voor naar achter op een schuit.
- Waape**, o., wapen.
- Waar**, waar, koopmansgoed.
- Waard**, woerd.
- Waard**, wrat. Het woord is vermoedelijk alleen te Oosterend en omgeving in gebruik geweest. Nu verouderd.
- Waarde**, waarde.
- Waare**, waare. *Dòs je waare!* dat is je ware!
- Waaring**, gangboord.
- Waarneeme, nam waar, het waar-noome**, de gelegenheid benutten. *Òs ik je wòs, nam ik 't waar*, als ik je was, benutte ik de gelegenheid.
- Waarskouwe**, waarschuwen.
- Waarskouwing**, waarschuwing.
- Waater**, o. 1) water. *S'n broek hangt óp léég waater*, zijn broek zakt af. 2) vocht, dat zich afscheidt bij wat oudere karnemelk. 3) urine. *Ónder waatertje boove waatertje speule*, keilen.
- Waaterblóm**, pinksterbloem. (*Cardamine pratensis*).
- Waaterdicht**, waterdicht.
- Waaterhóófd**, o., waterhoofd.
- Waaterkip**, waterhoen, *gallinula chloropus chloropus*. (vgl. *riitkip*).
- Waatermoole**, watermolen.
- Waaterpòkke**, waterpokken.
- Waaterpòs**, waterpas, horizontaal.
- Waaterròl**, waterral, *rallus aquaticus aquaticus*.
- Waaterròt**, 1) waterrat. 2) goed zwemmer.
- Watersnóód**, watersnood.
- Wacht**, 1) de wacht. 2) het wachten. *De wacht is óp jów*, er wordt op jou gewacht.
- Wachte**, wachten.
- Wachtskip**, o., wachtschip.
- Waffel**, mond, bek. *Hou je waffel!* hou je mond (bek)!
- Wak**, (het woord is niet onzijdig), wak, open plek in het ijs.
- Wakker**, wakker, niet slapend.
- Wammes**, harde slag. *Geef 'm 'n wammes!* geef hem een opstopper!
- Wang**, wang.
- Wankele**, telkens van het ene been (poot) op het andere gaan staan.
- Wapper**. *Hee kreeg geducht de wapper*, hij kreeg geducht de wind van voren. *Wòt gaf ie 'm de wapper!* wat gaf hij hem de volle laag!
- Wappere**, wapperen. *Maar raak wappere*, voortdurend een huis in en uitlopen.
- Wawwele**, 1) wauwelen, zeuren. 2) wordt gezegd van een paard, dat niet wil trekken als men dit verlangt. Het verschijnsel doet zich vooral voor, als een paard lange tijd geen vrachten heeft getrokken en het werken is ontwend.
- Wawwelig**, wordt gezegd van een paard, dat *wawwelt*.
- Web**, o., web.
- Wedde**, wedden.
- Wedder**, wedder.
- Wéébietje**, o., hapje eten (brood of koek), dat men gebruikt als het nog geen tijd is om te eten, en men toch trek begint te krijgen.
- Weedüw**, weduwe. *Een levende weedüw*, vrouw, wier man om een of andere reden lang van huis is, onbestorven weduwe.
- Weedüwnaar**, (vaak verbasterd tot *weedenaar*), weduwnaar.
- Weege, woog, het wooge**, wegen.
- Weegskaal**, weegschaal.
- Wéék, wééker, wéékst**, week, zacht. *Wééke wòòle soeke*, uitvluchten zoeken.
- Wéék**, week, het weken. *De wòs staat in de wéék*, de was staat in de week.
- Week**, week. *De week hèèwwe*, menstruatie hebben.
- Wééke**, weken.
- Wéél** of **wééltje**, o., oorspronkelijk doorbraak, nu waterplas. Voorbeelden: *Weegerswéél*, *Diiptwéél*, *Dóóvehóólswéél*, *Overtoomswéél*.
- de Wéél**, de Waal, dorp op Tessel. *Mien vaader en moeder hèèwwe éérder òn de Wéél weund*, mijn vader en moeder hebben vroeger aan de Waal gewoond.
- Wéélder**, bewoner van de Waal.
- Wéélder**, adjectief, behorend bij de Waal. *Dòt benne nou iinmaal Wéél-*

- der gewoonte*, dat zijn nu eenmaal
Waalder gewoonten.
- Weemele**, wemelen.
- Wèèns**, (nasalering), wens, verlangen.
Ik ging út m'n wèèns, het viel me tegen.
- Wèense**, (nasalering), wensen.
- Wéénst**, (nasalering), winst.
- Wéér**, gecastreerde ram.
- Wéér**, o., weer, luchtgesteldheid. *Wòt wòs 't mooi wéér tusse ze!* wat konden ze goed met elkaar opschieten! *Fòn 't wéér sleege weeze*, lett. door de bliksem getroffen zijn. fig. verbouwereerd, beduusd zijn.
- Wéér**, weer, terug, opnieuw. *Se kómme weg en wéér fòndaan*, ze komen heinde en ver vandaan.
- Wéér**. *In de wéér weeze*, aan het werk zijn.
- Wéér** of **wéeres**, (adjectief), waar. *Òch meike, wel wéeres (wéér)*, och meisje, het is wel waar. *Niet wéeres*, het is niet waar. *Wéér maake*, bewijzen. *Dòn moe je dòt maares wéér maake*, dan moet je dat maar eens bewijzen.
- Wéér**, (bijwoord) waar, op welke plaats.
- Wéérd** of **waard**, waard, van een bepaalde waarde.
- Wéérdeur** (vnnw. bijwoord), waardoor.
- Wéérel**, wereld. *Ik ken in de wéérel niet begriep wééróm se dòt deen het*, ik kan absoluut niet begrijpen, waarom ze dat heeft gedaan.
- Wéérglòs**, o., barometer.
- Wéérgòlleg**. *Òs de wéérgòlleg*, als de weerga, snel. *Bliksemse jònges, wille jullie wel deres ópdòndere, en òs de wéérgòlleg!* bliksemse jongens, willen jullie wel er's opschieten, en gauw! *Ik ferskoot òs de wéérgòlleg*, ik schrok me dood.
- Wéérheen**, waarheen.
- Wéérin**, waarin.
- Wéérlicht**, weerlicht. *Òs de wéérlicht*, zeer snel. *Wel éér de wéérlicht!* Uitroep, die zo ongeveer betekent: wel voor den donder! wat bliksems!
- Wéérlichte**, weerlichten.
- Wéérliòns**, (nasalering), waarlangs.
- Wéérmee**, waarmee.
- Wééró?** waar? (met een zekere nadruk gevraagd). *Déérmet hèew 'k 'n koèt siin. Wééró?* Zojuist heb ik een waterhoentje gezien. Waar?
- Wééróm**, waarom.
- Wéérónder**, waaronder.
- Wééroover**, waarover.
- Wééróp**, waarop.
- Wéerteuge**, waartegen.
- Wéertusse**, waartussen.
- Wéérwerrek**, o., werk tot tijdverdrijf. *Ken je dòt fònéévent niet doèn, dòn hè je mitiin nach wòt wéérwerrek*, kun je dat vanavond niet doen, dan heb je meteen nog wat te doen om de tijd om te komen.
- Wéérwóllef**. In één van de Tesselse overloop-spelletjes is sprake van de weerwolf. Men spreekt af, dat er tussen twee vaste punten zal worden overgelopen. Daartussen gaat iemand staan, die de anderen moet tikken; hij is de wolf. Er ontspint zich dan de volgende dialoog:
Wolf: *Herder laat je skaapies gaan.*
Anderen: *Ik durref niet.*
Wolf: *Wééróm niet?*
Anderen: *Fòn de ruuge wéérwóllef niet.*
Wolf: *De ruuge wéérwóllef sit gevange,*
Tusse twee ijzere tange,
Tusse zón en maan,
Herder laat je skaapies gaan.
- Hierna loopt men over; wie getikt wordt, is wolf in het volgende spelletje.
- Wéérzóó**, waarzo, waar.
- Wéés**, wees.
- Wéés**, onwennig, alleen, aan zichzelf overgelaten. *Hee joelt 'm hiir nach 'n beetje wéés*, hij voelt zich hier nog een beetje onwennig.
- Wééshüs**, o., weeshuis.
- Wéésie**, o., 1) weesje. 2) viooltje.
- Weet**, weet. *'t Is maar 'n weet*, het is maar een weet.
- Weete**, wist, het weete, weten.
- Weeve**, weven.
- Weeze**, wòs, het weest, heb weest of is weest, zijn, wezen. *'t Kón wel weeze*, het zou wel er's zo kunnen

- zijn, je zou wel er's gelijk kunnen hebben.
- Wéézemoeder**, weesmoeder.
- Wéézevaader**, weesvader.
- Wéézewaaterpette**, aan het weeshuis te den Burg behorende waterputten. Ze liggen dicht bij het gehucht *Braakestein*.
- Weg**, (bijwoord), weg, zoek. *Weg ende wéér fondaan*, overal vandaan.
- Weg**, weg.
- Weggie**, o., 1) het tiende deel van een *skootje*. 2) weggetje.
- Weghellepe, hólp weg, het weghóllepe**, wegmaken, zoekmaken. *Jee heb mien tòd weghóllepe*, jij hebt mijn tol zoekgemaakt.
- Wegkrúpe**, wegkruipen. *Fòn wegkrúpers*, schuilhoekje spelen. *Zelle we fòn wegkrúpers?* zullen we schuilhoekje spelen?
- Wegmaake**, bewusteloos maken.
- Wegmóffele**, wegmoffelen.
- Wegwerreker**, wegwerker.
- Wegwiizer**, wegwijzer, handwijzer.
- Wei**, wei, hui.
- weid**, 1) weide. 2) weiderij. *Een goeie koé fóór de weid*, een goede koe voor de weiderij.
- Weide**, weiden, vetmesten door in de wei te laten lopen.
- Weider**, 1) weider, vetweider. 2) iemand, die zich bezig houdt met het vetmesten van vee.
- Weijaa**, welja.
- Weinig, minder, méénst**, weinig.
- Weitós**, weitas.
- Wekke**, wekken.
- Wekker**, wekker.
- Wel** (bijwoord), wel. *Is ie òl terug? Ik denk fòn wel*, is hij al terug? ik denk van wel. (het gebruik van *al* zoals dat in Friesland en Drechteland in zulke gevallen voorkomt, is op Tessel niet bekend).
- Welders of welderes**, wel eens, soms.
- Welle**, wellen, opborrelen.
- Wellekóm**, welkom.
- Welles**, uitdrukking, die men vaak hoort in een discussie en die betekent „het is wel waar”. De gewone repliek er op is *nietes*, d.w.z. het is niet waar.
- Wellicheid**. *Se dééde 't út òlle wellicheid*, ze deden het uit bestwil, uit goedheid.
- Welwaater**, o., welwater.
- Wenk**, wenk.
- Wenkbrauw**, wenkbrauw.
- Wenke**, wenken.
- Wenne**, wennen.
- Werachtig**, waarachtig. *Dòt wist ik werachtig niet*, dat wist ik waarachtig niet.
- Werentig**, waarachtig. *Ik soek eeve en werentig, déér hòd ik 't òl*, ik zoek even en waarachtig, daar had ik het al.
- Weróm**, terug. *Gaan we weróm?* gaan we terug? (cf. *férom*).
- Werref**, werf, marinewerf.
- Werrek**, o., werk. *Wewrek fòn 'n meike maake*, een meisje het hof maken.
- Werreke**, werken. *Déér zel ie werreke moete!* daar zal hij moeten werken!
- Werrekelóós**, werkeloos.
- Werrekster**, werkster.
- West**, het Westen. *De beu ging òm de West*, de bui dreef in Westelijke richting. *De wiend wòs West*, de wind was westelijk.
- Weste**, o., Westen.
- De Weste of Westerend**, naam van een dorp op Tessel, dat nu verdwenen is. Alleen van het Westerkerkhof zijn nog enige sporen over. *De Weste* heeft gelegen tussen den Burg en de Hoorn, aan de duinkant. De laatste rest van het dorp, de toren van de kerk, werd in 1859 gesloopt. *De Weste* was eertijds een belangrijk dorp op Tessel. In 1749 stonden er echter nog maar 22 huizen. Gewoonlijk meende men, dat de verwoesting van een groot deel van het dorp dateerde uit de tijd van de tweede Engelse oorlog. Drs C. S. Ponger, veronderstelt echter, op aannemelijke gronden (in twee artikelen, *Texelsche Courant*, April 1939, waaraan ik deze gegevens ontleen), dat het de Geuzen zijn geweest, die, op hun tocht van 26 Maart 1571, het dorp

- en de kerk verwoestten en zo de hoofdoorzaak zijn geweest van het verval. Het feit, dat *de Weste* zich nooit heeft kunnen herstellen van deze ramp, en langzaam is weggekijnd, wijt de heer Ponger aan de opkomst van de Hoorn. In zijn pas verschenen boek over Tessel, spreekt van der Vlis als zijn mening uit (pag. 79) dat, behalve door de plunderingen der Watergeuzen, *de Weste* is ten onder gegaan door het voortdurend verstuiven van de niet met helm beplante duinen.
- Weste**, westen. *Büte weste*, buiten westen.
- Westerkerrekhôf**, o., kerkhof van het dorp *de Weste*.
- Westewind**, Westewind.
- Wet**, wet.
- Wethouwer**, wethouder.
- Weune**, wonen. *Weet je 'm te weun?* weet je waar hij woont? *Wéér kóme ze te weun?* waar gaan ze wonen?
- Weuning**, woning.
- Wie** (vragend vnw.), wie.
- Wiede**, wieden.
- Wiedes**. 't *Is nógòl wiedades*, dat spreekt toch van zelf.
- Wieding**, wijting (Texelsche Courant).
- Wief**, o. of **wijf**, o., wijf. *Een mooi wijfie* wordt gezegd van een kievetswijfje, uit de vliegwijze waarvan kan worden opgemaakt, dat het eieren heeft.
- Wiek**, 1) wiek. *Hee het 'n klap óp de wiek hòd*, zijn gezondheid is minder goed geworden, hij is financiëel achteruitgegaan. 2) algemene naam voor een hoogte of bergje. (van Cuyck).
- Wieke**, week, is weeke, wijken.
- Wiel**, wiel.
- Wielewaal**, wielewaal, oriolus oriolus oriolus.
- Wiend**, wind. *Òn de wiend skiite*, driftig uitvallen. *Wòt skoot ie òn de wiend!* wat viel hij driftig uit! *Hòrde wiend in 't hóófd hèèwwe*, druk, rumoerig, onrustig zijn. Men zegt dit laatste ook vaak van dieren (koeien, schapen, paarden), en gebruikt dan *kòp* i.p.v. *hóófd*.
- Wiendbuks**, windbuks.
- Wiende, wónd, het wónde**, winden, omwikkelen.
- Wiendei**, o., windei.
- Wiendeles**, lett. windsels; brede zwarte band waarmee het haar wordt samengebonden voordat de kap wordt opgezet.
- Wienderig**, winderig.
- Wiendfléering**, afsluiting van de laatste rij pannen aan de zijkant van het dak.
- Wiendjewaai**, vrouw, die vaak uithuizig is.
- Wiendmoole**, windmolen.
- Wiendskiif**, wilde jongen of meisje. *Òch, je bent ók zó'n wiendskiif!*, och, je bent ook zo'n wilde jongen!
- Wiendvéere**, langgerekte streepachtige wolken, die gewoonlijk de voorboden zijn van harde wind.
- Wiendwiizer**, windwijzer.
- Wienkbraan**, wenkbrauw, (dubieus).
- Wies**. *Fòn jóóre wies óf*, van voren af aan.
- Wies, wiezer, wiest**, wijs. *Je bent niet wies*, je bent niet wijs. *Wees wiezer*, wees wijzer. *Wies bee de leu, maar gek óm 'n hoekie*, verstandig in gezelschap, maar onbeheerst als er geen mensen bij zijn. (Dekker: De Reucifeur, Nederland, 1865, 11, pag. 171).
- Wiesmaake**, wijsmaken.
- Wiete**, wijten.
- Wiezerplaat**, wijzerplaat.
- Wig**, wig.
- Wiid, wiider, wiidst**, wijd.
- Wiidbiins**, wijdbeens, met gespreide benen.
- Wiidewaag**, wagenwijd. *De deur stónd wiidewaag oope*, de deur stond wagenwijd open.
- Wiidte**, wijdte.
- Wiig**, wieg.
- Wiige**, 1) wiegen. 2) voegen. 't *Wiigt je òrrem niet*, het voegt je arm niet. *Zoo wiigt 't beeter*, zo voegt het beter.
- Wiins**, schuin toelopend, scheef, wordt gezegd van een akker, die aan het begin breder is dan aan het eind. *De kléede hange wiins*, de gordijnen

PLAAT VIII

De Westertoren, naar een tekening van P. van Cuyck, 1754

- hangen niet recht, ongelijk (na het wassen).
- Wiir**, o., wier, zeegras.
- Wiiróók**, wierook.
- Wiis**, wijs, melodie.
- Wiisfinger**, wijsvinger.
- Wiize, wees, het weeze**, wijzen, aanduiden.
- Wiizer** of **wiezer**, wijzer (van een uurwerk). *De gróote wiizer*, de minuutwijzer. *De kleine wiizer*, de uurwijzer. *Een wiezertje* (korte „ie”) *rónd sléépe*, slapen gedurende een tijd, die de uurwijzer van de klok nodig heeft om rond te gaan, d.w.z. twaalf uur.
- Wil**, 1) wil. 2) plezier, nut, gemak. *Dòt pak, déér hêje wil fòn hòd!* dat pak, daar heb je plezier van gehad! *Twie meikes tús, dòs 'n hééle wil*, twee dochters thuis, dat is een groot gemak.
- Wild, wilder, wilst**, wild.
- Wildemòn**, wildeman, reus uit de sprookjes.
- Wildfreemd**, wildvreemd.
- Wille, wów, het wille**, willen.
- Willeg**, wilg.
- Wilster**, goudplevier, charadrius apricarius.
- Wilstere**, goudplevieren vangen met behulp van een vangnet. Voor de beschrijving van z'on vangst vgl. *Texelsche Courant*, 3 en 7 December 1938.
- Winkel**, winkel.
- Winkelhaak**, winkelhaak, recht-hoekige scheur in een kledingstuk.
- Winkeliir**, winkelier.
- Winne, wón, het wónne**, winnen. In één geval wordt „winne” echter met „zijn” vervoegd, nl. als men wil zeggen, dat iemands gezondheids-toestand belangrijk is vooruitgegaan. *Ik wòs puur òn 'r wónne*, ze viel me erg mee, ik vond, dat haar gezondheidstoestand flink vooruit was gegaan. (Ook in dit geval mag men wel met „hebben” vervoegen).
- Winter**, winter.
- Wintere**, winteren, vriezen.
- Winterhónde**, winterhanden.
- Winterjòs**, winterjas.
- Winterkeuninkie**, o., winterkoninkje,
- trogloodytes troglodytes troglodytes. (vgl. *dümpie*).
- Winterkléere**, winterkleren.
- Winterneeve**. *Te winterneeve gaan*, uit logeren gaan.
- Winterpéer** of **winterknòol**, winterpeer.
- Wissele**, wisselen.
- Wissewòssie**, o., wissewasje.
- Wit**, wit.
- Wit**, o., wit. *Swòrt óp wit*, zwart op wit. *Witte wijve*, thlaspie arvense.
- Witkóllek**, witkalk.
- Witkwòst**, witkwast.
- Witte**, witten, met witkalk bestrijken.
- Witstéertskór**, aschgrauwe kiekendief, circus pygargus.
- Wittebróód**, o., wittebrood.
- Wittig**, witachtig.
- Woedend, woedender, woedenst**, woedend.
- Woéle**, woelen, zich onrustig bewegen.
- Woelekie**, o., primitief verbandje (lapje) om de vinger.
- Woélig, woéliger, woéligst**, woelig.
- Woélwaater**, woelwater.
- Woenedag, wúnesdag** of **weunesdag**, Woensdag. 'n *Woenedag*, aanstaande Woensdag. *Woenedags*, (bijwoord), op Woensdag.
- Woest**, woest.
- Woestijn**, woestijn.
- Wól**, wol. *Onder de wól gaan*, naar bed gaan.
- Wólle**, wollen, van wol. *Wólle deekes*, wollen dekens.
- Wóllef**, wolf, meervoud: *wólleve*.
- Wóllek**, wolk. *D'r wòs gien wóllekie òn de lucht*, er was geen wolkje aan de lucht.
- Wóllekelóós**, wolkenloos.
- Wòls**, 1) wals, dans in de $\frac{3}{4}$ maat. 2) wals, pletrol.
- Wólse**, 1) een wals dansen. 2) pletten.
- Wóltje**, o., wollekje, wollen kledingstuk.
- Wólvis** of **wóllevis**, walvis.
- Wómmes**. 'r *Iin in s'n wómmes neeme*, iemand in zijn kraag pakken, iemand vastpakken. *Ik sèèg, wómmes*, ik zeg, ik heb hem te pakken. Deze uitdrukkingen zijn mij niet

- bekend; ze zijn afkomstig van Mej. Dora Bouwman.
- Wòn**, *Een kéérel òs 'n wòn*, een kerel als een boom.
- Wònd**, wand.
- Wónd**, wond.
- Wòndelstòk**, wandelstok.
- Wónder**, wonder.
- Wónderoolie**, wonderolie.
- Wònguur**, ruw persoon met neiging tot baldadigheid.
- Wònguurig**, adjectief behorend bij *wònguur*.
- Wònhaavenig** of **wònhaavig**, vervallen, haveloos.
- Wònner** of **wònnéer**, wanneer. Als men geen nadruk legt gebruikt men het eerste, als men wel nadruk legt, het tweede woord.
- Wònstuurig**, druk, lastig, opgewonden, ongezeglijk.
- Wònt**, wollen handschoen.
- Wònt** (voegwoord), want, omdat.
- Wònt**, o., want, touwwerk aan boord. *Goed in s'n wònt sitte*, goed in conditie zijn. *De péérde sòtte niet goed méér in 'r wònt*, de paarden waren niet goed meer in conditie. *Fòn wònte weete*, heel wat mans zijn.
- Wòntrouwe**, o., wantrouwen.
- Wòntrouwend**, wantrouwend.
- Wònwennig**, onwennig.
- Wòdl**, wal, waterkant. *De vòste wòdl*, de vaste wal, de wereld aan gene zijde van het Marsdiep. *Hee kómt fòn de vòste wòdl*, hij komt van de overzijde van het Marsdiep. *Se driive bee de wòdl òn*, er zijn er veel te veel van.
- Wóórd**, o., woord. *Hee ken s'n wóórdje wel doèn*, hij kan goed praten.
- Wòr**, war. *In de wòr*, in de war. *Ut de wòr*, uit de war.
- Wórre**, wier, is **wórre**, 1) worden. 2) uitvoeren, beginnen. *Prebéér 't maar niet, je ken tòch niks mit 'm wórre*, probeer het maar niet, je kunt toch niets met hem beginnen. *Ik ken hiir niks wórre*, ik kan hier niets beginnen (uitvoeren). *Sów se sien vrouw wel wórre wille?* zou ze zijn vrouw wel willen worden?
- Wòrreg**, onhandelbaar, twistzoekend.
- Wòrrem**, **wòrremer**, **wòrremst**, warm.
- Wòrrembloéd**, warmbloed, tuigpaard.
- Wòrrembloèdig**, warmbloedig.
- Wòrreme**, warmen.
- Wòrrempie**, o., restant eten, dat opgewarmd 's avonds of de volgende dag wordt gegeten.
- Wòrremt**, warmte. *'t Wòs er niet út te houwe fòn de wòrremt*, het was er niet uit te houden van de warmte.
- Wòrst**, worst.
- Wòrtel**, wervel, draaibare grendel, gewoonlijk bestaande uit een, aan de beide uiteinden enigszins afgeschaafd, stuk hout, dat draait om een spijker.
- Wòrtel**, wortel.
- Wòs**, 1) was, toename. 2) was, vetachtige stof. *Slappe wòs*, geld. *Hee sit goed in s'n slappe wòs*, hij zit ruim in zijn geld.
- Wòs**, was, het wassen.
- Wòsse**, **wòste**, het **wòsse** of het **wòsse**, wassen, reinigen.
- Wòsseree**, wasserij.
- Wòt**, (voornaamwoord, onbepaald hoofdtelwoord en bijwoord), wat.
- Wòt**, (vragend vnv. bij een onzijdig substantief in het enkelvoud). *Ut wòt dòrrep kómt ie?* uit welk dorp komt hij?
- Wòt**, wat. *Wòt sów 't*, er is niets van waar. *Ik booterhamme mit speke eete?* *Wòt sów 't!* Ik boterhammen met spek eten? Geen denken aan!
- Wòtje**, o., watje, propje watten.
- Wòtte?** wat? De vorm *wòtte* wordt alleen gebruikt alleenstaand en met klemtoon.
- Wòtte**, watten.
- Woutere**, met moeite omhoog klauteren, wurmen. *Hee is er net nach ooverheen wouterd*, hij heeft er zich net nog over heen gewurmd.
- Wuive**, wuiven.
- Wullem**, Willem, naam van een jongen of man.
- Wullep**, wulp, numenius arquata arquata.
- Wullepeweid**, *D'r liep zó'n péérd óppe wullepeweid*, wordt gezegd als

iemand zijn paard zo maar langs de weg laat grazen. *Ôs we niks méér te eete hêewwe, dòn gaane we de wullepeweid óp*, als we niets meer te eten hebben, dan trekken we er maar op uit om wat op te scharrelen.

Wup, 1) wip, schommel. *De soosie-jaaliste sòtte óppe wup*, de socialisten hadden de beslissing in handen.

2) kleine sprong. *In een wup*, in een ogenblik.

Wuppe, wippen.

Wurrege, wurgen.

Wurrem, worm.

Wurreme, wurmen, zich afsloven zonder merkbaar resultaat.

Wurremstiekelig, wormstekig.

Wurremt, 1) muurplaat, plaat, die boven op de muur wordt gelegd en waar het dak op komt te rusten. 2) wormen. Deze betekenis is mij niet bekend; Kl. Sierksma geeft haar in zijn Texelsche woorden en uitdrukkingen.

Wuw, vrouwennaam, Willempje, Willemien.

Wijf, cf. *wief*.

Wijn, wijn. Vroeger zei men algemeen *wien*.

IJ

IJk, ijk, het ijken.

IJke, ijken.

IJker, ijker.

IJsie, o., ijsco.

IJverig, ijverig, vlijtig.

Z

Zabel, sabel.

Zaadel, zadel.

Zaadelmaaker, zadelmaker.

Zaadelmaakeree, zadelmakerij.

Zaag, zaag.

Zaagsel, o., zaagsel.

Zaage, zagen.

Zaageree, zagerij.

Zaak, zaak.

Zaal, zaal.

Zaanike, zaniken.

Zaddoek of zawdoek, zakdoek.

Zak, zak.

Zakke, zakken, dalen, niet slagen.

Zaklangtéere, zaklantaren.

Zaklóope, zaklopen.

Zang, zang, zangvereniging. *Bè je ók óp zang?* ben je ook lid van de zangvereniging?

Zangkeleezie, zangvereniging, bijeenkomst van de zangvereniging. *We gaan fónéevend naa de zangkeleezie*, we gaan vanavond naar de zangvereniging. *Is er mòrrege zangkeleezie?* is er morgen bijeenkomst van de zangvereniging?

Zawdoek, cf. *Zaddoek*.

Zéé, zee.

Zee, zijde, zij. *Pien in s'n zee hêewwe*, pijn in zijn zij hebben. *Gaan er's wòt óp zee!* ga er's wat op zij! *De skút hòd zee's wiend*, de schuit had de wind op zij. *Ik steek zeeë üt*, ik ben dik van het eten.

Zéébiine, zeebenen.

Zeedeur, zijdeur.

Zéédiek, zeedijk.

Zééé, heftig koken. *Het waater staat te zééé*, het water staat heftig te koken.

Zeegang, zijgang.

Zeege, zegen. *Veul zeege of veul' zeege in 't nuuwe jaar*, is de gangbare Tesselse nieuwjaarswens.

Zeegel, o., zegel.

Zééhónd, zeehond.

Zeekaamer, zijkamer.

Zeeker, zeker.

Zeekròt, opstaande houten zijwand van een boerenwagen. vgl. *lòdder*.

Zééleu, zeelui.

Zéélònd, Zeeland.

Zéémòn, zeeman.

Zeenewachtticheid, zenuwachtigheid.

Zeeneuwachtig, zenuwachtig.

Zeeneewleeër, zenuwlijder.

Zeenuw, zenuw. Meervoud: *zeenewe*.

't *Óp s'n zeenewe krigge*, het op zijn zenuwen krijgen.

Zeepòód, o., zijpad.

Zeeraamhout, o., cf. *raamstòkke*.

Zééróóver, zeerover.

Zééróós, zeeanemoon.

Zéésiek, zeeziek.

Zéésiekte, zeeziekte.

Zeespòn, o., *spòn* voor beide linker- of beide rechterpoten van een dier.

Zeeswiend, zijwind. *Je heb zeeswiend terug*, op de terugweg heb je de wind in de zij.

Zééuw, Zeeuw.

Zééuws, Zeeuws.

Zééuwse, Zeeuwin.

Zéévaartskool, zeevaartschool.

Zééwaater, o., zeewater.

Zeil, o., 1) zeil (vloerbedekking).

2) zeil (op schepen). *Een staand zeiltje hèèwwe*, enig kapitaal hebben, waardoor men niet van zijn tractement of loon alleen hoeft te leven.

Zein, zeis. De delen van een *zein* zijn:

1) de *stòk*, waaraan twee *krukke*, die dienen om de zeis vast te pakken.

2) het *iezer*. 3) de *stéért*, d.i. het ijzeren uitsteeksel, waarmee het

iezer aan de stok verbonden is door middel van een *ring* en een *spil*.

4) de *striekstòk*, die dient om de zeis aan te zetten.

Zeldzaam, **zeldzaamer**, **zeldzaamst**, zeldzaam.

Zelle, **sów**, v.d. ontbreekt, zullen.

Dòch je, dòt ie 'm 'r wòt fòn òntròk?

Wòt sów 't!, dacht je, dat hij er zich wat van aantrok? Het mocht wat!

Zellef, zelf.

Zellefstòndig, zelfstandig.

Zendeling, zendeling.

Zet, zet.

Zeue, o., Zuiden.

Zeuelek, **zeueleker**, **zeuelekst**, Zuidelijk.

Zeuerzéé, Zuiderzee.

Zeuewiend, Zuidewind.

Zeug, zeug.

Zeun, zoon.

Zeenuuze, Zevenhuizen, gehucht

tussen Oosterend en Oost. De oudste, nu niet meer gebruikte vorm, is *Süvenuuze*.

Zicht, zicht, instrument, waarmee men koren maait.

Zicht, zicht, het zien. *De lammeree is wéér in 't zicht*, de tijd, dat de lammeren geboren worden, is weer op handen.

Zichte, zichten, met de zicht afsnijden.

Ziel, 1) ziel. *Een goeie ziel*, een goed mens (met de bijgedachte aan te grote goedheid). 'r *Iin óp s'n ziel geeve*, iemand een pak slaag geven. 2) woord, waarmee men een vrouw aanspreekt, die men heel goed kent (Dekker, Meugebed). *Wòt dunkt jów er fòn, ziel?*

Zielverkóóper. *Fòn de zielverkóópers útrust weeze*, niets meer bezitten.

Zin, 1) zin, volzin (nooit: betekenis).

2) lust, trek. *Je zel je zin hèèwwe*, je zult je zin hebben.

Zinne, bevallen, naar de zin zijn. *Dòt zinde 'm niks*, dat beviel hem helemaal niet.

Zit, 1) hoek (bij de gymnastiek). *Ken je de zit?*, kun je de hoek maken?

2) zitplaats, stoel. *Neem 'n zit*, ga zitten.

Zoël, **zoëler**, **zoëlst**, zoel, drukkend warm.

Zòg, o., zog, kielwater.

Zók, zulk, dergelijk. *Zókke dinge ken ik èegelek niet goed útstaan*, zulke dingen kan ik eigenlijk niet goed uitstaan.

Zók, (verkorting van *zók sówòt*), zulke dingen. *Ik hou niet fòn zók*, ik houd niet van zulke dingen. *Mag ik nach wòt fòn zók?*, mag ik daar nog wat van?

Zóksówòt of **zóksewòt** of **zózewòt**, zulke dingen, zo iets. *Zóksówòt ken ik niet gebrúke*, zulke dingen kan ik niet gebruiken. *Hee fent mit géève en zóksewòt*, hij vent met garen en dergelijke dingen.

Zòlder, zolder.

Zòldersküt, zolderschuit, heel grote klomp of schoen.

Zòllef, zalf.

Zòllem, zalm.

- Zón**, zon. Verkleinwoord: *sóntje*, o. *We hèèwwe lekker wòt in 't sóntje seete*, we hebben lekker wat in het zonnetje gezeten. 't *Sóntje pakt 'm niet méér*, hij wordt niet meer bruin van de zon; het wordt ook gezegd van mensen, die ergens aan lijden en niet meer beter worden.
- Zónde**, zonde (alleen in de betekenis van overtreding der goddelijke wetten, anders zegt men *sónde*).
- Zóndebók**, zondenboek.
- Zónder**, zonder. *Nòw bè je teméénste niet zónder*, nu heb je tenminste flink gegeten.
- Zóó**, zo. In verbinding met sommige andere woorden wordt *zóó* verkort tot *zó*. *Zó maar*, zo maar. *Zó weinig*, zo weinig.
- Zoo**, massa, heel veel. *Ik hèèw 'r 'n zoo*, ik heb er heel veel. Vgl. *zoot*.
- Zóódrée**, zodra.
- Zool**, zool.
- Zoon**, zode.
- Zoot**, massa. *In dòt bóssie benne een zoot braame*, in dat bosje zijn een massa bramen.
- Zootje**, o., 1) kleine hoeveelheid. *Een zootje vis*, een zootje vis. 2) rommel, rotzooi. 't *Is déér 'n zootje*, het is daar een rommel.
- Zóówòt**, cf. *sóówòt*.
- Zór**, **zónder**, **zórst**, 1) schraal (van water). 2) dor, droog (van land). 3) stroef (bijv. van een lijst, die glad gewreven moet wórdén). 4) *Zór wéér*, droog, koud weer.
- Zórre**, zeuren.
- Zórre**, aantrekken, vasttrekken. *Je moet 't touw zóó stiif vòstzórre ós je ken*, je moet het touw zo stijf aantrekken als je kunt.
- Zórreg**, 1) zorg. 2) leunstoel. Dekker geeft *zurreg*. *Gaan maar in de zórreg*, ga maar in de leunstoel zitten.
- Zórrege**, zorgen, Vgl. *sórrege*.
- Zórreggròs**, o., grassoort.
- Zórregkiis**, verstandskies.
- Zòt**, beu, moe. *We waare 't méér dòn zòt*, we waren het volkomen beu. Cf. *sòt*.
- Zóvel**, (accent op de eerste lettergreep), zoveel. Deze vorm wordt gebruikt, als op het woord geen nadruk valt. Is dit accent er wel, dan gebruikt men *zóveul*.
- Zóvelste**, zoveelste. *Fóór de zóvelste kéér*, voor de zoveelste keer.
- Zucht**, 1) zucht, diepe uitademing. 2) ziekte, in samenstellingen bijv. geelzucht, waterzucht. Cf. *sucht*.
- Zuchte**, zuchten.
- Zuipe** of **züpe**, **zoop**, **het zoope**, zuipen.
- Zuiplap**, zuiplap.
- Zuiver**, zuiver. 't *Is déér niet zuiver*, het deugt daar niet.
- Zulle**, glijden. *Kóm maar naa beneede zulle*, kom maar naar beneden glijden.
- Züpie**, o., slokje. *Neem nach 'n züpie*, neem nog een slokje.
- Züppòt**, bijeenkomst van jongelui, die de tijd doorbrengen met zingen, onder het gebruik van koffie of van wat brandewijn met suiker. (Van Cuyck, Brieven over Texel. pag. 106).
- Zuster**, 1) zuster (het verkleinwoord is *zussie*). *Een hòlleve zuster*, een stiefzuster. 2) verpleegster.
- Zuud**, (adjectief), Zuid. *De wiend is Zuud*, de wind is Zuid.
- Zuud**, (substantief), het Zuiden. *De beu gaat óm de Zuud*, de bui drijft naar het Zuiden.
- Zuud-Hòllònd**, Zuid-Holland.
- Zuudóóst**, Zuidoost.
- Zuudóóste**, o., Zuidoosten.
- Zuudóóstelek**, Zuidoostelijk.
- Zuudóóster**, Zuidoostenwind.
- Zuudpool**, Zuidpool.
- Zuudwester**, 1) Zuidwestenwind. 2) geoliede zeemanshoed.
- Zuutaffel**, (accent op de tweede lettergreep), Zuid Haffel, gehucht op Tessel.
- Zwaager**, zwager.
- Zwaai**, zwaai.
- Zwaaie**, zwaaien.
- Zwaaier**, lam, dat door een afwijking met regelmatige tussenpozen met zijn achterlijf tegen de grond slaat.
- Zwaaizoo**, grote hoeveelheid. *We hèèwwe 'n zwaaizoo knienefreete mee-bròcht*, we hebben een grote hoeveel-

- heid voer voor de konijnen mee gebracht.
- Zwaalûw**, boerenzwaluw, *hirundo rustica rustica*. De vroegere, thans in onbruik geraakte naam is *zwaaveltje* of *swaaveltje* of *swaalefie*.
- Zwaan**, zwaan.
- Zwaard**, o., zwaard.
- Zwaard**, o., zwaard.
- Zwaaveltje**, o. of **swaaveltje**, o. of **swaalefie**, o., oude naam voor de boerenzwaluw.
- Zwéér**, zweer.
- Zwendel**, zwendel.
- Zwendelaar**, zwendelaar.
- Zwendelaare**, zwendelarij.
- Zwendele**, zwendelen.
- Zwenkgròs**, o., grassoort, *festuca rubra*.
- Zwerrem**, zwerm.
- Zwerreme**, zwermen.
- Zwesse**, zwetsen.
- Zwesser**, zwetser.
- Zwiep**, zweep.
- Zwiepe**, zwiepen, veerkrachtig doorbuigen en weer terugspringen.
- Zwiepkooker**, koker voor de rijzweep.
- Zwieptòól**, tol, die met een zweep aan de gang wordt gehouden.
- Zwierele**, zwirrelen, dwarrelen, draaien. *'t Begint me te zwierele*, het begint me te draaien.
- Zwiilge**, (weinig gebruikt), zwijgen. *Teuge jów seid en zweege*, ik zeg het hierbij tegen jou en reken er op, dat je er over zult zwijgen. (Dekker: 't Skapseljoen).
- Zwiir**, zwier. *Òn de zwiir*, aan de zwier.
- Zwiire**, zwieren.
- Zwik**. *De hééle zwik*, de hele boel.
- Zwing**, zwengel van een pomp.
- Zwink**, glimp. *Ik sag 'n zwink fòn 'm*, ik zag een glimp van hem.
- Zwoëge**, 1) zware arbeid verrichten, zich afmatten, zwoegen. *Ik schei er út, je ken de hééle dag wel deur zwoëge*, ik schei er uit, je kunt je de hele dag wel aftobben. 2) hijgen. *Hee hód de viir hónderd lóópe, wòt zwoëgde(n) ie!*, hij had de vierhonderd (meter) gelopen, wat hijde hij!

TEKSTEN

De hier volgende teksten zijn vrijwel alle gekozen uit novellen van Dekker of uit ingezonden stukken in de Texelsche Courant. De schrijvers van deze stukjes gebruiken uiteraard de gewone Nederlandse lettertekens, waardoor de werkelijke uitspraak van de woorden dikwijls onvolledig en onduidelijk wordt weergegeven, althans voor de niet-dialectspreker.

Ten behoeve van diegenen, die geen Tessels kennen, heb ik naast de fragmenten een weergave in fonetisch schrift geplaatst, daarbij gebruik makend van de lettertekens, waarvan in de Inleiding een verklaring is gegeven. In het oog vallende onjuistheden, zoals er veel voorkomen in no. 4 en no. 9, heb ik daarbij gemeend te moeten verbeteren.

I. D. DEKKER: MEUGEBED ¹⁾

De kermis op het eiland valt in op het einde van de maand Junij en de jongelingen die een meisje vragen om dit feest met hen te vieren, moeten zorgen dat zij voor pinksteren gereed zijn. — Na dien tijd komende, worden zij dikwijls niet aangenomen. De meisjes weigeren meestal met te zeggen:

„Dank je skrikkelek; — as je foor of mit pinkster komme was, dan was 't wat aârs; wie weet hoe veul meikes of je ol fraagd het; hoe blaauw je skene benne, en ik wil gien Meugebed weze”.

't Was twee weken na pinksteren dat drie jongelingen, staande op de „kerkepiep” eene ver-

De weergave van de gedeelten in dialect in het door mij gebruikte schrift is als volgt:

„Dank je skrikkelek; — òs je fóór òf mit pinkster kómme wòs, dòn wòs 't wòt aars; wie weet hoe veul meikes òf je òl fraagd het; hoe blaauw je skeene benne, en ik wil gien Meugebed weeze”.

¹⁾ Texelsche Vertellingen, Utrecht, 1867, pag. 48-49.

zamelplaats van de mannen en jongelingen van het dorp, de gewichtige zaak der kermisviering bespraken.

„Ik ben verdyt ongelukkig van 't jaar,” zeide Willem Meeuw: „fóór pinkster twie meikes te kermis fraagt, twie bokke skote, ze ware ollebei ol verzeid; — na pinkster er weer twie fraagt, weer twie bokke, ze bedanke er voor om Meugebed te weze. — Mij dunkt ik ben gnap genog van kop en oore om deur een meike annome te worre; — me skene benne waarachtig zoo blaauw as 'n lei. 't Is 'n mólle boel, we hadden zon mooije ofspraak mit ons zesse, en nou leit de heele boel in de war. Jullie bent er beter ofkomme, dat het dadelek raak was, maar ik, stumper! zit er mooi meê in”.

„Wel fraag Dit Stapel” zeide Gerrit Bast „die doet het wel, die is, loof ik, nog nooit aârs, as Meugebed; te kermis weest”.

„Wat zel ik je segge” hernam Meeuw, „Dit Stapel is Dit Stapel; 'k ken niet segge dat ik er veul sinnigheid in hew, maar as 'k wist dat ze 't annam, dan loof ik dat ik 't deed”.

„Nou” nam nummer drie van de groep het woord „ik hew lest mit Dit op 'n kriek weest bij Marrie Meerl, doe was ze paard mit Pieter van den Hoogenberg, maar onbillek fiend ik 't meike niet; 'k moet segge ze is me mée fólle

„Ik ben ferdeed óngelukkig fòn 't jaar,” . . . . . „fóór pinkster twie meikes te kerremis fraagd, twie bókke skoote, se waare ollebei òl ferseid; — naa pinkster er wéér twie fraagd, wéér twie bókke, se bedanke 'r fóór óm Meugebed te weeze. — Me dunkt ik ben gnap genóg fòn kòp en óóre óm deur een meike ònnoome te wórre; — me skeene benne warrachtig zóó blaauw òs 'n lei. 't Is 'n mòlle boël, we hòdde zó'n mooie òfspraak mit óóns zesse, en nou leit de hééle boël in de wòr. Jullie benne d'r beeter òfkómme, dòt 't daadelek raak wòs, maar ik, stumper! sit 'r mooi mee in”.

„Wel fraag Dit Staapel” . . . . .
 . . . „die doet 't wel, die is, gloof ik, nach nooit aars òs Meugebed te kerremis weest”.

„Wòt zel ik je sègge” . . . . .
 „Dit Staapel is Dit Staapel; ik ken niet sègge dòt ik 'r veul sinnigheid in hèèw, maar òs 'k wist dòt se 't ònnam, dòn gloof ik dòt ik 't deed”.

„Nou” . . . . . „ik hèèw lest mit Dit óp 'n kriek weest bee Mòrrie Méérel, doe wòs se paard mit Pieter fòn de Hóógeberreg, maar ónbillek fiend ik 't meike niet; 'k moet sègge se is me mee fòlle en ik gloof dòt 'r méér fer-

en ik loof dat er meer veroordeel teuge heur bestaat, as dat ze voor are meikes hoeft onder te doen. — Ze is eerst deur heur stiefmoeder, doe deur heur ege stiefbroêrs en zusters, later deur veul are achter de bank skove, en dat is de rede dat ze nou ok ollan achteruutzet wordt; ik ken ze wel rikkemedeere. — Jan Meerl praatte er lest ok nog van dat ze him dien evet danig in de hand fôlle was”.

óordeel teuge heur bestaat, òs dôt se fóór aare meikes hoeft ónder te doên. — Se is éerst deur heur stiefmoeder, doe deur heur ege stiefbroêrs en zusters, laater deur veul aare achter de bank skoove, en dôt is de reede dôt se nou ók òllòn achterütset wórdt; ik ken se wel rikkemedéere. — Jòn Méérel praatte er lest ók nach fòn dôt se him die ééved daanig in de hònd fòlle wòs”.

2. D. DEKKER: DE BIEST WEEROM ¹⁾

„Wil je wel loove Sijme, dat ik in de wereld niet begriep ken, oe je ollan zoo boos worre ken as Olbert wat doet dat niet mit jow begriep overien komt? — As je maar evetjes nadenke wow, zow je zelve segge dat je onrechtveerdig was. Olbert is, wel beskouwd, niet meer as 'n kiend en ik loof dat je meer van 'm hewwe wil as weertoe ie de magt het. — Het ie guster nog gien kerelswerk deen voor 'n jonge van dortien jaar? Ik set het den besten boereknecht om zoo veul hooi an swoad óm te keere as hij guster deen het. Ik seg: doe zien taat sturf wist je heel goed wat er in den jonge stak; doe wow jij mit geweld dat ie niet na 't weeshuus gaan sow; hij was jow den kost wel waard, zei je. As 't kiend mit sien broers na 't weeshuus gaan

„Wil je wel gloove Sijme, dôt ik in de wéereid niet begriep ken, hoe je òllòn zóó bóós wórre ken òs Òlbert wòt doet dôt niet mit jów begriep ooveriin kómt? — Ós je maar eevetjes naadenke wów, sów je zellevers sègge dót je ónrechtvéerdig wòs. Òlbert is, wel beskouwd, niet méér òs 'n kiend en ik gloof dôt je méér fòn 'm hèèwwe wil òs wéértoe ie de macht het. — Het ie guster nach gien kérelswerrek deen fóór 'n jónge fòn dòrtiin jaar? Ik set 't de beste boereknecht óm zóveul hooi òn swòd óm te kéere òs hee guster deen het. Ik sèg: doe sien taat sturref wist je héél goed wòt 'r in de jónge stak; doe wów jee mit geweld dôt ie niet naa 't wéeshüs gaan sów; hee wòs jów de kòst wel wéerd, sei je. Òs 't kiend mit sien broêrs naa 't wéeshüs gaan wòs,

¹⁾ Texelsche Vertellingen, Utrecht, 1867, pag. 169-170.

was, zow 't beter voor him weest hewwe, want dan had ie minste niet alle dage skoppe en slage krece zoo as nou van jow".

Deze woorden werden op verwijtenden toon uitgesproken door Gerbreg, huisvrouw van den bouwman Sijmen Pin, en ofschoon hij, tot wien ze gerigt waren, wel gevoelde dat zijne vrouw gelijk had, wilde hij dit niet erkennen; — daarom voerde hij haar te gemoet:

„En ik ken niet begriep weerom je ollan voor dien jonge in de bres springt en mij ollan in de beard vòlt en in 't ongeliek stelt. Ik ben baas en meister in mien gedoen, hoof an mien vrouw gien rekenskip van me doen en late te geve en zel doen wat mien hoofd op geeft. — Doet ie weer wat verkeerd, dan zel ik 'm te regt zette. Er is gien beter menier om 'n jonge tuut sien pligt te brengen en in 't ien en 't aar letterwies te make as dat je 'm maar ferm deur den mosterd sleept. Sachte meisters make stinkende wonde en deerom hoop ik dat je me niet meer in den beard vòlt as ik mit 'm ofreken. — 't Gaat je in ôlle gevòlle niks niemendòl an".

Het vrouwtje was echter door den schamperen toon van haar echtgenoot niet uit het veld geslagen en meer gemoedelijk ging zij voort:

„Hoor reis man! begriep me goed en wor niet boos. As ons

sów 't beeter fóór 'm weest hèèwe, wònt dòn had ie teméénste niet òlle daage skóppe en slaage kreege òs nou fòn jów".

„En ik ken niet begriep weérom je òllòn fóór die jónge in de bres springt en mee òllòn in de béerd fòòlt en in 't óngeliek stelt. Ik ben baas en meister in mien gedoên, hoof òn mien vrouw gien reekenskip fòn me doên en laate te geeve en zel doên wòt mien hóófd óp geeft. — Doet ie weér wòt ferkéérd, dòn zel ik 'm te recht sette. Er is gien beeter meniir óm 'n jónge tòt sien plicht te bringe en in 't iin en 't aar letterwies te maake òs dòt je 'm maar ferrem deur de mósterd sleept. Sachte meisters maake stinkende wònde en dééróm hoop ik dòt je me niet méér in de béerd fòòlt òs ik mit 'm òfreen. — 't Gaat je in ólle gevòlle héélemaal niks òn."

„Hóór deres mòn! begriep me goed en wór niet bóós. Òs óóns

kiend, de kleine Jawwik, nou ers dortien jaar was en wij, sien ouwers, wasse dood, en hij had gien vriend of maagd (sic), gien stuver om sien egedom te noeme en ie was onder freemde weer ie om de averklap stompe en slaage kreeg, zoo maar goes moes, zonder dat ie 't verdient had. Zeg ereis Sijme, as je dat bedenkt!.....

kiend, de kleine Jawwik, nou er's dørtiin jaar wòs en wee, sien ouwers, wòzze dóód, en hee hòd kiend nach kraai in de weereld, gien stüver óm sien egedóm te noeme en ie wòs ónder freemde wéér ie óm de haaverklap stómpe en slaage kreeg, zómaar en goesmoes, zónder dòt ie 't ferdiend hòd. Sèèg eres Sijme, òs je dòt bedenkt!.....

3. D. DEKKER: 'T SKAPSELJOEN ¹⁾

Anna van 't Woud heeft haar vriendschap met Mientje Verloren verbroken, zogenaamd omdat deze laatste haar „skapseljoen” niet zou hebben teruggegeven, in werkelijkheid echter uit jalouzie: ze houden van dezelfde man, die aan Mientje de voorkeur geeft. Op een dag zit Mientje thuis te handwerken met haar moeder. Deze heeft de moeilijkheden van haar dochter wel opgemerkt en er ontspint zich het volgende gesprek:

„Ik sien 't wel Mientje, dat je weêr bedroefd bent! Kiend, je moet zoo niet doen, 't zow je gezondheid krenke of je versjagerinere. Het misse van den omgang mit Anne moet je zoo hoog niet opneme, je zoo niet antrekke; — denk maar: laat loope die je gien kwaad doene en zet het luchtig musje maar op want je het je teuge over heur nies te verwiete!”

„Ik sien 't wel Mientje, dòt je wéér bedroefd bent! Kiend, je moet zóó niet doên, 't sów je gezondheid krenke of je fersjacherienéere. 't Misse fòn de ómgang mit Ònne moet je zóó hóóg niet ópneeme, je zóó niet òntrekke; — denk maar: laat lóópe die je gien kwaad doene en set 't luchtig musie maar óp wònt je het je teuge oover heur niks te ferwiete!”

¹⁾ Texelsche Vertellingen, Utrecht, 1867, pag. 237-238.

„Ik zow ze late loope en ze begaan late, as ze me gien kwaad dede, maar dat is juist wat me an 't graaije maakt, — ze doen me kwaad”, was het antwoord van het jonge meisje.

„Ik hew al veulsse seid”, hernam moeder, „er steekt wat aars achter; — dat kwaje bloed ken niet set worre om zon onnoozel skapseljoen en as je 't weet kiend, moet je 't an je moeder segge”.

„Nou”, sprak het meisje, „wete doen ik het niet, maar begriep ken ik 't wel. — Teuge jow seid en swege, hewwe we veul mit ekaar over den Amsterdamsen meneer, over Willem van Berg praat; — zij had veul mit 'm op en ik had veul mit 'm op, en nou het Anne in den lesten tied merkt dat ie meer van mij wete wou as van heur en dat het bij heur kwaad bloed zet; de geskiedenis van 't skapseljoen is niks aars as 'n voorwensel; — nou denk ik, dat ze bij van 't Woud ollegaar heur best deen hewwe om mij bij van Berg swart te make; — dat grieft me, dat doet me erg zeer, want alweer teuge jow seid en swege had ik veul senijigheid in him en hij in mij; — veertien dage lede hew ik van Berg sproke, hij had doe nogal kompassie mit me en zeide dat ie ons zow komme opsoeke; — hij het er niet weest; dat begriep ik nou niet, maar ik hew van 'n nichtje van Jufvrouw

„Ik sów ze laate loope en ze begaan laate, òs se me gien kwaad deede, maar dòt is juist wòt me òn 't graaie maakt, — se doene me kwaad”, ...

„Ik hèèw òl veulsse seid”, ... „'r steekt wòt aars achter; — dòt kwaaie bloèd ken niet set wòrre óm zó'n ónnóózel skapseljoen en òs je 't weet kiend, moet je 't òn je moeder sèègge”.

„Nou”, ... „weete doen ik 't niet, maar begriep ken ik 't wel. — Teuge jów seid en zweege, hèèwwe we veul mit mekaar oover de Amsterdamse menéer, oover Wullem fòn Berreg praat; — see hòd veul mit 'm óp en ik hòd veul mit 'm óp, en nou het Ònne in de leste tiid merrekt dòt ie méér fòn mee weete wów òs fòn heur en dòt het bee heur kwaad bloèd set; de geskiedenis fòn 't skapseljoen is niks aars òs 'n fóórweènsel; — nou denk ik, dòt se bee fòn 't Woud òllegaar heur best deen hèèwwe óm mee bee fòn Berreg swòrt te maake; — dòt grieft me, dòt doet me erreg séér, wònt òlwéér teuge jów seid en zweege hòd ik veul seniejicheid in him en hee in mee; — véértiin daage leede hèèw ik fòn Berreg sprooke, hee hòd nògòl kómpòssie mit me en sei dòt ie óóns sów kómme ópsoeke; — hee het 'r niet weest; dòt begriep ik nou niet, maar ik hèèw fòn 'n nichie fòn Juffrouw Véere hóórd dòt

Vere hoord dat Meneer van Berg teugeswoordig erg mankeliek is, zoo mankeliek dat ie 'm welders mit vuuste voor 't hoofd slaat. — Nou fraag ik, hoe komt dat? — Had ie werk van me make wille en hewwe ze me nou zoo swart maakt dat ie achteruutkrabbeld is? — Wie weet wat ze van me seid hewwe?"

„Nou kiend!" hernam de weduwe Verloren, „ze kenne immers niks ten nadeele van je segge, ten minste niet zonder liege. — Je kent immers je oore skudde dat ze klappe; er is niks niemendól op je an te merke. Wat zowwe ze segge kenne om je swart te make, dat ze weer make kenne?"

Menéer fòn Berreg teugeswóordig erreg mankeliek is, zóó mankeliek dòt ie 'm welders mit vuuste fóór 't hóófd slaat. — Nou fraag ik, hoe kómt dòt? — Hòd ie werrek fòn me maake wille en hèèwwe ze me nou zóó swòrt maakt dòt ie achterütkrabbeld is? — Wie weet wòt se fòn me seid hèèwwe?"

„Nou kiend!" . . . . . „se kenne immers niks ten nadeele fòn je sèègge, teméénste niet zón-der liige. — Je ken immers je óore skudde dòt se klappe; er is hééle-maal niks óp je òn te merreke. Wòt sówwe ze sèègge kenne óm je swòrt te maake, dòt se wéér maake kenne?"

4. DE GELIJKENIS VAN DEN VERLORENEN ZOON IN DEN TONGVAL VAN HET EILAND TEXEL

medegedeeld door den heer D. Dekker, hoofdonderwijzer aan Den Helder (Het stuk bevindt zich in het Algemeen Nederduitsch en Friesch Dialecticon van Johan Winkler, deel 2, pag. 26-27)

11. Deer was eris 'n man die twie seuns had.

12. De jongste seide teuge siin vader: taat! geef mij miin urf-deel, miin moeders bewiis, dat me toekomt. En de vader deed 't.

13. 'n Kort tiidje deer na, doe de jongste seun olles bij ekaar pakt had, is i weg reisd na 'n heel var land en terwiil i deer 'n leventje had, driivende in de butter, het i d'r ol siin goed deur brocht.

14. En doe olles op was, kwam

11. D'r wòs eres 'n mòn, die twie zeuns hòd.

12. De jóngste seide teuge sien vaader: taat, geef mee 't deel fòn 't goêd, dòt me toekómt. En hee ferdeelde 't goêd ónder hullie.

13. En 'n kórt tiedje déér naa, doe de jóngste zeun òlles bee me-kaar hòd, is ie wegreisid naa 'n lònd, héél vòort weg en déér, driivende in de butter, het ie òl s'n goêd ferbròst.

14. En doe ie òlles ópmaakt

'r juist 'n hongersnood in dat land en i begon gebrek te kriige.

15. Doe socht i werk, en 'n boer nam him an, en die stuurde him op siin land om op de forkes te posse.

16. En hij zou heel graag siin buuk vol ete hewwe an 't forkesete, maar gien mens gaf 't him.

17. Doe begon i over huus te prakkesee en hij seide in siin eige: wat 'n boel knechs bij miin vader hewwe olles wat 'rlui hart begeert en ik lij hier honger dat ik swart wor.

18. Ik sel opstaan en na miin taat toegaan en ik sel segge: taat! ik hew groote sonde deen teuge ons lieve Heer en teuge jou.

19. Ik ben niet meer weerd om je seun noemd te worre; neem me an tuut je knecht!

20. En hij stond op en ging na siin vader. En doe hij nog 'n heel stik van siin vader's huus of was, sag siin vader him al ankomme en siin gemoed skoot vol en hij begon te graaie; hij liep na him toe, fiel him om siin hols en soende him.

21. En de seun seide teuge him: taat! ik hew groote sonde deen teuge ons lieve Heer en teuge jou; ik ben niet meer weerd om je seun noemd te worre.

22. Maar de vader seide teuge

hòd, kwam d'r 'n gróóte hóngersnóód in dõt lònd en hee begón gebrek te leeje.

15. En hee ging er óp üt en ferhuurde 'm bee iin fòn de mèense fòn dõt lònd en die stuurde-n-'m naa sien lònd óm óp de fòrrekes te pòsse.

16. En hee hòd graag s'n bük vól eete wille mit 't fòrrekesfoêr, maar gien mèens gaf 't 'm.

17. En doe ie déér een tiedje oover prakkezéérd hòd, seide-n-ie bee s'n eige: hoevel knechs fòn m'n vaader hèèwwe sòdderiekelek bróód en ik fergaan fòn de hónger.

18. Ik sel staan gaan en naa mien taat toegaan en ik sel teugen-'m sèegge: taat, ik hèèw ferkéérd deen teuge óóns liive Héer en teuge jów.

19. Ik ben niet méér wéérd óm je zeun noemd te wórre: neem me òn òs je knecht.

20. En hee ging staan en ging naa sien vaader. En doe ie nach vòòrt weg wòs, sach s'n vaader 'm en sien gemoêd skoot vól; hee liep naa 'm toe, fiel 'm óm s'n hòòls en soênde 'm.

21. En de zeun seide teugen-'m: taat, ik hèèw ferkéérd deen teuge óóns liive Héer en teuge jów, ik ben niet méér wéérd óm je zeun noemd te wórre.

22. Maar de vaader seide teuge

siin knechs: breng in 'n amerijtje miin beste rok hier en doen 'm die an, en geef him 'n ring an siin hand en skoene an siin biene.

23. En haal 't fet meste kolf en slacht 't, en laat ons ete en feest houe.

24. Want deuze seun was voor mij net so goed as dood en nou is hij weer levendig worre; hij was verlore en hij is weerom fonde. En ze begonne an 't feest.

25. En de ouste seun was op 't land en doe i weerom kwam en dicht bij huus was, hoord' i singe en speule.

26. Hij riep ien van de knechs bij him en froeg him: wat is deer binne toch an de hand?

27. De knecht seide: je broer is 't huus kommen en je vader het 't fet meste kolf slacht om dat i 'm fris en gesond weerom kreege het.

28. Doe wier die ouste seun nidig en hij wou niet in huus gaan; doe kwam siin vader bute en noodde him om toch in huus te komme.

29. Maar de seun seide: kiik nou 'ris an! ik dien je nou ol so veul jare en ik hew ollan olles deen wat en so as jij 't hewwe wou, en nog nooit he je mij 'n skeepbout of so ies geve om mit me vrienden eris 'n partij an te legge.

30. Maar nou deuze seun die siin geld en goed mit hoere en snoere d'r deur brocht het, weer

sien knechs: breng gouw hiir 't beste klééd en doen 't 'm òn en doen 'm 'n ring òn sien hònd en skoene òn sien biine.

23. En haal 't vette kòllef en slacht 't, en laate we eete en fééstfiire.

24. Wònt deuze zeun hiir wòs dóód en is wéér leevendig wórre; hee wòs ferlóóre en is weróm fón-de. En se begónne òn 't féést.

25. En de ouste zeun wòs óp 't lònnd en doe ie dicht bee hüs kwam hóórde-n-ie, dòt er sónge wier en dònst.

26. En hee riep iin fòn de knechs bee 'm en froeg 'm wòt er te doên wòs.

27. En deuze seide teuge-n-'m: je broêr is tús kómme en je vaader het 't vette kòllef slachte laate ómdòt ie 'm héélhuus weróm kreege het.

28. Maar hee wier nòrrep en wów s'n hüs niet in. Doe kwam s'n vaader naa büte en froeg 'm, òf ie tòch in hüs kómme wów.

29. Maar hee seide teuge s'n vaader: ik werrek nou òl zóvel jaar bee je en ik hèèw òllòn òlles deen zó òs je 't hèèwwe wów, en nach nooit hè je mee 'n bókkie geeve óm er's mit mien maas féést te fiire.

30. Maar nou deuze zeun kómme is, die je goéd er mit belle fòn meikes deurbròcht het, hè je fóór

't huus komt, nou moet 't fet meste kolf slacht worre.

31. Doe seide de vader: kiind! jij bent immers ollan bij me weest en ol 't miine is immers ok 't jouwe!

32. Nou komt 't gastereere eigelik te pos; want deuze broer van jou was voor mij net so goed as dood en hij is weer levendig worre; hij was verlore en is weerom fonde.

him 't vette kòllef slachte laate.

31. En hee seide teuge-n-'m: Kiend, jee bent òllòn bee me, en òl wòt ik hèèw is fòn jów.

32. 't Fleet wel féést te fiire en bliid te weeze, wònt deuze broer fòn jów wòs dóód en is wéér leevendig wórre; hee wòs ferlóóre en is weróm fónde.

5. Texelsche Courant, 10 en 13 April 1929. Het niet ondertekende stuk is van iemand uit de Koog.

Waarde Duunker! ¹⁾

Nou moet je begriepe, ik seide leste deris teuge mien vrouw, ik gaan ers 'n hoekie omloope en 'n entje kuiere, en deer was ik nag maar 'n klein entje van huus of, of deer hoor ik achter mien reg roepe: Heu, wachteris effies, ik hew 'n boeskip an je. Ik keek achterom en deer was 't Piet. Ik seg bee me eige: een boeskip an mee, wat ken dat weze. Ja, seitie, ik woo je deris frage, of jee dat stikkie in de krant set het. Ik seg: wat stikkie, wat krant? Nou, seitie, houw je maar niet zo stiekum, want wie zoo dat nou aars lappe hewwe as jee? Ik seg teuge-num: wat stikkie bedoel je toch. Nou seitie, dat van die stieve ries met butter en

Waarde Dünker,

Nou moet je begriepe, ik seide leste deres teuge mien vrouw, ik gaan er's 'n hoekie ómlóópe en 'n endje kuiere, en déér wòs ik nach maar 'n klein endje fòn hüs of déér hóór ik achter mien rèèch roepe: Heu, wachteres effies, ik hèèw 'n boeskip òn je. Ik keek achteróm en déér wòs 't Piet. Ik sèèch bee me eige: een boeskip òn mee, wòt ken dòt weeze? Ja, seitie, ik wów je deres fraage, òf jee dòt stikkie in de krònt set het. Ik sèèch: wòt stikkie, wòt krònt? Nou, seitie, hou je maar niet zóó stiekem, wònt wie sów dòt aars lappe hèèwwe òs jee? Ik sèèch teuge-n-'m: wòt stikkie bedoel je tòch? Nou seitie, dòt fòn die stiive ries mit butter en süker. Ik sèèch:

¹⁾ De redacteur van de Texelsche Courant heette Duinker.

suker. Ik seg, o, is 't aars niet. Ik woo 't niet wete, dat ik dat deen had, ik seg: Niks hoor. (Dat seit immers iederien zowat op Tessel, kleine kiender die op strit speule en al.) Maar op lest docht ik: nou, ik sel maar deur de ben fòle, en 'k seide: ja, dat hew ik deen. Maar 'k seide Piet, deer hew ik toch gien kwaad mee deen? Wel ninnit, seitie, hillemaal niet. Nou, 'k seg, dan is 't ok zo erg niet.

Doe hewe nag een tiedje staan te klesse over de lammeree, datte der zoveul lampies en skípe dood ginge, en ok nag over het dure foer en kunstmis. Datte de kleine prúsboertjes 't kwaad zowe hewe om 't hoofd bove water te houwe en al zuksewat meer. Want van de lampies moet 't op Tessel toch al veul komme. Ja seide Piet, ik hew er ok al twie dood en ien sugelatertje, dus dat gaat ok nag niet erg voor de wient.

Maar opiens kiek ik op mien klokkie, en sien, dat het temet zes uur worre is, dat ik verskoot as de weergalg, want om die tied doene wee altoos 'n koppie. Dat ik seg: ik smeer em en zette er skot achter om bee ties tuus te weze. Ik docht: ik sel 'n hoekie afsneeje, en met ien sien ik een kiewietje opgaan, en ik docht die ken deer welderis 'n nessie hewe, en ik seek eve en werentig: hee hat er twie. Ik deed ze

ó, is 't aars niet. Ik wów 't niet weete, dòt ik dòt deen hòd, ik sèèch: Niks hóór. (Dòt seit immers iederiin zówòt óp Tessel, kleine kiender die óp stréét speule en òl). Maar óp lest dòcht ik: nou, ik sel maar deur de ben fòlle, en ik seide: ja, dòt hèèw ik deen. Maar 'k seide Piet, déér hèèw ik tòch gien kwaad mee deen? Wel ninnit, seitie, hillemaal niet. Nou, 'k sèèch, dón is 't ók zóó erreg niet.

Doe hèèwe nach een tiedje staan te klesse oover de lammeree, dòtte d'r zóveul lampies en skéépe dóód ginge, en ók nach oover 't duure foer en kunstmis. Dòtte de kleine prúsboertjes 't kwaad sówe hèèwwe óm 't hóófd boove watter te houwe en òl zóksewót méér. Wònt fòn de lampies moet 't óp Tessel tòch òl veul kómme. Ja, seide Piet, ik hèèw er ók òl twie dóód en iin suugelaatertje, dus dòt gaat ók nach niet erreg fóór de wiend.

Maar ópiins kiek ik óp mien klòkkie en sien, dòt 't temet zes uur wórre is, dòt ik ferskoot òs de wéérgòlleg, wònt óm die tiid doene wee òltóós 'n kòppie. Dòt ik sèèch: ik sméér 'm en sette d'r skòt achter óm beetiis tús te weze. Ik dòcht: ik sel 'n hoekie òfsneeje, en mitiin sien ik een kiewietje ópgaan, en ik dòcht die ken welderes 'n nessie hèèwwe, en ik seek eeve en werentig: hee hòd er twie. Ik deed se gouw ónder me

gauw onder me pet, want ik docht d'r kon welderis peliesie of zo komme. En net soo 'k weg gaan, en deer hoor ik al weer geroep achter me: Heu! Ik verskoot vanzelf alweer en keek verskeft achterom, en deer staat Jaap voor me. Hee keek niks blied en seide: wat doen jee op mien blombôle te trappe? Ik seg: blombôle trappe, ik trap geweun op de grond net as iederien. Ja seitie, maar je siet toch die narsisse wel? Ik seg nar...sisse? Bedoel je die tietelooze? Ja zeker, seitie, ik seg die benne immers toch ollemaal befre!

Al mien tietelooze befre? Keije begriep, seitie, dan hat ik er niet zon berg ruugte op moete hewwe. Nou, ik seg, wees nou maar niet poestig op me, want 't spiet me, dat ik het segge moet, maar van blombôle hew 'k net zo veul verstand as 'n os van pangkoekbakke. Maar onderhand was 't al aardig laat worre-n-ok, en ik docht nou maak ik toch, dat ik tuus kom, en net wo ik over een tuunwaltje springe, laat 'k nou an 't puntdreed hange bluuve, maar 't kwam nagal goed af want me eitjes wazze nag heel.

Ik krabbelde gauw overend, en net of 't spul sprak: deer loop ik Fik ¹⁾ teuge sien lief, of eigelik

pet, wònt ik dòcht d'r kón welderes peliesie òf zóó kómme. En net sów 'k weggaan, en déér hóór ik òl wéér geroep achter me: Heu! Ik ferskoot fonzellef òlwéér en keek ferskeft achteróm, en déér staat Jaap fóór me. Hee keek niks bliid en seide: wòt doen jee óp mien blómbòlle te trappe? Ik sèèch: blómbòlle trappe, ik trap geweun óppe grónd net òs iederiin. Ja seitie, maar je siet tòch die nòrsisse wel? Ik sèèch nòr...sisse? Bedoel je die tietelóóze? Ja zeeker, seitie, ik sèèch die benne immers tòch òllemaal befróóre!

Òl mien tietelóóze befróóre? Kè je begriep, seitie, dòn hòd ik er niet zó'n berreg rügte óp moete hèèwwe. Nou, ik sèèch, wees nou maar niet poestig óp me, wònt 't spiet me, dòt ik 't sèègge moet, maar fòn blómbòlle hèèw 'k net zóveul ferstònd òs 'n òs fòn pangkoekbakke. Maar ónderhònd wòs 't òl aardig laat wórre-n-ók, en ik dòcht nou maak ik tòch, dòt ik tús kóm, en net wów ik oover een tünwòlde springe, laat 'k nou òn 't pundrééd hange blüve, maar 't kwam nògòl goed òf wònt me eitjes wòzze nach héél.

Ik krabbelde gouw ooverend, en net òf 't spul sprak: déér lóóp ik Fik teuge sien lief, òf eigelek

¹⁾ Fik was de bijnaam van de poelier aan den Burg. Hij hield zich ook bezig met de inkoop van kievietseieren.

was 't sien zeun, maar dot was ok kasseweel! Nou, seitie, weet je nag wat? Ik seg ik weet genog, maar dot seg ik allegaar niet. Ni, seitie, ik bedoel of je ok wat foor me het! Nou 'k seg, ja ik hew nag twee kiewieseitjes, maar wat ken je besteeje? Nou vandaag seitie krig je nag zeuve stüvers, maar morrege is 't vast niet meer as 'n skelling. Ik seg je bent toch wel wiezer?

Maar op lest seg ik, vort maar: jee moet er ok deur. Dat komt ik mag Fik nag al, ik fiend him altoos nag al rechtuut. Eindelijk kwam ik dan tuus, maar 't was onderhand al over zeuvene. De vrouw was een beetje narpig deur 't lange wachte met 't koppie, en ze seide: weer hij je nou zo lang sete? Ik seg mensch, ik hew hillemaal niet sete. Nou seit ze, dan hijje zeker weer arregurs staan te blauwbekke, 't is net goed om de griep op je lief te krigge, want de 'wient sneet je deur. Maar doe ik de sevetig cente op tafel leide van de kiewieseier, doe was ze gauw weer in der hummetje.

wòs 't sien zeun, maar dòt wòs ók kòsseweel! Nou, seitie, weet je nach wòt? Ik sèèch, ik weet genóg, maar dòt sèèch ik òllegaar niet. Néé, seitie, ik bedoelde òf je ók wòt fóór me het! Nou 'k sèèch, ja, ik hèèw nach twie kiewieseitjes, maar wòt ken je besteeje? Nou fòndaag, seitie, krig je nach zeuve stüvers, maar mòrrege is 't vòst niet méér òs 'n skelling. Ik sèèch: je bent tòch wel wiezer?

Maar óp lest sèèch ik, vórt maar: jee moet er ók deur. Dòt kómt ik mag Fik nògòl, ik fiend him òltóós nògòl rechüt. Eindelek kwam ik dòn tüs, maar 't wòs ónderhònd òl' oover zeuvene. De vrouw wòs 'n beetje nòrrepig deur 't lange wachte mit 't kòppie, en se seide: wéér hè je nou zóólang seete? Ik sèèch mèèns, ik hèèw hillemaal niet seete. Nou seit se, dòn hè je zeeker wéér òrregers staan te blaauwbekke, 't is net goed óm de griep óp je lief te krigge, wònt de wient sneet je deur. Maar doe ik de seuvetig sente óp taafel leide fòn de kiewieseier, doe wòs se gouw wéér in d'r hummetje.

6. EISOEKE ¹⁾

Vroeger, as de tied fan kiewies-
eiersoeke forbee wos, ginge we in
Mei eier fan are feugels soeke,
wot doe free mog, te minste ze

Éérder, òs de tiid fòn kiewies-
eiersoeke ferbee wòs, ginge we in
Mei eier fòn aare feugels soeke,
wòt doe free móch, teméénste se

¹⁾ Texelsche Courant van 26 Maart 1930.

liete je free soeke. In 't Nuwweland op de Stôr of in de Pette in ok in de Poel of op 't Koolstik kon je d'r genog fiende. 't Beurde wel d'rs, dat je d'r mit 50 soms wel 100 tuus kwam. We skouwde ze eerst allemaal, want as ze fuul wasse, liete we ze lègge. We sneede er dan mit ons mes 'n groote V bee; dat beteekende, dat ze fuul (vuil) ware en iederien liet ze dan lègge, want sukke fuule eier uuthale wier altied as 'n lillike streek beskouwd. We sochte dan meest naar eier fan kluute, lieuwe, tjerke, marels, kragemakers, stortjes en swartkopmeeuwe; soms beurde 't ok wel, dot we d'rs een vroeketje meenamme, maar kleinder eitjes nooit.

Kleine eitjes uuthale fonde we even slecht as fuule eier uuthale. Na 15 of 20 Mei sochte we niet meer; we liete de feugels dan varder broede en as je dan een maand later in 't Nuwweland kwam, sag je verscheie jonge feugels loope, feul meer dan teugewoordig en toch worre er nou lang sooveul eier niet uuthaalt as vroeger. D'r wasse vroeger ok nag al puur harmelinge, die verscheie jonge feugeltjes doodmaakte. Nouw is d'r temet gien ien meer, maar de swartkoppe en die groôte kokmeeuwe make nouw meer feugeltjes dood as vroeger de harmelinge. Zowwe ze die meeuwe teugewoordig niet te veul beskerme?

liete je free soeke. In 't Nuwwelond óp de Stóór òf in de Pette en ók in de Poël òf óp 't Kóólstik kón je d'r genóg fiende. 't Beurde wel d'rs, dòt je d'r mit fiftig sóms wel hónderd tús kwam. We skouwde ze éerst òllemaal, wònt òs se fül wòzze, liete we ze lègge. We sneede 'r dòn mit óóns mes 'n gróóte V bee; dòt beteekende, dòt se fül (vuil) wòzze en iederiin liet se dòn lègge, wònt zókke füle eier üt-haale wier òltiid òs 'n lillike streek beskouwd. We sòchte dòn méést naa eier fòn klüte, lieuwe, tjerke, maarels, kraagemaakers, stòòrtjes en swòrtkòpmééuwe; sóms beurde 't ók wel, dòt we d'rs een vroeketje meenamme, maar kleinder eitjes nooit.

Kleine eitjes üthaale fónde we eeve slecht òs füle eier üthaale. Naa vijftiin òf twintig Mei sòchte we niet méér; we liete de feugels dòn vòrder broède en òs je dòn een maand laater in 't Nuwwelond kwam, sach je ferskeie jónge feugels lóópe, veul méér dòn teugewóórdig en tòch wórre d'r nou lang zóveul eier niet üthaald òs éérder. D'r wòzze éérder ók nògòl puur hòrremelinge, die ferskeie jónge feugeltjes dóódmaakte. Nou is d'r temet gien iin méér, maar de swòrtkòppe en die gróóte kòkmééuwe maake nou méér feugeltjes dóód òs éérder de hòrremelinge. Sówwe se die mééuwe teugewóórdig niet te veul beskerme?

Vroeger sag je veul meer kluute dan teugewoordig. An de Westkant van de Watermoleweg leide ze temet overal en bee de Weël op de Wilde leide d'r ok puur. In de Prins leide d'r verscheie bee de Molekolk en bee de kreeke, die hier en deêr in 't land ware. Ok are feugels zoo as marels, tjerke en kragemakers sag je vroeger veul meer. Die leide overal in 't land en ok in de nolle. Deêr leide ze in 't Grootte Flak, Kaperflak, Noordflak, Pieterrooze flak, Zonneflakke en zelfs in de binneflakke van de Buuteriggel. In 't Grootte Flak lagge ok puur snipeitjes en die sie je nouw temet niet meer. 't Is jammer. In de broedtiid konne ze zo leuk deur de lucht fliege en d'r op ien flerk skuin naar beneje late falle, wat zoo'n besonder snorrend geluud gaf. Ze lagge d'r eitjes zoo sekuur weg, dat je ze temet niet fiende kon en je most de z.g. torentjes in 't gras al in de gate hewwe om ze te fiende. Zowwe ze d'r niet te lang jacht op make? In April, as de beesies al lègge, magge ze niet skote worre. Me dunkt as ze er tot half Febrewari op jaagde, was 't al lang genog.

Doe we nag jonges wazze, beskouwde we 't altiid as 'n sport, wie de meeste kleine eitjes te lègge wist. Meest wazze het eitjes van lieuwerikke, stôggies, kneutjes en graspiertjes (vinkies noem-

Éérder sach je veul méer klüte dòn teugewóordig. Òn de Westkònt fòn de Waatermoolesweg leide se temet ooveròl en bee de Wéél óp de Wilde leide d'r ók puur. In de Prééns leide d'r ferskeie bee de Moolekòllek en bee de kreeke, die hiir en déér in 't lònnd wòzze. Ók aare feugels zóó òs marels, tjerreke en kraagemaakers sach je éérder veul méér. Die leide ooveròl in 't lònnd en ók in de nòlle. Déér leide se in 't Gróóte Flak, Kaaperflak, Nóórdflak, Pieterróoze Flak, Zónneflakke en zellefs in de binneflakke fòn de Büteriggel. In 't Gróóte Flak lagge ók puur snipeitjes en die sie je nou temet niet méér. 't Is jammer. In de broèdtiíd kónne ze zóó leuk deur de lucht vliige en d'r óp iin vlerrek skuin naa beneede fòòlle laate, wòt zó'n bezónder snórrend geluud gaf. Se lagge d'r eitjes zóó sekuur weg, dòt je ze temet niet fiende kón en je móst de z.g. tóóretjes in 't gròs òl in de gaate hèèwwe óm ze te fiende. Sówwe ze d'r niet te lang jacht óp maake? In April, òs de béésies òl lègge, magge ze niet skoote wórre. Me dunkt òs se er tòt hòllef Febrewaarie óp jaagde, wòs 't òl lang genóg.

Doe we nach jónges wòzze, beskouwde we 't òltiíd òs 'n spórt, wie de mééste kleine eitjes te lègge wist. Méést wòzze 't eitjes fòn lieuwerikke, stòògies, kneutjes en gròspiipertjes (vinkies noemde we

de we die), die we fonde, maar ok wel d'rs paapies, kwiksteerte, geelborsies, rietgorsies, zwaluwtjes en nog meer. Maar, zoo as ik skreef, uuthaale deede we die niet. Ik hoop, dat alle jonges en meikes op Tessel d'r nag zoo over denke, want 't mooiste op Tessel is en bluoft toch de feugelwereld, zoo mooi as je die nargens fiend. Nouw wil ik uutscheie, want aars wordt 't te lang. As 't soms in de krant mag komme, moete de lezers de foute die ik maak maar deur de fingers sien, want aars durf ik nooit meer wat skrieve.

Groetend,
Eisoeker.

die), die we fónde, maar ók wel d'rs paapies, kwikstéerte, geelbórsies, ríitgòrsies, zwaalúwtjes en nach méér. Maar, zóó òs ik skreef, üthaale deede we die niet. Ik hoop, dòt òlle jónges en meikes óp Tessel d'r nach zóó oover denke, wònt 't mooiste óp Tessel is en blüft tòch de feugelwéérelld, zó mooi òs je die nòrreges fiendt. Nou wil ik ütskeie, wònt aars wórdt 't te lang. Òs 't sóms in de krònt mag kómme, moete de leezers de foute die ik maak maar deur de fingers siin, wònt aars durref ik nooit méér wòt skriive.

Groetend,
Eisoeker.

7. Het volgende stukje is een gedeelte van een verhaal dat een abonnee, zich noemende „Je vrind, weunende an 't ouwe adres”, heeft geplaatst in de nummers van 9, 12, 16, 19 en 23 April 1930 van de Texelsche Courant. Het draagt geen titel.

De schrijver begint met te vertellen, hoe hij, na bij de schoonmaak een paar „pulle” te hebben gebroken, de toorn van zijn vrouw ontvlucht en naar het strand gaat om een zak „klossies” te halen. Bij paal 18 vindt hij wat hij zoekt en vervolgt dan:

Ik docht, die komme nag wel te pas, want we kenne nag kouwelijke dage genog krigge, dat je loopt te huftere. Eer ik dicht bee 18 was, had ik zo 't iene mit are ol 'n aardig sakkie vol, maar deurdatt ze allegaar niet eve droog wazze, sweert 't nag ol an. Dus doen ik nag in de buutenolle was, docht ik, ik hew de tied an mezelf, dus sel ik eerst maar ers ruste. En onderwiel ik deer nag

Ik dòcht, die kómme nach wel te pòs, wònt we kenne nach koweleke daage genóg krigge, dòt je lóópt te huftere. Éér ik dicht bee achttiin wòs, hòd ik zóó 't iine mit 't aare òl 'n aardig zakkie vól, maar deurdòt se òllegaar niet eeve dróóg wòzze, swéért 't nach òl òn. Dus doen ik nach in de bütendòlle wòs, dòcht ik, ik hèèw de tiid òn mezellef, dus zel ik éérst maar er's ruste. En twielt ik déér nach

zo wat sit te miemere, vooral hoe ik het hewwe most mit die stikkenigge pul, ken iederien wel begriepe dat ik er wel wat teuge opsag om na huus te gaan. Want ik docht bee mezelf, as se 't siene, dan staat er wel 'n potje foor me te fier. Gelukkig, docht ik, dat ik niet mit niks tuuskom, dat vergoed destin nag wat. En net dat ik docht weer mit m'n vrachie overend te krabbelen, hoor ik mitiens dwars fan 't pòdje geskreeuw fan feugels, net of ze deer wat hadde. Ik er gauw op of, en doet ik er bee kwam, sag ik dat ze 'n wilde knien te pakke hadde, maar hee was al dood, en sien iene oog hadde ze al uutpikt. Nou ik docht bee mezelf, dot is nag 'n foorfaltje, maar om alle herrie te foorkomme stopte ik him onder mien aap. En nag maar pas was ik bee me vrachie weerom komme, en sat nag effies om wat tot mezelf te komme, of deer hoor ik geroep achter me van „hoo ers effies!” Ik verskoot, dat ik trilde. En doet ik opkeek, kwam er 'n lange meneer na me toe. Het leek nagol een heele banjerd met een groote flaphoed op en 'n groote grieze snor.

Zoo as ik seg, 'n groote grieze snor van buutegeweune groote. Ik denk wel van zo wat zo groot as 'n hoefiezer van 'n polderpeerd. Hee keek me maar strebant an en vroeg mitiens: Hij je

zóó wòt sit te miemere, fóóròl hoe ik 't hèèwwe móst mit die stikkenigge pul, ken iederiin wel begriepe dòt ik 'r wel wòt teuge ópsach óm na hüs te gaan. Wònt ik dòcht bee mezellef, òs se 't siene, dòn staat 'r wel 'n pòtje fóór me te fiir. Gelukkig, dòcht ik, dòt ik niet mit niks tús-kóm, dòt fergoedt destin nach wòt. En net dòt ik dòcht wéer mit m'n vrachie ooverend te krabbele, hóór ik mitiins dwòrs fòn 't pòòdje geskréeuw fòn feugels, net òf se déér wòt hòdde. Ik 'r gouw óp òf, en doet ik 'r bee kwam, sach ik dòt se 'n wilde knien te pakke hòdde, maar hee wòs òl dóód, en sien iine óóg hòdde se òl üt-pikt. Nou ik dòcht bee mezellef, dòt is nach 'n fóórfòltje, maar óm òlle herrie te fóórkómme stòpte ik 'm ónder mien aap. En nach maar pòs wòs ik bee me vrachie weróm kómme, en sòt nach effies óm wòt tòt mezellef te kómme, òf déér hóór ik geroep achter me fòn „hoo er's effies!” Ik ferskoot, dòt ik trilde. En doet ik ópkeek, kwam er 'n lange menéér na me toe. 't Leek nògòl 'n hééle bònjerd mit 'n gróóte flaphoêd óp en 'n gróóte griize snór.

Zóó òs ik sèèg, 'n gróóte griize snór fòn büteweune gróótte. Ik denk wel fòn zó wòt zóó gróót òs 'n hoefiezer fòn 'n pòldepéerd. Hee keek me maar strebònt òn en froeg mitiins: Hè je wel fer-

wel vergunning? Ik wist niet wat ik hoorde. 'k Seg: ver-gunning? Nou moet je weten, as dot ik toch ol 'n hekel an starke drank hew, en soo je nou nag denke, dat ik hier in de nolle fan dat goed verkoope zoo? As ik dan foor zeuve stuuvers in 'n week omzette zoo, was 't al mooi denk ik. Nou seit ie, ik sien wel, dat je ok niet erg begriepelijk bent. Ik bedoel dut, of je freedom het om hier te loope. Ik seg nou moet het toch niet raarder worre, 't is hier toch 'n free pòd. Je het wel een beetje geliek, seide-n-ie, maar niet hillegaar, want ik hew aans mit mien eige lief sien, dat je buute 't pòd was in de doores. En, seide-n-ie veerder, 'k sel 't je in iene maar segge ok, ik vermoed dat je op kniene jaagd het. Nou ik moet je segge, dat ik doe hillegaar foelde, of ik fan 't weer sleege wos. Ik begon doe wel een beetje pietertjes in m'n lief te worre en seide, dat ik gieniense wist hoe of ik 'n geweer vasthouwe most, dus hoe woo ik nou kniene skiete kenne? Ik hew ien keer ers uut de grap op de Kaap skote, en doet ik ging te kieke, hing ie hillegaar oversee, dus had ik 'm zeker raakt, maar dot wos dan ok lang gien knien. Ik docht er me zo mit 'n grappie of te make, maar dot wos mis, want ik sag wel dat ie doe briekent wier. Hee begon dan ook an sien groote

gunning? Ik wist niet wòt ik hóorde. 'k Sèèg: fer-gun-ning? Nou moet je weete, òs dòt ik tòch òl 'n heekel òn stòrreke drank hèèw, en sów je nou nach denke, dòt ik hiir in de nòlle fòn dòt goèd fer-kóope sów? Òs ik dòn fóór zeuve stüvers in 'n week ómsette sów, wòs 't òl mooi denk ik. Nou seit ie, ik sien wel, dòt je ók niet erreg begriepelik bent. Ik bedoel dut, òf je freedóm het óm hiir te lóope. Ik sèèg nou moet 't tòch niet raarder wórre, 't is hiir tòch 'n free pòd. Je het wel 'n beetje geliek, seide-n-ie, maar niet hillegaar, wònt ik hèèw aans mit mien eige lief siin, dòt je büte 't pòd wòs in de dóores. En, seide-n-ie véerder, 'k sel 't je in iine maar sèègge ók, ik fermoed dòt je óp kniene jaagd het. Nou ik moet je sèègge, dòt ik doe hillegaar foelde, òf ik fòn 't wéer sleege wòs. Ik begón doe wel 'n beetje pietertjes in m'n lief te wórre en seide, dòt ik gieniense wist hoe òf ik 'n gewéer vasthouwe móst, dus hoe wów ik nou kniene skiete kenne? Ik hèèw iin kéer er's fóór de lòl óp de Kaap skoote, en doet ik ging te kieke, hing ie hillegaar ooversee, dus hòd ik 'm zeeker raakt, maar dòt wòs dòn ók lang gien knien. Ik dòcht 'r me zó mit 'n grappie òf te maake, maar dòt wòs mis, wònt ik sach wel dòt ie doe briekent wier. Hee begón dòn ók òn sien gróóte snór te draaie, en kómme-déerde dòt ik maar er's beginne

snor te draaie, en kommedeerde dot ik maar ers beginne most mit de zak houtjes leeg te skudde. Ik docht, o jee, dot is om mien knientje te doen. Maar docht ik, ik sel maar wat soete broodjes bakke, want je weet niet wie je soms voor het. Doet ik de zak leeg gooid had, keek ie wel een beetje beteuterd, en seide, dat ie niet fond wot ie socht. Nou er wos dan ok niks gien bezonders in, iederien mag 't wel wete ook. Un stik of wat eeke klossies, 'n plankie fan 'n wiskie of kejakissie, 'n ronde truul mit 'n gat er in, en 'n end van 'n hijsblokkie mit 'n eeke skief. Veerder wos 't ressie zo'n beetje rommel. Ik wos vanzelf niet erg gemutst, en seide, dat ik graag wete woo, wie of me ol die drokte an deed. Doe haalde-nie 'n plaatje uut sien zak, en froeg, of ik ers leze wot deer op stong. Ik seg ja, olles goed en best, maar ik hew me bril niet bee me, dus ken ik 't ok niet leze. Nou seit ie, wat denk je dan wel dat dut is voor 'n ding? Ik bekeek 't ding ers, 'k seg nou, ik denk van 'n soort medalje van Kuresow of zoozewat. Niks hoor seit ie, dut is nou 'n penning, en der staat op te leze, dat ik van de peliesie ben.

Ik seg doe teuge him, 'n penning, is dot dan gien Duis geld? Nî seit ie, dot is 'n „Pfennig”. Dus ik seg teuge him dan skrief je dot mit pu fu? Juust seit ie,

móst mit de zak houtjes leeg te skudde. Ik dòcht, o jee, dòt is óm mien knientje te doên. Maar dòcht ik, ik sel maar wòt soete bróódjes bakke, wònt je weet niet wie je sóms fóór het. Doet ik de zak leeg gooid hòd, keek ie wel een beetje beteuterd, en seide, dòt ie niet fónd wòt ie sòcht. Nou er wòs dòn ók niks gien bezónders in, iederiin mag 't wel weete ók. 'n Stik òf wòt eeke klóssies, 'n plankie fòn 'n wiskie- òf kejakissie, 'n rónde trül mit 'n gòt 'r in en 'n end fòn 'n hijsblókkie mit 'n eeke skiif. Véérder wòs 't ressie zo'n beetje rómmel. Ik wòs fonzellef niet erreg gemust en seide, dòt ik graag weete wów, wie òf me òl die dròkte òndeed. Doe haalde-n-ie 'n plaatje üt s'n zak en froeg, òf ik er's leeze wów wòt déér óp stóng. Ik sèèch ja, òlles goed en best, maar ik hèèw m'n bril niet bee me, dus ken ik 't ók niet leeze. Nou seit ie, wòt denk je dòn wel, dòt dut is fóór 'n ding? Ik bekeek 't ding erres, 'k sèèch nou, ik denk fòn 'n sóórt medòlje fòn Küresòw òf zóózewòt. Niks hóór seit ie, dut is nou 'n penning en d'r staat óp te leeze, dòt ik fòn de peliesie ben.

Ik sèèch doe teuge him: 'n penning is dòt dòn gien Duis geld? Néé, seit ie, dòt is 'n „Pfennig”. Dus ik sèèch teuge him, dòn skriif je dòt mit pu fu? Jüst seit ie, je

je bent nag niet zo stom as je er wel uut siet. Nou ik seg dot is vanzelf, want ik hew, doe ik zon jonge wos, nag op de Fransche skool gaan bee de ouwe Meseu ¹⁾).

bent nach niet zóó stóm òs je 'r wel üt siet. Nou ik sèèch dèt is fonzellef, wònt ik hèèw, doe ik zó'n jónge wòs, nach op de Fròonse skool gaan bee de ouwe Meseu.

8. Texelsche Courant van 1 Augustus 1942. Stukje zonder titel, ondertekend D., gevolgd door een ander stuk, dat kennelijk op het eerste aansluit en getekend is: D.-V.

't Is al 'n heele tied leeje, dot ik uwe skreve heb over die verbiending mit 't Nuwwediip. Dot wos nag mit die ouwe eerste Ada. Die lag Vreedags oltied stil, want dan most de ketel skoonmaakt worre; dan ging mit de eb het postschuutje na Nuwwediip; de „sjees” noemde ze dot ding. Mit de vloed kwam-ie weer weerom. Tees v. d. Sterre wos er, g'loof ik, skipper op. Mit 'n drokke dag hod-ie welders 'n stik of vijf posseziers.

Maar d'r wazze veul meer verbiendinge. Na Amsterdam ging heel vroeger skipper Pieter Bikker; deer het, meen ik, Jan Bruin 't veer von overnome. Na Amsterdam ginge doe skipper Jan Bruin, Dirk Keizer en later ok nag Pieter Keizer. Van Tessel na Alkmaar foer Teunis Dekker en ok 'n poosie Tees Flens; na Harlingen Dirk Tuinder en Teunis Timmer. Maar ok von Cosdurp wos 'r doe 'n beurtskipper op Harlingen, Kees Kooijman.

't Is òl 'n hééle tiid leeje, dèt ik uwe skreeve heb oover die ferbiending mit 't Nuwwediip. Dèt wòs nach mit die ouwe éérste Ada. Die lach Freedags òltiid stil, wònt dòn móst de keetel skómmaakt wórre; dòn ging mit de eb 't pòstskütje na Nuwwediip; de „sjees” noemde ze dèt ding. Mit de vloed kwam ie wéér weróm. Tees v. d. Sterre wòs 'r gloof ik, skipper óp. Mit 'n dròkke dag hòd ie welders 'n stik of vijf pòsseziirs.

Maar d'r wòzze veul méér ferbiendinge. Na Amsterdam ging 'n héél tiid leede skipper Pieter Bikker; déér het, meen ik, Jòn Bruin 't veer fòn oovernoome. Na Amsterdam ginge doe skipper Jòn Bruin, Dirrek Keizer en laater ók nach Pieter Keizer. Fòn Tessel na Òllekmaar foêr Teunis Dekker en ók 'n póósie Tees Flèens; na Hòrlinge Dirk Tuinder en Teunis Timmer. Maar ók fòn Kòsdörrep wòs 'r doe 'n beurtskipper óp Hòrlinge, Kees Kooijemòn.

¹⁾ Het Hoofd van de Franse School.

Op Tessel zelf hod elk durp 'n boeskippelooper. Van Skil kwam er geregeld 'n man mit 'n krewage; hee hod 'n soort haampie over z'n skoore; deer hinge de stokke van de krewage in. Hee hod oltied een hooge hoed op, zoo kwam-ie geregeld on de Burg; dot wos Leen Blank. Van Oostrent kwam geregeld Sieme Mossel; die hod 'n mand op sien rêg in deer ginge de boeskippe in; die nam ok boeskippe mee voor de Weel. Von Cosdurp kwam Kees van Hert; die kwam mit 'n kapwage, maar die hod ok, net os de aare, 'n geregelde dienst op de Burg. Von de Hoore kwam er 'n vrouw mit 'n armband. Hoe of die hiet- te, is me ontskote, maar d'r mooie beenaam weet ik nag wel; ze noemde d'r de „Zeeuwse land- dame”.

D.

Van de Koog kwam 'r geregeld 'n vrouw mit 'n kapwage, Griet Bras. Dot wos voor ons altied 'n buutekansie, want as je teuge dat peert begon te prate, dan ging-ie foor de wage zitte; 't duurde niet lang, of-ie ging lêgge. Nou, dan moste wee op 'n of- stand bluve, want Griet wos niet makkelijk. 't Duurde gewoenlik ok niet lang, of dan kwam Aij Dekker anzette (gemeente-veld- wachter in die tied). Die kwam ons dan achterna; krigge kon-ie ons niet, dot leek wel hillekedôl niks, maar ik wos voorol bang

KEYSER, Het Tessels

Óp Tessel zellef hòd ellek dörrep 'n boeskippelóoper. Fòn Skil kwam 'r gereegeld 'n mòn mit 'n kruwwaage; hee hòd 'n sóórt haampie oover s'n skóóre; déér hinge de stòkke fòn de kruwwaa- ge in. Hee hòd òlthid 'n hóóge hoêd óp, zóó kwam ie gereegeld òn de Burreg; dòt wòs Leen Blank. Fòn Óóstrend kwam gereegeld Sieme Móssel; die hòd 'n mònd óp sien rèèch en déér ginge de boeskippe in; die nam ók boeskippe mee fóór de Wéél. Fón Kòsdörrep kwam Kees fòn Hert; die kwam mit 'n kapwaage, maar die hòd ók, net òs de aare, 'n gereegelde diinst óppe Burreg. Fòn de Hóóre kwam er 'n vrouw mit 'n òrremònd. Hoe òf die hiitte, is me óntskoote, maar d'r mooie beenaam weet ik nach wel; se noemde d'r de „Zééuwse lònddaame”.

D.

Fòn de Kóóg kwam 'r gereegeld 'n vrouw mit 'n kapwaage, Griet Bròs. Dòt wòs fóór óóns òlthid 'n bütekònsie, wònt òs je teuge dòt péérd begón te praate, dòn ging ie fóór de waage sitte; 't duurde niet lang, òf ie ging lègge. Nou dòn móste wee óp 'n òfstònd blüve, wònt Griet wòs niet makkelek. 't Duurde deugemeen ók niet lang, òf dòn kwam Aai Dekker ònsette (gemeente-veldwachter in die tiid). Die kwam óóns dòn achterna; krigge kón ie óóns niet, dòt leek wel hillekedòl niks, maar ik wòs fóóròl bang fóór sien stòk. 't

16

voor sien stok. 't Skeen wel, dot die man in ik niet best mit mekaar opskiete konne.

Nou sel uwe meskien frage, wot foor boeskippe of die mense ollemaal deeje. Belosting betale, olles wot er noodig wos voor sieke haalde ze van de apteeker. Verder skoene, mannefakture, olles wot er zoo noodig wos. Ok fleis, wont allien in De Burg wos 'n slager of eigelik wel twie, Jan Kolf in Kees Nieuwehuize.

Fient uwe 't ok niet jammer, dot 't heele spul niet op de foto staat? Dot zoo 'n anwinst weze voor 't mezeum. Maar in die tied kon dot zeker nag niet, om zoo op streêt 'n foto te make. In de tuun van De Zwaan stond 'n houte huusie. Deer kon je je uutpoetereteeren late. Zoo om de veertien dage kwam er ien van 't Nuwwediip om dot te doen.

D.-V.

Skeen wel, dõt die mòn en ik niet best mit mekaar opskiite kónne.

Nou zel üwe meskien frage, wõt fóór boeskippe òf die mèense ollemaal deeje. Belòsting betaale, òlles wõt 'r nóódig wòs fóór sieke haalde se fòn de apteeker. En dòn skoene, mònnefakture, òlles wõt 'r zóó nóódig wòs. Ók fleis, wònt òlliin òn De Burreg wòs 'n slaager, òf eigelek twie, Jòn Kòllef en Kees Nieuwehuize.

Fiend üwe 't ók niet jammer, dõt 't hééle spul niet óppe footoo staat? Dõt sów 'n ònwéénst weeze fóór 't mezeejem. Maar in die tiid kón dõt zeeker nach niet, óm zóó óp stréét 'n footoo te maake. In de tün fòn De Zwaan stónd 'n houte hüsie. Déér kón je je üt-poeteretéere laate. Zóó óm de véértiin daage kwam er iin fòn 't Nuwwediip óm dõt te doên.

D.-V.

9. JAC. LAP: DE SKIEPEHOUWEREE OP TESSEL ¹⁾

De skiepehouweree op Tessel bestaet wel menseheugenis. Tessel is deerdeur bekend raekt; oigeluk beroemd worren de leste jare; de skiepehouweree op 't eiland furmde froger de hoofdbron fan bestaen. Bouwland was 'r weinig. Koeiemelke was beesaek, sodat 't skiepefokke hoofdsaek was.

De skéépehouweree óp Tessel bestaat wel mèenseheugenis. Tessel is déérdeur bekend raakt, èègelenk beroemd wórre de leste jaare; de skéépehouweree óp 't eilònd wòs éérder de hóófdbrón fòn bestaan. Bouwlònd wòs 'r weinig. Koeiemelleke wòs beezaak, zóó-dõt 't skéépefòkke hóófdzaak wòs.

¹⁾ Westfriesch Jaarboek, 2e serie, deel 1, 1944, pag. 71-78. Het overgenomen deel is te vinden op pag. 71-72.

't Is weest dat 'r wel firtigduzend wazze, niet allien op 't land ok in de nolle (dune). Toe ik nag jong was, sag je niet 't soart skiepe as nou. Wel was 'r toe 'n Tessels ras maer 'n aer soart as teugeswoardig. Toe wazze 't moaie kleine skiepe mit 'n kort, kael pielsteertje. Deuze brogte meestal ien lampie. Dat was genog ok want foer was 'r niet. Dut soart is al hil hwat jare fan de baen. Nou ken Tessel weer roeme over 'n Tessels ras. Dut is ontstaen deur 'n kruising mit Engelse ramme. Deur de kruising is sachies an 'n soart ontstaen, dat nou wirreld beroemd worren is. Tessel had dut soart skiepe eerst allien. Meestal in Nederland wiere Engelse fokt, behalve in enkele previnsies so as in Frisland en Gelderland. Nou denk ik dat je soeke moet om 'n Engels soart skiep. Der binne proeve nomen mit weide mit deuze soarte. Toe is bleken, dat de Tesselaers feul flugger groeide as de Engelse, mit feul soberder kost; dut wil niet segge dat se 't slecht moete hewwe. Nij, hoe beter se 't hewwe, hoe beter se ok groeie. 't Is genog beweeze, dat se feul kinne ontbere. Feul kere hewwe we beleefd, dat 'r droge seumers wazze, mit weinig of niks te ete in ok wel lange strenge winters. Dan fermagere se wel, maer toch begriep je niet, hoe die beeste dat den deurstaen kinne. 't Skiepeland wordt altoid

't Is weest dõt 'r wel féértigdüzend wòzze, niet òlliin óp 't lònnd, ók in de nòlle (düne). Doe ik nach jóng wòs, sach je niet 't sóórt skéépe òs nou. Wèl wòs 'r toe 'n Tessels ròs maar 'n aar sóórt òs teugewóórdig. Doe wòzze 't mooie kleine skéépe mit 'n kórt, kaal pielstéértje. Deuze bròchte méést-òl iin lampie. Dòt wòs genóg ók wònt foêr wòs 'r niet. Dut sóórt is òl héél wòt jaare fòn de baan. Nou ken Tessel wéer roeme oover 'n Tessels ròs. Dut is ontstaan deur 'n kruising mit Engelse ramme. Deur de kruising is sachies òn 'n sóórt óntstaan, dõt nou wééreldeberoemd wórre is. Tessel hòd dut sóórt skéépe ééerst òlliin. Mééstòl in Neederlònd wiere Engelse fòkt, behòlleve in enkele prevéénsies zóó òs in Vrieslònd en Gelderlònd. Nou denk ik dõt je soeke moet óm 'n Engels sóórt skéép. D'r benne proeve noome mit weide mit deuze sóórte. Doe is bleeke, dõt de Tesselaars veul gouwer groeide òs de Engelse, mit veul sooberder kòst; dut wil niet sèègge dõt se 't slecht moete hèèwwe. Néé, hoe beeter se 't hèèwwe, hoe beeter se ók groeie. 't Is genóg beweeze, dõt se veul óntbéere kenne. Veulse hèèwwe we beleefd, dõt 'r dróóge seumers wòzze mit weinig òf niks te eete en ók wel lange strenge winters. Dòn fermaagerde se wel, maar tòch begriep je niet, hoe die bééste dõt dòn deurstaan kenne. 't

kael beweid, sodat er noait gien foarraed gras is. Tessel moet feul rege hewwe dan gaet 't, maer owee as 't lang drougt. Den geeft 't meeste land op Tessel 't op mit groeie foarnameluk 't skiepe-land, want meestal is 't lichste slechte land foar de skiepe.

Hewwe de skiepe 't best, den binne se d'r ok dankbaer foar. Den groeie se ferbazend hord. Ok 't ferskil fan flijsfurming is tusse die twij soarte nagal belangroik. De Engelse rasse binne bekend dat se te fet groeie. Dat sou nou niet feul hindere, dat 'r groat gebrek is an fet, maer foar de oarlog was dat aers. Toe moste de meeste minse d'r niks fan hewwe. 't Tesselse skiep is meer 'n flijsskiep. Hierna was feul meer fraeg na in de leste jare. Foaral in 't buteland. Fan 't buteland moste we 't toch prinsepael hewwe, want de Hollanders sette d'r mond 'r niet op. Teminste niet fan betekenis. 'n Strop is 't weest dat Engeland de infoer fan skiepeflijs ferboden het. Dut is al fan 1926 of mien ik. Na die tied is de skiepehouweree tot de oarlog uitbroken is slecht weest. So slecht is 't weest dat onze regering feul lampies uit de markt most neme om in te blikke. Dut was fan te fore noait noadig, want Engeland kon 'r 'n berg hewwe.

Skéepelònd wórdt òltóós kaal beweid, zóódòt 'r nooit gien vóorraed gròs is. Tessel moet veul reege hèèwwe dòn gaat 't, maar owee òs 't lang dróógt. Dòn geeft 't mééste lònd óp Tessel 't óp mit groeie, fóórnaamelek 't skéepelònd, wònt mééstòl is 't lichste slechte lònd fóór de skéépe.

Hèèwwe de skéépe 't best, dòn benne se d'r ók dankbaar fóór. Dòn groeie se ferbaazend hòrd. Ók 't ferskil fòn fleisfórreming is tusse die twie sóorte nògòl belangrek. De Engelse ròsse benne bekend dòt se te vet groeie. Dòt sów nou niet veul hindere, òs 'r gróót gebrek is òn vet, maar fóór de óórlòg wòs dòt aars. Doe móste de mééste mènse d'r niks fòn hèèwwe. 't Tesselse skéép is méér 'n fleisskéép. Hiernaa wòs veul méér vraag in de leste jaare. Fóóròl in 't бүтелònd. Fòn 't бүтелònd móste we 't tòch prinsepael hèèwwe, wònt de Hòllònders sette d'r mónnd 'r niet óp. Teméénste niet fòn beteekenis. 'n Stròp is 't weest dòt Engèlònd de infoer fòn skéépefleis ferboode het. Dut is òl fòn 1926 òf, meen ik. Naa die tiid is de skéépehouweree, tòt de óórlòg ütbrooke is, slecht weest. Zóó slecht is 't weest, dòt óónze regééring veul lampies üt de mòrrekt móst neeme óm in te blikke. Dut wòs fòn te vóóre nooit nóódig, wònt Engèlònd kón 'r 'n berreg hèèwwe.

10. Het volgend fragment is het eerste deel van een ingezonden stuk in de Texelsche Courant, getiteld BÔLLEKRIEK

Fòn dut jaar soo-en wee de bôllekriek houwe-n-op „Neeltjes-plaas”. Ferleje jaar wôs 't oppe „Nes” weest, nou soo 't dòn dêer moete beure. De „pot” wos al aardig vol mit briefjes fan tien in ôlle, die elk jaar fon de partee wazze, hódde ok dut jaar na de kermis weer elke stuuver, die ze misse konne, wegleid, en in 't potje deen, weer Gerriet fan Klaas de bewaring fan hód. Ok de meikes wazze niet achterbleve. Gien wonder. Ze hódde er ok perfijt fan. Dage fan te fore wier er ol over praat in ollerlei bedisseld. Foor brandewien wôs er ien na de Burg weest, die-ie haalde bee Boon uut de nuwwe winkel. Deurdôt hee soó'n beste klant wôs, hód Boon er nag wôt koekies en suuker bee deen foor niks. Bee dezelfde man hódde ze òl eerder reziene kocht. Dôt spul stong òl 'n paar weke te trekke. De wôrme bôlle wazze òl bee 'n paar bakkers besteld. Dus dôt soo ollegaar wel weer foor mekaar komme. Piet van Blauwe Maarte, die aardig op de hórmonika kon speule, wôs fraagt om die eêvend meziek te make, en de Sundageêvend, weerop 't feest sò beure, wôs ok òl faststelt.

Eindelijk wôs 't soo feert. Mit sien twalefe, zes jonges en zes meikes, gonge ze na de „plaas”

Fòn dut jaar sówwe we de bôllekriek houwe-n-óp „Neeltjes-plaas”. Ferleeje jaar wôs 't óppe „Nes” weest, nou sów 't dòn déer beure moete. De „pot” wôs òl aardig vól mit briefjes fòn tiin, en òlle, die ellek jaar fòn de partee wòzze, hódde ók dut jaar na de kerremis wéer elleke stüver, die ze misse kónne, wegleid en in 't pòtje deen, wéer Gerriet fòn Klaas de bewaring fòn hód. Ók de meikes wòzze niet achterbleeve. Gien wónder. Se hódde 'r ók perfijt fòn. Daage fòn te vóóre wier er òl oover praat en òllerlei bedisseld. Fóór bròndewien wôs 'r iin na de Burreg weest, die ie haalde bee Bóón üt de nuwwe winkel. Deurdôt hee zó'n beste klònt wôs, hód Bóón er nach wòt koekies en süker bee deen fóór niks. Bee dezelfde mòn hódde ze òl éerder reziene kòcht. Dôt spul stóng òl 'n paar weeke te trekke. De wôrreme bòlle wòzze òl bee 'n paar bakkers besteld. Dus dôt sów òllegaar wel wéer fóór mekaar kómme. Piet fòn blaauwe Maarte, die aardig óppe hórmoonieka kón speule, wôs fraagd óm die éévend meziek te maake, en de Sundagéévend, weeróp 't feest sów beure, wôs ók òl vòststeld.

Eindelek wôs 't zóó véért. Mit sien twaaleve, zes jónges en zes meikes, gónge ze na de „plaas”

fòn Neeltje, die òl mit 'r vreeër sòt te wachte. De groôte kamer wòs ruum maakt. 't Kammenet wòs na 'n aare kamer ferhuusd en òlle stoele wazze bee mekaar haald en twie tafels hòdde ze an mekaar set. 'n Paar potte grani-ums en 'n fuksia stonge op de tafels, die mit 'n paar lakens dekt wazze. De brandewiens-komme stonge vol en groôte skale mit bòlle en floatjes butter wazze ok present. 't Sag 'r òlles dòn ok keurig uut. Olle gaste wazze op 'r Sundags en 'n paar meikes hòdde 't kappie mit 't gouwe oor-iezer op. De vader en moeder fan Neeltje wazze eerst netuurluk ok fan de pertee. Se bleve wel niet tot 't lest, wònt dòt leek wel niet so te hoore: de bòllekriek wòs allien 'n feesie foor jongeleu.

Deer kwam er ien an de achter-deur rammele. 't Wòs Piet, de speulman. Olle deure wazze fanself fòst, wònt je hòt mit soo'n feesie kòns dòt 'r skumers oppe kust kwamme, in òs 'r dòn 'n deur of 'n raampie los wòs, wòs 'r niks feilig foor ze. Ok 't kelderluukie hòdde se goed forsien, wònt in de kelder wòs 't spek en de ham borge en òk 't broôd, dot later oppe nacht ete wier.

Mit groôt hoera wier de speulman in huus haald. In 'n hoekie fòn de kamer hòdde ze 'n kist set, mit 'n stoel 'r op en deer most-ie op sitte speule.

fòn Neeltje, die òl mit 'r vreeër sòt te wachte. De gróóte kaamer wòs rüm maakt. 't Kammenet wòs na 'n aare kaamer ferhuusd en òlle stoêle wòzze bee mekaar haald en twie taafels hòdde ze òn mekaar set. 'n Paar pòtte geraanie-jums en 'n fuksieja stónge óppe taafels, die mit 'n paar laakes dekt wòzze. De bròndewiinskómme stónge vól en gróóte skaale mit bòlle en floatjes butter wòzze ók present. 't Sach 'r òlles dòn ók keurig üt. Ólle gòste wòzze óp 'r Sundags en 'n paar meikes hòdde 't kappie mit 't gouwe óoriezer óp. De vaader en de moeder fòn Neeltje wòzze éerst netürlek ók fòn de pertee. Se bleve wel niet tòt 't lest, wònt dòt leek wel niet zóó te hóóre: de bòllekriek wòs òlliin 'n féesie fóór jóngeleu.

Déer kwam 'r iin òn de achter-deur rammele. 't Wòs Piet, de speulmòn. Ólle deure wòzze fonzellef vòst, wònt je hòd mit zó'n féesie kòns dòt 'r skümers óppe kust kwamme, en òs 'r dòn 'n deur òf 'n raampie lòs wòs, wòs 'r niks veilig fóór se. Ók 't kelderlükie hòdde se goed fersiin, wònt in de kelder wòs 't spek en de ham bórrege en ók 't bróód, dòt laater óppe nacht eete wier.

Mit gróót hoera wier de speulmòn in hüs haald. In 'n hoekie fòn de kaamer hòdde ze 'n kist set, mit 'n stoël 'r óp en déer móst ie óp sitte speule.

't Jassie en fessie fòn Piet ginge uut. De hormonika wier uut 't sloôpie haald en de eerste mop, die Piet gaf wòs „Skep freugde in 't leeve”.

L.

't Jòssie en vessie fòn Piet ginge üt. De hòrmoonieka wier üt 't slóópie haald en de éérste mòp, die Piet gaf, wòs „Skep vreugde in 't leeve”.

L.

BIBLIOGRAPHIE

- P. van Cuyck: Beschrijving van eenige oudheden, gevonden in een tumulus of begraafplaats op het eiland Texel, 1780.
- P. van Cuyck: Brieven over Texel en de nabij gelegen eilanden, 1789. Beschrijving van het eiland Texel (in „de Vriend des Vaderlands”, Februari 1830, p. 114-122).
- v. D.: Iets over het eiland Texel (Vaderlandsche Letteroefeningen, 1830, pp. 339-349 en 385-394).
- M. J.: Iets over het Eiland Texel (Vaderlandsche Letteroefeningen, 1836, II, p. 556-566).
- F. Allan: Het eiland Texel en zijn bewoners, 1856.
- D. Dekker: Marretje Flielands, Texelsche Novelle, Het Leeskabinet, 1864, III, pag. 161-183 (beëindigd in Februari 1864).
- D. Dekker: In de Ruyter's Kamer, Texelsche novelle, Het Leeskabinet, 1864, IV, pag. 43-72.
- D. Dekker: „De Skim” van Lene-Peet, Texelsche novelle, Het Leeskabinet, 1864, IV, pag. 188-216.
- D. Dekker: Het huisgezin van Jan de With, Schets uit het Texelsche volksleven, Nederland, 1864, II, pag. 43-71 (geschreven in Mei 1863).
- D. Dekker: De zonderlinge Regtspleging, Schets uit het Texelsche volksleven, Nederland, 1864, II, pag. 191-220 (geschreven in Mei 1863).
- D. Dekker: De Noorin, Schets uit het Texelsche volksleven, Nederland, 1864, III, pag. 3-26 (beëindigd in Juni 1863).
- D. Dekker: De Stoornis in de Bøllekriek, Schets uit het Texelsche volksleven, Nederland, 1864, III, pag. 65-88 (beëindigd in Juni 1863).
- D. Dekker: De Smokkelpartij, Schets uit het Texelsche volksleven, Nederland, 1864, III, pag. 213-232 (beëindigd in Augustus 1863).
- D. Dekker: Maltentige Niesje, Schets uit het Texelsche volksleven, Nederland, 1864, III, pag. 233-260 (beëindigd 6 Augustus 1863).
- D. Dekker: De Strandjutter, Schets uit het Texelsche Volksleven, Nederland, 1864, III, pag. 276-302 (beëindigd 25 Augustus 1863).
- D. Dekker: De Kracht van 't Mesmerisme, Eenvoudige schets uit het Texelsch volksleven, Nederland, 1865, I, pag. 177-203 (beëindigd in September 1863).
- D. Dekker: De „Reucifeur” (Receveur), Schets uit het Texelsche volksleven, Nederland, 1865, II, pag. 161-182 (beëindigd in October 1863).
- D. Dekker: Skijntje Blok, Texelsche Novelle, Nederland, 1865, III, pag. 113-144 (beëindigd in April 1864).
- D. Dekker: Krelis onder de soldaterij, Texelsche Novelle, Nederland, 1865, III, pag. 314-346 (beëindigd in Mei 1864).
- D. Dekker: Naar 't Kesert. Een rijm in het Texelsch dialect, 1866.
- D. Dekker: Texelsche vertellingen, Utrecht, 1867. In dit boekje staan zes vertellingen, nl. Gerrit de Wolf, Meugebed, Pity Dries, Mooije Mat, De biest weerom en 't Skapseljoen.
- D. Dekker: De Verminkte Coupon, Texelsche vertelling, 1869. (Deze vertelling heb ik niet kunnen terugvinden; zij wordt onder Dekker's werk opgegeven in het Biographisch Woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandsche

- Letterkunde door Dr W. J. A. Huberts, W. A. Elberts en F. J. P. van den Branden, Deventer, 1878).
- D. Dekker: 't Fingertje naast den duum en Neeltjes Nól, Enkhuizen, 1871.
- J. Winkler: Algemeen Nederduitsch en Friesch Dialecticon, 1874.
- D. Dekker: De Deuvekaters, Amsterdam, 1875. (Naar de titel te oordelen, is dit ook een Texelsche novelle. Ik heb haar niet teruggevonden. Zij wordt vermeld in de tweede druk van het Biographisch woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandsche Letterkunde, pag. 116^a, Amsterdam, 1892).
- D. Dekker: Het Concert à la Musard. (In J. en L. Leopold: Van de Schelde tot de Weichsel, 1882, pag. 322-324).
- D. Dekker: De kulde Kommieze (verschenen in het Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad, 1882, no's van 1, 5, 8 en 9 September).
- Boekenooogen: De Zaaansche Volkstaal.
- P. Deuzeman: Aardrijkskunde van het eiland Texel, 1898.
- H. Kleinkem: Die Insel Texel, 1910. Diss. Giessen. Deze studie is vooral geografisch, klimatologisch en plant- en dierkundig.
- Emma van Burgh: Isola Bella, 1913.
- Voorlopige lijst der Nederlandsche Monumenten van Geschiedenis en Kunst. Deel V, 1, de provincie Noord-Holland (Texel, pag. 317-326), Utrecht 1921.
- Dr E. M. A. Timmer: Tessels vocabulaire, Eigen Volk, I, p. 66-68.
- C. J. Boon-de Groot: Tessels vocabulaire, Eigen Volk, I, pag. 196-197.
- Dr Jac. P. Thijssse: Texel (Uitgave Verkade's Fabrieken), Zaandam, 1927.
- Texelsche Courant: Stukjes in Tessels dialect (vooral in de jaren 1929-1931).
- Dr G. Karsten: Het dialect van Drechterland, deel I (1931), deel II (1934).
- J. Drijver: Texel, het Vogeleiland, 1934.
- S. Franke: Legendes langs de Noordzee, 1934.
- A. Viruly, Jan P. Strijbos en D. L. Daalder: Van Texel tot Walcheren (de Schoonheid van ons Land, I, Uitgeverij Contact, Amsterdam).
- D. L. Daalder: Schimmenspel.
De heer Daalder, zelf geboren Tesselaar, heeft het eiland nog gekend omstreeks 1900. Hij schrijft er zeer onderhoudend over, met liefde en grote kennis van zaken. Zijn boeken, dat van de heer Drijver en dat van de heer Van der Vlis, zijn stellig de beste, die over Tessel zijn verschenen. Het dialect komt er echter weinig in ter sprake. De heer Daalder beziet Tessel vooral uit een folkloristisch oogpunt, de heer Drijver beschouwt het meer met de ogen van een natuurliefhebber, terwijl de heer Van der Vlis voornamelijk over de historie schrijft.
- F. Koster: Natuurmonumenten van Nederland, deel 1 (Texel, pag. 77-122), Amsterdam, Scheltema en Holkema, 1940.
- Dr Werner Doede: Auf Texel. Zonder datum. Het boek, dat zeer fraaie foto's bevat, is verschenen in de laatste wereldoorlog bij J. F. Duwaer en Zonen te Amsterdam.
- J. R. W. Sinninghe: Hollandsch Sagenboek, 1943.
- Kl. Sierksma: Enkele Texelsche woorden en uitdrukkingen, Ons Eigen Volk, afl. 7, 1944, pag. 172-173.
- J. A. van der Vlis: Texel. Land en volk in de loop der eeuwen, Amsterdam, 1949.
- Na het ter perse gaan van dit boek is nog verschenen: D. L. Daalder: Fijn en Grof, Amsterdam, 1950.

